

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ
ត្រូវបានថតចេញពី ប្រៀបគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិញ្ញាណក្ខន្ធ ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីគោរពគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិញ្ញាណក្ខន្ធសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

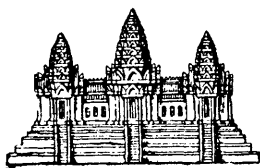
ថតស្តានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សាន់វ៉ាត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើសលែកពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច ទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ិច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវ៉ានា និងឧបាសិកា យុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធា (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធឿង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ដុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ស្រីមង្គលវង្ស
និង
សេចក្តីស្រឡាញ់ស្នេហាខ្មែរ
សុភ័ក្ត្រវង្ស
ទិដ្ឋភាពនិកាយ សុភ័ក្ត្រវង្ស
កាលបរិច្ឆេទ

៥៤

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០១

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។
ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។
ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the
translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian
Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការប្តូរថ្មី

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមិរាបរាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមិគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចក្រប្រែពិភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ មើលបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃីមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាកំណែលាយពីជម្រកដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ ចេញបំបែកគំនុំគ្នា ដើរតាមពុទ្ធដីការព្រះបរមគ្រូ មិត្តមិត្តរាយមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តូរថ្មី របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីមុកជាស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្យ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、驕りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team:

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុយោ ភា.ក

៥២

សុត្តនិបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្សៈ សុត្តនិបាតោ

តតិយោ វាគោ

នមោ ភស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បឋមោ ខុរាគវគ្គោ

បឋមំ ខុរាគសុត្តំ

(១) យោ វេ^(១) ខុប្បតតំ វិនេតំ កោដិ

វិសដិ សប្បវិសំ ឌុសថេហិ

សោ ភិក្ខុ ជហានតំ ឌុរាចារិ

ឌុរតោ ជណ្ណមិវ តចំ បុរាណំ ។

យោ ភកមុទុច្ឆិទា អសេសំ

ភិសប្បវិ^(២) សរោហំ វិគយេ

សោ ភិក្ខុ ជហានតំ ឌុរាចារិ

ឌុរតោ ជណ្ណមិវ តចំ បុរាណំ ។

១ ឌ.ម. វេតិ នត្ថិ ។ ២ ឌ.ម. ភិសប្បវិ ។

សត្តនបិដក
១៤១

ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

តតិយភាគ

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

ឧរកវិគ្គី ទី ១

ឧរកស្សត្រី ទី ១

(១) ភិក្ខុណា បន្ទោបង់សេចក្តីក្រោធ ដែលឆ្ងល
ឡើងហើយ ដូចបុគ្គលបន្ទាបពិសពស់ ដែល
ជ្រាបទៅ ដោយទុសថទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា
លះបង់ត្រើយខាងអាយ(១) ដូចពស់ សកសំណក
ចាស់គ្រាំគ្រាចេញ ។ ភិក្ខុណា ផ្តាច់បង់ពតៈ
មិនមានសេសសល់ ដូចគេកាត់ផ្តាឈូក ដែលដុះ
ក្នុងស្រះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា លះបង់ត្រើយខាង
អាយ ដូចពស់ សកសំណកចាស់គ្រាំគ្រាចេញ ។

១ ពាក្យថា ត្រើយខាងអាយ យ៉ាងដល់សំយោជនៈ ៥ យ៉ាង ដាច់ណែកខាងក្រោម
ព្រោះថា សំយោជនៈទាំងនេះ ជាហេតុនាំសត្វឲ្យទុកនៅក្នុងសង្សារវដ្ត ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យោ ភណ្ណមុទ្ធិដ្ឋានា អសេសំ
សរិតំ សីយសរំ វិសោសយិត្តា
សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ
ឧរកោ ដិណ្ណមិវ តចំ បុរណំ ។

យោ មាណសមុទ្ធិដ្ឋានា អសេសំ
នន្សសេតុំ សុទ្ធាលំ មហោយោ
សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ
ឧរកោ ដិណ្ណមិវ តចំ បុរណំ ។

យោ ពាជ្ឈកមា កវេសុ សារំ
វិចំនំ បុប្ផមិវ ឧទ្ធិម្ពវេសុ
សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ
ឧរកោ ដិណ្ណមិវ តចំ បុរណំ ។

យស្សន្តរកោ ន សន្តំ កោចា
វតិ កវកវតញ្ច វិវតិវត្តោ
សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុណា បានផ្គាប់បង្គំតណ្ហា មិនមានសេសសល់
 ញ៉ាំងតណ្ហា ដែលជាកិលេសជាតិ គ្រាប់ទៅ
 អន្តរាលទៅដោយរហ័ស ឲ្យរឹងស្នូត ភិក្ខុនោះ
 ឈ្មោះថា លះបង្គំត្រើយខាងអាយ ដូចពស់
 សក សំណកចាស់ គ្រាំគ្រាចេញ ។ ភិក្ខុណា
 កំចាត់មានៈ មិនមានសេសសល់ ដូចជំនន់ធំ កំចាត់
 បង្គំ ឡូស្តានបបុស ដែលទុព្វលភាព ក្រែលែង
 ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា លះបង្គំត្រើយខាងអាយ ដូច
 ពស់សក សំណកចាស់ គ្រាំគ្រាចេញ ។ ភិក្ខុ
 ណា កាលស្វែងរកមិនបាន ឡូសារៈ ក្នុងភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ដូចបុគ្គល ស្វែងរក ឡូផ្កាព្រឺងដើមល្ងា
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង្គំ
 ត្រើយខាងអាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់
 គ្រាំគ្រាចេញ ។ សេចក្តីក្រោធ មិនមាន
 ក្នុងសន្តាន នៃភិក្ខុណា មួយទៀត ភិក្ខុ
 ណា ប្រព្រឹត្តកន្លង ឡូបុណ្យនឹងបាប ភិក្ខុ
 នោះ ឈ្មោះថា បានលះបង្គំ ត្រើយខាងអាយ

សុត្តនិបាតេ ខរាតិកស្ស បឋមំ ខរាតិកស្តំ

ឧរតោ ជីណាមិវ តចំ បុរាណំ ។

យស្ស វិតក្កា វិជ្ជបិតា

អជ្ឈតំ សុវិត្តប្បិតា អសេសា

សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឌីរោវំ

ឧរតោ ជីណាមិវ តចំ បុរាណំ ។

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី

សត្វំ អច្ចុគមា ឥមំ បបត្តំ

សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឌីរោវំ

ឧរតោ ជីណាមិវ តចំ បុរាណំ ។

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី

សត្វំ វិតថមិទ្ធិញ្ញត្តា លោកេ

សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឌីរោវំ

ឧរតោ ជីណាមិវ តចំ បុរាណំ ។

សុត្តនិបាត ទរវគ្គ ទរសូត្រ ទី ១

ដូចពស់សក សំណកចាស់ គ្រាំគ្រាចេញ ។
 ភិក្ខុណា កំចាត់បង់ ផ្គាប់បង់ ឲ្យជ្រះស្រឡះ
 នូវវិតក្កៈទាំងឡាយ ខាងក្នុងសន្តាន មិនមាន
 សេសសល់ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង់
 ត្រើយខាងអាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់
 គ្រាំគ្រាចេញ ។ ភិក្ខុណា មិនស្ទុះទៅ មិន
 ក្រាញនៅ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវបចញ្ចធម៌^(១) ទាំងអស់
 នេះបាន ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង់ត្រើយខាង
 អាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់ គ្រាំគ្រាចេញ ។
 ភិក្ខុណា មិនស្ទុះទៅ មិនក្រាញនៅ ព្រោះដឹង
 ច្បាស់ថា ធម្មជាតិ មានខន្ធជាដើម ទាំងអស់នេះ
 មិនទៀងទាត់ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង់ត្រើយ
 ខាងអាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់គ្រាំគ្រាចេញ ។

១ ធម៌នេះមាន ៣ ពី តណ្ហា ១ មាន ១ ទិដ្ឋិ ១ ជាធម៌ញ្ញាវសត្វឲ្យមានដំណើរ
 យីតយូរក្នុងសង្ខារវដ្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី
 សត្វំ វិតថមំទន្តំ វិតលោកោ
 សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឱរចារិ
 ឧរកោ ជិណ្ណមិវ តចំ បុរាណំ ។

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី
 សត្វំ វិតថមំទន្តំ វិតរកោ
 សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឱរចារិ
 ឧរកោ ជិណ្ណមិវ តចំ បុរាណំ ។

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី
 សត្វំ វិតថមំទន្តំ វិតនោសោ
 សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឱរចារិ
 ឧរកោ ជិណ្ណមិវ តចំ បុរាណំ ។

យោ នាច្ចសារី ន បច្ចសារី
 សត្វំ វិតថមំទន្តំ វិតមោហោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុណា មិនស្មោះទេ មិនក្រាញទេ ជាអ្នក
 ប្រាសចាកលោកៈ ដោយគិតថា ធម្មជាតិមាន
 ខ្លួនជាដើម ទាំងអស់នេះ មិនទៀងទាត់ ភិក្ខុនោះ
 ឈ្មោះថា លះបង់ត្រើយខាងអាយ ដូចពស់ សក
 សំណកចាស់ ត្រាំត្រាចេញ ។ ភិក្ខុណា មិនស្មោះ
 ទេ មិនក្រាញទេ ជាអ្នកប្រាសចាកពកៈ
 ដោយគិតថា ធម្មជាតិ មានខ្លួនជាដើម ទាំងអស់
 នេះ មិនទៀងទាត់ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង់
 ត្រើយខាងអាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់
 ត្រាំត្រាចេញ ។ ភិក្ខុណា មិនស្មោះទេ មិន
 ក្រាញទេ ជាអ្នកប្រាសចាកពោសៈ ដោយគិត
 ថា ធម្មជាតិ មានខ្លួនជាដើម ទាំងអស់នេះ មិន
 ទៀងទាត់ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង់ត្រើយ
 ខាងអាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់ ត្រាំត្រា
 ចេញ ។ ភិក្ខុណា មិនស្មោះទេ មិនក្រាញទេ
 ជាអ្នកប្រាសចាកមោហៈ ដោយគិតថា ធម្មជាតិ
 មានខ្លួនជាដើម ទាំងអស់នេះ មិនទៀងទាត់

សុត្តនិបាតេ ខរតវគ្គស្ស បឋមំ ខរតសុត្តំ

សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ
 ឧរតោ ជីណ្ណាមិវ តចំ បុរាណំ ។
 យស្សា នុសយា ន សន្តិ កេតិ
 មូលា អកុសលា សម្មហតា សេ
 សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ
 ឧរតោ ជីណ្ណាមិវ តចំ បុរាណំ ។
 យស្ស ទរថជា ន សន្តិ កេតិ
 ឡិវំ អាគមនាយ បច្ចយា សេ
 សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ
 ឧរតោ ជីណ្ណាមិវ តចំ បុរាណំ ។
 យស្ស វនថជា ន សន្តិ កេតិ
 វិនិត្តាយ កវាយ ហេតុកប្បា
 សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឡិវចារំ
 ឧរតោ ជីណ្ណាមិវ តចំ បុរាណំ ។

សុត្តនិបាត ខរតវគ្គ ខរតសូត្រ ទី ១

ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះចង់ត្រើយខាងអាយ
ដូចពស់សក សំណកចាស់ គ្រាំគ្រាចេញ ។

អនុស្សយកិលេស ណាមួយ មិនមាន

ដល់ភិក្ខុណា ឬ អកុសលមូល ដែលភិក្ខុ

ដកចេញហើយ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះចង់

ត្រើយខាងអាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់ គ្រាំគ្រា
ចេញ ។ ដែលកើតអំពីសេចក្តីក្រវល់

ក្រវល់ ។ ។ មេកកាន់

ត្រើប

ណ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យោ ធីវេណោ បហាយ បញ្ច

អធិយោ តិណ្ណាកថង្គោ វិសលោ

សោ ភិក្ខុ ជហានិ ឱវចារំ

ឧរោតោ ជិណ្ណាមវ តចំ បុរាណាន្តំ ។

ទរតសុត្តំ ចបមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុណា លះបង់នីវរណៈ ៥ ប្រការ ជាអ្នកមិន
 តានតឹង គួរសេចក្តីឡើងឆ្ងល់ ប្រាសចាកសរ
 គីកលេស ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា លះបង់ត្រើយខាង
 អាយ ដូចពស់សក សំណកចាស់ គ្រាំគ្រាចេញ ។

ចប់ ឧបសម្ព័ន្ធ ១ ។

ទុតិយំ ធិនិយស្តុតំ

[២] បក្កោធិយោ ទុទ្ធិជំរោហមស្មំ (ឥតិ ធិនិយោ តោហោ)

អនុត្តរេ មហាយា សមាណសោ

ធម្មា កុដំ អាហិតោ តិដំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

អក្កោធិយោ វិភត្តជំលោហមស្មំ (ឥតិ ភកក)

អនុត្តរេ មហាយេកវត្តវសោ^(១)

វិវា កុដំ ជិត្តតោ តិដំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

អនុកមកសា ន វិជ្ជេវ (ឥតិ ធិនិយោ តោហោ)

កថ្មេ រុទ្ធិតិលោ បវត្តំ តាវេ

វុដ្ឋិម្បិ សហោយ្យមាគតំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

១ ប. មហិរកវត្តវសោ ។

ធីនីយសូត្រ ទី ២

(២) (សេដ្ឋបត្ត ឈ្មោះធីនីយគោបៈ ពោលថា)
យើងមានបាយចំអិនហើយ មានទឹកដោះ រូតហើយ
ជាអ្នកនៅ ជាមួយជនបរិស័ទ ទៀបរន្ទេរទេមហី
ខ្លះយើង បានប្រក់ហើយ ភ្លើងក៏បង្កាត់ហើយ ម្ចាស់
ភ្លើង ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ហូរ ចូរបង្ហូរមកចុះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) តថាគត មិនមាន
សេចក្តីគ្រោធ ប្រាសចាកសេចក្តីរំងត់ហើយ នៅ
រស់រានត្រឹម្លយ ក្បែររន្ទេរទេមហី ខ្លះគឺអត្តភាព ម.ន
ដំបូលបើកចេញហើយ ភ្លើងរលត់ហើយ ម្ចាស់ភ្លើង
ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ហូរ ចូរបង្ហូរមកចុះ ។

(ធីនីយគោបៈ ពោលថា) រ.បោម ក៏មិនមាន
គោរាំងឡាយ ក៏ដើរទៅក្នុងច្រក ដែលមានស្មៅ
លូតលាស់ល្អ គោរាំងឡាយ ក៏អត់ធម៌នឹងភ្លើង
ដែលបង្ហូរមក ម្ចាស់ភ្លើង ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ហូរ
ចូរបង្ហូរមកចុះ ។

១ ធីនីយសូត្រ ទី ១១ គត ១០៨ កើត ១០៨ ជាដើម ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

កន្លា(១) ហិ ភិស្ថំ សុសម្ពុត្តា (ឥតិ កគក)

តិល្លោ ចារតោ វិនេហ្យ ខ្ចិយំ

អត្តោ ភិសិយា ន វិជ្ជតិ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

តោបិ មម អស្សវា អលោលា (ឥតិ ធនិយោ តោចោ)

ធិយរត្តំ សិវាសិយា មនាថា

តស្សា ន សុណាមិ តិញ្ចំ ចាបំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

ចិន្តំ មម អស្សវំ វិធីត្តំ (ឥតិ កគក)

ធិយរត្តំ បរិភាវិនំ សុទន្តំ

ចាបំ បន មេ ន វិជ្ជតិ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

១ ខ. ព្វ ។ ប. ព្វា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) ក្ស័យតថាគតបាន
 ចង ចាត់ចែងស្រេចហើយ តថាគត បានឆ្លងដល់
 ត្រើយ កំចាត់ចង់ ឡូវឌុយៈបាន សេចក្តីត្រូវ
 ការ ដោយក្ស័យ មិនមានទៀតទេ ម្ចាស់ភ្ញៀវ
 ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្ករមកចុះ ។

(ធនិយគោបៈ ពោលថា) ប្រពន្ធ របស់យើង
 ជាអ្នកស្តាប់បង្គាប់ ជាស្ត្រីមិនលេះលោះ ជា
 ទីពេញចិត្ត គួរនៅរួម អស់កាលដ៏វែង យើងមិន
 ដែលឮសំដី ដ៏ពាក្យក្តីតថាគត របស់ប្រពន្ធទោះឡើយ
 ម្ចាស់ភ្ញៀវ ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្ករមកចុះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា) ចិត្តរបស់
 តថាគត ជាធម្មជាតិ ស្តាប់បង្គាប់ ជា
 ចិត្តរួចស្រឡះហើយ តថាគត បានអប់រំហើយ
 ទូន្មានល្អហើយ អស់កាលដ៏វែង ចំណែកបាប
 មិនមាន ដល់តថាគតទៀតទេ ម្ចាស់ភ្ញៀវ
 ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្ករមកចុះ ។

ពុទ្ធសិលា ឧបសម្ព័ន្ធសូត ទុតិយំ ផលិយសុត្តំ

អត្តវេទ្ធនកតោ ហមស្មិ^(១) (ឥតិ ធនិយោ តោចោ)

បុត្តា ច មេ សមាជិយា អរោតា

តេសំ ន សុណាមិ កតំ ចាបំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

ធាហិ ភតតោស្មិ កស្សិច (ឥតិ កកក)

ទិព្វដ្ឋេន ចរាមិ សត្វលោកេ

អត្តោ ភតិយា ន វិជ្ជតិ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

អត្តំ វិសា អត្តំ ធម្មចា (ឥតិ ធនិយោ តោចោ)

តោធរណិយោ បវេនិយោមិ អត្តំ

ឧសភោមិ កវម្មតិ ច អត្តំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

១ ម. អត្តវេទ្ធនកតោហមស្មិ ។

សុត្តនិបាត ទរវគ្គ ធនិយសូត្រ ទី ២

(ធនិយគោបៈ ពោលថា) យើងជាអ្នកចិញ្ចឹម
 ជីវិត ដោយថ្លៃឈ្នួល ចំពោះខ្លួនឯង ចំណែក
 ខាងកូនទាំងឡាយ របស់យើង មានសេចក្តី
 មូលមិត្ត ឥតមានរោគទេ យើងមិនដែលព្យាបោក
 អាគ្រក់តិចតួច របស់កូននោះឡើយ ម្ចាស់ភ្ញៀវ
 ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្កមកចុះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា) តថាគត មិន
 មែន ជាអ្នកស៊ីឈ្នួល អ្នកណាមួយទេ តថាគត
 ត្រាច់ទៅ ដោយឥតមានជាប់ចំពាក់ ក្នុង
 លោកទាំងមូល សេចក្តីត្រូវការ ដោយ
 ថ្លៃឈ្នួល មិនមានទេ ម្ចាស់ភ្ញៀវ ឥឡូវ
 នេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្កមកចុះ ។

(ធនិយគោបៈ ពោលថា) គោដំទង់ ក៏មាន
 កូនគោ កំពុងប្តៅដោះ ក៏មាន មេគោមានភិ
 នឹងមេគោកំពុងដោយឈ្នួល ក៏មាន គោឈ្នួល
 ជាគោបា របស់យើង ក៏មាន ម្ចាស់ភ្ញៀវ
 ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្កមកចុះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

នត្តំ វសា នត្តំ ធើនុចា (ឥតិ កកក)

កោធរណិយោ បវេនិយោមិ នត្តំ

ឧសកោមិ កវម្មតិ^(១) ច នត្តំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

ខីលា និខាតា អសម្មវេទី^(២) (ឥតិ ធើនិយោ កោចោ)

នាមា មុញ្ញមយា នវា សុសណ្ណាទា

ន ហិ សត្តន្តំ ធើនុចាមិ ធើនុត្តិ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

ឧសកោវ ធើត្វា ពទ្ធជានិ (ឥតិ កកក)

នាកោ បូតិលតិវ ទាលយិត្វា

នាហិ បុន ឧបេស្សំ កត្តសេយ្យំ

អថ ចេ បត្តយសី បវស្ស ទេវ ។

១ ឧ. ធើប្បតិធ ។ ២ ឧ ម. អសម្មវេទី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា) គោដំទង់
 ក៏មិនមាន កូនគោកំពុងប្រៅដោះ ក៏មិនមាន មេគោ
 មានភកិ នឹងមេគោកំពុងដោយឈ្មោល ក៏មិនមាន
 គោឈ្មោលជាគោបា របស់គម្ភាគត ក៏មិនមាន
 ម្នាលភ្ញៀវ ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្កមកចុះ ។

(ធនិយគោបៈ ភោលថា) បង្កោលស្នឹង
 (សម្រាប់ចងគោ) យើងបានបោះមិនរឿកទេ
 ខ្សែពួរទាំងឡាយ ដែលវេញអំពីស្នៅយ៉ាបូងក៏នៅថ្មី
 មានសណ្ឋាននៅល្អ កូនគោកំពុងប្រៅដោះ មិន
 អាចទាញផ្តាច់បានទេ ម្នាលភ្ញៀវ ឥឡូវនេះ
 បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្កមកចុះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា) គម្ភាគត
 ផ្តាច់ចំណង គឺសំយោជនៈ ចំណែកខាងលើប្រាំ
 ដូចគោឧសក ផ្តាច់ខ្វែរចំណង ទំលាយចំណងគឺ
 សំយោជនៈប្រាំ ខាងក្រោម ដូចដំរីទំលាយវល្លីដោម
 មិនបានចូលទៅ កាន់ដំណែកក្នុងភកិទៀតទេ ម្នាល
 ភ្ញៀវ ឥឡូវនេះ បើអ្នកចង់បង្ក ចូរបង្កមកចុះ ។

សុត្តនិបាតេ ខរាជវត្តស្ស ទុតិយំ ធនិយសុត្តំ

និទ្ទេត្តា ឝលេត្តា ប្បវេយ្យោ
 មហាមេយោ ទាវស្សិ តាវទេវ
 សុត្តា ទេវស្ស វស្សតោ
 ឝមមន្តំ ធនិយោ អកាសឝ
 លាកា វត ធា អនប្បកា
 យេ មយំ កកវន្តំ អន្ទសាម
 សរណំ តំ ឧបេម ចក្កម
 សត្តា ធា ហោហិ^(១) មហាអុចិ ។
 តោបិ ច អហត្តា អស្សវា
 ព្រហ្មចរិយំ សុគតេ ចរាម សេ
 ជាតិមរណស្ស ទារតា^(២)
 ទុក្ខស្សនករា កវាម សេ ។
 នន្ទតិ ពុត្តេហិ បុត្តិមា (ឝតិ មារោ ទាបិមា)
 តោបិកោ^(៣) តោហិ តថេវ នន្ទតិ
 ឧបដិហិ ធរស្ស ធនិយោ
 ន ហិ សោ នន្ទតិ យោ និរុបដិ ។

១ ឧ. ម. ធនិយោ សុត្តំ អត្ថិ ។ ២ ម. ធរស្ស ។ ៣ ឧ. តោមិកោ ។ អ. តោបិយោ ។

សុត្តនិបាត ទរគវគ្គ ធនិយសូត្រ ទី ២

ខណៈនោះឯង មហាមេឃ បង្កើតក្លៀនឱ្យ
 ពេញ ឱ្យទីតាបនឹងទីទួល ធនិយគោបៈ បានឮ
 សូរក្លៀនបង្កើត ក៏ពោល ឱ្យសេចក្តីនេះ ថា
 ឧណកាបស់យើង មិនមែនតិចទេ ព្រោះយើង
 បានឃើញ ឱ្យព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គ
 មានចក្ខុ យើងសូមដល់ព្រះអង្គ ជាទីពឹង សូម
 ព្រះមហាមុនី ជាសាស្តាចារ្យ នៃយើង ។
 យើងទាំងឡាយ គឺប្រពន្ធនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នក
 ស្តាប់បង្គាប់ សូមប្រព្រឹត្ត ឱ្យព្រហ្មចរិយធម៌
 ក្នុងសំណាក់ នៃព្រះសុគត សូមជាអ្នកបានដល់
 ត្រើយ នៃជាតិទីនឹងមរណៈ ធ្វើទីបំផុតនៃទុក្ខ ។

(មានព្រះបិត្តបាប និយាយថា) បុគ្គលមានបុគ្គ
 រមែងត្រេកអរ នឹងបុគ្គទាំងឡាយ បុគ្គលមានគោ
 រមែងត្រេកអរ នឹងគោទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ការ
 ត្រេកអរ របស់ទេវផន រមែងមាន ព្រោះតែទេវផន
 ទាំងឡាយ (គ្រឿងជាប់ដំណាក់) បុគ្គលណា
 មិនមានទេវផន បុគ្គលនោះ ទើបមិនត្រេកអរ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សោចតិ ធុត្តេហិ ធុត្តិមា (ឥតិ ភគវ)

តោបិកោ តោហិ តថេវ សោចតិ

ឧបដិហិ នវស្ស សោចនា

ន ហិ សោ សោចតិ យោ និរុបដិតិ ។

ធនិយសុត្តំ ទុតិយំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះមានព្រះភាគ ក្រាស់ថា) បុគ្គលមាន

បុគ្គលវៃមនសោក នឹងបុគ្គលទាំងឡាយ បុគ្គលមានគោ

វៃមនសោក នឹងគោទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ

ការសោក របស់នរជន វៃមនមាន ព្រោះតែ

ឧបធិទាំងឡាយ លះតែបុគ្គលណា មិនមានឧបធិ

បុគ្គលនោះ ទើបមិនសោក ។

ចប់ ធនិយសូត្រ ទី ២ ។

តំរិយំ ខត្តវិសាណាកប្បុតំ

(៣) សព្វេសុ ក្ខតេសុ និទាយ ទណ្ឌំ

អវិហេមយំ អត្តាភវម្បិ តេសំ

ធម៌ បុត្តមិច្ឆេយ្យ កុតោ សហាយំ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកប្បោ ។

សំសត្តជាតស្ស កវន្តំ ស្មេហា(១)

ស្មេហាទ្ធរយំ ទុក្ខមិទំ បហោតិ

អាទីនំ ស្មេហាជំ មេត្តាមាណោ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកប្បោ ។

មិត្តេ សុហរេជ្ជេ អនុកម្មមាណោ

ហារេវតិ អត្តំ បដិពទ្ធិត្ថោ

ឯកំ ករិយំ សន្តរេមេត្តាមាណោ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកប្បោ ។

១១. ស្មេហោ ។

ខគវិសោណសូត្រ ទី ៣

(៣) បុគ្គល ងាក់កាង្វាលេចេញ ចំពោះពួកសត្វ
ទាំងអស់ មិនបានចៀតចៀន ឡើយសត្វទាំងនោះ
សូម្បីសត្វណាមួយ មិនគប្បីប្រាថ្នា ឬបុគ្គ តើ
គប្បីត្រូវការសំឡាញ់ អំពីណា គប្បីត្រាច់ទៅតែ
ម្នាក់ឯង ដូចកុយរោស ។

សេចក្តីស្រឡាញ់ រវៃមនមាន ដល់បុគ្គលដែល
ច្រឡំក្រឡំ ទុក្ខដែលជាប់តាម ចំពោះសេចក្តី
ស្រឡាញ់នេះ ក៏រវៃមនកើតឡើង បុគ្គលឃើញ
ពោស ដែលកើត អំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ហើយ
គប្បីត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង ដូចកុយរោស ។

បុគ្គល អ្នកមានចិត្តប្រតិព័ទ្ធ កាលអនុគ្រោះ
ឲ្យពួកមិត្ត ដែលមានចិត្តល្អ រវៃមនញ៉ាំងប្រយោជន៍
ឲ្យសាបសូន្យ បុគ្គលកាលឃើញ ឲ្យក័យក្នុង
ការមូលមិត្តគ្នានេះហើយ គប្បីត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង
ដូចកុយរោស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

វិសោ វិសាលោ វ យថា វិសត្តោ
 បុត្តេសុ ទាមេសុ ច យា អមេត្តា
 វិសាក ឡីរោវ អសដ្ឋមាទោ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។
 មិគោ អរញ្ញម្ហិ យថា អពោ^(១)
 យេនិច្ឆតិ កច្ឆតិ តោចរាយ
 វិញ្ញា ធរោ សេវិតំ មេត្តមាទោ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។
 អាមន្តនា ហោតិ សហាយមជ្ឈេ
 វាសេ ហំនេ កមនេ ចារិកាយ
 អនក៏ជ្ឈិតំ សេវិតំ មេត្តមាទោ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

១ ឧ.អពោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

សេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះភូមិន្ទប្រពន្ធ ដូចឫស្សី
ដែលបែកគុម្ព ចាក់កណ្តាញ់ ឬគុល កាលមិន
ជាប់ដំភាក់ ដូចជាទំពាំងឫស្សី គប្បីត្រាច់ទៅតែ
ម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

ម្រឹគក្នុងព្រៃ ជាសត្វមិនជាប់ចំណង ទៅកេចំណី
តាមចំណង់ចិត្តបាន យ៉ាងណា វិញ្ញាជន កាល
បើឃើញ សេរីភាព^(១) (យ៉ាងនោះ) គប្បីត្រាច់
ទៅតែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

ការហៅរក រមែងមាន ដល់ជនបិតនៅ ក្នុង
កណ្តាល ខែសំឡាញ់ គឺការនៅ ការឈរនឹង
ការត្រាច់ចារឹក ឬគុលកាលបើឃើញ សេរីភាព
ដែល (ពួកជនភាល) មិនប្រាថ្នា គប្បីត្រាច់ទៅ
តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

១ ការប្រម្រើតាមចំណង់ចិត្តខ្លួន គឺធ្វើបានតាមឥស្សរចិត្ត ឬមិនជាប់ក្នុងអំណាចអ្នក
ដទៃ ។ អន្តរថា ។

សុត្តនិបាតេ ខរាគវគ្គស្ស គតិយំ ខន្តវិសាណសុត្តំ

ខំ ធា វតី ហោតិ សហាយមជ្ឈេ

ឡុត្តេសុ ច វប្បលំ ហោតិ បេមិ

ចិយវិប្បយោតំ វិជិតុច្ឆមាណោ

ឯកោ ចរេ ខន្តវិសាណាកប្បោ ។

ចាតុផ្តិសោ អប្បដិយោ ច ហោតិ

សន្តស្សមាណោ ឥតវីតរេន

បរិស្សយានំ សហិតា អនម្ពិ

ឯកោ ចរេ ខន្តវិសាណាកប្បោ ។

ទុស្សន្តំហា បព្វជិតាបិ ឯកេ

អថោ កហដ្ឋា យរោវសន្តា

អប្បោស្សកោ បរេតេសុ ហត្វា

ឯកោ ចរេ ខន្តវិសាណាកប្បោ ។

សុត្តនិបាត ខរតវគ្គ ទុត្តិយសិណសុត្ត ទី ៣

ការលេង ការត្រេកអរ ក្នុង (តាមគុណ) រមែងមាន ដល់ជនបិតនៅ ក្នុងកណ្តាល នៃសំឡាញ់ មួយទៀត សេចក្តីស្រឡាញ់ ដ៏ធំទូលាយ រមែង មានក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយ បុគ្គល កាលបើឮឮព្រាង នឹងការព្រាងព្រាស ចាកសត្វនឹងសត្វ ជាទី ស្រឡាញ់ហើយ គប្បីត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង ដូច កុយរមាស ។

បុគ្គល ជាអ្នកនៅជាសុខ ក្នុងទិសទាំង ៤ មិនលំបាក ត្រេកអរ ដោយបរិក្ខារ តាមមាន តាមបាន ជាអ្នកអត់ធ្ងន់ ចំពោះអន្តរាយទាំងឡាយ ទាំងជាអ្នកមិនគក់ស្អុត គប្បីត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បព្វជិតញ្ញកខ្លះ ឬគ្រហស្ថអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ គេ សង្រ្គោះ បានដោយកម្រ បុគ្គលមិនមានសេចក្តីខ្វល់ ខ្វាយ ចំពោះបុគ្គល នៃបុគ្គលដទៃ គប្បីត្រាច់ ទៅតែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឡំពេបយេត្វា តិហិត្យញ្ញនាដិ

សញ្ញិដ្ឋបត្តោ យថា កោវិធម្មពេ

វេត្វាន ដីពេ តិហិតទ្ធុនាដិ

ឯកោ ចរេ ខន្តវិសាលាកិឃ្យោ ។

សចេ លកេថ ធិបកំ សហាយំ

សទ្ធិចរំ សាធុវិហារំ ដិរំ

អភិក្កយ្យ សញ្ញាដិ បរិស្សយាដិ

ចរេយ្យ តេនទ្ធុមនោ សតីមា ។

នោ ចេ លកេថ ធិបកំ សហាយំ

សទ្ធិចរំ សាធុវិហារំ ដិរំ

រាជានំ រដ្ឋំ វិជិតំ បហាយេ

ឯកោ ចរេ មាតន្តីរោវេនំ នាលោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ធីរបុរស លះបង់ ទ្វេវត្តទាំងឡាយ ជាគ្រឿង
ប្រាកដ ទ្វេវតាជាគ្រហស្ថ កាត់ចំណង របស់
គ្រហស្ថទាំងឡាយ ដូចជាវល្លសង្ក័ន្ធ ជំរុះស្លឹក
គប្បីត្រាប់ទៅតែម្នាក់ឯង ដូចកុយរោស ។

បើបុគ្គល បានអ្នកប្រាជ្ញ មានធម៌ជាគ្រឿងនៅ
ដោយប្រពៃ ជាសំឡាញ់ មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់
ខ្លួន ត្រាប់ទៅ ជាមួយគ្នា គ្របសង្កត់ទ្វេវសេចក្តី
អន្តរាយទាំងឡាយបាន គប្បីមានចិត្តត្រេកអរ មាន
ស្មារតី ត្រាប់ទៅជាមួយសំឡាញ់នោះទៅចុះ ។

បើបុគ្គល កេអ្នកប្រាជ្ញ មានធម៌ជាគ្រឿងនៅ
ដោយប្រពៃ ជាសំឡាញ់ មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្លួន
ត្រាប់ទៅជាមួយគ្នា ពុំបានទេ គប្បីត្រាប់ទៅតែ
ម្នាក់ឯង ដូចព្រះរាជាលះបង់ ទ្វេវដែនដែលព្រះអង្គ
ឈ្នះហើយ ឬដូចដំរីឈ្នះមាតង្គៈ លះបង់ហួន
ត្រាប់ទៅក្នុងព្រៃ ។

សុត្តនិបាតេ ខរាគិល្យស្ស តតិយំ ខុត្តរិសាលាសុត្តំ

អន្តោ បសំសាម សហាយសម្មជំ

សេន្តា សមា សេវិត្យា សហាយា

ឯតេ អលទ្ធា អនវជ្ជកោជី

ឯកោ បរេ ខុត្តរិសាលាកប្បោ ។

ជិស្សា សុវណ្ណស្ស វលយានំ បកស្សានំ

កម្មារប្បត្តេន ស្មំជ្ជិតានំ

សង្កជ្ជមាទានំ ធុរេ កុជស្មី

ឯកោ បរេ ខុត្តរិសាលាកប្បោ ។

ឯវិ ធុតំយេន សហា មមស្ស

វាចាភិលាទោ អភិសជ្ជនា វា

ឯតំ ភយំ អាយតំ(១) បេត្តមាទោ

ឯកោ បរេ ខុត្តរិសាលាកប្បោ ។

កាមា ហំ ចិត្រា មនុរា មនោរមា

វិប្បវបេន មថេន្តំ ចិត្តំ

១ ខ. អាយតំ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយសូត្រ ទី ៣

តាមពិត យើងសរសើរ ទ្រុឌកាលបរិច្ឆេទ ដោយ
 សំឡាញ់ហើយ តែសំឡាញ់ មានគុណប្រសើរ
 ជាង នឹងសំឡាញ់មានគុណស្មើ បុគ្គលគួរសេព
 គប់ រាវរក បើ (កុលបុត្រចង់បានប្រយោជន៍) រក
 សំឡាញ់ទាំងនេះ ពុំបានទេ គប្បីជាអ្នកបរិភោគ
 ភោជន ដែលមិនមានរោស ហើយគ្រាប់ទៅ
 តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលឃើញ ទ្រុឌកាលទាំងពីរ ដ៏ភ្នំផ្នែក ដែល
 ជាងមាស ធ្វើសម្រេចហើយ ដោយល្អ រណ៍គ្នា
 ពូជដៃ គប្បីគ្រាប់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

ការចោល ដោយវេចក្តី ការជាប់ចំពាក់ក្តី ជា
 មួយនឹងកុមារ ជាគំរប់ពីរ មានដល់អញ យ៉ាងនេះ
 បុគ្គលកាលបើឃើញ ទ្រុឌកាលនេះ តទៅខាងមុខហើយ
 គប្បីគ្រាប់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

ពិតណាស់ តាមទាំងឡាយ ដ៏វិចិត្រ មាន
 រសផ្អែម ជាទឹកកាយនៃចិត្ត តែងញ៉ាំញី ទ្រុឌកាល

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អាទិណ្ណំ កាមតុណោសុ ទិស្វា
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។
 ភ្លឺតំ ច កល្យាណ ច ឧបទ្ធកោ ច
 ហោតោ ច សល្លត្ថ កយត្ថ មេតំ
 ឯតំ កយំ កាមតុណោសុ ទិស្វា
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។
 សីតត្ថ ឧល្ហត្ថ ឧទិ បំបាសិ
 វតាតបេ ឌុសសវីសបេ ច
 សញ្ញនិបេតានិ អភិសម្ពវិត្ថា
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។
 នាលោវ យូថានិ វិវជ្ជយិត្ថា
 សញ្ញាតត្ថន្ទោ បទុមី ឧទ្ធករោ
 យថាភិវន្តំ វិហរិ^(១) អរោ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

១ ឱ. វិហារេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ដោយសភាព ដីថ្នែក ។ បុគ្គលឃើញពោស ក្នុង
កាមគុណទាំងឡាយហើយ គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់
ឯង ដូចកុយរមាស ។

ចង្រៃ បូស ទបទ្រព កោត កិលេស
ដូចសរ នឹងក៏យទាំងនេះ រមែងមានដល់យើង (ព្រោះ
កាម) បុគ្គលកាលបើឃើញក៏យនេះ ក្នុងកាមគុណ
ទាំងឡាយហើយ គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង
ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលគ្របសង្កត់ នូវសត្រូវ ទាំងអស់នេះ
គឺគ្រជាក់ ក្តៅ គម្លាន សម្រេក ខ្យល់ នឹងកំដៅថ្ងៃ
រហូតនឹងពស់ហើយ គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង
ដូចកុយរមាស ។

ដីរី មានខ្លួនសមរម្យ មាំមួន មានសម្បុរ
ដូចផ្កាយូក កាលលះចង់ នូវហ្វូង ហើយនៅក្នុង
ព្រៃ គួរដល់អធ្យាស្រ័យ យ៉ាងណា បុគ្គលគប្បីត្រាច់
ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស (យ៉ាងនោះ) ។

សុត្តនិបាតេ ខត្តវគ្គស្ស គតិយំ ខត្តវិសាណសុត្តំ

អដ្ឋានំ ភិក្ខុសម្មាសាវកាវស្ស
 យំ ធុស្សយេ សាមយេកំ វិធុត្តំ
 អាទិច្ចតទ្ធុស្ស វេចា និសម្ម
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកម្មោ ។
 និដ្ឋវិស្វកានិ ឧបាតវត្តោ
 បត្តោ និយាបំ បដិលទ្ធុមត្តោ
 ឧប្បទុញ្ញាលោមិ្ហិ អនត្តានេយ្យោ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកម្មោ ។
 និល្លានុចោ និក្កុហោ និប្បហាសោ
 និម្មត្តោ និទ្ធុន្តកសាវមោហោ
 និវាសយោ(១) សព្វលោកេ កវិត្តា
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកម្មោ ។
 មាបំ សហាយំ បវិជ្ជិយេថ

១ អដ្ឋិកថាយំ និវាសសោតិ ទិស្សតិ ។ និវាសសោតិ និព្ពលោ ។

សុត្តនិបាត ខរាគិញ្ញ ខុត្តនិស្សន្ទសូត្រ ទី ៣

បុគ្គលបាទន្ទវិមុត្តិ ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសម័យ

គឺលោកិយសមាបត្តិ ដោយហេតុណា ហេតុនោះ

មិនមែនជាទីតាំង នៃបុគ្គលអ្នកត្រេកអរ ក្នុង

ពួកទេ បុគ្គល ពិចារណា ពាក្យ របស់ព្រះ

ពុទ្ធ ជាព្រះអាទិច្ចពន្ធហើយ គប្បីត្រាច់ទៅ តែ

ម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលកន្លង នូវទិដ្ឋិពាក្រក្រវល់ ដល់នូវធម៌ខៀវ

មានមគ្គបាទហើយ មិនបាច់មានអ្នកដទៃ ដឹកនាំ

ព្រោះដឹងថា ពាក្យអញ្ញ មានញាណ កើតហើយ

គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គល មិនជាប់ចិត្ត ក្នុងអាហារ មិនកុហក

មិនមានរសចក្តិស្រេកឃ្លាន ជាអ្នកមិនលុបគុណគេ

កំចាត់បង់មោហៈ ដូចជាទឹកចត់ចេញបាទ មិនមាន

ទីអាស្រ័យ (គឺកិលេស) ក្នុងរណកទាំងមូល

គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលគប្បីរៀរ នូវសំឡាញ់ ដ៏ពាក្រក្រ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អនត្ថទស្សី វិសមេ និវដ្តិ

សយំ ន សេវេ បសុតំ បមន្តំ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

ពហុស្សុតំ ធម្មទំ ករេជ

មិត្តំ ឧទ្ធារំ បដិកាលាវន្តំ

អញ្ញាយ អត្តានំ វិនេយ្យ កង្ខំ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

ខំខ្ចី រតី កាមសុខត្វ លោកេ

អនលដ្ឋវត្តា អនបេត្តមាណោ .

វិក្ខុសនដ្ឋានា វិរតោ សច្ចវាជី

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ដែលបង្ហាញ ឲ្យអំពើមិនជាប្រយោជន៍ អាស្រ័យ
 នៅក្នុងកម្មមិនស្មើ (គឺខុទ្ធវិភ) មិនគប្បីសេពគប់
 ឲ្យសំឡាញ់ ដែលជាប់ចំពាក់ ដែលស្រវឹង
 (ក្នុងកាមគុណ) ដោយខ្លួនឯង គប្បីត្រាច់
 ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលគប្បីគប់រក ឲ្យមិត្តជាពហុស្សត ទ្រទ្រង់
 ឲ្យធម៌ប្រកបដោយកម្ម ដ៏ថ្លៃថ្នូរ មានប្រាជ្ញា
 វងវៃ លុះដឹងច្បាស់ ឲ្យប្រយោជន៍ ទាំងឡាយ
 ហើយ គប្បីបន្ទាបផង ឲ្យសេចក្តីសង្ស័យចេញ
 ត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គល មិនភាគតែង ឲ្យការលេងផង ការ
 ប្រេតកអាផង កាមសុខផង ក្នុងលោក មិនអាឡោះ
 អាស័យ រៀបចំទីជាទីស្មិតស្មាង អ្នកពោល
 ពាក្យពិត គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយ
 រមាស ។

សុត្តនិបាតេ ខរាវត្តស្ស តតិយំ ខត្តវិសាលសុត្តំ

បុត្តញ្ច ទារំ បំភរញ្ច មាតរំ

ធនានិ ធនានិ ច ពន្ធកានិ

ហិត្តាន កាមានិ យេថានិកានិ

ឃកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

សង្កា ឃសោ បរិត្តមេត្ត សោឡំ

អប្បស្សនោ ទុក្ខមេត្ត កិយ្យោ

កល្យាណ ឃសោ វតិ ញត្តា មតិមា

ឃកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

សន្ទាលយិត្តាន(១) សំយោជនានិ

ជាលំ វ ធមត្តា សលិលម្ពនារី

អត្តីវ ទឡំ អនិវត្តមាទោ

ឃកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

១ ប. បទលយិត្តាន ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកវិហារសុត្ត ទី ៣

បុគ្គលលះបង់កូនផង ប្រពន្ធផង បិតាផង
 មាតាផង ព្រេងទាំងឡាយផង ស្រូវទាំងឡាយ
 ផង ផេរពង្សទាំងឡាយផង កាមទាំងឡាយ
 តាមចំណែករៀងខ្លួនផង គប្បីគ្រាច់ទៅ តែម្នាក់
 ឯង ដូចកុយរមាស ។

កាមគុណនេះ ជាគ្រឿងជាប់ជំពាក់ សុខ
 ក្នុងកាមគុណនេះ មានប្រមាណតិច កាមគុណ
 មានសេចក្តីត្រេកអរតិច ទុកក្នុងកាមគុណនេះច្រើន
 ក្រៃលែង បុគ្គលអ្នកមានបញ្ញា ដឹងច្បាស់ថា
 ការជាប់ជំពាក់ ក្នុងកាមគុណនេះ ដូចជាបូស
 គប្បីគ្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលទំលាយ នូវសំយោជនៈ ដូចត្រី
 ក្នុងទឹក ទំលាយបង់ នូវបណ្តាញ មិនត្រឡប់មក
 (រកសំយោជនៈ) វិញ ដូចជាភ្លើងឆេះ (មិន
 ត្រឡប់វិលវិញ) គប្បីគ្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូច
 កុយរមាស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឌីត្តិក្ខត្តបក្ខុ ន ច ខាណុលោលោ

កុត្តិជ្រៃយោ រក្ខត្តិកមាណសានោ

អនវស្សតោ អបរិឌ្ឍយមាណោ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកម្មោ ។

ឌីហារយេត្តា តិហាព្យាណានិ

សញ្ញបត្តោ(១) យថា ហរិជត្តោ

កាសាយវត្តោ អភិវិក្ខមិត្តា

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកម្មោ ។

រសេសុ កេធំ អករំ អលោលោ

អនពាទោសី សបទានទារី

កុលេ កុលេ អប្បដិពទ្ធិត្តោ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកម្មោ ។

បហាយ បញ្ចារណានិ ចេតសោ

ឌីបក្កិលេសេ ព្យបទុដ្ឋិ សព្វេ

១ ម. បញ្ញបត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលមានចក្ខុដាក់ចុះ មានជើង មិនរាតិស (១)

មានផ្តែមគ្រប់គ្រងល្អ មានចិត្តរក្សាទុក មិនជោក
ជាំ មិនពោលពល (ដោយភិលេស) គប្បីត្រាច់ទៅ
តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលលះបង់ នូវវត្ថុជាគ្រឿងប្រាកដ នូវភាព
ជាគ្រហស្ថ ដូចដើមបារិច្ឆត្រឹម មានស្លឹក
ជំរុះហើយ គប្បីជាអ្នកមានសំពត់កាសាយៈ ចេញ
បួស ត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលមិនធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងសេចក្តីច្បាយ
ជាអ្នកមិនល្មោភ (ក្នុងអាហារ) មិនចិញ្ចឹម
អ្នកដទៃ ជាអ្នកត្រាច់ទៅតាមច្រក មិនមានចិត្ត
ជាប់ចំពាក់ ក្នុងត្រកូលផ្សេង ។ គប្បីត្រាច់ទៅ
តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលលះបង់ នូវនិវរណៈទាំង ៥ បន្ទា
បង់ នូវទុបក្កិលេស នៃចិត្តទាំងអស់ចេញបាទ

១ សំដៅយកការមិនដើរលេង ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាតេ ខរាវគ្គស្ស គតិយំ ខត្តវិសាណសុត្តំ

អនិស្សិតោ ធម្មតា សំនេហានោសំ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកប្បោ ។
 វិបត្តិកត្វាន សុខំ ធិត្តក្ខ
 ពុទ្ធា ច សោមនស្សនោមនស្សំ
 លទ្ធានុបេត្តំ សមមំ វិសុទ្ធិ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកប្បោ ។
 អារទ្ធវិយោ បរមត្ថបត្តិយា
 អលីនបិតោ អកុសិតុត្ត
 ទន្ស៊ីនិក្កមោ ជាមតល្អបបន្នោ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកប្បោ ។
 បដិសល្លានំ ឈានមវត្តាមាណោ
 ធម្មេសុ និច្ចំ អនុធម្មចារី
 អាទិណំ សម្មសិតា ករេសុ
 ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាណាកប្បោ ។

សុត្តនិបាត ខរគវគ្គ ខុត្តវិហារណសូត្រ ទី ៣

ជាអ្នកមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហា) កាត់បន្ថយ ខ្លួនទោស
ដែលកើត អំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ហើយ គប្បីគ្រាច់ទៅ
តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គល បានធ្វើនូវសុខទុក្ខនឹងសោមនស្ស ទោម
នស្ស ក្នុងកាលមុន ឲ្យនៅពីក្រោយខ្នងហើយ បាន
នូវទេវភ័យសមថ (ក្នុងចតុត្ថជ្ជាន) ដ៏បរិសុទ្ធហើយ
គប្បីគ្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធ ដើម្បីដល់នូវ
ព្រះនិព្វាន មានចិត្តមិនព្រាញ អ្នកប្រព្រឹត្ត មិនខ្ជិលច្រ-
អូស មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងដ៏មាំ ប្រកបដោយកម្លាំង
ប្រាជ្ញាហើយ គប្បីគ្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គល មិនលះបង់នូវឈាន ជាធម្មជាតិស្ងប់
ស្ងាត់(ចាកសត្វនឹងសត្វ) ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏សមគួរ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ អស់កាលជានិច្ច ពិចារណា
ឃើញទោស ក្នុងភពទាំងឡាយហើយ គប្បីគ្រាច់
ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តណ្ហាភ្នំយំ បន្តយំ អប្បមត្តោ

អនេលម្ភតោ សុត្តា សតីមា

សម្មាគធម្មោ ដ៏យតោ បដានា

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

សីហោវ ភស្តេស្ស អសន្តសន្តោ

វតោវ ជាលម្ពំ អសដ្ឋមាដោ

បទុមីវ តោយេន អលីម្បមាដោ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

សីហោ យថា ទាវតលី បសយ្ហ

រាជា មិតានិ អតិកុយ្យោវាវី

សេវេថ បន្តានិ សេនាសនានិ

ឯកោ ចរេ ខត្តវិសាលាកប្បោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលកាលប្រាថ្នា នូវការអស់តណ្ហា ជា
អ្នកមិនប្រវែហស មិនឆ្កួត មិនគ ជាអ្នកមានការ
ចេះដឹង មានស្មារតី មានធម៌ពិចារណាហើយ
ជាបុគ្គលទៀង មានសេចក្តីព្យាយាម គប្បីគ្រាច់ទៅ
តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលមិនតក់ស្លុត (ក្នុងលក្ខណៈ មានមិនទៀង
ជាដើម) ដូចសីហៈ មិនតក់ស្លុតនឹងសំឡេង
ទាំងឡាយ មិនបានជាប់ចំពាក់ (ក្នុងធម៌ទាំង
ឡាយ មានខន្ធជាដើម) ដូចខ្យល់មិនជាប់
នឹងសំណាញ់ មិនជាប់ (ដោយតណ្ហានឹង
លោភៈ) ដូចឈូកមិនទទឹកដោយទឹក គប្បីគ្រាច់ទៅ
តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលគប្បីអាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ដ៏ស្ងាត់
ដូចជាសីហៈ ជាស្តេចសត្វ មានកំលាំងចង្អុម
គ្រាច់ គ្របសង្កត់ កំហែង នូវពួកម្រឹត គប្បីគ្រាច់
ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

សុត្តនិបាតេ ខុទ្ទកស្ស គតិយំ ខុទ្ទិសាណសុត្តំ

មេត្តំ ឧបេក្ខំ កេរុណំ វិប្បត្តំ
 អាសេវមាថោ មុទិតញ្ច កាលេ
 សព្វេន លោកេន អវិជ្ជមាថោ
 ឯកោ ចរេ ខុទ្ទិសាណកម្មោ ។
 ភកញ្ច នោសញ្ច បហាយ មោហំ
 សន្ទាលយិត្តាន សំយោជនានិ
 អសន្តសំ ជីវិតសម្មយម្ហិ
 ឯកោ ចរេ ខុទ្ទិសាណកម្មោ ។
 គជន្តំ សេវន្តំ ច កាវណត្តា
 ជិក្ខារណា ឱល្លកា អជ្ជ មិត្តា
 អតតបញ្ញា អស្មមិ មនុស្សា
 ឯកោ ចរេ ខុទ្ទិសាណកម្មោ (១) ។
 ខុទ្ទិសាណសុត្តំ គតិយំ ។

១ ខ. ពិតសុតោ អន្តិ ។

សុត្តនិយាម ខរតវគ្គ ខុត្តវិណយសូត្រ ទី ៣

បុគ្គលកាលចំរើនមេត្តាផង ឧបេត្តាផង ករុណា
ផង មុទិតាផង ដែលជាហេតុច្បងស្រឡះ (ចាក
កិលេស) ក្នុងកាលគួរ មិនយ៉ាងយ៉ាកចំពោះសត្វលោក
ទាំងអស់ហើយ គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូច
កុយរមាស ។

បុគ្គលលះបង់ព្រះផង ពោសៈផង មោហៈ
ផង ទំលាយនូវសំយោជនៈទាំងឡាយ មិនតក់ស្លុត
ក្នុងការរឿយជឺវិត គប្បីត្រាច់ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូច
កុយរមាស ។

ពួកមនុស្សមានប្រយោជន៍ជាហេតុ ទើបគប់រក
ផង បំរើផង ពួកមិត្តសំឡាញ់ទាំងឡាយ ដែល
ដីតហេតុ រកបានដោយក្រ ក្នុងថ្ងៃនេះ ពួកមនុស្ស
(ច្រើនតែ) មានប្រាជ្ញាចំពោះប្រយោជន៍ របស់ខ្លួន
ជាអ្នកប្រកបដោយអំពើមិនស្អាត បុគ្គលគប្បីត្រាច់
ទៅ តែម្នាក់ឯង ដូចកុយរមាស ។

បុគ្គលិក កសិករទ្វាជស្សី

(៤) ឯវេទ្ធ សុតិ ។ ឯកំ សមយំ កកវ
មកេសុ វិហរតំ ទត្តុណាភិស្សី ឯកនាឡាយ
ព្រាហ្មណត្តាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន
កសិករទ្វាជស្សី ព្រាហ្មណស្ស បញ្ចមត្តានំ នន្ត-
លសតានំ បប្បត្តានំ ហោន្តំ វប្បកាលេ ។
អថខោ កកវ បុព្វណ្ណសមយំ និវសេត្តា បត្តចរិ-
មាទាយ យេន កសិករទ្វាជស្សី ព្រាហ្មណស្ស
កម្មន្តោ តេនុបសន្តមិ ។ តេន ខោ បន សម-
យេន កសិករទ្វាជស្សី ព្រាហ្មណស្ស បរិវេសនា
វត្តតំ ។ អថខោ កកវ យេន បរិវេសនា តេនុ-
បសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
អទ្ធិសា ខោ កសិករទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ
បិណ្ណាយ វិនំ ទិស្វាន កកវន្តំ ឯតទកេច អហំ
ខោ សមណ កសាមិ ច វប្បមិ ច កកវត្តា
ច វប្បត្តា ច កុណ្ណមិ ។ ត្រូវ សមណ កសស្ស
ច វប្បស្ស ច កសិត្តា ច វប្បត្តា ច កុណ្ណហិតំ ។

កសិករទ្វាជីសូត្រ ទី ៤

(៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់គង់ក្នុងទេត្តិណា គឺរមហាវិហារ (អាស្រ័យ) ក្នុងស្រុកព្រាហ្មណ៍
 ឈ្មោះ ឯកនាឡា ក្នុងដែនមគធៈ ។ សម័យនោះឯង កសិករទ្វាជ-
 ព្រាហ្មណ៍ មានទង្គិលចំនួន ៥០០ ប្រកបក្នុងកាលសាបព្រោះ ។
 គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនឹងចំរែ ក្នុងបុព្វហ្ម-
 សម័យ ទ្រង់យាងសំដៅទៅ ត្រង់កន្លែងការងារ របស់កសិករទ្វាជ-
 ព្រាហ្មណ៍ ។ សម័យនោះឯង ការអង្គុយសបាយ របស់កសិករទ្វាជ-
 ព្រាហ្មណ៍ ក៏កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ឈៀងចូលទៅកាន់ទីអង្គុយសបាយ (របស់កសិករទ្វាជ-
 ព្រាហ្មណ៍) លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ កសិ-
 ករទ្វាជព្រាហ្មណ៍ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងទ្រង់ឈរនៅ ដើម្បី
 បិណ្ឌបាតហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះ
 សមណៈ ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្លែងរាស់ផង សាបព្រោះផង លុះក្លែងរាស់សាបព្រោះ
 ហើយ ទើបបរិភោគ ។ បតិគ្រព្រះសមណៈ ចំណែកព្រះអង្គ ចូរ
 ក្លែងរាស់សាបព្រោះ លុះព្រះអង្គក្លែងរាស់សាបព្រោះហើយ ចូរបរិភោគចុះ ។

សុត្តនិបាតេ ខេរវគ្គស្ស បក្កន្តំ កសិការទ្ធវិស្សន្តំ

អហម្មំ ខោ ព្រាហ្មណ កសាមិ ច វប្បាមិ ច
 កសិត្វា ច វប្បិត្វា ច កុញ្ញាមីតិ ។ ន ខោ បន
 សមណ បស្សាម(១) កោតោ កោតមស្ស យុតិ វ
 នង្គលំ វ ជាលំ វ ចាចនិ(២) វ ពលិតទ្វេ វ
 អថ ច បន កំ កោតមោ វិវាហា អហម្មំ ខោ
 ព្រាហ្មណ កសាមិ ច វប្បាមិ ច កសិត្វា ច
 វប្បិត្វា ច កុញ្ញាមីតិ ។ អថខោ កសិការទ្ធវាជោ
 ព្រាហ្មណោ កកវន្តិ តថាយ អជ្ឈកាសិ

(៥) កស្សកោ បដិជាតាសិ ន ច បស្សាម តេ កសី
 កសី នោ បុត្តតោ ព្រូហិ យថា ជាទេមុ តេ កសី ។
 សទ្ធា តិជំ តទោ វុដ្ឋិ បញ្ញា មេ យុកនង្គលំ

១. ខ. ម. ខ ខោ បន មយំ បស្សាម ។ ២ ម. បាជិទំ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ កសិការទ្វាដក្កប្បញ្ញី វិ ៤

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតក្នុងក្រុមផង សាបព្រោះផង លុះតថាគត
 ក្នុងក្រុម សាបព្រោះហើយ ទើបបរិភោគដែរ ។ បពិត្រព្រះសមណៈ
 យើងខ្ញុំ មិនបានឃើញនិមក្តី នន្តិលក្តី ផាលក្តី ជន្ទញ្ញក្តី សត្វ
 បំរើក្តី របស់ព្រះគោតម ដ៏ចំរើនសោះ ប៉ុន្តែហេតុអ្វីបានជាព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើននិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតក្នុងក្រុមផង
 សាបព្រោះផង លុះក្នុងក្រុមសាបព្រោះហើយ ទើបបរិភោគដែរ ។
 លំដាប់នោះ កសិការទ្វាដក្កប្បញ្ញី បានពោលចំពោះព្រះមាន
 ព្រះភាគដោយ តាមដូច្នោះថា

(៥) ព្រះអង្គប្តេជ្ញាថា ជាអ្នកក្នុងក្រុម ប៉ុន្តែយើង
 មិនឃើញ ទ្វាដក្កក្រុមរបស់ របស់ព្រះអង្គសោះ
 យើងសួរ ទ្វាដក្កក្រុមរបស់ សូមព្រះអង្គប្រាប់ឲ្យ
 យើងដឹង ទ្វាដក្កក្រុមរបស់ របស់ព្រះអង្គ ។

(ព្រះអង្គត្រាស់ថា) តថាគត មានសទ្ធា ជាពូជ មាន
 តបធម៌ (១) ជាក្លៀង មានប្រាជ្ញា ជានិមន្តនន្តិល

១ ពាក្យថា តបធម៌ ក្នុងទីនេះ សំដៅយកសេចក្តីព្យាយាមយ៉ាងខ្ព្រឹក្សី ដោយការ
 សង្រួមឥន្ទ្រិយនឹងការកាន់ចុកចិត្ត ។ អន្លើកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោគ

ហិរំ ឆ្មៃសា មនោ យោត្តិ សតិ មេ ដាលចាចំ ។

កាយគុត្តោ វចីគុត្តោ អាហារេ ឧទេ យតោ

សន្និ ករោមិ និទ្ធានំ សោវច្ឆម្មេ បមោចំ ។

វិរិយំ មេ ធុរណោយ្ហំ យោគកេត្តមា និវហំ

កច្ឆតិ អនិវត្តន្តិ(១) យត្ថ កត្តា ន សោចតិ ។

ឯវំ មេសា(២) កសិ កដ្ឋា សា ហោតិ អមតប្បលា

ឯតិ កសិ កសិត្តាន ភព្វទុក្ខា បម្មញ្ញត្តិ(៣) ។

(៦) អថទោ កសិការទ្ធាយោ ព្រាហ្មណោ មហ-

តិយា កិសចាតិយា ចាយាសំ វឡ្យត្តា ភកវតោ

ឧបនាមេសិ កុញ្ញតុ ភវំ តោតមោ ចាយាសំ ក-

ស្សកោ ភវំ យញ្ញា ភវំ តោតមោ អមតប្បលំ

កសិ កសិត្តិ ។

១ ម. អនិវត្តន្តិ ។ ២ អដ្ឋិ. ឯវិមេសាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ.ម. បម្មញ្ញត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយម

តថាគត មានហិរិ ជាចន្ទោល មានចិត្ត ជាខ្សែ មាន
 សតិ ជាជាលនឹងជន្មញ្ច ។ តថាគត គ្រប់គ្រង
 កាយ គ្រប់គ្រងវេទា សង្រួមឲ្យអាហារក្នុងវដ្ត ធ្វើឲ្យ
 ការជម្រះ (ឲ្យស្មើគឺកិលេស) ដោយសច្ចៈ តថាគត
 មានការស្ងប់ស្ងៀម ជាគ្រឿងឈប់សម្រាក ។
 រឺរយៈរបស់តថាគត ជាគ្រឿងនាំទៅ ឲ្យធុរៈជាហេតុ
 នាំឲ្យបាន ឲ្យព្រះនិព្វានដ៏ក្សេមចាកយោគៈ ទៅកាន់
 ទីដែលគេទៅមិនសោកសៅ ជាទីដែលគេមិនត្រឡប់
 វិញ ។ ការក្លររាស់ដែលតថាគត ក្លររាស់ហើយយ៉ាង
 នេះ ជាគុណជាតិមានផល មិនចេះស្ងប់ទេ បុគ្គល
 ធ្វើឲ្យការក្លររាស់បែបនេះ ទើបរួចចាកទុក្ខទាំងពួង ។

(៦) គ្រានោះឯង កសិការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ ក៏ដោះបាយជាកំក្នុង
 ភាជន៍សំរឹត(១) ដ៏ធំ បង្ហោនចូលទៅថ្វាយព្រះមានព្រះភាគថា សូមព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើន សោយបាយសច្ចៈ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ក៏ជាអ្នកក្លររាស់
 ព្រោះថា ព្រះគោតមដ៏ចំរើន រមែងក្លររាស់ចំពោះការក្លររាស់ ដែល
 មានផលមិនចេះស្ងប់ ។

១ ភាជន៍មាស ថ្ងៃ ១ សែនកហាបណៈ ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តនិបាតេ ខរាជវត្តស្ស បុគ្គលំ កសិការខ្ញុំនិស្សំ

តាថាភិក្ខុនិម្មេ អភោជនេយ្យំ

សម្មស្សនំ ព្រាហ្មណ នេស ធម្មោ

តាថាភិក្ខុនំ បទុទន្តំ ពុទ្ធា

ធម្មេ សតី ព្រាហ្មណ វត្តិកសា ។

អពោន ច កេវលំនំ មហេសី
ញ

ទំណាសំ កុក្កុច្ឆបសន្តំ

អន្នេន ចានេន ឧបជ្ឈហស្សំ

ខេត្តញំ នំ បញ្ចបេក្ខស្ស ហោ ភិក្ខុ ។

[៧] អថ កស្ស ចាហំ កោ កោតម ឥមំ

ចាយាសំ ទម្ពីនំ ។ ន ខ្លាហំ នំ ព្រាហ្មណ

បស្សមិ សនេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ

សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សនេវមនុស្សយ

យេន(១) សោ ចាយាសោ កុត្តោ សម្មា បរិណាមំ

កថេយ្យ អព្វត្រ តថាភិក្ខុស្ស វា តថាភិក្ខុស្សវកស្ស វា

១ ឧ.ម. យស្ស ។

សុត្តនិបាត ខរតវគ្គ កសិការទ្វាជសូត្រ ទី ៤

កោជនវិដលតថាគតពោលហើយ ដោយគាថា
 ជាវត្តមិនគួរ ដល់ការបរិភោគទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
 នេះមិនមែនជាទំនៀម របស់ពួកជនអ្នកឃើញច្បាស់
 (នូវភោជីវបារិសុទ្ធិ)ទេ ព្រះពុទ្ធាំណាច្បាយតែងបន្ទាបដំ
 នូវកោជន ដែលពោលហើយ ដោយគាថា ម្នាល
 ព្រាហ្មណ៍ កាលបើធម៌មាននៅ ការស្វែងរកនេះ ជា
 ការប្រព្រឹត្តិបំពានវិវាទ ។ អ្នកចូរផ្គត់ផ្គង់ បំពោះលោក
 អ្នកស្វែងនូវគុណធំ បរិច្ចណិដោយគុណ សព្វគ្រប់
 មានអាសវៈ អស់ហើយ ស្ងប់រម្ងាប់ចាកកុក្កុច្ចៈ ដោយ
 វត្ថុដទៃនឹងបាយទឹកផងចុះ ព្រោះថា ការផ្គត់ផ្គង់នោះ
 ជាបុញ្ញកេត របស់បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាបុណ្យ ។

(៧) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ តើខ្ញុំព្រះអង្គឱ្យ
 នូវបាយាសនេះ ដល់បុគ្គលណាវិញ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តថាគតមិន
 ឃើញបុគ្គលដែលបរិភោគបាយាស ដល់នូវការសុះលោយល្អ ក្នុង
 លោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ
 ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេព នឹងមនុស្ស
 ដ៏សោសទេ រវើវលើតែតថាគត បសាវីក ខែតកុតតចេញ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តេនហិ ភំ ព្រាហ្មណ ភំ ចាយាសំ អប្បហា-
 រិតេ វា ធម្មេហិ អប្បាលាកេ វា ឧទកេ
 ឌុបិលាបេហិតិ ។ អថខោ កសិការទ្វាដោ ព្រាហ្ម-
 ណោ ភំ ចាយាសំ អប្បាលាកេ ឧទកេ ឌុបិលា-
 បេសិ ។ អថខោ សោ ចាយាសោ ឧទកេ បក្ខុ-
 ត្តោ ចិច្ចដាយតិ ចិដិចិដាយតិ^(១) សំច្ចមាយតិ សម្ម-
 ច្ចមាយតិ^(២) ។ សេយ្យថាបិ នាម អយោគុលោ^(៣)
 ទិវសសន្តត្តោ ឧទកេ បក្ខុត្តោ ចិច្ចដាយតិ ចិដិចិ-
 ដាយតិ សំច្ចមាយតិ សម្មច្ចមាយតិ ឃីមេវ សោ
 ចាយាសោ ឧទកេ បក្ខុត្តោ ចិច្ចដាយតិ ចិដិចិ-
 ដាយតិ សំច្ចមាយតិ សម្មច្ចមាយតិ ។

(៨) អថខោ កសិការទ្វាដោ ព្រាហ្មណោ សិវត្តោ
 លោមហដ្ឋជាតោ យេន ភកវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិ-
 មិត្តា ភកវតោ ចានេសុ សិវសា ធិបតិត្តា ភកវន្តំ ឃត-
 ទវោច អភិក្កន្តំ កោ តោតម អភិក្កន្តំ កោ តោតម ។

១ ម. បិដិបិដាយតិ ។ ២ ឧ. សន្តិវាយតិ សម្មច្ចវាយតិ ។ ម. សំច្ចវាយតិ សម្មច្ចវាយ-
 យតិ ។ ៣ ឧ.ម. ជាលោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើដូច្នោះ អ្នកចូលចាក់បាយនោះ ក្នុងទីដែលគ្មាន
 វត្ថុស្រស់ ឬ ទម្លាក់ទៅក្នុងទឹក ដែលគ្មានសត្វទៅចុះ ។ គ្រានោះ
 ឯង ភស្តុភារព្រាហ្មណ៍ ក៏ទម្លាក់បាយនោះ ទៅក្នុងទឹកដែល
 គ្មានសត្វ ។ លំដាប់នោះបាយនោះដែលព្រាហ្មណ៍ទម្លាក់ចុះទៅក្នុង
 ទឹកហើយ ក៏ពួសំឡេងឆុរ ។ ពួសំឡេងឆាវ ។ ហុយផ្សែងទ្រុប ហុយ
 ផ្សែងទ្រលោម ។ ដុំដែកដែលឆេះក្តៅ អស់មួយថ្ងៃ ដែលគេដាក់ចុះក្នុង
 ទឹក រមែងពួសំឡេងឆុរ ។ ពួសំឡេងឆាវ ។ ហុយផ្សែងទ្រុប ហុយ
 ផ្សែងទ្រលោម យ៉ាងណាមិញ បាយដែលព្រាហ្មណ៍ ទម្លាក់ទៅ
 ក្នុងទឹក ក៏ពួសំឡេងឆុរ ។ ពួសំឡេងឆាវ ។ ហុយផ្សែងទ្រុប ហុយ
 ផ្សែងទ្រលោម ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៨) គ្រានោះឯង ភស្តុភារព្រាហ្មណ៍ មានចិត្តភក់ស្លុតព្រំរោម
 ចូលទៅក្រោះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបសំរុះទៀប
 ព្រះបាទព្រះមានព្រះភាគ សរសើរព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ភ្នំច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្នំច្បាស់ណាស់ ។

សុត្តនិបាតេ ខរតវគ្គស្ស បក្កន្តំ កសិការព្វដិសុត្តំ

សេយ្យថាបំ កោ តោតម ជិត្តន្តំ វា ឧត្តន្តយ្យ
 បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ម្ភធិស្ស វា មត្តំ អាចិត្តេយ្យ
 អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជាវេយ្យ ចត្តមន្តោ
 រូថានិ ធិត្តន្តំ ឯវមេវ កោតា តោតមេន អនេ-
 កបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ
 កកវន្តំ តោតមំ សុរណំ កត្តាមំ ធម្មតា
 កិត្តុសដ្ឋត្តា ឧបាសកំ មំ ករំ តោតមោ
 ជាវេតុ អដ្ឋតត្តេ ថាណុបេតំ សុរណំ កតំ ។
 លកេយ្យហំ កោតោ តោតមស្ស សន្តិកេ បព្វជ្ជំ
 លកេយ្យំ ឧបសម្បទន្តំ ។ អលត្ត ខោ កសិកា-
 រទ្ធាដោ ព្រាហ្មណោ កកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ
 អលត្ត ឧបសម្បទំ ។ អច្ចុបសម្បន្តោ ខោ
 បនាយស្សា ការទ្ធាដោ ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ
 អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ នចិវស្សវេ យស្សត្តាយ
 កុលបុតា សមនេវ អតារស្សា អនការិយំ បព្វជ្ជំ

សុត្តនិបាត ខរាគវគ្គ កសិការទ្វាជសូត្រ ទី ៤

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ប្រកាសដោយ
 អនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ (ភ្នំច្បាស់ណាស់) ដូចមនុស្សផ្លា
 របស់ដែលផ្តាច់ ឬដូចគេបើកបន្តិញរបស់ដែលបិទបាំង ឬក៏ដូចគេ
 ប្រាប់នូវផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចគេគ្រោលប្រទីបក្នុង
 ទីងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សអ្នកមានចក្ខុទាំងឡាយ ឃើញនូវរូប
 ទាំងឡាយបាន ។ ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់ព្រះគោតមមាន
 ព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះកិច្ចសង្ឃផងជាសរណៈ សូមព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាទុបាសក ដល់នូវសរណៈ ស្មើ
 ដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បី
 បាននូវបព្វជ្ជា គប្បីបាននូវទុបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ។ កសិការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ ក៏បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវ
 ទុបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះព្រះការទ្វាជៈ
 ដ៏មានកាយ បានទុបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញទៅតែម្នាក់
 ឯង មិនធ្វេសប្រហែស មានរសចក្ខុព្យាយាម មានចិត្តស្ងួតទៅកាន់
 ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុគ្គ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដោយប្រពៃ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តទទុក្ខំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិណា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ
 ខីណា ជាតិ វុសំតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ កេរណីយំ
 ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អត្តណាសិ ។ អពាតកេ ខោ
 បនាយស្នា ការទ្វាយោ អហានំ អហោសីតិ ។

កសិការទ្វេសុត្តំ ចតុត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេចឲ្យអនុត្តរធម៌នោះដ៏ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម
 របស់ខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពនេះ បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គ-
 ព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ រសោឡសកិច្ច
 អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 រសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
 ព្រះភារទ្វាជ័យមានអាយុ រាប់ថាជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

ចប់ កសិការទ្វាជសូត្រ ទី ៤ ។

បញ្ជី បង្កើត

(៧) បុត្រាមី មុនី បហុតបញ្ញា (ឥត ធុន្តា កម្មារបុត្រា)

ពុទ្ធិ ធម្មស្សប៊ី វិតតណ្ហា

ធម្មទុត្តមី សារជីនំ បរិ

កតិ លោកេ សមណា តទ្ថេយ ព្រហ្ម ។

បតុរោ សមណា ន បញ្ចមត្តិ (ធុន្តាតិ កករា)

តេ តេ អាវិករោមិ សត្តិបុដ្ឋា

មត្តជីនោ មត្តទេសកោ ច

មត្តេ ជីវតិ យោ ច មត្តទូសី ។

កម្មត្តជីនំ វន្តិ ពុទ្ធា (ឥត ធុន្តា កម្មារបុត្រា)

មត្តជ្ឈិយំ(១) អនុលោ ហោតិ

បុណ្យសូត្រ ទី ៥

(៧) (ចុកខ្មារបុត្ត ត្រាបទូលស្នូព្រះមានព្រះភាគថា)
ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទូលស្នូព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មាន
បញ្ញាច្រើន ជាព្រះពុទ្ធ ជាម្ចាស់នៃធម៌ ប្រាសចាក
គណ្ណា ដ៏ទុក្ខមជ្ឈិមសត្វជើងពីរ ប្រសើរជាងសារថី
ទាំងឡាយ តើពួកសមណៈ ក្នុងលោកនេះមានប៉ុន្មាន
សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់ ឲ្យពួកសមណៈនោះឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្ចាស់ចុកខ្មារ) សមណៈ
មានត្រឹមតែ ៤ ពួក មិនមានដល់គំរប់ ៥ ទេ កាល
បើអ្នកសួរបញ្ជាក់ហើយ តថាគត នឹងប្រាប់ឲ្យសមណៈ
ទាំងនោះ ដល់អ្នក គឺសមណៈ ឈ្នះកិលេស
ដោយមគ្គ ១ សមណៈ សំដែងប្រាប់ ឲ្យមគ្គ ១
សមណៈរស់នៅ ក្នុងមគ្គ ១ សមណៈប្រឡូស្តឲ្យមគ្គ ១ ។

(ចុកខ្មារបុត្ត ទូលស្នូរថា) ព្រះពុទ្ធ
ទាំងឡាយ តែងសំដែង ឲ្យសមណៈណា ថាជា
សមណៈ ឈ្នះកិលេសដោយមគ្គ សមណៈ ដុត
បំផ្លាញ ឲ្យកិលេសដោយមគ្គ ជាបុគ្គលច្រើនមិនបាន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

មន្ត ជីវិត មេ ព្រហ្ម បុដ្ឋា
 អថ មេ អាវិកហេហំ មន្តទ្ធីសី ។
 យោ តំណាកថង្គថោ វិសលោ
 និព្វានភិរតោ អនានុតិទ្ធោ
 លោកស្ស សនេវកស្ស នេតា
 តាធី មន្តជំនំ វន្តំ ពុទ្ធា ។
 បរមំ បរមន្តំ យោធិ ញត្វា
 អក្កាតំ វិភជតំ វេទេវ ធម្មំ
 តំ កង្កង្គំ មនី អនេជំ
 ទុតិយំ ភិក្កុនមាហុ មន្តនេសី ។
 យោ ធម្មបទេ សុនេសិតេ
 មន្ត ជីវិត សញ្ញតោ សតីមា
 អនេវជ្ឈបទានំ សេវមាណោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

រស់នៅក្នុងមគ្គ ខ្ញុំស្នូហើយ សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់
ឲ្យបាន មួយទៀត សូមព្រះអង្គប្រាប់ ទូរសមណៈ អ្នក
ប្រទូស្តទូរមគ្គ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា) សមណៈណា កន្លងផុត
ទូរសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសរតីកិលេស ក្រេកអរក្នុង
ព្រះនិព្វាន មិនជាប់ចំពាក់ដោយតណ្ហា ជាអ្នកវិណាណ៍
សត្វលោក ព្រមទាំងទេវលោក ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ
សំដែង ទូរសមណៈបែបនោះ ថាជាអ្នកឈ្នះកិលេស
ដោយមគ្គ ។ សមណៈណា ក្នុងហោសនានេះ ដឹង
ទូរព្រះនិព្វាន ថាជាគុណជាត ទុក្ខមក្រវែល ហើយ
សំដែងចែក ទូរនិព្វានធម៌ ក្នុងលោកនេះ អ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ហៅសមណៈ ដែលជាអ្នកកាត់បន់ ទូរ
សេចក្តីសង្ស័យ ជាអ្នកប្រាជ្ញមិនមានសេចក្តីញាប់ញ័រនោះ
ថាជាអ្នកសំដែងប្រាប់មគ្គ ជាសមណៈ ទី ២ នៃកិក្ខុទាំង
ឡាយ ។ សមណៈណា មានស្មារតីសង្រួមហើយ
សេតនូវគន្លង មិនមានទោស រស់នៅក្នុងមគ្គ ជាត្រូវ
នៃធម៌គឺព្រះនិព្វាន ដែលព្រះពុទ្ធ សំដែងប្រពៃហើយ

សុត្តនិបាតេ ខេតិវុទ្ធស្ស បញ្ចមំ បុទ្ធសុត្តំ

តតិយំ ភិក្ខុនមាហុ មគ្គដីរំ ។
 ធនំ កត្តាន សុព្វតានំ
 បក្ខន្តំ កុលទ្ធសតោ បកត្តោ
 មាយារី អសតាតោ បលាទោ
 បដិវេន ច បរំ ស មគ្គទ្ធសី ។
 ឱតេ ច បដិវិជ្ជិ យោ កហដ្ឋោ
 សុតវា អរិយសារតោ សបតោ
 សព្វេ ទេតាទិសាបំ ញត្តា
 ឥតិ ទិស្វា ន ហារេតិ តស្ស សទ្ធា
 កថញ្ញា ទុដ្ឋេន អសម្បទុដ្ឋំ
 សុទ្ធិំ អសុទ្ធិន សមំ ករយ្យតិ ។

បុទ្ធសុត្តំ បញ្ចមំ ។

សុត្តនិបាត ទរាវគ្គ បុទ្ទសូត្រ ទី ៥

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ហៅសមណៈនោះ ថាជាអ្នក
 រស់នៅក្នុងមគ្គ ជាសមណៈទី ៣ នៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។
 សមណៈណា ធ្វើខ្លះភេទ របស់ពួកអ្នកមានវត្តល្អ ឲ្យ
 ជាក្រឡឹងបំផុត ជាអ្នកស្ទុះស្ទា អ្នកទ្រុស្រុកក្រល
 មានប្តីក្សត្រឃើសយួន មានកលមាយា មិនសង្រួម
 ពោលពាក្យ (១) លេះលោះ ប្រព្រឹត្តបន្ទុំ សមណៈ
 នោះឈ្មោះថាជាអ្នកទ្រុស្រុកមគ្គ ។ គ្រហស្ថណា ជា
 អ្នកចេះដឹង ជាអរិយសាវ័ក ប្រកបដោយប្រាជ្ញា
 ស្គាល់ច្បាស់នូវសមណៈទាំងនេះ សុទ្ធជាសមណៈនោះ
 រមែងមិនសបស្សន្យទេ ព្រោះដឹងថា ពួកសមណៈ
 ទាំងអស់មិនដូច្នោះទេ ព្រោះឃើញដូច្នោះ គប្បី
 ប្រៀបនូវសមណៈ មិនអាគ្រក់ ឲ្យស្មើដោយសមណៈ
 អាគ្រក់ ឬ គប្បីប្រៀបនូវសមណៈបរិសុទ្ធ ឲ្យស្មើ
 ដោយសមណៈមិនបរិសុទ្ធដូចម្តេចកើត ។

ចប់ បុទ្ទសូត្រ ទី ៥ ។

១ បណ្តាប្រាជ្ញាអ្នកប្រហែលនឹងសំដីស្រ្តីវិ, ព្រោះគ្មានសារៈខាងពុទ្ធ ។ អដ្ឋិកថា ។

ឆ្លង បរាភវិស្វតិ

(១០) ឃុំថ្ម សុតំ ។ ឃុំតិ សមយំ កកវា
សាវត្ថុយំ វិហាតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្សុ អា-
រាមេ ។ អថខោ អញ្ញាតវា ទេវតា អភិក្កន្តាយ
វត្ថុយា អភិក្កន្តវណា កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឡិកា-
សេត្វា យេន កកវា តេនុបស្ក័យិ ឧបស្ក័យិត្វា
កកវន្តំ អភិវនេត្វា ឃុំតមន្តំ អដ្ឋាសំ ។ ឃុំតមន្តំ
វិតា ខោ សា ទេវតា កកវន្តំ តាថាយ អដ្ឋ-
កាសំ ។

(១១) បរាភវន្តំ បុរិសំ មយំ បុត្តាម តោតមំ
កវន្តំ បុដ្ឋមាគម្ម កី បរាភវតោ មុទំ ។
សុវិជានោ កវំ ហោតិ សុវិជានោ បរាភវេ
ធម្មកាមោ កវំ ហោតិ ធម្មទេស្សំ បរាភវេ ។

បរាភវិន្យត្រ ទី ៦

(១០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន-
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ទេវតា ១ អង្គ កាលដែលពត្រីបឋម
យាម កន្លងទៅហើយ មានស្ម័គ្ររុស្ស៊ី ញ៉ាំងវត្តជេតពនជុំវិញ
ទាំងអស់ ឲ្យភ្លឺស្វាងហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ ក្រាបបង្គំបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយបិតក្នុងទ័សមគួរ ។
លុះទេវតានោះ បិតនៅ ក្នុងទ័សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំចូល
ព្រះមានព្រះភាគ ដោយ ភាពដូច្នោះថា ។

(១១) យើងទាំងឡាយ មកដើម្បីសួរព្រះគោតម
ដ៏ចំរើន (ដោយគិតថា) យើងទាំងឡាយសូមសួរ
អំពីបុរសបុគ្គល ដែលមានសេចក្តីវិនាស ចុះអ្វីជា
ប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) បុរសដែលចំរើន
ជាបុគ្គលគឺ បណ្ឌិតដឹងបុរសដោយនិយាយ បុរសដែលវិនាស
ជាបុគ្គលគឺ បណ្ឌិតដឹងបុរសដោយនិយាយដែរ បុគ្គលអ្នក
ប្រាថ្នាធម៌ រមែងចំរើន អ្នកស្អប់ធម៌ រមែងវិនាស ។

សុត្តនិបាត ខរកុស្តស្ស ធម្មំ បរាភវសុត្តំ

ឥតិ ហេតំ វិជានាម បរមោ សោ បរាភវេ

ធុតិយំ កកវា ព្រហ្មំ កី បរាភវតោ មុទំ ។

អសន្តស្ស បិយា ហោន្តិ សន្តេ ន កុរុតេ បិយំ

អសតំ ធម្មំ រោចេតិ តំ បរាភវតោ មុទំ ។

ឥតិ ហេតំ វិជានាម ធុតិយោ សោ បរាភវេ

តតិយំ កកវា ព្រហ្មំ កី បរាភវតោ មុទំ ។

និទ្ទាសីលី សកាសីលី អនុដ្ឋាតា ច យោ នរោ

អលសោ កោចបញ្ញាណោ តំ បរាភវតោ មុទំ ។

ឥតិ ហេតំ វិជានាម តតិយោ សោ បរាភវេ

ធឧតុត្ថំ កកវា ព្រហ្មំ កី បរាភវតោ មុទំ ។

យោ មាតរំ វា បិតរំ វា ជីណ្ហាកំ តតយោ ព្វនំ

បហុសន្តោ ន ករតិ តំ បរាភវតោ មុទំ ។

សុត្តនិបាត ខរាជវគ្គ បរាវស្សត្រ ទី ៦

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនេះថា ទោះជា
សេចក្តីវិនាសទី ១ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ
សំដែងនូវហេតុទី ២ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

បុគ្គលមានពួកអសប្បវេស ជាទីស្រឡាញ់ មិនធ្វើ
សេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះពួកសប្បវេស ពេញចិត្តចំពោះធម៌
របស់ពួកអសប្បវេស ទោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនេះថា ទោះជា
សេចក្តីវិនាសទី ២ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ
សំដែង នូវហេតុទី ៣ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

ជនអ្នកដេកលក់ច្រើនក្តី និយាយច្រើនក្តី មិនខ្ចី
ឃ្មាតក្តី ខ្ជិលច្រអូសក្តី ប្រាកដតែខាងគ្រោធក្តី ទោះ
ជាប្រធាន នៃសេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនេះថា ទោះជា
សេចក្តីវិនាសទី ៣ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ
សំដែង នូវហេតុទី ៤ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

បុគ្គល ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ តែមិនចិញ្ចឹមមាតាភ្នំ បិតាភ្នំ
ដែលចាស់មានវ័យកន្លងហើយ ទោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

សុត្តនិបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបិដកេ

ឥតិ ហេតំ វិជានាម ចនុត្តោ សោ បរាភវេ

បញ្ចមំ ភកវា ព្រូហំ កី បរាភវតោ មុំ ។

យោ ព្រាហ្មណំ វាសមណំ វា អញ្ញំ វាបិ វិនិច្ឆកំ

មុសាវាទេន វោញ្ចតិ នំ បរាភវតោ មុំ ។

ឥតិ ហេតំ វិជានាម បញ្ចមោ សោ បរាភវេ

ធម្មមំ ភកវា ព្រូហំ កី បរាភវតោ មុំ ។

បហុតវត្តោ បុរិសោ សហិរោណោ សភោជនោ

ឯកោ ភុញ្ញតិ សាទ្ធិនំ នំ បរាភវតោ មុំ ។

ឥតិ ហេតំ វិជានាម ធម្មមោ សោ បរាភវេ

សន្តមំ ភកវា ព្រូហំ កី បរាភវតោ មុំ ។

ជាតិភ្នំទ្រោ ធនភ្នំទ្រោ កោត្តភ្នំទ្រោ ច យោ នរោ

សញ្ញាតិ អតិមញ្ញាតិ នំ បរាភវតោ មុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់⁺នូវហេតុនេះថា នោះជា
សេចក្តីវិនាសទី ៤ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ
សំដែងនូវហេតុទី ៥ អ្វីជាប្រធាន នៃសេចក្តីវិនាស ។

បុគ្គលបញ្ចេញព្រាហ្មណ៍ក្តី សមណៈក្តី ឬអ្នកសូមដទៃ
ក្តី ដោយពាក្យកុហក នោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់⁺ នូវហេតុនេះថា នោះ
ជាសេចក្តីវិនាសទី ៥ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះ
អង្គសំដែង នូវហេតុទី ៦ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

បុរសបុគ្គល មានទ្រព្យជាគ្រឿងត្រេកអរច្រើន មាន
ប្រាក់ សម្បូណិភោជន បរិភោគនូវភោជនមានរស់ឆ្ងាញ់
តែម្នាក់ឯង នោះជាប្រធាននៃ សេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់⁺នូវហេតុនេះថា នោះជា
សេចក្តីវិនាសទី ៦ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ
សំដែងនូវហេតុទី ៧ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

ជនដែលរឹងក្តីង ដោយអានជាតិក្តី រឹងក្តីង ដោយ
អានទ្រព្យក្តី រឹងក្តីងដោយអានគោត្រកូលក្តី ហើយមើល-
ងាយញាតិរបស់ខ្លួន នោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

សុត្តនិបាតេ ខរាជវិទ្យា ធម្មំ បរាភវសុត្តំ

ឥតិ ហេតំ វិជានាម សត្តមោ សោ បរាភវេ

អដ្ឋមំ ភក្កវា ព្រហ្មំ តី បរាភវតោ មុខំ ។

ឥតិ ធម្មតោ សុរាជតោ អក្ខរតោ ច យោ នរោ

លទ្ធិំ លទ្ធិំ វិជានសេតិ តំ បរាភវតោ មុខំ ។

ឥតិ ហេតំ វិជានាម អដ្ឋមោ សោ បរាភវេ

នវមំ ភក្កវា ព្រហ្មំ តី បរាភវតោ មុខំ ។

សេហំ ទារហំ អសន្តដ្ឋោ វេសិយាសុ បទុស្សតិ

ទុស្សតិ បរទារសុ តំ បរាភវតោ មុខំ ។

ឥតិ ហេតំ វិជានាម នវមោ សោ បរាភវេ

ទសមំ ភក្កវា ព្រហ្មំ តី បរាភវតោ មុខំ ។

សុត្តនិបាត ទរគវគ្គ បារាវស្ស្រូ ទី ៦

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនេះថា នោះជា
សេចក្តីវិនាសទី ៧ បត់ត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ
សំដែង នូវហេតុទី ៨ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

ជនជាអ្នកលេងស្រីក្តី លេងសុភក្តី លេងល្បែងក្តាស់
ក្តីរមែងញ៉ាំងច្រពុ ដែលខ្លួនបានហើយ បានហើយ
ឲ្យវិនាសទៅ នោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនេះថា នោះ
ជាសេចក្តីវិនាសទី ៨ បត់ត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះ
អង្គសំដែង នូវហេតុទី ៩ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

ជនមិនត្រេកអរ នឹងប្រពន្ធរបស់ខ្លួនទៅខូច
ចំពោះពួកស្រីពេស្យា ឬខូច ចំពោះប្រពន្ធ នៃបុគ្គលដទៃ
នោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ នូវហេតុនេះថា
នោះជាសេចក្តីវិនាសទី ៩ បត់ត្រព្រះមានព្រះភាគ
សូមព្រះអង្គសំដែង នូវហេតុទី ១០ អ្វីជាប្រធាន
នៃសេចក្តីវិនាស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អតីតយោឲ្យនោ មោសោ អាលេតិ តិម្ហាតិមី

តស្សា ឥស្សា ន សុបតិ តិ បរាភវតោ មុំ ។

ឥតិ ហេតិ វិជានាម ទសមោសោ បរាភវេ

ឯកាទសមិ ភគវំ ព្រហ្មំ តិ បរាភវតោ មុំ ។

ឥតិសោណ្ណំ វិទិវណំ បុសិ វបិ តាទិសិ

ឥស្សរិយស្មំ វេយតិ តិ បរាភវតោ មុំ ។

ឥតិ ហេតិ វិជានាម ឯកាទសមោសោ បរាភវេ

ធាទសមិ ភគវំ ព្រហ្មំ តិ បរាភវតោ មុំ ។

អប្បគោតោ មហាតណ្ហោ ខត្តិយេ ជាយតេ តុលេ

សោ ច រដ្ឋំ បត្តយតិ តិ បរាភវតោ មុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុរសមានវ័យកន្លងហើយ នាំយកស្រ្តី (ភ្លេង)

ដែលមានដោះក្បូងដាវដូចនាបំ វែមងដេកមិនលក់ ព្រោះ
សេចក្តីប្រថុណ្ណចំពោះស្រ្តីនោះ នោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ទូរហេតុនេះថា នោះ
ជាសេចក្តីវិនាសទី ១០ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូម
ព្រះអង្គសំដែងទូរហេតុទី ១១ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

បុរសបុគ្គល តាំងស្រ្តីអ្នកលេងខ្លះខាយ ឬបុរសបែប
នោះដែរ ក្នុងឋានៈជាធំ នោះជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ទូរហេតុនេះថា នោះ
ជាសេចក្តីវិនាសទី ១១ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះ
អង្គសំដែងទូរហេតុទី ១២ អ្វីជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

បុគ្គលដែលកើតក្នុងខត្តិយត្រកូល មានភោគៈតិច
តែមានសេចក្តីប្រាថ្នាធំ ពៅប្រាថ្នារវ័សឃ្លតិ នោះជា
ប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

សុត្តនិបាតេ ខរតវគ្គស្ស ធម្មំ បរាវសុត្តំ

ឯតេ បរាគវេ លោកេ បណ្ឌិតោ សមវេត្តិយ
អរិយទស្សនសម្មន្នោ ស លោកំ កតតេ សិវ្ណំ ។

បរាវសុត្តំ ធម្មំ ។

សុត្តនិបាត ខរគវគ្គ បរាភវសូត្រ ទី ៦

បុគ្គលជាបណ្ឌិត បរិបូណ៌ ដោយការឃើញដ៏ប្រសើរ
 ពិចារណាឃើញច្បាស់ ទ្វេសេចក្តីវិនាសទាំងនេះ ក្នុង
 លោក បណ្ឌិតនោះ រមែងគប្បីកន្សែនពេក ដែល
 មានសេចក្តីសុខដ៏ក្សេមក្សាន្ត (១) ។
 ចប់ បរាភវសូត្រ ទី ៦ ។

១ បាលីថា សិវំ ក្នុងទីដទៃទៀត ។ បានដល់ព្រះនិព្វាន តែក្នុងទីនេះ អន្តិកថាប្រាប់ថា
 បានដល់សេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្ត ក្នុងមនុស្សទីដទៃទៀត ។

សត្វបិ វិសលសត្វំ

(១២) ឯវេច្ឆេ សុត្តំ ។ ឯតិ សមយំ ភគវា
សាវត្តយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អាវាមេ ។ អថខោ ភគវា បុព្វុណ្ណាសមយំ ជិវា-
សេត្វា បត្តចរិវាទាយ សាវត្តំ បិណ្ឌាយ ចារិសំ ។
តេន ខោ បន សមយេន អត្តិកការទ្វាជស្ស
ព្រាហ្មណស្ស ជិវេសនេ អត្តំ បដ្ឋលតោ ហោតិ
អាហុតិ បត្តហិតា ។ អថខោ ភគវា សាវត្តយំ
សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមាណោ យេន អត្តិកការទ្វា-
ជស្ស ព្រាហ្មណស្ស ជិវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។
អទ្ធសា ខោ អត្តិកការទ្វាជា ព្រាហ្មណោ ភគវន្តិ
ទ្វតោ វ អាភច្ឆន្តំ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទរោច
អត្រេវ មុណ្ណក អត្រេវ សមណក អត្រេវ
វសលក តិដ្ឋាហិតំ ។

ឯវំ វុត្តេ ភគវា អត្តិកការទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ
ឯតទរោច ជាតាសិ បន តំ ព្រាហ្មណ វសលំ
វ វសលករណោ វ ធម្មេតិ ។

វិសេសសូត្រ ទី ៧

(១២) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តដេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនឹងចិវរ ក្នុងបុព្វហ្លួសម័យ យាងទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ សម័យនោះឯង អគ្គិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ (ព្រាហ្មណ៍ល្មោះការទ្វាជៈ អ្នកបង្កាត់ភ្លើង) កំពុងបង្កាត់ភ្លើង ផ្លុំផ្លុំគ្រឿងបូជាក្នុងលំនៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ គ្រាប់ទៅកាន់លំដាប់ប្រេក(ផ្ទះ) ដើម្បីបិណ្ឌបាត ត្រឡប់ទៅត្រង់លំនៅ របស់អគ្គិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ ។ អគ្គិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ យាងមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ពោលទ្រព្យនោះទៅរកព្រះមានព្រះភាគថា នៃស្រមណ៍កំណរ អ្នកចូលរាប់ក្នុងទីនេះសិន នៃសមណៈ អ្នកចូលរាប់ក្នុងទីនេះសិន នៃអ្នកថោកទាប អ្នកចូលរាប់ក្នុងទីនេះសិន ។

កាលដែលអគ្គិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់តបនឹងអគ្គិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកស្គាល់បុគ្គលថោកទាប ឬធម៌ដែលធ្វើឲ្យថោកទាបដែរឬ ។

សុត្តនិបាតេ ខេតិកុស្ស សុត្តមំ វេសលសុត្តំ

ន ខ្លាហំ កោ កោតម ជាធាមំ វេសលំ វា វេសល-
 ករណោ វា ធម្មេ សាធុ មេ ភវំ កោតមោ តថា ធម្មំ
 នេសតុ យថាហំ ជាធម្មេ វេសលំ វា វេសលករណោ
 វា ធម្មតំ ។ តេនហំ ព្រាហ្មណោ សុណាហំ សាធុកំ
 មនសិករោហំ ភាសិស្សាមីតំ ។ ឃំ កោតំ ខោ
 អត្តិកការទ្វាដោ ព្រាហ្មណោ ភកវតោ បច្ចុស្សោសិ ។
 ភកវា ឯតទកេច

[១៣] កោធនោ ខុបតាហំ ច ហាមមក្ខំ ច យោ នរោ

វិបន្នទិដ្ឋិ មាយាវី តំ ជញ្ញា វេសលោ ឥតិ ។
 ឃ

ឯកជំ វា ទ្ធិជំ វាបិ យោធន ចាលា(១) វិហិសតិ

យស្ស ចាលោ នយា នត្តំ តំ ជញ្ញា វេសលោ ឥតិ ។
 ឃ

១ ខ.បាណនិ ហិសតិ ។

សុត្តនិបាត ខេតវគ្គ វិសេសសូត្រ ទី ៧

បតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមិនបានស្គាល់បុគ្គលថោកទាប ឬធម៌ដែល
 ធ្វើឲ្យថោកទាបទេ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដែងធម៌ដែលជាហេតុ
 ឲ្យខ្ញុំ ស្គាល់បុគ្គលថោកទាប ឬធម៌ដែលធ្វើឲ្យថោកទាបផង ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើដូច្នោះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយលះ
 គថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ អគ្គិកការទ្វាដព្រាហ្មណ៍ ទទួលស្តាប់
 ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 សំដែងសេចក្តីនេះថា

(១៣) បុគ្គលណា មានសេចក្តីក្រោធ ចង់សេចក្តី

ក្រោធទុក (គំនុំ) ជាបុគ្គលបាប លុបគុណគេ ប្រាស
 ចាកសម្មាសម្ពុទ្ធិ មានមាយា អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថា
 ជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ បៀតបៀននូវសត្វ
 ដែលមានកំណើតម្តង ឬមានកំណើតពីរដង(១) ឬ
 បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីអាណិតចំពោះសត្វ អ្នក
 ចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

១ សត្វមានកំណើតម្តងនោះ គឺសត្វដែលកើត វិញ្ញាណក្ខន្ធក្នុងអំពីទឹកស្រកសម្លុះ ខ្លាំង
 ឧបធានិកៈ ។ សត្វមានកំណើតពីរដងនោះ គឺសត្វដែលកើតអំពីពង មានមាន់និងកា
 ដាដើម ហោជា អណ្តូង ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យោ ហន្តំ ឧបរុទ្ធនិ	តាមាជំ ជិកមាជំ ច
និក្ខាហាកោ សមញ្ញោ	នំ ជញ្ញាវសលោ វេតិ ។
តាមេ វា យទិ វារោ	យំ បវសំ មមាយនំ
ថេយ្យា អទិទ្ធិ អាទេតិ	នំ ជញ្ញាវសលោ វេតិ ។
យោ ហវេ វេលាមាទាយ	កុញ្ញមាទោ បលាយនិ
ន ហិ តេ វេលាមន្តិកា	នំ ជញ្ញាវសលោ វេតិ ។
យោ វេ កំភ្នំក្ខត្តកម្យតា	បន្តស្មី វជនំ ជនំ
ហន្តា(១) កំភ្នំក្ខត្តមាទេតិ	នំ ជញ្ញាវសលោ វេតិ ។
យោ អត្តហេតុ បហេតុ	ធនហេតុ ច យោ នរោ
សត្តបុដ្ឋោ មុសាព្រូតិ(១)	នំ ជញ្ញាវសលោ វេតិ ។
យោ ញាតិជំ សទ្ធិជំ វា	ទារវស្ស បដិទិស្សនិ

១ ឧម. ហត្ថា ។ ២ម. ព្រូតិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលណា សម្លាប់ ឬខ្សោម រឺបង់ទុំអ្នកស្រុកឬ
អ្នកខេត្ត ដែលអ្នកផង ដឹងច្បាស់ថា ជាអ្នកសង្កត់សង្កិនគេ
អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា កាន់យកទ្រព្យក្នុងស្រុក ឬក្នុងព្រៃដែល
បុគ្គលប្រកាន់ ថាជារបស់អញ ជាទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ
ដោយអាការលួច អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គល
ថោកទាប ។

បុគ្គលណា បុលទ្រព្យគេ យកមកប្រើប្រាស់ ហើយ
គេបែកថា (អញ) មិនចំពាក់បំណុលអ្នកទេ អ្នកចូរដឹង
បុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា សម្លាប់អ្នកផង ដែលដើរក្នុងផ្លូវ ដោយ
ប្រាថ្នាទ្រព្យរបស់ណាមួយ ដណ្តើមយកទ្រព្យរបស់ណា
មួយ អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា គេសួរជាបន្ទាល់និយាយកុហក ព្រោះ
ហេតុនៃខ្លួនក្តី ព្រោះហេតុនៃបុគ្គលដទៃក្តី ព្រោះហេតុនៃ
ទ្រព្យក្តី អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា ប្រព្រឹត្តខូច ចំពោះប្រពន្ធ របស់ពួកញាតិ

សុត្តនិបាត ខេត្តវគ្គ វិសលសូត្រ ទី៧

បូ បំណាញ់ ដោយ ការកំហែង ឬដោយ ការស្រឡាញ់ស្ម័គ្រចិត្ត
អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា ជាអ្នកស្តុកបុគ្គ តែមិនចិញ្ចឹមមាតា ឬ
បិតាដែលចាស់ជរា មានវ័យកន្លងហើយ អ្នកចូរដឹងបុគ្គល
នោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា ប្រហារមាតា ឬបិតា បងប្អូនប្រុស
បងប្អូនស្រី ឬម្តាយភ្នែក ឬក៏ដេរប្រទេចដោយវិចារ អ្នកចូរ
ដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា កាលដែលគេសួរចំពោះហេតុមានប្រយោជន៍
ហើយពន្យល់ប្រាប់ហេតុដែលគ្មានប្រយោជន៍ បង្ហាញដោយ
ពាក្យបិទបាំង អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា បានធ្វើបាបកម្ម ហើយប្រាថ្នាថា អ្នកផង
កុំគប្បីដឹងនូវអញ បុគ្គលណា មានការងារបិទបាំង អ្នក
ចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា ទៅកាន់ត្រកូលញាតិមិត្តជំទ ទាំងបាន
បរិភោគភោជន៍ស្អាត ហើយមិនបានបូជាគេដែលមកកាន់
ផ្ទះរបស់ខ្លួនវិញ អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

សុត្តនិបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស កុត្តនិបាតោ

យោ ព្រាហ្មណំ វា សមណំ វា អញ្ញំ វា បិ វិនិច្ឆ័កំ
 មុសាវាទេន វោញ្ចតិ តំ ជញ្ញា វសលោ វតិ។
 យោ ព្រាហ្មណំ វា សមណំ វា កត្តកាលេ ឧបជ្ឈិតេ
 ភេសតិ វា ចា ធម្មទេតិ តំ ជញ្ញា វសលោ វតិ។
 អសតំ យោ ធម្មព្រតិ មោហេន បល័ត្ត្យតោ
 តិញ្ញំ តិញ្ញំ ធម្មិសាវោ តំ ជញ្ញា វសលោ វតិ។
 យោ ចត្តាជំ សម្មត្តិសេ បរា ធម្មា អវជានតិ
 ធម្មិវោ វោ សេន មាទេន តំ ជញ្ញា វសលោ វតិ។
 ភេសកោ កុទរិយោ ធម្មា ចា ចិត្តោ បច្ឆិ វសហំ
 អហំ កោ អនោត្តប្បំ តំ ជញ្ញា វសលោ វតិ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលណា បញ្ចោតព្រាហ្មណ៍ក្តី សមណៈក្តី ឬអ្នក
ស្និម្មឯទៀតក្តី ដោយពាក្យកុហក អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ
ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា ជេសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដោយវាចាក្តី មិន
ឲ្យគោដទក្នុងវេលាកត្តកាល ដែលគួរទំនុកបំរើក្តី អ្នកចូរ
ដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ ត្រូវមោហៈរូបវិភហ័យ
កាលស្វែងរកចំពោះទ្រព្យណាមួយ ក៏និយាយបោកប្រាស
ដោយពាក្យមិនពិត (នឹងស្រី) អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជា
បុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា លើកតំកើនឹងខ្លួនឯង ឬបន្ទះបង្ហាបំពូកដទៃ
ដទៃ តែខ្លួនជាអ្នកសាបសូន្យ (ចាកគុណវង្សី) ព្រោះការ
តំកើនឹងករបន្ទះបង្ហាបំពូកខ្លួន អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថា
ជាបុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា កោងកាចក្តី ស្មរកម្រើសក្តី មានសេចក្តី
ប្រាថ្នាពាក្រកក្តី កំណាញ់ក្តី អំនួតក្តី មិនអៀនខ្មាសក្តី មិន
ខ្លាចបាបក្តី អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាបុគ្គលថោកទាប ។

សុត្តនិបាតេ អរគវគ្គស្ស សង្កមំ វិសេសុត្តំ

យោ ពុទ្ធិំ បរិកាសនិ អថ វា តស្ស សាវកំ

បរិព្វាជនំ កហដ្ឋំ វា តំ ជញ្ញា វសលោ វតិ ។

យោ វេ អនហំ សន្នោ អរហំ បដិជានតិ

(១)

ចោរោ សច្រឡាតោ លោកោ ឯសោ ខោ វសលាជមោ ។

ឯតេ ខោ វសលា វុត្តា មយា យេ តេ^(២) បកាសិតា

ន ជត្តា វសលោ ហោតិ ន ជត្តា ហោតិ ព្រាហ្មណោ

កម្ពុជា វសលោ ហោតិ កម្ពុជា ហោតិ ព្រាហ្មណោ ។

តទមិតាបិ ជានាថ យថា មេទំ និទស្សនំ

ចណ្ណាលប្បុត្តោ សោតាកោ មាតង្គោ វតិ វិស្សតោ

សោ យសប្បមប្បុត្តោ មាតង្គោ យំ សុទ្ធិល្មតិ

អាតញ្ចំ តស្សបដ្ឋានំ ខត្តិយោ ព្រាហ្មណោ ពហូ ។

១ ម. វិសេសោ គម្ពោ ។ ២ ខ. មយា វោ យេ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ វិសលស្សត្រ ទី ៧

បុគ្គលណា ដេរប្រទេចព្រះពុទ្ធ ឬសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធ
ឬបរិព្វាជក ឬក៏គ្រហស្ថ អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជា
បុគ្គលថោកទាប ។

បុគ្គលណា មិនមែនជាអរហន្តទេ តែប្តេជ្ញា (ខ្លួន)
ថាជាអរហន្ត បុគ្គលនោះ ជាចោរក្នុងលោក ព្រមទាំង
ព្រាហ្មណ៍ នេះឯងជាបុគ្គលថោកទាបបំផុត ។

បុគ្គលថោកទាប ទាំងនេះឯង តថាគតបានប្រកាស
ហើយ បុគ្គលមិនមែនថោកទាប ព្រោះជាតិ មិនមែនជា
ព្រាហ្មណ៍ព្រោះជាតិទេ បុគ្គលថោកទាប ព្រោះកម្ម ជា
ព្រាហ្មណ៍ ក៏ព្រោះកម្ម ។

អ្នកទាំងឡាយ ចូរដឹងខ្លះសេចក្តីនោះ ដោយពាក្យ
នេះចុះ ដូចឧទាហរណ៍នេះឯង កូនរបស់មនុស្សចណ្ឌាល
មានឈ្មោះប្រាកដថា សោបាកមាតង្គិ៎ៈ មាតង្គិកុមារនោះ
បានខ្វែយសង្ក័ប្រសើរ ដែលគេបានដោយក្រក្រែលែង តួក
ក្សត្រព្រាហ្មណ៍ជាច្រើន តែងមកកាន់ទីបំរើរបស់កុមារនោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

សោ ទេវយាមំ អភិរុយ្យ វិវំដំ សោ មហាបដិ

កាមភកំ វិវដេត្វា ព្រហ្មលោក្ខបតោ អហុ ។

ន ទំ ជាតំ ទិវរសំ ព្រហ្មលោក្ខបបត្តយា ។

អជ្ឈយកកុលេ ជាតា ព្រាហ្មណា មន្តពន្ធកំ

តេ ច ចារេសុ កម្មសុ អភិល្លាម្មបទិស្សរេ

ទិដ្ឋេ ធម្មេ តារយ្ហា សម្បារយេ ច ទុក្ខតំ

ន នេ ជាតំ ទិវរសំ ទុក្ខត្វា ករហាយ វា ។

ន វត្ថុវា វសលោ ហោតំ ន វត្ថុវា ហោតំ ព្រាហ្មណោ

កម្មតា វសលោ ហោតំ កម្មតា ហោតំ ព្រាហ្មណោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

មាតង្គិកុមារនោះ ឡើងកាន់យានគីសមាបត្តិ ៨ អាច

ឲ្យទៅកាន់ទេវលោក ប្រាសចាកធូលីគីលេស ជាផ្លូវធំ

ឡើយ ណាយនឹងកាមរាគហើយទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

ជាតិមិនមែនយាត់មាតង្គិកុមារនោះ ចាកការកើតក្នុងព្រហ្ម-

លោកទេ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាដៅពង្សព្រោះមន្ត កើតក្នុង

ត្រកូលអ្នករៀនមន្ត ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងប្រាកដ

ក្នុងបាបកម្មទាំងឡាយរឿយ ។ ទុត្តិដែលអ្នកផងគួរតិះ

ជឿលក្នុងបច្ចុប្បន្នក៏មាន ក្នុងបរលោកក៏មាន (ព្រោះបាប-

កម្មជាបច្ច័យ) ។

ជាតិមិនមែនយាត់ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ចាកទុត្តិ

ឬចាកការតិះជឿលទេ ។ បុគ្គលមិនមែនថោកទាប ព្រោះ

ជាតិ មិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ ព្រោះជាតិទេ បុគ្គលថោកទាប

ព្រោះកម្ម ជាព្រាហ្មណ៍ ក៏ព្រោះកម្មដែរ ។

សុត្តនិបាតេ ខារិយស្ស សុត្តនំ វសលសុត្តំ

[១២] ឃី វុត្តេ អន្តិកការទ្វារោ ព្រាហ្មណោ
 កកវន្តំ ឃតទភេច អភិក្កន្តន្តំ ភោ ភោតម អភិក្កន្តន្តំ
 ភោ ភោតម សេយ្យថាមិ(១) ជិត្តន្តិកំ ក ឧត្តរជ្ជេយ្យ
 បដិច្ចន្តំ ក វិវេយ្យ ម្ភឡស្ស ក មត្តំ អាតិក្ខេយ្យ
 អន្ធការេ ក តេលប្បជ្ជានំ ជាវេយ្យ ចក្កិមន្តោ
 រូបាជំ ទត្តន្តិកំ ឃីវេវ អនេកបរិយាយេន ភោតា
 ភោតមេន ធម្មោ បកាសំតោ ឃីសាហំ កកវន្តំ
 ភោតមំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ញា កិក្ខុសង្ឃញ្ញា
 ឧបាសកំ មំ កំ ភោតមោ ជាវេតុ អជ្ជតក្ក
 ចាណុបេតំ សរណំ កត្តន្តំ ។

វសលសុត្តំ សុត្តនំ ។

១ ឧ. ជិត្តន្តរ ភោ ភោតម ។

សុត្តនិបាត ខរតិក្ខុ វិសលស្សត្រ ទី ៧

(១៤) ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

អគ្គិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្នំច្បាស់ណាស់ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្នំច្បាស់ណាស់ ធម៌ដែលព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ទ្រង់សំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ
ដូចគេផ្លូវទ្រូរវែលវែលដ្តាប់ ឬដូចគេបើកបង្ហាញ របស់
ដែលកំបាំង តុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវ តុំនោះ
ហេតុដូចគេប្រើប្រាស់ប្រុងក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្ស
អ្នកមានចក្ខុ មើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូម
ដល់នូវព្រះគោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង
ជាសរណៈ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាប់នូវខ្ញុំព្រះអង្គ
ថាជាទុណ្យសក អ្នកដល់នូវសរណៈគមន៍ស្មើដោយជីវិត ចាប់
ដើមអំពីថ្ងៃនេះទៅ ។

ប៉ុន្តែ វិសលស្សត្រ ទី ៧ ។

អដំបំ មេត្តស្រី

(១៥) ករណីយមត្តកុសលេន

យន្តំ សន្តំ បទំ អភិសមេត្ត
សក្កោ ឧជ្ជ ច សុហុជ្ជ ច
សុវតោ ចស្ស មុទុអនតិមារិ ។
សន្តិស្សកោ ច សុភរោ ច
អប្បកិទ្ធោ ច សល្លហុក្កវត្ត
សន្តិម្រៀយោ ច និបកោ ច
អប្បកញោ កុលេសុ អនន្តិទ្ធោ ។
ន ច ខន្តិ សមាចរេ តិញ្ច
យេន វិញ្ច បរេ ឧបវេទយ្យំ ។
សុខិលោ វា ខេមិលោ ហោន្ត
សាញេ សត្តា កវន្តិ សុខិត្តា

មេត្តាសូត្រ ទី ៨

(១៥) កិច្ចណា ដែលអរិយបុគ្គល បានត្រាស់ដឹង

នូវចំណែកនៃធម៌ដ៏ស្ងប់រម្ងាប់ គឺព្រះនិព្វាន (បានធ្វើ
ហើយ) កិច្ចនោះ កុលបុត្រអ្នក ឈ្លាសក្នុងប្រយោជន៍
គួរធ្វើ (កុលបុត្រនោះ) គួរជាអ្នកអាចហ៊ានផង
មានកាយវាចាត្រង់ផង មានចិត្តត្រង់ល្អផង ជា
បុគ្គលប្រយោជន៍ផង មានសភាពទន់ភ្លន់ផង មិន
មានមានៈដ៏ក្រៃលែងផង ។ ជាអ្នកសន្តោសផង
គេចំពោះនិយាយផង មិនមានកិច្ចកង្វល់ផង ប្រព្រឹត្ត
ស្រាលព្រមផង មានឥន្ទ្រិយ ស្ងប់ផង មានប្រាជ្ញា
ចាស់ផង មិនឆ្កាំឆ្កងផង មិនជាប់ចំពាក់ក្នុងត្រកូល
ទាំងឡាយផង ។ វិញ្ញាណទាំងឡាយ គប្បីតិះ
ដៀលនូវជនទាំងឡាយដ៏ទៃ ដោយកម្មណា មិនគួរ
ប្រព្រឹត្តធ្វើនូវកម្មនោះ ដែលជាកម្មលាមក សូម្បីតិច
តួច (ហើយគប្បីផ្សាយមេត្តាចិត្តចំពោះ ពួកសត្វ
ថា) សូមឲ្យពួកសត្វទាំងពួងមានសេចក្តីសុខ មាន
សេចក្តីក្សេមក្សាន មានខ្លួនដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ

សុត្តនិបាតេ ខុទ្ទកនិទ្ទេយ្យ អដ្ឋមិ មេត្តសុត្តំ

យេ កេចិ ចាលាភ្នត្តត្ថំ
 ភសា វា ថាវាវា វា អនិវេសសា
 ទីយា វា យេ មហាញា វា
 មជ្ឈិមា វស្សតា អណុក្ខត្វលា
 ទីដ្ឋា វា យេ ច អទីដ្ឋា
 យេ ច ទ្វិវេ វសន្តិ អវិទ្ធវេ
 ភ្នតា វា សម្មវេសិ វា
 សព្វេ សត្តា ភវន្តិ កុខិតត្តា ។
 ន បរោ បរិ និក្កុត្តេថ
 នាតមពោថ កត្តចំ នំ កិញ្ចុ
 ព្យារោសនា បដិយសត្តា
 នាពាមតាស្ស ទុក្ខិមិច្ឆេយ្យ ។
 មាតា យថា និយំ បុត្តំ
 អាយុសា ឯកបុត្តមទុរក្ខេ
 ឯវេម្បំ សព្វភ្នតេសុ
 ពានសម្មារិយេ អបរិហលំ

សុត្តនិបាត ទរគវគ្គ មេត្តសូត្រ ទី៨

ពួកសត្វដែលមានជីវិត ឥតមានសេសសល់ ពោះ
 សត្វជាអ្នកមានសេចក្តីតក់ស្លុត គឺនៅមានតណ្ហាភ្នំ ជា
 អ្នកមាំមួនគឺឥតមានតណ្ហាភ្នំ ពួកសត្វដែលមានកាយ
 វែងក្តី ធំក្តី មានកាយយ៉ាងតណ្ហាលក្តី ខ្លីក្តី ស្មុគ្រក្តី
 ធាតុក្តី ពួកសត្វដែលយើងឃើញក្តី មិនឃើញក្តី ពួក
 សត្វដែលនៅ ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី កើតរួច
 ហើយក្តី កំពុងស្វែងរកកំណើតក្តី សូមឲ្យសត្វទាំងអស់
 (ពោះ) មានខ្លួនដល់រូបសេចក្តីសុខចុះ ។ សត្វដទៃ
 មិនគួរកំហែងបៀតបៀនសត្វដទៃឡើយ មិនគួរមើល
 ងាយគេចិត្តចក្កន៍ទីណាមួយឡើយ មិនគួរប្រាថ្នារូប
 សេចក្តីទុក ដល់គ្នានឹងគ្នា ដោយសេចក្តីក្រៅក្រែង
 ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តឡើយ ។ មាតាប្តីម
 រក្សាបុត្រ ដែលកើតអំពីខ្លួន ជាបុត្រតែមួយដោយ
 កាយ គឺថាសូម្បីជីវិតក៏ហ៊ានលះបង់ ក្នុងការរក្សារូប
 បុត្របាន យ៉ាងណាមិញ បុគ្គលគួរចំរើនមេត្តាចិត្តមិន
 មានប្រមាណ ចំពោះពួកសត្វទាំងឡាយ ក៏យ៉ាងនោះឯង

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិកាយ

មេត្តញ្ច សព្វលោកស្មី

មានសម្ភារៈយេ អបរិមាណំ

ឧទ្ធុំ អនោ ច វិនិយត្តា

អសម្ពាធិំ អវេរំ អសបត្តំ

និដ្ឋញ្ចំ វិសិដ្ឋោ វា

សយាលោ វា យាវ ភស្ស្ណំ វិភតមិទ្ធោ ។

ឯតំ សតី អធិដ្ឋយ្យ

ព្រហ្មមេតំ វិហារំ វេទមាហុ ។

ទិដ្ឋិញ្ច អនុបកម្ម សីលវា

ទស្សនេន សម្បទ្ធោ

កាមេសុ វិនេយ្យ កេតំ

ន ហិ ជាតុ កត្តសេយ្យំ បុនវេតីតំ ។

មេត្តសុត្តំ អដ្ឋិមំ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលគួរចំរើនមេត្តាចិត្ត មិនមានប្រមាណ ជាធម៌
 មិនចង្អៀត មិនមានពៀរ មិនមានសត្រូវ ទៅក្នុង
 លោកទាំងអស់ ទាំងខាងលើខាងក្រោម ទាំងទទឹង
 គឺត្រង់កណ្តាលផង (បុគ្គលអ្នកចំរើនមេត្តាចិត្តនោះ)
 ទោះឈរក្តី ដើរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី ជាអ្នកមាន
 សេចក្តីឆោកឆក់ទៅប្រាសហើយ គឺជាអ្នកមិនដេក
 លក់អស់កាលត្រឹមណា គួរដកលំនូវមេត្តានុស្សត្តិន្ត្រៃ
 (អស់កាលត្រឹមណោះ) ។ បណ្ឌិតទាំងឡាយ
 ពោលនូវដំណើរនេះ ថាជាព្រហ្មវិហារ ក្នុងសាសនា
 នេះ ។ (បុគ្គលដែលមានមេត្តាព្រហ្មវិហារ) មិន
 អាស្រ័យនូវទិដ្ឋិ ជាអ្នកមានសីល ប្រកបដោយ
 ទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបត្តិមគ្គ បន្ទោចង់នូវសេចក្តី
 ត្រេកអរ ក្នុងកាយទាំងឡាយ ដោយសកទាតាមិមគ្គ
 នឹងអនាតាមិមគ្គ រមែងមិនមកកាន់គព្ភសេយ្យសន៍ គឺ
 ថា មិនមកកើតក្នុងគភ៌ទៀតឡើយ ។

និមិត្ត ហេមវត្សស្តុតិ

[១៦] អដ្ឋ បណ្ណាសា ឧបោសថោ [ឥតិ សាតាតិរោ
យក្ខោ)

អនោមនាមំ សត្តារំ ហន្ត បស្សម តោតមំ ។

កត្តំ មនោ សុបណិហិតោ [ឥតិ ហេមវត្សោ យក្ខោ)
សព្វក្ខតេសុ តាទិណោ

កត្តំ ឥដ្ឋ អនិដ្ឋ ច សុត្តប្បស្ស វសីកតា ។

មនោ ចស្ស សុបណិហិតោ [ឥតិ សាតាតិរោ យក្ខោ)
សព្វក្ខតេសុ តាទិណោ

អនោ ឥដ្ឋ អនិដ្ឋ ច សុត្តប្បស្ស វសីកតា ។

កត្តំ អនិដ្ឋំ ណទិយតិ [ឥតិ ហេមវត្សោ យក្ខោ)
កត្តំ ចាលោសុ សព្វាតោ

កត្តំ អារា បហនិម្ហា កត្តំ យានំ ន វិញ្ញតិ ។

ហេមវិទិត្តសូត្រ ទី ៧

(១៦) (សាតាតិយក្សពោលថា) វិថូនេះ ជាវិថូទុរោសថ
ទី ១៥ ពត្រីទិព្វប្រាកដហើយ ឈ្លើយចុះ យើងទាំង
ឡាយនឹងទៅគាល់ព្រះគោតម ជាសាស្តា មានព្រះនាម
មិនថោកថយ ។

(ហេមវិទិត្តសូត្រ) ព្រះបូហទ័យ (របស់ព្រះ
គោតម) តាំងនៅល្អ នឹងជឿ ក្នុងសត្វទាំងអស់ទេព
តម្រិះរបស់ព្រះអង្គ បានធ្វើឲ្យស្មោះជំនាញ ក្នុងវង្ស
រម្មណ៍នឹងអនិជ្ជារម្មណ៍ហើយ ។

(សាតាតិយក្សពោលថា) ព្រះបូហទ័យរបស់
ព្រះគោតមនោះ តាំងនៅល្អ នឹងជឿ ក្នុងពួក
សត្វទាំងអស់ មួយទៀត តម្រិះព្រះអង្គ បានធ្វើ
ឲ្យស្មោះជំនាញ ក្នុងវង្សរម្មណ៍នឹងអនិជ្ជារម្មណ៍ហើយ ។

(ហេមវិទិត្តសូត្រ) ព្រះគោតម មិនកាន់យកវត្ថុ
ដែលគេមិនបានឲ្យទេព្រះអង្គសង្រួមក្នុងពួកសត្វឬ ឆ្ងាយ
បាកសេចក្តីប្រមាទឬ មិនបោះបង់ចោលឈានទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ន សោ អធិដ្ឋំ អាទិយតិ (ឥតិ សាតាភិរោ យក្ខោ)

អថោ ចាលោស្ស សញ្ញោ

អថោ អារា បមាទម្ហា ពុទ្ធា យាទំ ន វិញ្ញតិ ។

កត្វំ មុសា ន ភណតិ (ឥតិ ហេមវតោ យក្ខោ)

កត្វំ ន ជីណាត្យប្បថោ

កត្វំ វេក្ខតិយំ នាហ កត្វំ សម្មំ ន ភាសតិ ។

មុសា ច សោ ន ភណតិ (ឥតិ សាតាភិរោ យក្ខោ)

អថោ ន ជីណាត្យប្បថោ

អថោ វេក្ខតិយំ នាហ មន្តា អត្ថំ ច ភាសតិ ។

កត្វំ ន វជ្ជតិ កាមេស្ស (ឥតិ ហេមវតោ យក្ខោ)

កត្វំ ចិត្តំ អនាវលំ

កត្វំ ហេហំ អតិក្កន្តោ កត្វំ ធម្មេស្ស ច ក្ខមា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(សាតាភិរយក្ស ពោលថា) ព្រះគោតមនោះ មិន
កាន់យកវត្ថុ ដែលគេមិនបានឲ្យទេ មួយទៀត
ព្រះអង្គសង្រួម ក្នុងពួកសត្វ ទាំងឡាយចាកសេចក្តី
ប្រមាទហើយ ជាព្រះពុទ្ធ មិនបោះបង់ឈានចោល
ឡើយ ។

(ហេមវត្តយក្ស សួរថា) ព្រះសមណគោតម មិន
ពោលពាក្យកុហកទេ មានគន្លងនៃពាក្យមិនអស់
ទេ ឬ (មិនពោលផុសវាចា) មិនពោលពាក្យ
ញុះញង់ទេ មិនពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ទេ ។

(សាតាភិរយក្ស ពោលថា) ព្រះសមណ-
គោតមនោះ មិនពោលពាក្យកុហកទេ មួយទៀត
មានគន្លងនៃពាក្យមិនចេះអស់ ទាំងមិនចេះពោល
ពាក្យញុះញង់ទេ តែងពោលពាក្យមានប្រយោជន៍
ដោយបញ្ញា ។

(ហេមវត្តយក្ស សួរថា) ព្រះពុទ្ធមិនត្រេកអរក្នុង
កាមទេ ឬព្រះហឫទ័យមិនល្អក៏ទេ ឬព្រះអង្គកន្លងបង់នូវ
មោហៈហើយ ឬ មានបញ្ញាចក្ខុវិស័យទាំងឡាយ ។

សុត្តនិបាត ខេត្តស្សនិមំ ហេមវត្តសុត្តំ

ន សោ វជ្ជតំ កាមេស្ស (ឥតិ សាតាតិរោ យក្ខោ)

អថោ ចិត្តំ អនាវិលំ

សព្វមោហំ អតិក្កន្តោ ពុទ្ធា ធម្មេស្ស ចក្កុមា ។

កក្ខំ វិជ្ជាយ សម្មន្នោ (ឥតិ ហេមវត្តោ យក្ខោ)

កក្ខំ សំសុទ្ធារណោ

កក្ខំស្ស អាសវំ វិណា កក្ខំ នត្តំ បុនត្តរោ ។

វិជ្ជាយ ថេវ សម្មន្នោ (ឥតិ សាតាតិរោ យក្ខោ)

អថោ សំសុទ្ធារណោ

សព្វស្ស អាសវំ វិណា នត្តំ ភស្ស បុនត្តរោ ។

សម្មន្នំ មុនិគោ ចិត្តំ កម្មតា ព្យប្បថេន ច

វិជ្ជាចរណសម្មន្នំ ហន្ត បស្សម តោតមិ(១)។

- ខ. ម. សម្មន្នំ មុនិគោ ចិត្តំ កម្មតា ព្យប្បថេន ច
- វិជ្ជាចរណសម្មន្នំ ធម្មតោ នំ បសំសសិ ។
- សម្មន្នំ មុនិគោ ចិត្តំ កម្មតា ព្យប្បថេន ច
- វិជ្ជាចរណសម្មន្នំ ធម្មតោ អនុមោទសិ ។
- សម្មន្នំ មុនិគោ ចិត្តំ កម្មតា ព្យប្បថេន ច
- វិជ្ជាចរណសម្មន្នំ ហន្ត បស្សម តោតមិ ។

សុត្តនិបាត ខុរុវគ្គ ហេមវតសូត្រ ទី ៨

(សាតាគិរយក្ស ពោលថា) ព្រះពុទ្ធនោះ មិន
 ត្រេកអរក្នុងកាមទាំងឡាយទេ ទាំងព្រះហឫទ័យសោត
 ក៏មិនល្អក៏ ព្រះអង្គកន្លងបង្គំទូរមេហោះទាំងអស់ ជាព្រះ
 ពុទ្ធ មានបញ្ញាចក្ខុ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។

(ហេមវតសូត្រ) ព្រះពុទ្ធ បរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជា មានចរណៈដ៏បរិសុទ្ធប្រពៃ ភាសវៈ
 ទាំងឡាយ របស់ព្រះអង្គអស់ហើយ ការកើត
 ក្នុងភពថ្មីទៀត មិនមានទេ ។

(សាតាគិរយក្ស ពោលថា) ព្រះគោតមបរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជា ទាំងមានចរណៈដ៏បរិសុទ្ធប្រពៃ ភាសវៈ
 ទាំងអស់របស់ព្រះអង្គអស់ហើយ ភពថ្មីរបស់ព្រះអង្គ
 មិនមានទៀតឡើយ ។ ព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះមុនី
 បរិបូណ៌ ដោយកម្មផល ដោយកន្លងនៃពាក្យផល
 ល្អឃ្លីយចុះ យើងនឹងទៅគាល់ព្រះគោតម ដែល
 បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឯណ៍ ជង្គុំ ភិសំ ធិរំ អប្បាហារំ អលោលុបំ

មុនី វេនស្មី ឈាយន្តំ ឯហិ បស្សាម កោតមិ ។

សីហំ ឯកចរំ ទានំ កាយេសុ អនបេត្តនំ

ឧបសន្តមិ បនាម មន្តទានសបមោចនំ ។

អក្ខារាណំ បវត្តាណំ សព្វធម្មាន ទារុក្ខំ

ពុទ្ធិ វេកយាតីតំ មយំ បុនាម កោតមិ ។

ភិស្មី លោកោ សមុប្បន្នោ (ឥតិ ហេមវតោ យក្ខោ)

ភិស្មី កុព្វតិ សន្តិរំ

ភិស្មី លោកោ ឧទានាយ ភិស្មី លោកោ វិហារាតិ ។

ធសុ លោកោ សមុប្បន្នោ (ហេមវតាតិ ភគវា)

ធសុ កុព្វតិ សន្តិរំ

ធម្មមេវ ឧទានាយ ធសុ លោកោ វិហារាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅគាល់ព្រះគោតម ដែល
មានព្រះជន្មដូចជាស្នងនៃសត្វរមាំង មានព្រះកាយ
ស្អម ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានអាហារតិច មិនឡេះឡោះ(១)
ជាអ្នកស្ងប់ស្ងៀម ដុតកំដៅកិលេសក្នុងព្រៃ ។

យើងនឹងចូលទៅគាល់ ហើយសួរនូវការរួចចាក
អន្ទាក់នៃមច្ចុ ចំពោះព្រះអង្គជាអ្នកប្រសើរ គ្រាប់ទៅ
តែម្នាក់ឯង ដូចជាសត្វសំហះ មិនអាឡោះកាល់យក្នុង
កាមរាំងឡាយ ។ យើងនឹងសួរនូវព្រះគោតមជាអ្នក
ប្រាប់ចង្អុលបង្ហាញ ជាអ្នកដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំង
ពួង ជាព្រះពុទ្ធ កន្លងបង់នូវពៀរនឹងភ័យ ។

(ហេមវតយក្ស សួរថា) សត្វលោកកើតឡើង
ព្រោះអ្វី ធ្វើសេចក្តីស្ម័គ្រស្មាលព្រោះអ្វី សត្វលោក
ប្រកាន់នូវអ្វី សត្វលោកលំបាកព្រោះអ្វី ។

(ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់ហេមវតៈ)
សត្វលោកកើតឡើងព្រោះវត្ថុ ធ្វើសេចក្តីស្ម័គ្រស្មាល
ព្រោះវត្ថុ សត្វលោកប្រកាន់នូវវត្ថុ សត្វ-
លោកលំបាក ព្រោះវត្ថុ ។

១ មិនលោភក្នុងអាហារដោយធន្តរាជៈ ។

សុត្តនិបាតេ ខុទ្ទកស្ស វេមំ ហេមវិតសុត្តំ

កកតមន្តំ ធុចានានំ យត្ត លោកោ វិហារាតិ

និយ្យនំ បុត្តតោ ព្រហ្មា កថំ ទុក្ខា បមុញ្ជតិ ។

បញ្ច កាមគុណា លោកេ មដោ ធម្មា បវេទិតា

ឯត្ត ធន្តំ វិវាជេត្តា ឯវំ ទុក្ខា បមុញ្ជតិ ។

ឯតំ លោកស្ស ធនិយ្យនំ អក្ខាតំ វោ យថាតថំ

ឯតំ វោ អហមក្ខាមិ ឯវំ ទុក្ខា បមុញ្ជតិ ។

កោស្វដ តាតិ ឡិយំ កោធិ តាតិ អណ្ណាវំ

អប្បតិដ្ឋេ អនាលត្តេ កោ កម្មបេ ន សីទតិ ។

សុត្តនិបាត ខរាគិក្ខ ហោមវេទស្សត្រ ទី ៩

ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងសួរ ខ្ញុំផ្លូវជាទីនាំទៅ សូមព្រះអង្គ

ប្រាប់ ការប្រកាន់មាំ ដែលនាំឲ្យសត្វលោកលំបាក

តើដូចម្តេច សត្វលោក តែងរួចស្រឡះចាកទុក្ខដោយ

ប្រការដូចម្តេច ។

តាមគុណ៥មានមនោជាគំរប់ខ្ញុំក្នុងលោក ដែល

តថាគតសំដែងហើយ សត្វលោកកំចាត់បង់ហើយ ខ្ញុំ

ឆន្ទៈក្នុងតាមគុណ៖ តែងរួចស្រឡះចាកទុក្ខ យ៉ាង

នេះឯង ។ ផ្លូវជាទីនាំទៅខ្ញុំសត្វលោក៖ តថាគត

បានប្រាប់ហើយដល់អ្នកទាំងឡាយតាមពិត តថាគតនឹង

ប្រាប់ខ្ញុំផ្លូវនេះដល់អ្នកទាំងឡាយ សត្វលោកតែងរួច

ស្រឡះចាកទុក្ខយ៉ាងនេះ ។

ក្នុងលោកនេះ នរណាហ្ន៎ ធ្វើអន្ទង់បួនបាន

ក្នុងលោកនេះ នរណាហ្ន៎ ធ្វើខ្ញុំសមុទ្រគីសង្សារបាន

នរណាហ្ន៎ មិនលំបាកចុះក្នុងជំរៅ គីសង្សារ ដែលមិន

មានទីពឹង មិនមានទីតាំង ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបិដក

សព្វទា សីលសម្មាទោ បញ្ចកំ កុសមាហិតោ

អដ្ឋត្ថសញ្ញា^(១) សតិមា ឡិយំ តរតំ ទុត្តរំ

វិវតោ កាមសញ្ញាយ យ សព្វសំយោជនាតិកោ

និទ្ទិកវបរិក្ខំណោ សោ កម្ពីរេ ន សីទតំ ។

កម្ពីរបញ្ញំ និប្បណត្តទស្សី

អតិញ្ញំ កាមករេ អសត្តំ

តំ បស្សថ សព្វធំ វិប្បមត្តំ

ទិស្សេ បថេ កម្ពាធំ មហេសី

អនោមនាមំ និប្បណត្តទស្សី

បញ្ញាទធំ កាមាលយេ អសត្តំ

តំ បស្សថ សព្វវិទ្ធិ កុមេធំ

អរិយេ បថេ កម្ពាធំ មហេសី ។

• ១. អដ្ឋត្ថសញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយេ សុត្តនិណ្ឌ

បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយសីល មានបញ្ញា មានចិត្ត

ជាសមាធិ ជាអ្នកសំគាល់នូវត្រៃសិក្ខាកូនសន្តាន មាន
 ស្មារតីសព្វកាល រមែងឆ្លងអន្ទង់ដែលឆ្លងបានដោយ
 ក្រ (បុគ្គលណា) រៀរចាកកាមសញ្ញា កន្លងផុត
 សំយោជនៈទាំងអស់ មានសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងភពអស់
 ហើយ បុគ្គលនោះមិនលិចចុះក្នុងទីជ្រៅភ័ស្តិសន្យា ។
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលបុគ្គលនោះ មានប្រាជ្ញា
 ជ្រាលជ្រៅ ឃើញនូវប្រយោជន៍ដ៏ល្អិត មិនមានកង្វល់
 មិនជាប់ចំពាក់ ក្នុងកាមភព ផុតស្រឡះចាកកិលេស
 ទាំងពួង អ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ធំចំពោះកុសលកម្ម
 ទាំងឡាយ ក្នុងផ្លូវដ៏ធំទិព្យ អ្នកទាំងឡាយ ចូរ
 មើលបុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានឈ្មោះមិនថយថោក
 ឃើញនូវប្រយោជន៍ដ៏ល្អិត ឲ្យនូវប្រាជ្ញា មិនជាប់ក្នុង
 សេចក្តីពាក្យខ្លោះអាស័យ ក្នុងកាម ជាអ្នកប្រាជ្ញ ដ៏ធំ
 ហេតុសព្វគ្រប់ ស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ធំ ចំពោះ
 កុសលកម្មទាំងឡាយ ក្នុងផ្លូវដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តនិបាត ខេត្តវគ្គស្ស នវមំ ហេមវគ្គសុត្តំ

សុទិដ្ឋំ វត លោ អដ្ឋ	សុប្បកាតំ សុហុដ្ឋិតំ
យំ អន្តសាម សម្ពុទ្ធិ	ឡិយតិណ្ណាមនាសវំ ។
ឥមេ ទសសតយក្ខា	ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សីលោ
សព្វេតំ សវណំ យន្តិ	តំ នា សត្តា អនុត្តរោ ។
តេ មយំ វិចរិស្សាម	តាមាតាមំ នតានតិ
នមស្សមាណា សម្ពុទ្ធិ	ធម្មស្ស ច សុធម្មតន្តិ ។

ហេមវគ្គសុត្តំ នវមំ ។

សុត្តនិបាត ទរគវគ្គ ហេមវតសូត្រ ទី ៩

ឥហ្ម ថ្ងៃនេះ យើងបានឃើញល្អ ជាពេលភ្នំស្វាង
 ល្អ ជាពេលនៃអរុណល្អ ពួកយើងបានឃើញព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលព្រះអង្គឆ្លងអន្ទង់បានហើយ មិនមាន
 អាសវៈ ។ ពួកយក្សទាំងមួយពាន់នាក់នេះ ជាអ្នក
 មានប្តូចិ មានយស ទាំងអស់គ្នា បានដល់នូវព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធនោះជាសរណៈ ព្រះអង្គជាសាស្ត្រាចារ្យស្រី
 របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ។ យើងខ្ញុំទាំងនោះទ័ងត្រាច់
 ទៅកាន់ស្រុកភូមិ^(១)ស្រុកធំ ភ្នំភូមិ ភ្នំធំ គ្រាបង្វាយ
 បង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធផង ទូរសភាពដ៏ល្អ របស់ព្រះធម៌ផង ។
 ចប់ ហេមវតសូត្រ ទី ៩ ។

១ ទេវប្រាម ទេវបព៌ត ។ អន្តិកថា ។

ទេសមី អាឡូរិកស្តី

[១៧] ឃុំម្មេ សុតំ ។ ឃុំកំ សមយំ កកវា

អាឡូរិយំ វិហារតិ អាឡូរិកស្ស យក្ខស្ស កវ៌នេ ។

អថខោ អាឡូរិកោ យក្ខោ យេន កកវា តេនុ-

បសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា កកវន្តំ ឃុំនពោច ធិក្ខម

សមណានិ ។ សាធាវុសោនិ កកវា ធិក្ខមិ ។

បរិស សមណានិ ។ សាធាវុសោនិ កកវា ចារិ-

សិ ។ ធីតិយម្បិ ខោ អាឡូរិកោ យក្ខោ កកវន្តំ

ឃុំនពោច ធិក្ខម សមណានិ ។ សាធាវុសោនិ

កកវា ធិក្ខមិ ។ បរិស សមណានិ ។ សាធាវុ-

សោនិ កកវា ចារិសិ ។ ធីតិយម្បិ ខោ សោ

អាឡូរិកោ យក្ខោ កកវន្តំ ឃុំនពោច ធិក្ខម

សមណានិ ។ សាធាវុសោនិ កកវា ធិក្ខមិ ។

អាឡូរិកសូត្រ ទី ១០

(១៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងលំនៅរបស់អាឡូរិកយក្ស ក្បែរក្រុងអាឡូរិ ។
គ្រានោះឯង អាឡូរិកយក្សចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
ដល់ ក៏ពោលនឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា នែសមណៈ ចូរចេញទៅ ។
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ប្រពៃហើយ អាវុសោ ហើយក៏ស្តេច
ចេញទៅ ។ អាឡូរិកយក្សពោលថា នែសមណៈ ចូរចូលមកវិញ ។
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ប្រពៃហើយ អាវុសោ ហើយក៏ស្តេច
ចូលមក ។ អាឡូរិកយក្ស ពោលនឹងព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះទៀតថា
គំរប់ ២ ដងថា នែសមណៈ ចូរចេញទៅ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ថា ប្រពៃហើយ អាវុសោ រួចក៏ស្តេចចេញទៅ ។ អាឡូរិកយក្ស
ពោលថា នែសមណៈ ចូរចូលមកវិញ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
ថា ប្រពៃហើយ អាវុសោ ហើយក៏ស្តេចចូលមក ។ អាឡូរិកយក្សនោះ
ពោលនឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះទៀត ជាគំរប់ ៣ ដងថា នែសមណៈ
ចូរចេញទៅ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ប្រពៃហើយ
អាវុសោ ហើយក៏ស្តេចចេញទៅ ។

សុត្តនិបាតេ ខុទ្ទកនិកាយាមិ អាណិកសុត្តំ

បរិស សមណានិ ។ សាណាវុសោតិ ភក្កវា ចារិសិ ។
 ចតុត្ថម្បិ ខោ អាណិកោ យក្ខោ ភក្កវន្តិ ឯតទរោច
 ជិត្តម សមណានិ ។ ន ខ្វាហំ(១) អាវុសោ ជិត្ត-
 មិស្សាមិ យន្តេ ករណីយំ តំ ករោហិតំ ។ បញ្ញាត្តិ
 សមណា បុត្តិស្សាមិ សច មេ ន ព្យាករិស្សសិ
 ចិត្តំ វា តេ ខិមិស្សាមិ ហនយំ វា តេ ជាលេស្សាមិ
 ចានេសុ វា កហេត្វា ចារកង្កាយ ខិមិស្សាមិតំ ។
 ន ខ្វាហន្តំ អាវុសោ បស្សាមិ សនេវកេ លោកេ
 សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណីយា
 បជាយ សនេវមនុស្សាយ យោ មេ ចិត្តំ វា
 ខិមេយ្យ ហនយំ វា ជាលេយ្យ ចានេសុ វា
 កហេត្វា ចារកង្កាយ ខិមេយ្យ អបិច តុំ អាវុសោ
 បុត្ត យនាកង្កសិតំ ។ អថខោ អាណិកោ យក្ខោ
 ភក្កវន្តិ តាថាយ អជ្ឈកាសិ

១ ឧ.ម. ៨ ខ្វាហន្តំ ។

សុត្តនិបាត ខេតិវុទ្ធ អាឡវកស្សត្រៃ ទី ១០

អាឡវកយក្សពោលថា នៃសមណៈ ចូរចូលមកវិញ ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ប្រពៃហើយអាវុសោ ហើយក៏ស្តេចចូលមកវិញ ។
 អាឡវកយក្សពោលនឹងព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះទៀតដាក់រាប់ ៤ ដងថា
 នៃសមណៈ ចូរចេញទៅ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់អាវុសោ
 តថាគតនឹងមិនចេញទៅទេ អំពើណាដែលអ្នកត្រូវធ្វើ ចូរអ្នកធ្វើអំពើ
 នោះចុះ ។ នៃសមណៈ ខ្ញុំនឹងសួរប្រស្នាចំពោះលោក បើលោកមិន
 ដោះស្រាយឲ្យយើងទេ យើងនឹងធ្វើចិត្តលោកឲ្យរវើរវាយ ឬហែកហ្វូជ័យ
 របស់លោក ឬក៏ចាប់ជើង គ្រវែងចោលទៅត្រើយម្ខាងទ្វេភ្នំ ។
 ម្ចាស់អាវុសោ តថាគតមិនឃើញអ្នកណាដែលធ្វើចិត្តនៃតថាគតឲ្យរវើ
 រវាយបាន ឬហែកហ្វូជ័យ ឬក៏ចាប់ជើងគ្រវែងចោលទៅត្រើយម្ខាងទ្វេ-
 ភ្នំ ក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក
 ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព នឹង
 មនុស្សដ៏សេសឡើយ ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកប្រាថ្នានឹងសួរយ៉ាងណា
 ចូរសួរមកចុះ ។ គ្រានោះឯង អាឡវកយក្ស បានពោលនឹងព្រះមាន
 ព្រះភាគដោយគាថា ដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បុរិសស្ស គោ

[១៨] កឹស្វិធ វិភុំ បុរិសស្ស សេដ្ឋិ

កឹស្វិ សុច្ឆណ្ហំ សុខមារហាតិ

កឹស្វិ ហវេ សាធុតិ រសានំ

កថំដី ដីតមាហុ សេដ្ឋិ ។

សុដ្ឋិធ វិភុំ បុរិសស្ស សេដ្ឋិ

ធម្មោ សុច្ឆណ្ហំ សុខមារហាតិ

សុដ្ឋិ ហវេ សាធុតិ រសានំ

បញ្ហាដី ដីតមាហុ សេដ្ឋិ ។

កថំ សុត្តតិ ឡិយំ កថំ សុត្តតិ អណ្ណំ

កថំ សុត្តតិ មច្ឆតិ កថំ សុត្តតិ បរិសុដ្ឋតិ ។

សុទ្ធាយ តតិ ឡិយំ អប្បមាទេន អណ្ណំ

វិយេន មច្ឆតិ បញ្ហាយ បរិសុដ្ឋតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(១៨) ក្នុងលោកនេះ អ្វីជាទ្រព្យដ៏ប្រសើររបស់បុរស
អ្វីដែលគេប្រព្រឹត្តល្អហើយ តែងនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ
អ្វីមានរសធូញ់ពិសាជាងរសទាំងឡាយ បណ្ឌិតហៅ
ជីវិតនៃអ្នករស់នៅបែបណា ថាជាជីវិតប្រសើរ ។

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) ក្នុងលោកនេះ
សទ្ធាជាទ្រព្យដ៏ប្រសើរ របស់បុរស ធម៌ដែលគេ
ប្រព្រឹត្តល្អហើយ តែងនាំសេចក្តីសុខមកឲ្យ ពាក្យ
សត្យ មានរសធូញ់ពិសា ជាងរសទាំងឡាយ
បណ្ឌិតហៅជីវិតនៃអ្នករស់នៅ ដោយបញ្ញា ថាជា
ជីវិតប្រសើរ ។

បុគ្គលធ្លុងអន្ទង់បានដោយអ្វី ធ្លុងមហាសមុទ្រ
បានដោយអ្វី កន្ទឺសេចក្តីទុក្ខបានដោយអ្វី បរិសុទ្ធ
បានដោយអ្វី ។

បុគ្គលធ្លុងអន្ទង់បានដោយសទ្ធា ធ្លុងមហាសមុទ្រ
បាន ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ កន្ទឺសេចក្តីទុក្ខបាន
ដោយព្យាយាម បរិសុទ្ធបាន ដោយប្រាជ្ញា ។

សុត្តនិបាតេ ខរតវគ្គស្ស ទសមំ អប្បវិកសុត្តំ

កកិំ សុំ លកតេ បញ្ញំ កកិំ សុំ វិទ្ធតេ ធនំ

កកិំ សុំ កិត្តំ បប្បោតិ កកិំ មិត្តានិ កុទ្ធតិ

អស្មា លោកា បរំ លោកំ កកិំ បេច្ច ន សោចតិ ។

សទ្ធិហានោ អរហតំ ធម្មំ និព្វានបតិយា

សុស្ស្រសំ លកតេ បញ្ញំ អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ

បដិវូបការី ធុរាវំ ឧដ្ឋានា វិទ្ធតេ ធនំ

សច្ចេន កិត្តំ បប្បោតិ ធនំ មិត្តានិ កុទ្ធតិ ។

យស្ស្រេត ចតុរោ ធម្មា សទ្ធិស្ស យរមេសិ នោ

សទ្ធិំ ធម្មោ ធិតិ ទាតោ ស វេ បេច្ច ន សោចតិ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ អាណិយសិទ្ធិសូត្រ ទី ១០

បុគ្គលបាននូវប្រាជ្ញាដោយអ្វី បាននូវទ្រព្យដោយ
អ្វី ដល់នូវសេចក្តីសរសើរដោយអ្វី ចង់នូវមិត្ត
ទាំងឡាយបានដោយអ្វី បុគ្គលចេញចាកលោក
នេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ ហើយមិនរសាយ
សោកក្នុងលោកខាងមុខដោយអ្វី ។

បុគ្គលជឿធម៌របស់ព្រះអរហន្ត ស្តាប់ដោយគោរព
ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានបញ្ញាពិចារណា រមែងបាននូវ
ប្រាជ្ញា^(១) ដើម្បីដល់ព្រះនិព្វាន, បុគ្គលមានការងារធំ
សមគួរ មានធុរៈ^(២) មានព្យាយាមប្រឹងប្រែង^(៣) រមែង
បាននូវទ្រព្យ បុគ្គលដល់នូវសេចក្តីសរសើរដោយសច្ចៈ
បុគ្គលកាលឱ្យ រមែងចង់នូវមិត្តទាំងឡាយបាន ។
ធម៌ទាំង ៤ នេះ គឺសច្ចៈ១ ធម្មៈ (បញ្ញា)១ ធាតុ
(ព្យាយាម)១ ចាតៈ (ការបរិច្ចាគ)១ របស់បុគ្គល
ណា មានសទ្ធានៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ បុគ្គលនោះឯង រមែង
មិនរសាយសោក ក្នុងលោកខាងមុខ ។

១ ហេតុឱ្យបានបញ្ញា ៤ យ៉ាងគឺ ១- សទ្ធា, ២- ស្តាប់ដោយគោរព, ៣ អប្បមាទ
៤- វិបក្ខណៈ ការពិចារណា ។ ២ ព្យាយាមផ្លូវបិណ្ឌ ។ ៣ ព្យាយាមផ្លូវកាយ ។ ឥន្ទ្រតថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឥឡូវ អត្ថោច័ ធុត្តស្ស	ធុត្ត សមណាត្រាហ្មណោ
យេទិ សន្តា ទមា តាតា	ខន្ត្យា ភិយ្យោ ធម៌វិជ្ជតំ ។
កតំ ទុណានិ បុត្តេយ្យំ	ធុត្ត សមណាត្រាហ្មណោ
យោហំ អន្ត បដាណាមិ	យោ អត្តោ សម្បកយំកោ
អត្តាយ វិត មេ តុទ្ធោ	វាសាយាឡិវិមាភមា ។
យោហំ អន្ត បដាណាមិ	យត្ត ទិដ្ឋិ មហាច្ចលំ
សោ អហំ វិចរិស្សាមិ	តាហា តាមិ បុរា បុរំ
នមស្សមាណោ សម្ពុទ្ធំ	ធម្មស្ស ត សុធម្មតន្តំ ។

អាឡិវិតសុត្តំ ទសមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

អនោញ្ញាអ្នក ទៅសួរពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាច្រើន
ដទៃទៀតចុះ បើមានធម៌ដទៃទៀត ក្នុងលោកនេះ
ឲ្យក្រែលែងជាផ.សច្ចៈ ឧបៈ ចាតៈ ខន្តិ ទៅទៀត ។

ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបំបាច់សួរពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ជាច្រើនធ្វើអ្វីទៀត (ព្រោះ) ក្នុងវិថូនេះ ខ្ញុំដឹងប្រយោជន៍
ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកខាងមុខច្បាស់ហើយ ព្រះ
ពុទ្ធត្រង់ស្តេចមកកាន់ដែនអាឡវី ដើម្បីគង់នៅ ជា
ប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គហើយ ក្នុងវិថូនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
ដឹងច្បាស់ហើយថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ចំពោះ
ព្រះសម្ពុទ្ធណា ថាជាទានមានផលច្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
នឹងត្រាច់ទៅអំពីស្រុក ទៅកាន់ស្រុក អំពីបុរីទៅកាន់
បុរី សូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះសម្ពុទ្ធ (នោះ) ផង ម្យ៉ាង
សភាពដ៏ល្អរបស់ព្រះធម៌ផង ។

ចប់ អាឡវីវិស្សន្ត ទី ១០ ។

ឯកាទសមំ វិជ្ជិយសុត្តំ

[១៧] ចរំ ក យ ទិ ក តំដ្ឋំ ធិសំន្នោ ឧទ(១) ក ស យំ

សម្មិញ្ញោតំ បសាវេតំ ឯសា កាយស្ស ឥញ្ញនា ។

អដ្ឋិញ្ញាហំ សំយុត្តោ តចមិសាវលេ បនោ

នវិយា កាយោ បដិច្ចន្នោ យថាភ្នតំ ន ទិស្សតំ

អន្តប្បរោ ឧទប្បរោ យកមេធិស្ស វត្ថុនោ

ហនយស្ស បញ្ចាសស្ស វក្កស្ស បិហកស្ស ច

សិដ្ឋាលំកាយ ខេលស្ស សេនស្ស ច មេនស្ស ច

លោហិតស្ស លសិកាយ ចិត្តស្ស ច វសាយ ច ។

១ ម. យទំ ។

វិជយសូត្រ ទី ១១

(១៧) ថាបើបុគ្គល ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី
រមែងបត់ចូល លាចេញ នេះជាការកំរើកកាយ ។

កាយប្រកបដោយផ្លូវនឹងសរសៃទាំងឡាយ គ្រប
ដណ្តប់ដោយស្បែកនឹងសាច់ ចិញ្ចាំងដោយសម្បុរ
ថ្លៃ មិនប្រាកដតាមពិត ។

កាយពេញដោយពោះវៀនផង ពេញដោយអា-
ហារថ្មីផង ដោយដុំថ្មីមផង ដោយក្រពះនោមផង
ដោយបេះដូងផង ដោយសួតផង ដោយទាចផង
ដោយក្រពះបាយផង ដោយទឹកសំបុរាផង ដោយ
ទឹកមាត់ផង ដោយញើសផង ដោយខ្លាញ់ខាប់ផង
ដោយឈាមផង ដោយទឹករំលីលផង ដោយទឹក
ប្រមាត់ផង ដោយខ្លាញ់រាវផង ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិកាយ

អថស្ស ធរហំ សោតេហិ អស្ស ធម៌ សវតិ សត្វនា

អត្តំហ អត្តំគូបេកា កណ្ណំហ កណ្ណំគូបេកា

សិទ្ធិណិកា ច ធាសតោ មុខេន វមតេកនា

មិត្តំ សេមំ ច វមតិ កាយហ សេនដល្លិកា ។

អថស្ស សុសិវំ សីសិ មត្តលុទ្ធស្ស ប្បិវតិ

សុគតោ និ មពាតិ ពាលោ អវិជ្ជាយ បុរុត្តោ ។

យនា ច សោ មតោ សេតិ ខុទ្ទមតោ វិជីវកោ

អថវិជ្ជា សុសានស្មី អនមេក្ខា ហោន្តិ ញាតយោ ។

ខានន្តិ និ សុវណា(១) ច សិទ្ធិណា ច វកា តិមិ

កាកា តិជ្ជា ច ខានន្តិ យេ ចពោ សន្តិ ចាណិ នោ ។

១១. សុពណ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

មួយទៀត វត្ថុមិនស្អាត រមែងហូរចេញតាមរន្ធ
 ទាំង ៧ របស់កាយនោះសព្វកាល គឺព្រៀកភ្នែក ហូរ
 ចេញអំពីភ្នែក មូលត្រចៀក ហូរចេញអំពីត្រចៀក
 ទឹកសំបុរហូរចេញអំពីច្រមុះ ជួនណា ចេញតាមមាត់
 ប្រមាត់នឹងស្មៅស្ម ក៏ខ្ពស់ចេញតាមមាត់ដែរ ញើស
 នឹងក្អែល ហូរចេញអំពីកាយ ។

មួយទៀត កាយនោះមានក្បាលប្រហោង ពេញ
 ដោយខ្លូរកង់ក្បាល ជនពាលត្រូវអវិជ្ជារបរិវេណហើយ
 រមែងសំគាល់កាយនោះថាល្អ ។ កាលណាកាយ
 នោះ ស្លាប់ទៅ ដេកនៅហើមឡើង មានពណ៌ទៀវ
 ត្រូវគេបោះចោលទៅ ក្នុងព្រៃស្មសានហើយ កាល
 ណោះ ជនទាំងឡាយជាញាតិ ក៏លែងរមែល ស្វាន
 ចចក ត្រៃ ដង្កូវ ជញ្ជូនស៊ីកាយស្លាប់នោះ ចំណែក
 ពួកសត្វដទៃ មានក្អែកភ្នែកជាដើម ក៏ចឹកស៊ីខ្លូរកាយ
 ស្លាប់នោះដែរ ។

សុត្តនិបាតេ ខេមរក្ខស្ស ឯកាទសមំ វិជយសុត្តំ

សុត្តានំ តុទ្ធវ័ចំ	ភិក្ខុ បញ្ញាណាវា ឥត
សោ ខោ ទំ បរិជាតាតិ	យថា ក្ខត្តា បស្សតិ ។
យថា ឥទំ តថា ឯតំ	យថា ឯតំ តថា ឥទំ
អជ្ឈត្តញ្ច ពហំទ្វា ច	កាយេ ធន្នំ វិវាជយេ ។
ធន្ននកវិគ្គោ សោ	ភិក្ខុ បញ្ញាណាវា ឥត
អជ្ឈតា អមតំ សន្តិ	និព្វានបទមត្តតំ ។
ទិចាទកាយំ អស្មតិ	ទុក្ខោ បរិបារតិ(១)
នាណតុណបបរិប្បរោ	វិស្សវន្តោ តតោ តតោ ។
ឯតាទិសេន កាយេន	យោ មញ្ញេ ទុណ្ណាមេតេ
បរំ វា អរិជាទេយ្យ	កិមញ្ញាត្រ អទស្សនាតិ ។

វិជយសុត្តំ ឯកាទសមំ ។

១ ម. បរិហារតិ ។

សន្តិបាត ឧបទ្ទេស វិជយសូត្រ ទី ១១

ភិក្ខុណាក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានបញ្ញា បាន
ស្តាប់នូវពុទ្ធិចន្ទៈហើយ ភិក្ខុនោះ រមែងកំណត់ដឹងនូវ
កាយនោះ ព្រោះឃើញច្បាស់តាមពិត ។ សរីរៈរស់
នេះយ៉ាងណា សរីរៈស្លាប់នេះក៏យ៉ាងនោះ សរីរៈស្លាប់
នេះយ៉ាងណា សរីរៈរស់នេះក៏យ៉ាងនោះ ភិក្ខុឥប្បវិសាយ
នូវសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាយ ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ
ក្នុងសាសនានេះ ភិក្ខុនោះ មានបញ្ញាប្រាសចាកឆន្ទព្រាត
ដល់នូវបទគឺព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតិមិនស្លាប់ ចេញចាក
វារៈគឺតណ្ហា ជាធម្មជាតិស្លាប់ មិនច្យុត ។ កាយ
មានជើងពីរនេះ មិនស្អាត មានក្លិនអសោប័ ពេញ
ដោយសាកសពផ្សេងៗ ហូរចេញអំពីន្ទនោះ ។ ។

បុគ្គលណា មានកាយមានសភាពដូច្នោះ ហើយ
លើកដំកើងខ្លួនឯងមើលដោយបុគ្គលដទៃ (បុគ្គលនោះ)
គ្មានធម្មជាតិអ្វី ក្រៅអំពីការមិនឃើញ (នូវអរិយ-
សច្ចៈទេ) ។

ទ្វាទសមិ បុណិសុត្តិ

(២០) សន្តត្តិកោ កយំ ជាតំ និកេតតា ជាយេតេ រដោ

អនិកេតមសន្តំ ឯតំ វេ មុនិទស្សនំ ។

យោ ជាតមុត្តជ្ជំ ន រោមយេយ្យ

ជាយន្តមស្ស តានុប្បវេត្ត

តមាហុ ឯតំ មុនិទំ ចរន្តំ

អនិក្ខំ សោ សន្តិបទំ មហោសិ ។

សន្តិយ វត្តនិ មហាយ តំជិ

សិទេហមស្ស តានុប្បវេត្ត

ស វេ មុនិ ជាតិទយន្តនស្សី

តត្តំ មហាយ ន ទិបេតិ សន្តំ ។

មុនិស្សត្រ ទី ១២

(២០) ភ័យភ័ន្តអំពីសេចក្តីសិទ្ធិសាល ធូលីភ័ន្តរាគៈជា
ដើម ភ័ន្តអំពីលំនៅ គឺបូរិមិក្តជាដើម ការមិនមាន
លំនៅ នឹងការមិនមានសេចក្តីសិទ្ធិសាលនេះឯង ជា
ការឃើញរបស់មុនី (អ្នកប្រាជ្ញ) ។

បុគ្គលណា បានដឹងបង្អស់នូវកិលេសដែលភ័ន្តហើយ
មិនបណ្តោះកិលេសដែលកុំពុំភ័ន្ត មិនប្រមូលមក
(នូវបច្ច័យ) នៃកិលេសនោះ អ្នកប្រាជ្ញហៅបុគ្គល
នោះ ថាជាបុគ្គលមានប្រយោជន៍ ប្រសើរក្នុងចំណោម
អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយក៏ពុំពុំប្រព្រឹត្ត បុគ្គលនោះ ស្វែងរក
(នូវខន្ធមានសីលក្នុងជាដើម) បានឃើញហើយ នូវ
ចំណែកនៃសន្តិភាព ។

បុគ្គលណា ពិចារណាឃើញទីភ័ន្ត (នៃកិលេស)
ទាំងឡាយ ហើយលះបង់ពូជ មិនប្រមូលមកនូវជីវគី
តណ្ហានឹងទិដ្ឋិ បុគ្គលនោះឯងជាមុនីឃើញនូវទីបំផុត
នៃការអស់ជាតិ លះបង់នូវអកុសលវិតក្ក មិនដល់
នូវកិរិយារាប់ (ថាជាអ្នកត្រេកអរ ឬប្រមូលស្តឡើយ) ។

សុត្តនិបាតេ ខេតិវុទ្ធស្ស ព្វាទសមំ មុនិសុត្តំ

អណ្ណាយ សញ្ញានិ និវេសនានិ
 អនិកាមយំ អពាទាម្បំ តេសំ
 ស វេ មុនិ វីតកេនោ អកិទ្ធោ
 នាយុបាតិ ចារកតោ ហិ ហោតិ ។
 សញ្ញកិកុំ សព្វវិទុំ សុមេធំ
 សព្វេសុំ ធម្មេសុំ អន្ធហលំត្តំ
 សព្វញ្ញហំ តណ្ហាកាយេ វិមុត្តំ
 តំ វាបិ ធិរា មុនិ វេទយេន្តំ ។
 បណាពលំ សីលវត្ថុបបដ្ឋំ
 សមាហិតំ ឈានតំ សតិមំ
 សង្កា បម្មត្តំ អខិលំ អនាសវំ
 តំ វាបិ ធិរា មុនិ វេទយេន្តំ ។
 ឯកំ ចារន្តំ មុនិ អប្បមត្តំ
 និទ្ធាបសំសាសុ អវេទមាណំ

សុត្តនិបាត ខរាជគ្គ បុទិស្សត្រ វិ ១២

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់នូវលំនៅ គឺភពទាំងអស់
មិនប្រាថ្នាលំនៅទាំងនោះទៀត សូម្បីលំនៅណាមួយ
បុគ្គលនោះជាមុនី មានសេចក្តីប្រាថ្នាទៅប្រាសហើយ
ជាអ្នកលែងប្រាថ្នា មិនប្រមូលមក (នូវកម្មជាកុសលឬ
អកុសល) ព្រោះជាអ្នកដល់នូវត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលនោះអ្នក
គ្របសង្កត់នូវធម៌ទាំងពួង ដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងពួងមាន
បញ្ញា មិនជាប់ក្នុងពួកធម៌ទាំងពួង លះបង់នូវធម៌ទាំង
ពួង រួចស្រឡះព្រោះអស់ទៅនៃកណ្តាថាជា មុនី ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ នូវបុគ្គលនោះ
អ្នកមានកំឡាំងគឺប្រាជ្ញា ប្រកបដោយសីលវ័ត មានចិត្ត
ដ៏កល់មាំ គ្រេកអរក្នុងឈាន មានស្មារតី រួចចាកធម៌
ជាគ្រឿងជាប់ មិនរឹងរូស មិនមានអាសវៈ ថាជា មុនី ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ នូវបុគ្គលនោះ
ជាបុគ្គលឯក គ្រាច់ទៅ ជាអ្នកស្ងៀម (១) មិន
ប្រមាទ មិនញាប់ញ័រ ក្នុងសេចក្តីនិទ្ទាននឹងសវសើរ

១. ព្រោះប្រកបមោទេយ្យធម៌ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាត

ដូចជាសត្វសីហា មិនគក់ស្ងួតព្រោះបំឡែង មិន
 ជាប់ក្នុងសំណាញ់ គឺតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ដូចជាខ្យល់មិន
 ជាប់ក្នុងសំណាញ់ មិនប្រឡាក់ដោយលោក ព្រោះ
 គ្រឿងប្រឡាក់គឺតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ដូចផ្កាយកមិនប្រឡាក់
 ដោយទឹក ជាអ្នកដឹកនាំគេ មនុស្សដទៃមិនប្បីនាំ
 ទៅបាទ ថាជា មុនី ។

ជនទាំងឡាយដទៃ តែងពោលនូវវាចាមានទីបំផុត
 ដោយជុំវិញ ចំពោះវត្ថុណា បុគ្គលណា (មិនដល់នូវ
 សេចក្តីត្រេកអរឬតូចចិត្តក្នុងវត្ថុនោះ) ដូចជាសសរ ដែល
 បុគ្គលដាំចុះក្នុងកំពង់សម្រាប់ដូត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
 ដឹងច្បាស់ នូវបុគ្គលនោះ អ្នកមានព្រះទ័យព្រាសហើយ
 មានគ្រឿងតម្កល់មាំលហើយ ថាជា មុនី ។ បុគ្គលណា
 មានខ្លួនបិតនៅត្រង់ដូចជាខ្នារ កាលពិចារណាឃើញ
 ការពុំរាបសានឹងការរាបសា តែងឆ្លើមកម្មទាំងឡាយដ៏
 លាមក អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ដឹងបុគ្គលនោះថាជា មុនី ។

បុគ្គលណា មានខ្លួនសង្រួមហើយមិនធ្វើបាប ពោះ
 នៅក្មេងក្តី កណ្តាលក្តី ជាមុនីមានខ្លួនរៀបរាបហើយ

សុត្តនិបាតេ ខុទ្ទកនិទ្ទេស្ស ខុទ្ទកនិទ្ទេស្ស

អរោសនេយ្យោ ន រោសេតិ កត្តា

តំ វាបិ ធិរា មុនិ វេទយន្តំ ។

យទត្តតោ មជ្ឈតោ សេសតោ វា

បិណ្ឌំ លកេថ បរទត្តបដិវ

ណាលំ ឥតុំ ឆាបិ និបច្ចវាធិ

តំ វាបិ ធិរា មុនិ វេទយន្តំ ។

មុនិ បរន្តំ វិរតំ មេឡនស្ថា

យោ យោពូនេ ន ខុបនិកជ្ឈតេ(?)ក្ខតិ

មទប្បមាណា វិរតំ វិប្បយុត្តំ

តំ វាបិ ធិរា មុនិ វេទយន្តំ ។

អញ្ជាយ លោកំ បរមត្តនស្សី

ឡិយំ សមុទ្ធំ អតិភរិយ តាធិ

តំ ធិន្តកន្តំ អសំតំ អណាសរំ

តំ វាបិ ធិរា មុនិ វេទយន្តំ ។

១ ខំ . ន ខុបនិកជ្ឈតេ ។ ម. នោបនិកជ្ឈតេ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ មុនិសូត្រ ទី ១២

ជាបុគ្គលមិនមានការបៀតបៀន មិនប្រទូស្តនូវបុគ្គល
ណាមួយ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ រមែងដឹងច្បាស់នូវ
បុគ្គលនោះថាជា មុនី ។

បុគ្គលណា ចិញ្ចឹមជីវិតដោយបុគ្គលដទៃទៀត បាន
នូវដុំបាយណា ខោះថ្នោងក្តី កណ្តាលក្តី សេស
សល់ក្តី មិនសរសើរ មិនចន្ទះបង្ហាប់ អ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលនោះថាជា មុនី ។

បុគ្គលណា មិនជាប់នៅក្នុងវ័យ ណាមួយ អ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលនោះ ដែលជាអ្នក
ស្ងៀម ប្រព្រឹត្តរឿបរម្មនធម្ម រឿស្រឡះចាកសេចក្តី
ស្រវឹងនឹងសេចក្តីប្រមាទ រហូតចាកចំណង គឺកិលេស
ថាជា មុនី ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ នូវបុគ្គលនោះ
អ្នកឃើញនូវបរមត្ថ ព្រោះដឹងច្បាស់នូវលោក ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវអន្លង់នឹងសមុទ្រ មិនញាប់ញ័រ កាត់ផ្តាច់
នូវគ្រឿងចាកស្រះ មិនអាស្រ័យនូវតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ
មិនមានភាសវៈ ថាជា មុនី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អសមា ឧកោ ទ្ធរិហារវុត្តនោ
 តិហិ នារោសិ អមមោ ច សុពុតោ
 បរទាលារោជាយ តិហិ អសតារោ
 ធិច្ឆិ មុច្ឆិ វត្តតិ ចាលំនេ យតោ ។
 សិច្ឆិ យថា វិលតិវេ វិហន្តិហោ
 ហំសស្ស លោបេតិ ជវិ កុណាចមំ
 ឃិវិ តិហិ នានុកកេតិ ភិក្ខុនោ
 មុច្ឆិនោ វិវត្តស្ស វន្តិ លាយតោតិ ។

មុនិវុត្តិ ទ្ធរសមំ ។
 ឧគរិញ្ចោ បបមោ ។

តិស្ស្យទ្ធានំ

ឧកោ ធិនិយោ ខត្ត- វិសាលោ កសិ ចុន្ទ ច
 ចរកកេវេ វិសាលោ មេត្ត ហោមវតានុវតោ អដ
 វិជយំ មុច្ឆិ ឧកក វត្តំ វន្តិ ពារស(១) ។

១ ឧ. ឧកោ ធិនិយោ ចេវ វិសាលោ តថា កសិ
 ចុច្ឆោ បរកកេ ចេវ វិសាលោ មេត្តារាវតោ
 សាធានិពោ រាឡារកោ វិជយោ ច តថា មុច្ឆិ
 ទ្ធរសេតានិ សុត្តានិ ឧគរិញ្ចោនិ វុត្តិច្ឆិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ជនទាំងពីរនាក់ មានការនៅនឹងការចិញ្ចឹមជីវិត ឆ្ងាយត្នា
 មិនស្មើគ្នាទេ គឺគ្រហស្ថជាអ្នកចិញ្ចឹមប្រពន្ធ ១ អ្នកបួសមិន
 ប្រកាន់ខ្លួន ជាអ្នកមានវត្តល្អ ១ គ្រហស្ថមិនបានសង្រួមក្នុង
 ការបៀតបៀនជីវិតសត្វដទៃ មុនសង្រួម រក្សាទូរពួកសត្វ
 អស់កាលជាមិច្ឆា ។ ដូចជាសត្វក្លោកមានកខៀវ ហើរ
 តាមអាតាស មិនដល់ទូរសន្ទុះរបស់ហង្ស ក្នុងកាលណា ។
 ឡើយ គ្រហស្ថក៏យ៉ាងនោះដែរ នឹងធ្វើតាមភិក្ខុជាមុន អ្នក
 ស្ងប់ស្ងាត់ អ្នកចំរើនឈានក្នុងព្រៃ មិនបាន ។

បឋម មុនិស្សត្រទី ១២ ។

បឋម ទរវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ធាននៃឱរិក្កិណោះ គឺ

និយាយអំពីការប្រៀបដោយសត្វត្រស់ ១ ធនិយគោ-
 បាល ១ បុគ្គលប្រៀបដោយកុយរមាស ១ កសិការព្វ-
 ជព្រាហ្មណ៍ ១ ចន្ទ ១ សេចក្តីវិនាស ១ បុគ្គលថោកទាប ១
 មេត្តា ១ ហេមវត្ថយក្ស ១ អាឡវត្ថយក្ស ១ អំពីការលះ ១
 មុនី ១ រូមជា ១២ ហៅថា ឧរគវគ្គ ។

ទុតិយោ បូជនវិគោ

បឋមំ វគ្គនស្តុតំ

(២០) យាដិធិ ក្ខតានិ សមាគតានិ

ក្ខតានិ វា យាដិ វា អន្តលិត្តេ

សត្វេវ ក្ខតា សុមនា កវ៌្កុ

អថោមិ សក្កត្ត សុណានុ ភាសិតំ ។

តស្មា ហិ ក្ខតា ដិសារមេថ សត្វេ

មេត្តំ ករោថ មាណសិយា ចរិយា

ដិវា ថ រត្តោ ថ ហវ៌្កុ យេ ពលី

តស្មា ហិ នេ រក្ខតេ អប្បមត្តា ។

យំ កិញ្ចំ វិត្តំ ឥធិ វា ហវ៌្កុ វា

សត្តេស្ម វា យំ រតនំ បណីតំ

ន នោ សមំ អត្តំ តថាគតេន

ឥធិម្បំ តុទ្ធេ រតនំ បណីតំ ។

ឯតេន សត្វេន សុវត្តំ ហោតុ ។

បូទៅវិគី ទី ២

វត្តិស្សត្រី ទី ១

(២១) ពួកកូត (១) ណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួក
 កូតណា បិតនៅព្រំដីអាគាសក្តី ដែលមកប្រជុំ ក្នុងទីនេះ
 សូមពួកសត្វទាំងអស់នោះ មានចិត្តល្អ មួយទៀត ឬ
 ស្តាប់នូវភាសិតដោយគោរព ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំង
 ឡាយ ជាកូតទាំងអស់ ឬស្តាប់ ឬធ្វើនូវមេត្តាចិត្ត ក្នុងពួក
 សត្វជាមនុស្សជាតិ ពួកមនុស្សណា នាំនូវពលិកម្ម ក្នុង
 វេលាថ្ងៃឬវេលាយប់ ព្រោះហេតុនោះ សូមអ្នកទាំងឡាយ
 កុំប្រហែស ឬរក្សានូវមនុស្សទាំងនោះ ។ ទ្រព្យជាទីគាប់
 ចិត្តណាមួយ ក្នុងលោកនេះ ឬក្នុងលោកដទៃ រតនវត្ថុដ៏
 ទុក្ខមណាក្នុងស្ថានសួគ៌ក្តី (ទ្រព្យនឹងរតនវត្ថុទាំងនោះ) ស្មើ
 ដោយព្រះតថាគតមិនមានឡើយ រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង ជា
 រតនៈដ៏ទុក្ខម ។ ដោយហេតុសច្ចៈនេះ សូមស្នើកើតមាន ។

១- ឬមើលតាមនយលច្ចុណៈ ព្រង់សង្កេតវិញ្ញាណ មជ្ឈិមទិកាយ មូលបណ្ណាសក -
 បឋមភាគ ២០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោ

ខយំ វិហារំ អមតំ បណ្ឌិតំ
 យទដ្ឋតា សក្យម្មំ សមាហិតោ
 ន តេន ធម្មេន សមត្ថំ កិញ្ចំ
 ឥទម្បំ ធម្មេ រតនំ បណ្ឌិតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។
 យម្ពុទ្ធសេដ្ឋោ បវិណាយំ សុតំ
 សមាធិមាណន្តិកញ្ចាមាហិ
 សមាធិនា តេន សមោ ន វិជ្ជតិ
 ឥទម្បំ ធម្មេ រតនំ បណ្ឌិតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។
 យេ បុគ្គលា អដ្ឋសតំ បសដ្ឋា(១)
 ចត្តារិ ឯតានិ យុតានិ ហោន្តិ
 តេ ទត្ថិណោយ្យា សុភតស្ស សាវកា
 ឯតេសុ ទិណ្ឌនិ មហាប្បលានិ
 ឥទម្បំ សធម្មេ រតនំ បណ្ឌិតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។

១ ម. បសដ្ឋា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ព្រះសក្យមុនី មានព្រះហ្វឺយដម្កល់មាំ បានគ្រាស់
 ដឹងហើយនូវព្រះធម៌ណា ជាគ្រឿងក្ស័យកិលេស ព្រាស
 ចាកពត៌ៈ ជាធម៌មិនស្លាប់ ជាធម៌ទុក្ខម របស់អ្វីមួយស្មើដោយ
 ព្រះធម៌នោះមិនមានឡើយ រតនៈគឺព្រះធម៌នេះឯង ជា រតនៈ
 ដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទ្រង់សរសើរនូវសមាធិណា ថា
 ជាសមាធិស្អាត បណ្ឌិតទាំងឡាយ ពោលនូវសមាធិណា
 ថាជាធម៌ ឲ្យនូវផលដោយលំដាប់ សមាធិដទៃស្មើដោយ
 សមាធិនោះមិនមានឡើយ រតនៈគឺព្រះធម៌នេះឯង ជា រតនៈ
 ដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

បុគ្គលទាំងឡាយណា ៨ ពួកដែលសប្បុរសទាំងឡាយ
 សរសើរហើយ បើកប់ជាគូបាន ៤ គូ បុគ្គលទាំងឡាយ
 នោះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសុតត លោកគួរដល់ទុក្ខណាបាន
 បានទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ចំពោះបុគ្គលទាំង
 នោះ ជាបានមានផលច្រើន រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជា
 រតនៈដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

សុត្តនិបាត ទុតិយស្ស ពុទ្ធវិគ្គស្ស បឋមំ រាគសុត្តំ

យេ សុប្បយុត្តា មនសា នធឿន

និកាមិនោ រោគមសាសនម្ហិ

តេ បត្តបត្តា អមតំ វិកហ

លទ្ធា មុតា និព្វតំ កុញ្ញមនា

ឥនធម្មំ សុធឿ រតនំ បណ៌តំ ។

ឯតេន សច្ចេន សុវត្តំ ហោតុ ។

យេនិទ្ធិលោ បឋមំ សិរោ សិយា

ចតុត្ថំ វាតេភិ អសម្មកម្មិយោ

តត្ថបមំ សប្បវិសំ វនាមិ

យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សត

ឥនធម្មំ សុធឿ រតនំ បណ៌តំ ។

ឯតេន សច្ចេន សុវត្តំ ហោតុ ។

យេ អរិយសច្ចានិ វិភាវយន្តិ

កម្មីបរោណ សុទេសិតានិ

សុត្តនិបាត ពុទ្ធសុត្ត ទី ២ រតនសូត្រ ទី ១

អរិយបុគ្គលទាំងឡាយណា ក្នុងសាសនា នៃព្រះគោតម
 ប្រកបត្រូវល្អហើយ មានចិត្តខាប់ខ្លួន មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា
 អរិយបុគ្គលទាំងឡាយនោះ ដល់ហើយនូវព្រះអរហត្តផល
 ហើយចូលទៅកាន់ព្រះនិរ្ាន បាននូវការរលត់កិលេសដោយ
 ទេទេ គឺឥតមានទិញដូរឡើយ ហើយសោយ (នូវផល)
 រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជា រតនៈដ៏ទុត្តម ។ ដោយ
 ពាក្យសច្ចៈនេះ សូមស្នូស្តីកើតមាន ។

សសរាឡើង ដែលគេបោះភ្ជាប់នឹងផែនដី ជា របស់
 មិនកម្រើកដោយខ្យល់ព្យុះដែលបក់មកអំពីទិសទាំង ៤ យ៉ាង
 ណាមិញ បុគ្គលណាពិចារណារបើញជាក់នូវអរិយសច្ចៈទាំង
 ឡាយ តថាគតហៅអ្នកនោះថាជាសប្បុរស (មិនញាប់ញ័រ)
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជា រតនៈដ៏
 ទុត្តម ។ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមស្នូស្តីកើតមាន ។

អរិយបុគ្គលទាំងឡាយណា ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរិយ-
 សច្ចៈ ដែលព្រះតថាគត មានប្រាថ្នាដ៏ជ្រៅ សំដែងល្អហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តិញ្ញាបិ តេ ហោន្តិ កុសប្បមត្តា
 ន តេ កវំ អដ្ឋមមាទិយន្តិ
 ឥទម្បិ សធឿ រតនំ បណីតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។
 សហាវស្ស ទស្សនសម្មទាយ
 តយស្ស ធម្មា ជហិតា កវន្តិ
 សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តត្ថតញ្ច
 សីលព្វតំ វាបិ យទត្ថំ តិញ្ញា
 ចត្តហមាយេហិ ច វិប្បមុត្តោ
 ធន ចាកិហនានំ^(១) អកញ្ចោ កាតុ
 ឥទម្បិ សធឿ រតនំ បណីតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។
 តិញ្ញាបិ សោ កម្មំ ករោតិ ចាបតិ
 កាយេន វាចាយុទ ចេតសា វា
 អកញ្ចោ សោ តស្ស បដិច្ចទាយ
 អកព្វតា ទិដ្ឋបទស្ស វត្តា

១ ម. ធម្មវិហិតានំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

អរិយបុគ្គលទាំងនោះ ទុកជាប្រមាទដ៏លើសលន់ ក៏ដោយ
អរិយបុគ្គលទាំងនោះ នឹងមិនកាន់យកទូរក្សជាគំរប់ ៨ (គឺ
មិនកើតទៀតហួសពីដីជាតិឡើយ) រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង
ជារតនៈដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

ធម៌ ៣ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ, វិចិកិត្តា, សីលពូតបរាមាស,

ឬការប្រព្រឹត្តតាមណាមួយ ដែលសោតាបន្តបុគ្គលនោះបាន
លះបង់ហើយ ជាមួយនឹងទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបន្តិមគ្គ
មួយវិញទៀតសោតាបន្តបុគ្គលបានរួចស្រឡះចាកអបាយទាំង
៤ហើយ មិនគួរធ្វើនូវអភិបាទ៦គឺអនន្តរិយកម្ម៥នឹងការងារ
ចិត្ត ទៅកាន់សាសនាដទៃឡើយ រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង
ជារតនៈដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

ទុកជាសោតាបន្តបុគ្គលនោះ ធ្វើនូវបាបកម្ម ដោយ
កាយវាចាឬក៏ដោយចិត្ត (ព្រោះសេចក្តីភ្នាំងភ្នាត់) សោតា-
បន្តបុគ្គលនោះ មិនគួរបិទបាំងនូវបាបកម្មនោះឡើយ ព្រោះ
ភាពនៃបុគ្គលដែលឃើញផ្លូវព្រះនិព្វានហើយ ជាបុគ្គលមិនគួរ
បិទបាំងនូវបាបកម្ម ដែលព្រះពុទ្ធតាំងឡាយសំដែងហើយ

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស បឋមំ រតនសុត្តំ
 ឥន្ទម្បី សង្ឃេ រតនំ បណីតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។
 វនប្បកុម្ភេ យថា ដុស្សិតក្ក
 កិម្ពានមាសេ បឋមស្មី កិម្ព
 តដ្ឋបមំ ធម្មវំ អនេសយំ
 និព្វានកាមី បរមី ហិតាយ
 ឥន្ទម្បី ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។
 វរោ វរោ វរោ វរោ វរោ
 អនុត្តរោ ធម្មវំ អនេសយំ
 ឥន្ទម្បី ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ ។
 ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថំ ហោតុ ។
 ខីណំ បុរណំ នំ នត្ថំ សម្ពំ
 វិត្តចិត្តាយតិកេ (១) កវស្មី
 តេ ខីណាតិជា អវិទ្ធិន្ទ
 និព្វន្តំ ធិរា យថាយស្សដិទោ

១ ទ វិទ្ធិច្ឆិកា អយតិកេ ។

សុត្តនិបាត បូជ្ឈវិគ្គ ទី ២ រតនសូត្រ ទី ១

រតនៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជា រតនៈដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យ
សច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

ក្នុងឈើក្នុងព្រៃមានគ្រួយលូតលាស់ ក្នុងខាងដើមគឺម្តុ-
រដូវក៏ខែក្តៅយ៉ាងណាមិញ ព្រះពុទ្ធជានសំដែងហើយ ទូរធម៌ដ៏
ប្រសើរ ជាធម៌អាចញ៉ាំងសត្វទាំងឡាយ ឲ្យដល់ទូរព្រះនិព្វាន
ដើម្បីប្រយោជន៍ដ៏ទុក្ខម ក៏យ៉ាងនោះឯង រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង
ជា រតនៈដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ ទ្រង់ជ្រាបទូរធម៌ដ៏ប្រសើរ
ទ្រង់ប្រទានទូរធម៌ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់នាំមកទូរធម៌ដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គ
ប្រសើរ មិនមានអ្នកណាជាង ទ្រង់សំដែងទូរធម៌ដ៏ប្រសើរ
រតនៈគឺព្រះពុទ្ធនេះឯង ជា រតនៈដ៏ទុក្ខម ។ ដោយពាក្យ
សច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

កម្មចាស់ អស់ហើយ កម្មថ្មី រមែងមិនកើតប្រាកដ
អរិយបុគ្គលទាំងឡាយណា មានចិត្តឡើយណាយ ក្នុងកត
តទៅ អរិយបុគ្គលទាំងនោះមានពូជអស់ហើយ មានឆន្ទៈ
គឺសេចក្តីប៉ិនប័ងក្នុងចិត្តមិនដុះឡើងឡើយ ជាអ្នកមាន
ប្រាជ្ញាតែលេតទៅ ដូចជាប្រទីប (ដែលលេត)

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឥនធម្មំ សង្ខេវំ វតធំ បណ្ឌិតំ ។

ឯតេន សង្ខេវំ សុវត្ថំ ហោតុ ។

យាដិធ ក្ខតានិ សមាគតានិ

កុញ្ញានិ វា យានិ វា អន្តលំភ្លេត្ត

តថាគតំ ទេវមនុស្សប្បជិតំ

តុំដំ ធមស្សាម សុវត្ថំ ហោតុ ។

យាដិធ ក្ខតានិ សមាគតានិ

កុញ្ញានិ វា យានិ វា អន្តលំភ្លេត្ត

តថាគតំ ទេវមនុស្សប្បជិតំ

ធម្មំ ធមស្សាម សុវត្ថំ ហោតុ ។

យាដិធ ក្ខតានិ សមាគតានិ

កុញ្ញានិ វា យានិ វា អន្តលំភ្លេត្ត

តថាគតំ ទេវមនុស្សប្បជិតំ

សង្ខេវំ ធមស្សាម សុវត្ថំ ហោតុតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភេទៈគឺព្រះសង្ឃនេះឯង ជាភេទៈដ៏ខ្ពត្តម ។ ដោយពាក្យ
សច្ចៈនេះ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

ពួកកូតណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួកកូតណាបិតនៅ
នៅព្រំដីភាគាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំង
ឡាយ សូមនមស្ការទូរព្រះពុទ្ធ ទ្រង់បានត្រាស់មកហើយ
ដូចគ្នា ដែលទៅតានឹងមនុស្ស បូជាហើយ សូមសួរស្តី
កើតមាន ។

ពួកកូតណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួកកូតណា បិត
នៅព្រំដីភាគាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំង
ឡាយ សូមនមស្ការទូរព្រះធម៌ ដែលមានមកហើយដូច
គ្នា ដែលទៅតានឹងមនុស្ស បូជាហើយ សូមសួរស្តី
កើតមាន ។

ពួកកូតណា បិតនៅលើផែនដីក្តី ពួកកូតណាបិត
នៅព្រំដីភាគាសក្តី ដែលមកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនេះ យើងទាំង
ឡាយ សូមនមស្ការទូរព្រះសង្ឃ ដែលមានមកហើយដូចគ្នា
ដែលទៅតានឹងមនុស្ស បូជាហើយ សូមសួរស្តីកើតមាន ។

ចប់ ភេទសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ អាមគន្ធសុតំ

[២២] សាមាគមិវុត្តិលកម្មិណកាធំ^(១) ច
 បត្តប្បលំ មូលប្បលំ កវប្បលំ
 ធម្មេន លទ្ធិ្ធ សនមស្សមាណា^(២)
 ន កាមកាមា អលកំ កណាធំ ។
 យទស្សមាណា^(៣) សុតតំ សុវុដ្ឋនំ
 បរហំ ទិដ្ឋិ បយនំ បណីតំ
 សាលីនមដ្ឋិ បរិកុញ្ញមាណោ
 សោ កុញ្ញសី កស្សប អាមគន្ធិ ។
 ន អាមគន្ធា មម កប្បត្តិ
 វច្ឆេវ ភិ កាសសិ ព្រហ្មតទ្ធិ
 សាលីនមដ្ឋិ បរិកុញ្ញមាណោ
 សក្កន្ធិមសេហំ សុសុដ្ឋតេហំ ។

១ ឧ. ឱត្តិលក ។ ២ ឧ. សនមញ្ញមាណា ។ ម. សនមស្សមាណា ។ ៣ ឧ.

យវញ្ញមាណោ ។ ម. យវស្សមាណោ ។

អាមតិស្តសូត្រ ទី ២

(២២) សប្បុរស កាលបរិភោគនូវស្រូវស្រងៃ ស្រូវ
កន្ទុយដំរីនិងសណ្តែកព្រៃ បុគ្គល(១) មូលបុគ្គល(២)និង
គុវិបុល(៣) ដែលបានមកដោយធម៌ មិនពោលពាក្យ
កុហក ព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នានូវតាមទេ ។

បតិត្រកស្សបៈ លោកនោះ កាលបរិភោគនូវសាច់
ណាមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើហើយដោយល្អ សម្រេចហើយ
ដោយល្អ ភាក់តែងហើយដ៏ទុក្ខម ដែលជនទាំងឡាយ
ដទៃឲ្យហើយ កាលបរិភោគនូវបាយស្រូវសាលី ឈ្មោះ
ថា បរិភោគនូវត្រីមានក្លិនឆ្អាប ។

ម្នាលព្រហ្មញ្ញ លោកកាលបរិភោគនូវបាយនៃស្រូវ
សាលីទាំងឡាយ ដោយសាច់នៃសត្វស្លាប ដែលបុគ្គល
ភាក់តែងល្អហើយ ពោលយ៉ាងនេះថា វាមានក្លិនឆ្អាប
មិនគួរដល់អាត្មាអញ ។

១ សំដៅយកផ្លែឈើខ្ចី ។ ២ សំដៅយកមើមទាំងផ្លែឈើវស្សី ។ ៣ សំដៅយកផ្លែឈើដែល

ដុះក្នុងទឹកមានប្រាប់ជាដើម។ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានោ

បុត្តាមិ តិ កកស្សប ឯតមត្តុ
 កមិ បកាហេ តវ អាមតន្ទោ ។
 ចាលានិទានោ វេទនេទតន្តំ
 ថេយ្យំមុសាវុនោ និកតតវញ្ចោនិ ច
 អជ្ឈេនកុត្តំ^(១) បរទារសេវនា
 ឯសាមតន្ទោ ន ហិ មិសកោដនំ ។
 យេ ឥច កាមេសុ អសញ្ញាតា ជេនា
 រសេសុ តិទ្ធា អសុប័កមិស្សតា^(២)
 នត្តិកមិដ្ឋី វិសហ ទុរុទ្ធយា
 ឯសាមតន្ទោ ន ហិ មិសកោដនំ ។
 យេ លូខសា^(៣) ទារុណា^(៤) បិដ្ឋិមិសិកា
 មិត្តទុនោ^(៥) និក្ករណានិទានោ
 អនានសីលា ន ច ទេដ្ឋិ កកស្សបិ
 ឯសាមតន្ទោ ន ហិ មិសកោដនំ ។

១ ឧ. អជ្ឈេនកុត្តំ ។ ២ ម. អសុបិវាមស្សិទា ។ ៣ ម. លូខសា ។ ៤ ឧ. ប. ទារុណា ។
 ៥ អជ្ឈិ. មិត្តទុនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

បពិត្រព្រះកស្សប ខ្ញុំនឹងសួរនូវសេចក្តីនេះនឹងលោក វត្តមាន
 ក្នុងក្តាប់របស់លោកមានប្រការដូចម្តេច ។ ការសម្លាប់សត្វ
 វាយ កាត់ ចង លួច ពោលពាក្យកុហក បោកប្រោស
 បញ្ឆោត រឿនក្បួនឥតប្រយោជន៍ សេពភិយារបស់បុគ្គល
 ដទៃ នេះហៅថា វត្តមានក្នុងក្តាប់ មិនសំដៅយកការបរិ-
 ភោគសាច់ទេ ។ ជនទាំងឡាយណា ក្នុងលោកនេះ មិន
 សម្រេចក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រាថ្នា ញ៉ាំម្រប់ក្នុងរស
 ប្របូកប្របល់ ដោយភាពមិនស្អាតគឺមិច្ឆាជីវៈ ជានតិកទិដ្ឋិ
 មានកាយកម្មជាដើម មិនរាបសា ឲ្យដឹងបានដោយក្រ
 នេះហៅថា វត្តមានក្នុងក្តាប់ មិនសំដៅយកការបរិភោគ
 សាច់ទេ ។ ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកប្រាថ្នាចំពោះវត្តដី
 សៅហ្មង ជាអ្នករើរូស ស៊ីសាច់ខ្នង^១ ទ្រុស្តមិត្ត មិនមាន
 អាណិត ប្រកាន់ខ្លួន មិនឲ្យបានជាប្រក្រតី មួយទៀត
 មិនដែលឲ្យវត្តអ្វីដល់អ្នកណាមួយ នេះហៅថា វត្តមានក្នុង
 ក្តាប់ មិនសំដៅយកការបរិភោគសាច់ទេ ។

១ ចំពោះអុទ្ធុ កំយ៉ង់អុទ្ធុព្រាត ។

សុត្តនិបាតេ ទុគ្គយស្ស ពុទ្ធសុត្តស្ស ទុតិយំ អាបនន្តរុត្តំ

កោលោ មនោ បិណ្ណោ បច្ឆជ្ជាមនោ ច

មាយា ទុស្ស័យា កុស្ស័សមុស្ស័យោ ច

មាលាភិមាលោ ច អសត្ថំ សន្តិកោ

ឋសាមគន្ធភោ ន ហិ មំសកោដិទំ ។

យេ ចាបសីលា វណយា ច^(១)ស្វចកា

វោហារក្ខជា វេ ចាដ្ឋិចកា

នកធម្មា យេ ច តតោទ្ធិ តិច្ឆិសំ

ឋសាមគន្ធភោ ន ហិ មំសកោដិទំ ។

យេ វេ ចាលោកុ អសញ្ញា ជនា

ចេសមនាយ វិហោសមុយ្យតា

ទុស្ស័លលុទ្ធា ឋសា អនាធម

ឋសាមគន្ធភោ ន ហិ មំសកោដិទំ ។

១ អដ្ឋិ. តិណាមគន្ធភោ ។

សុត្តនិបាត បិដកស្រី ទី ២ អាមគន្ធសូត្រ ទី ២

សេចក្តីក្រោធ ស្រវឹង រឹងក្តឹង បង្កហេតុ បិទចាំនិទោស
 ប្រវែណន លើកខ្លួន ប្រកាន់ខ្លួន មើលឆ្ងាយគេ ស្ម័គ្រ
 ស្គាល់ដោយពួកអសប្បុរស នេះហៅថា វត្ថុមានភ្នំន
 ភ្ជាប់ មិនសំដៅយកការបរិភោគសាច់ទេ ។ ពួកជនណា
 មានបាបជាប្រក្រតី ចំពាក់បំណុលគេ និយាយចាក់ដេតគេ
 កោងដោយវេហារ ទ្រុស្តសីល ក្នុងសាសនានេះ ជាជន
 អាក្រក់ ជនណាធ្វើអំពើអាក្រក់ ក្នុងលោកនេះ នេះហៅ
 ថា វត្ថុមានភ្នំនភ្ជាប់ មិនសំដៅយកការបរិភោគសាច់ទេ ។
 ពួកជនណា ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនសង្រួម ក្នុងសត្វ
 ទាំងឡាយ កាន់យកទ្រព្យនៃបុគ្គលដទៃ ប្រកបខាងការ
 បៀតបៀន ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ជាព្រាន សំដីអាក្រក់
 មិនអើពើ នេះហៅថា វត្ថុមានភ្នំនភ្ជាប់ មិនសំដៅយកការ
 បរិភោគសាច់ទេ ។ សត្វទាំងឡាយ ណា ជាប់ចំពាក់
 ក្នុងពួកសត្វទាំងនេះ ជាអ្នកខឹង អ្នកសម្លាប់ ប្រកបក្នុងអកុ-
 សលជាទិច្ច លះលោកនេះ នឹងទៅកាន់លោកនឹងត
 មានក្បាលសំយុងចុះទៅនរក នេះហៅថា វត្ថុមានភ្នំនភ្ជាប់
 មិនសំដៅយកការបរិភោគសាច់ទេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឯតេសុ កំទ្ធា ក្រិទ្ធាតំចាតំនោ
 ជំច្ចុយ្យតា បេច្ច តមំ វជន្តំ យេ
 បតន្តំ សត្តា វេរយំ អវិសំរា
 ឯសាមគយោ ន ហិ មិសកោជនំ ។
 ន មច្ចមំសំ នាណសកក្កំ (១)
 ន នត្ថិយំ [ន មុណ្ណិយំ ជិដា ជល្លំ
 ខរាជីនាជិ] នាត្ថិហុតស្សបសេវនា (២)
 យេ ភមិ លោកេ អបរា តហូ តថា
 មន្តាហុតិ យេតាមុត្តបសេវនា
 សោ ជេន្តំ មច្ចំ អវិភណ្ណាកម្មំ ។
 យោ តេសុ កុត្តា វិទិតិស្រិយោ ចរ (៣)
 ធម្មេ មិតោ អាជ្ជិមទ្កេវ រតោ
 សន្តំតិកោ សត្វទុក្ខប្បហំនោ
 ន លិម្បតិ ទិដ្ឋសុតេសុ ធិរោ ។

១ ម. ន មច្ចមំសា ន នាសកក្កំ ។ ២ ខ. ន នត្ថិយំ មុណ្ណិយំ ជិដា ជល្លំ ខរាជីនា ន
 វា តាត្ថិហុតស្សបសេវនា វយា ។ ម. ន នត្ថិយំ ន មុណ្ណិយំ ជិដា ជល្លំ ខរាជីនា ន
 អត្ថិហុតស្សបសេវនា ។ ៣ ខ. វិទិតិស្រិយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយម

ការមិនស្ម័គ្រចំនឹងសាច់ មិនស្ម័គ្របាយ អាគ្រាត (ការសក់
 បួងសក់ លាបដោយភក់ ស្លៀកស្បែកខ្លាញ់) សេតខាង
 ការបំរើភ្លើង មួយទៀត អមរតបៈទាំងឡាយដ៏ច្រើន(១)ដែល
 មានក្នុងលោក វេទមន្ត ការបូជាភ្លើង បូជាយញ្ញ (មាន
 អស្សរមេធាៈ) ជាដើម នឹងការបេត (នូវទីក្តៅក្នុងគិម្រ)
 រដូវជាដើម ទាំងនេះញ៉ាំងសត្វដែលមិនទាន់ឆ្លងផុតសេចក្តី
 សង្ស័យឲ្យស្អាតមិនបានទេ ។ បុគ្គលណាគ្រប់គ្រងក្នុង
 វត្ថុទាំង ៦ នោះ ដឹងច្បាស់វត្ថុទាំង ៦ ហើយ
 គប្បីប្រព្រឹត្ត តាំងនៅក្នុងធម៌ ត្រេកអរ ក្នុងការ ទៀងត្រង់
 នឹងសេចក្តីទន់ភ្លន់ កន្លងផុតគ្រឿងចំពាក់ លះបង់ទុក្ខ
 ទាំងអស់ មានប្រាថ្នា មិនជាប់នៅ ក្នុងការម្នាក់ដែល
 ខ្លួនឃើញដែលឮ ។

១- ការប្រព្រឹត្តិកំផ្តោសរៈដ៏ច្រើនប្រហេទមានព្យាយាមអន្តរាយប្រយោងជាដើមដែលនាំ
 ឲ្យលំបាកពាយទេ ប្រព្រឹត្តទៅប្រោះប្រាថ្នានូវភាពជាទេវតា ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស ទុតិយំ អាមគន្ធសុត្តំ

ឥក្ខេតមន្តំ កកក មុនប្បវនំ
 អក្កាសំ នំ វេទយំ មន្តោហារត្ថ
 ចិត្រាហំ តាថាហំ មុនិប្បកាសយំ
 ឯកមគន្ធា អសំតោ ឡវន្តាយា ។
 សុត្វាន ពុទ្ធស្ស កុកាសិនំ បទំ
 ឯកមគន្ធិ សុត្វនុក្ខប្បន្ធនំ
 និចមនោ វន្តំ តថាគតស្ស
 តន្តេ បទ្ធជមរោចយំ ត្ថានំ ។

អាមគន្ធសុត្តំ ទុតិយំ ។

តតិយំ ហិរិសុត្តិ

(២៣) ហិរិវន្តនំ វិជិតុត្តមា នំ
 សខាហមស្មិ(១) ឥត កាសមា នំ
 សយ្ហានំ តម្មានំ អនាទិយន្តំ
 នេសោ មមន្តំ ឥត នំ វិជណា ។

១ ម. ឥរិហមស្មិ ។

សុត្តនិបាត បុរាណិយ ទី ២ អាមត្តន្ទសូត្រ ទី ២

ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់សេចក្តីនេះរឿយ ។ ដូច្នោះ
 ហើយ តិស្សព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់ទូទៅត្រើយនៃមន្ត ក៏ដឹងទូទៅ
 សេចក្តីនោះ ព្រះមុនីជាអ្នកមិនមានភ្នែកឆ្មាបគឺកិលេស មិន
 អាស្រ័យតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ឥតអ្នកណាមួយដឹកនាំឲ្យអាចក្រក់បាន
 ទ្រង់ប្រកាសដោយគាថាទាំងឡាយ ដ៏វិចិត្រ ។ ព្រាហ្មណ៍
 បានស្តាប់បទសុភាសិត ដែលមិនមានភ្នែកឆ្មាប ជាក្រឡឹង
 បន្ទាបដំនូរទុក្ខទាំងពួង របស់ព្រះពុទ្ធហើយ ក៏មានចិត្តទុន
 លំពោន ថ្វាយបង្គំព្រះតថាគត សូមបញ្ចវាយក្នុងទីនេះឯង ។

ចប់ អាមត្តន្ទសូត្រទី ២ ។

ហិរិសូត្រ ទី ៣

(២៣) បណ្ឌិតបុរស គប្បីដឹងទូទៅបុគ្គលនោះ ដែលមិនមាន
 សេចក្តីអៀនខ្មាស មិនមានសេចក្តីខ្ពើមរអើម និងាយ
 ថា ខ្ញុំជាសំឡាញ់(របស់អ្នក) មិនអើពើនឹងការងារទាំង
 ឡាយ (របស់សំឡាញ់) ដែលខ្លួនអាចធ្វើបានថា បុគ្គលនោះ
 មិនមែនជាមិត្តរបស់អញទេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អនន្ទយំ^(១) មិយំ កំចំ យោ មិត្តេសុ បក្កុញ្ចតិ

អកកោន្តំ កាសមាជំ បរិជាជន្តំ បណ្ឌិតា ។

ន សោ មិត្តោ យោ សទា អប្បមត្តោ

កេទាសន្តី រទ្ធមេវាទុបស្សី

យស្សី ចសេតិ ឡាសីរ^(២) បុត្តោ

ស វេ មិត្តោ យោ បរេហំ អកេដ្ឋោ ។

ចាម្ពុជ្ឈករណំ ហំជំ បសំសារវហំជំ សុខិ

បណាជិសំសោ កាវេតិ វហន្តោ ចោវសិ ជុរំ ។

បរិវេតិកាសំ មិត្តា រសំ ឧបសមស្សុ ច

និទ្ធកោ ហោតិ និប្បាចោ ធម្មប្បវិទាសំ បរិជំ ។

ហិរិស្តំ ពនិយំ ។

១ ម. អន្ទយំ ។ ២ ម. ឧទាសីរ ។

សុត្តនិបាត បុព្វវគ្គ ទី ២ ហិរិស្សប្រ ទី ៣

បុគ្គលណា ភោលវេចាណំទីស្រឡាញ់ ដែលខ្លួនមិន
ប្រព្រឹត្តតម ចំពោះមិត្ត បណ្ឌិតទាំងឡាយ កំណត់ដឹង

(នូវបុគ្គលនោះ) ថា គ្រាន់តែជាអ្នកនិយាយ តែមិនធ្វើ ។

បុគ្គលណា មិនប្រមាទសព្វកាល មានសេចក្តីរឿស
ក្នុងការបែកបាក់គ្នា ជាអ្នកឃើញរឿយៗនូវវេទនា បុគ្គល
នោះមិនហៅថា មិត្តទេ លុះតែបុគ្គលណា ដែលបុគ្គល
ដទៃ បំបែកមិនបាន ដេកនៅ (ឥតរឿស) ក្នុងមិត្តណា
បុគ្គលនោះឯង ទើបហៅថាជាមិត្ត ។

បុគ្គលជាអ្នកប្រាថ្នានូវផល កាលនាំមកនូវផ្ការៈ ជា
របស់បុរស រមែងញ៉ាំងឋានៈ គឺព្យាយាម ជាទីធ្វើឲ្យកើត
បាមោជ្ជៈ នាំមកនូវសេចក្តីសរសើរ ជាសុខ ឲ្យចំរើន
បុគ្គលក្រេបជីកនូវសេ វៃនសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ផង នូវសេនៃ
ព្រះនិព្វានជាទីចូលទៅរម្ងាប់ផង ជីកនូវសេនៃបីតិ ដែល
កើតអំពីអាយធម៌ហើយ រមែងជាអ្នកមិនមានសេចក្តីត្រវល
ត្រវាយ មិនមានបាប ។

ចប់ ហិរិស្សប្រ ទី ៣ ។

បត្តិ មង្គលស្តី

(២៤) ឃុំម្តេ សុំ ។ ឃុំ គម យំ កក ។

សាវត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថវិញ្ញាតិស្ស

អាវមេ ។ អថទោ អពាតវា ទេវតា អភិក្កន្តាយ

វត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណា កោវលកប្បំ ជេតវនំ ឡិកា-

សេត្វា យេន កក ។ តេនុបសុត្តមិ ឧបសុត្ត-

មិត្តា កកវន្តំ អភិវទេត្វា ឃុំកម្មន្តំ អដ្ឋាសិ ។

ឃុំកម្មន្តំ វិសា ទោ សា ទេវតា កកវន្តំ តាថាយ

អដ្ឋកាសិ

(២៥) ពញ ទេវ មទុស្សា ច មង្គលានិ អច្ឆន្តយំ

អាគុត្តមាណា សោត្តានំ ព្រហ្មិ មង្គលមុត្តមិ ។

អសេវនា ច ពាលានិ បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា

បូជា ច បូជនីយានំ ឃុំកម្មន្តលមុត្តមិ ។

មង្គលសូត្រ ទី ៤

(២២) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ-
មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថ-
បិណ្ឌិកសេដ្ឋី ធិតក្រុងសាវត្ថី ។

គ្រានោះឯង ទេវតាអង្គ ១ កាលវេលាពត្រីបឋមយាម
កន្លងទៅហើយ មានរស្មីដ៏រៀង ញ៉ាំងវត្តជេតពនជុំវិញ
ទាំងអស់ ឲ្យភ្លឺស្វាង ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ
ឈរនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទេវតានោះឈរ ក្នុងទីសមគួរ
ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដោយតាមដូច្នោះថា

(២៣) ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយជាច្រើន ប្រាថ្នា
ឲ្យវស្សា បានគិតរកឲ្យមង្គលទាំងឡាយ សូមព្រះអង្គទ្រង់
សំដែងឲ្យមង្គលដ៏ឧត្តម ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងថា) ការបិទសេពគប់
បុគ្គលពាលទាំងឡាយ ១ ការសេពគប់បណ្ឌិតទាំងឡាយ ១
ការបូជាដល់បុគ្គលដែលគួរបូជាទាំងឡាយ ១ (ទាំង ៣)
នេះ ជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

បដិវ្យុបទេសវាសោ ច បុព្វេ ច កតបុព្វាតា

អត្តសញ្ញាបណ្ឌិតំ ច ឯតម្មវ្តលមុត្តមំ ។

ពាហុសត្តញ្ច សិប្បញ្ច វិនយោ ច សុសំត្រំតោ

សុភាសិតា ច យា វាចា ឯតម្មវ្តលមុត្តមំ ។

មាតាបិតុឌុបដ្ឋានំ បុត្តនាស្ស សង្កហោ

អនាគុលា ច កម្មន្តា ឯតម្មវ្តលមុត្តមំ ។

នាទញ្ច ធម្មចរិយា ច ញាតកានញ្ច សង្កហោ

អនុវ្តានំ កញ្ញានំ ឯតម្មវ្តលមុត្តមំ ។

អារតំ វិរតំ ចាចា មជ្ឈចានា ច សព្វាមោ

អប្បមាទោ ច ធម្មេសុ ឯតម្មវ្តលមុត្តមំ ។

ការវេ ច ជំរំតោ ច សន្តិ ច កតបុព្វាតា

ការលទ ធម្មស្សានំ ឯតម្មវ្តលមុត្តមំ ។

សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គ ទី ២ មង្គលសូត្រ ទី ៤

ការនៅក្នុងប្រទេសដ៏សមគួរ ១ ភាពនៃបុគ្គលបាន
ធ្វើបុណ្យទុកក្នុងកាលមុន ១ ការដកល់ខ្លួនដោយប្រពៃ ១
(ទាំង ៣) នេះ ជាមង្គលដ៏ទុត្តម ។

ពាហុសច្ចៈ ១ សិល្បសាស្ត្រ ១ វិន័យដែលសិក្សា
ដោយប្រពៃ ១ វចនាដែលពោលត្រឹមត្រូវ ១ (ទាំង ៤) នេះ
ជាមង្គលដ៏ទុត្តម ។

ការបរិភោគាបិសាខសេចក្តីសង្រ្គោះបុត្រនឹងភរិយា ១ ការងារ
ទាំងឡាយមិនប្របូកប្របល់ ១ (ទាំង ៣) នេះ ជាមង្គលដ៏ទុត្តម ។

ទាន ១ ការប្រព្រឹត្តិធម៌ ១ ការសង្រ្គោះពួកញាតិ ១ ការ
ងារមិនមានទោស ១ (ទាំង ៤) នេះ ជាមង្គលដ៏ទុត្តម ។

ការមិនត្រេកអរ ក្នុងបាបមិនភរិយាវៀរចាកបាប ១
សេចក្តីសង្រួមចាកភរិយាជីកទឹកស្រវឹង ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ១ (ទាំង ៣) នេះ ជាមង្គលដ៏ទុត្តម ។

សេចក្តីគោរពចំពោះបុគ្គលដែលគួរគោរព ១ ការប្រ-
ព្រឹត្តិបន្ទាបខ្លួន ១ សេចក្តីត្រេកអរចំពោះរបស់ដែលមាន ១
ភាពនៃបុគ្គលអ្នកដឹងឧបការគុណដែលអ្នកដទៃធ្វើដល់ខ្លួន ១
ការស្តាប់ធម៌តាមកាល ១ (ទាំង ៥) នេះ ជាមង្គលដ៏ទុត្តម ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បុរិវាទស្ស បញ្ចមំ សុបិណេបសុត្តំ

ខន្តិ ច សោវចស្សនា សមណានត្វា ទស្សនំ

កាលេន ធម្មសាកត្តា ឯតម្ពុត្តលមុត្តមំ ។

តថោ ច ព្រហ្មពរិយេត្វា អរិយសត្វាន ទស្សនំ

និព្វានសច្ចិត្រិយា ច ឯតម្ពុត្តលមុត្តមំ ។

ធម្មស្ស លោកធម្មេហំ ចិត្តិយស្ស នកម្មតិ

អសោភំ វិជី ខេបំ ឯតម្ពុត្តលមុត្តមំ ។

ឯតានិសានិ កត្វាន សត្វត្ថមបរាជីតា

សត្វត្ថ សោត្តិ កត្តនំ តន្តេសំ មត្តលមុត្តមនំ ។

បុត្តលសុត្តំ បទ្កំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

សេចក្តីអត់ធន់ ១ ភាពនៃបុគ្គលដែលប្រយោជន៍ ១
ការបានឃើញ បានច្នៃសមណៈទាំងឡាយ ១ ធម្មសាក្ខី
តាមកាល ១ (ទាំង៤) នេះ ជាមន្តីលដ៏ទុក្ខម ។

សេចក្តីព្យាយាមដកបាបធម៌ ១ ការប្រព្រឹត្តិទូរធម៌ដ៏
ប្រសើរ ១ ការឃើញនូវអរិយសច្ច់ទាំងឡាយ ១ ការធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ១ (ទាំង៤) នេះ ជាមន្តីលដ៏ទុក្ខម ។

ចិត្តនៃបុគ្គលណា ដែលលោកធម៌ ពាល់ត្រូវហើយ
មិនរំភើបញ្ជាប់ញ្ជាវ ១ មិនមានសេចក្តីសោក ១ មានធូលី
គឺពន្លឺ ទៅប្រាសហើយ ១ ចិត្តក្សេមក្សាន្ត ១ (ទាំង ៤)
នេះ ជាមន្តីលដ៏ទុក្ខម ។

ទៅតានីមនុស្សទាំងឡាយ ធ្វើនូវមន្តីលទាំងឡាយ
ប្រាកដដូច្នោះហើយ ជាអ្នកមិនចាលចាញ់ ក្នុងទីទាំងពួង
តែងដល់នូវស្នូតក្នុងទីទាំងពួង (ម្ចាស់ទៅតា អ្នកចូរប្រកាន់
ជឿថា) មន្តីលទាំង ៣៨ ប្រការ មានការមិនសេពគប់នូវ
បុគ្គលពាលជាដើមនោះ របស់ទៅតានីមនុស្ស ទាំង
អម្បាលណោះ ជាមន្តីលដ៏ទុក្ខម ។

ចប់ មន្តីលសូត្រ ទី ៤ ។

បញ្ចម៌ សូចិលោមសុត្តិ

(២៦) ឯវេទ្ធ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
កយាយំ វិហាតំ ជន្តិកមញោ សូចិលោមយត្តស្ស
កវិនេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ខរោ ច
យត្តោ សូចិលោមោ ច យត្តោ កកវតោ អវិទ្ធក
អត្តត្តមន្តំ ។ អថខោ ខរោ យត្តោ សូចិលោម
យត្តំ ឯតទកេច ឯសោ សមណោតំ ។
នេសោ សមណោ សមណាតោ ឯសោ យាវ
អហំ បដានាមិ យទំ វា សមណោ យទំ
វា សមណាតោតំ ។ អថខោ សូចិលោមោ
យត្តោ យេន កកវា តេនុបសន្តិមិ ទុបសន្តិ-
មិត្តា កកវតោ កាយំ ទុបនាមេសិ ។ អថខោ
កកវា កាយំ អបនាមេសិ ។ អថខោ សូចិលោ-
មោ យត្តោ កកវន្តំ ឯតទកេច កាយសិ មិ
សមណោតំ ។ ន ខ្លាហន្តំ វាវសោ កាយាមិ
អបិ ច តេ សម្មស្សោ ចាបកោតិ ។

សូចិលោមសូត្រ ទី ៥

(២៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់គង់លើគ្រែថ្ម ដាល់នៅនៃសូចិលោមយក្ស ទៀបគយោគ្រាម ។
សម័យនោះឯង ខរយក្សនឹងសូចិលោមយក្ស នាំគ្នាដើរទៅជិតព្រះមាន
ព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ខរយក្សបាននិយាយនឹងសូចិលោមយក្សថា
+ នុ៎ះ ព្រះសមណៈ ។ សូចិលោមយក្សឆ្លើយថា + នុ៎ះ មិនមែនព្រះសមណៈ
ទេ + នុ៎ះ គ្រាន់តែប្រហែល នឹងព្រះសមណៈ ចាំខ្ញុំសន្តិកឱ្យដឹងថា
ជាព្រះសមណៈ ឬប្រហែលនឹងព្រះសមណៈសិន ។ វេលានោះ សូចិ-
លោមយក្ស ក៏ចូលទៅជិតព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
បន្ទូនកាយ ទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ។ ចំណែកព្រះមានព្រះភាគ ឆាក
ព្រះកាយចេញ ។ លំដាប់នោះ សូចិលោមយក្ស ទូលសួរព្រះមានព្រះ
ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសមណៈ ខ្លាចខ្ញុំឬ ។ ម្នាលអារិសោ តថាគត
មិនខ្លាចអ្នកទេ តែសម្មស្សរបស់អ្នកឯងពាក្រក៏ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ពុទ្ធវិជ្ជស្ស បញ្ចមំ សូចិលោមសុត្តំ

បញ្ចន្តំ សមណោ បុច្ឆិស្សាមិ សេច មេ ន ព្យាកាសិ^(១)
 ចិន្តំ វា នេ ចិបិស្សាមិ ហនយំ វា នេ ដាល-
 ស្សាមិ ចានេសុ វា កហេត្វា ចារកង្កាយ ចិបិស្សា-
 មិតំ ។ ន ខ្លាហន្តំ អារុសោ បស្សាមិ សនេវតេ
 លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សេណព្រាហ្ម-
 ណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ យោ មេ ចិន្តំ
 វា ចិបេយ្យ ហនយំ វា ដាលយ្យ ចានេសុ វា
 កហេត្វា ចារកង្កាយ ចិបេយ្យ អបិ ច ទំ អារុសោ
 បុច្ឆ យនា កង្ក័សិតំ ។ អថខោ សូចិលោមោ
 យត្វោ កកវន្តំ តាដាយ អដ្ឋកាសិ

(២៧) វាតោ ច នោសោ ច កុតោនិទានា
 អរតំ រតំ លោមហិសោ កុតោជា
 កុតោ សបុដ្ឋាយ ចនោ វិតក្កា
 កុហារកា ទន្តិចិបេស្សេន្តិ^(២) ។

១ ខ, វិញចិស្សេនិ ។ ឧ, ព្យាចិស្សេនិ ។ ២ ខ, វិចិបេស្សេនិ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះសមណៈ យើងនឹងសួរប្រស្នាចំពោះលោក បើលោកមិនឆ្លើយ
 ប្រាប់យើង យើងនឹងធ្វើចិត្តរបស់លោកឲ្យរើវាយ ឬនឹងហែកហ្វូជ័យ
 លោក ឬក៏នឹងចាប់ជើង បោះទៅត្រើយម្ខាងទន្លេគង្គា ។ ម្នាល
 អារុសោ ឬគុលណា គប្បីញ៉ាំងចិត្តតថាគតឲ្យរាយមាយក្តី ហែកហ្វូជ័យ
 តថាគតក្តី គប្បីចាប់ជើងតថាគត គ្រវីបោះទៅត្រើយម្ខាងទន្លេគង្គាក្តី
 តថាគត មិនឃើញឬគុលនោះ ទោះបីក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព នឹងមនុស្សជ័សេសឡើយ ម្នាលអារុសោ មួយ
 ទៀត អ្នកប្រាថ្នា (នឹងសួរ) ប្រស្នាណា ឬរសួរប្រស្នានោះមកចុះ ។
 លំដាប់នោះ សូចិលោមយក្យ បានពោលទៅនឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយគាថាដូច្នោះថា

(២៧) រាគៈនឹងទោសៈ មានអ្វីជាហេតុ សេចក្តី
 មិនត្រេកអរ សេចក្តីត្រេកអរនឹងការព្រំពេម កើតមកអំពីអ្វី
 មនោវិតក្កៈ កើតមកអំពីអ្វី ដែលគួរលះបង់ចោល ដូចជា
 ពួកក្មេងលែងក្អែកចោល ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

វគោ ច ទោសោ ច ឥតោនិទានា

អភី វតី លោមហំសោ ឥតោជា

ឥតោ សម្មជ្ជាយ មនោ វិតត្តោ

តុហារកា ធម្មិមំភេស្សជន្តិ ។

ស្មេហជា អត្តសម្មតា និក្រោធស្សេវ ខន្ធជា

បុត្រ វិសត្តា កាមេស្ស មាណុវេ វិតតា វនេ ។

យេ នំ បដានន្តិ យតោនិទានំ

តេ នំ វិនោទន្តិ សុណោហំ យត្វ

តទុត្តំ ឡិយមិមំ ភវន្តិ

អតិណ្ណាប្បវ្វំ អកុណត្តាវ យាតិ ។

សូចិណោមសុត្តំ បញ្ចមំ ។

សុត្តនិបាត ចូឡវិគ្គ សូចិលោមសូត្រ ទី ៥

ភគៈ ទោសៈ មានអត្តភាពនេះជាហេតុ សេចក្តីមិន
ត្រេកអរ សេចក្តីត្រេកអរ នឹងការព្រំពេម កើតមកអំពី
អត្តភាពនេះ មនោវិតក្កៈ កើតមកអំពីអត្តភាពនេះ ដែលគេ
លះបង់ចោល ដូចជាពួកភ្នែង លែងក្អែកចោល(១) ។

កិលេសទាំងឡាយ កើតមកអំពីសេចក្តីស្នេហាគឺតណ្ហា
ក៏កើតអំពីខ្លួន ដូចជាពួកជ្រូក ដែលកើតអំពីដើមជ្រូក កិលេស
ដ៏ច្រើន ជាប់ចំពាក់ ក្នុងវត្ថុតាមទាំងឡាយ ដូចជា
ពួកឈឺចាក់ស្រែះក្នុងព្រៃ ។

ពួកជនណា ដឹងនូវកិលេសនោះ ថា កើតអំពីហេតុណា
ពួកជននោះ តែងបន្ទាបនូវហេតុនោះចេញ ម្ចាស់យក្ស
ចូរអ្នកស្តាប់ចុះ ពួកជនទាំងនោះ តែងឆ្ងល់នូវអន្ទង់នេះ
ដែលគេឆ្ងល់បានដោយក្រ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ឆ្ងល់ ដើម្បីដល់
ព្រះនិព្វានដែលជាទីមិនកើតទៀត ។

ចប់ សូចិលោមសូត្រ ទី ៥ ។

១ - ភគៈក្តី ទោសៈក្តី អកុលលវិតក្កៈមានការបរិព្ភក្កៈជាដើមក្តី កើតមកអំពីអត្តភាព
ទាំងអស់ កាលបើធម៌ទាំងនោះកើតឡើងហើយ ក៏លះបង់នូវកុសលចិត្តស្រឡះ ដូចជាពួក
ច្រូងអ្នកស្រុកយកខ្សែចងជើងភ្នែកហើយត្រូវខំលែងចោលទៅ ។ អដ្ឋកថា ។

ឆដំ ធម្មបរិយស្ថិតំ

[២៨] ធម្មចរិយំ ព្រហ្មចរិយំ ឯតទាហុ វស្សន្តមិ

បព្វជិតោបិ ចេ ហោតិ អការស្នា អនតារិយំ ។

សោ ចេ មុខរជាតិកោ វិហោសាកិរតោ មិតោ

ជីវិតំ បស្ស្ហ(១) ចាបិយោ វជំ វឌ្ឍេតិ អត្តនោ ។

កលហាកិរតោ ភិក្ខុ មោហធម្មេន អារតោ(២)

អក្កានម្បំ ន ជាតានិ ធម្មំ ពុទ្ធនេន ទេសិតំ ។

វិហោសំ ភាវិតតានំ អវិជ្ជាយ បុរត្តតោ

សង្កិលេសំ ន ជាតានិ មត្តំ និរយេតាមិទំ

វិនិចាតំ សមាបន្តោ ចក្កា ចក្កំ តមា តមិ

ស វេ តានិសកោ ភិក្ខុ បេច្ច ទុក្ខំ និកច្ចតិ ។

១ ឧ. អារតោ ។ ២ អង្គ. ពស្ស ។

ធម្មបរិយសូត្រ ទី ៦

(២៨) ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងពោលនូវធម្មបរិយៈ (១)

នឹងព្រហ្មចរិយៈ (២) នេះ ថាជាភេទដ៏ទុក្ខម ប្រសិនបើ

បុគ្គលចេញចាកផ្ទះ ទៅបួសក្នុងធម្មវិន័យ ។

បើបុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានមាត់រឹង ត្រេកអរក្នុងការ
បៀតបៀន ដូចជាសត្វម្រឹត ជីវិតរបស់បុគ្គលនោះជាជីវិត
អាក្រក់ក្រៃលែង បុគ្គលនោះ តែងញ៉ាំងធូលីគីតិលេស
ឲ្យចំរើនឡើងដល់ខ្លួន ។

ភិក្ខុអ្នកត្រេកអរ ក្នុងជម្លោះ ត្រូវមោហធម៌ចាក់ស្រែះ
ហើយ ក៏លែងដឹងធម៌ដែលពួកភិក្ខុបានប្រាប់ហើយផង ដែល
ព្រះពុទ្ធត្រង់សំដែងផង ភិក្ខុអ្នកត្រូវអវិជ្ជាបរិវត ហើយបៀត
បៀន នូវព្រះវិណាស្រពទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកមានខ្លួន
អប់រំហើយ រមែងមិនស្គាល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ជាផ្លូវ
ទៅកាន់នរក ហើយចូលទៅកាន់អបាយ ៤ ចេញចាកគភ៌
ទៅកាន់គភ៌ ចេញចាកអសុរកាយ ទៅកាន់អសុរកាយ
ភិក្ខុនោះ រមែងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងបរលោក ។

១ បានដល់កាយសុចរិតជាដើម ។ ២ បានដល់មត្តព្រហ្មចារ្យធម៌និក្ខិរមត្ត ។

សុត្តនិបាត ទុតិយស្ស ពុទ្ធវិគ្គយ ធម្មំ ធម្មបរិយសុត្តំ

គ្រូធម្មតោ(១)យេថា អស្ស ភស្សុណ្ណោ ភណ្ណស្សីកោ

យោ ច ឯកុទោ អស្ស ទុត្តិសោ ធា ហិសង្កណោ ។

យំ ឯកុទំ ជាតា ថ ភិក្ខុវេ គេហនិស្សិតំ

ទាចំច្នំ ទាបសង្កប្បំ ទាបអាចារ្យតោចរំ ។

សព្វេ សមត្តា ហុត្វាន អភិទិត្តិយាថ ធំ

ការណ្ណំ(២) (៣) និទ្ទមថ កសម្ពំ អវកស្សថ

តតោបណាសេ វាហេថ អស្សមណោ សមណាមាណិយោ ។

និទ្ទមិត្វាន ទាចំច្នេ ទាបអាចារ្យតោចរេ

សុទ្ធា សុទ្ធវេហិ សំវាសំ កប្បយេក្ខេ បតិស្សតា(៤)

តតោ សមត្តា និបកា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សថាតិ ។

ធម្មបរិយសុត្តំ ធម្មំ ។

១ ខ. ម. ត្ថមិក្ខុវោ ។ ២ ខ. ការណ្ណិ ។ ៣ ខ. បណាបេ ។ ៤ ម. បដិស្សតា ។

សុត្តនិបាត បិដកស្រី ទី ២ ធម្មបរិយស្សត្រ ទី ៦

មួយទៀត បុគ្គលដែលមានសភាពយ៉ាងនេះ ជាអ្នក
 ប្រកបដោយកិលេស ដូចទីទួល លាងជំរះបានដោយកម្រ
 ដូចជារណ្តៅលាមក ពេញប្រៀបអ្នករាប់រាប់នាំ (ដែលគេ
 លាងសំអាតបានដោយកម្រ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរដឹងនូវបុគ្គល ដែលអាស្រ័យ នូវផ្ទះ
 គឺកាមគុណ ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក មានសេចក្តី
 គ្រោះរិះអាត្រក់ មានអាចារៈនឹងគោចរៈអាត្រក់បែបនេះ ។
 អ្នករាល់គ្នា គប្បីជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា ចៀសវាងនូវបុគ្គល
 នោះចេញ ចូរចោះបង្គោល ដូចជាគេបោសសម្រាមចោល
 ចូរពេញចេញនូវបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តក្រខ្វក់ ឥតរោះទៅ គប្បី
 បណ្តេញ នូវពួកបុគ្គលដែលដូចជាសំដីស្រូវ មិនមែនជា
 សមណៈ ប្រកាន់ថា ខ្លួនជាសមណៈចេញ ។ លុះអ្នក
 ទាំងឡាយ បណ្តេញបុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាអាត្រក់ មានអា-
 ចារៈនឹងគោចរៈអាត្រក់បានហើយ ជាអ្នកបរិសុទ្ធ សម្រេច
 ការនៅ ជាមួយនឹងបុគ្គលបរិសុទ្ធ អ្នកមានសេចក្តី
 គោរព គោតក្រៃនឹងគ្នា ឥតទៅនឹងជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា
 មានប្រាថ្នាចាស់គ្នា ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទឹកបាទ ។

សត្វមី ព្រាហ្មណធម្មិកសត្វ

(២៧) ឃុះក្មេ សុត្តំ ។ ឃកំ សមយំ កករា

សាវត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស

អារាមេ ។ អថខោ សម្ពហុលា តោសលតា

ព្រាហ្មណមហាសាលា ដិណ្ណា វុឌ្ឍា មហលុកា

អនុគតា វាយាអនុប្បត្តា យេន កករា តេនុប-

សង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា កករតា សន្និ សម្មោទីសុ

សម្មោទនីយំ កតិំ សារាណីយំ វិត្តសារេត្វា

ឃកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឃកមន្តំ និសីទ្ហា ខោ

តេ ព្រាហ្មណមហាសាលា កករន្តំ ឃតទរោទិំ

សន្និស្សន្តំ នុ ខោ កោ តោតម ឃតរហំ ព្រាហ្ម-

ណា ចោរណានិំ ព្រាហ្មណានិំ ព្រាហ្មណាធម្មេតិំ ។

ន ខោ ព្រាហ្មណា សន្និស្សន្តំ ឃតរហំ ព្រាហ្មណា

ចោរណានិំ ព្រាហ្មណានិំ ព្រាហ្មណាធម្មេតិំ ។

ព្រាហ្មណ៍ធម៌កស្រី ទី ៧

(២៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយំរឿននេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 គ្រានោះ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាល ជាច្រើននាក់ នៅក្នុងដែន
 កោសល ជាមនុស្សចាស់គ្រាំគ្រា ជាត្រីព្វារាជ មានអាយុច្រើន
 រស់នៅបានយូរឆ្នាំមកហើយ មានអាយុក៏ជ្រុលចូលមក ក្នុងបច្ចឹម
 វ័យហើយ បាននាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះព្រាហ្មណ៍មហាសាលទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយបានក្រាប
 បង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ប្រាកដ ក្នុងព្រាហ្មណ៍ធម៌ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ជាន់ចាស់ដែរ
 ឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ឥឡូវនេះពួក
 ព្រាហ្មណ៍ មិនប្រាកដក្នុងព្រាហ្មណ៍ធម៌របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ជាន់ចាស់ទេ ។

សុត្តនិបាតេ ខុទ្ទិយស្ស បុឡវគ្គស្ស សត្តមំ ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ

សាធុនោ ភវំ តោតមោ ចោរណានំ ព្រាហ្មណានំ
 ព្រាហ្មណធម្មំ កាសតុ សចេ កោតោ តោគមស្ស
 អក្សតំ ។ តេនហិ ព្រាហ្មណា សុណាថ សាធុកំ
 មនសិករោថ កាសិស្សាមីតំ ។ ឃី កោតំ ចោ
 តេ ព្រាហ្មណាមហាសាលា កកវតោ បច្ឆស្សោសុំ ។
 កកវំ ឯតទរោថ

(៣០) ឥសយោ បុត្តកា អាសុំ សញ្ញាតត្តា ឧបស្សំនោ
 បញ្ច កាមតុលោ ហិត្វា វត្តទត្តមហិសុំ(១) ។
 ន បស្ស ព្រាហ្មណាណសុំ ន ហិរញំ ន ណនិយំ
 សជ្ឈាយ ធនធនញ្ញាសុំ ព្រហ្មំ និដិ អចាលយុំ ។
 យំ នេសំ បកតំ(២) អាសំ ឡារកត្តំ ឧបដ្ឋិតំ
 សឡាបកតមេសានំ ទានវេ តទមហិសុំ ។

១ ខ. ម. អត្តទត្តមហិសុំ ។ ២ ម. សទេសំ បកតំ អស្សំ ។

សុត្តនិបាត ព្រះបរិវារី ទី ២ ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រ ទី ៧

បើព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនធ្លន់ព្រះទ័យទេ សូមព្រះគោតមដ៏
 ចំរើន សំដែងព្រាហ្មណធម៌ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ជាន់ខ្ពស់
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយចុះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយបើដូច្នោះ
 អ្នកទាំងឡាយ ចូររៀបរាប់ ចូរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ
 តថាគតនឹងសំដែង ។ ព្រាហ្មណមហាសាលទាំងនោះ ទទួល
 ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា

(៣០) ពួកឥសីជាន់មុន ជាអ្នកមានចិត្តសង្រួមហើយ មាន
 ភបៈ គឺឥន្ទ្រិយសំវរៈ លះបង់តាមគុណទាំង ៥ ធ្វើ
 ប្រយោជន៍បម្រុងខ្លួន ។

ពួកព្រាហ្មណ៍ មិនមានសត្វចិញ្ចឹម មិនមានប្រាក់
 មិនមានស្រូវស្បៀងទុក មានតែទ្រព្យនឹងស្រូវគឺការស្វាធារ្យ
 រក្សាតែព្រហ្មវិហារជាកំណប់ទ្រព្យ ។

ពួកពាយក ភាគតែនឹងកត្តណាដកល់ទៀបទ្វារផ្ទះ ដើម្បី
 ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកពាយកបានសំគាល់នូវកត្តនោះ
 ដើម្បីឲ្យដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ កាលស្វែងរកនូវកត្តដែលគេ
 ចាត់ចែងដោយសព្ទ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

នាណវត្តហំ វត្តហំ សយនេហាវសថេហំ ច

ដីតា ជនបទា វដ្ឋា តេ នមស្សីសុ ព្រាហ្មណោ ។

អវជ្ជា ព្រាហ្មណា អាសុំ អជេយ្យា ធម្មត្តិតា

ន នេ កោចិ និវាសិ តុលទ្ធាវសុ សត្វសោ

អដ្ឋចត្តាឡីសំ វស្សានំ (កោមារ) ព្រាហ្មចរិយំ ចរិសុតេ

វិជ្ជាចរណាចរិយេដ្ឋី អចរិំ ព្រាហ្មណា បុរេ ។

ន ព្រាហ្មណា អញ្ញាមកមំ, នបំ ភរិយំ តិណិសុ តេ

សម្បិយេនេវ សំវាសំ សន្តំត្វា សបរោចយំ ។

អញ្ញាត្រ តត្វា សមយា ទុតុវេបណិម្បតិ

អន្តរា មេធានំ ធម្មំ នាស្ស កច្ឆន្តិ ព្រាហ្មណា ។

ព្រាហ្មចរិយញ្ច សីលញ្ច អាជ្ជិំ មទ្ធាំ តបំ

សោរទ្ធាំ អវិហំសញ្ច ខន្តិញ្ចាចិ អវណ្ណាយំ ។

ពួកអ្នកជនបទនឹងអ្នកវ័ជន ជាបនុស្សសម្បូរ ដោយ
សំពត់ជ្រលក់ដោយពណ៌ផ្សេងៗ ដោយទំដេកនឹងទំនេរ
អាស្រ័យទាំងឡាយ តែងថ្វាយបង្គំពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ។

ពួកព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកមិនត្រូវគេបៀតបៀន មិនត្រូវគេសង្កត់
សង្កិន ព្រោះធម៌ក្សណ៍ ជននីមួយៗ មិនហាមឃាត់ពួកព្រាហ្មណ៍
ទាំងនោះក្នុងទ្វារផ្ទះនៃត្រកូល ដោយប្រការទាំងពួងឡើយ ។

ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បានប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ (ទាំងអំពី-
ភេទ) អស់ ៤៨ ឆ្នាំ ពួកព្រាហ្មណ៍ បានប្រព្រឹត្តិទូរការស្វែង
រកវិជ្ជានឹងចរណៈមុន ។

ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនបានទៅកាន់ផ្ទះនៃបុគ្គលដទៃ
នឹងមិនទិញភរិយា យកបកនៅរួមសង្វាសគ្នា ដោយ
សេចក្តីស្រឡាញ់ទេ ។

ពួកព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តិមេប៉ុនធម្មក្នុងចន្លោះដែលដល់
នូវការរៀបចំការរដូវ រៀបចំលែងតែសម័យគួរនោះ ។

ពួកព្រាហ្មណ៍តែងសរសើរព្រហ្មចរិយៈ (១) សីល សេចក្តី
ទៀងត្រង់ សេចក្តីទន់ភ្លន់ គបៈគឺឥន្ទ្រិយសំរិះ សេចក្តី
ស្ងួតបូត សេចក្តីមិនបៀតបៀន នឹងសេចក្តីអត់ធន ។

១- មេឌីនវិនិ

កុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បុឡិក្កស្ស សន្តមំ ព្រាហ្មណេន្និកសុត្តំ

យោ នេសំ បរមោ អាសិ ព្រហ្មា ទទ្ធិបរក្កិមោ
 ស ភិបំ មេធានំ ធម្មំ សុប្បិទន្តេន(១) ជាតមា ។
 តស្ស វត្តមនុស្សំ ត្រា វេយ្យោ វិញ្ញាណិកា
 ព្រហ្មចរិយត្តា សីលត្តា ខន្ធិញ្ញាបិ អវណ្ណោយំ ។
 តណ្ហាលំ សយេនំ វត្តំ សប្បិទេលត្តា យោចិយ
 ធម្មេន សមោណិយេត្តា តតោ យញ្ញមកប្បយំ ។
 ឧបជ្ជិតស្មី យញ្ញស្មី ជាស្ស តារោ ហជីសុតេ ។
 យថា មាតាបិតា ភាតា អញ្ញោ ភិបំ ច ញាតកា
 តារោ នោ បរមា មិត្តា យាស្ស ជាយន្តំ ឌីសថា ។
 អន្ធានា ពលនា ចេតា វណ្ណនា សុខនា តថា
 ឯតមនុស្សំ ញត្តា ជាស្ស តារោ ហជីសុតេ ។

១ ម. សុប្បិទន្តេនិ ធាតមា ។

សុត្តនិបាត បិដកសុត្ត ទី ២ ព្រាហ្មណ៍ធម្មិតសូត្រ ទី ៧

ព្រាហ្មណ៍ស្មើដោយព្រហ្ម ជាអ្នកមានព្យាយាមមាំមួន ខ្ពង់
ខ្ពស់ជាងគ្នាព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ព្រាហ្មណ៍ស្មើដោយព្រហ្ម
នោះ សូម្បីតែយល់ស្តីឃើញសេពមេប៉ុនធម្មក៏មិនដែលមាន ។

មនុស្សមួយពួកក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង កាលសិក្សា
តាមវត្តរបស់ព្រាហ្មណ៍ស្មើដោយព្រហ្មនោះ បានសរសើរ
ព្រហ្មចរិយ សីល នឹងខន្តិធមិ ។

ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សូម អង្គរ ទីដេក សំរាត់ ទឹកដោះថ្នាំ
នឹងប្រេង តាមធមិ ប្រមូលបកសម្រេចនូវយញ្ញៈអំពីវត្តនោះ
កាលបើយញ្ញៈ ប្រាកដឡើងហើយ ក៏មិនបានសម្លាប់គោ
ទាំងឡាយឡើយ ។

ឧសថគឺបញ្ចុកោរស កើតក្នុងគោទាំងឡាយណា គោ
ទាំងនោះ ជាមិត្តដ៏ប្រសើរ របស់ពួកយើង ដូចជាមាតាបិតា
បងប្អូននឹងពួកញាតិជនៗ ។

គោទាំងនោះ ជាអ្នកឲ្យបាយឲ្យកំឡាំង ឲ្យពណ៌សម្បុរ ឲ្យ
សេចក្តីសុខដូច្នោះ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះបានដឹងនូវអំណាច
នៃប្រយោជន៍នេះហើយ ក៏មិនដែលសម្លាប់គោទាំងឡាយឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សុខុមាលោ មហាកាយា	វណ្ណវន្តោ យសស្សីនោ
ព្រាហ្មណា សេហិ ធម្មេហិ	ភិក្ខុភិក្ខុស្ស ឧស្សុកា
យាយ(១) លោកេ អវន្តីស្ស	សុខមេធិត្តយម្បជា ។
តេសំ អាសំ វិបល្លាសោ	និស្វាន អន្តរោ អណ្ណំ
ភជីនោ ច វិយាការំ	នារិយោ ច សមលម្ពតា
រថ ចាជិតាសំ យុត្តេ	សុកតេ ចិត្រសិច្ចនេ
ធិវេសនេ ធិវេសេ ច	វិភត្តោ ភាគសោ មិតេ
តោមណ្ឌលបរិព្យឡំ(២)	នារិវគណា យុនំ
ឧឡារំ មាទុសំ ភោគំ	អភិជ្ឈិយីស្ស ព្រាហ្មណា ។
តេ តត្ត មន្តេ កន្តេ ឡា	ឡិក្ខតាភិ តទុចាភម្មំ
បហូតនននពោសំ	(យជស្សុ ពហុ តេ វិនំ)
	យជស្សុ ពហុ តេ ជនំ ។

១ ឧ. ម. យារី ។ ២ ឧ. បរិព្យឡំ ។ ៣. បរិព្យឡំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ពួកប្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានអវិយវៈ ទន់ភ្លន់ មានកាយប្រសើរ
មានសម្បុរល្អ មានយស ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងកិច្ចកិច្ចបដិភាមធម៌
របស់ខ្លួនបានប្រព្រឹត្តក្នុងលោកត្រឹមណា ពួកសត្វនេះក៏បាន
សេចក្តីសុខ (ត្រឹមណោះ) ។

ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីរិបល្អាស ព្រោះឃើញ
កាមសុខមានប្រមាណតិច ដែលកើតអំពីកាមគុណ មាន
ប្រមាណតិចផង ទូរសម្បត្តិរបស់ស្តេចផង ទូរនារីទាំងឡាយ
ភាកនៃឆន្រ្ទីងប្រដាប់ផង ទូររថដែលទឹមដោយសេះអាជា-
ទេយ្យដែលធ្វើល្អ ពាសដោយស្បែក ដំរីចិត្រផង ទូរទី
ផ្ទះទីផ្ទះដែលគេចែករាប់ជាចំណែក ។ ផង ពួកប្រាហ្មណ៍
តែឆន្នបានទូរសម្បត្តិ ជាប់របស់មនុស្សដ៏លើសលុប ដេរ-
ជាសដោយហ្វូងគោ និងប្រកបដោយពួកនារីដ៏ប្រសើរ ។

ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែឆន្នព្រោះចង់បានទ្រព្យនោះ បាន
ចូលទៅរកព្រះបាទឧត្តរាស្ត្រក្នុងវេលានោះថា (ព្រះអង្គចូរចូរជា
ទូរទ្រព្យដ៏រិចិត្រជាច្រើន របស់ព្រះអង្គ) សូមព្រះអង្គចូរ
ទូរធនសម្បត្តិជាច្រើន របស់ព្រះអង្គ នឹងបានទូរទ្រព្យនឹង
ស្រូវជាច្រើន ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ចូឡវិគ្គស្ស សន្តមំ ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ

ភតតា ច វាជា សញ្ញត្តោ ព្រាហ្មណោហិ វេសេសកោ

អស្សមេទំ បុរិសមេទំ (សញ្ញាចាសំ)វាជេយយ្យំនិវត្តដ្ឋំ ។

ឯតេ យាកេ យជិត្តាន ព្រាហ្មណានំ អនា ធនំ

កាកោ សយនញ្ច វត្តញ្ច ពារិយោ ច សមលុត្តតា

វេសេ ចាជញ្ញាសំយុត្តោ សុកាកេ ចិត្រសំព្វនេ

និវេសនានំ វឌ្ឍានំ សុវិភត្តានំ សព្វសោ

នាពាធិញ្ញាស្ស បូរេត្តា ព្រាហ្មណានំ អនា ធនំ ។

ភេ ច ភត្ត ធនំ លទ្ធា សង្កឹមី សមរោចយ្យំ

ភេសំ វេញ្ញាវត្តណានំ កិយេហ្វ ភណ្ណា បវឌ្ឍប

ភេ ភត្ត មន្តេ កន្តេត្តា ឌីញ្ញាកំ បុនុត្តាភម្មំ ។

សុត្តនិបាត បិដកសុត្តនិបាត ទី ២ ប្រាហ្មណ៍បិដកសុត្តនិបាត ទី ៧

គ្រានោះ ពួកប្រាហ្មណ៍បានពន្យល់ព្រះរាជា អ្នកមិន
 ញាប់ញ័រ ដូចគោឧសកក្កន៍រថ (ឲ្យធ្វើយញ្ញៈ ៥ យ៉ាង) គឺ
 អស្សមេធនៈ (យញ្ញៈជាទីបៀតបៀនសេះ) ១ បុរិស-
 មេធនៈ (យញ្ញៈ ជាទីបៀតបៀនបុរស) ១ សម្មា-
 បាសៈ (យញ្ញៈ ជាទីបោះទៅនូវកាំនីម) ១ ព័ជ្ជបេយ្យៈ
 (យញ្ញៈ ជាទីដឹកនូវទឹកដោះថ្នាំនឹងទឹកយ៉ូ ដែលគេភាក់តែង
 ឲ្យជាដើងនៃមន្ត) ១ និរត្តឡៈ (យញ្ញៈមិនមានសន្ទុះទូរ) ១ ។

លុះប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បានបូជានូវការបូជាទាំងនោះ
 រួចហើយ ក៏បានឲ្យទ្រព្យដល់ពួកប្រាហ្មណ៍ ឲ្យគោ ទ័រដេក
 សំពត់ នឹងនារីដែលមានគ្រឿងប្រដាប់ភាក់តែង រថទឹមដោយ
 សេះគោជាទេយ្យដែលធ្វើល្អ ពាសដោយស្បែក ដំរីចិត្រ
 លំនៅជាទីត្រេកអរ ដែលគេចាត់ចែងដោយសព្វគ្រប់ ផ្ទុក
 ទ្រព្យផ្សេងៗពេញហើយ ឲ្យទ្រព្យ ដល់ពួកប្រាហ្មណ៍ ។

លុះប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បានទ្រព្យក្នុងទីនោះហើយក៏
 សន្សំគរទុក ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះត្រូវសេចក្តីប្រាថ្នាគ្របសណ្តិត
 ហើយ គណ្ណក៏ចំរើនឡើងក្រៃលែង ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 តែងមន្តក្នុងទីនោះហើយចូលទៅគាល់ព្រះបាទទុក្ខក្ការៈទៀត ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិកាយ

យថា អាចោ ច បមី ច ហិរតាំ ធនជា និយំ
ញ

ឃី តារោ ម នុស្សានំ ហិរត្វារោ សោ ហិ ចាលានំ

យជស្ស ពហុ តេ វិត្តំ យជស្ស ពហុ តេ ធនំ ។

តតោ ច រាជា សត្តាន្តោ ព្រាហ្មណេហិ រថេសតោ

នេតោ សតសហស្សំយោ តារោ យតោ អយាតយិ ។
ញ

ន ចានា ន វិសាលោ ន ធាស្ស ហិសន្តំ តេនចំ

តារោ ឃឿកសមាទា សោរតា កុម្មទ្ធិហទា

តា វិសាលោ តហេត្វាន រាជា សត្តេន ហរតយិ ។

តតោ ច ទេវំ ចំនពោ វិទ្ធោ អស្សរក្ខសា

អនយោ វិត្តំ បត្តនំ យំ សន្តំ និបតិ តវេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ទឹក ដី ប្រាក់ ទ្រព្យនឹងស្រូវ យ៉ាងណា គោទាំងឡាយ
សម្រាប់ប្រកបកិច្ចការរបស់មនុស្ស ក៏យ៉ាងនោះដែរ ព្រោះ
ថា វត្ថុមានទឹកជាដើមនោះ ជាបរិក្ខាររបស់ពួកបត្តមានជីវិត
សូមព្រះអង្គបូជាទូរទ្រព្យដ៏វិចិត្រជាច្រើនរបស់ព្រះអង្គ សូម
ព្រះអង្គបូជាទូរធនសម្បត្តិដ៏ច្រើនរបស់ព្រះអង្គ ។

លំដាប់នោះព្រះរាជា ដូចជាគោទុសភក្កនិរថ ត្រូវពួក
ព្រាហ្មណ៍ពន្យល់ហើយ ក៏បានសម្លាប់គោរាប់វិសេសជាច្រើន
ក្នុងការបូជាយញ្ចៈ ។

គោស្មីគានីងបៀមជាសត្វស្ងួត រូតទឹកដោះដាក់ឆ្នាំង
បាន មិនចេះបៀតបៀនគេដោយជើង មិនចេះបៀតបៀន
គេដោយស្ម័ននឹងដោយអវយវៈណាមួយឡើយ ព្រះរាជា
ទ្រង់ចាប់គោទាំងនោះត្រង់ស្ម័ន ហើយសម្លាប់ដោយគ្រឿង
សស្រា ។

លំដាប់នោះ ពួកទេវតាក្តី ពួកព្រាហ្មជាបិតាក្តី ព្រះឥន្ទ
ក្តី អសុរនឹងអារត្តទឹកក្តី ក៏កន្ទក់កន្ទេញថា ស្តេចគ្មានធម៌
ដូច្នោះ ព្រោះព្រះរាជាសម្លាប់គោ ដោយគ្រឿងសស្រា ។

សុត្តនិបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ភយោ ហេតា បុរេ អាស្មិ	ឥន្ទា អនុសនញ្ចវា
បស្សនញ្ច សមាវត្តា	អដ្ឋានុវត្តមាគម្មំ ។
ឯសោ អនុម្ពា នណ្ឌានិ	ឡិក្កន្តោ បុរណោ អហុ
អនុសិកាយោ ហពាណិ	ធម្មា និសន្តិ យាវណា ។
ឯវេសោ អនុធម្មា	ចោរណោ វិពាករហិតោ
យត្ថ ឯទិសកំ បស្សតិ	យជតិ ^(១) ករហតី ជនោ ។
ឯវំ ធម្មេ វិយាបន្នេ	វិកិណ្ឌា សុទ្ធកេស្សិកា
បុព្វំ វិកិណ្ឌា ខត្តិយា	បតី ករិយា អវមពាថ ។
ខត្តិយា ព្រហ្មតន្ធិ ថ	យេ ចពោ តោត្តាត្ថិតា
ជាតិវាទិ និវាជិតា	កាមាជំ វសម្មចាគម្មន្តំ ។

(២)

១ ខ.ម. យាជតិ ។ ២ ប. វិសមាគម្មន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ក្នុងបូរី មានពេត ៣ យ៉ាង គឺសេចក្តីប្រាថ្នា ១

ការគ្មានស៊ី ១ សេចក្តីគាំគ្រា ១ ចំរើនឡើងដល់ ៧៨ (មាន
ពេតភ្នែកជាដើម) ព្រោះបម្រុងបម្រុងសត្វចិញ្ចឹម ។

នេះជាអធមិ នៃពួកទណ្ឌៈប្រព្រឹត្តយូរហើយ អ្នកបូជា
ទាំងឡាយ តែងបៀតបៀន ឲ្យគោទាំងឡាយ) ជាសត្វមិន
ប្រឡូស រមែងសាបសូន្យចាកធមិ ។

នេះឯង ជាធមិថោកទាប មានមកតាំងពីកាលមុន ដែល
អ្នកប្រាជ្ញតិរៀលហើយ យ៉ាងនេះ វិញជនឃើញឲ្យអំពើដូច្នោះ
ក្នុងបុគ្គលអ្នកបូជាណា តែងតិរៀលឲ្យបុគ្គលអ្នកបូជានោះ ។

កាលបើព្រាហ្មណធមិ វិនាសយ៉ាងនេះហើយ ពួកសុទ្ធៈ
នឹងវេស្សៈក៏បែកគ្នា ពួកខត្តិយៈជាច្រើនក៏បែកគ្នា ទាំងភរិយា
ក៏មើលងាយប្តី ។

ពួកក្សត្រី ពួកជនជាដៅពង្សនៃព្រាហ្មក្តី នឹងពួកជន
ដទៃ អ្នកដែលគោត្រក្សក្តី ក៏លែងប្រកាន់ពាក្យពោល
អំពីជាតិ លុះក្នុងអំណាចនៃកាមទាំងឡាយ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ពុទ្ធវិគ្គយ្ហ សន្តមំ ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ

(៣១) ឃី វុត្តេ តេ ព្រាហ្មណមហាសាលា ក-

កវន្តំ ឯតទរោច្ឆំ អភិក្កន្តំ ភោ ភោតម អភិក្កន្តំ

ភោ ភោតម សេយ្យថាបិ ភោ ភោតម ទិក្កន្តិកំ

វា ឧក្កន្តេយ្យ បដិច្ឆន្តិ វា វិវេយ្យ ម្ភធិស្ស វា

មត្តំ អាចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោនំ

ជាយេយ្យ ចក្កមនោ រូបាជំ ទក្កន្តិកំ ឃីមេវ ភោ-

តា ភោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិ-

តោ ឃីតេ មយំ កកវន្តំ ភោតមំ សរណំ កក្កាម

ធម្មញ្ញំ កិក្កសង្ឃញ្ញំ ឧបាសកេ ធា ភី ភោត-

មោ ជាយតុ អន្តេត្តេ ចាណុបេតេ សរណាដ្ឋិតេតិ ។

ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ សន្តមំ ។

អដ្ឋមំ ភិវិសុតិ

(៣២) យស្មា ហិ ធម្មំ បុរិសោ វិជញ្ញា

សុត្តនិបាត បូជន្ត ទី ២ ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រ ទី ៧

(៣១) កាលបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួក
 ព្រាហ្មណមហាសាលទាំងនោះ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌ដែល
 ព្រះអង្គសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ដូចគេផ្សារទូររបស់
 ដែលផ្តាច់ ឬបើកបន្តិញរបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់
 អ្នកវង្វេងទិស ឬដូចគេព្រាលប្រទ័បប្រេងក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា បុរស
 អ្នកមានចក្ខុ ឃើញទ្រូបទាំងឡាយបាន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងនេះសូមដល់ទូរ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពេក សូម
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាប់ទូរខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខសក្ការៈដល់ទូរ
 សរណគម្មន៍ស្មើដោយជំរិត ចាប់ដើមអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

ចប់ ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រ ទី ៧ ។

តិរិយសូត្រ ទី ៨

(៣២) បុរសបានដឹងធម៌ អំពីសំណាក់អាចារ្យណា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឥន្ទ្រំ ធិំ ទេវតា បូជយេយ្យ
 សោ បូជិតោ តស្មិំ បសន្នចិត្តោ
 ពហុស្សុតោ ចាតុករោតិំ ធម្មំ ។
 តទដ្ឋិកត្វាន ធិសម្ម ដំរោ
 ធម្មានុធម្មំ បដិបដ្ឋមាលោ
 វិញ្ញា វិការី ធិបុណោ ច ហោតិ
 យោ តាទិសំ កជតិ អប្បមត្តោ ។
 ខុទ្ទក្ខ ពាលិំ ឧបសេវមាលោ
 អនាគតត្តក្ខ ឧសុយ្យកក្ខ
 ឥន្ទេវ ធម្មំ អវិការយិត្តា
 អវិតិណ្ណាកត្តោ មរណិំ ឧបេតិ ។
 យថា នរោ អាបតិំ ឌុតិវិត្តា
 មហោទកិំ សលិលិំ សីយសោតិំ
 សោ វុយ្យមាលោ អនុសោតតាមិ
 កិំ សោ បរេ សត្តិភិំ តារយេតុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាគ

គប្បីប្បជាអាចារ្យនោះ ដូចជាទេវតាបូជាព្រះឥន្ទ អាចារ្យអ្នក
 ចេះដឹងច្រើន ដែលមានសិស្សបានបូជាហើយនោះ ជាអ្នក
 មានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងសិស្សនោះ រមែងធ្វើធម៌ឲ្យជាក់ច្បាស់ ។
 សិស្សនោះ កាលបើបានធ្វើធម៌នោះ ឲ្យតាំងនៅហើយ
 បានពិចារណា ជាធីជេន ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ រមែង
 ជាអ្នកដឹង ជាអ្នកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ តាំងជាអ្នកមានបញ្ញា
 ល្អិត បុគ្គលដែលមិនប្រមាទ រមែងសេពគប់អ្នកប្រាជ្ញបែប
 នោះ ។ សិស្សកាលបើសេពគប់នឹងអាចារ្យ ជាអ្នកខន់
 តាប ល្ងង់ខ្លៅ មានប្រយោជន៍មិនបានសម្រេច មានតែ
 សេចក្តីច្រវែលនគរ រមែងមិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឲ្យ
 ធម៌ក្នុងសាសនានេះ មិនបានឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ ដល់
 ឲ្យមរណៈ ។ ជនចុះកាន់ទន្លេមានទឹកច្រើន លំហាច
 ហូរខ្លាំង ជននោះកាលរសាត់អណ្តែតទៅតាមវ័ទ្យទឹក ធ្វើ
 ម្តេច នឹងអាចចម្លងពួកជនឯទៀតបាន យ៉ាងណាមិញ ។

ពុទ្ធនិពាណេ វុទ្ធិយស្ស បុប្ផិវុទ្ធស្ស អដ្ឋិវំ តាវពុទ្ធនំ

តថេវ ធម្មំ អវិការយេត្តា

ពហុស្សតានំ អនិសាមយន្តំ

សយំ អជានំ អវិតិល្លាកម្មោ

តេ សោ បវេ សត្តតិ និជ្ឈបេតុ ។

យថាបំ ជានំ និទ្ធិមារហិតា

បិយេនវត្តន(១) សមន្តិកតោ

សោ តារយេ តត្ថ ពហុបិ អពោ

តត្រុបយេតា តុសលោ មតីមា

ដិវម្បិ យោ វេទតុ ការិតត្តោ

ពហុស្សតោ ហោតិ អវេនធម្មោ

សោ ខោ បវេ និជ្ឈបយេ បជានំ

សោតាវនានោ បនិស្សបបន្នេ ។

តស្មា ហវេ សប្បវិសំ កលេថ

មេជានិទរោវេ ពហុស្សតោ

អកាយ អត្ថំ បដិបដ្ឋមាវោ

វិញាតធម្មោ ស សុខំ លកេថាតិ ។

តាវពុទ្ធនំ អដ្ឋិវំ ។

១ អដ្ឋិ. ទិយេន ។

សុត្តនិបាត បិដកសុត្តនិបាត ទី ២ ពារិស្សត្រ ទី ៧

បុគ្គលណា មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ មិនបានស្តាប់
 សេចក្តី (ក្នុងសំណាក់) នៃពួកពហុស្សត មិនទាន់
 យល់ដោយខ្លួនឯង ជាអ្នកមិនទាន់អស់សេចក្តីសង្ស័យ ធ្វើ
 ម្តេច នឹងរោចញ្ញាំងជនឯទៀតឲ្យយល់បាន ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ បុគ្គលឡើងដំទូកដ៏មាំ បរិច្ចណិដោយចៃដន្យ
 ថ្កោល ជាអ្នកដឹងឧបាយក្នុងការទូកនោះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 មានគំនិត គប្បីចម្ងង់ពួកជនដទៃជាច្រើន ក្នុងទូកនោះបាន
 យ៉ាងណាមិញ ចំណែកបុគ្គលណា ជាអ្នកដល់នូវវេទ
 មានចិត្តបានអប់រំហើយ ជាពហុស្សត មិនញាប់ញ័រ (ក្នុង
 លោកធម៌) បុគ្គលនោះឯង ជាអ្នកចេះដឹង ញ្ញាំងពួកជន
 ដទៃ ដែលជាអ្នកបរិច្ចណិដោយ ការត្រងត្រាប់នឹងឧបនិស្ស័យ
 ឲ្យចេះដឹងបាន ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលគួរសេពគប់សប្បុរស ជា
 អ្នកមានប្រាជ្ញា ទាំងជាពហុស្សត បុគ្គលនោះកាលដឹង
 សេចក្តីហើយ ប្រតិបត្តិតាម ជាអ្នកដឹងធម៌ច្បាស់ រមែង
 បាននូវសេចក្តីសុខ ។

ចប់ ពារិស្សត្រ ទី ៧ ។

នវិមំ កំសីលសត្វំ

(៣៣) កំសីលោ កំសមាចារោ កាដំ កម្មាដំ ព្រហ្មយំ

នរោ សម្មាដំវិជ្ជស្ស ឧត្តមត្តញ្ច ចាបុរោ ។

វុឌ្ឍិបចាយំ អនុសុយ្យកោ សិយា

កាលោ ចស្ស ត្បំ ធម្មតាយ

ធម្មំ កម្មំ ឃាយំតំ ខណោ

សុរោយ្យ សក្កត្ត សុភាសិតំ ។

កាលោ កច្ឆ ត្បំ សកាសំ

ធម្មំ ធម្មតា ធម្មត្ថំ

អត្ថំ ធម្មំ សិយមំ ព្រហ្មចរិយំ

អនុស្សាវ ចេវ សម្មាចារ ច ។

កំសីលសូត្រ ទី ៧

(៣៣) (ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ក្រាបទូលសួរថា) នរជន
មានសីល ដូចម្តេច មានមារយាទ ដូចម្តេច ចំរើននូវអំពើ
ទាំងឡាយ ដូចម្តេច គប្បីជាបុគ្គលប្រតិស្ថានមាំល (ក្នុង
សាសនា)ផង ដល់ម្យ៉ាងប្រយោជន៍ខ្ពង់ខ្ពស់ គឺអរហត្ត-
ផលផង ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) បុគ្គលប្រៀបប្រព្រឹត្ត
ភោគក្រែង ចំពោះបុគ្គលដែលចំរើន ជាអ្នកមិនមាន
សេចក្តីច្រវែន ភ្នាល់កាលគួរចូលនឹងគ្រូ ភ្នាល់ខណៈ :
ភ្នាប់ធម្ម៌កថាដែល លោកពោល គប្បីភ្នាប់សុភាសិតឯទៀត
ដោយគោរព ។

បុគ្គលគួរធ្វើការរឹងតឹង ឲ្យជ្រះស្រឡះ ប្រព្រឹត្តបន្ទាប
ខ្លួន ហើយចូលទៅកាន់សំណាក់គ្រូតាមកាលគួរ គប្បី
រលឹករឿយៗ ទាំងប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃនូវអត្ថនៃ (ភាសិត)
ធម៌ សីល នឹងព្រហ្មចារ្យ (ដ៏សេសដែលគ្រូសំដែងហើយ) ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ចូឡវិច្ឆស្ស នវំ វិសីលសុត្តំ

ធម្មាភមោ ធម្មរតោ

ធម្មេ បិរោ ធម្មវិនិច្ឆយញ្ច

នេវាចរេ ធម្មសន្តោសវាដំ

តច្ចេហិ ដិយេថ សុភាសិតេហិ ។

ហស្សំ ច ជប្បំ បរិនេរំ បនោសំ

មាយាកតំ ក្យហនំ កំម្ពិមាដំ

សារក្កកក្កស្សកសារម្ពុច្ចំ^(១)

ហិត្វា ចរេ វិតមនោ បិតត្តោ ។

វិណាតសារាដំ សុភាសិតាដំ
ញ

សុតញ្ច វិណាត សមាដិសារំ
ញ

ន តស្ស បញ្ចា ច សុតញ្ច វឌ្ឍិតិ

យោ សាហសោ ហោតិ នរោ បមត្តោ

១ ម. សារក្ក កក្កស្ស កសារិ ច ម្ពុច្ចំ ។

សុត្តនិបាត កុរុវគ្គ ទី ២ កិសីលសូត្រ ទី ៧

បុគ្គលគួរជាអ្នកមានធម៌ជាទីគ្រេកអរ គ្រេកអរ ក្នុង
ធម៌ បិតនៅក្នុងធម៌ ចេះរិះច្នៃយុទ្ធជមិ មិនគួរប្រព្រឹត្តនូវ
ពាក្យដែលប្រទូស្តចំពោះធម៌ គប្បីញ៉ាំងកាល ឲ្យអស់ទៅ
ដោយសុភាសិតទាំងឡាយដែលពិតៗ ។

បុគ្គលគួរលះបង្ខំនូវការសើច រីករាយ ការចរចាផុត
ប្រយោជន៍ ការខ្សឹកខ្សួល ការប្រទូស្ត ការធ្វើនូវ
មាយា ការកុហក ការជាប់ចិត្ត ការប្រកាន់ ការ
ប្រណាំងប្រជែង សំដីអាក្រក់ ទឹកអម្ពត់ភ័កភ័ក្តិលេសនឹង
ការជ្រប់នៅដោយតណ្ហា គប្បីជាបុគ្គលប្រាសចាកសេចក្តី
ស្រវឹង មានចិត្តបិតនៅមាំ ។

សុភាសិតទាំងឡាយ(ដែលប្រកបដោយសមថវិចស្សនា)
គឺអ្នកប្រាជ្ញដឹងច្បាស់ថាមានហោរៈ ឯញ្ញាណសំរេចអំពីសុតៈ
គឺអ្នកប្រាជ្ញដឹងច្បាស់ថាមានសមាធិជាសារៈ បញ្ញានឹងសុតៈ
រមែងមិនចំរើន ដល់នរណាដែលជាអ្នកមានចិត្តរហ័ស ជា
អ្នកធ្វេសប្រហែស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

ធម្មេ ច យេ អរិយញ្ញវេទិតេ រតា

អនុត្តរា តេ វចសា មនសា កកមថា ច

តេ សន្តិសោវច្ឆសមាធិសវណ្ណិតា

សុតស្ស បញ្ញាយ ច សាវមជ្ឈក្ខតំ ។

កំសីលសុត្តំ នវមំ ។

ទសមំ ឧដ្ឋានស្មតំ

(៣៤) ឧដ្ឋហថ និសីទថ កោ អត្តោ សុបតេន វោ

អាតុរានំ ហិ កា និទ្ធា សល្ហវិទ្ធាន រុញ្ញតំ ។

ឧដ្ឋហថ និសីទថ ទន្សំ សក្ខថ សន្តិយា

មា វោ បមត្តេវិញ្ញាយ (មច្ចុរាជា) អមោ ហាយិត្ត វសានុកេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

មួយទៀត ជនពួកណា គ្រេកអរក្នុងធម៌ដែលអរិយ-

បុគ្គលសំដែងហើយ ជនពួកនោះ រមែងប្រសើរដោយ
វិបិកម្ម មនោកម្ម នឹងកាយកម្ម ជនពួកនោះ រមែង
បិតនៅ ក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ស្ងប់ស្ងៀម នឹងសមាធិ
ហើយបានដល់នូវខ្លឹមនៃការស្តាប់ធន នៃប្រាជ្ញាផង ។

បឋ កំសីលសូត្រ ទី ៩ ។

ឧដ្ឋានសូត្រ ទី ១០

(៣៤) (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុយានីនេះថា)

អ្នកទាំងឡាយចូរគ្រោក (ចូរអង្គុយចំរើនកម្មដ្ឋាន) ប្រយោជន៍
អ្វី ដោយការដេកលក់របស់អ្នកទាំងឡាយ ព្រោះថា អ្នក
ទាំងឡាយ ឈឺជានិច្ច ត្រូវសរគឺតតាទិក្កិលេសចាក់ជោត
ហើយ កំពុងតែលំបាក ម្តេចក៏នៅដេកលក់ ។

អ្នកទាំងឡាយ ចូរគ្រោកអង្គុយ ចូរសិក្សាឲ្យមាំមួនដើម្បី
សេចក្តីស្ងប់ កុំឲ្យមច្ចុរាជ បានដឹងនូវអ្នកទាំងឡាយ ថាជា
អ្នកប្រមាទហើយធ្វើឲ្យវង្វេង លុះក្នុងអំណាចនៃខ្លួនឡើយ ។

សុត្តនិបាត ទុតិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស ឯកាទសមំ វហុលសុត្តំ

យាយ ទេវំ មនុស្សា ច សីតា ត្ថដ្ឋន្តិ អត្ថិកា

តរាថេនំ វិសត្តិកំ ខណោ វេ(១) មា ឧបច្ចតា

ខណាភីតា ហិ សោចន្តិ ជរយម្ហិ សមប្បតា ។

បមាទោ រដា បមាទា បមាទានុបតិកោ រដា

អប្បមាទេន វិជ្ជាយ អព្វធឿ(២) សល្លមត្តនា ភី

ឧដ្ឋានសុត្តំ ទសមំ ។

ឯកាទសមំ វហុលសុត្តំ

(៣៥) កត្ថិ អភិណ្ណាសំ វាសា ទាវជាតា សិ បស្នាភិ

ឌីក្កាទារោ មនុស្សានំ កត្ថិ(៣) អបចិតោ តយា ។

• ១.ម. ខណោ វេ ។ ២ ១. អព្វហេ ។ ម. អព្វយេ ។ ៣. ម. កិញ្ចិ ។

សុត្តនិបាត បិដកសុត្ត ទី ២ វហុលសូត្រ ទី ១១

ពួកទៅតានឹងមនុស្ស ត្រូវការនឹងការម្នាក់ជាដើមអាស្រ័យ
 ជាប់នៅ (ក្នុងការម្នាក់នោះ) ព្រោះតណ្ហាណា អ្នក
 ទាំងឡាយប្តូរឆ្លងទូរតណ្ហា ជាគ្រឿងផ្សាយនុ៎ះ កុំឲ្យខណៈ
 កន្លងផុតនូវអ្នកទាំងឡាយឡើយ ព្រោះថា ពួកជនដែល
 ខណៈកន្លងហើយ រមែងសោកវៃណានណាទំ ក្នុងនរក ។

សេចក្តីប្រមាទជាគួរ គួរឲ្យភ្ញាក់ចុះតាមសេចក្តីប្រមាទ
 ព្រោះតែសេចក្តីប្រមាទ កុលបុត្រដកចោល ទូរសរគី
 ពតាទិក្ខុលេសរបស់ខ្លួនបាន ដោយវិជ្ជាគឺអាសវក្ខយញាណ
 ព្រោះតែសេចក្តីមិនប្រមាទ ។

ចប់ ឧដ្ឋានសូត្រ ទី ១០ ។

វហុលសូត្រ ទី ១១

(៣៥) (ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរថា) អ្នកមិនមើលងាយ
 អ្នកប្រាជ្ញ ព្រោះតែនៅរួមគ្នារឿយៗទេឬ បុគ្គលអ្នកច្រាល
 គប់ភ្លើងបំភ្លឺដល់ពួកមនុស្ស អ្នកកោតក្រែងដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

នាហំ អភិធម្មាសំវាសា អវជានាមិ បណ្ឌិតំ

ឌុក្កាណារោ មនុស្សានំ និច្ចំ អបចំតោ មយា ។

បញ្ចកាមតុណោ ហិត្វា បិយ្យុបេ មនោរមេ

សទ្ធាយ យវា និក្ខម្ម ទុក្ខស្សន្តករោ កវំ ។

មិត្តភជស្សុ កល្យាណោ ចន្តេត្វា សយនាសនំ

វិវិត្តំ អប្បនិក្ខោសំ មត្តញ្ច ហោហំ កោជនេ ។

ចំរេ បិណ្ឌាទានេ ច បច្ចុយេ សយនាសនេ

ឯតេសុ តណ្ហាមាកាសិ មា លោកំ បុនវាគមិ ។

សំវុតោ ទានិមោក្ខស្មី វុត្តិយេសុ ច បញ្ចេសុ

សតំ កាយគតា ត្យត្តុ និព្វិនាពហុលោ កវំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

(ព្រះរាហុលដ៏មានអាយុក្រាបទូលថា) ខ្ញុំព្រះអង្គមិន
មើលឆ្ងាយអ្នកប្រាជ្ញព្រោះតែនៅមេត្តារឿយៗទេ បុគ្គលអ្នក
ប្រោលគប់ភ្លើងបំភ្លើងដល់ពួកមនុស្ស ខ្ញុំព្រះអង្គកោតក្រែងជាទិច្ច។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) អ្នកចូរលះនូវ
កាមគុណ ៥ មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគ្រេងអរនៃចិត្ត
ចេញចាកផ្ទះមកបួសដោយសព្វ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតទុកចុះ។

អ្នកចូរគប់រក នូវកល្យាណមិត្ត នឹងទីជេក ទីអង្គុយ
ដ៏ឆ្ងាយ ស្ងប់ស្ងាត់ មិនមានសំឡេងគឺកកង ចូរជាអ្នក
ស្គាល់ប្រមាណកងកោជន ។

អ្នកកុំធ្វើបំណង កងបច្ច័យទាំងនេះ គឺចម្រើនបច្ច័យ
បំណុលបាតបច្ច័យ សេនាសនបច្ច័យ នឹងគិលានបច្ច័យ
ឡើយ កុំត្រឡប់មកកាន់លោកទៀតឡើយ ។

អ្នកចូរសង្រួម កងបាតិមោក្ខផង កងវង្រុយទាំង ៥
ផង ចូរមានស្មារតី ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ចូរជាបុគ្គលច្រើន
ដោយសេចក្តីឡើយណាយ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បុព្វវគ្គស្ស ទ្វាទសមំ វិជ្ជីសសុត្តំ

ធិមំត្តំ បរិវេជ្ជហិ សុភំ វាគ្គបសុញ្ញាតំ
 អសុភាយ ចំត្តំ ភាវេហិ ឯកត្តំ សុសមាហិតំ
 អធិមំត្តញ្ច ភាវេហិ មាណុសយមុជ្ជហ
 តតោ មាណភិសមយា ឧបសន្តោ ចរិស្សសីតិ ។
 ឥត្តំ សុទំ ភក្កវា អាយស្មន្តំ វហុលំ ឥមាហិ
 តាថាហិ អភិណ្ឌំ ឡិវទតីតិ ។

វហុលសុត្តំ ឯកទសមំ ។

ទ្វាទសមំ វិជ្ជីសសុត្តំ

(៣៦) ឯវេច្ឆ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 អាឡិយេ វិហារតិ អត្តាឡិវេ ចេតិយេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ វុទ្ធិសស្ស
 ឧបជ្ឈាយោ ធិត្រាធកកប្បោ ធាម ថេរោ អត្តា-
 ឡិវេ ចេតិយេ អថាបរិទិត្តោ ហោតិ ។ អថខោ

សុត្តនិបាត ប្បឡវគ្គ ទី ២ វិដ្ឋីសសូត្រ ទី ១២

អ្នកចូលរទេះទូរសុភវិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកបដោយរាគៈ ចូរ
ចំរើនចិត្តដោយអសុភ ឲ្យជាចិត្តមូលវៃតម្លៃ តាំងមាំដោយ
ប្រព្រឹត្ត មួយទៀត ចូរចំរើន ទូរអនិមិត្តវិបស្សនា ចូរលះ
ទូរអនុស័យគឺមានៈ លំដាប់តម្កើងនោះ អ្នកនឹងប្រព្រឹត្តស្ងប់
ម្យ៉ាង ព្រោះលះបង់មានៈ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានព្រះរាហុល ដ៏មានអាយុ
ជារឿយៗ ដោយគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រាហុលសូត្រ ទី ១១ ។

វិដ្ឋីសសូត្រទី ១២

(៣៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអគ្គាឡវិចេតិយវិហារ ជិតក្រុងអាឡវិ ។ សម័យ
នោះឯង ព្រះថេរៈឈ្មោះ និគ្រោធកប្បៈ ជាបុប្ផយ៍ របស់ព្រះវិន្ដិសៈ
មានអាយុ ទើបតែបរិនិព្វានថ្មីៗ ក្នុងអគ្គាឡវិចេតិយវិហារ ។ គ្រានោះ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយាយ

អាយស្មតោ វុទ្ធិសស្ស រហោកតស្ស បដិ-
 សល្ល័នស្ស ឃី ចេតសោ បរិតក្កោ ឧទទាទិ
 បរិទ្ធិត្ថតោ នុ ខោ មេ ឧបជ្ឈាយោ ឧទាហុ
 នោ បរិទ្ធិត្ថតោតិ ។ អថខោ អាយស្មា វុទ្ធិសោ
 សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាទា វុទ្ធិតោ យេន
 ភកកា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្ថា ភកកំនំ អភិ-
 វាទេត្ថា ឯកមន្តំ ទិសិទិ ។ ឯកមន្តំ
 ទិសិទ្ធា ខោ អាយស្មា វុទ្ធិសោ ភកកំនំ ឯតទរោច
 វេន មយ្ហំ កន្តេ រហោកតស្ស បដិសល្ល័នស្ស ឃី
 ចេតសោ បរិតក្កោ ឧទទាទិ បរិទ្ធិត្ថតោ នុ ខោ
 មេ ឧបជ្ឈាយោ ឧទាហុ នោ បរិទ្ធិត្ថតោតិ ។
 អថខោ អាយស្មា វុទ្ធិសោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ
 ចរិំ កត្ថា យេន ភកកា តេនញ្ចាលំម្បណាមេត្ថា
 ភកកំនំ កាយាយ អជ្ឈកាសិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះវរុណ្ណៈដ៏មានអាយុ ទៅក្នុងទីស្ងាត់ គេចចេញចាកការម្នាក់
 សម្លឹងនៅ កើតមានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះ ថាព្រះឧបជ្ឈាយ៍
 របស់អាត្មាអញ បរិនិព្វានហើយ ឬ មិនទាន់បរិនិព្វានទេ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះវរុណ្ណៈដ៏មានអាយុ ចេញចាកទីសម្លឹង ក្នុងសាយ-
 ណ្ឌសម័យ ហើយចូលទៅ គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 ព្រះវរុណ្ណៈដ៏មានអាយុ លុះអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 ដែលខ្ញុំព្រះអង្គ ទៅក្នុងទីស្ងាត់ ពួនសម្លឹងនៅក្នុងអគ្គាឡវចេតិយ-
 វិហារនេះ កើតមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ព្រះឧប-
 ជ្ឈាយ៍របស់អាត្មាអញបរិនិព្វានហើយ ឬ មិនទាន់បរិនិព្វានទេ ។

លំដាប់នោះ ព្រះវរុណ្ណៈដ៏មានអាយុ ក្រោកចាកអាសនៈ
 ធ្វើចំរើនៀងស្នាម្នាង ប្រណម្យអញ្ជាលី ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ
 ហើយក្រាបបង្គំទូលសួរ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយគាថាថា

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បុរិសុត្តស្ស ខុទ្ទកសមំ វិគ្គិសសុត្តំ

(៣៧) បុត្តាម សត្តារំ អនោមបញ្ច
 ធិន្ទេវ ធិន្ទេ យោ វិចិត្តិន្ទំ
 ធនោ អត្តាធិវេ កាលមកាសិ ភិក្ខុ
 ញាតោ យសស្សំ អភិវិទុតត្តោ
 ធិក្រោធកប្បោ វតិ វស្ស ធាមំ
 វយា កតំ ភគវា ប្រាហ្មណស្ស
 សោ វំ ធិមស្សំ អចរិ^(១) មុត្យបក្ខោ
 អារទ្ធាវិយោ ធិធិដម្ពធិស្សំ ។
 វំ សាវកំ សក្ក បយម្បិ សព្វ
 អញ្ញាតុមិច្ឆាម សមន្តចក្ខុ
 សមវដ្ឋិតា ធា សវនាយ សោតា
 តុំ ធា សត្តា តុមនុត្តរោសិ ។
 ធិន្ទេវ ធា វិចិត្តិន្ទំ ព្រហ្ម មេតិ
 បរិវិទុតិ វេទយ ក្ខិបពា
 ញ

១ ខ. ម. អចរិ ។

សុត្តន្តបិដក ពុទ្ធសូត ទី ២ វិទ្យុសសូត្រ ទី ១២

(៣៧) ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ សូមសួរព្រះសាស្ត្រាចារ្យព្រះអង្គមានបញ្ញា
 មិនខ្សោយខ្សោកថោកទាប ភិក្ខុណា ជាអ្នកកាត់ផ្តាច់នូវសេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ មានយស មានចិត្ត
 ត្រជាក់ បានធ្វើមរណកាលក្នុងអត្តាឡូវចេតិយវិហារ ។ បពិត្រ
 ព្រះមានព្រះភាគ ឈ្មោះរបស់ភិក្ខុជាព្រាហ្មណ៍នោះ ព្រះអង្គ
 ទ្រង់ប្រោសប្រទានហើយថា និគ្រោធកប្បភិក្ខុនោះ កាល
 នមស្តារនូវព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រាថ្នានូវការផុតស្រឡះ (ចាក
 ភិលេស) បានប្រាព្វព្យាយាម ឃើញនូវធម៌ដ៏មាំ ។
 បពិត្រព្រះសក្យៈ មានចក្ខុវិញ្ញាណសព្វញ្ញតញ្ញាណ ពួកខ្ញុំព្រះ
 អង្គទាំងអស់គ្នា ចង់ដឹងនូវសារីកនោះ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គបាន
 ប្រុងត្រចៀកនឹងស្តាប់ ជាស្រេចហើយ ព្រះអង្គជាគ្រូរបស់
 ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរលើស ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គអ្នកមានប្រាជ្ញាក្រាស់ដូចជាផែនដី សូមព្រះអង្គកាត់
 បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យ របស់ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទ្រង់សំដែង
 នូវសេចក្តីនេះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទ្រង់ត្រាស់ប្រាប់នូវភិក្ខុ
 ដែលបរិនិព្វានហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

មជ្ឈេ ច នោ ភាស សមន្តចក្ខុ

សក្កោវ ទេវំនំ សហស្សនេត្តោ ។

យេ កេច កត្តា វេទ មោហមត្តា

អណ្ណណបត្តា វិចិត្តធម្មំវា

តថាភតំ បត្តា ន ភេ កវន្តំ

ចក្ខុំ ហំ ឯតំ បរមំ នរណំ ។

នោ ចេ ហំ ជាតុ បុរិសោ តិលេសេ

វាតោ យថា អត្តយនំ វិហារេ

តមោវស្ស ជីវិតោ សត្វលោកោ

ន ជោតិមន្តោចិ នរ តបេយ្យំ ។

ជីវ ច បដ្ឋោតករា កវន្តំ

តំ តំ អហំ ជីវ តថេវ មពោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានចក្ខុជុំវិញ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រកាសក្នុង
 កណ្តាលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជាព្រះឥន្ទ ជាសហស្សនេត្រ
 (ទ្រង់ប្រកាសក្នុងកណ្តាល) ពួកទេវតា ។ គន្ធកិលេសណា
 មួយ ដែលជាផ្លូវនៃមោហៈ ជាពួកនៃកិរិយាមិនដឹង ជាទីតាំង
 នៃសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងលោកនេះ គន្ធកិលេសទាំងនោះ
 មានដល់ទូរព្រះតថាគត រមែងមិនមាន ព្រោះព្រះអង្គមាន
 ភ្នែកដ៏ឧត្តម ជាធនរជនទាំងឡាយ ។ ក៏ប្រសិនបើ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ជាវិញ្ញាបុរស មិនកំចាត់បង់កិលេស ដូចជា
 ខ្យល់កំចាត់ទូរពពកទេ លោកទាំងអស់ ដែលមោហៈ
 រូបវិតហើយ ក៏ទៅជាធនីតសូន្យ សូម្បីពួកនរជនដែលមានពន្លឺ
 ក៏មិនធម្មវិភូច្យាសំបាន ។ មួយទៀត ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាអ្នកធ្វើ
 ទូរពន្លឺរឿង គឺបញ្ញា បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញព្រោះហេតុ
 នោះ បានជា ខ្ញុំព្រះអង្គសំគាល់ទូរព្រះអង្គថាជាយ៉ាងនោះឯង

សុត្តនិបាតេ បុរិសុត្តស្ស ខ្លាសមំ វិធីសុត្តំ

វិបស្សនំ ជាទម្មទានាមម្ម

បរិសាស្ស នោ អារិករោហិ កកប្បំ ។

ខំប្បំ កំ ឃាយ វត្ថុ វត្ថុ

ហំសារំ បត្តយ សណំ ធិកុដ្ឋ(១)

តំទស្សនេន ស្សីកកប្បតេន

សត្វោ តេ ឧដ្ឋកតា សុណោម ។

បហំនជាតំមរណំ អសេសំ

ធិកុដ្ឋ នោនំ វនេស្សាមិ ធម៌

ន កាមការោ ហិ បុត្តដ្ឋនានំ

សត្វោយុការោ ប តថាគតានំ ។

១ ម. សណំ ធិកុដ្ឋំ ។

សុត្តនិបាត បិដកសុត្ត ទី ២ វិទ្យុសសូត្រ ទី ១២

ពួកខ្ញុំព្រះអង្គដឹងថា ព្រះអង្គជាអ្នកឃើញតាមពិត ទើបនាំ
 គ្នាចូលមកគាល់ ព្រះអង្គសូមព្រះអង្គទ្រង់សំដែង ឲ្យប្រាកដ
 ខ្ញុំនិគ្រោធកប្បវេណ្ឌចំពោះពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងពួកបរិស័ទ បពិត្រ
 ព្រះអង្គមានព្រះសូរសៀងដ៏ពីរោះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ ខ្ញុំ
 ព្រះវរបាជាទីគាប់ចិត្តជាងគេ សូមព្រះអង្គទ្រង់បញ្ចេញ ព្រះសូរ
 សៀងសន្សឹមៗ ដោយព្រះសូរសៀងមូលពីរោះ ដែលសន្ធឹក
 តាក់តែងទុកដោយល្អ ដូចហង្ស ផ្កងស្រែកសម្រែកបន្តិច ។
 ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងអស់គ្នា តាំងចិត្តត្រង់ នឹងប្រុងស្តាប់ព្រះអង្គ ។
 ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងសូមទទួលពាក្យព្រះអង្គអ្នកមានជាតិទីនឹង
 មរណៈ លះបង់ហើយ មិនសេសសល់ កំចាត់បង់ (ខ្ញុំបាប
 ទាំងពួង) ឲ្យទ្រង់សំដែងខ្ញុំធម៌ ព្រោះថា ការធ្វើបានតាម
 ប្រាថ្នា មិនមានដល់បុគ្គជនឡើយ ចំណែកខាងការពិចារណា
 ហើយធ្វើបានតាមប្រាថ្នា រមែងមាន ដល់ព្រះតថាគត
 ទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សម្មន្ទវេយ្យករណំ ត្វយំទំ

សម្មជ្ឈេបពាស្ស សម្មត្ថហិតំ

អយមញ្ញាលី បច្ឆិមោ សុប្បណាមិតោ

មា មោហយំ ជានមនោមបពា
ញ

បរោកំ អរិយធម្មំ វិទិត្តា

មា មោហយំ ជានមនោមវីរំ

ភវី យថា យម្មនំ យម្មតត្តោ

វាតាភិក្ខុវិជ្ជាមិ សុតស្ស វស្ស ។

យទត្ថកំ ព្រហ្មចរិយំ អចារិ

កប្បាយនោ តិញ្ញស្ស(១) តំ អមោយំ

ធិញ្ញាយំ សោ អាទុ សុទ្ធាទិសេសោ

យថា វិមុត្តោ អហុ តំ សុប្បណាម ។

១ ខ. កប្បិស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយម

សម្បទ្ធវ័យក្រករណ៍ (ការព្យាករណ៍ដ៏ត្រឹមត្រូវ) នេះគឺ

ព្រះអង្គមានបញ្ជាផ្ទុំរឿងបានគ្រាសំប្រពៃហើយ អញ្ចូលជា
 ចំបំផុតនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រណម្យហើយដោយប្រពៃ បពិត្រ
 ព្រះអង្គមានប្រាថ្នា មិនទន់ទាប កាលព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាប (នូវ
 គតិវិនិច្ឆ័យនៃព្រះនិគ្រោធកប្បៈ) កុំឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គវង្វេងឡើយ ។
 បពិត្រព្រះអង្គ មានព្យាយាម មិនទន់ទាប ព្រះអង្គបានជ្រាប
 ច្បាស់នូវអរិយសច្ចធម៌ដ៏ប្រសើរក្រលែង កាលព្រះអង្គទ្រង់
 ជ្រាប នូវព្យាយាមធម៌ទាំងពួង កុំឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គវង្វេងឡើយ
 ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានូវព្រះករុណា (របស់ព្រះអង្គ) ដូចជាបុគ្គល
 ក្តៅដោយកំដៅថ្ងៃក្នុងរដូវក្តៅប្រាថ្នារកទឹក សូមព្រះអង្គបង្ក
 នូវព្រះសូរសៀង ។ និគ្រោធកប្បកិក្ខុ បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ដ៏មានប្រយោជន៍ណា ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ របស់លោក
 មិនឥតប្រយោជន៍តិចតួចឡើយ លោកនោះបាននិព្វានដូចជា
 អសេក្ខបុគ្គលដែលមានចិត្តផុតហើយ ឬជាសទ្ធាទិសេសៈ
 (ដូចជាសេក្ខបុគ្គល) ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រសិស្តាប្បនូវព្រះបន្ទូល
 របស់ព្រះអង្គនោះ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បូរុវុត្តស្ស ទ្វាទសមំ វដ្តិសសុត្តំ

អន្តេត្តិ(១) ភត្តាំ វេន នាមរូបេ (វត្ត ភគវា)

កណ្ណាស្ស គោតិ ដីយរត្តានុសយតិ

អតារ ជាតី មរណំ អសេសំ

វត្តព្រី ភគវា បញ្ចសេដ្ឋោ ។

ឯស សុត្តា បសីទាមិ វិនោ តេ វសីសុត្តម

អហោយំ តិវ មេ បុដ្ឋិ ន មំ វិញ្ញាសិ ព្រាហ្មណោ ។

យថាវាដី តថាភារី អហ្ម ពុទ្ធស្ស ភរវិកោ

អត្ថនា មត្តនោ ជាលំ តំ តំ ហយាវីនោ ទទ្ធិ ។

អទ្ធិស ភគវា អាទី ទថានានស្ស កប្បិយោ

អត្តកា វត កប្បិយនោ បច្ចុយេយ្យំ សុទ្ធករត្តិ ។

វដ្តិសសុត្តំ ទ្វាទសមំ ។

១ ប. អន្តេត្តិ ។

សុត្តនិបាត បិដកសុត្តនិបាត ទី ២ វិទ្យុសសូត្រ ទី ១២

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា) និគ្រោធកប្បកិក្ខុបានកាត់
 ផ្កាបំប្លែងណា ក្នុងនាមនឹងរូបនេះ ជាវិទ្យុធម៌ខ្មៅគឺកិលេសមាន
 ដែលដេកគ្រាន់អស់ព្រឹកជាអវិជ្ជា បានឆ្លងផុតការកើតនឹងការស្លាប់
 មិនមានសេសសល់ ព្រះមានព្រះភាគប្រសើរជាងបញ្ចវគ្គិយកិក្ខុ
 បានគ្រាន់ព្យាករដោយប្រការដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាឥសី
 គំរប់៧(១) ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ បានស្តាប់ព្រះបន្ទូលព្រះអង្គ ហើយ
 ជ្រះថ្លា ព្រោះប្រស្នាដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាបទូលសួរ មិនឥតអំពើ
 ឡើយ ព្រះអង្គជាព្រាហ្មណ៍មិនបានចំណែកខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ ។
 សាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធនិយាយយ៉ាងណា ធ្វើយ៉ាងនោះ បានកាត់
 ផ្កាបំប្លែងណា គឺតណ្ហាដ៏មានរបស់មច្ចុមារ ដែលមានមាយា
 ច្រើន ដែលផ្សាយទៅ (ក្នុងគេភូមិកវដ្តៈ) នោះ ។ បពិត្រព្រះ
 មានព្រះភាគ និគ្រោធកប្បកិក្ខុ បានឃើញហេតុជាខាងដើមនៃ
 ឧបាទាន ឥហ្មា⁺ និគ្រោធកប្បកិក្ខុ បានប្រព្រឹត្តកន្លងទូរ (គេភូ-
 មិកវដ្តៈ) ជាទីទ្រទ្រង់នៅនៃមច្ចុមារ ដែលគេឆ្លងបានដោយ
 កម្រក្រៃពេក ។

ចប់ វិទ្យុសសូត្រ ទី ១២ ។

១- យកនិស័ ៦ គឺវិបស្សី សិទ្ធិ វេស្សន្ត កកុសន្ទៈ កោណតមនៈ កស្សបៈ រូបនឹងព្រះ
 អង្គ ត្រូវជា ពិសិ ៧ គឺព្រះអង្គជានិស័ទី ៧ ។ អដ្ឋិកថា ។

តេសមី សម្មាបរិញ្ញាជិនិយសុត្តិ

(៣៧) បុត្តាមី មុនី បហូតបញ្ច

តិណ្ណំ (ចារកតិ) បរិនិព្វតិ បិតត្តំ

និក្ខម្ម យវា បនុជ្ជ កាមេ

កម៌ (កិក្ខុ) សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ ។

យស្ស មង្គលា សម្មហតា (ឥតិ កកវ)

ឧប្បាតា សុបំបា ច លត្តុណា ច

ស មង្គលនោសវិប្បហំបោ

(កិក្ខុ) សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ ។

វាតិ វិធរយេថ មាណុសេសុ

និព្វេសុ កាមេសុ បាបំ កិក្ខុ

អតិក្ខម្ម កវំ សមេត្ត ធម្មំ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ ។

សម្មាបរិញ្ញាជនីយសូត្រ ទី ១៣

(៣៨) (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតទ្រង់សួរថា) ខ្ញុំសូមសួរឲ្យព្រះមុនីដែល
មានប្រាជ្ញាច្រើន បានគូសចាកឈ្មោះ (ដល់នូវគ្រើយគឺព្រះ
និព្វាន) បានរំលត់ហើយ មានព្រះទ័យតាំងនៅមាំ ភិក្ខុបន្ទោ
បង់នូវកាមទាំងឡាយ ហើយចេញចាកផ្ទះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា
វៀរដោយប្រពៃក្នុងលោក តើដោយប្រការ ដូចម្តេច ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ភិក្ខុណាបាន
គាស់រំលើង ឲ្យមន្តិលផង ឲ្យការប្រកាន់ឧប្បាត (១)
(មានរទេះបាញ់ជាដើម) ផង ឲ្យការប្រកាន់យល់សប្តិផង
ឲ្យការប្រកាន់លក្ខណៈផង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា បានលះ
បង់ស្រឡះ ឲ្យមន្តិលជាទោស ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា វៀរ
ដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុបន្ទោបង់នូវតម្រេក ក្នុងកាមទាំងឡាយ ជារបស់
មនុស្សផង របស់ទេវតាផង កន្លងនូវភព បានត្រាស់ដឹង
នូវធម៌ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

១ ការបណ្តាលធម្មតាគឺ ដូចជាផ្តុំភ្លើងហោះ រទេះបាញ់ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បូរុវុត្តស្ស កោសបំ សម្មាបរិព្វាជនិយសុត្តំ

វិបិដ្ឋិតត្វា(១) មេសុណានិ

កោតិ កតិយំ ជមោយ្យ កិក្កុ

អនុរោធិរោធិវ្យហំចោ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ ។

ហិត្វាន មិយេត្ត អប្បិយេត្ត

អនុចាទាយ អនិស្សិតោ កុហិត្ត

សំយោជនិយេហិ វិប្បមុត្តោ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ ។

ន សោ ឌុបដីសុ សារមេតិ

អាទានេសុ វិនេយ្យ ធន្តរាតំ

សោ អនិស្សិតោ អនញ្ញនេយ្យ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ ។

១ ប. វិបិដ្ឋិត ពព្វាន ។

សុត្តនិបាត ចូឡវគ្គ ទី ២ សម្មាបរិព្វាជនិយសូត្រ ទី ១៩

ភិក្ខុធ្វើចិត្តមិនឱ្យត្រេកអរ លះនូវពាក្យញ្ជះញង់ទាំងឡាយ
នូវសេចក្តីក្រោធនឹងសេចក្តីកំណាញ់ លះនូវពាក្យនឹងទោសៈ

ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុលះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់នឹងស្តេច មិនប្រកាន់
មាំ មិនអាស្រ័យ ក្នុងសភាវៈតិចតួច (ដោយតណ្ហានឹង
ទិដ្ឋិ) ឡើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ចាកសំយោជនិយធម៌ទាំងឡាយ (ធម៌ជាអារម្មណ៍នៃសំយោជនៈ) ភិក្ខុ
នោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុនោះ បន្ទាបបង់នូវឆន្ទពត ក្នុងខន្ធជាគ្រឿង
ប្រកាន់ មិនដល់ (នូវការឃើញ) ថា មានខ្លឹម
ក្នុងឧបទ្វី គឺខន្ធទាំងឡាយនោះ ជាបុគ្គលមិនអាស្រ័យ
(ដោយឆន្ទៈនឹងពតៈ) មិនបាច់មានបុគ្គលដទៃណានាំឡើយ

ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

វចសា មនសា ច កកមនា ច
 អភិទ្រោ សម្មា វិនិត្តា ធម្មំ
 វិនិត្តា នបទានិបត្តយានោ
 សម្មា សោ លោកេ បរិត្តជេយ្យ ។
 យោ វន្តតំ មន្តំ ន ឧណ្ហមេយ្យ
 អកុដ្ឋាបិ ន សន្និយេថ ភិក្ខុ
 លទ្ធា បរកោជនំ ន មជ្ឈេ
 សម្មា សោ លោកេ បរិត្តជេយ្យ ។
 លោកញូ កវញូ វិប្បហាយ
 វិរតោ ធននពត្តនតោ ភិក្ខុ
 សោ តិណ្ហកថង្គថោ វិសល្លោ
 សម្មា សោ លោកេ បរិត្តជេយ្យ ។
 សារុប្បមត្តនោ វិនិត្តា
 ន ច ភិក្ខុ ហិសេយ្យ កញូ លោកេ
 យថាតមំ ធម្មំ វិនិត្តា
 សម្មា សោ លោកេ បរិត្តជេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុមិនភ្នាក់ខុស ដោយកាយ វាចានឹងចិត្ត ដឹងច្បាស់
នូវធម៌ដោយប្រពៃ ប្រាថ្នាយកនូវបទគឺព្រះនិព្វាន ភិក្ខុ
នោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុណា មិនក្រអឺតក្រឡង ដោយគិតថា គេថ្វាយបង្គំ
អញ សូម្បីគេដេរក៏មិនតបត បាននូវកោដនរបស់អ្នកដទៃឲ្យ
ក៏មិនស្រវឹង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃក្នុងលោក ។

ភិក្ខុលះបង់សេចក្តីលោភនឹងភព វៀរចាកការកាប់កាត់
នឹងការចង (សត្វដទៃ) ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកឆ្លងផុតចាកសេចក្តី
នឿងឆ្ងល់ ប្រាសចាកសរ គឺសេចក្តីសោក ភិក្ខុនោះ
ឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុណា បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីប្រព្រឹត្តិ ដ៏សមគួរ
របស់ខ្លួនផង មិនបៀតបៀនជនដទៃណាមួយ ក្នុងលោក
ផង ដឹងច្បាស់នូវធម៌ តាមសេចក្តីពិត ភិក្ខុនោះឈ្មោះ
ថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

សុត្តនិបាតេ ខុតិយស្ស បូជ្ឈវត្តស្ស ទេវលមំ សម្មាបរិច្ឆាជនិយសុត្តំ

យស្សាទុសយា ន សន្តំ កេតិ

មូលា អត្តុសលា សម្មហតា សេ

សោ ជិវាសសោ(១) អនាសសាលោ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វដេយ្យ ។

អាសវទំណោ បហំនមាលោ

សត្វំ រាគបដិ ឧបាតិវត្តោ

នន្តោ បរិទិព្វតោ វិគត្តោ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វដេយ្យ ។

សន្តោ សុត្តា ជិយាមនស្សី

វត្តកតេសុ ន វត្តសារី

ជីវោ លោកំ នោសំ វិដេយ្យ បដិយំ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វដេយ្យ ។

១. ខ. និរលយោ ។ ម. និរលោ ។

សុត្តនិបាត បិដកវិញ្ញ ទី ២ សម្មាបរិញ្ញាដនិយសូត្រ ទី ១៣

អនុស័យទាំងឡាយណាមួយ មិនមានដល់ភិក្ខុណា

អកុសលមូលទាំងឡាយ ភិក្ខុណាបានដកចោលហើយ ភិក្ខុ

នោះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា មិនមានសេចក្តីអាឡោះ

អាស័យ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុអកុសលសាសវៈហើយ លះបង់នូវមានៈ កន្លងជុត

នូវធម៌ ជាតន្ត្រីនៃពភៈទាំងអស់ ទូន្មានខ្លួន សម្រេចនូវព្រះ

និព្វាន មានចិត្តតាំងនៅមាំ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាវៀរដោយ

ប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុអកុសលសទ្ធា ប្រកបដោយសុតៈ ប្រព្រឹត្តទៅ

ក្នុងបរមេត្ត បានឃើញសម្មត្តិនិយាមគឺមគ្គ កាលពួកសត្វ

ប្រព្រឹត្តទៅដោយទិដ្ឋិ ៦២ ក៏មិនប្រព្រឹត្តទៅដោយពួក ជា

អ្នកប្រាជ្ញអាចបង្ហាញនូវលោភៈ ទោសៈនឹងសេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់

ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សំសុទ្ធជិវិតោ វិវេជន្តនោ

ធម្មេសុ វសី ចារត្ថ អនេជោ

សង្ខារនិរោធ�ញ្ញាណកុសលោ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វដេយ្យ ។

អតតេសុ អនាគតេសុ ចាបិ

កប្បាតតោ អតច្ចុស្តុទ្ធិបញ្ញា

សញ្ញាយតនេហិ វិប្បមុត្តោ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វដេយ្យ ។

អញ្ញាយ បដិ សមេត្ត ធម្មិ

វិវដំ ទិស្វាន បហានមាសវំទំ

សត្វបដិទំ បរិក្កយា តោ

សម្មា សោ លោកេ បរិព្វដេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុបានឈ្នះកិលេស ដោយអរហត្តមគ្គដ៏បរិសុទ្ធ បើកចេញ
 ទ្វេកិលេសជាគ្រឿងប្រក់ ជាអ្នកស្ងាត់ក្នុងចតុស្សប្បធម៌ ដល់
 ទ្វេត្រ័យគឺព្រះនិព្វាន មានសន្តានមិនរំភ័យដោយតណ្ហា ជា
 អ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងអរិយបគ្គ គ្រឿងដឹងទ្វេធម៌ជាទីលេចនៃ
 សង្ខារ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃក្នុងលោក ។

ភិក្ខុកន្លងទ្វេកប្បៈ^(១) គឺតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ក្នុងខន្ធានិច្ឆាយ
 ដែលជាអតីតនឹងអនាគត ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏បរិសុទ្ធ ព្រោះ
 កន្លងធុត (ទ្វេអត្ថា ៣)^(២) មានចិត្តផុតស្រឡះចាកអាយតនៈ
 ទាំងបួន ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា វៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ។

ភិក្ខុកំណត់ដឹង ទ្វេបទគីសច្ចៈមួយ ។ ហើយត្រាស់ដឹង
 ទ្វេសច្ចធម៌ ឃើញទ្វេព្រះនិព្វាន មិនមានគ្រឿង
 ជោតក្រង ជាទីលះបង់ ទ្វេអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះអស់ទៅ
 នៃទុបធិកិលេសទាំងបួន ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា វៀរដោយ
 ប្រពៃ ក្នុងលោក ។

១ ការប្រកាន់ផ្តាច់ថា អញ របស់អញ កំបាន ។ ២ អទ្ធា ៣ ទី អតីតទ្វា បាន
 ដល់អវិជ្ជាសង្ខារ, អនាគតទ្វា បានដល់ ជាតិជរាមរណៈ, បច្ចុប្បន្នទ្វា បានដល់ វិញ្ញាណ
 ជាខាងដើម រាវៈជាទីបំផុត ។ អន្លិកថា ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បូជនុវត្តស្ស បុទ្ធសមំ ធម្មិកសុត្តំ

អន្ទា ហិ កកវា តថេវ ឯតំ
យោ សោ ឯវិហារិ ទន្លោ កិក្កុ
សព្វសំយោ ជនំយេ វិតំវត្តោ
សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យានិ ។

សម្មាបរិព្វានិយសុត្តំ គោសមំ ។

បុទ្ធសមំ ធម្មិកសុត្តំ

[៣៧] ឯវត្តេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កកវា
សាវត្តយំ វិហារានិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អាភមេ ។ អថខោ ធម្មិកោ ទុចាសកោ បញ្ចហិ
ទុចាសកសតេហិ សទ្ធិំ យេន កកវា តេនុបស-
ត្តិមំ ទុបសត្តិមត្វា កកវន្តំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ
និសំដិ ។ ឯកមន្តំ និសំនោ ខោ ធម្មិកោ ទុចា-
សកោ កកវន្តំ តថាយ អជ្ឈកាសិ

សុត្តនិបាត បិដកសុត្ត ទី ២ ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤

(ព្រះនិម្មិតពុទ្ធតោលសរសើរថា) សេចក្តីពិតថា ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាន់ព្រះពុទ្ធដ៏កាយ៉ាងនេះ មានសេចក្តី
បែបនោះដដែលថា ភិក្ខុណា មានការនៅយ៉ាងនេះ ជាអ្នក
ទូន្មានខ្លួន ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសំយោជនធម៌ទាំងពួង ភិក្ខុនោះ
ឈ្មោះថា រៀរដោយប្រពៃ ក្នុងលោក ៖

ចប់ សម្មាបិណ្ឌធិនិយសូត្រ ទី ១៣ ។

ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤

(៣៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ៗ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបណ្ឌិតសេដ្ឋី
ជិតក្រុងសាវត្ថី ៗ គ្រានោះ ធម្មិកទុបាសក បានចូលទៅគាល់
ព្រះមានព្រះភាគ ជាមួយនឹងពួកទុបាសក ប្រមាណ ៥០០ នាក់
លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទី
សមគួរ ៗ ធម្មិកទុបាសក លុះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំ
ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដោយគាថាដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

[៤០] បុត្តាមិ នំ តោតម ភ្នំបញ្ច
 កថដ្ឋកោ សាវតោ សាធុ ហោតិ
 យោ វា អតារា អនតារមេតិ
 អតារិយោ វា បនុចាសកាសេ ។
 ភុត្តា លោកិស្ស សទេវកិស្ស
 កតិ បជាណសិ បរាយនព្វា
 ធន ភត្តិ(១) តុល្យោ ទិបុណត្តទស្សី
 ភុត្តា តុទិំ បរិំ វទិទ្តិំ ។
 សត្វំ ភុំ ញាណមវេច្ច ធម្មំ
 បកោសេសិ សត្តោ អនុកម្មមាតោ
 វិជជ្ជនោសិ សមន្តចក្កិ
 វិរោចសិ វិមលោ សត្វលោកេ ។
 អភិច្ចំ តេ សុត្តិកេ ធាតវាជា
 ឯវាវណា ធាម ជិយោតិ សុត្តា
 សោបិ តយា មន្តយេត្តាជ្ឈកមា
 សាធុតិ សុត្តាន បតិភ្នំចោ ។

១ ប. ៨ បទី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(៤០) បពិត្រព្រះគោតម ទ្រង់មានព្រះបញ្ញាដូច
ផែនដី ខ្ញុំសូមក្រាបទូលសួរព្រះអង្គ បុគ្គលដែលចេញចាក
ផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្ទះស្នាក់ ឬក៏ពួកបាសកមានផ្ទះក្តី ប្រតិបត្តិ
ដូចម្តេច ទើបហៅថា សាវ័កល្អ ។

ព្រះព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវគតិផង នូវដំណើរទៅខាង
នាយ (ចាកគតិ) ផង របស់សត្វលោកព្រមទាំងទៅលោក
បុគ្គលជាអ្នកឃើញសេចក្តីល្អិត ស្មើដោយព្រះអង្គ មិន
មានឡើយ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងពោលសរសើរព្រះ
អង្គថាជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងហើយ ទ្រង់អនុគ្រោះពួកសត្វ
ទ្រង់ប្រកាសញ្ញាណនឹងធម៌ទាំងពួង បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់មាន
ចក្ខុគឺប្រាជ្ញាជុំវិញ ព្រះអង្គជាបុគ្គលមានកិលេសត្រឿងប្រក់
បើកចេញហើយ មិនមានមន្ទិល រុញរឿង ក្នុងលោកទាំងពួង ។

ស្តេចដំរីឈ្មោះឯកវណ្ណ បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ឈ្នះនូវបាបធម៌ហើយ ក៏ទៅក្នុងសំណាក់នៃព្រះអង្គ
ស្តេចដំរីនោះ ប្រឹក្សានឹងព្រះអង្គ ហើយបានសម្រេចមគ្គផល
បានស្តាប់ធម៌មានចិត្តត្រេកអរ (អនុមោទនា) ថា សាធុ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ចូឡវរុត្តស្ស ចុទ្ធសមំ ធម្មិកសុត្តំ

វាជាបិ តំ វេស្សវេណា កុវេរោ

ឧបេតំ ធម្មំ បរិបុត្តមាណោ

តស្សាបិ ត្វំ បុត្តតោ ព្រាសីសំ

សោ ចាបិ សុត្វាន បតីតុចោ ។

យេ កេចិមេ តត្តយា វាទសីលា

អាជីវកា វា យទិ វា ធិតត្តា

បញ្ញាយ តំ នាតត្តន្តំ សព្វេ

វេតោ វជន្តំ វិយ សីយកាមី ។

យេ កេចិមេ ព្រាហ្មណា វាទសីលា

វុឡ្យ វាបិ ព្រាហ្មណា សន្តំ កេចិ

សព្វេ តយី អត្តតទ្ធា កវន្តំ

យេ ចាបិ អពោ វាទិចោ មពាមាណ ។

សុត្តនិបាត បូជវគ្គ ទី ២ ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤

សូម្បីស្តេច ឈ្មោះវេស្សវណ្ណកុរេវៈ ចូលទៅក្រុងព្រះអង្គ
 ក៏សាកសួរនូវធម៌ លុះស្តេចនោះសួរហើយ ព្រះអង្គក៏បាន
 ព្យាករ ស្តេចនោះ លុះបានស្តាប់ ក៏មានចិត្តក្រេកអរ ។
 ពួកតិរិយណាមួយ ទោះបីជាអាជីវិក ឬខិត្តន្ត មានការ
 ពោល (អួត) ជាប្រក្រតី ពួកតិរិយទាំងអស់នោះក៏មិនកន្លង
 ព្រះអង្គដោយប្រាជ្ញាបាន ដូចជាបុគ្គលឈរមិនអាចនឹងកន្លង
 នូវបុរសដែលកំពុងស្ទុះទៅយ៉ាងរហ័ស បានដូច្នោះដែរ ។
 ពួកព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមានការ (អួត) ជាប្រក្រតី
 ឬពួកព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ទោះបីជាត្រឡប់ចាក តុំនោះរសាត
 ពួកជនដទៃណា ដែលមានសេចក្តីសំគាល់ថា ពួកយើងក៏ជា
 អ្នកមានវំទះដែរ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាដើមទាំងអស់នោះ សុទ្ធ
 តែជាអ្នកជាប់ជំពាក់ដោយសេចក្តី ចំពោះព្រះអង្គ គឺប្រាជ្ញា
 ឲ្យព្រះអង្គកាត់សេចក្តីឲ្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោគោ

អយត្តា ធម្មោ ជិវុណោ សុខោ ច
 យោយំ តយា កកវា សុប្បុត្តោ
 តមេវ សព្វេ មយំ សុស្សមាណា(១)
 តំ លោ(២)វទ បុច្ឆិតោ ពុទ្ធសេដ្ឋ ។
 សព្វេបិមេ ភិក្ខុវេ សង្កសិដ្ឋា
 ឧបាសកា ចាបិ តត្តេវ សោតំ
 សុណានុ ធម្មំ វិមលេណានុតុទ្ធំ
 សុកាសិតំ វាសវស្សេវ ទេវំ ។
 សុណាថ មេ ភិក្ខុវេ សាវយាមិ(៣)វេ
 ធម្មំ ធុតំ តញ្ញា(៤) ចរាថ សព្វេ
 ឥរិយាថមិ បព្វជិតានុលោមិតំ
 សេវេថ នំ អត្តទស្សី មតិមា ។

១ ឧ. សុស្សសមាទា ។ ម. វិសុស្សសមាទា ។ ២ ឧ. ត្រតោ ។ ម. ត្រំ តោ ។
 ៣ ម. សារិយស្សមិ ។ ៤ ម. ធុតត្តញ្ញ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ធម៌ណាដែលព្រះអង្គសំដែង
 ដោយប្រពៃហើយ ធម៌នេះឯង ជាធម៌ដ៏ល្អិតផង ជាធម៌
 នាំមកនូវសេចក្តីសុខផង ពួកខ្ញុំព្រះអង្គទាំងអស់គ្នា ចង់
 ស្តាប់នូវធម៌នោះឯង បពិត្រព្រះអង្គ ជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ
 កាលបើពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ទូលសួរហើយ សូមព្រះអង្គ សំដែង
 នូវធម៌នោះឲ្យបាន ។

ពួកភិក្ខុនឹងពួកឧបាសក ទាំងអស់នេះ ក៏បានអង្គុយ
 ប្រជុំគ្នា ដើម្បីស្តាប់ក្នុងទីនោះដែរ បានស្តាប់នូវធម៌ដែល
 ព្រះពុទ្ធមិនមានមន្ទិល ត្រាស់ដឹងហើយ ដូចជាពួកទេវតា
 (អង្គុយប្រជុំគ្នា ដើម្បីស្តាប់)នូវសុភាសិតរបស់ព្រះឥន្ទ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ពាក្យតថាគតចុះ តថាគតនឹង
 ញ៉ាំងអ្នកទាំងឡាយ ឲ្យស្តាប់ នូវធម៌ជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវ
 ភិលេស អ្នកទាំងអស់គ្នា ចូរប្រព្រឹត្តធម៌ជាគ្រឿងកំចាត់បង់
 នូវភិលេសនោះ បុគ្គលអ្នកមានប្រាជ្ញា ឃើញនូវប្រយោជន៍
 តប្បិសេនតបនូវវិទ្យាបថ ដ៏សមគួរដល់ឋានៈបព្វជិតនោះ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស ពុទ្ធវិគុយ្យ បុទ្ទសមំ ធម្មិកសុត្តំ

នោ វេ វិកាលេ វិចរេយ្យេ ភិក្ខុ
 កាមេ ច បិណ្ណាយ ចរេយ្យេ កាលេ
 អកាលោ ហិ សជន្តិ សន្តិ
 តស្មា វិកាលេ ន ចរន្តិ តុទ្ធា ។
 រុទា ច សទ្ធា ច រសា ច កទ្ធា
 ដស្សា ច យេ សម្មទយន្តិ សត្ត
 ឯតេសុ ធម្មេសុ វិនេយ្យេ នន្តិ
 កាលេន សោ បរិសេ ហាតវាសំ
 បិណ្ណំ ច ភិក្ខុ សមយេន លទ្ធា
 ឯកោ បដិក្កម្ម រហោ ធិសីនេ
 អជ្ឈតន្តិ ន មនោ តហិទ្ធា
 ទិច្ចារយេ សន្តហិតតកាលោ ។
 សចេបិ សោ សល្លបេ សារកេន
 អពោន វា កេនចិ ភិក្ខុនា វា
 ធម្មំ បណ្ឌិតំ តមុទាហរេយ្យេ
 ន បេសុណំ នោបិ បរុបវាទំ ។

សុត្តនិបាត ចូឡវគ្គ ទី ២ ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤

ភិក្ខុមិនគប្បីត្រាច់ទៅ ក្នុងកាលខុស ត្រូវតែត្រាច់ទៅ
 បិណ្ឌបាត ក្នុងស្រុក ក្នុងកាលគួរ គឺពេលព្រឹកទល់ថ្ងៃត្រង់
 ព្រោះថា កិលេសជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទាំងឡាយ រមែង
 ជាប់នូវបុគ្គលអ្នកត្រាច់ទៅ ក្នុងកាលមិនគួរ ព្រោះហេតុនោះ
 ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មិនទៅក្នុងកាលខុសឡើយ ។

ធម៌ទាំងឡាយណា គឺរូប សម្បត្តិ កិច្ច រស
 ផ្សព្វ តែងញ៉ាំងពួកសត្វ ឲ្យស្រវឹង ភិក្ខុនោះបន្ទាបនឹងនូវ
 សេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយនោះ ហើយគប្បីចូលទៅ
 បិណ្ឌបាតក្នុងកាលគួរ លុះបានបិណ្ឌបាតក្នុងកាលគួរហើយ
 ត្រូវចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង អង្គុយសម្លឹងទិស្វាត់ គិតនូវ
 ខន្ធសន្តានខាងក្នុង គ្រប់គ្រងចិត្តបានល្អហើយ មិនគប្បី
 នាំចិត្តចេញទៅខាងក្រៅឡើយ ។ បើភិក្ខុនោះ ចរចា
 ជាមួយនឹងសាវ័កក្តី អន្យតិយណាមួយក្តី ភិក្ខុក្តី គួរពោល
 ឡើងនូវធម៌ដ៏ទុត្តមនោះ មិនគួរពោលពាក្យញុះញង់ ផង
 មិនគួរពោលពាក្យតិះដៀលអ្នកដទៃ ផង ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយាយោ

ភិទ្ធាញ្ចំ ឯតេ បដិសេនិយន្តំ
 ន តេ បសំសាម បរិត្តបរោ
 តតោ តតោ នេ បសដន្តំ សម្ពា
 និត្តញ្ចំ តេ តតុ កបេន្តំ ធូរ ។
 បំណ្ហំ វិហារំ សយនាសនញ្ច
 អាមញ្ច សម្ព័រាដិវជ្ជបភិហានំ
 សុត្តាន ធម្មំ សុត្តនេន ទេសនំ
 សម្ពាយ សេវេ វិបត្តាសារីកោ ។
 តស្មា ហិ បំណ្ហោ សយនាសនេ ធម
 ការេ ធម សម្ព័រាដិវជ្ជបភិហានេ
 ឯតេសុ ធម្មេសុ វរុន្ធបលិតោ
 ភិក្ខុ យថា ហោត្តេវ ភិក្ខុនំ ។
 កហដ្ឋវន្តំ បន ពេ វិទាមិ
 យថាតេវា សារីកោ សាដុ ហោតិ
 ន ហោស លញ្ចា សបរិត្តហេន
 ដស្សត្ត យោ កេវិលោ ភិក្ខុធម្មោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រោះមោឃបុរសពួកមួយ តែងរោលភ្នាក់នូវការនិយាយ
 (ប្រណាំងប្រជែង) គថាគត មិនសរសើរនូវពួកជនដែល
 មានប្រាជ្ញាតិចតាំងនោះឡើយ ការជាប់ចំពាក់ (ដោយវិវេទ
 តាំងឡើង) អំពីគន្លងវៃពាក្យនោះ ។ តែងជាប់ចំពាក់នឹង
 ជនតាំងនោះ ដ្បិតជនតាំងនោះ រមែងញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងការនិយាយនោះ ដ៏ឆ្ងាយ (អំពីសម្រេចនឹងវិបស្សនា) ។
 សារីកអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ស្តាប់ធម៌ ដែលព្រះសុគត
 ទ្រង់សំដែងហើយ គប្បីពិចារណា ហើយសីមសេព នូវ
 ចំណូចាតផង វិហារផង ទីជេក ទីអង្គុយផង ទឹកសម្រាប់
 លាងធ្មលីជាប់នឹងសង្ឃដីផង ។ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុមិន
 ជាប់ចិត្តក្នុងធម៌តាំងនោះ គឺចំណូចាត សេនាសនៈ នឹងទឹក
 សម្រាប់លាងធ្មលីជាប់នឹងសង្ឃដី ដូចដំណក់ទឹក មិនជាប់
 លើស្លឹកឈូក ។ ម្យ៉ាងទៀត គថាគត សំដែងនូវវត្ថុ
 របស់គ្រហស្ថ ដល់អ្នកតាំងឡើយ សារីកអ្នកធ្វើយ៉ាងណា
 ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកល្អ ព្រោះថា ធម៌របស់ភិក្ខុតាំងអស់ណា
 (ដែលគថាគតពោលក្នុងកាលមុន) ធម៌នោះ គឺបុគ្គលប្រកប
 ដោយសេចក្តីហ្មត់ហ្មង មិនបានសម្រេចឡើយ ។

សុត្តនិបាតេ ទុកិយស្ស ចូឡវគ្គស្ស ចុទ្ធសមំ ធម្មិកសុត្តំ

ចាណំ ន ហិរេ ន ច យាតយេយ្យ
 ន ចានុជណា ហាននំ បរេសំ
 សព្វេសុ ក្កតេសុ និទាយ ទណ្ឌំ
 យេ ថាវេក យេ ច ភសា សន្តំ លោកេ ។
 តតោ អទិទ្ឋំ បរិវេជ្ជយេយ្យ
 តំញំ ក្កតំ សាវតោ ពុជ្ឈមាទោ
 ន ហារយេ ហាននំ ចានុជណា
 សត្ថំ អទិទ្ឋំ បរិវេជ្ជយេយ្យ ។
 អព្រហ្មចរិយំ បរិវេជ្ជយេយ្យ
 អង្ការកាសុំ ជលិតំ វិញ
 អសម្មណនោ បន ព្រហ្មចរិយំ
 បរស្សំ ទារំ ចាតក្កមេយ្យ ។
 សកក្កតោ វា បរិសក្កតោ វា
 ឯកស្សំ ចេកោ ន មុសា កណោយ្យ
 ន កាលាយេ កលានំ ចានុជណា
 សត្ថំ អក្កតំ បរិវេជ្ជយេយ្យ ។

សុត្តនិបាត ប្បវេណី ទី ២ ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤

បុគ្គលមិនគប្បីសម្លាប់សត្វ ដោយខ្លួនឯង មិនគប្បីប្រើអ្នក
 ដទៃឲ្យសម្លាប់ មិនគប្បីពេញចិត្តនឹងពួកជនដទៃ ដែល
 សម្លាប់ ពួកសត្វណា មានសន្តានចិត្តខាប់ខ្លួនក្តី ពួកសត្វណា
 មានចិត្តភក់ស្អុតក្តី តែងមាននៅក្នុងលោក បុគ្គលគប្បីដាក់
 ចុះនូវអាជ្ញាក្នុងសត្វទាំងអស់នោះ ។ លំដាប់ពីនោះ សារីក
 កាលដឹង គប្បីរៀបរង់នូវទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ មិន
 គប្បីលួចយកទ្រព្យតិចតួច ក្នុងទីណាមួយឡើយ មិនគប្បី
 ពេញចិត្តនឹងពួកជន ដែលលួចទ្រព្យគេឡើយ គប្បីរៀបរង់
 នូវទ្រព្យទាំងពួងដែលគេមិនបានឲ្យ ។ វិញ្ញាជន គួររៀបរង់
 នូវអព្រហ្មចរិយៈ ដូចជាបុគ្គលរៀបរណ៍រំរើកភ្លើង កំពុង
 ឆេះរន្ទាល កាលបើមិនអាចប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈទេ ក៏កុំគប្បី
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវប្រពន្ធរបស់ជនដទៃ ។ បុគ្គលណាមួយ ចូល
 ទៅក្នុងរោងប្រជុំក្តី ចូលទៅក្នុងកណ្តាលបរិសេឡក្តី មិនគប្បី
 ពោលពាក្យកុហក ចំពោះជនណាមួយ មិនគប្បីឲ្យអ្នកដទៃ
 និយាយកុហក មិនគប្បីពេញចិត្តនឹងពួកជន ដែលនិយាយ
 កុហកឡើយ គប្បីរៀបរង់ពាក្យមិនពិតទាំងពួង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

មជ្ឈិកា ទានំ ន សមាចរេយ្យ
 ធម្មំ ឥទំ ភេតយេ យោ ភហាដ្ឋា
 ន ទាយយេ បិវិតំ នាទុជញ្ញា
 ឧម្មានន្តំ ឥតំ ទំ វិទិត្វា ។
 មនា ហំ ទាទានំ ករេន្តំ ពាលា
 ការេន្តំ ចញ្ញាបំ ជនេ បមត្ត
 ឯតំ អប្បញ្ញាយតទំ វិជ្ជយេ
 ឧម្មានំ មោហានំ ពាលកន្តំ ។
 ទាលំ ន ហនេ ន ចាទិទ្ធមានិយេ
 មុសា ន កាសេ ន ច មជ្ឈិទោ សិយា
 អព្រហ្មចរិយា វិមេយ្យ មេដុតា
 វត្តំ ន គុញ្ញយ្យ វិកាលភោជនំ
 មាលំ ន ជារេ ន ច កន្ធមាចរេ
 មញ្ញោ ធម្មាយំ វ សយេថ សន្តតេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលមិនគប្បីប្រព្រឹត្តផឹកនូវទឹកស្រវឹង គប្បីពេញចិត្តនឹងធម៌
 គឺភិរិយាវៀរចាកការផឹកនោះ គ្រហស្ថណា បានដឹងនូវ
 ភិរិយាផឹកនោះ ថា មានភាពឆ្គួតជាបំផុត គ្រហស្ថនោះ
 មិនគប្បីផឹក មិនគប្បីពេញចិត្តនឹងបុគ្គល ដែលផឹកឡើយ ។
 បុគ្គលពាលទាំងឡាយ ធ្វើនូវអំពើបាប ដោយខ្លួនឯងក្តី ឲ្យ
 ជនដែលមានសេចក្តីប្រមាទឯទៀតធ្វើក្តី ក៏ព្រោះតែសេចក្តី
 ស្រវឹង (ហេតុនោះ) បុគ្គលគួរលះនូវការផឹកនូវទឹកស្រវឹង
 ជាគ្រឿងបណ្តាល ឲ្យកើតបាប នាំឲ្យឆ្គួត នាំឲ្យវង្វេង
 ទាំងនាំឲ្យល្ងង់នុះចេញ ។ បុគ្គលមិនគប្បីសម្លាប់សត្វផង
 មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យផង មិនគប្បី
 និយាយពាក្យកុហកផង មិនគប្បីផឹកនូវទឹកស្រវឹងផង គប្បី
 វៀរចាកការប្រព្រឹត្តិ មិនប្រសើរ គឺសេពមេបុនធម្ម ផង
 មិនគប្បីបរិភោគភោជន ក្នុងវេលាយប់ មិនគប្បីបរិ-
 ភោគភោជន ក្នុងកាលខ្យស គឺថ្ងៃរសៀលផង មិនគប្បី
 ទ្រទ្រង់នូវកម្រងផ្កាផង មិនគប្បីលាបនូវគ្រឿងក្រអូបផង
 គប្បីដកលើគ្រែដំគួរ ឬកម្រាលដែលក្រាលលើដៃនដីផង

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស បិទ្កវគ្គស្ស បុទ្ធសមំ ធម្មិកសុត្តំ

ឯតំ ហំ អដ្ឋង្គិកោ មាហុចោសថិ
 តុទ្ធនំ ទិក្ខុន្តតុណា បកាសំតំ ។
 តតោ ច បក្ខស្សបវស្សោសថិ
 មាតុទ្ធសី បញ្ចទសិញ្ច អដ្ឋមី
 មាជិហារិកបក្ខញ្ច បសន្នមាណសោ
 អដ្ឋង្គិយេនំ សុសមត្តបំ ។
 តតោ ច មាតោ ឧបវដ្ឋោសោថោ
 អន្នន មាណេន ច កិក្ខុសង្ឃំ
 បសន្នចត្តោ អនុមោទិមាណោ
 យថារហំ សិរិកជេន វិញ្ច ។
 ធម្មេន មាតាបិតេកេ ករយ្យ
 បយោជយេ ធម្មិកំ សោ វណិជ្ជំ
 ឯតំ កិហំ វត្តយមប្បមត្តោ
 សយម្បកេ មាម ឧបេតិ ទេវេតិ ។

ធម្មិកសុត្តំ បុទ្ធសមំ ។
 បិទ្កវគ្គោ ទុតិយោ ។

សុត្តនិបាត បូជវិគ្គ ទី ២ ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤

ព្រោះអ្នកប្រាជ្ញ បានពោល នូវឧបទេសថប្រកបដោយអង្គ
ប្រាំបីទុំ ថាជាឧបទេសថ ដែលព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់
ដល់នូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ប្រកាសហើយ ។

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកចូរមានចិត្តជ្រះថ្លា រក្សាឧបទេសថ
ដែលប្រកបដោយអង្គប្រាំបី ឲ្យមានសភាពពញ្ញាលេញល្អ
អស់ថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ នឹងថ្ងៃ ទី ៨ នៃបក្ខុផង អស់
បាដិហារិកបក្ខុផង (១) ។

ន័យមួយទៀត វិញ្ញាជនដែលបានរក្សាឧបទេសថ អំពី
ព្រឹកហើយ គួរមានចិត្តជ្រះថ្លា រីករាយ អង្គុសភិក្ខុសង្ឃ
ដោយបាយនឹងទឹកតាមសមគួរ ។

វិញ្ញាជននោះ គួរចិញ្ចឹមមាតាបិតាដោយធម៌ គួរប្រកប
ជំនួញ ដែលប្រកបដោយធម៌ គ្រហស្ថអ្នកមិនប្រមាទ
ប្រព្រឹត្តវត្តិបែបនេះ រមែងទៅកើត ក្នុងពួកទេវតាល្អោះថា
សយម្បតា (ទេវតាមានពន្លឺផ្សាយចេញអំពីខ្លួន) ។

ចប់ ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤ ។

ចប់ បូជវិគ្គ ទី ២ ។

១ រវាង៥ទៃពីតាំងពីខែអាសាធ ដល់ខែកត្តិក ហៅថា បាដិហារិកបក្ខុ ។ អន្តិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តិស្សប្បទានំ^(១)

រតនាមគន្ធា ហិរិ ច មង្គលំ សូចំលោមេន
 កម៌លោ ព្រាហ្មណាមិ ច នាវា កីសីលឧដ្ឋានោ
 រាហុលោ បុន វង្គីសោ បរិព្វាជនិយោ តតា
 ធម្មិកញ្ច វិទុនោ អហុ ច្ចុឡវត្តញ្ចិ ច្ចុឡសានិ ។

១ ខ. តិស្សប្បទានំ

រតនំ អមគន្ធា	ហិរិញ្ច មង្គលុត្តមំ
សូចិលុមោ ធម្មចរិយា	បុន ព្រាហ្មណធម្មិកំ
នាវា ច សុត្តំ កីសីលំ	ឧដ្ឋានំ អន្តិ រាហុលោ
កញ្ជោ ច បរិព្វាជោ	ធម្មិកោ ច បុនាបរំ
ច្ចុឡសានិ សុត្តានិ	ច្ចុឡវត្តានិ វុព្វានិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ឧទ្ធាននៃចូឡវគ្គនោះគឺ

រតនសូត្រ ១ អាមគន្ធសូត្រ ១ ហិរិសូត្រ ១ មន្តលសូត្រ ១
 សូចិលោមសូត្រ ១ កបិលសូត្រ ឬ ធម្មចរិយសូត្រ ១
 ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រ ១ នាវសូត្រ ១ កីសិលសូត្រ ១
 ឧដ្ឋានសូត្រ ១ វហុលសូត្រ ១ វន្តីសសូត្រ ១ សម្មាបរិញ្ញាដ-
 និយសូត្រ ១ ធម្មិកសូត្រ ១ អ្នកប្រាជ្ញចាត់ឡាយ បាន
 ពោលនូវចូឡវគ្គថា មានសូត្រ ១៤ ដូច្នោះឯង ។

សុត្តនិបាតេ តតិយោ មហារិគ្គោ

បឋមំ បព្វជានិស្សំ

(៤១) បព្វជំ កំត្តយេស្សាមិ យថា បព្វជំ ចក្ខុមា

យថា វិមិសនាណោ សោ បព្វជំ សមាភេតយេ ។

សន្តាណាយំ យរាវសោ រជស្សាយតនំ ឥតិ

អញ្ញោកាសោ ច បព្វជំ ឥតិ ទិស្វាន បព្វជំ ។

បព្វជំត្វាន កាយេន ចាបកម្មំ វិជ្ជយំ

វិមិទ្ធុវិតំ ហិត្វា អាជីវំ បរិសោធយេ ។

អគមា រាជគហំ តុន្តោ មគនានំ កិវិព្វជំ

បិណ្ណយ អភិហារេសិ អាភិណ្ណវិលត្តុណោ ។

តមទ្ធុសា តមិសារោ ចាសា ទិស្សិ បតិជ្ជតោ

ទិស្វា លត្តុណាស ប្បវិជ្ជំ ឥបបត្តំ អភាសថ

សុត្តនិបាត មហាវិគ្គី ទី ៣

បព្វជានុវត្ត ទី ១

(៤១) (ព្រះអាទន្ទដ៏មានអាយុ ពោលថា) ខ្ញុំនឹង
សំដែងនូវបព្វជានុវត្ត ដែលព្រះពុទ្ធមានចក្ខុនោះ បានទ្រង់
ព្រះផ្នួសហើយ ដោយប្រការយ៉ាងណា ទ្រង់ពិចារណា
ឃើញយ៉ាងណា ទើបទ្រង់ពេញព្រះហ្មឺននឹងបព្វជានុវត្ត ។
ព្រះអង្គទ្រង់ឃើញថា យកវាសនេះ ចង្អៀតចង្អល់ ជាទី
កើតនៃតួលីគីតិលេស មួយទៀត ទ្រង់ឃើញថា បព្វជានុវត្ត
មានទុក្ខសទ្ធាយ ទើបទ្រង់ព្រះផ្នួស ។ លុះព្រះអង្គទ្រង់
ព្រះផ្នួសហើយ រៀរចាកបាបកម្ម ដោយកាយ លះបង់
ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ ដោយវាចា ជំរះអាជីវៈឱ្យបរិសុទ្ធ ។
ព្រះពុទ្ធមានព្រះលក្ខណៈ ដ៏ប្រសើរបរិបូណ៌ ទ្រង់យាងទៅ
កាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ មានភ្នំព័ទ្ធជុំវិញ ដូចជាក្រោល របស់
ពួកអ្នកមនុស្សទ្រង់យាងបិណ្ឌបាត ។ ព្រះរាជាពិម្ពិសារ
ទ្រង់បិតលើប្រាសាទ បានទតឃើញនូវព្រះពុទ្ធនោះ លុះ
ទ្រង់ឃើញព្រះពុទ្ធបរិបូណ៌ ដោយលក្ខណៈហើយ ទើប
ត្រាស់សេចក្តីនេះ (ចំពោះអមាត្យទាំងឡាយ) ថា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានោ

ឥមំ កោដ្ឋោ និស្សាមេថ អភិវុទោ ព្រហ្មា^(១)សុតិ
 ចរណោន ចេវ សម្មុទ្ទោ យុគមត្តញ្ច មេក្ខតិ
 ឌីក្ខត្តចក្ខុ សតិមា នាយំ និចក្កលាមិវ
 វាជទ្ធតាភិជានុត្ត ក្សហី ភិក្ខុ ឥមិស្សតិ ។
 តេ មេសតា វាជទ្ធតា បដ្ឋិតោ អនុពន្ធិសុំ^(២)
 ក្សហី ឥមិស្សតិ ភិក្ខុ កត្ត វាសោ ភវិស្សតិ ។
 សបទានំ ចរមាលោ កុត្តទ្ធារោ សុសុវតោ
 ឧប្បំ^(៣) បត្តិ អប្បរេសិ សម្មជានោ បតិស្សតោ ។
 ស បណ្ឌិតាវំ ចរិតា និក្ខម្ម នគរា មុនិ
 បណ្ឌិតំ អភិហារេសិ ឯត្ត វាសោ ភវិស្សតិ ។

១ ខ. ព្រហ្ម ។ ២ ម. អនុពន្ធិសុំ ។ ៣ វិទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

វៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលសមណៈ
 នេះ (សមណៈនេះ) មានរូបល្អ បរិបូណ៌ ដោយកំពស់
 នឹងទំហំ មានសម្បុរស្អាត ទាំងបរិបូណ៌ ដោយដំណើរដ៏
 សមរម្យ ក្រឡេកមៀងមើលត្រឹមមួយជួរនឹម មានចក្ខុ
 ក្រឡេកចុះក្រោម មានស្មារតី សមណៈនេះ ដូចជាមិនមែន
 ចេញចាកគ្រូគូលថោកទាបមក (ឬស)ទេ ពួករាជទូត
 ចូរសួរតាមទៅ (ឲ្យដឹងថា) ភិក្ខុ (នេះ) នឹង
 ទៅក្នុងទីណា ។ រាជទូតទាំងនោះ ដែលព្រះរាជាទ្រង់
 បញ្ជាទៅហើយ ក៏ដើរប្រកិតទៅតាមក្រោយ (ដើម្បី
 ឲ្យដឹងថា) ភិក្ខុ (នេះ) នឹងទៅក្នុងទីណា ការនៅនឹង
 មានក្នុងទីណា ។ (ព្រះពោធិសត្វ) ទ្រង់ត្រាច់ទៅកាន់ទីសព្វប្រក
 ទ្រង់គ្រប់គ្រងទ្វារ សង្រួមល្អ ព្រះអង្គមានសម្បជញ្ញា មាន
 ស្មារតី បាទញ្ញាំងបាត្រឲ្យពេញជាទាប គឺទ្រង់ទទួល
 តែល្មម ។ ព្រះពោធិសត្វ ជាអ្នកប្រាជ្ញនោះ ក៏ទ្រង់ត្រាច់
 បំណុលចាត់ហើយ ក៏ស្តេចចេញអំពីនគរ យាងឡើងកាន់ភ្នំ
 បណ្ឌវៈ ដោយគិតថា ការនៅនឹងមានក្នុងទីនេះ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស បឋមំ បព្វជ្ឈិន្តិយសុត្តំ

ទិស្វាន វាស្សបតតំ តយោ(១) ទូតា ឧបាវសិ

ឯកោ ច ទូតោ អាគន្ធា(២) វាដិណោ បដិវេទយំ

ឯស កិក្ខុ មហារាជ បណ្ណាវស្ស បុរក្ខតោ

និសំន្នោ ព្យក្សសភោវ សីហោវ កំភត្តវេ ។

សុត្វាន ទូតវចនំ កម្រទយានេន ខត្តិយោ

តវមានុទ្ធា ជិយ្យាសិ យេន បណ្ណាវបព្វតា ។

ស យានក្ខមិ យាយិត្វា យាណា ឱរយ្ហ ខត្តិយោ

បត្តិកោ ឧបសន្តម្ម អាសជ្ជំ នំ ឧបាវសិ ។

និសជ្ជំ វាជា សម្មោទិ កតំ សារាណិយំ តតោ

កតំ សោ វីតិសារេត្វា ឥមមគ្គំ អកាសថ

យុវំ ច ទហារោ ចាបិ បឋមុប្បត្តតោ សុស្វ(៣)

វណ្ណារោហេន សម្បន្នោ ជាតិមា វិយ ខត្តិយោ

១ ខ. គោ ។ ២ ម. ទេសុ និកោវ អាគន្ធា ។ ៣ ខ. ពសិ បឋមុប្បត្តិកោ សុស្វ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ បព្វដ្ឋសូត្រ ទី ១

ពួកទូត ពួកនាក់ លុះបានឃើញហើយ ក៏ចូលទៅ
 រកព្រះអង្គដែលទៅគង់ក្នុងទីនោះ ចំណែកទូតម្នាក់បានមក
 ក្រាបទូលស្តេចថា បពិត្រមហាពជ ភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុង
 ញាតិបណ្ឌវៈ បែរមុខទៅខាងកើត (ឥតរទ្ធក) ដូចខ្លា
 ធំ គោទសក នឹងសីហៈ ។ លុះព្រះមហាក្សត្រិយ៍
 ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យរាជទូតហើយ ទ្រង់ប្រញាប់រួសរាន
 យាងចេញទៅកាន់ភ្នំបណ្ឌវៈ ដោយព្រះរាជយានដ៏ប្រសើរ ។
 ព្រះមហាក្សត្រិយ៍នោះ លុះទ្រង់យាងផុតទី ដែលទៅ
 ដោយយានហើយ ក៏ចុះចាកយាន ស្តេចចូលទៅដោយព្រះ
 បាទ បានដល់ហើយក៏ចូលទៅរកព្រះពោធិសត្វ ។ ព្រះ
 រាជាទ្រង់គង់ហើយ ទ្រង់ថ្ងែសំណេះសំណាល ដោយ
 ព្រះបន្ទូលគួររឭក លុះទ្រង់បញ្ចប់ព្រះបន្ទូលនោះហើយត្រាស់
 សេចក្តីនេះថា ខ្លួនលោក នៅកំពុងពេញវ័យ នៅក្នុង
 កំឡោះ ជំទង់ ទើបកើតឡើងបានត្រឹមតែបឋមវ័យ នៅជំទង់
 បិច្ចណិ ដោយសម្បុរទើងកំពស់ ដូចជាមានជាតិជាក្សត្រិយ៍

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោ

សោកយន្តោ អនិកត្តំ ឆានស ជ្ឈប្បវត្តតោ

ធនាមំ កោតេ កុញ្ញស្ស ជានី(១) អក្ខាហំ បុត្តតោ ។

ឧដ្ឋំ ជនបទោ រាជ ហំមវន្តស្ស បស្សតោ

ធនវិយេន សម្បន្នោ កោសលស្ស(២) ទិកេតិយោ

អាទិទ្ធា(៣) ឆាម កោត្តន ភាកិយា ឆាម វាតិយា

តម្ហា កុលា បព្វជិតោ (ម្ហិ)(៤) ន កាមេ អភិបត្តយំ

កាមេស្វាទីនំ ទិស្វា នេក្ខមំ ធម្មំ ខេមតោ

បដានាយ ភមិស្សាមិ ឯត្ថ មេ វញ្ញតិ មនោតិ ។

បព្វជិតសុត្តំ បឋមំ ។

១ ខ. ជានី ប ។ ២ ខ. កោសលេស្ស ។ ៣ ឃ. អាទិព្វោ ។ ៤ ខ. កុលា បព្វជិតោម្ហិ រាជ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

លោកចូរញ៉ាំងជន ជាប្រធានវិនិយោគ (មេទាហាន) ឲ្យ
 រុំជឿន ហើយចូរជាបុគ្គលមានពួកជន អ្នកមិនធ្វើអំពើ
 អាច្រក់ជាបរិវារ ចូរបរិភោគនូវភោគៈទាំងឡាយចុះ ខ្ញុំឲ្យ
 ដល់លោក កាលបើខ្ញុំសួរហើយ លោកចូរព្រាប់ជាតិ
 ដល់ខ្ញុំ ។

(ព្រះពោធិសត្វត្រាស់ថា) បពិត្រមហាពជ ត្រង់ទៅ
 មានជនបទមួយ នៅប្របក្ខំហិមវន្ត ជាជនបទ បរិច្ចណិ
 ដោយទ្រព្យ នឹងជនអ្នកមានព្យាយាម អាស្រ័យនៅនឹង
 វែននេតាសល (មានជនមួយពួក) មានគោត្រជាអាទិច្ច
 គោត្រ មានជាតិជាសាកិយៈ អាត្មាភាពបានចេញចាកត្រកូល
 នោះមកបួស អាត្មាភាពមិនត្រូវការដោយកាមទាំងឡាយ
 ឡើយ អាត្មាភាពបានឃើញទោសក្នុងកាមទាំងឡាយ បាន
 ឃើញនូវការចេញចាកកាមថាជាក្រឡឹងក្សេម នឹងទៅ ប្រឹង
 ប្រកបព្យាយាម ចិត្តរបស់អាត្មាភាព ត្រេកអរក្នុងព្យា-
 យាមនៈ ។

បឋំ បព្វដ្ឋាសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ បណ្ឌិតស្តំ

(២២) តំ មំ បដានបហិតតំ ធម៌ នេរញ្ញាម្បតំ

វិបក្កម្ម ឈាយន្តំ យោគត្រៃមស្ស បត្តិយា

ធម្មចំ ករុណំ វាចំ ភាសមាណោ ឧបាសមំ

កំសោត្រមសំ ធុត្ថុណោ សង្កកេ មរណំ តវំ ។

សហស្សកាតោ មរណាស្ស ឯកំសោ តវំ ជីវិតំ

ជីវិតោ ជីវិតំ សេយ្យា ជីវំ បុញ្ញានិ កាហសំ ។

ចរតោ ចតេ ព្រហ្មចរិយំ អត្តហុតញ្ច ជ្ជហតោ

បហ្នតំ ច័យតេ បុត្តំ កំ បដានេន កាហសំ ។

ធុត្តោ មត្តោ បដានាយ ធុត្តិវោ ធុរកិស្សវោ

ឥមា តាថា ភណំ មារោ អដ្ឋា ពុទ្ធស្ស សង្កកេ ។

បដានសូត្រទី ២

(៤៤) (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) មារ កាល

ពោលនូវវេទប្រកបដោយសេចក្តីអាណិត ចូលទៅជិតតថាគត

នោះ ដែលមានចិត្តស្ងួតទៅរកព្យាយាម បានទៅដល់

ស្ទឹងនេរោញ កំពុងតែសង្វិតដុតបំផ្លាញកិលេស ដើម្បី

សម្រេចនូវធម៌ជាទីក្សេមចាកយោគៈថា អ្នកស្តាំងស្តមហើយ

មានសម្បុរពាក្រក់ សេចក្តីស្លាប់កាន់តែជិតអ្នកហើយ ។

អ្នកមានសេចក្តីស្លាប់មួយពាន់ភាគហើយ នៅរស់តែ

មួយភាគទេ បើអ្នកមានជីវិតរស់នៅ ប្រសើរជាង

ព្រោះកាលអ្នករស់នៅ គង់នឹងបានធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ។

កាលអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ នឹងបូជាភ្លើង គង់សន្សំ

បុណ្យបានច្រើន អ្នកនឹងធ្វើម្ហីកើត ដោយការព្យាយាម ។

ផ្លូវទៅរកព្យាយាម ជាផ្លូវទៅបានដោយក្រ ធ្វើបានក៏

ដោយក្រ ឲ្យសម្រេចបានដោយក្រ មារបានឈរពោល

ភាថាទាំងឡាយនេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តំ តថាវាទិំទំ មារំ	កកវា ឯតទព្រាវំ
បមត្តតទ្ធិ បាបិម ^(១)	យេនត្ថេន ឥធាកតោ
អណ្តាមត្តោ បិ ^(២) បុព្វេន	អត្តោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតំ
យេសញ្ច អត្តោ បុព្វេន	តេ មារោ វុត្តមវហតំ ។
អត្តំ សទ្ធា តថោ វិយំ	បញ្ញា ច មម វិជ្ជតំ
ឯវំ មិ បហំតត្តិបិ	កី វិវមនុប្បច្ឆសិ ។
នទីនម្បិ សោតានិ	អយំ វាតោ វិសោសយេ
កិញ្ច មេ បហំតត្តស្ស	លោហិតំ ទ្ធិបសុស្សយេ ។
លោហិតេ សុស្សមាទម្មិ	បិតំ សេម្ហញ្ច សុស្សតិ
មំសេសុ ទិយមាទេសុ	កិយ្យោ ចិត្តំ បសីទតិ
កិយ្យោ សតិ ច បញ្ញា ច	សមាទិ មម តិជ្ជតិ ។

១១. បាបិម ។ ២១. អណ្តមត្តោបិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់នឹងមារនោះ ដែលមក
និយាយដូច្នោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មារមានចិត្តបាប អ្នកមាន
សេចក្តីប្រមាទដៅពេញ តថាគតមកក្នុងទីនេះ ព្រោះសេចក្តី
ត្រូវការ(ដោយបុណ្យ)ណា សេចក្តីត្រូវការដោយបុណ្យនោះ
សូម្បីបន្តិចបន្តួច មិនមានដល់តថាគតឡើយ បើពួកជនណា
ត្រូវការដោយបុណ្យ ទើបមារគួរនិយាយ (យ៉ាងនេះ) នឹង
ពួកជននោះចុះ ។

សទ្ធាផង តបៈផង វិរិយៈផង បញ្ញាផង រមែងមានដល់
តថាគត កាលបើយ៉ាងនេះ ហេតុអ្វី ក៏អ្នកមកសួរនូវការសេ
នៅនឹងតថាគត ដែលមានចិត្តស្អប់ខ្ពើមកាន់ព្រះនិព្វាន ។

សូម្បីខ្យល់នេះ ដែលអាចញ៉ាំងខ្សែទឹកស្ទឹងទាំងឡាយ
ឲ្យរើស្ទូតបាន ក៏មិនអាចញ៉ាំងឈាម របស់តថាគត ដែល
មានចិត្តស្អប់ខ្ពើមកាន់ព្រះនិព្វាន ឲ្យរើស្ទូតបានតិចតួចឡើយ។

កាលបើឈាមរើស្ទូតហើយ ប្រមាត់នឹងស្មៅស្ទឹងរើស្ទូត
កាលបើសាច់អស់ហើយ ចិត្តតថាគតរើរតតែគ្រូថ្លា សតិផង
បញ្ញាផង សមាធិផង របស់តថាគត រើរតតែតាំងនៅមាំ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទុតិយំ បទសុត្តំ

តស្ស មេវំ វិហារតោ បត្តស្ស្គត្តបវេទនំ
 កាមេ(១) ជាបេក្ខតេ ចំត្តំ បស្ស សត្តស្ស្គ សុទ្ធានំ ។
 កាមា តេ បវេមា សេនា ទុតិយា វតិ វុច្ឆតិ
 តតិយា ខុប្បិហាសា តេ ចតុត្តំ តណ្ហា បវុច្ឆតិ (២)
 បព្វមិ(៣) បីនមិទ្ធិន្តេ ធម្មា ភិក្ខុ បវុច្ឆតិ
 សត្តមិ វិចិត្តិញ្ចា តេ មក្ខោ បម្រោ តេ អដ្ឋមោ
 លាកោ សំលោកោ សក្ការោ មិច្ឆាលទ្ធាចយោយសោ
 យោ ចត្តានំ សមុក្កិសេ បរេ ច អវជានតិ
 ឯសា នមុចំ តេ សេនា កណ្ហាស្ស្គា ភិប្បហារិវិ(៤)
 ន នំ អស្សរោ ជីវិតតិ ជេត្វា ច លភតេ សុខំ ។

១ ឧ. ម. កាមេសុ ។ ២ ម. ចតុត្តំ មិច្ឆិ វុច្ឆិ ។ ៣ ឧ. បព្វមិ ។ ៤ ឧ. កណ្ហស្ស្គ-
 ភិប្បហារី ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គទី ៣ បណ្ឌសូត្រទី ២

ចិត្តរបស់តថាគតនោះ កាលសម្រាកសម្រាន្តទៅយ៉ាងនេះ
ដល់ខ្ញុំវិញ វេទនាដ៏ភ្លឺវិញ ក៏មិននឹកនាទូរកាមទាំងឡាយ
ឡើយ អ្នកចូរមើលសេចក្តីបរិសុទ្ធរបស់សត្វចុះ ។

កាមទាំងឡាយ ជាសេនាទី ១ របស់អ្នក សេចក្តីអផ្សុក
ជាសេនាទី ២ សេចក្តីយូននឹងស្រែក ជាសេនាទី ៣ របស់
អ្នក តណ្ហា ជាសេនាទី ៤ ចំនមិច្ចះ ជាសេនាទី ៥ សេចក្តី
ភក់ស្ងួត ជាសេនាទី ៦ សេចក្តីសង្ស័យ ជាសេនាទី ៧
របស់អ្នក ការមើលគុណនឹងសេចក្តីរឹងក្តឹងជាសេនាទី ៨
របស់អ្នក លាភ សេចក្តីសរសើរ សក្ការៈនឹងយស ដែល
បានដោយពិភោគស បុគ្គលណា លើកដំកើងខ្លួនឯងផង
បង្ហាបបង្ហានពួកជនដទៃផង ម្នាលមារ នេះជាសេនា
របស់អ្នក ជាសេនាសម្រាប់ប្រហាររបស់មារ បុគ្គលមិន
ភ្លឺវិញ មិនឈ្នះទូរសេនានោះទេ លុះតែឈ្នះសេនានោះ
ទើបបានទូរសេចក្តីសុខ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឧស មុត្តំ បរិហារេ ជំរុត្តំ(១) មម ជីវិតំ

សន្តិមេមេ មតំ សេយ្យោ យញ្ចេ ជីវេ បរាជិតោ ។

បតាទ្ធា ឯត្តន ទិស្សន្តិ ឯកេ សមណាត្រាហ្មណា

តញ្ច មត្តំ ន ជាទន្តិ យេន កច្ឆន្តិ សុត្តតា ។

សមត្តា ធិជីនី ទិស្សា យុត្តំ មារំ សវហនំ

យុទ្ធាយ បច្ឆកច្ឆាមំ មា មំ ហំនា អចារយំ ។

យន្តេ តំ នប្បសហតំ សេនំ លោកោ សនេវកោ

នន្តេ បណាយ វេច្ឆាមំ អាមំ បត្តិវំ អម្ពនា(២) ។

វសី ករិត្វា សន្តប្បំ សតិញ្ច សុបតិដ្ឋិតំ

វជ្ជា វដ្ឋំ វិចរិស្សំ សារកេ វិនយំ បុត្ត ។

១. ឧ. ម. ជំរុត្តំ ពព ។ ២. ឧ. កច្ឆមិ អាមំ បត្តិវំ អម្ពនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

តថាគតនុ៎ះគុវរក្សទុក ទូវស្មោយាប្បិ (ដូចទង្គជ័យ)
 តថាគតខ្លើមជីវិតរបស់តថាគត (ដែលចាញ់សេនាមារ) ការ
 ស្លាប់របស់តថាគត ក្នុងសង្គ្រាមប្រសើរជាង តថាគតចាញ់
 សេនាមារ ហើយរស់នៅមិនប្រសើរសោះឡើយ ។

សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ដែលលិចលង់ក្នុងកាមទាំងនុ៎ះ
 រមែងមិនប្រាកដ ដោយ (សីលាទិគុណ) ឡើយ ពួកជនអ្នក
 មានវត្តល្អ រមែងទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) តាមផ្លូវណា មាន
 ក៏មិនដឹងនូវផ្លូវនោះទេ ។

តថាគតបានឃើញនូវសេនាទ័ព្ធជុំវិញ ហើយក៏បែរមុខ
 ឆ្ពោះទៅដើម្បីតុល្យទូនូវមារ ដែលលើកចូលមកព្រមទាំង
 វេលានោះ ដោយវេចថា អ្នកកុំញ៉ាំងតថាគត ឲ្យឃ្នាតចាកទី
 ឡើយ លោកព្រមទាំងទៅលោកមិនអាចគ្របសង្កត់នូវសេនា
 របស់អ្នកណា តថាគតអាច គ្របសង្កត់នូវសេនា របស់អ្នកនោះ
 ដោយប្រាជ្ញា ដូចជាយកថ្មមកសង្កត់នូវកាជន៍ដីធ្លិនបាន ។

តថាគតនឹងធ្វើនូវសម្មាសង្កប្បៈ ឲ្យស្អាតផង ធ្វើស្មារតី
 ឲ្យតាំងនៅមាំផង នឹងទូន្មានពួកសាវ័កជាច្រើន ចេញអំពី
 ដែនមួយ ទៅកាន់ដែនមួយ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទុតិយំ បណ្ឌិតសុត្តំ

តេ អប្បមត្តា បហិតត្តា	មម សាសនកាវកា
អកាមស្ស តេ ភមស្សន្តំ	យត្ថ កត្តា ន សោចរេ ។
សត្ត វស្សនំ កកវន្តំ	អនុតន្តិ បទាបនំ
ឡីតារំ ណាទិត្តស្សំ	សម្ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ
មេទវណ្ណំ ចាសាលំ	វាយសោ អនុបវយតា
អបេត្ត មុនំ វិទ្ខេម	អបិ អស្សាទនា សំយា ។
អលទ្ធា តត្ថ អស្សនំ	វាយសេត្តោ អបក្កមិ
កាគោវសេលំ អាសន្ត	និព្វិជ្ជាបេម តោតមំ ។
តស្ស សោកបរេតស្ស	វីណា កត្តា អកស្សប
តតោ សោ ទុមនោ យក្ខោ	តត្តវន្តវាយ ថាតំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គទី៣ បណ្ឌិតសូត្រទី២

ពួកសាវ័កនោះ មិនប្រមាទ មានចិត្តស្ងប់នៅកាន់ព្រះ
និព្វាន ជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រដៅគឺថាគត អ្នកមិនប្រាថ្នា
(នូវកាម) ពួកសាវ័កនោះ នឹងទៅក្នុងទីណា ហើយ
មិនសោក ក៏ទៅក្នុងទីនោះ ។

(មានបទបន្ថែមទៀត) អាត្មាអញ បានជាប់
ប្រកិតតាមព្រះមានព្រះភាគ អស់ ៧ ឆ្នាំហើយ មិនបាន
នូវចន្លោះគឺទោស របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអ្នកមានសិរីសោះ ។

ដូចសត្វក្អែក បានហើរចឹកជុំវិញឬដែលមានពណ៌ដូច
ខ្លាញ់ខាប់ ដោយគិតថា អាត្មាអញគង់បាន របស់ទំនក់ក្នុងទ្រូង
+ នុះខ្លះ គ្រឿងឆ្ងាញ់ពិសា គង់មាន ក្នុងកន្លែងនុះខ្លះមិនលែង ។

អាត្មាអញ តាមយាយីព្រះសមណគោតម ដូចគ្នា
នឹងក្អែក (ដែលប្រឹងចឹក) ច្នៃក្តី ហើយមិនបានវត្ថុ
ឆ្ងាញ់ពិសា ក៏ហើរចេញទៅ ។

កាល មាននោះ ត្រូវសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ហើយ
ពិណក៏រហូតចេញចាកភ្នែក តពីនោះមក មាននោះ មានចិត្ត
អាក់អន់ហើយក៏បាត់ទៅចាកទីនោះឯង ។

តតិយំ សុភាសិតសុតំ

[៤៣] ឯវច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវ

សាវត្ថុយំ វិហាតិ ជេនវនេ អនាថ បិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។

តត្រ ខោ កកវ កិក្ខុ អាមន្តេសិ កិក្ខុវេតិ ។

កនន្តេតិ តេ កិក្ខុ កកវតោ បច្ឆស្ស្សស្សំ ។

កកវ ឯតនវេច ចត្វហិ កិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាកតា

វាថា សុភាសិតា ហោតិ ទ ទុញ្ញសិតា អនវជ្ជា

ច អនន្តវជ្ជា ច វិញ្ញំ ។ កកមេហិ ចត្វហិ ។

ឥធនំ(១) សុភាសិតញោ កាសតិ នោ ទុញ្ញសិតំ

ធមញោ កាសតិ នោ អធម្មំ បិយញោ កាសតិ

នោ អប្បយំ សច្ចញោ កាសតិ នោ អលីកំ ។

១ ខ. ម. ឥធនំ វិក្ខុវេ វិក្ខុ ។

សុភាសិតសូត្រ ទី ៣

(៤៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនា-

ថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះ

មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង

ឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះមាន

ព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់

ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាដែលប្រកប

ដោយអង្គ ៤ ឈ្មោះថាជាសុភាសិត មិនមែនជាទុញ្ញាសិត

ឡើយ ជាវេទនាមិនមានទោសផង ដែលពួកវិញ្ញាណ មិន

គប្បីតិះដៀលផង ។ ប្រកបដោយអង្គ ៤ តើដូចម្តេច ។

គឺបុគ្គលក្នុងលោកនេះ និយាយតែវេទនាជាសុភាសិត មិន

និយាយវេទនា ជាទុញ្ញាសិត ១ និយាយវេទនាជាធម៌តែម្យ៉ាង

មិននិយាយវេទនា មិនមែនជាធម៌ ១ និយាយតែវេទនា

ស្រឡាញ់ មិននិយាយវេទនា ដែលមិនគួរស្រឡាញ់ ១

និយាយតែវេទនាពិត មិននិយាយវេទនាលេះលោះ ១ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ចក្កុន្តំ សុខ្មារិកសុត្តំ

ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ អន្តេហិ សមដ្ឋាកតា

វាចា សុភាសិតា ហោតិ ន ទិព្ភាសិតា អនុវដ្ឋា ច

អនុវដ្ឋា ច វិញ្ញាណន្តំ ។

ឥនិមកេច ភកវា ឥទំ វត្ថាន សុគតោ

អថាបរំ ឯតនិកេច សត្វា

សុភាសិតំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ

ធម្មំ ករណោ ន អធម្មំ តំ ទុតិយំ

ចិយំ ករណោ ន អប្បិយំ តំ តតិយំ

សច្ចំ ករណោ នាលកន្តំ ចតុត្ថន្តំ ។

(៤៤) អថខោ អាយស្មា វជ្ជិសោ ឧដ្ឋាយាសនា

ឯកំសំ ចរំ កត្វា យេន ភកវា តេនញ្ចលំម្បណាមេត្វា

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សុន្តរិកសូត្រ ទី ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាប្រកបដោយអង្គ ៤ នោះឯង
ឈ្មោះថាជាសុភាសិត មិនមែនជាទុក្ខាសិតឡើយ ជាវេទនា
មិនមានពោសផង ដែលពួកវិហារជនមិនគប្បីតិះដៀលផង ។

ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់នូវសូត្រនេះ លុះព្រះ
សុគតជាសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់នូវសូត្រនេះហើយ ទ្រង់ត្រាស់
នូវភាថាវ័ន្តនេះ ក្នុងលំដាប់តទៅថា

ពួកសប្បុរសបាទពោល នូវវេទនាសុភាសិតដ៏ទុក្ខម
(នោះជាទី ១) ពោលនូវវេទនាធម៌ មិនពោលនូវវេទនា
មិនមែនជាធម៌ នោះជាទី ២ ពោលវេទនាគួរស្រឡាញ់
មិនពោលវេទនាដែលមិនគួរស្រឡាញ់ នោះជាទី ៣
ពោលពាក្យពិត មិនពោលពាក្យលេះលោះ នោះ
ជាទី ៤ ។

(៤៤) លំដាប់នោះឯង ព្រះវន្តិសៈ ដ៏មានអាយុ
ក្រោកចាកអាសនៈ ព័ទ្ធជុំវិញស្នាម្នាម ហើយ
ប្រណម្យអញ្ជាលី ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ រួចត្រាបបង្គំទូល

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

កកវន្តំ ឯតទរោច បដិកាតំ មំ កកវំ បដិកាតំ

មំ សុតតាតំ ។ បដិកាតុំ តំ វន្តិសាតំ កកវំ

អរោច ។ អថខោ អាយស្មា វន្តិសោ សម្មា

សារុប្បហំ តាថាហំ អភិក្កវំ

តមេវំ វន្តំ កាសេយ្យ យាយត្ថានំ ន តាបយេ

បរេ ច ន វិហីសេយ្យ សារេវំ វា សុកាសិតា ។

បិយវាចមេវំ កាសេយ្យ យា វំ វា បតិទ្ពន្តិតា

យំ អនាទាយ ចាចានំ បរេសំ កាសតេ បិយំ ។

សច្ចំ វេ អមតា វំ វា ឯស ធម្មោ សន្តន្តោ

សច្ចេ អត្តេ ច ធម្មេ ច អហុ សន្តោ បតិដ្ឋិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ
 ខ្ញុំព្រះអង្គសូមសំដែងធម៌ បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គ
 សូមសំដែងធម៌ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់វង្សសៈ អ្នកចូរសំដែងធម៌ចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 វង្សសៈ ដ៏មានអាយុ បានសរសើរ ដោយគាថាទាំងឡាយ
 ដ៏សមគួរ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្រ្តថា
 បុគ្គល មិនញ៉ាំងខ្លួនឲ្យក្តៅក្រហាយ មិនបៀតបៀន
 ពួកជនដទៃ ដោយវត្តាណា បុគ្គលគួរពោលវត្តា
 នោះឯង វត្តានោះ ឈ្មោះថាជាសុភាសិត ។
 វត្តាណា ដែលគួរត្រេកត្រអាល (ឬ) បុគ្គលមិន
 ប្រកាន់ ឡូវភាគ្យអាគ្រក់ ហើយពោលវត្តាណាជា
 ទីស្រឡាញ់ នៃពួកជនដទៃ បុគ្គលគួរពោលវត្តា
 ជាទីស្រឡាញ់នោះឯង ។ វត្តាពិត ជាវត្តាមិន
 ស្ងាច់ នេះជាធម៌មានមកយូរហើយ ពួកសប្បុរស
 បានតាំងនៅក្នុងអត្តផង ក្នុងធម៌ផង ព្រោះសច្ចៈ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ចតុត្ថំ សុន្ទរិកសុត្ថំ

យំ ពុទ្ធា កាសតិ វាចំ ខេមំ ឯព្វានបតិយា

ទុក្ខស្សន្ត តវិយាយ សា វេ វាចានម្មត្តមាតិ ។

សុភាសិតសុត្ថំ គតិយំ ។

បឋត្តំ សុន្ទរិកសុត្តំ

(២៥) វិវាទេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កតក
 កោសលេសុ វិហារតិ សុន្ទរិកាយ ធម៌យា តីវេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរិកការទ្វាដោ
 ព្រាហ្មណោ សុន្ទរិកាយ ធម៌យា តីវេ អត្ថិ
 ជុហតិ អត្ថិហុតំ បរិចរតិ ។ អថខោ សុន្ទរិក-
 ការទ្វាដោ ព្រាហ្មណោ អត្ថិ ជុហិត្វា អត្ថិហុតំ
 បរិចរិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា សមន្តា ធម្មទ្ធិសា អនុវិលា-
 កេសំ កោ ទុខោ វេមំ ហព្យុសេសំ កុញ្ញោយ្យតិ ។

សុត្តនិយាត មហានិទ្ទេ ទី ៣ សុន្ទរិកសូត្រ ទី ៤

ព្រះពុទ្ធច្រង់ត្រាស់ នូវព្រះវតាណា ជាគ្រឿងក្រម
ដើម្បីដល់ នូវព្រះនិព្វាន ដើម្បីធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ
វតារោះឯង ឈ្មោះថាវតាដ៏ទុក្ខម ។

ចប់ សុកាសិតសូត្រ ទី ៣ ។

សុន្ទរិកសូត្រ ទី ៤

(៤៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យ
មួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ប្របឆ្នាំស្ទឹងឈ្មោះ
សុន្ទរិកា ក្នុងកោសលជនបទ ។ សម័យនោះឯង សុន្ទ-
កការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ បូជាភ្លើង បំរើការបូជាភ្លើង ប្របឆ្នាំ
ស្ទឹងសុន្ទរិកា ។ សុន្ទរិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ លុះបូជា
ភ្លើង បំរើការបូជាភ្លើងរួចហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ
ក្រឡេកមើលសព្វទិសទាំង ៤ ជុំវិញ ដោយគិតថា អ្នកណា
ហ្នា គួរបរិភោគរបស់ជាសំណល់អំពីយញ្ញានេះ ។

អន្តសា ខោ សុទ្ធពិកការទ្វាដោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ
អវិទូរេ អញ្ញតរស្មី រុត្តម្យលេ សសីសំ ចារុតំ ជិសំន្នំ
ទិស្វាន វាមេន ហត្ថេន ហព្យសេសំ គហេត្វា ទត្តិ-
ណោន ហត្ថេន កមណ្ឌលុំ(១) យេន កកវំ តេនុ-
បសន្តមិ ។ អថខោ កកវំ សុទ្ធពិកការទ្វាជស្ស
ព្រាហ្មណស្ស បទសន្នេន សីសំ វិវិ ។ អថខោ
សុទ្ធពិកការទ្វាដោ ព្រាហ្មណោ មុណ្ណោ អយំ កវំ
មុណ្ណោកោ អយំ កវន្តំ តតោ(២) បុន ជិវត្តតុកា-
មោ អហោសិ ។ អថខោ សុទ្ធពិកការទ្វាជស្ស
ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ មុណ្ណាបិ ហិទេកថេ
ព្រាហ្មណោ កវន្តំ យន្ធិនាហំ ឧបសន្តមិត្វា
ជាតិ បុទ្ទេយ្យន្តំ ។ អថខោ សុទ្ធពិកការទ្វាដោ
ព្រាហ្មណោ យេន កកវំ តេនុបសន្តមិ ឧប-
សន្តមិត្វា កកវន្តំ ឯតទវេច កីជទ្វោ កវន្តំ ។

១ ខ. កមណ្ឌលុំ គហេត្វា ។ ២ ខ. តតោវិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

សុទ្ធិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគគង់
 ដណ្តប់ព្រះកាយព្រមទាំងព្រះសិរ្ស ប្របគល់ឈើមួយដើម
 ក្នុងទីជិត លុះឃើញហើយ ក៏កាន់យករបស់ជាសំណល់អំពី
 យំញាដោយដៃឆ្វេង កាន់យកលក្ខ័តចាន់ដោយដៃស្តាំចូលទៅ
 រកព្រះមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 ជ្រងំបើកព្រះសិរ្ស ដោយ (ឮ) សូរជើង ៃនសុទ្ធិកការ-
 ទ្វាជព្រាហ្មណ៍ ។ លំដាប់នោះ សុទ្ធិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍
 មានប្រាថ្នាត្រឡប់ អំពីទីនោះមកវិញ ដោយគិត
 ថា យំអើ អ្នកដំបីរើនេះ ជាអ្នកកំណារទេតី យំអើ អ្នក
 ដំបីរើនេះ ជាអ្នកកំណារទេតី ។ លំដាប់នោះ សុទ្ធិក-
 ការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រាហ្មណ៍
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ សូម្បីជាអ្នកកំណារក៏មាន រើដូច្នោះ
 មានតែអាត្មាអញ ចូលទៅសួររូបជាតិចុះ ។ លំដាប់
 នោះ សុទ្ធិកការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ បានចូលទៅគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូល
 សួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា អ្នកដំបីរើមានជាតិជាអ្វី ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ចតុត្ថំ សុត្តនិកសុត្តំ

អថខោ កកវំ សុត្តនិក ការទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ
តាថាយ អជ្ឈតាសិ

(៤៦) ន ព្រាហ្មណោ នោម្ហិ ន វជបុត្តោ

ន វេស្សាយនោ ឧន កោចិ នោម្ហិ

តោត្ថំ បរិញាយ បុត្តជ្ជនាជំ

អតិញ្ចនោ មន្ត ចរមិ លោកេ

សជ្ឈាជិវាសិ អគហោ(១) ចរមិ

និវត្តកេសោ អភិវិព្វតត្តោ

អលិម្បមាណោ(២) វជ បាលាវេហិ

អតិល្វិមំ (ព្រាហ្មណ) បុច្ឆសិ តោត្តបញ្ជិ ។

បុច្ឆន្តិ វេ កោ(៣) ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណេហិ

សហ ព្រាហ្មណោ នោ ភវន្តិ ។

ព្រាហ្មណោ ចេ ត្ថំ ព្រូសិ វញ្ច ព្រូសិ អព្រាហ្មណំ

១ ឧ. អតិហោ ។ ប. អគហោ ។ ២ ឧ. អលិម្បមាណោ ។ ៣. ប. វេហោ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សុទ្ធិនិស្សត្រ ទី ៤

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ នឹងសុទ្ធិនិក-
ការទ្វាជព្រាហ្មណ៍ ដោយគាថា ដូច្នោះថា

(៤៦) តថាគតមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ មិនមែនជាពជ
បុត្ត មិនមែនជាវេស្សៈ ឬជារាណ្ឌៈ ណាមួយក៏មិនមែន
តថាគត បានកំណត់ជំនី ខ្សែគោត្ររបស់ពួកបុប្ផជន
ហើយជាអ្នកមិនមានកង្វល់ ប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រាជ្ញា
ក្នុងលោក តថាគតជាអ្នកអាស្រ័យនៅ នឹងសញ្ញាជី
មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ប្រាសចាកសក់ មានចិត្ត
ត្រជាក់ មិនជាប់ចំពាក់នឹងពួកមនុស្ស ក្នុងលោក
(ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ថ្មីក៏) អ្នកមកសាកសួរប្រស្នាចំពោះ
គោត្រ ដ៏មិនសមគួរនឹងតថាគត ។

(ព្រាហ្មណ៍ត្រាបទូលថា) បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន
ពួកព្រាហ្មណ៍តែងសាកសួរជាមួយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ថា
អ្នកដ៏ចម្រើន ជាព្រាហ្មណ៍ ឬមិនមែនទេ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) បើអ្នក
និយាយថា ខ្លួនអ្នកជាព្រាហ្មណ៍ ហើយនិយាយថា
តថាគត មិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

នំ វំ សារីភ័ត្តំ បុណ្ណមិ តំបទំ ចតុវិសតក្ខំ ។

កី ជិស្សីតា ឥសយោ មនុស្សា

ខត្តយា ព្រាហ្មណា ទេវតានំ

យញ្ញមកប្បីសុ(១) បុថុធ លោកេ ។

យទន្តក្ខ វេទក្ខ យញ្ញកាលេ

យស្សា ហុតិ លកេ តស្សីជ្ឈេតិ ព្រមិ ។

អន្ធា ហិ តស្ស ហុតមិជ្ឈេ (ឥតិ ព្រាហ្មណា)

យំ តាទិសំ វេទក្ខំ អន្ធសាម

តុញ្ញាទិសាទញ្ញំ អនិស្សនេន

អញ្ញោ ជលោ តុញ្ញតិ ប្តូរទ្បាសំ ។

១ ខ. ប. យញ្ញមកប្បីសុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

តថាគតសូមសួរនូវសារិត្តិសាស្ត្រ ដែលមានបទ ៣
មានអក្ខរៈ ២២ នឹងអ្នក ។

(ព្រាហ្មណ៍ក្រាបទូលសួរថា) ពួកវេសី មនុស្ស
ក្សត្រិយ៍ នឹងព្រាហ្មណ៍ ជាច្រើន ក្នុងលោកនេះ
អាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ទើបតាក់តែងនូវគ្រឿងយ័ញ្ញ
ចំពោះពួកទេវតា ។

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) តថាគតពោល
ថា បុគ្គលណា ដល់នូវទីបំផុតនៃវដ្តទុក្ខ ដល់នូវវេទ
(បុគ្គលនោះ) គប្បីបាននូវគ្រឿងបូជារបស់ជនណា
ក្នុងកាលជាទីបូជា គ្រឿងបូជារបស់ជននោះ វេមន
សម្រេច គឺមានផលច្រើន ។

(ព្រាហ្មណ៍ក្រាបទូលថា) ខ្ញុំព្រះអង្គបើឃើញបុគ្គល
ណាមួយ ជាអ្នកដល់នូវវេទ ប្រហែលនឹងព្រះអង្គ
គ្រឿងបូជារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះគង់សម្រេច ដោយពិត
ព្រោះមកពីខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបានដួងប្រទះនឹងពួកជនប្រ
ហែលនឹងព្រះអង្គ ទើបជនឯទៀតបរិភោគនូវទំឈ្នោះ
ចូរឡាសៈ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

សុត្តនិបាតេ ធនិយស្ស បហាវិគ្គស្ស បច្ចុដ្ឋំ សុត្តនិបាតុដ្ឋំ

តស្មាតំហា ភំ ព្រាហ្មណា អត្តេន

អត្តកោ ខុបសន្តម្ហ បុត្ត

សន្តំ វិជ្ជមំ អនិយំ ជិវាសំ

អប្បវិជ អភិវិទ្ធេ សុមេធំ ។

យពោ ពតោហំ(១) (កោ តោតម) យព្វំ យិដ្ឋិកាមោ(២)

តាហំ បជាតាមិ អនុសាសនុ មំ ភវំ

យត្ត ហុតិ ភជ្ឈិតេ ព្រហ្មំ មេតំ ។

តេន ហំ ភំ ព្រាហ្មណា ឌីនហស្សុ សោតំ

ធម្មំ តេ ទេសិស្សាមិ

មា ជាតិ បុត្ត បរណាញ បុត្ត

កដ្ឋា ហវេ ជាយតិ ជាតវេនោ

ជីវិតកុលំនោមិ មុនិ ជិតិមា

អាជាជិយោ ហោតិ ហិវិជិសេនោ ។

១ ខ. ប. រតាហំ ។ ២ ខ. យដ្ឋិកាមោ ។ វ. យដ្ឋិកាមោ ។

សុត្តនិបាត មហានិទ្ទ ទី ៣ សុន្តរិកសូត្រ ទី ៥

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ព្រោះហេតុនោះឯង អ្នកត្រូវការដោយប្រយោជន៍គួរអ្នក
 ចូលទៅសួរខ្ញុំបុគ្គលអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ប្រាសចាកផ្សែងគឺ
 សេចក្តីក្រោធ មិនមានទុក្ខ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា
 អ្នកមុខជំនឿបានលោកអ្នកមានប្រាជ្ញាល្អក្នុងសាសនា
 នេះមិនខាន ។

(ព្រាហ្មណ៍ក្រាបទូលថា) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គក្រែកអរនឹងគ្រឿងយញ្ញ ចង់បូជាគ្រឿងយញ្ញ
 ខ្ញុំព្រះអង្គមិនដឹង សូមព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ
 ការបូជាចំពោះបុគ្គលណាមានផលច្រើន សូមព្រះអង្គ
 ប្រាប់បុគ្គលខ្ញុំ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 បើដូច្នោះ អ្នកចូរប្រុងសោតប្បសាទ តថាគតនឹង
 សំដែងធម៌ដល់អ្នក អ្នកកុំសួរជាតិ សួរតែក្រិត្យគ្រឿង
 ប្រព្រឹត្តចុះ ភ្លើងតែងកើតអំពីអុស ព្រះវិញ្ញាណសមុទិ
 សូម្បីជាអ្នកមានត្រកូលថេកទាប រមែងជាអ្នកទ្រទ្រង់
 គុណជាអាជីវិយៈ ហាមឃាត់ទោសដោយហិរិបានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សច្ចេន នន្ទោ នមសា ឧបេតោ
 វេទន្តក្ខ វ្យសិត្រហ្មចរិយោ
 កាលេន ភេត្តិ ហព្យំ បវេច្ឆេ
 យោ ព្រាហ្មណោ បុត្តាបេក្ខោ យជេថ ។
 យេ កាមេ ហិត្តា អភហា ចរន្តិ
 សុសញ្ញតត្តា តសវំ ឧជ្ជំ
 កាលេន ភេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ
 យោ ព្រាហ្មណោ បុត្តាបេក្ខោ យជេថ ។
 យេ វិតវតា សុសមហិតិជ្រៀយា
 ចន្ទោវ វហុក្កហណា បមុត្តោ
 កាលេន ភេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ^(១) ។
 អាសជ្ជមាតា វិចរន្តិ លោកេ
 សទា សតា ហិត្តា មមាយិតានិ
 កាលេន ភេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ^(២) ។

១-២-២. កាលេន ភេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ យោ ព្រាហ្មណោ បុត្តាបេក្ខោ យជេថ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាត

(បុគ្គលណា) បានទូន្មានខ្លួនដោយបរមត្ថសច្ចៈប្រកប
 ដោយ ការទូន្មានឥន្ទ្រិយ ជាអ្នកដល់នូវមគ្គពោណទី៤
 ជាទីបំផុតនៃវេទ បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ចប់
 ហើយ ព្រាហ្មណ៍ណា ប្រាថ្នាបុណ្យ ហើយបូជា
 (ព្រាហ្មណ៍នោះ) គួរឲ្យទេយ្យធម៌ ចំពោះបុគ្គលនោះ
 តាមកាលគួរ ។ ពួកជនណា បានលះបង់កាមទាំង
 ឡាយ មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ មានចិត្តសង្រួមត្រង់
 ល្អដូចខ្លា ព្រាហ្មណ៍ណា ប្រាថ្នាបុណ្យហើយបូជា
 គួរឲ្យទទួលបានចំពោះពួកជននោះ ក្នុងកាលគួរ ។
 ពួកជនណា ប្រាសចាកតម្រេក មានឥន្ទ្រិយ តាំងមាំ
 ល្អដូចជាព្រះចន្ទ្រផុតចាកពហុគ្រោះ ព្រាហ្មណ៍គួរឲ្យ
 ទទួលបាន ចំពោះពួកជននោះ ក្នុងកាលគួរ ។
 ពួកជនណា មិនជាប់ចំពាក់ គ្រាប់ទៅក្នុងលោក មាន
 ស្មារតីសព្វកាល លះបង់នូវសេចក្តីប្រកាន់ ព្រាហ្មណ៍
 គួរឲ្យទទួលបានចំពោះពួកជននោះ ក្នុងកាលគួរ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស បទុត្តំ សុត្តិកសុត្តំ

យោ កាមេ ហិត្វា អភិកុយ្យោវា

យោ វេទិ ជាតិមរណស្ស អន្តិ

បរិនិព្វតោ ឧទករហនោវ សីតោ

តថាគតោ អរហតិ ប្បឡាសំ ។

សមោ សមេហំ វិសមេហំ ទ្វេ

តថាគតោ ហោតិ អនន្តបញ្ញោ

អន្តបលិត្តោ វេទ វា ហរិំ វា

តថាគតោ អរហតិ ប្បឡាសំ ។

យម្ហំ ន មាយា វិសតិ ន មាថោ

យោ វីតលោកោ អមមោ ធិរាសោ

បទុត្តកោថោ អភិនិព្វតតោ

យោ ព្រាហ្មណោ សោកមលំ អហាសំ

តថាគតោ អរហតិ ប្បឡាសំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សុន្ទរិកសូត្រ ទី ៤

ព្រះតថាគតណា បុរាណបដិទ្ធិវិទូកិលេសកាម ជាអ្នក
 ប្រព្រឹត្តគ្របសង្កត់ ទ្វេវត្តកាម ឬក៏ព្រះតថាគតណា
 ដឹងច្បាស់នូវទីបំផុត នៃជាតិមរណៈ បុរាណបដិទ្ធិវិទូ
 មានចិត្តត្រជាក់ដូចអន្ទង់ទឹក ព្រះតថាគតនោះ ទើប
 គួរទទួលគ្រឿងបូជាឈ្មោះបូរណៈ ។ ព្រះតថាគត
 ស្មើដោយព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ ដែលមានគុណស្មើ
 គ្នា ឆ្ងាយអំពីពួកជនដែលមានគុណមិនស្មើ ទ្រង់មាន
 ប្រាជ្ញាមិនមានទីបំផុត មានព្រះទ័យមិនជាប់ចំពាក់ក្នុង
 លោកនេះនឹងលោកខាងមុខ ព្រះតថាគត ទើបគួរ
 ទទួលគ្រឿងបូជាឈ្មោះបូរណៈ ។ មាយានឹងមាន
 មិនមាននៅក្នុងព្រះតថាគតណា ព្រះតថាគតណាប្រាស
 ចាកសេចក្តីលោភ មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ មិនមាន
 សេចក្តីប្រាជ្ញា បុរាណបដិទ្ធិវិទូសេចក្តីក្រោធ មានចិត្ត
 ត្រជាក់ ឬថាព្រះតថាគតណា ជាអ្នកបណ្តែតចោលនូវ
 បាប បុរាណបដិទ្ធិវិទូសេចក្តីសោក ព្រះតថាគត
 នោះ ទើបគួរទទួលនូវគ្រឿងបូជាឈ្មោះបូរណៈ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោគ

និវេសនំ យោ មនសោ អហាសិ

បរិគ្គហា យស្ស ន សន្តិ កេចិ

អនុចាដិយាលោ វេទ វា ហរិំ វា

តថាគតោ អរហតិ ប្បឡាសំ ។

សមាហិតោ យោ ឧទតារិ ឌុយំ

ធម្មញ្ច ញាសិ បរមាយ ដិដ្ឋិយា

វិណាសវោ អន្តិមទេហោនារិ

តថាគតោ អរហតិ ប្បឡាសំ ។

គវាសវា យស្ស វេចិ ខរា ធម

វិជ្ជបិតា អត្តគតា ន សន្តិ

ស វេទត្វ សព្វធំ វិប្បម្បត្តោ

តថាគតោ អរហតិ ប្បឡាសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះតថាគតណា បានលះបង់នូវកិលេស ជាគ្រឿង
 អាស្រ័យនៅខែចិត្ត គឺតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ឬថាសេចក្តី
 ប្រកាន់ណាមួយ ក៏មិនមាន ដល់ព្រះតថាគតណា
 ព្រះតថាគតនោះ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ក្នុង
 លោកនេះ នឹងលោកខាងមុខ ទើបគួរទទួលគ្រឿងឬជា
 ឈ្មោះបូរណៈ ។ ព្រះតថាគតណា ជាអ្នក
 មានចិត្តតាំងមាំ បានឆ្លងធម៌ បានដឹងធម៌ដោយទិដ្ឋិ
 ដ៏ទុត្តម ជាអ្នកអស់អាសវៈ ទ្រទ្រង់រាងកាយជាទីបំផុត
 ព្រះតថាគតនោះ ទើបគួរទទួលគ្រឿងឬជា ឈ្មោះ
 បូរណៈ ។ ករុសវៈតាំងឡាយផង វេទាក្រក់
 ផង ដែលព្រះតថាគតណា កំចាត់បង់ហើយ ដល់
 នូវការតាំងនៅមិនបាន គឺថាមិនមាន ព្រះតថាគតនោះ
 ជាអ្នកបាននូវវេទ មានចិត្តផុតពាក្យ មានខន្ធជា
 ដើមតាំងអស់ ទើបគួរទទួលគ្រឿងឬជាឈ្មោះបូរណៈ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវត្តស្ស បុគ្គំ សុទ្ធិរិកសុត្តំ

សង្កាតិកោ យស្ស ន សង្កំ សង្កា

យោ ហនសត្តេសុ អមាទសត្តោ

ទុក្ខំ^(១) បរិញាយ សខេត្តវត្តំ

តថាគតោ អរហតិ បូរណ្ណសំ ។

អាសំ អនិស្សាយ វិវេកទស្សី

បរវេទិយំ និដ្ឋិម្ពនាតិកោ

អារម្មណា យស្ស ន សង្កំ កេតិ

តថាគតោ អរហតិ បូរណ្ណសំ ។

ចរោបរា^(២) យស្ស សមេច្ចំ ធម្មា

វិច្ចុច្ចិតា អត្តគតា ន សង្កំ

សន្តោ ទុច្ចាទានក្កយេ វិមុត្តោ

តថាគតោ អរហតិ បូរណ្ណសំ ។

១. ម. ទុក្ខំ ។ ២. បរោបរា ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សុន្ទរិកសូត្រ ទី ៤

កិលេស ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ទាំងឡាយ មិនមានដល់
 ព្រះតថាគតណា ព្រះតថាគតណា កន្លងផុតនូវកិលេស
 ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ កាលពួកសត្វជាប់ ដោយមានៈ
 ព្រះអង្គក៏មិនជាប់ ដោយមានៈ បានកំណត់ដឹងនូវ
 ទុក្ខព្រមទាំងខេត្តវត្ថុ គឺហេតុនឹងបច្ច័យ ព្រះតថាគត
 នោះ ទើបគួរទទួលគ្រឿងបូជា ឈ្មោះបូរណ្ណសៈ ។
 ព្រះតថាគតណា មិនអាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា
 ឃើញនូវព្រះនិព្វានជាធម៌ស្ងប់ស្ងាត់ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
 មិច្ឆាទិដ្ឋវិជលជនឯទៀតកប្បឱ្យដឹង ធម៌ទាំងឡាយ
 ណាមួយជា អារម្មណ៍គឺជាប់ច័យ មិនមានដល់ព្រះតថា-
 គតណា ព្រះតថាគតនោះ ទើបគួរទទួលគ្រឿងបូជា
 ឈ្មោះបូរណ្ណសៈ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុង
 នឹងខាងក្រៅ មិនមាន ដែលព្រះតថាគតណា បាន
 ត្រាស់ដឹង កំចាត់បង់ហើយ ជាធម៌ដល់នូវកិរិយា
 តាំងនៅមិនបាន គឺថាមិនមាន ព្រះតថាគតនោះ ជា
 អ្នកមានចិត្តស្ងប់មានចិត្តផុតស្រឡះ ព្រោះអស់ទៅនៃ
 ទុប្បាទន ទើបគួរទទួលគ្រឿងបូជាឈ្មោះបូរណ្ណសៈ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សំយោ ជំនំ ជានិទយ ទ្លុទ្ធស្សី

យោ ចានុដំ វាគបថំ អសេសំ

សុទ្ធោ ទំទ្ធោសោ វិមលោ អតោមោ(១)

ភថាគតោ អរហតំ ប្បុរិសំ ។

យោ អត្តនាត្តា ទំ ចានុបស្សតំ

សមាហិតោ ទុដ្ឋកតោ វិគតោ

ស វេ អនេយោ អទិលោ អគរេន្ទោ

ភថាគតោ អរហតំ ប្បុរិសំ ។

មោហាត្រា យស្ស ទ សន្តិ កេចិ

សត្វេសុ ធម្មេសុ ច ញាលានស្សី

សរីរញ្ច អនិមំ ជារតំ

បត្តោ ច សញ្ញាចិបទុត្តរំ សរិ

ឯត្តារតា យក្ខស្ស សុទ្ធំ

១ ខ. ម. អករោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះតថាគតណា បានឃើញនូវធម៌ ជាទីអស់ទៅនៃ
 សំយោជនៈផង ឃើញនូវធម៌ ជាទីអស់ទៅនៃជាតិ
 ផង បានបន្ទាបនូវគន្លងនៃរាគៈ មិនមានសេសសល់
 ជាអ្នកបរិសុទ្ធ មិនមានទោស ប្រាសចាកមន្ទិល
 ទាំងមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ព្រះតថាគតនោះ ទើបគួរ
 ទទួលគ្រឿងបូជាឈ្មោះបូរោហិតៈ ។ ព្រះតថាគត
 ណាមិនឃើញខ្លួន^(១) ដោយខ្លួនឯង ជាអ្នកមានចិត្ត
 តាំងមាំ មានចិត្តប្រព្រឹត្តទៅត្រង់ មានចិត្តនឹងជឿ
 ព្រះតថាគតនោះ មានព្រះទ័យមិនរំភ័យ មិនរឹងរូស
 មិនសង្វ័យ ទើបគួរទទួលគ្រឿងបូជាឈ្មោះបូរោហិតៈ។
 សភាវធម៌ទាំងឡាយ ដែលមានមោហៈ ជាហេតុ
 ណាមួយ មិនមានដល់ព្រះតថាគតណា ព្រះតថាគត
 ណា បានឃើញដោយប្រាថ្នា ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ទាំងពួង ហើយទ្រទ្រង់នូវសរីរៈជាទីបំផុតទាំងសម្រេច
 នូវសម្ពោធិញ្ញាណ ជាគ្រឿងក្សេមយ៉ាងប្រសើរ ព្រះ
 អង្គមានសេចក្តីបរិសុទ្ធ យ៉ាងអស់ជើង ត្រឹមប៉ុណ្ណោះ

១ ឃើញតែត្រឹមខន្តតែប៉ុណ្ណោះ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវត្តស្ស បុគ្គំ សុត្តិកសុត្តំ

(តថាគតោ អរហន្តំ បូរណ្ណសំ) ។

ហុតញ្ច មយ្ហំ ហុតមន្តុ សទ្ធិ

យំ តានិសំ វេទនុំ អលន្តុ

ព្រហ្មា ហំ សក្ខិ បដិគណ្ណានុ មេ ភកវា

ភុញ្ញនុ មេ ភកវា បូរណ្ណសំ ។

តាថាភិក្ខុនំ មេ អភោជនេយ្យំ

សម្មស្សនំ ព្រាហ្មណ ទេស ធម្មោ

តាថាភិក្ខុនំ បនុទន្តំ ពុទ្ធា

ធម្មេ សតំ ព្រាហ្មណ វត្តិវេសា ។

អពោទ ច កេវលិនំ មហោសី

ខំណាសវំ កុក្កុច្ឆវេសន្តំ

អន្នេន ចានេន ឧបជ្ជហស្សុ

ខេត្តា ភំ បុញ្ញបេក្ខស្ស ហោតិ ។

សុត្តនិកាយ មហាវគ្គ ទី ៣ សុន្ទរិកសូត្រ ទី ៤

(ព្រះតថាគតនោះ ទើបគួរទទួល ខ្ញុំគ្រឿងបូជា
ឈ្មោះបូរឡាសៈ) ។

(ព្រាហ្មណ៍គ្រូបទូលថា) ការបូជារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ជាការបូជាមានផលពិត ។ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបានបុគ្គល
អ្នកដល់ខ្ញុំវេទ ប្រហែលនឹងព្រះអង្គ ហេតុនេះសូមព្រះ
មានព្រះភាគ ជាបន្ទាល់ដ៏ប្រសើរ ទទួលគ្រឿងបូជា
របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះមានព្រះភាគ សោយគ្រឿង
បូជាឈ្មោះបូរឡាសៈ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) តថាគត
មិនគួរបរិភោគភោជន ដែលបានមកអំពីការពោល
តាថាទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នេះមិនមែនជាធម្មតា
របស់ពួកបុគ្គលអ្នកឃើញ (ធម៌) ទេ ព្រះពុទ្ធាងឡាយ
តែងបន្ទាបន័ទ្ធុវិញ ដែលពោលតាថា ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ កាលបើធម៌មានហើយ នេះឯងជាគ្រឿង
ចិញ្ចឹមជីវិត ។ អ្នកចូរទំនុកបំរុង បុគ្គលជាវិណា-
ស្រព មានគុណដ៏បរិបូណ៌ អ្នកស្វែងរកទូរគុណដ៏ធំ
អ្នករម្ងាប់សេចក្តីរំពឹងដោយបាយនឹងទឹកដទៃ ព្រោះ
ថា នោះជាខេត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាបុណ្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិពាណេ

សាធាហំ ភកកំ តថា វិជញ្ញំ
ឃ

យោ នក្ខំណំ កុញ្ញោយ្យ មាទិសស្ស

យំ យញ្ញកាលេ បរិយេសមាធា
ឃ

បប្បយ្យ(១) តវ សាសនំ ។

សាវត្តា យស្ស វិគតា ចំតំ យស្ស អនាវិលំ

វិប្បមុត្តោ ច កាមេហំ បីនំ យស្ស បព្វទំតំ

សីមន្តានំ វិនេតាវំ ជាតិមរណាកោវិទី

មុនី មោធនេយ្យសម្មន្នំ តាទិសំ យញ្ញមាតតំ
ឃ

កកុដី វិនយត្វាន បញ្ចលំកា នមស្សថ

បូជេថ អន្តទានេន ឯវំ នស្សន្នំ នក្ខំណា ។

១ ម. បញ្ច ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រាហ្មណ៍ក្រាបទូលថា) បតិគ្រព្រះមានព្រះភាគ
 សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាព្រាស ទិដ្ឋិណោយ្យបុគ្គល ណា គួរ
 បរិភោគទិដ្ឋិណា ទានរបស់បុគ្គលដូចជា ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គបានដល់នូវសាសនានៃព្រះអង្គស្វែងរកទិដ្ឋិណោយ្យ-
 បុគ្គលណា នឹងទំនុកបម្រុងក្នុងកាលដែលបូជា ខ្ញុំព្រះ
 អង្គដឹងច្បាស់ (នូវទិដ្ឋិណោយ្យបុគ្គលនោះ) ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) សេចក្តីប្រណាំង
 ប្រជែង របស់បុគ្គលណា ទៅព្រាសហើយផង ឬចិត្ត
 របស់បុគ្គលណា មិនលក់ផងបុគ្គលណាផុតស្រឡះចាក
 កាមទាំងឡាយផង សេចក្តីងាកងក់ ដែលបុគ្គលណា
 បន្ទាបនឹងហើយផង អ្នកទាំងឡាយ ចូរបំបាត់នូវការក្រញូវ
 មុខ ហើយផ្តល់សុញ្ញាលីនមសារ បូជាបុគ្គលអ្នកទូន្មាននូវ
 ពួកបុគ្គល នឹងសេក្ខបុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់ នូវជាតិទាំង
 មរណៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បរិបូណ៌ ដោយប្រាជ្ញា ប្រាកដ
 ដូច្នោះ មកកាន់ទីជាទីបូជានោះ ដោយម្តូបចំណីនឹងទឹក
 កាលបើយ៉ាងនេះទិដ្ឋិណា ទានទាំងឡាយ រមែងសម្រេច។

សុត្តនិបាតេ តតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ចក្កន្តំ សុខ្ហិកសុត្តំ

ពុទ្ធា ភវំ អរហតំ បូរណ្ណសំ បុព្វាក្ខេត្តមនុត្តរំ
អាណាតោ សព្វលោកស្មី^(១) កោតោ ទំន្តំ មហាប្បណន្តំ ។

(៤៧) អថខោ សុខ្ហិកការទ្វាដោ ព្រាហ្មណោ

ភកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កោ តោតម
អភិក្កន្តំ កោ តោតម សេយ្យថាបិ កោ តោតម
និក្កដ្ឋិតំ វា ឧក្កដ្ឋេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ
មុឡស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា
តេលប្បដ្ឋេតំ ណារយ្យ ចក្កមន្តោ រូបាទិ ទក្ខន្តិតំ
ឯវមេរំ កោតា តោតមេន អនេកបរិយាយេន
ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភវន្តំ តោតម
សរណំ តត្ថាមិ ធម្មត្ថា ភិក្ខុសង្ឃត្ថា លកេយ្យហំ
កោតោ តោតមស្ស សន្តិកេ បព្វជ្ជិ លកេយ្យំ
ឧបសម្បទន្តំ ។ អលត្ត ខោ សុខ្ហិកការទ្វាដោ
ព្រាហ្មណោ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជិ អលត្ត
ឧបសម្បទំ ។ បេ ។ អពាតរោ ខោ បណាយស្ស
សុខ្ហិកការទ្វាដោ អរហតំ អហោសិតំ ។

សុខ្ហិកសុត្តំ ចក្កន្តំ ។

១ ឧ.ម. សព្វលោកស្ស ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គទី ៣ សុន្ទរិកសូត្រទី ៤

(ព្រាហ្មណ៍ក្រាបទូលថា) ព្រះពុទ្ធដ៏ចំរើន ព្រះអង្គ
ជាបុព្វាកេតុដ៏ប្រសើរ គួរទទួលគ្រឿងបូជាឈ្មោះបូ-
ឡាសៈ ជាការបូជា ក្នុងលោកទាំងអស់ ទានដែល
បុគ្គលឲ្យហើយ ចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ចំរើន មានផលច្រើន ។

(៤៧) លំដាប់នោះ សុន្ទរិកការទ្វាដព្រាហ្មណ៍ បានក្រាបទូល
ព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ច្បាស់ពេកណាស់
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន
ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចំរើនសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ ដូចជាគេ
ផ្សារទូររបស់ដែលផ្តាច់ ឬបើកបន្លាញទូររបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះសោត
ដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វែងផ្លូវ ឬដូចជាគេប្រោលប្រទីបប្រេងបំភ្លឺក្នុង
ទីងងឹត ដោយគិតថា ឲ្យពួកមនុស្សមានភ្នែកមើលឃើញរូបទាំងឡាយ បាន
ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ សូមដល់ព្រះគោតមដ៏ចំរើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃ
ផង ជាសរណៈ ខ្ញុំព្រះអង្គ គួរបានទូរវបព្វជា គួរបានទូរឧបសម្បទា ក្នុង
សំណាក់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ។ សុន្ទរិកការទ្វាដព្រាហ្មណ៍ បានបព្វជា
បានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ។ បណ្ណាព្រះអរហន្ត
ទាំងឡាយ ព្រះសុន្ទរិកការទ្វាដៈដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្តមួយដែរ ។

ចប់ សុន្ទរិកការទ្វាដសូត្រទី ៤ ។

បញ្ចម៌ មាយសុត្តិ

(៤៨) ឯវម្មេ សុត្តិ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 រាជគហោ វិហារតិ តិជ្ឈក្រដេ បព្វតេ ។ អថខោ
 មាយោ មាលារោ យេន កកវា តេនុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិត្វា កកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ
 កមិំ សារាណិយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ មាយោ មាលារោ
 កកវន្តំ ឯតទលោច អហត្ថំ កោ កោតម
 នាយកោ នានបតិ វនេតា យាចយោកោ ធម្មេន
 កោតេ បរិយេសាមិ ធម្មេន កោតេ បរិយេសិត្វា
 ធម្មលទ្ធេហំ កោតេហំ ធម្មានិកតេហំ ឯកស្សបិ
 ទនាមិ ទ្ធិន្ទម្បិ ទនាមិ តិណ្ណាម្បិ ទនាមិ ចតុន្ទម្បិ
 ទនាមិ បញ្ចន្ទម្បិ ទនាមិ ធន្ទម្បិ ទនាមិ សត្តន្ទម្បិ
 ទនាមិ អដ្ឋន្ទម្បិ ទនាមិ លវន្ទម្បិ ទនាមិ ទសន្ទម្បិ
 ទនាមិ វីសាយបិ ទនាមិ តីសាយបិ ទនាមិ

មាយសូត្រ ទី ៥

(៤៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅនាភ្នំគុដ្ឋក្នុង ជិតក្រុងពជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ
មាយមាណព បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
ក្រាបបង្គំទូលសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់
ពាក្យគួររករាយ គួរលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ មាយ-
មាណព លុះអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមាន
ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះភោគមជ្ជិមំ ខ្ញុំព្រះអង្គជាពាយក ជាពា-
បតិ អ្នកដឹងនូវពាក្យពេចន៍ (របស់ស្លឹម) អ្នកគួរគេសូមបាន ស្វែងរក
នូវភោគៈទាំងឡាយតាមធម៌ លុះខ្ញុំព្រះអង្គស្វែងរកភោគៈទាំងឡាយតាម
ធម៌បានហើយ (ក៏យក) នូវភោគ ទាំងឡាយ ដែលបានមកតាមធម៌
សម្រេចមកតាមធម៌នោះ ឲ្យដល់បុគ្គលម្នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គលពីរនាក់ខ្លះ
ឲ្យដល់បុគ្គល ៣ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ៤ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល
៥ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ៦ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ៧ នាក់ខ្លះ
ឲ្យដល់បុគ្គល ៨ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ៩ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល
១០ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ២០ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ៣០ នាក់

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស បញ្ចមំ ហយសុត្តំ

ចត្តាឡីសាយមំ ទទាមំ បញ្ចាសាយមំ ទទាមំ
 សតស្សមំ ទទាមំ ភិយ្យោមំ ទទាមំ កត្តាហំ
 កោ កោតម ឃំ ទទន្តោ ឃំ យដេន្តោ(១)
 តហំ បុត្តំ បសវតីតំ ។ តត្ស ត្វំ មាលាវ
 ឃំ ទទន្តោ ឃំ យដេន្តោ តហំ បុត្តំ បសវ-
 សំ ។ យោ ខោ មាលាវ ទាយកោ ទានបតិ
 វទន្តា យាចយោកោ ធម្មេន កោតេ បរិយេសតិ
 ធម្មេន កោតេ បរិយេសិត្តា ធម្មលទ្ធីហំ កោតេហំ
 ធម្មាធិតតេហំ ឯកស្សមំ ទទាតំ ។ មេ ។
 សតស្សមំ ទទាតំ ភិយ្យោមំ ទទាតំ តហំ សោ
 បុត្តំ បសវតីតំ ។ អថខោ មាយោ មាលាវោ
 ភកវន្តំ តាថាយ អជ្ឈកាសិ

(៤៧) បុត្តាមហំ កោតមំ(២) វទន្តំ (ឥតិ មាយោ មាលាវោ)

កាសាយវាសី អកហំ ចវន្តំ

១ ខ. ម. យន្តិទ្តោ ។ ២ ខ. បុត្តាមហំ វោ កោតមំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ មាយស្សត្រ ទី ៥

ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ៤០ នាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គល ៥០ នាក់ខ្លះ
 ឲ្យដល់បុគ្គលមួយរយនាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គលច្រើនជាងនោះខ្លះ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យយ៉ាងនេះ បូជាយ៉ាងនេះ តើបាន
 បុណ្យច្រើនដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អើមាណា
 កាលបើអ្នក ឲ្យយ៉ាងនេះ បូជាយ៉ាងនេះ រមែងបានបុណ្យ
 ច្រើន ។ ម្ចាស់មាណា បើទាយក ទានបតី អ្នកដឹងនូវពាក្យពេចន៍
 (របស់ស្លូម) អ្នកគួរគេសូមបាន ដែលស្វែងរកកោតៈទាំងឡាយតាម
 ធម៌ លុះស្វែងរកកោតៈទាំងឡាយតាមធម៌ហើយ (ក៏យក) កោតៈ
 ទាំងឡាយតាមធម៌ សម្រេចមកតាមធម៌នោះ ឲ្យដល់បុគ្គលម្នាក់
 ខ្លះ ។ បេ ។ ឲ្យដល់បុគ្គលមួយនាក់ខ្លះ ឲ្យដល់បុគ្គលច្រើនជាង
 នោះខ្លះ ទាយកនោះ រមែងបានបុណ្យច្រើន ។ លំដាប់នោះ
 មាយមាណា បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដោយ តាមដូច្នោះថា

(៤៧) ខ្ញុំសូមទូលសួរព្រះគោតម ព្រះអង្គ
 ទ្រង់ជ្រាបនូវពាក្យពេចន៍ ទ្រង់អាស្រ័យនៅដោយ
 សំពត់កាសាយៈ មិនមានផ្ទះ គ្រាប់ពៅផ្សេង ។
 គ្រហស្ថណា ជាម្ចាស់ទាន គួរគេសូមបាន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យោ យាចយោគោ នានបតី កហដ្ឋោ

បុព្វាត្ថិកោ យជតី បុព្វាបេក្ខោ

ទទំ បរេសំ ឥធិ អន្ទចានំ

កថំ ហុតំ យជនានស្ស សុដ្ឋេ ។

(យោ) យាចយោគោ នានបតី កហដ្ឋោ (មាយាតី កកក)

បុព្វាត្ថិកោ យជតី បុព្វាបេក្ខោ

ទទំ បរេសំ ឥធិ អន្ទចានំ

អារាជយេ ទត្ថុណោយ្យេហំ តាទិ ។

(យោ) យាចយោគោ នានបតី កហដ្ឋោ (ឥតី មាយោ

ហណោ)

បុព្វាត្ថិកោ យជតី បុព្វាបេក្ខោ

ទទំ បរេសំ ឥធិ អន្ទចានំ

អត្តាហំ មេ កកក ទត្ថុណោយ្យេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ជាអ្នកត្រូវការដោយបុណ្យ ប្រាថ្នាបុណ្យ កាលឲ្យ
ខ្ញុំបាយទឹក ឬជាដល់ពួកជនដទៃក្នុងលោកនេះ ការ
ឬជារបស់បុគ្គលដែលបូជាវោះ តើបរិសុទ្ធដូចម្តេច ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្ចាស់

មាណព គ្រហស្ថ (ណា) ជាម្ចាស់ទាន គួរគេសូម
បាន ជាអ្នកត្រូវការ ដោយបុណ្យ ប្រាថ្នាបុណ្យ
កាលឲ្យ ខ្ញុំបាយនឹងទឹក ឬជាដល់ពួកជនដទៃក្នុង
លោកនេះ គ្រហស្ថប្រាកដដូច្នោះ គប្បីញ៉ាំងទឹក-
ណោយ្យបុគ្គលទាំងឡាយឲ្យត្រេកអរបាន ។

(មោឃមាណព ក្រាបទូលថា) គ្រហស្ថ (ណា)

ជាម្ចាស់ទាន គួរគេសូមបាន ជាអ្នកត្រូវការដោយ
បុណ្យ ប្រាថ្នាបុណ្យ កាលឲ្យខ្ញុំបាយនឹង
ទឹក ឬជាដល់ពួកជនដទៃក្នុងលោកនេះ បពិត្រព្រះ
មានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គប្រាប់ខ្ញុំទិដ្ឋិណោយ្យបុគ្គល
ទាំងឡាយ (របស់គ្រហស្ថនោះ) ចំពោះខ្ញុំព្រះអង្គ ។

សុត្តនិបាតេ និទិយស្ស មហាវិទ្ធិស្ស បញ្ចមំ មាយសុត្តំ

យេ វេ អលត្តា^(១) វិចរន្តំ លោកេ

អភិញ្ចនា កេវលំនោ យតត្តា

កាលេន តេសុ ហត្សំ បវេន្ទ

យោ ព្រាហ្មណោ បុញ្ញបេក្ខោ យដេថ ។

យេ សត្វសំយោជនពន្ធន្នំនា

នន្តា វិមុត្តា អនិយា និវាសា

កាលេន តេសុ ហត្សំ បវេន្ទ

យោ ព្រាហ្មណោ បុញ្ញបេក្ខោ យដេថ ។

យេ សត្វសញ្ញោជនវិប្បមុត្តា

នន្តា វិមុត្តា អនិយា និវាសា

កាលេន តេសុ ហត្សំ បវេន្ទ ។

១ ឧ.ម. អស្សុតា ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ មាយសូត្រ ទី ៥

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) ពួកជនណា

មិនមានចិត្តជាប់ចំពាក់ក្នុងលោក មិនមានកង្វល់ មាន
កិច្ចសម្រេចហើយ ជាអ្នកគ្រប់គ្រងចិត្ត ព្រាហ្មណ៍
ណា ប្រាថ្នាបុណ្យហើយបូជា ព្រាហ្មណ៍នោះ គួរ
បរិច្ចាគទុក្ខណាទាន ចំពោះពួកជននោះតាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា បានផ្តាច់ចំណងគឺសំយោជនៈ ទាំង

ពួង ជាអ្នកបានទូន្មានទូរឺឆ្ងៃយ មានចិត្តផុតស្រឡះ
មិនមានទុក្ខ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ព្រាហ្មណ៍ណា
ប្រាថ្នាបុណ្យហើយបូជា ព្រាហ្មណ៍នោះគប្បី បរិ-
ច្ចាគទុក្ខណាទានចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។
ពួកជនណា ផុតស្រឡះ ចាកសំយោជនៈ ទាំងពួង
ជាអ្នកទូន្មានទូរឺឆ្ងៃយ មានចិត្តផុតស្រឡះ មិន
មានទុក្ខ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ព្រាហ្មណ៍គួរបរិច្ចាគ
ទុក្ខណាទាន ចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ភកត្តា ទោសត្តា បហាយ មោហំ

ទីណាសវា វ្វឹសិត្រញ្ញាចរិយា

កាលេន នេសុ ហាព្យំ បវេច្ឆេ ។

យេសុ ន មាយា វិសតិ ន មាតោ

ទីណាសវា វ្វឹសិត្រញ្ញាចរិយា

កាលេន នេសុ ហាព្យំ បវេច្ឆេ ។

យេ វីតលោកា អមមា និរាសា

ទីណាសវា វ្វឹសិត្រញ្ញាចរិយា

កាលេន នេសុ ហាព្យំ បវេច្ឆេ ។

យេ វេ ន នល្ហាសុ ឧតាតិបដ្ឋា

វិតវយ្យ ឌីយិ អមមា បវេច្ឆេ

កាលេន នេសុ ហាព្យំ បវេច្ឆេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ពួកជនណា) បានលះបង់ពត៌ៈផង ទោសៈផង មោហៈ
ផង មានអាសវៈអស់ហើយ មានមគ្គព្រហ្មចារ្យ
ប្រព្រឹត្តរួចហើយ ព្រាហ្មណ៍ គួរបរិច្ចាគទុក្ខណាទាន
ចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

ការបិទបាំងទោសខ្លួន នឹងការប្រកាន់ មិនមាន
នៅ ក្នុងពួកជនណា ដែលមានអាសវៈអស់ហើយ
មានមគ្គព្រហ្មចារ្យប្រព្រឹត្តរួចហើយ ព្រាហ្មណ៍ គួរបរិ-
ច្ចាគទុក្ខណាទាន ចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា ប្រាសចាកសេចក្តីលោភ មិន
ប្រកាន់ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា មានអាសវៈ
អស់ហើយ មានមគ្គព្រហ្មចារ្យ ប្រព្រឹត្តរួចហើយ
ព្រាហ្មណ៍ គួរបរិច្ចាគទុក្ខណាទាន ចំពោះពួកជន
នោះ តាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា មិនដល់នូវការធ្លាក់ចុះ ក្នុងគណ្ណ
ទាំងឡាយ មិនប្រកាន់ហើយ ឆ្លងអន្លង់បាន ព្រាហ្មណ៍ គួរ
បរិច្ចាគទុក្ខណាទាន ចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

សុត្តនិបាតេ គនិយស្ស បហវដ្ឋស្ស បព្វាមំ មាយសុត្តំ

យេសំ តណ្ហា នត្តិ កុហិត្វំ លោកេ

ភវភវយេ ឥធិ វា ហុរំ វា

កាលេន នេសុ ហាស្សំ បវេច្ឆ ។

យេ កាមេ ហិត្វា អគហា ចរត្តិ

សុសពាតតា តសវំ ឧដ្ឋិ

កាលេន នេសុ ហាស្សំ បវេច្ឆ ។

យេ វីតរតា សុសហាហិត្វិដ្ឋិយា

ចន្ទោវ រហុកហាលា បមុត្តោ

កាលេន នេសុ ហាស្សំ បវេច្ឆ ។

សមិតារិវោ វីតរតា អកោថា

យេសំ កតិ នត្តិ ឥធិ វិប្បហាយេ

កាលេន នេសុ ហាស្សំ បវេច្ឆ ។

ជហិត្វា ជាតិមរណំ អសេសំ

កថត្តដំ(១) សត្វមុទានិវត្តា

កាលេន នេសុ ហាស្សំ បវេច្ឆ ។

១ ម. រាបំរាមី ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ មាយស្សគ្រី ទី ៥

ភណ្ណារបស់ពួកជនណា ដើម្បីកើតមាន ទៅទៀត
ក្នុងលោកនេះ ឬលោកខាងមុខណាមួយ មិនមានទេ
ព្រាហ្មណ៍ គួរបរិច្ចាគទុក្ខិណាទាន ចំពោះពួកជននោះ
តាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា បានលះបង់កាមទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនមាន
សេចក្តីប្រកាន់ សង្រួម ចិត្តត្រង់ល្អដូចខ្នារ ព្រាហ្មណ៍
គួរបរិច្ចាគទុក្ខិណា ទានចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា ប្រាសចាកពត៌ៈ មានឥទ្ធិយកម្តល់មាំល្អ
ដូចព្រះចន្ទ្រដែលផុតស្រឡះចាកពហុគ្រោះ ព្រាហ្មណ៍
គួរបរិច្ចាគទុក្ខិណា ទានចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា ជាអ្នកស្ងប់ចាកកិលេស ប្រាសចាកពត៌ៈ
មិនមានសេចក្តីក្រោធ គតិរបស់ជនណាមិនមាន ព្រោះ
លះបង់ (ទ្រវែង) ក្នុងលោកនេះ ព្រាហ្មណ៍ គួរបរិច្ចាគ
ទុក្ខិណា ទានចំពោះជននោះ តាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា លះបង់ជាតិនឹងមរណៈ មិនមានសេស
សល់ ឆ្លងផុតសេចក្តីនឿនឆ្ងល់គ្រប់យ៉ាង ព្រាហ្មណ៍
គួរបរិច្ចាគទុក្ខិណា ទានចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យេ អត្តនិទា វិចារន្តិ លោកេ

អតិញ្ចា នា សព្វនិ វិប្បមុត្តា

កាលេន នេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ ។

យេ ហេតុ ជាទន្តិ យេថាតថា ឥនំ

អយមន្តិមា នត្តិ បុនព្យាវាតិ

កាលេន នេសុ ហព្យំ បវេច្ឆេ ។

យោ វេទន្ទ យានរតោ សតិមា

សម្ពោធិបត្តោ សរណំ ពហុន្តិ

កាលេន នេសុ^(១) ហព្យំ បវេច្ឆេ

យោ ព្រាហ្មណោ បុព្វបេក្ខោ យជេដ ។

អន្តា អមោយា មម បុច្ឆនា អហុ

អក្ខាសិ មេ កកវា នត្តិលោយ្យ

១ ឧ. ម. ឥដ្ឋិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ពួកជនណា មានខ្លួនជាទីពឹង គ្រាប់ពៅក្នុង
លោក មិនមានកន្លប់ ផុតស្រឡះចាកសភាវធម៌ទាំង
ពួង ព្រាហ្មណ៍ គួរបរិច្ចាគទុក្ខណាទាន ចំពោះពួកជន
នោះ តាមកាលគួរ ។

ពួកជនណា ដឹងក្នុងសភាវធម៌⁺ តាមសេចក្តី
ពិតថា ជាតិទេវជាតិបំផុតហើយ ភព្វថ្ងៃមិនមាន
កៅស៊ែតឡើយ ព្រាហ្មណ៍ គួរបរិច្ចាគទុក្ខណាទាន
ចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

ជនណា បានដល់នូវវេទ ក្រេកអរក្នុងឈាន
ជាអ្នកមានស្មារតី បានសម្រេចនូវសម្ពោធិញ្ញាណ
ជាទីពឹងរបស់ជនច្រើន ព្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នក
ប្រាថ្នានូវបុណ្យហើយបូជាព្រាហ្មណ៍នោះ គួរបរិច្ចាគ
ទុក្ខណាទាន ចំពោះពួកជននោះ តាមកាលគួរ ។

(មាយមាណព គ្រាបបន្តិទូលថា) បពិត្រព្រះ
មានព្រះភាគ ការគ្រាបទូលសួរ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ
មិនមែនជាការឥតអំពើដោយពិត ព្រះអង្គបានសំដែង
ប្រាប់ទុក្ខណាយប្រគល់ទាំងឡាយ ចំពោះខ្ញុំព្រះអង្គ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវិគ្គស្ស បញ្ចមំ មាយសុត្តំ

ភំ ហេតុ ជាតាសិ យថាភថា ឥទំ

ភថា ហំ តេ វិទិតោ ឯស ធម្មោ ។

(យោ) យោចយោតោ ទានបតី កហដ្ឋោ

(ឥតំ មាយោ មណារោ)

បញ្ចត្តិកោ យជតិ បញ្ចបេក្ខោ

ទទំ បវេសំ ឥធ អន្តបាទំ

អក្ខាហំ មេ កកវំ យេពាសម្បទំ ។

យជស្ស យជមាតោ មាយាតិ កកវំ

សត្វត្ត ច វិប្បសាទេហំ ចិត្តំ

អារម្មណំ យជមាទស្ស យេពោ(១)

ឯត្ត បតិដ្ឋាយ ជហាតិ ទោសំ

សោ វិតវតោ ច វិនេយ្យ ទោសំ

មេត្តចិត្តំ ការយំ អប្បមាណំ

វត្តិទ្ធីំ សតតំ អប្បមត្តោ

សញ្ញា ទិសា ជរតេ អប្បមត្តំ ។

១ ឧ. ម- យេពំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ មាយសូត្រ ទី ៥

ទើបខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងសេចក្តីនេះ ភាមពិត ធម៌ព្រះអង្គ
ទ្រង់ជ្រាបពិត យ៉ាងនោះហើយ ។

(មាយមាណព គ្រាបទូលថា) គ្រហស្ថ
(ណា) ជាម្ចាស់ទាន អ្នកគួរគេសូមទាន ជាអ្នកត្រូវ
ការដោយបុណ្យ ប្រាថ្នាខ្ញុំបុណ្យ កាលឲ្យបាយនឹង
ទឹក បូជាដល់ពួកជនដទៃ ក្នុងលោកនេះ បពិត្រ
ព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ ទ្រង់សំដែងប្រាប់
ខ្ញុំយញ្ញសម្បទា (របស់គ្រហស្ថនោះ) ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ។

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មាយៈ អ្នកចូរ
បូជាចុះ កាលដែលអ្នកបូជា ចូរញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុង
កាលទាំងពួង (ព្រោះ) គ្រឿងយំញាជាអារម្មណ៍របស់
អ្នកបូជា បុគ្គលដែលបានប្រតិស្ឋាន ក្នុងគ្រឿងយំញា
នេះហើយ វេមន៍លះបង់ខ្ញុំទោសទាន លុះបុគ្គល
នោះប្រាសចាកកតៈ បន្ទាបង់ខ្ញុំទោសហើយ វេមន៍
ចំរើនខ្ញុំមេត្តាចិត្ត មិនមានប្រមាណ ជាបុគ្គលមិនធ្វេស
ប្រហែសជាទិច្ច អស់យប់នឹងថ្ងៃ ផ្សាយខ្ញុំមេត្តា-
ចិត្ត មិនមានប្រមាណ ក្នុងទិសទាំងពួង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

កោ សុដ្ឋតិ មុញ្ជតិ ពដ្ឋតិ ច

កេនត្ថនា^(១) កត្តតិ ព្រហ្មលោកំ

អជាធនោ មេ មុនិ ព្រហ្ម បុដ្ឋា

ភកកា ហិ មេ សត្តំ ព្រហ្មដ្ឋ ទិដ្ឋា

ត្ថញ្ញំ ឆោ ព្រហ្មសមោសិ^(២) សច្ចំ

កថំ ឧបបដ្ឋតិ ព្រហ្មលោកំ (ជុតិម) ។

យោ យជនំ តិវិជំ យញ្ញសម្បទំ

(មាយានិ ភកកា)

អាភធមេ ទិក្ខុណោយ្យហិ តាទិ

ឃិំ យជិត្តា សម្មា យាចយោតោ

ឧបបដ្ឋតិ ព្រហ្មលោកន្តិ ព្រមីតិ ។

១ ម. កេនត្ថនា ។ ២ ទ ព្រហ្មសមោសិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(មាយមាណព ក្រាបទូលថា) បុគ្គលដូចម្តេច
 បរិសុទ្ធ បុគ្គលដូចម្តេចរួច បុគ្គលដូចម្តេចជាប់នៅ
 បុគ្គលទៅកាន់ព្រហ្មលោកបាន ដោយហេតុដូចម្តេច
 បពិត្រព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រាជ្ញ កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គ
 ជាអ្នកមិនដឹង ក្រាបទូលសួរហើយ សូមព្រះអង្គទ្រង់
 សំដែង បពិត្រព្រះអង្គ ជាព្រហ្ម ដ្បិតក្នុងវិថូនៈ
 ខ្ញុំព្រះអង្គ បានឃើញព្រះអង្គ ជាបន្ទាល់ហើយ ព្រោះ
 ព្រះអង្គពិតជាស្មើគ្នានឹងព្រហ្ម របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រ
 ព្រះអង្គ ទ្រង់មានសេចក្តីរុងរឿង បុគ្គលទៅកាន់
 ព្រហ្មលោកបាន ដោយប្រការដូចម្តេច ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មាយៈ)

តថាគតពោលថា បុគ្គលណា ឬជាខ្សឹបយញ្ញសម្បទា
 ៣ ប្រការ បុគ្គលបែបនោះ ញ៉ាំងពួកទុក្ខណេយ្យ
 បុគ្គល ឲ្យក្រេកអរបាន លុះបូជាយ៉ាងនេះហើយ
 ជាអ្នកគួរគេសូមបាន ដោយប្រពៃ រមែងចូលទៅ
 កាន់ព្រហ្មលោក ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហានិទ្ទេស្ស ធម្មិ សភីយសុត្តំ

(៥០) ឃី វុត្តោ មាយោ មាលារោ កកវន្តិ
 ឯតទរោច អភិក្កន្តិ ភោ តោតម ។ មេ ។
 អដ្ឋតក្កោ ចារាយុបេតិ សវណាផ្កតន្តិ ។

មាយសុត្តំ បញ្ចមំ ។

ធម្មិ សភីយសុត្តិ

[៥០] ឃីម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 វាជកហោ វិហារតិ វេទ្យុវនេ កលន្តកនិវាមេ ។
 តេន ខោ បន សមយេន សភីយស្ស បរិញ្ញាជកស្ស
 បុរាណសាលាហិតាយ ទេវតាយ បញ្ញា ឧទ្ទិដ្ឋា ហោន្តិ
 យោ តេ សភីយ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឥមេ
 បញ្ញោ បុដ្ឋោ ព្យាករោតិ តស្ស សន្តិកេ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចរយ្យាសីតិ ។ អថខោ សភីយោ បរិញ្ញា-
 ជកោ តស្ស ទេវតាយ សន្តិកេ បញ្ញោ ឧត្តហេត្វា

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សភិយសូត្រ ទី ៦

(៥០) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
មាយមណាត ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ពេកណាស់ ។ បេ ។ ថាជាអ្នកដល់នូវ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ជាសរណៈ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមអំពីថ្ងៃនេះ
តទៅ ។

ចប់ មាយសូត្រ ទី ៥ ។

សភិយសូត្រ ទី ៦

(៥១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេទ្យវេន ជាកលទ្ធកនិវេបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
សម័យនោះឯង ទេវតាជាសារលោហិតពីដើម របស់បរិព្វាជកឈ្មោះ
សភិយៈ បានសំដែងឡើងនូវប្រស្នាទាំងឡាយ ថា ម្ចាស់សភិយៈ សមណៈ
ឬព្រាហ្មណ៍ណា ដែលអ្នកសូមប្រស្នាទាំងនេះ ហើយឆ្លើយរួច អ្នកត្រូវ
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យក្នុងសំណាក់នៃសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះចុះ ។ គ្រា
នោះ សភិយបរិព្វាជក រៀនប្រស្នាទាំងឡាយ ក្នុងសំណាក់ទេវតានោះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា សង្ឃិវោ កណិវោ កណា-
 ចរិយា ញាតា យសសង្ឃិវោ តិភុកកា សាធុសម្មតា
 ពហុជនស្ស សេយ្យដីទំ បូរណោ កកស្សទោ
 មក្ខសំ តោសាលោ អជិតោ កេសកម្ពលោ បកុទ្ធោ
 កក្ខាយោ សញ្ញាយោ វេទ្យដ្ឋបុត្តោ ជិតទ្ធោ
 នាដបុត្តោ តេ ខុបសង្កមិត្តា តេ បញ្ញា
 បុត្តតំ ។ តេ សភិយេន បរិព្វាជកេន បញ្ញា
 បុដ្ឋា ន សម្មាយន្តិ អសម្មាយន្តា កោបញ្ច
 ទោសញ្ច អប្បត្ថយញ្ច ទានុករោន្តិ អបំ ច ស-
 ភិយំ បរិព្វាជកំ បដិប្បត្តន្តិ ។ អថទោ សភិយស្ស
 បរិព្វាជកស្ស ឯតទិហោសំ យេ ទោ តេ កោទ្ធោ
 សមណាព្រាហ្មណា សង្ឃិវោ កណិវោ កណាចរិយា
 ញាតា យសសង្ឃិវោ តិភុកកា សាធុសម្មតា ពហុជ-
 នស្ស សេយ្យដីទំ បូរណោ កកស្សទោ ។ មេ ។ ជិតទ្ធោ
 នាដបុត្តោ តេ មយា បញ្ញា បុដ្ឋា ន សម្មាយន្តិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ទើបចូលទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានពួក មានក្រុម (ប្តេជ្ញា
 ខ្លួនថាជាសត្វពាសាស្តា) ជាគណាចារ្យ (១) ដែលអ្នកផងធ្លាប់ស្គាល់
 ជាអ្នកមានយស (២) ធ្វើនូវកំពង់គីទិដ្ឋិ ដែលជនច្រើនគ្នា សន្មត
 ថាជាសប្បុរស គឺគ្រូឈ្មោះបូណកស្សប ឈ្មោះមក្ខលិតោសាល ឈ្មោះ
 អធិតកេសកម្ពល ឈ្មោះបក្កទុកបាយនៈ ឈ្មោះសញ្ញយវេទ្យដបុត្ត
 ឈ្មោះនិគ្ខនាដបុត្ត ហើយសួរប្រស្នាទាំងនោះ ។ គ្រូទាំងនោះ
 លុះត្រូវសក្តិយបរិព្វាជក សួរប្រស្នាទាំងឡាយ ក៏ឆ្លើយមិនរួច កាលបើ
 ឆ្លើយមិនរួចក៏ធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ ប្រទូស្ត អាក់អន់ចិត្ត ឲ្យប្រាកដឡើង
 រួចក៏សួរត្រឡប់ទៅរកសក្តិយបរិព្វាជកវិញ ។ គ្រានោះ សក្តិយបរិព្វាជក
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើនណា
 ជាអ្នកមានពួក មានក្រុម ជាគណាចារ្យ ដែលអ្នកផងធ្លាប់ស្គាល់ ជា
 អ្នកមានយស ធ្វើនូវកំពង់គីទិដ្ឋិ ដែលជនច្រើនគ្នាសន្មតថាជាសប្បុរស គឺ
 គ្រូឈ្មោះបូណកស្សប ។ បេ ។ ឈ្មោះនិគ្ខនាដបុត្ត សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ លុះត្រូវអញ្ជាសួរប្រស្នាទាំងឡាយហើយ ក៏ឆ្លើយមិនរួច

១ ជាអាចារ្យនៃពួកបរិព្វាជកនឹងគ្រូបាស្ត្រដោយអំណាចនៃទេសនីតិបរិប្បា ។
 ២ បរិបូណ៌ដោយលាភនឹងបរិវារ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាតេ ភគិយស្ស មហាវគ្គស្ស ធម្មំ សភិយសុត្តំ

អសម្មាយន្តា កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច ចាតុ-
 កកោន្តំ អថ ច មពោវេត្ត បដិប្បន្តំ យន្តនាហំ
 ហំនាយាវត្តត្វា កាមេ បរិភុញ្ញេយ្យន្តំ ។ អថខោ
 សភិយស្ស បរិព្វាជកស្ស ឯតទហោសំ អយំ ខោ(១)
 សមណោ កោតមោ សង្ឃី ថេវ កណី ច កណាចរិយា
 ញាតោ យសស្សី តត្តករោ សាធុសម្មតោ ពហុ-
 ជនស្ស យន្តនាហំ សមណំ កោតមំ ឧបសង្កម្ភិត្វា
 ឥមេ បញ្ចេ បុច្ឆេយ្យន្តំ ។ អថ ខោ សភិយស្ស
 បរិព្វាជកស្ស ឯតទហោសំ យេ(២) ខោ តេ
 កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា ជីណ្ណា វុឌ្ឍា មហាលូកា
 អនុគតា វាយោអនុប្បត្តា ថេវា វត្តញ្ច ចរិប្បព្វជិតា
 សង្ឃិនោ កណីនោ កណាចរិយា ញាតា យសស្សីនោ
 តត្តករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សេយ្យដំនំ
 បូរណោ កស្សនោ ។ បេ ។ និកន្តោ នាដបុត្តោ
 តេមិ មយោ បញ្ចេ បុដ្ឋា ន សម្មាយន្តំ

១ អយំ បិ ។ ២ អយំបិខោ ។ ២ ម. យំខោ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សភិយសូត្រ ទី ៦

កាលបើឆ្លើយមិនរួច ក៏ធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ ប្រទូស្ត អាភ័អម័ចិត្ត ឲ្យប្រាកដ
ឡើង រួចក៏សួរត្រឡប់មករកអញ ក្នុងប្រស្នាទាំងទុរវិញ បើដូច្នោះ
គួរតែអាត្មាអញ ត្រឡប់មកកាន់ភេទដោយកិច្ចាប គឺភេទគ្រហស្ថ បរិភោគ
កាមវិញចុះ ។ លំដាប់នោះ សភិយបរិញ្ញាជក មានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមនេះឯង ក៏ជាអ្នកមានពួក មានក្រុម
ជាគណាចារ្យ ដែលអ្នកផងធ្លាប់ស្គាល់ ជាអ្នកមានយស ធ្វើនូវកំពង់
គីទិដ្ឋិ ដែលជនច្រើនគ្នា សន្មតថាជាសប្បុរសដែរ បើដូច្នោះ
គួរតែអាត្មាអញ ចូលទៅរកព្រះសមណគោតម ហើយសួរច្រឡំទាំង
នេះ ។ លំដាប់នោះ សភិយបរិញ្ញាជក មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះទៀតថា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចំរើនណា ដែលចាស់គ្រាំគ្រា
ជាត្រីវិទាចារ្យ មានអាយុច្រើន សំនៅយូរឆ្នាំមកហើយ មានអាយុ
ក៏ជ្រុលចូលមកក្នុងបច្ច័មវ័យហើយ ជាអ្នកខាប់ខ្លួន (ក្នុងសមណធម៌)
ស្គាល់រាត្រីច្រើន ឬសយូរយារហើយ ជាអ្នកមានពួក មានក្រុម
ជាគណាចារ្យ ដែលអ្នកផងធ្លាប់ស្គាល់ ជាអ្នកមានយស ធ្វើនូវកំពង់
គីទិដ្ឋិ ដែលជនច្រើនគ្នា សន្មតថាជាសប្បុរស គឺគ្រូឈ្មោះបូណ៌-
កស្សប ។ បេ ។ ឈ្មោះនិគន្ធនាដបុត្ត សមណព្រាហ្មណ៍
ទាំងនោះសោត លុះត្រូវអញសួរច្រឡំទាំងឡាយហើយ ក៏ឆ្លើយមិនរួច

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាត

អសម្មាយន្តា កោបត្តា ទោសត្តា អប្បច្ចយត្តា
 ចាតុកកោន្តំ អបិ ច មព្រោវេត្ត បដិប្បន្តំ ។ កី
 បន មេ សមណោ តោតមោ វេមេ បព្រោ បុដ្ឋោ
 ព្យាករិស្សន្តំ ។ សមណោ ហិ តោតមោ ទិហារេ
 ចេវ ជានិយា នរោ ច បព្វជ្ជាយានិ ។ អថទោ
 សភិយស្ស បរិព្វាជកស្ស ឯតទហោសិ សមណោ
 ទោ តោតមោ ទិហារេនិ ន ឧត្តាតត្ថោ ន
 បរិភោតត្ថោ ទិហារេបិ ថេ សមណោ ហោតិ
 សោ ច មហិទ្ធិកោ ហោតិ មហានុភារេ(១) ។
 យទ្ធជាហំ សមណំ តោតមិ ឧបសន្តមិត្តា វេមេ
 បព្រោ បុដ្ឋយ្យន្តំ ។ អថទោ សភិយោ បរិព្វាជកោ
 យេន រាជគហំ តេន ចារិតំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន
 ចារិតញ្ញុរមាណោ យេន រាជគហំ វេទ្យុនំ កលន្ត-
 កនិវាទោ យេន ភគវា តេនុបសន្តមិ ឧបសន្ត-
 មិត្តា ភគវតា សុទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
 កនិ សារាណីយំ វិតិសារេត្តា ឯកបន្តំ និសីទិ ។

១ ម. ទហារេបិ ថេ សមណោ តោតមោ មហិទ្ធិកោ ហោតិ មហានុភារេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

កាលបើឆ្លើយមិនរួច ក៏ធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ ប្រទូស្ត អាភ័អន់ចិត្តឱ្យ
 ប្រាកដឡើង រួចក៏សួរត្រឡប់មកអញ ក្នុងប្រស្នាទាំងនេះវិញ ។
 ចុះព្រះសមណគោតម កាលបើត្រូវអញសួរប្រស្នាទាំងនេះហើយ តើ
 នឹងឆ្លើយយ៉ាងណាទៅអេះ ។ ព្រោះថា ព្រះសមណគោតម ក្មេងដោយ
 ជាតិផង ថ្មីដោយផ្ទះផង ។ លំដាប់នោះ សភ័យបរិញ្ញាជក មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម អញមិនត្រូវមើលងាយ
 មិនត្រូវពេបជ្រាយថា ក្មេងទេ ទោះបីព្រះអង្គជាសមណៈក្មេងក៏ពិត
 ប៉ុន្តែព្រះអង្គជាអ្នកមានប្ញដ្ឋិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ បើដូច្នោះ គួរតែ
 អញចូលទៅរកព្រះសមណគោតម ហើយសួរប្រស្នាទាំងនេះ ។ គ្រានោះ
 សភ័យបរិញ្ញាជក ក៏ចៀសចេញទៅកាន់ចារិក សំដៅទៅក្រុងរាជគ្រឹះ
 កាលដើរទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ ក៏បានចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគឯ
 វត្តវេទ្យវន ជាកលន្ទកនិកបស្ថាន ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ពោលពាក្យរីករាយ ស្មោះសរ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយគួរឱ្យរលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

សុត្តនិបាតេ ពនិយស្ស បហាវិទ្យស្ស ធម្មំ សភិយសុត្តំ

ឯកម្មំ ឯសិទ្ធោ ខោ សភិយោ បរិច្ចាដកោ
កកវំ តាថាយ អជ្ឈកាសិ

(៥២) កង្ខំ វេចិកង្ខំ អាភមិ (វតិ សភិយោ)

បញ្ចោ បុច្ឆតំ អភិកង្ខមាណោ

តេសន្តករោ ភវាហិ បញ្ចោ មេ^(១) បុដ្ឋោ

អនុបុត្ថំ អនុធម្មំ ព្យាករោហិ មេ ។

ទូរតោ អាគតោសិ^(២) (សភិយាតិ កកវា)

បញ្ចោ បុច្ឆតំ អភិកង្ខមាណោ

តេសន្តករោ ភវាមិ បញ្ចោ តេ^(៣) បុដ្ឋោ

អនុបុត្ថំ អនុធម្មំ ព្យាករោមិ តេ ។

បុច្ឆ^(៤) មិ សភិយេ បញ្ចំ យន្តំភារំ មនសិច្ឆសិ

តស្ស តស្សា បញ្ចាស្ស អហំ អន្តំ ករោមិ តេតិ ។

១ ខ. តេសន្តករោ ភវាហិ មេ បញ្ចោ មេ ។ ម. តេសន្តករោ ភវំ ភវាហិ បញ្ចោ មេ ។

២ ម. អាគតោសិធិ ។ ៣ ខ. តេសន្តករោ ភវាមិ តេ បញ្ចោ តេ ។ ម. តេសបុត្តំ ករោមិ តេ បញ្ចោ ។ ៤ ម. បុច្ឆតិ ។

សុត្តនិបាត មហានិទ្ទ ទី ៣ សភិយសូត្រ ទី ៦

សភិយបរិព្វាជក លុះអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោល
ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយតាថា

(៥២) (សភិយបរិព្វាជកពោលថា) ខ្ញុំព្រះអង្គ
មានសេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់សង្ស័យ រឺទីបមក ប៉ុនប៉ងនឹង
សួរប្រស្នាទាំងឡាយ (ហេតុនេះ) ព្រះអង្គ កាលបើខ្ញុំ
ព្រះអង្គសួរប្រស្នាទាំងឡាយហើយ សូមធ្វើឲ្យទីបំផុត
នៃប្រស្នាទាំងនោះ សូមព្រះអង្គ សំដែងធម៌តាម
សមគួរដល់សេចក្តី ជាលំដាប់លំដោយ ដល់ខ្ញុំព្រះ
អង្គ ឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សភិយៈ)
អ្នកមកអំពីចម្ងាយ ប៉ុនប៉ងនឹងសួរប្រស្នាទាំងឡាយ
តថាគត កាលបើអ្នកសួរប្រស្នាទាំងឡាយហើយ នឹងធ្វើ
ឲ្យទីបំផុត នៃប្រស្នាទាំងនោះ តថាគតនឹងដោះ
ស្រាយឲ្យធម៌ដ៏សមគួរដល់សេចក្តី ជាលំដាប់លំដោយ
ដល់អ្នក ។ ម្ចាស់សភិយៈ អ្នកប្រឹងក្នុងចិត្តចំពោះ
ប្រស្នាណាមួយ ចូរសួរប្រស្នានោះ មកតថាគតចុះ
តថាគតនឹងធ្វើឲ្យទីបំផុតនៃប្រស្នានោះ ៗ ដល់អ្នក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស វិសុទ្ធិនិទានោ

(៥៣) អថខោ សភិយស្ស បរិព្វាជកស្ស

ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត កោ អត្តំ វត កោ

យំ វតាហំ អញ្ញេសុ សមណព្រាហ្មណេសុ ឌីកា-

សកម្មមត្តម្បី^(១) នាលត្តំ តម្មេ^(២) វទំ សមណោ

កោតមេន ឌីកាសកម្មំ កតត្តំ អត្តមយោ បមុទិតោ

ឧទតោ បីតិសោមនស្សជាតោ ភកវន្តំ បញ្ចំ អបុត្តិ

តិបត្តនមាហុ ភិក្ខុនិ (វតិ សភិយោ)

សោវតំ កេន កថញ្ច ទន្តមាហុ

តុទ្វេតិ កថំ បុត្តតិ

បុដ្ឋោ មេ ភកវំ ព្យាកោហំ ។

បដ្ឋេន កេតេន អត្តនា (សភិយាតិ ភកវំ)

បរិទិព្វាជកតោ វិវត្តនា កដ្ឋោ

១ ឧ. ឧកាសបុត្តស្ស ។ ២ ម. តវេរិទំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(៥៣) គ្រានោះ សភីយបរិព្វាជក នឹកយ៉ាងនេះថា យីអើ
 អស្ចារ្យណាស់ យីអើ ចំឡែកណាស់ អញមិនដែលបាន
 សូម្បីត្រឹមតែកម្មតិទុកាស ក្នុងសំណាក់នៃសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ផងទេ ដោយហេតុណា ហេតុនោះ ព្រះសមណគោតម បានធ្វើ
 កម្មតិទុកាសនោះដល់អញហើយ ។ ក៏ត្រេកអរ រីករាយ មានចិត្តអវណ្ណត
 ឡើង កើតបីតិសោមនស្ស ហើយសួរប្រស្នានឹងព្រះមានព្រះភាគ

(សភីយបរិព្វាជកសួរថា) បណ្ឌិតទាំងឡាយ ហៅ

បុគ្គល អ្នកបានគុណវិសេសដូចម្តេច ថាជាភិក្ខុ បណ្ឌិត
 ទាំងឡាយ ហៅបុគ្គលអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ដោយធម៌ល្អ
 ដោយហេតុដូចម្តេច បុគ្គលដែលមានខ្លួនទូន្មានហើយ
 ដោយប្រការដូចម្តេច អ្នកផងតែងហៅថា ព្រះពុទ្ធ
 តើដោយប្រការដូចម្តេច បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
 អង្គ កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គសួរហើយ សូមឆ្លើយឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សភីយៈ)

បុគ្គលណា បានដល់នូវការរំលត់ទុក ដោយមគ្គដែល
 ខ្លួនបានចំរើនហើយ ធ្វើផុតសេចក្តីសង្ស័យហើយ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវុទ្ធស្ស ធម្មំ សភិយសុត្តំ

វិភវញ្ច កវញ្ច វិប្បហាយ

វុសិតវា ខីណាបុនត្តវេ ស ភិក្ខុ ។

សព្វត្ថ ឧបេក្ខតោ សត្តមា

ន សោ ហិសតិ សព្វលោកេ

តិណ្ណោ សមណោ អនាវិលោ

ឧស្សនា យស្ស ន សុត្តំ សោតោ សោ

យ ស្ស្រ្ម្រ្មយានំ ភាវិតានំ

អជ្ឈតំ តហិទ្ធា ច សព្វលោកេ

និព្វន្តិមិ(១) បរញ្ច លោកំ

កាលំ កម្ពុតិ ភាវិតោ ស ទន្លោ ។

កប្បានំ វិចេយ្យ កេវលានំ

១ ឧ.ម. និព្វិជ្ឈ ឥមំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សភិយសូត្រ ទី ៦

លះបង់ ទូរសេចក្តីវិវាសនឹងសេហ្គក្តីចំរើន មានមគ្គ
 ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ មានភពថ្មីអស់ហើយ បុគ្គល
 នោះឈ្មោះថាជាភិក្ខុ ។ បុគ្គលណា ជាអ្នកព្រងើយ
 កន្តើយ ក្នុងការម្នាក់ទាំងពួង មានស្មារតី បុគ្គលនោះ
 មិនបៀតបៀន (សត្វណាមួយ) ក្នុងលោកទាំងពួង
 ជាអ្នកចូលអន្លង់រួចហើយ ជាអ្នករម្ងាប់បាប មានចិត្តមិន
 ល្អ ចំហាយគឺកិលេសមិនមានដល់បុគ្គលណា បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថា អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ដោយល្អ បុគ្គលណា
 បានចំរើន ទូរឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុងនឹងខាង
 ក្រៅ ក្នុងលោកទាំងអស់ ដឹងច្បាស់ទូរលោកនេះនឹង
 លោកដទៃ ទន្ទឹងតែមរណកាល បុគ្គលនោះមាន
 ឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ (យ៉ាងនេះ) ឈ្មោះថា មានខ្លួនខ្ពស់ខ្លាច
 ហើយ ។ បុគ្គលណា ពិចារណាទូរកប្បៈ^(១) ទាំងអស់

១ ឥណ្ឌានឹងទិដ្ឋិ ហៅថា កប្បៈ ព្រោះសម្រេចដូច្នោះ ។ បាទ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស វិសុទ្ធិបិដកេ

សំសារំ ធុកយំ^(១) ចុត្តបចាតំ

វិកតវជមន្តណំ វិសុទ្ធិ

បត្តំ ជាតិក្ខយំ តមាហុ ពុទ្ធិនំ ។

[៥៤] អថខោ សភិយោ បរិញ្ញាជណោ ភកវតោ

ភាសិតំ អភិទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា អត្តមលោ បម្មទិតោ

ឧទត្តោ បតិសោមនស្សជាតោ ភកវន្តំ ឧត្តរីបញ្ចំ អប្បច្នំ

កីបត្តិនមាហុ ព្រាហ្មណំ (ឥតិ សភិយោ)

សមណំ ភេន កថញ្ច ញាតកោ

នាលោតិ កថំ បរិច្ចតិ

បុដ្ឋោ មេ ភកវំ ព្យាករេហិ ។

១ ម. សំសារ ធុកយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

នឹងសង្ឃារ (១) ចុតិ នឹងបដិសន្ធិ ទាំងពីរ បណ្ឌិត
ទាំងឡាយហៅបុគ្គល ដែលមានចូលគិតិលេសទៅ
ប្រាសហើយ អ្នកមិនមានទីទួលគិតិលេស ស្អាត
ដោយវិសេស ដល់ទូរព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងក្ស័យខែ
ជាតិនោះ ថាជាព្រះពុទ្ធ ។

(៥២) គ្រានោះ សភិយបរិព្វាជក មានចិត្តត្រេកអរខ្ពស់ឡើង
កើតបីតិសាមនស្ស ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះភាសិតព្រះមាន
ព្រះភាគ ហើយសួរប្រស្នានឹងព្រះមានព្រះភាគ តទៅ

(សភិយបរិព្វាជក សួរថា) បណ្ឌិតទាំងឡាយ
ហៅបុគ្គល អ្នកបានគុណវិសេសដូចម្តេច ថាជា
ព្រាហ្មណ៍ ថាជាសមណៈ ដោយហេតុដូចម្តេច អ្នក
ផងតែងហៅថាជាអ្នកន្ន័តលាង (កិលេស) ដោយ
ប្រការដូចម្តេច ហៅថា នាគ តើដោយប្រការដូចម្តេច
ចិត្តព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គ កាលបើខ្ញុំព្រះ
អង្គសួរហើយ សូមឆ្លើយ ឲ្យបាន ។

២ លំដាប់ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ។ ន័យមួយទៀតថា ពិចារណាប្បតិសំវន្តិកប្បវិវឌ្ឍិកប្បនេះ
ជាបុព្វេនិវាសនុស្សនិព្វាន សំសារីពុតិបដិសន្ធិសត្វនេះជាបុព្វបុរាណ អស់ចូលគិតិ
ទួល អស់ជាតិ នេះជាអាសវក្ខយព្វាន ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ឆដ្ឋំ សរិយសុត្តំ

ពាហេត្វា សព្វទាបកានិ (សភិយានិ កកវ)

វិមលោ សាដុសមាហិតោ បិតត្តោ

សំសារមតិច្ច កេវលី សោ

អនិស្សិតោ^(១) តានិ បុព្វតេ ស ព្រហ្ម ។

សមិតាវិ បហាយ បុព្វទាបិ

វិរដោ ញត្វា ឥមំ បរញ្ច លោកិ

ជាតិមរណំ ឧបាតិវត្តោ

សមណោ តានិ បុព្វតេ តថត្តា ។

និទ្ទហាយ សព្វទាបកានិ

អដ្ឋត្តញ្ច ពហិត្វា ច សព្វលោកេ

នេមនុស្សេសុ កប្បិយេសុ

កប្បិ នេតិ ភមាហុ ញ្ញតកោតិ ។

១ ឧ.ម. អសំពោ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សភិយស្សត្រ ទី ៦

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 សភិយៈ) បុគ្គល ណា បន្ស៊ត់បង់ទូរំបាបទាំងពួង
 ប្រាសចាកមន្ទិល មានចិត្តតាំងនៅល្អ មានចិត្ត
 ខាប់ខ្ចួន កន្លងផុតទូរំសង្សា មានកិច្ចសម្រេច
 ហើយ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមិនអាស្រ័យ (ដោយ
 តណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) ជាអ្នកនឹងធីន បុគ្គលនោះ តថាគត
 ហៅថា ព្រាហ្មណ៍ ។ បុគ្គលណា រម្ងាប់ (កិលេស
 ដោយអិយមគ្គ) លះបុណ្យនឹងបាប ប្រាស
 ចាកជួលគីកិលេស ដឹងច្បាស់ទូរំលោកនេះ នឹងលោក
 ខាងមុខ ប្រព្រឹត្តកន្លង ទូរំជាតិនឹងមរណៈ បុគ្គល
 នោះជាអ្នកនឹងធីនមានសភាពដូច្នោះ តថាគតហៅថា
 សមណៈ ។ បុគ្គលណា លាងបាបទាំងពួង
 ទាំងខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅ ក្នុងលោកទាំងមូល មិន
 ដល់ទូរំកប្បៈគីតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ក្នុងពួកទេវតានឹងមនុស្ស
 ដែលក្នុងដល់កប្បៈ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ហៅបុគ្គល
 នោះ ថាជាអ្នកប្តូរលាងទូរំកិលេស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិពកោ

អាត្មំ ន តតរោតិ តតំញំ លោកេ

សព្វសំយោកេ វិសដ្ឋំ ពន្ធនាជំ

សព្វតុ ន សដ្ឋតិ វិប្បមុត្តោ(១)

នាគោ តាជំ បវុច្ចតេ តថត្តានិ ។

(៥៥) អថខោ សភិយោ បរិញ្ញាវគោ ។ មេ ។

កកវន្តំ ទុត្តរំ បញ្ញំ អប្បន្តំ

តំ ខេត្តជំនំ វន្តន្តំ ពុទ្ធា (តតិ សភិយោ)

តុសលំ កេន តថញ្ច បណ្ឌិតោតិ

មុនំ នាម តថំ បវុច្ចតិ

បុដ្ឋោ មេ កកវំ ព្យាគរោហំ ។

ខេត្តានំ វិចេយ្យ កេវលានំ (សភិយាតិ កកវំ)

ទំតំ មាណុសកញ្ច ព្រហ្មខេត្តំ

១ ឧ. ម. សដ្ឋតិ វិប្បត្តា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលណា មិនបានធ្វើបុណ្យមួយ ក្នុងលោក
លះបង់នូវគ្រឿងប្រកបសត្វទុកទាំងពួង នូវកិលេសជា
គ្រឿងចង មិនជាប់ក្នុងគ្រឿងជាប់ទាំងពួង (មាន
ខន្ធជាដើម) ជាអ្នករួចស្រឡះ បុគ្គលជាអ្នកនឹងផ្ចង់
មានសភាពដូច្នោះនោះ តថាគតហៅថា នាគ ។

[៥៥] ត្រានោះ សភ័យបរិព្វាជក ។ បេ ។ សួរនូវប្រស្នា

នឹងព្រះមានព្រះភាគ តទៅ

(សភ័យបរិព្វាជក សួរថា) ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ

ហៅបុគ្គលណា វាជាអ្នកឈ្នះនូវខេត្ត គឺអាយតនៈ
ហៅបុគ្គលអ្នកច្រូតកាត់នូវស្រោមគឺកម្មដោយហេតុដូច
ម្តេច ហៅថា បណ្ឌិត តើដោយហេតុដូចម្តេច ហៅថា មុខ
តើដោយហេតុដូចម្តេច បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
អង្គ កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គសួរហើយ សូមឆ្លើយឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សភ័យៈ)

បុគ្គលណា ពិចារណានូវខេត្តគឺអាយតនៈទាំងអស់ គឺ
ខេត្តជាទិព្វ ខេត្តជាវេសមនុស្ស ខេត្តជាវេសព្រហ្ម

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវុទ្ធស្ស ធម្មំ សភិយសុត្តំ

[សព្វ] ខេត្តម្ភលពទ្ធជា បមុត្តោ
ខេត្តជិណោ តានិ បវុច្ឆតេ តថត្តា ។
កោសានិ វិចេយ្យ កេវលានិ
ទិព្វំ មាទុសកក្កា ព្រហ្មកោសិ

[សព្វ] កោសម្ភលពទ្ធជា បមុត្តោ
កុសលោ តានិ បវុច្ឆតេ តថត្តា ។
ទុកយានិ វិចេយ្យ បណ្ណានិ

អជ្ឈតំ ពហិទ្ធា ច សុទ្ធិបញ្ចោ
កណ្ណសុត្តិ^(១) ឧបាសិក្ខោ
បណ្ណិតោ តានិ បវុច្ឆតេ តថត្តា ។

អសតក្កា សតក្កា ញត្វា ធម្មំ
អជ្ឈតំ ពហិទ្ធា ច សព្វលោកេ
នេវមទុស្សេហិ ច្ចជិយោ សោ^(២)
សង្កជាលមតិច្ច សោ មុជិតិ ។

១ ឧ. កណ្ណសុត្តិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សភិយស្សប្រ ទី ៦

រដ្ឋស្រឡះ ចាកចំណង (គឺអវិជ្ជាកវតណ្ណាជាដើម) ជា
 បួសគល់នៃខេត្ត (ទាំងអស់) បុគ្គលនឹងធីនមានសភាព
 ដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថា អ្នកឈ្នះនូវខេត្តគឺអាយតនៈ ព្រោះ
 មានចិត្តទៀងទាត់ ។ បុគ្គលណា ពិចារណា ឃើញ
 នូវស្រោម គឺកម្ម ទាំងអស់ គឺស្រោមជាទិព្វ ជារបស់
 មនុស្ស នឹងស្រោមជារបស់ព្រហ្ម រដ្ឋស្រឡះចាកចំណង
 (គឺអវិជ្ជាកវតណ្ណាជាដើម) ជាបួសគល់ នៃស្រោមទាំង
 អស់ បុគ្គលនឹងធីនមានសភាពដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថាអ្នក
 ច្រកកាត់នូវស្រោមគឺកម្ម ។ បុគ្គលណា មានបញ្ញាស្អាត
 ពិចារណាឃើញ ម្យ៉ាងម្នាក់គឺស្អាត គឺអាយតនៈ ទាំងពីរ
 ទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅ កន្លងនូវធម៌ខ្មៅ នឹងធម៌ស គឺបាប
 នឹងបុណ្យ បុគ្គលនឹងធីនមានសភាពដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថា
 ជាបណ្ឌិត ។ បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់ធម៌របស់ពួកអសប្បវេស
 នឹងសប្បវេស ក្នុងលោកទាំងមូល ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាង
 ក្រៅ កន្លងបង្អស់នូវគ្រឿងជាប់ចំពាក់ដោយបណ្តាញ បុគ្គល
 នោះ គួរទៅតានឹងមនុស្សដូចជា បុគ្គលនោះឈ្មោះថា មុនី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោគោ

(៥៦) អថខោ សភិយោ បរិព្វាជកោ ។ មេ ។

កកវន្តំ ឧត្តវំ បញ្ចំ អប្បន្តំ

តិបត្តិនមាហុ វេទកុំ (ឥតិ សភិយោ)

អនុវិទិតំ កេន កថញ្ច វិយវាតិ

អាណិនិយោ តិវុំ ឆាម ហោតិ

បុដ្ឋោ មេ កកវា ព្យាករោហំ ។

វេទានិ វិចយ្យ កេវលានិ (សភិយាតិ កកវា)

សមណានំ យានិបត្តំ ព្រាហ្មណានំ

សត្វវេទនាសុ វិត្តរកោ

សត្វំ វេទមតិច្ច វេទច្ច សោ ។

អនុវិច្ច បបញ្ចនាមរូបំ

អជ្ឈត្តំ ពហំទ្វា ច រោគម្ពុលំ

១.ម. ប្រជិតោ យោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(៥៦) គ្រានោះ សភិយបរិព្វាជក ។ បេ ។ បានសួរក្រុមស្នា
នឹងព្រះមានព្រះភាគ តទៅ

(សភិយបរិព្វាជកសួរថា) បណ្ឌិតទាំងឡាយហៅ
បុគ្គល អ្នកបានគុណវិសេសដូចម្តេច ថាជាអ្នក
ដល់នូវវេទ ហៅថា អ្នកត្រាស់ជំងឺតាម តើដោយ
ហេតុដូចម្តេច ហៅថា អ្នកមានព្យាយាម តើដោយ
ប្រការដូចម្តេច ហៅថា អាជានេយ្យ តើព្រោះហេតុ
ដូចម្តេច បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គ កាលបើ
ខ្ញុំព្រះអង្គសួរហើយ សូមឆ្លើយ ឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សភិយៈ)

បុគ្គលណា ភិចារណា ឃើញនូវវេទទាំងអស់ ដែល
ជាវេទរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ប្រាសចាកកម្រេក
កងវេទនាទាំងពួង កន្លងបង់នូវវេទទាំងអស់ បុគ្គល
នោះឈ្មោះថា ដល់នូវវេទ ។

បុគ្គលណា ភិចារណា រឿយៗ នូវបឋមញ្ញតិមិនឹង
នាមរូប ជាបុសគល់នៃរោគ ទាំងខាងកង ទាំងខាងក្រៅ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហោវគ្គស្ស ធម្មំ សភិយសុត្តំ

[ស២៧] រោគម្ហូលពទ្ធា បម្មត្តោ

អនុវិទិតោ តាទិ បវុច្ឆតេ តថត្តា ។

វិរតោ^(១) សត្វចាបកេហិ

ដិរយទុក្ខមតិច្ឆ វិរិយវា សោ

សោ វិរិយវា បណានវា

ដិរោ តាទិ បវុច្ឆតេ តថត្តា ។

យស្សស្ស ល្ងនាដិ^(២) ពទ្ធានិ

អជ្ឈតិ ពហំទ្ធា ច សន្តម្ហូលំ

សត្វសន្តម្ហូលពទ្ធា បម្មត្តោ

អាជានិយោ តាទិ បវុច្ឆតេ តថត្តា^(៣) ។

[២៧] អថខោ សភិយោ បរិព្វាជកោ ។ បេ ។

កកវន្តំ ទុត្តរិ បញ្ចាំ អប្បន្តិ

១ ខ. ម. វិរតោ ផធ ។ ២ ខ. លពានិ ។ ៣ ខ. ម. ធម្មត្តាទិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សភិយសូត្រ ទី ៦

រួចស្រឡះចាកចំណង គឺអវិជ្ជាភវិកណ្ណា ជាដើម ជាបូស

គល់នៃរោគទាំងអស់ បុគ្គលអ្នកនឹងធីនមានសភាព

ដូច្នោះនោះ ហៅថា អ្នកត្រាស់ដឹងតាម ។

បុគ្គលណា រៀរចាកបាបទាំងពួង កន្លងបង់

និរយទុក្ខ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា អ្នកមានព្យាយាម

បុគ្គលអ្នកមានព្យាយាមមាំ ជាធីរដទ (អាចកំចាត់បង់

កិលេសជាដើម) ជាអ្នកនឹងធីនមានសភាពដូច្នោះនោះ

ហៅថា អ្នកមានព្យាយាម ។

បុគ្គលណា ច្រកកាត់នូវចំណង (គឺសំយោជនៈ)

នឹងបូសគល់នៃគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ទាំងខាងក្នុង ទាំង

ខាងក្រៅ ជាអ្នករួចស្រឡះចាកបូសគល់ នៃគ្រឿង

ជាប់ចំពាក់ ដោយចំណង (គឺសំយោជនៈ) ទាំងអស់

បុគ្គលអ្នកនឹងធីនមានសភាពដូច្នោះនោះ ហៅថា

អាជានេយ្យបុរស ។

(៥៧) ត្រានោះ សភិយបរិព្វាជក ។ បេ ។ បាទស្ករុប្រស្នា

នឹងព្រះមានព្រះភាគ តទៅ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

កី បត្តិនមាហុ សោត្តយំ^(១) (ឥតិ សកិយោ)

អរិយំ កេន កថញ្ច ចរណាវតិ

បរិព្វាជកោ កំន្តិ ជាម ហោតិ

បុដ្ឋោ មេ ភគវា ព្យាករោហិ ។

សុតវា^(២) សត្វធម្មំ អភិណាយេ លោកេ (សកិយាតិ ភគវា)

សាវជ្ជានវជ្ជិ យទត្តិ កិញ្ច

អភិកុំ អកេន្ត្រី វិមុត្តំ^(៣)

អនិយំ សត្វជិហហុ សោត្តយោតិ ។

ធម្មា អាសយានិ អាសវានិ

វិញ្ញា សោ ន ឧបេតិ គត្តសេយ្យំ

សញ្ញា តិវិជំ បទុជំ បន្តំ

១ ប. លោត្តិយំ ។ ២ ឧ. ប. សុត្វា ។ ៣ ប. អកតំ កតវិមុត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

(សភិយបរិញ្ញាជក ស្នាថ) បណ្ឌិតទាំងឡាយ
 ហៅបុគ្គល អ្នកបាននូវគុណវិសេសដូចម្តេច ថាជា
 សោត្តិយបុគ្គល ហៅថាអរិយៈ ដោយហេតុដូចម្តេច
 ហៅថា អ្នកមានចរណៈ ដោយប្រការដូចម្តេច ហៅថា
 បរិញ្ញាជក ព្រោះហេតុដូចម្តេច បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គ កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គដូរហើយ សូមឆ្លើយឲ្យបាន។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សភិយៈ)
 បុគ្គលណា បានស្តាប់ ហើយដឹងច្បាស់នូវធម៌
 ទាំងពួង នូវអំពើមានទោសនឹងមិនមានទោស ណាមួយ
 ក្នុងលោក បណ្ឌិតទាំងឡាយហៅបុគ្គលអ្នកគ្របសន្តិក៍
 (ធម៌ជាទីទាំងនៃកិលេស) មិនមានសេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់
 រួចស្រឡះ (ចាកចំណងគីកិលេស) មិនមានសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ ក្នុងធម៌ទាំងពួងនោះថា ជាសោត្តិយបុគ្គល។
 បុគ្គលណា កាត់បង់នូវអាល័យ នឹងអាសវៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 បុគ្គលនោះ មិនចូលទៅកាន់ដំណែកក្នុងគកិ បុគ្គល
 ណា បន្ទាប់នឹងនូវសញ្ញាពប្រការ^(១) នឹងភក់ (គីកាម)

១ កាមសញ្ញា ១ អាហារសញ្ញា ១ ជីវិតសញ្ញា ១ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាត ពិយស្ស មហាវិទូស្ស ធំ្នំ យកិយសុត្តំ

កក្កប្បំ នេតិ តតាហ្ម អរិយោតិ ។

យោ ឥត ចរណស្ស បត្តិបត្តោ

កុសលោ សត្វទា អជាតំ ធម្មំ

សត្វត្ថ ន សជ្ជតិ វិមុត្តចិត្តោ(១)

បដិយា យស្ស ន សុត្តំ ចរណាវ គោ ។

ទុក្ខវេបក្កំ យទត្តំ កក្កប្បំ

ទុក្ខំ អនោ តិរយញ្ជាបិ បដ្ឋេ

បរិនិព្វាជយិត្វា(២) បរិញ្ញាចារិ

មាយិ ហានមថោបិ លោកកោដិ

បរិយន្តមកាសិ ធាម្បំ

តិ បរិញ្ញាជកតាហ្ម បត្តិបត្តន្តំ ។

១ ខ. វិមុត្តោ ។ ២ ខ. បរិនិព្វា ។

សុត្តនិបាត បហវគ្គ ទី ៣ សភិយស្សត្រ ទី ៦

មិនដល់ទូកប្បៈ គឺតណាទីនទិដ្ឋិ បណ្ឌិតទាំងឡាយ
ហៅបុគ្គលនោះថា អាយៈ ។

បុគ្គលណា ក្នុងសាសនានេះ បានដល់ទូក
អរហត្តដែលគេគប្បីដល់ ព្រោះចរណធម៌ទាំងឡាយ
បុគ្គលនោះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ បានដឹងធម៌គ្រប់កាល
ទាំងពួង មិនជាប់នៅ ក្នុងធម៌ទាំងពួង មានចិត្តរួច
ស្រឡះហើយ បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីថ្លាំង
ថ្លាក់ចិត្ត បុគ្គលនោះឈ្មោះថា មានចរណធម៌ ។

បុគ្គលណា ក៏ចាត់បង់ទូកម្មដែលឲ្យផលជាទុក្ខ
ទាំងអតីត ទាំងវេទានតត ទាំងបច្ចុប្បន្ន ទាំងកម្មជាចន្លោះ
កណ្តាលនៃកាល ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត ដោយប្រាជ្ញា
មួយទៀត គេបាន (លះបង់) មាយា មានៈ
លោកៈ កោធនៈ ទើងធ្វើនាមរូបឲ្យមានទីបំផុត បណ្ឌិត
ទាំងឡាយ ហៅបុគ្គលអ្នកដល់ទូកណាសម្បត្តិដែល
គេគប្បីដល់នោះថាជា បរិញ្ញាជក ។

[៥៨] អថខោ សភិយោ បរិព្វាជិតោ កកវតោ
 ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុហោទិត្វា អន្តមយោ ឧទត្តោ
 បមុទិតោ បីតិសោមនស្សជាតោ ឧដ្ឋាយាសនា
 ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កកវត្វា យេន កកវា តេនញ្ច-
 លំឡណាមេត្វា កកវន្តំ សមុទា សារុប្បាហំ
 តាដាហំ អភិត្តវំ

យានិ ច តិណិ យានិ ច សន្និ
 សមណប្បវាទនិស្សិតានិ^(១) ក្ខរិបញ្ញ
 សញ្ញក្ខរសញ្ញនិស្សិតានិ^(២)
 ឌីសរណានិ វិនេយ្យ ឌីយតមតា ។
 អន្តត្ថសំ ចារត្ថសំ ឌីត្តស្ស

១ ឧ, សមណប្បវាទនិ ។ ២ ម បញ្ញក្ខរសញ្ញនិស្សិតានិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(៥៨) គ្រោះពោះ សភិយបរិញ្ញាជក ត្រេកអររីករាយចំពោះភាសិត
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកមានចិត្តត្រេកអរ មានចិត្តអណ្តែត
 ឡើង រីករាយ កើតបីតំនឹងសោមនស្ស ហើយគ្រោកចាក
 ភាសនៈ ធ្វើទុក្ខកសង្គ័រឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជូលីចំពោះព្រះមាន
 ព្រះភាគ សរសើរព្រះមានព្រះភាគ ចំពោះព្រះកក្រួត ដោយគាថា
 ទាំងឡាយដ៏សមគួរថា

បពិត្រព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមានប្រាជ្ញា ស្មើដោយផែនដី
 ទិដ្ឋិទាំងឡាយ ៣ ណា និង ទិដ្ឋិទាំងឡាយ ៦០
 ណា ដែលអាស្រ័យ នៅដោយវេទសាស្ត្រ របស់
 សមណៈ (ជាអន្យត្តិយ) អាស្រ័យនៅនឹងពាក្យ
 (ថាស្រ្តី-បុរស) នឹងសញ្ញា (ខុសរបស់មនុស្ស
 ពាល) ជាកំពង់ជាទីចុះរបស់សត្វ ព្រះមានព្រះភាគ
 បានកំចាត់ចោល (នូវទិដ្ឋិទាំងនោះ) បាន
 កន្លងផុតនូវឆន្ទិក៏ ធុយៈ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកដល់នូវ
 ទីបំផុត ជាអ្នកដល់នូវគ្រឿងនៃទុក្ខ គឺព្រះនិព្វាន

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស បហារត្តស្ស ឆដ្ឋិ សរិយសុត្តំ

អារហាសិ (សម្មាសម្ពុទ្ធោ) វិណាសវំ តិ មពោ ២

ជុតិមា មតិមា បហុតបពោ ២

ទុក្ខសង្ខន្តកាវំ អតារេសិ មំ ។

យំ មេ កក្ខ័ត្តមពោសិ វិចិត្តិច្ឆំ មំ អតារេយិ(១)

នមោ តេ (មុនំ) ហោនបថេសុ បត្តិបត្ត

អវិណាទិច្ចតន្ត ហោរតោសិ ។

យា មេ កក្ខ័ត្តា បុរេ វាសិ តម្មេ ព្យាកាសិ ចត្តុមា

អន្តា មុនីសិ សម្មុទ្ធោ នត្តិ ជីវណា តវំ ។

ឧបាយាសា ច តេ សព្វេ វិទ្ធស្តា(២) វិនិច្ឆ័យតតា

១ ឧ. វិចិត្តិច្ឆំ មំ អតារេសិ ។ ម. វិចិត្តិច្ឆា តារេសិ ។ ២ ម. វិទស្សា ។

សុត្តនិបាត បហារវគ្គ ទី ៣ សភិយសូត្រ ទី ៦

ព្រះអង្គជាអរហន្ត (សម្មាសម្ពុទ្ធ) ខ្ញុំព្រះអង្គសំគាល់ព្រះ
អង្គថាជាព្រះវិណាស្រព ព្រះអង្គមានសេចក្តីរឿង
មានយោបល់ មានប្រាជ្ញាច្រើន ធ្វើនូវទីបំផុតនៃ
ទុក្ខ បានចំឡង់ខ្ញុំព្រះអង្គ (ចាកសេចក្តីសង្ស័យ) ។

ព្រះអង្គជ្រាប នូវសេចក្តីសង្ស័យណា ដែលខ្ញុំ
ព្រះអង្គសង្ស័យហើយ បានចំឡង់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យរួចចាក
សង្ស័យ (នោះ) (បតិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ)
ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បតិត្រព្រះអង្គ ជាអ្នកដល់នូវ
គុណសម្បត្តិ ដែលគួរដល់ ដោយគន្លងនៃអ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ព្រះអង្គជាអាទិច្ចពន្យ មិនរឹងក្តឹង ជាអ្នក
ស្ងួតបូក ។ សេចក្តីសង្ស័យណា របស់ខ្ញុំមានមក
ក្នុងកាលមុន ព្រះអង្គជាអ្នកមានចក្ខុ បានដោះ
ស្រាយហើយ នូវសេចក្តីសង្ស័យ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ
ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ត្រាស់ដឹងហើយ ដោយពិត
ព្រះអង្គមិនមាននិវរណៈទាំងឡាយឡើយ ។

សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ទាំងអស់ ដែល
ព្រះអង្គកំចាត់បង់ហើយ បានធ្វើឲ្យជ្រះស្រឡះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សីតិក្កតោ ធម្មប្បត្តោ ធិតិមា សច្ចដិត្តិមោ ។

តស្សតេ ធាតុធាតុស្ស មហារីស្ស ភាសតោ

សត្វេ ទេវា អនុមោទន្តិ ឧកោ ធារធម្មតា ។

ធមោ តេ បុរិសាជញ្ញ ធមោ តេ បុរិសុត្តម

សទេវកស្មី លោកស្មី ធន្តិ តេ បដិប្បកុលោ ។

តុរិ ឡោ តុរិ សត្តា តុរិ មារាភិក្ខុ(១) បុរិ

តុរិ អនុសយេ ធម្មតា តិណ្ណោ តារសិមំ បដិ ។

ឧបដិ តេ សមតិក្កតា អាសវា តេ បទាលតា

សិហោសិ អនុបាទាធា បហិ ធនិយកេរកេ ។

១ ធម្ម. មាយារិក្ខ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ព្រះអង្គ ជាបុគ្គលត្រជាក់ ដល់នូវការទូន្មានឥទ្ធិយ
មានប្រាជ្ញា មានព្យាយាមដោយទៀងទាត់ ។

កាលព្រះអង្គជាមហាវីរបុរសដ៏ប្រសើរ ក្រែលែង
នោះកំពុងសំដែង ពួកទៅតាមទាំងពួង រមែងអនុមោទនា
ទាំងទៅតាមពួក គឺនារទះនឹងបព្វតៈក៏អនុមោទនា ។

បពិត្រព្រះអង្គ ជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំព្រះអង្គសូម
នមស្ការព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសទុក្ខម ខ្ញុំព្រះ
អង្គសូមនមស្ការព្រះអង្គ ព្រះអង្គមិនមានបុគ្គលប្រៀប
ធ្នឹមក្នុងលោកព្រមទាំងទៅលោក ។

ព្រះអង្គជាអ្នកត្រាស់ដឹង ព្រះអង្គជាសាស្តាចារ្យ
ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ គ្របសង្កត់នូវមារ (ទាំងបួន)
ព្រះអង្គកាត់បង់នូវអនុសយក្តិលេស ឆ្លងបានហើយ
ទើបចំឡើងពពួកសត្វទាំងនេះ ។

ព្រះអង្គបានកន្លងទបធិហើយ ព្រះអង្គបានចំលាយ
អាសវៈហើយ ព្រះអង្គជាបុគ្គលដូចសីហៈ មិនមាន
ទុបុប្ផាន បានលះភ័យនឹងសេចក្តីស្ងប់ស្ងួតហើយ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស បហាវគ្គស្ស ធម្មំ សភិយសុត្តំ

បុណ្ណារីកំ យថា វកុ តោយេ ន^(១) ឧបលិម្បតិ
ឃី បុព្វោ ច ចារេ ច ឧភយេ ត្វំ ន លិម្បសិ
ចានេ វី បសារេហិ សភិយោ វុទ្ធតិ សត្តនោតិ។

(៥៧) អថខោ សភិយោ បរិព្វាដកោ កកវតោ

ចានេសុ សិរសា ជិបតិត្វា កកវត្ថំ ឯតទរោច
អភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ សេយ្យជាបិ កន្តេ
ជិក្កដ្ឋិតិ វា ឧក្កុដ្ឋយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ម្មន្ត្យស្ស
វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធកោវេ វា តេលប្បដ្ឋោតិ ជារយ្យ
ចត្តមន្តោ រូបាជិ ទត្តដ្ឋិតិ ឃីមេវំ កកវតោ អនេ-
កបរិបរាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ កកវត្ថំ
សរណំ កត្តាបិ ធម្មោ ភិក្ខុសង្ឃោ លកេយ្យហំ
កន្តេ កកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លកេយ្យំ ឧបស-
ម្មន្តំ ។ យោ ខោ សភិយ អញ្ញាតត្ថិយ បុព្វោ វេ មស្មី
ធម្មវិជយេ វាកត្តតិ បព្វជ្ជំ វាកត្តតិ ឧបសម្មន្តិ

១ ម. តោយេន ន ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គទី ៣ សភិយសូត្រ ទី ៦

ផ្កាឈូកសដ៏ល្អ មិនជាប់កងទឹក យ៉ាងណាមិញ ព្រះ
អង្គមិនជាប់កងអំពើទាំងពីរ គឺបុណ្យនឹងបាប ក៏យ៉ាងនោះ
ដែរ បពិត្រព្រះអង្គជាវិបុលស សូមព្រះអង្គសណ្ឋាគព្រះបាទ
សភិយបរិព្វាជកថ្វាយបង្គំ (ព្រះបាទ) ព្រះសាស្តា ។

(៥៧) គ្រានោះ សភិយបរិព្វាជក ទុនសិរ្សៈទៀបព្រះបាទទាំង
គួរ របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ សរសើរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ច្បាស់
ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ
ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្នំច្បាស់ណាស់) ដូចជាគេផ្ទាររបស់
ដែលផ្កាប់ចុះ តុំនោះដូចជាគេបើកបន្លាញរបស់ដែលកំបាំង តុំនោះសោត
ដូចជាគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ឬក៏ដូចជាគេប្រោលប្រទីបប្រេង បំភ្លឺ
កងទឹកដ៏ងឹត ឲ្យមនុស្សមានចក្ខុ មើលឃើញនូវរូបទាំងឡាយបាន ខ្ញុំព្រះ
អង្គនុ៎ះ សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃ
ផង ជាសរណៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានបព្វជ្ជា គួរ
បានឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ម្នាលសភិយៈ អ្នកណា
ធ្លាប់ជាអន្យតិរិយ ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ប្រាថ្នាឧបសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សោ ចត្តារោ មាសេ បរិសុត្តិ ចតុដ្ឋិ មាសានិ
អត្ថយេន បរិដ្ឋបរិវាសំ អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាជេន្តិ
ឧបសម្មាទេន្តិ ភិក្ខុភាវយ(១) អហំ ចេត្ត(២) បុគ្គល-
វេមត្តតា វិទិតាតិ ។ សចេ កន្តេ អញ្ញាភិក្ខុយបុញ្ញ
សមស្មី ធម្មវិទយេ អាភវន្តនា បព្វជ្ជិ អាភវន្តនា
ឧបសម្មទិ ចត្តារោ មាសេ បរិសុត្តិ ចតុដ្ឋិ មាសានិ
អត្ថយេន បរិដ្ឋបរិវាសេ អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចា-
ជេន្តិ ឧបសម្មាទេន្តិ ភិក្ខុភាវយ ។ អហំ
ចត្តារិ វស្សានិ បរិសាមិ(៣) ចតុដ្ឋិ វស្សានិ អត្ថយេន
បរិដ្ឋបរិវាសំ អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាជេន្តិ ឧបសម្មា-
ទេន្តិ ភិក្ខុភាវយាតិ ។ អលត្ត ខោ សភិយោ
បរិញ្ញាជកោ កតវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជិ អលត្ត
ឧបសម្មទិ ។ អចរុបសម្មន្តោ ខោ បនាបស្មា
សភិយោ ឯកោ វ្យុតកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបិ

១ ប. វិក្ខុភាវយាតិ ។ ២ ឧ. ប. អចិច ចេត្ត ។ ៣ ឧ. ប. បរិវេស្សស្សានិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

អ្នកនោះនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះអំណើះ ៤ ខែហើយ ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកមានចិត្តប្រោសប្រាណ ទើបញ្ជាំងបុគ្គលអ្នកនៅបរិវាសហើយ
 ឲ្យបញ្ជូន ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីឲ្យបានជាភិក្ខុ តែថាសេចក្តីផ្សេងនៃបុគ្គល
 ក្នុងកិច្ចបរិវាសនោះ គឺថាគតដឹងច្បាស់ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 បើពួកជនដែលភ្ជាប់ជាអន្យតិវ័យ ប្រាថ្នាបញ្ជូនប្រាថ្នាឧបសម្បទា ក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ នៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះអំណើះ ៤ ខែហើយ
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកមានចិត្តប្រោសប្រាណ ញ្ជាំងពួកបុគ្គលអ្នកនៅ
 បរិវាសរួចហើយឲ្យបញ្ជូន ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីឲ្យបានជាភិក្ខុ ។ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គសូមនៅបរិវាសអស់ ៤ ឆ្នាំ លុះកន្លង ៤ ឆ្នាំ ហើយ សូមឲ្យភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកមានចិត្តប្រោសប្រាណ ញ្ជាំងខ្ញុំព្រះអង្គអ្នកនៅបរិវាស
 រួចហើយ ឲ្យបញ្ជូន ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីឲ្យបានជាភិក្ខុ ។ សភីយ-
 បរិញ្ញាជក ក៏បានបញ្ជូន បានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។
 ព្រះសភីយៈដ៏មានអាយុ បានឧបសម្បទា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញ
 ទៅតែម្នាក់ឯង មិនធ្វើសប្រហែស មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស

សុត្តនិបាតេ ឥតិយស្ស មហាវគ្គស្ស សន្តបំ លេលសុត្តំ

បហិតត្តោ វិហារត្តោ ន ចិរស្សោ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មនេវ អភារស្សា អនភារិយំ បព្វជន្តិ
 តទន្តនំ ព្រហ្មចរិយ បរិយោសាជំ ទិដ្ឋេវ ធម្ម
 សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ
 ខំណា ជាតិ វុស័តំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណិយំ
 នាបរិ វត្តតាយាតិ អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញាតោ ខោ
 បនាយស្សា សភិយោ អហតិំ អហោសីតិ ។

សភិយសុត្តំ ធម្មំ ។

សុតិមំ លេលសុតិ

(៦០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កកវា
 អន្តត្តារាបេសុ ចារិតំ ចរមាធា មហតា ភិក្ខុ-
 សង្ឃេន សទ្ធិំ អឱ្យតេឱ្យសេហំ ភិក្ខុសតេហំ
 យេន អាចណំ នាម អន្តត្តារាជំ ជិតមោ តទវ-
 សរិ ។ អស្សោសិ ខោ កេណិយោ ឯដិលោ
 សមណោ ខនុ កោ កោតមោ សក្យ-
 បុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិហោ អន្តត្តារាបេសុ
 ចារិតំ ចរមាធា មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ

សុត្តនិបាត បហវគ្គទី ៣ សេលសូត្រ ទី ៦

មានចិត្តស្ងួតទៅ (កាន់ព្រះខិត្តាន) កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាក
 ផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយគ្រឹមត្រូវ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា
 មិនយូរប៉ុន្មាន (លោក) ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវអនុត្តរធម៌
 នោះ មានព្រហ្មចរិយធម៌ជាទីបំផុត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ របស់ខ្លួនឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានដឹងថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញ
 ប្រព្រឹត្តចប់ហើយ កិច្ចដែលគួរធ្វើ បានធ្វើរួចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ សភ័យៈដ៏មានអាយុ បានជាព្រះអរហន្ត ១ អង្គដែរ ។

ចប់ សភ័យសូត្រ ទី ៦ ។

សេលសូត្រ ទី ៧

[៦០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរ ទៅកាន់ចារិក ក្នុងអង្គភ្នំរាបជនបទ
 ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប គឺភិក្ខុមួយពាន់ពីររយ ហាសិប (៤២៥០)
 យាងសំដៅទៅនិគមរណ្ណៈអាបណៈ របស់ពួកអ្នកអង្គភ្នំរាបជនបទ ។
 កេណិយជដិល បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតម ជាសក្យ-
 បុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស កំពុងធ្វើពុទ្ធដំណើរ
 មកកាន់ចារិក ក្នុងអង្គភ្នំរាបជនបទ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អធិ្ឋតេធុសេហំ ភិក្ខុសតេហំ អាបណំ អនុប្បត្តោ ។
 តំ ខោ បន កវ្តំ តោតមិ ឃី កល្យាណោ កត្តិ-
 សន្នោ អត្តតោ ឥតិមិ សោ ភកវា អហំ
 សម្មាសម្មន្នោ វិជ្ជាបរណាសម្មន្នោ សុគតោ លោក-
 វិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានិ
 តុន្នោ ភកវា(១) សោ ឥមិ លោកំ សទេវកំ
 សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណាព្រាហ្មណំ បជំ
 សទេវមនុស្សំ សយំ អភំញា សង្កកត្តា បវេទេតិ
 សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ
 បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវល-
 បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ សាត្ត
 ខោ បន តថាវុចានំ អហានិ ទស្សនំ ហោតិតិ ។

១ ម. ភកវាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

គីកិកម្មយោនីពិរោធិយោ ហាសិប មកដល់និគមឈ្មោះអាបណៈហើយ ។
 កិកិសព្វដ៏ពិរោះ របស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ឮខ្លួនខ្លាយសុះសាយយ៉ាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់
 យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវព្រាហ្មធម៌ទាំងពួងដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ
 ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹងនឹងក្រិក្យ ដែល
 បុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានដំណើរល្អទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គ
 ជ្រាបច្បាស់នូវវិគ្រលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គល
 ណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះ
 អង្គជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងនូវសច្ច-
 ធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពប្តីទៀត ព្រះមានព្រះភាគនោះ
 ព្រះអង្គបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយព្រះអង្គ ហើយ
 ញ៉ាំងលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំង
 ពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិទេព នឹង
 មនុស្សដ៏សេស ឲ្យត្រាស់ដឹងផង ព្រះអង្គទ្រង់សំដែងធម៌ពិរោះបទដើម
 បទកណ្តាល នឹងបទចុង ព្រះអង្គប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំង
 អត្តនឹងព្យញ្ជនៈពេញបរិបូណ៌បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក៏ដំណើរបានឃើញបាន
 ដួបនឹងព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនោះ ជាការប្រពៃពេក ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស សង្កមំ វេលសុត្តំ

អថខោ កេណិយោ ជដិលោ យេន កកវា តេនុ-
 បសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា កកវតា សុទ្ធិំ សម្មាទិ
 សម្មាទនិយំ កតំ សារណិយំ វិតិសារត្តា ឯកមន្តំ
 ជិសំទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសំទិ ខោ កេណិយំ
 ជដិលំ កកវា ធម្មិយោ កថាយ សទ្ធស្សេសិ
 សមាទបេសិ សមុត្តជេសិ សម្មហំសេសិ ។ អថ-
 ខោ កេណិយោ ជដិលោ កកវតា ធម្មិយោ
 កថាយ សទ្ធស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តជិតោ
 សម្មហំសិតោ កកវន្តំ ឯតទរោច អធិវសេតុ មេ
 កវំ កោតមោ ស្វាភាយ កតំ សុទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។

(៦១) ឃី វុត្តេ កកវា កេណិយំ ជដិលំ

ឯតទរោច មហា ខោ កេណិយ ភិក្ខុសង្ឃេ.
 អឌ្ឍតេធូសាទិ ភិក្ខុសតាទិ ត្វញ្ច ព្រាហ្មណេស្ក
 អភិប្បសន្នោតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ កេណិយោ
 ជដិលោ កកវន្តំ ឯតទរោច តិញ្ចាបិ កោ
 កោតម មហា ភិក្ខុសង្ឃេ អឌ្ឍតេធូសាទិ ភិក្ខុ-
 សតាទិ អហត្ថា ព្រាហ្មណេស្ក អភិប្បសន្នោ

សុត្តនិបាត បហារគូ ទី ៣ សេសសូត្រ ទី ៧

ត្រាពោះ កេណិយជដិល ចូលសំដៅទៅគ្រងទីដែលព្រះមានព្រះភាគគង់
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកេណិយជដិល អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង ពន្យល់វិណនាំ ធ្វើឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ
 ដោយធម្មិកថា ។ លំដាប់នោះ កេណិយជដិល ដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគពន្យល់ វិណនាំ ធ្វើឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថាហើយ
 ក៏ក្រាបទូលនិមន្តព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលចង្ហាន់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងថ្ងៃស្អែកឲ្យបាន ។

(៦១) កាលដែលកេណិយជដិល ក្រាបទូល យ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
 អង្គទ្រង់ត្រាស់នឹងកេណិយជដិលដូច្នោះថា ម្ចាស់កេណិយៈភិក្ខុសង្ឃច្រើន
 ណាស់ គឺភិក្ខុមួយពាន់ពីររយហាសិប អ្នកសោតក៏ធ្លាប់ជ្រះថ្លាក្នុងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ហើយ ។ កេណិយជដិល ទូលព្រះមានព្រះភាគ អស់វារៈពីរដង
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប គឺភិក្ខុមួយពាន់ពីរ
 រយហាសិប ខ្ញុំព្រះអង្គសោតជាអ្នកធ្លាប់ជ្រះថ្លាក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ក៏ពិតមែន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អធិវាសេតុ មេ កវំ តោតមោ ស្វាតនាយ កត្តំ សទ្ធិ
 ភិក្ខុសង្ឃោតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ កកវា កេណិ-
 យំ ជដិលំ ឯតទរោច មហា ខោ កេណិយ
 ភិក្ខុសង្ឃោ អឌ្ឍតេឡសានិ ភិក្ខុសតានិ ត្វញ្ច(១)
 ព្រាហ្មណេសុ អភិប្បសន្នោតិ ។ តតិយម្បិ ខោ
 កេណិយោ ជដិលោ កកវន្តំ ឯតទរោច តិញ្ចាថ
 កោ តោតម មហា ភិក្ខុសង្ឃោ អឌ្ឍតេឡសានិ
 ភិក្ខុសតានិ អហញ្ច ព្រាហ្មណេសុ អភិប្បសន្នោ
 អធិវាសេតុ មេ(២) កវំ តោតមោ ស្វាតនាយ កត្តំ
 សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃោតិ ។ អធិវាសេសិ កកវា
 តុហ្មិកាវេន ។ អថខោ កេណិយោ ជដិលោ
 កកវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន
 សកោ អស្សមោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា
 មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោហិតេ អាមន្តេសិ

១ ១. ត្វញ្ច ខោ ។ ២ ១. អធិវាសេត្វេវ មេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

តែថា សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលចម្លែងរបស់ខ្ញុំព្រះ
អង្គក្នុងថ្ងៃស្អែកឲ្យបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងកេណិយដដិល
អស់វារៈ ពីជនយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់កេណិយៈ ភិក្ខុសង្ឃច្រើន គឺភិក្ខុមួយ
ពាន់ពីររយហាសិប អ្នកៈសាតជាអ្នកធ្លាប់ជ្រះថ្លា ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍
ហើយ ។ កេណិយដដិល ទូលព្រះមានព្រះភាគអស់វារៈ ៣ ជនយ៉ាង
នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប គឺភិក្ខុមួយពាន់ពីរ
រយហាសិប ខ្ញុំព្រះអង្គសោត ជាអ្នកធ្លាប់ជ្រះថ្លា ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍
ក៏ពិតមែន តែថាសូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួល
ចម្លែងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងថ្ងៃស្អែក ឲ្យបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ទទួលនិមន្ត ដោយតុណ្ណីភាព ។ លំដាប់នោះ កេណិយដដិល
ដឹងច្បាស់ ឮវាការទទួលនិមន្តន៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក៏
ក្រោកចាកអាសនៈ ចូលសំដៅទៅក្រុងស្រុករបស់ខ្លួន លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏ប្រាប់ពួកមិត្តអមាត្យ នឹងញាតិសាលោហិតថា

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស សន្តមំ សេលសុត្តំ

សុណាន្តំ មេ កោន្តោ មិត្តាមត្តា ញាតិសាលោហិតា
 សមណោ មេ តោតមោ និមន្តិតោ ស្វាតនាយ ភត្តិ
 សន្តិ ភិក្ខុ សង្ឃេន យេន មេ កាយវេយ្យវដិកំ
 ករយ្យថាតិ ។ ឃំ កោតិ ខោ កេណិយស្ស ជដិ-
 លស្ស មិត្តាមត្តា ញាតិសាលោហិតា កេណិយស្ស
 ជដិលស្ស បដិស្សត្តា អប្បេកក្ខេ ឧទ្ធិនានិ ខណ្ឌន្តិ
 អប្បេកក្ខេ កដ្ឋានិ ជាលន្តិ អប្បេកក្ខេ កាជនានិ
 ជោវន្តិ អប្បេកក្ខេ ឧទកមណិកំ បតិដ្ឋាប្បន្តិ អប្បេ-
 កក្ខេ អាសនានិ បញ្ញាបេន្តិ កេណិយោ បន ជដិលោ
 សាមំ យេវ មន្ទាលមារំ បដិយានេតិ ។

(៦២) តេន ខោ បន សមយេន សេលោ ព្រាហ្ម-
 ណោ អាបណោ បដិវសតិ តិណ្ណំ វេទានំ ចារក្ខុ សនិ-
 យណុកេជុកានំ សាត្តវប្បកេទានំ វតិ ហាសបញ្ច
 មាជំ បទកោ វេយ្យករណោ លោកាយតមហាបុរិស-
 លត្តណេសុ អនវយោ តិណិ ច មាណវកសតានិ
 មន្ត វាចេតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន កេណិយោ
 ជដិលោ សេលេ ព្រាហ្មណោ អភិប្បសន្នោ ហោតិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សេលស្សត្រ ទី ៦

ពួកមិត្តអមាត្យ នឹងញាតិសាលោហិតដ៏ចម្រើន ចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ព្រោះខ្ញុំ
 បាននិមន្តព្រះសមណគោតម ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ដើម្បីចម្លែង ក្នុងថ្ងៃ
 ស្អែក អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវជួយធ្វើការខ្វល់ខ្វាយ ដោយកាយដល់ខ្ញុំ ។
 ពួកមិត្តអមាត្យ នឹងញាតិសាលោហិត របស់កេណិយជដិល ក៏ទទួល
 ស្តាប់ពាក្យកេណិយជដិលថា អើលោក ពួកខ្លះដឹកចង្រ្កានដឹកគុក
 ពួកខ្លះ ពុះទស ពួកខ្លះ លាងកាជន់ ពួកខ្លះដក់លំពោងទឹក ពួកខ្លះ
 ក្រាលអាសនៈ ឯកេណិយជដិល ក៏ចាត់ចែងព្រាបី ដោយខ្លួនឯង ។

[៦២] សម័យនោះឯង សេលព្រាហ្មណ៍នៅអាស្រ័យ ក្នុងនិគម

ឈ្មោះអាបណៈ ជាអ្នកដល់នូវត្រើយនៃវេទ ៣ ព្រមទាំងគម្ពីរឈ្មោះ
 និយណ្ឌ នឹងគម្ពីរឈ្មោះកេដុកៈ នឹងអក្ខរេប្បកេទ មានគម្ពីរឈ្មោះ
 ឥតិហាសជាតំរប់ ៥ ជាអ្នករៀននូវបទ ចេះព្យាករណ៍ មិនទើស
 ចាល់ ក្នុងលោកាយតសាស្ត្រ នឹងមហាបុរិសលក្ខណសាស្ត្រ
 បង្រៀនមន្តទាំងឡាយ ដល់មាណពប័យនាក់ ។ សម័យនោះឯង
 កេណិយជដិល ក៏ជាអ្នកធ្លាប់ជ្រះថ្លា ក្នុងសេលព្រាហ្មណ៍ដែរ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ ភីហិ មាលាវកសតេហិ
 បរិវតោ ជដ្ឋារិហារំ អនុចដ្ឋមមាលោ អនុវចរមាលោ
 យេន កេណិយស្ស ជដិលស្ស អស្សមោ តេនុ-
 បសដ្ឋមិ ។ អនុសា ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ កេណិ-
 យស្ស ជដិលស្ស អស្សមេ^(១) អប្បេកត្ថេ ឧទ្ធុនាជិ
 ខណន្តេ ។ មេ ។ អប្បេកត្ថេ អាសនាជិ បញ្ញាបេន្តេ
 កេណិយេ បន ជដិលំ សាមិយេវ មណ្ឌាលមាលិ
 បដិយានេន្តំ ធិស្វាន កេណិយេ ជដិលំ ឯតទរោច តី
 នុ ខោ កោតោ កេណិយស្ស អាវហោ វា ភវិស្សតិ
 វាវហោ វា ភវិស្សតិ មហាយញោ វា បច្ចុបដ្ឋិតោ រាជា វា
 មាគដោសេនិយោ តិម្ពិសារោ និមន្តិតោ ស្វាតនាយ សន្តិ
 ពលកាយេនាតិ ។ ន មេ កោ សេល អាវហោ វា ភវិ-
 ស្សតិ នបិ វាវហោ ភវិស្សតិ នបិ រាជា មាគដោសេនិយោ
 តិម្ពិសារោ និមន្តិតោ ស្វាតនាយ សន្តិ ពលកាយេន ។
 អថ ច ខោ មេ មហាយញោ បច្ចុបដ្ឋិតោ អន្តិ សម-
 ណោ តោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ

១ ខ. ពេណិយស្សមិយេ ជដិលេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ព្រាហ្មណ៍ មានមាណពប័រយោមកេម ត្រាច់ដើរទៅមកសម្រាកស្នង
 រួចក៏ចូលសំដៅទៅ ត្រង់អាស្រមកេណិយដដិល ។ សេលព្រាហ្មណ៍
 បានឃើញមនុស្សពួកខ្លះ កំពុងជីកចង្រ្កានជីកគុកទៀបអាស្រមកេណិយ-
 ដដិល ។ បេ ។ មនុស្សពួកខ្លះ កំពុងក្រាលអាសនៈ ទាំងកេណិយ-
 ដដិល ក៏កំពុងចាត់ចែងបារាំង ដោយខ្លួនឯង លុះឃើញហើយក៏សួរ
 កេណិយដដិល យ៉ាងនេះថា កេណិយៈដ៏ចំរើន នឹងមានកិច្ចការវាហៈឬ
 វិវាហៈ ឬរៀបចំមហាយញ្ចី ឬក៏អញ្ជើញព្រះបាទតិម្ពិសារមាគធសេនិយ
 ព្រមទាំងពួកពល ដើម្បីដប់លៀងក្នុងថ្ងៃស្អែកឬថ្ងៃ ។ បតិគ្រសេល-
 ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ពាក្យមិនមានកិច្ចការវាហៈ មិនមានកិច្ចវិវាហៈទេ
 ទាំងមិនបានអញ្ជើញព្រះបាទតិម្ពិសារមាគធសេនិយៈ ព្រមទាំងពួកពល
 ដើម្បីដប់លៀងក្នុងថ្ងៃស្អែកទេ ។ ប៉ុន្តែពាក្យមានការរៀបចំមហាយញ្ចី
 ព្រះសមណគោតម ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស

សុត្តនិបាតេ ធនិយស្ស មហាវគ្គស្ស សង្កមំ លេខសុត្តំ

អង្គត្តកថេសុ ពារិកំ ចរមាហោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន
 សទ្ធិំ អឱ្យតេឱ្យសេហំ ភិក្ខុសតេហំ អាបណំ
 អនុប្បត្តោ នំ ខោ បន កវន្តំ កោតមំ ឃី
 កល្យាណោ កត្តិសន្តោ អនុត្តតោ ឥតិមំ សោ
 ភកវា ។ បេ ។ ពុទ្ធា ភកវាតិ ។ សោ មេ ធិមន្តិតោ
 ស្វាតនាយ កត្តិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ ពុទ្ធាតិ កោ
 តេណិយ វេទេសិ ។ ពុទ្ធាតិ កោ សេល វេទាមិ ។
 ពុទ្ធាតិ កោ តេណិយ វេទេសិ ។ ពុទ្ធាតិ កោ សេល
 វេទាមិ ។ អថខោ សេលស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទ-
 យោសិ យោសោមិ ខោ ឯសោ ទុល្លកោ លោកស្មី
 យទិទិ ពុទ្ធាតិ ។ អាគតានិ ខោ បន អស្មាតិ
 មន្តេសុ ដូត្តិស(១) មហាបុរិសលក្ខណានិ យេហិ
 សមន្តាភតស្ស មហាបុរិសស្ស ទ្រេវ កតិយោ
 កវន្តំ អនលា(២) សចេ អតារំ អជ្ឈវសតិ រាជា
 ហោតិ ចក្កវត្តិ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ពាតុរោ វិជិតារិ

១ ប. បណ្ណកំ មន្តេសុ ពត្តិស ។ ២ ប. អនលា ។

សុត្តនិយោគ មហាវគ្គ ទី ៣ សេសសូត្រ ទី ៧

ធ្វើពុទ្ធដំណើរ មកកាន់ចារិកក្នុងអង្គត្រៃបិដក ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ
 ជាច្រើនរូប គឺភិក្ខុមួយពាន់ពីររយហាសិប យាងមកដល់អាបណានិគម
 ហើយ ភិក្ខុសព្វដំពីរោះ របស់ព្រះគោតម ដ៏ចម្រើននោះ ពុទ្ធរ
 ខ្ជាយ សុខសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ ថេ ។ ព្រះ
 អង្គបាទត្រាស់ដឹង ខ្ញុំសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភព
 ថ្មីទៀត ។ អាត្មាបាទនិមន្តព្រះសមណគោតមនោះ ព្រមទាំងភិក្ខុ
 សង្ឃ ដើម្បីចង្ហាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ បពិត្រភោណិយៈដ៏ចម្រើន លោក
 និយាយថា ព្រះពុទ្ធបូ ។ ម្ចាស់សេសព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន អាត្មា
 និយាយថា ព្រះពុទ្ធ ។ បពិត្រភោណិយៈដ៏ចម្រើន លោកនិយាយថា
 ព្រះពុទ្ធបូ ។ ម្ចាស់សេសព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន អាត្មានិយាយថា
 ព្រះពុទ្ធ ។ គ្រានោះ សេសព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា សំឡេងគឺកកង់ថា ពុទ្ធនេះ គេរកបាទដោយក្រក្នុងលោក ។
 មហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ មានមកហើយ ក្នុងមន្តទាំងឡាយ
 របស់យើង មហាបុរសដែលប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈទាំងនោះ
 រមែងមានឥតពីរយ៉ាង មិនប្លែកអំពីនេះទេ គឺនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ នឹងបាទ
 ជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះអង្គជាធម្មិកធម្មរាជ ជាឥស្សរៈ លើផែនដី ប្រដាប់
 ដោយទ្ធរូប ៤ មានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ទ្រង់មានជ័យជំនះ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

ជនបទត្តារិយ ប្បុត្តោ សុត្តរតនសមម្នាគតោ តស្សីមារិ
 សុត្តរតនានិ កវន្តំ សេយ្យបិទំ ចក្ករតនំ ហត្ថរតនំ
 អស្សរតនំ មណីរតនំ ឥន្ទ្ររតនំ កហបត្តរតនំ បរិណា-
 យករតនមេវ សុត្តមិ ។ មរោសហស្សំ ទោ បនស្ស
 បុត្តា កវន្តំ ស្លរា វិវត្តរូទា បរសេនប្បមទ្ធា ។ សោ
 ឥមំ បរិវិ សាករបិយន្តំ អនណ្ណោន អសត្តោន
 ធម្មេន អភិវិជ្ជិយ អជ្ឈាវសតិ ។ សចេ ទោ បន
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជតិ អរហំ ហោតិ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ វិវដ្ឋនោ ។ កហំ បន
 កោ កេណិយ ឯតរហិ សោ កវំ កោតមោ
 វិហារតិ អរហិ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ។

[៦៣] ឃីវំ វុត្តេ កេណិយោ វិជីលោ ទត្តិណំ
 កាហំ(១) បត្តហេត្វា សេលំ ព្រាហ្មណំ ឯតនកោច
 យេនេសា កោ សេល ចីលវនរដីតិ ។ អថទោ
 សេលោ ព្រាហ្មណោ តីហិ មាណវក-
 សតេហិ សន្តិ យេន អករា តេនុបសន្តិមិ ។

.....
 ១ វ. ៣៧ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅ ដល់នូវភាពមាំមួនក្នុងជនបទ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយ
 រតនៈ៧ប្រការ ឯរតនៈ៧ប្រការ របស់ស្តេចចក្រពត្តិនោះគឺ ចក្ករតនៈ
 ១ ហត្ថិរតនៈ១ អស្សរតនៈ១ មណីរតនៈ ១ ឥត្តិរតនៈ១ គហបតិរតនៈ
 ១ បរិណាយករតនៈ ១ ម្មេត្រូវជា ៧ ប្រការ ឯស្តេចចក្រពត្តិនោះ
 មានព្រះរាជបុត្រច្រើនពាន់ ប្រកបដោយជានិជ័យថ្វីថ្វា សុទ្ធសឹងតែភ្ញៀវភ្លា
 មានបូរោធិមណ្ឌ អាចសង្កត់សង្កិន នូវសេនារបស់ស្តេចដទៃបាន ។
 ស្តេចចក្រពត្តិនោះ ទ្រង់ត្រួតត្រាគ្រប់គ្រងដែនដីនេះ មានសាគរជាព្រំ
 ប្រទល់ ដោយធម៌ មិនបាច់ប្រើអាជ្ញា មិនបាច់ប្រើគ្រឿងសស្ត្រាវុធ(នេះ
 ១)។ ប្រសិនបើចេញចាករាជដំណាក់ទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស នឹងបានជាអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងលោក បានដល់រូងផ្ទះ គឺកិលេសបើកហើយ (១) ។
 សេលព្រាហ្មណ៍ បានសួរថា ម្ចាស់កេណិយៈដំបំរើន ប៉ុន្តែនូវនេះព្រះ
 គោតមដំបំរើន ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងទីណា ។
 [៦៣] កាលសេលព្រាហ្មណ៍ និយាយយ៉ាងនេះ កេណិយៈដំបំរើន
 ក្នុងដៃខាងស្តាំនិយាយនឹងសេលព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សេល-
 ព្រាហ្មណ៍ដំបំរើន ដូរនៃព្រះឡៀវៗ នុះ មានក្នុងចំណែកទិសណា (ព្រះ
 អង្គគង់ក្នុងចំណែកទិសនោះ) ។ លំដាប់នោះ សេលព្រាហ្មណ៍ព្រមទាំង
 អាណាម ៣០០ ពាក់ បូកសំរេងទៅត្រង់កន្លែងដែលព្រះហឫទ្ធិព្រះភាគីនឹង ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស សន្តមំ សេលសុត្តំ

អថខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ តេ មាលាវតេ
 អាមន្តេសិ អប្បសន្តា កោត្តោ អាគន្ធន្ត បទេ បទំ
 និត្តិបន្តា ទុរាសនា ហិ តេ ភវន្តោ សីហារ ឯក-
 ចរា យនា ចាហំ កោ សមណោ ន កោតមេន សន្តិ
 មន្តេយ្យំ មា មេ កោត្តោ^(១) អន្តរន្តរា កុចំ ឌីនាតេថ
 កថាបរិយោសានំ^(២) មេ ភវន្តោ អាគមេន្តតិ ។ អថខោ
 សេលោ ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្តា កកវតា សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ
 កុចំ សារាណិយំ វិចិត្តាវត្ថា ឯកមន្តំ និសិទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ
 កកវតោ កាយេ ទ្ធត្តិស មហាបុរិសលក្ខណានិ
 សមន្តេសិ ។ អទ្ធិសា ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ
 កកវតោ កាយេ ទ្ធត្តិស មហាបុរិសលក្ខណានិ
 យេកុយ្យេនេ វេចេត្តា ទ្វេ ទ្ធិសុ មហាបុរិសលក្ខណេសុ
 កុច្ចតិ វិចិត្តិច្ចតិ ណាទិមុច្ចតិ ន សម្មសិទតិ

១ ម. កោត្តោមិ ។ ២ ម. កថាបរិយោសានេ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សេសសូត្រ ទី ៧

លំដាប់នោះ សេសព្រាហ្មណ៍ ប្រាប់ពួកមាណពទាំងនោះថា អ្នកដ៏ចំរើន
 ទាំងឡាយ ចូរនិយាយគ្នាតិចៗ ចូរដើរដាក់ជើងជិតជើង (ដើរសន្សឹម)
 ព្រោះលោកដ៏ចំរើនទាំងនោះមកអំពីចម្ងាយ ដើរវែកម្នាក់ឯង ដូចសីហៈ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ទម្រាំអញប្រឹក្សានឹងព្រះសមណគោមតសិន
 ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំស្តាប់សំដីអញ ត្រង់ចន្លោះៗ
 ឡើយ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូររង់ចាំនូវទីបំផុតនៃពាក្យអញសិន ។
 លំដាប់នោះ សេសព្រាហ្មណ៍ ចូលសំដៅទៅត្រង់កន្លែងដែលព្រះមាន
 ព្រះភាគគង់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរករាយ ជាមួយនឹង
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររករាយ នឹងពាក្យដែលគួរ
 រលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ សេសព្រាហ្មណ៍ លុះអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏និទានមេលមហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ
 ក្នុងព្រះកាយ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ សេសព្រាហ្មណ៍ បាន
 ឃើញនូវមហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ ក្នុងព្រះកាយ របស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ដោយច្រើន លើកលែងតែមហាបុរិសលក្ខណៈ
 ពីរប្រការ ក៏សង្ស័យ ងឿងឆ្ងល់ មិនចុះចិត្តស៊ប់ មិនយល់ច្បាស់

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

កោសោហិតេ ច វត្តកុយ្យេ បហុតជ្ឈីតាយ ច ។
 អថទោ ភកវតោ ឯតទហោសិ បស្សតិ ទោ មេ
 អយំ សេលោ ព្រាហ្មណោ ទ្ធវតីស មហាបុរិសលក្ខ-
 ណានិ យេកុយ្យេន វេបេត្វា ទ្វេ ទ្វីសុ មហាបុរិសលក្ខ-
 ណេសុ កង្ខតិ វិចិត្តិច្ឆតិ ពាធិមុច្ឆតិ ន សម្មសំទតិ
 កោសោហិតេ ច វត្តកុយ្យេ បហុតជ្ឈីតាយ ពាទិ ។
 អថទោ ភកវា តថារូបិ វេទ្ធាភិសថ្វារិ អភិសថ្វារេសិ(១)
 យថា អទ្ទស សេលោ ព្រាហ្មណោ ភកវតោ
 កោសោហិតំ វត្តកុយ្យំ ។ អថទោ ភកវា ជ្ឈី
 ជិញ្ញាមេត្វា ឧកោចិ កណ្ណាសោតានិ អនុមសិ បដិ-
 មសិ ឧកោចិ ពាសិកសោតានិ អនុមសិ បដិមសិ
 កេវលម្បិ នលាដមណ្ណលំ ជីវ្ហយេ នាទេសិ ។
 អថទោ សេលស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ
 សមម្ពាគតោ ទោ សមណោ តោវមោ ទ្ធវតីសាយ
 មហាបុរិសលក្ខណេហិ បរិបុណ្ណេហិ នោ អបរិបុណ្ណេ-
 ហិ នោ ច ទោ នំ ជាតាមិ តុទ្ធា វា នោ វា ។

១ ខ្ញុំ. អភិសថ្វារិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ក្នុងមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ គឺវត្ថុគុយ្យប្រទេស ដែលស្រោប
ដោយស្រោម ១ ព្រះជីវ្ហល្លទ័វល្យ ១ ។ គ្រានោះ ព្រះមាន
ព្រះភាគ មានព្រះគម្រិះយ៉ាងនេះថា សេលព្រាហ្មណ៍ ឃើញតែ
មហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ របស់តថាគត ដោយច្រើន
លើកលែងតែមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ ក៏សន្សំយ ឆ្លើងឆ្ងល់
មិនចុះចិត្តសិប្ប មិនយល់ច្បាស់ ក្នុងមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ
គឺវត្ថុគុយ្យប្រទេស ដែលស្រោបដោយស្រោម ១ ព្រះជីវ្ហល្លទ័វល្យ ១ ។
គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់និម្មិតរូប ដែលតាក់តែងដោយបូជ្ជ
មានទំនងល្មមឱ្យសេលព្រាហ្មណ៍ឃើញបាន ឡូវគុយ្យប្រទេស ដែល
ស្រោបដោយស្រោមរបស់ព្រះអង្គ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
លៀនព្រះជីវ្ហ ហើយម្សសិកតាមរន្ធនៃព្រះកាណិទាំងពីរផង ម្សសិក
តាមរន្ធនៃព្រះនាសិកទាំងពីរផង បិទបាំងឡូវមណ្ឌល នៃនរោធិ៍ទាំង
អស់ ដោយព្រះជីវ្ហផង ។ លំដាប់នោះ សេលព្រាហ្មណ៍ មាន
សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ប្រកបដោយមហា
បុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការគ្រប់គ្រាន់ មិនមែនមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ប៉ុន្តែ
អញមិនទាន់ស្គាល់ ឡូវលោកថាជាព្រះពុទ្ធ ឬមិនមែនព្រះពុទ្ធ ។

សុត្តនិកាយេ គិរិយស្ស មហាវគ្គស្ស សុត្តនិកាយេ លោកសុត្តន្តំ

សុតំ ខោ បទេនំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហាលូកានំ
 អាចរិយចាចរិយានំ កាសមាណានំ យេ ភេ កក្កដោ(១)
 អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ភេ សកេ វិណ្ណោ កញ្ញមាទេ
 អត្តានំ ចាតុកកេន្តិនំ យទ្ធជាហិ សមណំ ភោតមិ
 សម្មទា សារុប្បាហិ តាថាហិ អភិក្កវេយ្យន្តំ ។
 អថខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ កក្កដិនំ សម្មទា
 សារុប្បាហិ តាថាហិ អភិក្កវិ

បរិបុណ្ណាកាយោ កុរុតិ សុជាតោ ពុទ្ធស្សនោ
 សុវណ្ណវិណ្ណាសិ កក្កវ សុសុត្តន្តា(ពោសិ^២) វិយេក
 ទស្ស ហិ សុជាតស្ស យេ កុន្តំ វិយញ្ញនា
 សព្វេ ភេ ភវ កាយស្មី មហាបុរិសលត្តណា ។
 បសុទ្ធនេត្តោ សុមុខោ ព្រហ្មា ទុដ្ឋិ បតាមក
 មជ្ឈេ សមណសម្មស្ស អាទិទ្ធាវ វិរោចសិ ។
 កល្យាណទស្សនោ កិក្កុ កាញនសុត្តិកតោ

១ ខ. កវិន្តិ ។ ២ ទ. ម. សុសុត្តន្តាហេសិ ។

សុត្តនិបាត មហេវគ្គី ៣ សេលសូត្រ ទី ៧

ប៉ុន្តែអញបានឮពាក្យរបស់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ទុំ មានកាយច្រើន ជាអាចារ្យ
 ប្រធានលើអាចារ្យនិយាយថា ពួកជនណា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មាន
 ព្រះភាគ ពួកជននោះ កាលបើត្រូវគេច្រងគុណជាប់របស់ខ្លួន រមែង
 សំដែងខ្លួនឲ្យប្រាកដ បើដូច្នោះ គួរតែអញសរសើរព្រះសមណគោតម ក្នុង
 ទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ដោយសារប្បុរសភាពចុះ ។ លំដាប់នោះ សេលព្រាហ្មណ៍
 សរសើរព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រដោយសារប្បុរសភាពដូច្នោះថា
 ព្រះអង្គជាបុគ្គលមានព្រះកាយបរិបូណ៌ មានពន្លឺស៊ីវៈល្អ មាន
 ព្រះជាតិល្អ (១) មានការមៀងមើលល្អ (២) ព្រះមានព្រះភាគ
 មានសម្បុរដូចជាមាស មានព្រះពហុ សសុទ្ធ មានព្យា-
 យាម ព្រោះថា មហាបុរិសលក្ខណៈ ទាំងអស់នោះ មាន
 ប្រាកដក្នុងព្រះកាយរបស់ព្រះអង្គ ដែលជាជនមានកំណើត
 ល្អ ។ ព្រះអង្គមានព្រះទេត្រថា មានព្រះភក្ត្រល្អ មានព្រះ
 កាយសមរម្យ (ទាំងកំពស់នឹងទំហំ) មានព្រះកាយត្រង់ មាន
 រស្មីរឿង ក្នុងកណ្តាលនៃពួកសមណៈដូចព្រះអាទិត្យ ។
 ព្រះអង្គជាភិក្ខុអ្នកមៀងមើលល្អ មានព្រះតបោក្ខីថ្នាំដូចមាស

១ តើធម្មកល្យាណ៍ប្រាប់ ដោយការដឹងព្រមដោយកំពស់ ទំហំ នឹងលក្ខណៈ ។
 ២ អាចារ្យខ្លះថា ព្រះអង្គមានព្រះទេត្រល្អ ។ អន្លាតថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ក្តីន្ទេ(១) សមណកាវេន ឃី ខុត្តមវណ្ណោ ។

រាជា អរហសិ កវិនិ ចក្កវត្ត រដេសកោ

ចាតុរន្ទោ វិជិតារី ជម្ពុសណ្ណស្ស(២) ឥស្សរោ

ខត្តយោ កោជរាជានោ(៣) អនុយន្តា(៤) កវិនិ តេ

រាជាករាជ មនុជន្ទោ រជ្ជិ កាវេហំ កោតម ។

(៦៤) រាជាហមស្មំ (សេលានិ កករា) ធម្មរាជា អនុត្តរោ

ធម្មន ចក្កំ វត្តមិ ចក្កំ អប្បតិវត្តិយំ ។

សមុទ្ធោ បដិជាតាសិ (ឥតិ សេលោ ព្រាហ្មណោ)

ធម្មរាជា អនុត្តរោ

ធម្មន ចក្កំ វត្តមិ ឥតិ កាសសិ កោតម

កោ ទុ សេនាបតិ កោតោ សាវកោ សុត្តរន្ទយោ(៥)

កោ តេ ឥមំ អនុវត្តនិ(៦) ធម្មចក្កំ បវត្តនិ(៧) ។

១ ម. វិនិទ្ទេ ។ ២ ម. ជិក្ខុមណ្ណស្ស ។ ៣ ប. កោជិរាជានោ ។ ៤ ខ. អនុយន្តា ។ ៥ ខ. សុត្តន្ទយោ ។ ម. សុត្តអន្ទយោ ។ ៦ ម. កោតេ ធម្មវត្តនិ ។ ៧ ម. វត្តិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ប្រយោជន៍អ្វីដោយភាពជាសមណៈ ដល់ព្រះអង្គដែលមាន
 សម្បុរដ៏ទុក្ខមយ៉ាងនេះ ។ ព្រះអង្គគួរជាស្តេចចក្រព័ន្ធដូចជា
 ទសកក្កនិរថ ជាឥស្សារៈលើផែនដីប្រដាប់ដោយទ្វីប ៤ មាន
 សមុទ្រទាំង ៤ ជាទ្វីបផុត មានជ័យជំនះទាំងខាងក្នុងនិងខាង
 ក្រៅ ជាឥស្សារៈរបស់ជម្ពូទ្វីប ក្សត្រទាំងឡាយ ជាស្តេចបំរើចុះ
 ចូលព្រះអង្គ បពិត្រព្រះគោតម ព្រះអង្គជាស្តេចដែលពួកស្តេច
 គោរពបូជា ជាធំជាងពួកមនុស្ស សូមសោយរាជ្យទៅវិញ ។

(៦៤) (ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្ចាស់
 សេលៈ តថាគតជាស្តេច ធម្មរាជ ជាបុគ្គលប្រសើរ ញ៉ាំង
 ចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ជាចក្រដែលអ្នកណាមួយឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅមិនបាន ។

(សេលព្រាហ្មណ៍និយាយថា) ព្រះអង្គប្តេជ្ញាជាព្រះ
 សម្ពុទ្ធ ជាធម្មរាជ ជាបុគ្គលប្រសើរ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គត្រាស់ថា តថាគតញ៉ាំងចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅដោយធម៌ចុះ សាវ័កណា ជាសេនាបតី ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
 តាមព្រះសាស្ត្រដ៏ចម្រើន សាវ័កណា ញ៉ាំងធម្មចក្រជា ភ្នំ
 ដំរីណាលរបស់ព្រះអង្គនេះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស សន្តមំ សេលសុត្តំ

មយា បវត្តំ ចត្តិ (សេលាតិ ភក្កា) ធម្មចត្តិ អនុត្តរំ

សាវ័បុត្តោ អនុវត្តតិ អនុជាតោ តថាគតំ ។

អភិញ្ញេយ្យំ អភិញ្ញាតំ ភាវេតត្វញ្ញ ភាវិតំ

បហាតតំ បហំធម្មេ តស្មា ពុទ្ធន្និ ព្រាហ្មណ

វិនយស្ស មយំ កង្ខំ អធិម្ពញ្ញស្ស(១) ព្រាហ្មណ

ទុល្លភំ ទស្សនំ ហោតិ សម្ពុទ្ធានំ អភិណ្ណាសោ ។

យស្សវេ ទុល្លភោ លោកេ ចាតុភាវេ អភិណ្ណាសោ

សោហំ ព្រាហ្មណ សម្ពុទ្ធា សលុកតោ អនុត្តរោ ។

ព្រាហ្មក្ខតោ អតតុលោ មារសេ ធម្មមទ្ធានោ

សញ្ញមិត្តេ វសីកត្វា មោទាមិ អត្តតោភយោ ។

១ ខ.ម. អធិម្ពញ្ញស្ស ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សេសសូត្រ ទី ៧

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សេស :)
 សារីបុត្ត ជាអនុជាត ញ៉ាំងធម្មចក្រ ជាចក្រដ៏ប្រសើរដែល
 តថាគត ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ (នោះ) ឲ្យប្រព្រឹត្តតាម
 តថាគត ។ វិជ្ជានឹងវិមុត្តិដែលគប្បីដឹងច្បាស់ តថាគតដឹង
 ច្បាស់ហើយ មគ្គសច្ច ដែលគប្បីចំរើន តថាគតបាន
 ចំរើនហើយ សមុទេយសច្ច ដែលគប្បីលះ តថាគតលះបង់
 ហើយ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះហេតុនោះ ទើបតថាគត
 ឈ្លោះថាពុទ្ធៈ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរកំចាត់សេចក្តីសង្ស័យ
 ចូរជឿស៊ីបំប៉ោះតថាគតចុះ ការបានចូបប្រទះនឹងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទាំងឡាយរឿយ ។ ជាការបានដោយក្រ ។

ការកើតឡើងនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងលោករឿយ ។ ជាការ
 បានដោយក្រ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនោះជាអ្នកត្រាស់
 ដឹងជាអ្នកកាត់នូវសរតីពតាទិក្ខុលេស ជាបុគ្គលប្រសើរ ។

តថាគត ជាបុគ្គលប្រសើរ កន្លងនូវសេចក្តីប្រៀបផ្ទឹម
 ញ៉ាំងនូវមារសេនា វតមានភ័យអំពីទណ្ឌឡើយ វេមនីរិក
 រាយ ព្រោះបានធ្វើសត្រូវទាំងអស់ ឲ្យលុះក្នុងអំណាច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

ឥមំ ភោត្តោ ជិសាមេធិ យថា ភាសតិ ចក្កុមា
 សល្លកត្តោ មហារីរោ សីហោវ ននតិ វិនេ ។
 ព្រហ្មក្ខតំ អតិគុលំ មារសេនប្បមដ្ឋនំ
 កោ ជិស្វា នប្បសីទេយ្យ អបិ កណ្ណាភិជាតិកោ ។
 យោ មំ ឥច្ឆតិ អទ្ធតុ យោ វា ជិច្ឆតិ កច្ឆតុ
 ឥណហំ បព្វជិស្សាមិ វេប្បញ្ញាស្ស សន្តិកេ
 ឯវំ ច វុច្ឆតិ(១) ភោតោ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនំ(២)
 មយម្មិ បព្វជិស្សាម វេប្បញ្ញាស្ស សន្តិកេ ។
 ព្រាហ្មណា តិសតា ឥមេ យាចន្តិ បញ្ចលីកតា
 ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាម កកវា វាវ សន្តិកេ ។

១ ខ. ឯតញោ វុច្ឆតិ ។ ២ ម. សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាត

(សេលព្រាហ្មណ៍និយាយថា) ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនាំនឹង
ឡាយ ព្រះពុទ្ធអ្នកមានចក្ខុ ទ្រង់កាត់នូវសរតីកតាទិក្ខុលេស
ជាមហារីបុរស ដូចជាសីហៈបន្ទីក្នុងព្រៃ សំដែងយ៉ាងណា
អ្នកនាំនឹងឡាយចូរស្តាប់ នូវពាក្យនេះ យ៉ាងនោះចុះ ។

បុគ្គលណា ឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ កន្លងនូវ
សេចក្តីប្រៀបផ្ទឹម ញ៉ាំញីនូវមារសេនា ហើយមិនគប្បី
ជ្រះថ្លា សូម្បីកណ្តាក៏ជាតិកជន (ជនកើតក្នុងត្រកូលថោក
ទាប មានត្រកូលចណ្តាលជាដើម ក៏ជ្រះថ្លាដែរ) ។

អ្នកណាចង់ (បួស) ចូរមកតាមខ្ញុំ អ្នកណាមិនចង់
ចូរទៅវិញចុះ ខ្ញុំនឹងបួសក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ មានប្រាជ្ញា
ដ៏ប្រសើរ ក្នុងទីនេះ ។

(ពួកមាណាទិនិយាយថា) បើលោកដំបំរើនតាប់ចិត្តនឹង
សាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធយ៉ាងនេះ ពួកយើងក៏នឹងបួស
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ មានប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរដែរ ។

(សេលព្រាហ្មណ៍និយាយថា) ពួកព្រាហ្មណ៍នាំនឹង ៣ រយ
នាក់ទាំងនេះ ប្រណិម្យសញ្ញាសិស្សម (ផ្ទៀង) បពិត្រព្រះមានព្រះ
ភាគ ពួកយើងនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មហារ្យក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស វង្សិកំ លោលស្តំ

ស្វាគ្វានំ ព្រហ្មចរិយំ (សេណាតិ ភក្កវា)

សន្និដ្ឋិតំ វកាលំ

យត្ថ អមោយា បព្វជ្ជា អប្បមត្តស្ស សិក្ខតោតិ ។

(៦៥) អលត្ថ ខោ សេលោ ព្រាហ្មណោ

សបរិសោ ភក្កតោ សន្និកេ បព្វជ្ជិ អលត្ថ ឧប-

សម្បទំ ។ អថខោ កេណិយោ ជដិលោ តស្សា

វត្តិយោ អច្ចយេន សកេ អស្សមេ បណីតំ ខាទ-

ជិយំ កោជជិយំ បដិយាទាបេត្វា ភក្កតោ កាលិ

អាហោបេសិ កាលោ ភោ តោតម និដ្ឋិតំ ភត្តន្តំ ។

អថខោ ភក្កវា បព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចិវហា-

នាយ យេន កេណិយស្ស ជដិលស្ស អស្សមោ តេ-

នុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា បញ្ចត្តេ អាសនេ និសីទិ

សន្និ កិក្ខុសង្ឃេន ។ អថខោ កេណិយោ ជដិលោ

ពុប្បមុទំ កិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទជិយេន

កោជជិយេន សហត្វា សន្តប្បសិ សម្បវរសិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សេលសូត្រ ទី ៧

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ថា ម្ចាស់សេលៈ)

បព្វជ្ឈរបស់កុលបុត្ត អ្នកមិនធ្វេសប្រហែស កាលសិក្សា
ជាគុណជាតិ មិនឥតអំពើ ក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌ណា
ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ តថាគត សំដែងទុក្ខល្អហើយ
ជាគុណឲ្យផលជាក់ច្បាស់ មិនកំណត់កាល ។

(៦៥) សេលព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងបរិសទ្យ ក៏បានបព្វជ្ឈា បាន
ទុបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ពរជាប់នោះ លុះ
កន្លងរាត្រីនោះហើយ កេណិយជដិល ក៏ឲ្យភាក់តែងខាទនីយកោជ-
នីយា ហារដ៏ធ្មត់ផ្លង់ ក្នុងអាស្រមរបស់ខ្លួន ហើយឲ្យគ្រាបទូលកត្តកាល
ដល់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលគួរហើយ
កត្តសម្រេចហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បូង
ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វហោសម័យ ហើយទ្រង់យាងសំដៅចូលទៅ
ឯអាស្រមកេណិយជដិល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែល
គេគ្រាលថ្វាយ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ។ គ្រានោះ កេណិយជដិល
បានឥន្ទ្រាសភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយខាទនីយកោជនីយា-
ហារដ៏ធ្មត់ផ្លង់ដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យផ្អែកស្តុបស្តុល ទាលនៃហាមយាត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អថខោ កេណិយោ ជដិលោ កកវន្តំ កុត្តារី

ឌីដិភបត្តចាណី អញ្ញាតវំ ធិដំ អាសនិ កហេត្វា

ឯកមន្តំ ធិសីដិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្តំ ខោ កេណិយំ

ជដិលំ កកវំ វេហាហិ កាថាហិ អនុមោទិ

អក្កហុតមុខា យញ្ញា សារិត្តំ ធន្តសោ មុទំ

វាជា មុទំ មនុស្សានំ ធនិទំ សាគរោ មុទំ ។

ធនុត្តានំ មុទំ ចរោ អាទិទ្វា តបតំ មុទំ

មុញ្ញាមាគន្ធិមាណំ សង្ឃោ វេយជនំ មុទន្តំ ។

[៦៦] អថខោ កកវំ កេណិយំ ជដិលំ វេហាហិ

កាថាហិ អនុមោទិត្វា ខុដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

លំដាប់នោះ កេណិយជដីល (បុរាណចូលទៅគាល់) ព្រះមានព្រះភាគ
ដែលទ្រង់សោយភក្ករូបហើយ មានព្រះហស្ត ដាក់ចេញពីបាត្រហើយ
រួចក៏កាន់យកអាសនៈ ១ ដ៏ទាប អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ កាលដែល
កេណិយជដីល អង្គុយស៊ប់ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
អនុមោទនា ដោយគាថាទាំងនេះថា

ការបូជាទាំងឡាយ មានការបូជាក្លែង ជាប្រធាន
គម្ពីរសាវិត្តិសាស្ត្រ ជាប្រធាន នៃគម្ពីរនេន្ទ្រសាស្ត្រ
ព្រះរាជា ជាប្រធាន នៃមនុស្សទាំងឡាយ
សាគរជាប្រធាន នៃទេវតាទាំងឡាយ ។ ព្រះបន្ទូ
ជាប្រធាន នៃផ្កាយទាំងឡាយ ព្រះអាទិត្យ
ជាប្រធាន នៃកំដៅទាំងឡាយ (យ៉ាងណាមិញ)
ព្រះសង្ឃ ជាប្រធាន នៃជនទាំងឡាយ កាល
បូជាប្រាថ្នាទូទៅបុណ្យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៦៦] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ លុះទ្រង់អនុមោទនាចំពោះកេណិយ-
ជដីល ដោយគាថាទាំងនេះហើយ ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ យាងទៅស-

សុត្តនិបាតេ ធីតិយស្ស មហាវគ្គស្ស សត្តមំ សេលសុត្តំ

អថខោ អាយស្មា សេលោ សបរិសោ ឯកោ

វុបកុដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារត្តោ

នចំរស្ស្រ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អតា-

រស្មា អនការិយំ បព្វជន្តំ តទទុត្តំ ព្រហ្មចរិយ-

ចរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា

សច្ចំកត្តា ឧបសម្មជ្ជ វិហាសិ ចីណា ជាតំ វុសិតំ

ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ វត្តត្តាយាតំ

អត្តញ្ញាសិ ។ អត្តតរោ ខោ បនាយស្មា សេលោ

សបរិសោ អរហតំ អហោសិ ។ អថខោ អាយស្មា

សេលោ សបរិសោ យេន ភកកា តេនុបសង្កមិ

ឧបសង្កមិត្តា ឯកំសំ ចរិំ កត្តា យេន ភកកា

តេនញ្ញាលិម្បណាមេត្តា ភកកំនំ តាថាយ អជ្ឈកាសិ

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សេសសូត្រ ទី ៧

ចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសេសៈដ៏មានអាយុ ព្រមទាំងបរិសទ្យ
 គេចចេញទៅ (ចាកពួក) តែម្នាក់ឯង ។ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម
 មានចិត្តស្ងួតទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូល
 កាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធមិណា មិនយូរយារ
 ប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវអនុត្តរធមិនោះ ជាទីបំផុតនៃ
 ព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដឹង
 ច្បាស់ថា ជាតិអប់រំហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញ ប្រព្រឹត្តចប់ហើយ
 សោឡសកិច្ចដែលគួររៀន អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាសកិច្ច
 ដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បណ្តា
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះសេសៈដ៏មានអាយុ ព្រមទាំងបរិសទ្យក៏រាប់
 ថាជាព្រះអរហន្តមួយរូបដែរ ។ គ្រានោះ ព្រះសេសៈដ៏មានអាយុ
 ព្រមទាំងបរិសទ្យ ចូលសំដៅទៅត្រង់ទី ដែលព្រះមានព្រះភាគគង់
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ធ្វើចិវរឆៀងស្មាម្ខាង រួចប្រណម្យអញ្ជូលទៅ
 ត្រង់ទីដែលព្រះមានព្រះភាគគង់ ហើយបានទូលព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយ ភាពដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យំនំ សុរណាមាភម្ម ឆតោ អដ្ឋមិ ចក្កមា
 សត្តរត្តន ភក្កវា ទន្ធមា វា សាសនេ ។
 ភុំ ពុទ្ធា ភុំ សត្តា ភុំ មារាភិក្ខុ មុនិ
 ភុំ អនុសយេ នេត្វា តិណ្ណោ តារសិមិ បដិ
 ឧបដិ តេ សមតិក្កន្តា អាសវា តេ បទាលីតា
 សីហោសិ អនុបាទានោ បហំនកយកេវវា
 ភិក្ខុវេ តិសតា ឆមេ តិដ្ឋនំ បញ្ចលីកតា
 ទានេ វី បសារហិ បាតា វុទ្ធកុ សត្តនោតិ ។

សេលសុត្តំ សន្តមំ ។

អដ្ឋមិ សល្លសតិ

(៦៧) អនិមិត្តមន្តោនំ មច្ចានំ ឆដ ជីវិតំ
 កសិរញ្ច បរិភូតញ្ច វញ្ច ធុត្តន កញ្ច វញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានចក្ខុ ពួកយើងបានដល់នូវ
 ព្រះអង្គជាទីពឹង ក្នុងថ្ងៃទី ៨ អំពីថ្ងៃនេះ ជាបុគ្គលរៀបរយហើយ
 ក្នុងសាសនា របស់ព្រះអង្គ ដោយកាលត្រឹមតៗពិតៗ ព្រះ
 អង្គជាអ្នកគ្រាស់ដឹង ព្រះអង្គជា សាស្តាចារ្យ ព្រះអង្គជាអ្នកគ្រប
 សន្តត់នូវមារ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ព្រះអង្គកាត់បង់អនុសយក្តិលេស គួរ
 ចាកកិលេសបានហើយចំឡងពួកសត្វនេះ ព្រះអង្គបានកន្លងផុត
 ឧបសិហើយ ព្រះអង្គបានទំលាយអាសវៈហើយ ព្រះអង្គជាបុគ្គល
 ដូចសីហៈ មិនមានឧបាទាន បានលះបង់ភ័យនឹងសេចក្តីស្ងប់
 វៃស្មើហើយ បពិត្រព្រះអង្គជាវិបុរស ពួកភិក្ខុទាំង ៣០០ រូបនេះ
 ធ្វើអញ្ជូលី (ចំពោះព្រះអង្គ) សូមព្រះអង្គសណ្តូកព្រះបាទទាំងគូ
 ពួកភិក្ខុដ៏ច្រើនស្រី សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូរបស់ព្រះសាស្តា ។
 ចប់ សេសសូត្រទី ៧ ។

សល្លសូត្រ ទី ៨

(៦៧) (សេចក្តីថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងសល្ល-
 សូត្រនេះ) ថា ដីវិភរបស់សត្វទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ
 មិនមានកំណត់ មិនមានអ្នកណាមួយអាចដឹងបាន ដីវិភនោះ
 ជាប់ស្របផង តិចផង ប្រកបដោយសេចក្តីទុក្ខផង ។

សុត្តនិបាតេ គិរិយស្ស បរាវត្តស្ស អដ្ឋមំ សាល្ហសុត្តំ

ន ហិ សោ ឧបក្កមោ អន្តិ យេ ន ជាតា ន មិយ្យេ
 ជវម្មិ បត្តា មរណំ ឃិវំធម្មា ហិ ចាណំ ចោ ។

ដលានមិវ បក្កានំ ចាតោ(១) បតនតោ កយំ
 ឃិវំ ជាតាន មច្ចានំ និច្ចំ មរណតោ កយំ ។

យថាថិ ក្កុម្ភកាវស្ស កតា មន្តិកតាវតា
 សព្វេ កេធមវិយត្តា ឃិវំ មច្ចាន វិវិវំ ។

នហារា ច មហន្តា ច យេ ពាលា យេ ច បណ្ឌិតា
 សព្វេ មច្ចុវសំ យន្តិ សព្វេ មច្ចុបរាយនា ។

តេសំ មច្ចុបរតានំ កត្តនំ បរលោកតោ
 ន បិតា តាយតេ បុត្តំ ញាតិ វា ប ន ញាតតេ ។

១ ម. និច្ចំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ សល្លស្សត្រ ទី ៧

ពួកសត្វដែលកើតហើយ រមែងមិនស្លាប់ ដោយសេចក្តី
 ព្យាយាមណា សេចក្តីព្យាយាមនោះ មិនមានឡើយ ការដល់
 នូវសេចក្តីត្រាំត្រាហើយស្លាប់តែងមាន ព្រោះពួកសត្វទាំង
 ឡាយ មានយ៉ាងនេះជាធម្មតា ។ ផ្ទៃឈើទាំងឡាយ
 ដែលទុំហើយ តែងមានភ័យអំពីការជ្រុះ ក្នុងពេលព្រឹក
 យ៉ាងណាមិញ សត្វទាំងឡាយ ដែលកើតហើយ តែងមាន
 សេចក្តីភ័យ អំពីសេចក្តីស្លាប់ អស់កាលជាទិច្ច យ៉ាង
 នោះដែរ ។ កាជន៍ដំទាំងឡាយ ដែលស្ទូនឆ្នាំងធ្វើហើយ
 កាជន៍ទាំងអស់នោះ ស្ទូនតែមានកិរិយាបែកជាទីបំផុត យ៉ាង
 ណាមិញ ដីវិករបស់សត្វទាំងឡាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
 ពួកជនណា ក្មេងក្តី ចាស់ក្តី ពាលក្តី បណ្ឌិតក្តី ពួកជន
 ទាំងអស់នោះ តែងលះក្នុងអំណាចនៃមច្ចុ ពួកជនទាំង
 អស់ មានមច្ចុនៅស្នាក់ខាងមុខ ។ កាលពួកជនទាំងនោះ
 ត្រូវមច្ចុគ្របសង្កត់ហើយ កាលទៅក្នុងបរលោក បិតា ការ
 ពារបុត្រ មិនបាន ឬពួកញាតិក៏ការពារញាតិមិនបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

បេត្តុកំ យេវ ញាតិទំ មស្ស លាលប្បនំ បុត្ត
 ឯកមេកោ វ មច្ចាទំ កោវជ្ឈោ វិយ និយ្យតិ
 ឯវមត្តាហិតោ លោកោ មត្តនា ច ជរាយ ច
 កស្មា ធិរា ន សោចន្តិ វិទិត្តា លោកបរិយាយំ ។
 យស្ស មត្តំ ន ជាតាសិ អាគតស្ស កតស្ស វា
 ឧកោ អន្តេ អសម្បស្សំ និវត្តំ បរិទេវសិ
 បរិទេវយមាទោ ចេ កតិញ្ច អត្តំ(១) ឧទត្វហោ
 សម្បទ្យោ ហិសមត្តាទំ កយិរា ចេទំ វិចក្ខុណោ។
 ន ហិ វុណ្ណោ ន សោកេន សន្តិ បប្បោតិ ចេតសោ
 កិយ្យស្សប្បជ្ឈតេ ទុក្ខំ សរី ចុបហត្តាតិ(២) ។
 កីសោ វិវុណ្ណោ កវតិ ហិសមត្តា នមត្តនា(៣)
 ន តេន បេតា ចាលេន្តិ និវត្តា បរិទេវនា ។

១ ឧ.ម. ទន្តំ ។ ២ ឧ. សរី ឧបហត្តាតិ ។ ៣ ម. គីសមត្តានមត្តនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

អ្នកចូរមើល ខ្ញុំវាយភ្លេចជាច្រើន របស់ពួកញាតិដែល
 កំពុងការឡោះកាល័យ បណ្តាសត្វទាំងឡាយ សត្វតែ
 ម្នាក់ ៗ ដែលត្រូវមច្ចុនាំទៅ ដូចជាគោ ត្រូវគេសំឡាប់
 សត្វលោក ត្រូវមច្ចុនឹងជកគ្របសន្តត់ហើយយ៉ាងនេះ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ រមែងមិនសោកស្តាយ
 ឡើយ ព្រោះដឹងច្បាស់នូវបរិយាយនៃសត្វលោក ។ អ្នក
 មិនស្គាល់ផ្លូវរបស់សត្វណា ដែលមកប្តូរទៅ មិនឃើញ
 ជាក់លាក់នូវចំណែកទាំងពីរ របស់សត្វនោះ អ្នកឡើងខ្យល
 ឥតអំពើទេ បើបុគ្គល វង្វែងវង្វាន់ ឡើងខ្យល ផ្តល់ខ្លួន
 ហើយបាននូវប្រយោជន៍តិចតួច ម៉្លោះសមអ្នកប្រាជ្ញល្ងាសវៃ
 គប្បីធ្វើ ខ្ញុំសេចក្តីឡើងខ្យលនោះដែរ ។ បុគ្គលមិន
 មែនដល់នូវការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត ព្រោះការយំ ការសោកទេ
 ទុក្ខកើតឡើង ដោយក្រលែង ដល់បុគ្គលកាលយំ
 សោកនោះ ទាំងសរីរៈ ក៏លំបាក ។ បុគ្គលដែលផ្តល់
 ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង តែងជាអ្នកស្តម ភាច់សម្បូរ អ្នកចែក
 ហានទាំងឡាយ រមែងមិនសរិញ្ញបាន ដោយការ
 ឡើងខ្យលនោះទេ ការឡើងខ្យល ជាការឥតអំពើ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស អង្គិមំ សល្យសុត្តំ

សោកមប្បជហំ ជន្ត កិយ្យោ ទុក្ខំ និទត្តនំ
អនុគននោ កាលកតំ សោកស្ស វសមទ្ធកូ ។
អញ្ញេហិ បស្ស គមិទេ យថាភក្កមបទេ នវេ
មច្ឆនោ វសមាភម្ម ដន្តន្តេវិធ មាលិកោ(១) ។
យេន យេន ហិ មញ្ញនំ តតោ នំ ហោតិ អញ្ញេហិ
ឯតានិសោ វិនាការេ បស្ស លោកស្ស បរិយាយំ ។
អបិ វស្សសុតំ(២) ដីវេ កិយ្យោ វ បន មាលារេ
ញាតិសង្ឃ វិនា ហោតិ ជញ្ជាតិ វេ ធម៌ ដីវិតំ ។
តស្មា អរហតោ សុត្វា វិនេយ្យ បរិនេវិតំ
បេតំ កាលកតំ ទិស្វា នេសោ(៣) លញ្ញា មយា វតិ ។
យថា សារណាមាទិកំ វរិវា បរិនិព្វយេ(៤)
ឯវម្បិ ធីរោ សប្បញ្ញោ បណ្ឌិតោ កុសលោ នរោ

១ ឧ.វ. ណារិទេ ។ ២ ឧ អបិ បេ វិល្យសុតំ ។ ៣ ឧ. តសោ ។ ៤ ឃ. បរិនិព្វតោ ។

សុត្តនិបាត បហារគ្គ ទី ៣ សល្លសូត្រ ទី ៨

សត្វកាលប្បុរសោយបុគ្គល ដែលធ្វើមរណកាល លុះអំណាច
 សេចក្តីសោក មិនលះបង់សេចក្តីសោកចេញទេ រមែងដល់
 នូវទុក្ខជាយ៉ាងក្រៃលែង ។ អ្នកចូលមើលសត្វទាំងឡាយមាន
 ជីវិតឯទៀតក្នុងលោកនេះ ដែលអន្ទាលទៅតាមកម្មហឿប
 នឹងទៅ (កាន់បរលោក) បម្រះនទៀល ព្រោះលុះអំណាច
 ខែមច្ចុ ។ ពួកសត្វតែងសំគាល់ (ថានឹងមានអាយុវែង)
 ដោយអាការណា ។ ការសំគាល់នោះ រមែងផ្សេងអំពី
 អាការនោះ ។ ការប្រាត់និវាសប្រាកដដូច្នោះ អ្នកចូលមើល
 បរិយាយរបស់សត្វលោកចុះ ។ ពោះបីសត្វដែលរស់នៅ
 អស់មួយរយឆ្នាំ ឬរើសជាង សេចក្តីប្រាត់ប្រាសចាកពួក
 ញាតិ រមែងមាន (ព្រោះថា) សត្វក្នុងលោកនេះ រមែង
 លះចោលជីវិត ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលបានស្តាប់ (ធម្ម
 ទេសនា) របស់ព្រះអរហន្តហើយឃើញអ្នកដែលចែកឋាន
 ធ្វើមរណកាលទៅហើយ គប្បីបន្ទាបបង់សេចក្តីខ្សឹកខ្សួលថា
 អ្នកចែកឋានទៅខ្លះ អាត្មាអញយាត់មិនបានទេ ។ បុគ្គល
 គប្បីលត់ផ្ទះដែលភ្លើងឆេះដោយទឹក យ៉ាងណាមិញ នរជន
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ ច្រកចរោយប្រាជ្ញា ជាបណ្ឌិតធ្វើវិទ្យាសា

ខិប្បមុប្បតំតំ សោកំ វាតោ តុលំវ ជំសយេ ។
 បរិទេវំ បដិប្បញ្ញំ^(១) ទោមនស្សញ្ញំ អត្តនោ
 អត្តនោ សុខមេសានោ អត្តុទ្បោ សល្លមត្តនោ
 អត្តុទ្បសល្លោ អសីតោ សន្តិំ បប្បយ្យ ធមតសោ
 សត្វំ សោកំ អតិក្កន្តោ អសោកោ ហោតិ មិត្តតោតិ។

សល្លសុត្តំ អន្តមំ ។

និរិមំ វិសេដ្ឋិសុត្តិំ

[៦៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កកវា ឥច្ឆានន្តុលេ
 វិហារតិ ឥច្ឆានន្តុលវនសល្លោ ។ តេន ទោ បន សម-
 យេន សម្ពហុលា អភិញ្ញាតា^(២) ព្រាហ្មណមហាសាលា
 ឥច្ឆានន្តុលេ បដិវសន្តិំ សេយ្យមីទំ ចន្តិំ ព្រាហ្មណោ
 តារុក្ខោ ព្រាហ្មណោ ទោក្ខរសាតិ ព្រាហ្មណោ
 ជាណុស្សោណិ ព្រាហ្មណោ តោទេយ្យព្រាហ្មណោ
 អញ្ញោ ច អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា ។

១ ម. វិជ្ជប្បញ្ញំ ។ ២ ម. ១. អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

គប្បីកំចាត់បង់ឱ្យឆាប់រហ័សនូវសេចក្តីសោក ដែលកើតឡើង
 ដូចខ្យល់បំប៉ែនប៉ុយគរ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បុគ្គលកាល
 ស្វែងរកសេចក្តីសុខបម្រុងខ្លួន គប្បីដកចេញនូវសរ គឺសេចក្តី
 ខ្សឹកខ្សួលរបស់ខ្លួន ទាំងកណ្តាទាំងពេមនស្សរបស់ខ្លួនចេញ
 បុគ្គលមានសរដកហើយ មិនអាស្រ័យ (ដោយកណ្តាទាំង
 ទិដ្ឋិ) គប្បីដល់នូវសេចក្តីស្ងប់នៃចិត្ត កន្លងផុតសេចក្តីសោក
 ទាំងអស់ ហើយជាអ្នកមិនមានសោក ជាអ្នករលត់ទុក្ខ ។

ចប់ សល្លសូត្រ ទី ៧ ។

វិសេដ្ឋិសូត្រ ទី ៧

(៦៨) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងជន្មព្រះឈ្មោះឥន្ទានន្តលៈ ដិតស្រុកឈ្មោះឥន្ទានន្តលៈ ។
 សម័យនោះឯង ពួកព្រាហ្មណមហាសាលជាច្រើនមានឈ្មោះល្បីល្បាញ
 អាស្រ័យនៅក្នុងស្រុកឈ្មោះឥន្ទានន្តលៈ គឺចន្តីព្រាហ្មណ៍ តារុត្តព្រាហ្មណ៍
 បោក្ខរសាតិព្រាហ្មណ៍ ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ តោទេយ្យព្រាហ្មណ៍
 នឹងពួកព្រាហ្មណមហាសាលឯទៀត ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញ ។

សុត្តនិបាតនិយមស្ស មហាវគ្គស្ស អរិយំ វាសេដ្ឋិសុត្តំ

អថខោ វាសេដ្ឋការទ្វាជានំ មាណវានំ ជដ្ឋ្យវិហារំ
អនុចដ្ឋមន្តានំ អនុវិចារន្តានំ^(១) អយមន្តរកថា ទុទ-
ចានិ កថំ ភោ ព្រាហ្មណោ ហោតីតិ ។ ភាវ-
ទ្វាជោ មាណវោ ឃីមាហ យតោ ខោ ភោ ទុកតោ សុ-
ជាតោ មាតិតោ^(២) ច បិតិតោ ច សំសុទ្ធកមហណំភោ
យាវ សត្តមា បិតាមហយុតា អត្តិតោ អនុបត្ត-
ដ្ឋោ ជាតិវនេន ឃត្តាវតា ភោ^(៣) ព្រាហ្មណោ
ហោតីតិ ។ វាសេដ្ឋោ មាណវោ ឃីមាហ យតោ
ខោ ភោ សីលវា ច ហោតិ វត្តសម្មដ្ឋោ ច
ឃត្តាវតា ខោ ភោ ព្រាហ្មណោ ហោតីតិ ។ នេវ
ខោ អសត្តិ ភាវទ្វាជោ មាណវោ វាសេដ្ឋំ មា-
ណវំ សញ្ញាបេត្តំ ន បន អសត្តិ វាសេដ្ឋោ
មាណវោ ភាវទ្វាជំ មាណវំ សញ្ញាបេត្តំ ។ អថខោ
វាសេដ្ឋោ មាណវោ ភាវទ្វាជំ មាណវំ អាមន្តេសិ
អយំ ភោ^(៤) ភាវទ្វាជំ សមណោ តោតមោ

១ ខ. អនុចិកមមាតានំ អនុវិចារនានំ ។ ២ ខ. សុវាណោ ហោតិ ហិរិហោ ។ ៣ ខ. វិ.
ឃត្តាវតា ខោ ។ ៤ ខ. អយំ ពោ ។

សុត្តនិបាត មហានិទ្ទេ ទី ៣ វសេដ្ឋសូត្រ ទី ៩

ត្រាខោះ វសេដ្ឋមាណព នឹងការទូដមាណព កំពុងដើរទៅ ដើរមក
សម្រាកស្នង ក៏កើតអន្តរកថានេះឡើងថា ម្ចាស់គ្នាយើង បុគ្គលឈ្មោះ
ថាព្រាហ្មណ៍ តើដោយប្រការដូចម្តេច ។ ការទូដមាណពនិយាយ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន បុគ្គលដែលមានកំណើតល្អ ទាំងពីរ
ចំណែក គឺខាងមាតានិងខាងបិតា ជាអ្នកកើតក្នុងផ្ទះ របស់ព្រាហ្មណ៍
ដែលបរិសុទ្ធ ដកបអំពីគ្លនៃជីដូនជីតា ៧ ដំណើរមក មិនមានអ្នកណា
ពោលទោសតិះដៀល ដោយការពោលអំពើជាតិបាន ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន
បុគ្គលបានឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។ វសេដ្ឋមា
ណព និយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន លុះតែបុគ្គលមានសីលផង
ចម្រើនដោយវត្តផង ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន បុគ្គលនោះទើបហៅថាព្រាហ្មណ៍
ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។ ការទូដមាណព មិនអាចញ្ជាំងវសេដ្ឋ-
មាណព ឲ្យយល់ឃើញបាន ទាំងវសេដ្ឋមាណព ក៏មិនអាចញ្ជាំង
ការទូដមាណព ឲ្យយល់ឃើញបាន ។ ត្រាខោះ វសេដ្ឋមាណព
ហៅការទូដមាណពថា ម្ចាស់ការទូដដំបំរើន ព្រះសមណគោតមនេះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមិតោ

សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ ឥច្ឆានុត្តលេ
 វិហារតំ ឥច្ឆានុត្តលវនសណ្ណោ តំ ខោ បន កវន្តំ
 តោតមិ ឃីរំ កល្យាណោ កិត្តិសុទ្ធោ អត្តត្តតោ
 ឥតិមិ សោ ភក្កវា ។ បេ ។ ពុទ្ធា ភក្កវាតិ អា.
 យាម(១) ការទ្វាជ យេន សមណោ តោតមោ
 តេនុបសង្កមិស្សាម ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ(២) បុច្ឆស្សាម
 យថា នោ សមណោ តោតមោ ព្យាករិស្សតិ
 តថា ធិ ជាវស្សាមាតិ ។ ឃីរំ កោតិ ខោ
 ការទ្វាជោ មាណវេ វាសេដ្ឋស្ស មាណវស្ស
 បទ្កេស្សោសិ ។ អថ ខោ វាសេដ្ឋការទ្វាជមាណវា
 យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវ-
 តា សង្កិ សម្មោទីសុ សម្មោទីយំ កកមិ សារា.
 ណីយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិសុ ។ ឯក.
 មន្តំ ធិសីទ្ធោ ខោ វាសេដ្ឋោ មាណវេ ភក្កវន្តំ
 តាថាហិ អជ្ឈកាសិ

១ ខ. យាយម កោ ។ ២ ខ. ឧបសង្កមិត្វា សមណំ តោតមំ ធិតមន្តំ ។ ម. ឧប-
 សង្កមិត្វា សមណំ តោតមំ ធិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស (ឥឡូវនេះ) គង់
នៅក្នុងជនីវ្រត្តទាន្តិលៈ ដឹកស្រុកឈ្មោះឥទ្ធាន្តិលៈ កិត្តិស័ត្តដំពំពោះ
របស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ខ្លាខ្លាយសុះសាយទៅយ៉ាងនេះថា ព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងចតុករិយសច្ច ព្រះ
អង្គលែងត្រឡប់មកកើតក្នុងភពថ្មីទៀត ម្ចាស់ការទ្វាជៈ មកទៅ យើងនឹង
ចូលសំដៅទៅត្រង់ទីដែលព្រះសមណគោតមគង់ លុះចូលទៅដល់ហើយ
នឹងសួររសេចក្តីនេះ ព្រះសមណគោតមនឹងដោះស្រាយឲ្យយើងយ៉ាងណា
យើងនឹងចាំទុកនូវសេចក្តីនោះយ៉ាងនោះ ។ ការទ្វាជមាណព ទទួល
ស្តាប់ពាក្យរបស់វាសេដ្ឋមាណពថា អើអ្នក ។ ត្រាពោះ វាសេដ្ឋ-
មាណពនឹងការទ្វាជមាណព ចូលសំដៅទៅត្រង់កន្លែងដែលព្រះមានព្រះ
ភាគគង់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមាន
ព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរឲ្យលើកហើយ
ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ វាសេដ្ឋមាណព លុះអង្គុយក្នុងទីសមគួរ
ហើយ ប្រាប់ទូលព្រះមានព្រះភាគ ដោយគាថាពុំនិទ្ទាយថា

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស និមំ វិសេដ្ឋិសុត្តំ

[៦៧] អនុញ្ញាតប្បដិញ្ញាតា តេវិជ្ជា មយមស្សុ កោ

អហំ ហោត្តុរស្សាតិស្ស តារុត្តុស្សាយ មាលារោ។

តេវិជ្ជានំ យទក្កានំ តត្រ កេវលំនោស្សសេ

បទកស្មា វេយ្យាករណា ច ជម្បេ អាចរិយសាទិសា។

តេសន្នោ ជានិវាទម្ហំ វិវាទោ អត្តំ តោតម

ជានិយា ព្រាហ្មណោ ហោតិ ការទ្វាជោ ឥតិ កាសតិ

អហញ្ច កម្មនា ព្រមិ ឃី ជានហិ ចក្កុម។

តេ ន សាត្តាម សញ្ញាភ័ណ្ឌំ^(១) អញ្ញាមញ្ញំ មយំ ឧកោ

កវំនំ បុដ្ឋមាភត្តា សមុទ្ធិំ ឥតិ វិស្សតិ

ចន្ទំ យថា ខយាតិឥតិ មេច្ច បញ្ចលីកា ជនា

(២)

វិទូមាណា នមស្សន្តំ ឃី លោកស្មី តោតម។

១ ខ. សញ្ញាភ័ណ្ឌំ ។ ម. សញ្ញាបេត្តំ ។ ២ ខ. លោកស្មី តោតម ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ វិសេដ្ឋិសូត្រ ទី ៩

(៦៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងជាអ្នកមានគ្រៃវិជ្ជា ដែលអាចារ្យ
អនុញ្ញាតនឹងប្តេជ្ញាហើយ ដោយពិត ខ្ញុំព្រះអង្គជាសិស្សបោក្ខុរសាតិ
ព្រាហ្មណ៍ មាណពនេះ ជាសិស្សរបស់តារុក្ខព្រាហ្មណ៍ ។ ពាក្យ
ណា របស់អ្នកមានគ្រៃវិជ្ជា ទាំងឡាយ ដែលអាចារ្យបានប្រាប់ហើយ
ពួកយើងជាអ្នកសម្រេចក្នុងពាក្យនោះហើយ យើងទាំងឡាយជាអ្នក
ចេះបទ ចេះវេយ្យាករណ៍ក្នុងវេទ ប្រហែលនឹងអាចារ្យ ។ បពិត្រ
ព្រះគោតម ពួកយើងនោះមានការជជែកគ្នាក្នុងការពោលអំពីជាតិ
ការទ្វេមាណពនិយាយថា បុគ្គល ជាព្រាហ្មណ៍ ព្រោះជាតិ ។
ឯខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយថា បុគ្គលដែលឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះកម្ម
បពិត្រព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមានចក្ខុ សូមព្រះអង្គជ្រាបយ៉ាងនេះ ។
យើងទាំងពីរនាក់នោះ មិនអាចញ៉ាំងគ្នានឹងគ្នាឱ្យយល់ឃើញបាន
ទេ (ព្រោះហេតុនោះ) ទើបយើងទាំងឡាយមក ដើម្បីសួរព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ដែលល្បីល្បាញថាជាអ្នកគ្រាស់ដឹងឯង បពិត្រព្រះ
គោតម ពួកជន ផ្តងអញ្ញាលី ចូលទៅ កាលថ្វាយបង្គំ ក៏ថ្វាយបង្គំ
ព្រះចន្ទ្រ ដែលកន្លងនូវការអស់ទៅនៃនីតិ (ព្រះចន្ទ្រពញាវិស្ស)
យ៉ាងណាមិញ ពួកជនក្នុងលោក (ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ) យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិកាយោ

ចក្កំ លោកេ សមុប្បន្នំ មយំ បុត្តាម តោតមិ
 ជាតិគោ(្ក) ព្រាហ្មណោ ហោតិ ឧទាហុ កវតិ កម្ពុតា
 អជាទតិ តោ បព្រូហិ យថា ជាទេសុ ព្រាហ្មណំ ។
 តេសិ វេហំ ព្យក្ខិស្សំ (វសេដ្ឋាតិ កកវ)

អនុបុត្តំ យថាតថិ

ជាតិវិកន្តិ ចារាណនិ អពាមណា ហិ ជាតិយោ ។
 តិណ្ហុក្កេមិ ជាតាថ ន តាមិ បដិជាទេ

សន្តិ ជាតិមយំ តេសិ អពាមណា ហិ ជាតិយោ ។
 ញ ញ

តតោ កិដេ បដន្តេ ច យាវ កុន្តតិមិល្លុកេ

សន្តិ ជាតិមយំ តេសិ អពាមណា ហិ ជាតិយោ ។
 ញ ញ

ចតុប្បទេមិ ជាតាថ ខុទ្ទកេ ច មហល្លកេ

សន្តិ ជាតិមយំ តេសិ អពាមណា ហិ ជាតិយោ ។
 ញ ញ

១ ខ. ម. ជិតិយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ពួកយើង សូមសួរព្រះភាគម ដែលមានចក្ខុកើតហើយ
ក្នុងលោក បុគ្គលឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍ ព្រោះជាតិឬព្រោះកម្ម
សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់ពួកយើង ដែលជាអ្នកមិនទាន់ស្គាល់ឲ្យ
ទាល់តែពួកយើងស្គាល់ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ) បើដូច្នោះ
តថាគតនឹងសំដែងឲ្យពិស្តារអំពីជាតិ របស់សត្វទាំងឡាយ តាម
ពិត ដោយលំដាប់ ដល់អ្នកទាំងឡាយនោះ ធម្មតា សត្វទាំងឡាយ
រមែងមានជាតិផ្សេងៗ គ្នា ។ អ្នកទាំងឡាយស្គាល់ស្មៅនឹងឈើ
(ឬទេ) ឬក៏មិនដែលប្តេជ្ញាថាស្មៅនឹងឈើទេ លិង្គគឺភេទរបស់ស្មៅ
នឹងឈើទាំងនោះ តែងសម្រេចអំពីជាតិ ព្រោះថាសត្វទាំងឡាយ
មានជាតិផ្សេងៗគ្នា ។ លិង្គគឺភេទទាំងអំពីកណ្តាប់នឹងមមង្ករហូតដល់
ស្រមោចខ្មៅ នឹងស្រមោចក្រហម ទាំងនោះ តែងសម្រេចអំពីជាតិ
ព្រោះថាសត្វទាំងឡាយមានជាតិផ្សេងៗគ្នា ។ អ្នកទាំងឡាយស្គាល់
ពួកសត្វមានជើងបួន ទាំងតូចទាំងធំ(ឬទេ) លិង្គគឺភេទរបស់សត្វទាំង
នោះតែងសម្រេចអំពីជាតិ ព្រោះថាសត្វទាំងឡាយមានជាតិផ្សេងៗគ្នា ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស នវមំ វិសេដ្ឋិសុត្តំ

ពាទ្ធុទេវេបំ ជាតាថ ឧរោកេ ទីយេបិដ្ឋកេ

លំដ្ឋំ ជាតិមយំ តេសំ អញ្ញាមញ្ញា ហំ ជាតិយោ ។

តតោ មច្ឆេបំ ជាតាថ ឧទកេតេ(១) វិហតេតេ

លំដ្ឋំ ជាតិមយំ តេសំ អញ្ញាមញ្ញា ហំ ជាតិយោ ។

តតោ បត្តិបំ ជាតាថ បត្តយោនេ វិហត្តិមេ

លំដ្ឋំ ជាតិមយំ តេសំ អញ្ញាមញ្ញា ហំ ជាតិយោ ។

យថា ឧត្តាសុ ជាតិសុ លំដ្ឋំ ជាតិមយំ បុត្ត

ឃី ឧត្តំ មនុស្សសុ លំដ្ឋំ ជាតិមយំ បុត្ត ។

ន កេសេហំ ន សីសេហំ(២) ន កណ្ណេហំ ន អត្តិហំ

១ ខ. ឧទកេ ។ ២ ខ. ប. សីសេន ។

សុត្តនិបាត មហានិទ្ទេស វិ ៣ វិសេដ្ឋិសូត្រ វិ ៩

អ្នកទាំងឡាយ ស្គាល់ពស់មានច្រូងជាជើង មានខ្នងវែង
(ឬទេ) លិង្គគឺភេទរបស់ពស់ទាំងនោះ តែងសម្រេចអំពីជាតិ
ព្រោះថា សត្វទាំងឡាយមានជាតិផ្សេងៗគ្នា ។

លំដាប់អំពីនោះ អ្នកទាំងឡាយ ស្គាល់ពួកត្រីក្នុងទឹក
មានទឹកជាគោចរ (ឬទេ) លិង្គគឺភេទរបស់ត្រីទាំងនោះ តែង
សម្រេចអំពីជាតិ ព្រោះថាសត្វទាំងឡាយមានជាតិផ្សេងៗគ្នា ។

លំដាប់អំពីនោះ អ្នកទាំងឡាយ ស្គាល់ពួកសត្វស្លាប
មានស្លាបជាយាន ដែលហើរឯអាកាស (ឬទេ) លិង្គគឺភេទ
របស់សត្វស្លាបទាំងនោះ តែងសម្រេចអំពីជាតិ ព្រោះថា
សត្វទាំងឡាយមានជាតិផ្សេងៗគ្នា ។

លិង្គគឺភេទក្នុងជាតិទាំងឡាយនោះ សម្រេចអំពីជាតិជា
ច្រើន យ៉ាងណាមិញ លិង្គគឺភេទ ក្នុងមនុស្សទាំងឡាយ
សម្រេចអំពីជាតិមិនច្រើនយ៉ាងនោះទេ ។ លិង្គគឺភេទមិនហៅ
ព្រោះសក់ទាំងឡាយ មិនហៅព្រោះក្បាលទាំងឡាយ មិន
ហៅព្រោះត្រចៀកទាំងឡាយ មិនហៅព្រោះភ្នែកទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ន មុខេន ន នាសាយ ន ឌីដ្ឋេហិ កម្មហិ វា

ន ភីវាយ ន អំសេហិ ន ខុទ្ទេន ន បិដ្ឋេយា

ន សោណិយា ន ឧរសា ន សម្ពាណា ន មេដ្ឋិតា^(១)

ន ហត្ថេហិ ន ហិទេហិ ន អង្គលីហិ ន ខេហិ វា

ន ជដ្ឋាហិ ន ឡហិ ន វណ្ណេន សវេន វា

លីដ្ឋិំ ជាតិមយំ នេវ យថា អញ្ញាស្ស ជាតិស្ស ។
ញ

បច្ចុតំ សសវេស្ស មនុស្សស្សេតិំ ន វិជ្ជតំ

វោ កាវត្ថា^(២) មនុស្សស្ស សមញ្ញាយ បវច្ចតំ ។
ញ

១ ខ. ន វណ្ណេន ន មេដ្ឋិតេ ។ ២ ម. វោញាញ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

មិនហៅ ព្រោះប្រមាត់ មិនហៅ ព្រោះប្រមុះ មិន
 ហៅ ព្រោះបបូរមាត់ទាំងឡាយ មិនហៅ ព្រោះ
 ចិញ្ចឹមទាំងឡាយ មិនហៅព្រោះក មិនហៅព្រោះ
 ស្មាទាំងឡាយ មិនហៅព្រោះពោះ មិនហៅព្រោះ
 ខ្នង មិនហៅ ព្រោះគ្រគាត មិនហៅ ព្រោះច្រូង
 មិនហៅព្រោះទីបង្ហើត មិនហៅ ព្រោះមេប៉ុន មិន
 ហៅ ព្រោះដៃទាំងឡាយ មិនហៅ ព្រោះជើងទាំង
 ឡាយ មិនហៅ ព្រោះស្រាមទាំងឡាយ មិនហៅ
 ព្រោះក្របកទាំងឡាយ មិនហៅ ព្រោះស្នងទាំង
 ឡាយ មិនហៅព្រោះភ្នែកទាំងឡាយ មិនហៅព្រោះ
 ពណ៌ មិនហៅព្រោះសំឡេងទេ លិង្គគឺកេទរបស់
 មនុស្ស សម្រេចពីជាតិ មិនដូចជាកេទក្នុងជាតិទាំង
 ឡាយដទៃទៀតទេ ។ លិង្គគឺកេទផ្សេងដោយសណ្ឋាន
 មានសក់ដើមដូចជាលិង្គគឺកេទតិរញ្ឆន្តិ្តន្តិ្ត មិនមាន
 ប្រាកដក្នុងសរីរៈ របស់ខ្លួនទាំងឡាយ ក្នុងពួក
 មនុស្សទេ ពាក្យសម្រាប់ហៅ (ថាប្រាហ្មណ៍ជាដើម)
 គេតែងហៅតាមឈ្មោះ ក្នុងមនុស្សទាំងឡាយ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស និវា វសេដ្ឋិសុត្តំ

យោ ហិ កោតិ មនុស្សេសុ កោរក្ខំ ឧបជីវតិ

ឃីវំ វសេដ្ឋ ជាតាហិ កស្សកោ សោ ន ព្រាហ្មណោ ។

យោ ហិ កោតិ មនុស្សេសុ ពុដ្ឋសិម្បេន ជីវតិ

ឃីវំ វសេដ្ឋ ជាតាហិ សិម្បិកោ សោ ន ព្រាហ្មណោ ។

យោ ហិ កោតិ មនុស្សេសុ វេហារំ ឧបជីវតិ

ឃីវំ វសេដ្ឋ ជាតាហិ វណិជោ សោ ន ព្រាហ្មណោ ។

យោ ហិ កោតិ មនុស្សេសុ បរមេស្សេន ជីវតិ

ឃីវំ វសេដ្ឋ ជាតាហិ បេស្សិកោ សោ ន ព្រាហ្មណោ ។

យោ ហិ កោតិ មនុស្សេសុ អទិទ្ធិំ ឧបជីវតិ

ឃីវំ វសេដ្ឋ ជាតាហិ តោរោ ឃសោ ន ព្រាហ្មណោ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ វសេដ្ឋិសូត្រ ទី ៨

បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ នរណាមួយ ចិត្តិម
 ជីវិតដោយការរក្សាស្រែចំការ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកចូរ
 ជីនយ៉ាងនេះចុះ អ្នកនោះជាអ្នកក្នុងរាស័ មិនមែន
 ព្រាហ្មណ៍ទេ ។ បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ នរណា
 មួយ ចិត្តិមជីវិតដោយសិល្បៈច្រើនយ៉ាង ម្ចាស់វា-
 សេដ្ឋ អ្នកចូរជីនយ៉ាងនេះចុះ អ្នកនោះជាអ្នកចិត្តិម
 ជីវិតដោយសិល្បៈ មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ ។ បណ្តា
 មនុស្សទាំងឡាយ នរណាមួយ ចិត្តិមជីវិតដោយការ
 ជួញដូរ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកចូរជីនយ៉ាងនេះចុះ អ្នកនោះ
 ជាពាណិជ មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ ។ បណ្តាមនុស្ស
 ទាំងឡាយ នរណាមួយ ចិត្តិមជីវិតដោយការបំរើ
 អ្នកដទៃ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកចូរជីនយ៉ាងនេះចុះ អ្នក
 នោះជាអ្នកបំរើ មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ ។ បណ្តា
 មនុស្សទាំងឡាយ នរណាមួយ ចិត្តិមជីវិតដោយការ
 លួចទ្រព្យគេ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ អ្នកចូរជីនយ៉ាង
 នេះចុះ អ្នកនោះជាលោ មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យោ ហំ កោចិ មនុស្សេសុ ឥស្សន្តំ ឧបដីវតិ
 ឃំ វសេដ្ឋ ជានាហិ យោ ជាដីវេ ន ព្រាហ្មណោ ។

យោ ហំ កោចិ មនុស្សេសុ ចោកេហិច្ឆេន ដីវតិ
 ឃំ វសេដ្ឋ ជានាហិ យាជកោសោ ន ព្រាហ្មណោ ។

យោ ហំ កោចិ មនុស្សេសុ តាមិ រដ្ឋញ្ច កុញ្ញតិ
 ឃំ វសេដ្ឋ ជានាហិ វាជា ឃសោ ន ព្រាហ្មណោ ។

ន ទាហំ ព្រាហ្មណំ ព្រមិ យោ និដិ មត្តិកសម្ពុំ^(១)
 កោវាទិ នាមសោ ហោតិ ស វេ ហោតិ ស កេត្វិនោ
 អតិញ្ចំនំ អនាទានំ តថហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
 សត្វំ សំយោជនំ ធម្មតា យោ វេ ន ហិកស្សតិ
 សម្ពុតិកំ វិសំយុតិ តថហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ន. ប. មត្តិសម្ពុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ នរណាមួយ ចិត្តមិជ្ឈិវតដោយ
 ភាពជាអ្នកកាន់អាវុធ (ពាហន) ម្នាលវសេដ្ឋៈ អ្នកចូរ
 ដឹងយ៉ាងនេះចុះ អ្នកនោះ ជាអ្នកចិត្តមិជ្ឈិវតដោយភាពជា
 ពាហន មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ ។ បណ្តាមនុស្សទាំង
 ឡាយ នរណាមួយ ចិត្តមិជ្ឈិវតដោយភាពជាបុរោហិត
 ម្នាលវសេដ្ឋៈ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ អ្នកនោះ ជាអ្នកបូជា
 មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ ។ បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ នរណា
 មួយ ហិរោតន្តរវណ្ណិជលដែលកើតអំពីស្រុក ចូរជន
 (ស្តេច) ប្រើប្រាស់ ម្នាលវសេដ្ឋៈ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ
 អ្នកនោះជាស្តេច មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ ។ តថាគតមិនហៅ
 បុគ្គលដែលមានកំណើតកើតអំពីមាតា ថាជាព្រាហ្មណ៍ទេ
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ភោវាទី បុគ្គលនោះប្រកប ដោយ
 គ្រឿងកន្ទួល តថាគតហៅបុគ្គល ដែលមិនមានគ្រឿង
 កន្ទួល មិនមានកំណន់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា កាត់សំយោជនៈទាំងអស់ហើយ មិនភក់
 ស្មុត តថាគត ហៅបុគ្គលអ្នកកន្ទួលសន្តិហធម៌ ប្រាសចាក
 យោគៈ ទាំង ៤ នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស វេបំ វិសេដ្ឋិស្តំ

ធលត្វា នន្ទី វត្តត្វា	សទ្ធានំ សហនុក្កមំ
ឧក្ខត្តបលិយំ ពុទ្ធិ	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
អក្កោសំ វេទពន្ធពា	អនុដ្ឋោ យោ តតិក្ខតិ
ខន្តីពលំ ពាលាជីកំ	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
អក្កោជនំ វត្តវន្តំ(១)	សីលវន្តំ អនុស្សន្តំ
នន្តំ អន្តមសារីរំ	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
វារី ចោត្តវបត្តេ	អារត្តេវី សាសចោ
យោ ន លិម្បតិ កាមេស្ស	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
យោ ធុក្ខុស្ស បដាណតិ	វេលេ ខយមន្តចោ
បន្ទការំ វិសំយត្តិ	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។

១ ខ. ម. វត្តវន្តំ ។

សុត្តនិបាត មហានិទ្ទេស វិ ៣ វិសេដ្ឋសូត្រ វិ ៩

បុគ្គលណា កាត់ខ្សែជ្រាមគឺសេចក្តីក្រោធផង ព្រំត្រគឺ
តណ្ហាផង ទីតភីមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រមទាំងអនុសយក្តីលេសផង ជាអ្នក
បានដកទុកគឺអវិជ្ជា គ្រាប់ដឹងសច្ចធមិ ៤ តថាគតហៅបុគ្គល
នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនប្រខ្លស្ត ចេះអត់ធ្មត់ចំពោះពាក្យដេរផង
ការវាយនឹងការបងផង តថាគតហៅបុគ្គល អ្នកមានខន្តិធមិជា
កំឡាំង មានខន្តិធមិជាហេតុលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគត ហៅបុគ្គលមិនខឹង ជាអ្នកមានវត្ត មានសីលធមិ
មិនមានចំហាយគឺតណ្ហា មានផ្អែមបានទូន្មាន មានសិរៈភើត
ក្នុងទីបំផុតនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនជាប់ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដូចទឹកលើស្លឹក
ឈូក ឬដូចគ្រាប់ស្ពៃលើចុងខែដៃកស្រួច តថាគតហៅបុគ្គល
នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់ នូវការអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខរបស់
ខ្លួន ក្នុងលោកនេះ តថាគតហៅបុគ្គល អ្នកដាក់ការចុះហើយ
ប្រាសចាកយោគនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

កម្មីរបញ្ចំ មេធារី	មត្តាមត្តស្ស កោរិដំ
ឧត្តមត្តំ អនុប្បត្តំ	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
អសំសង្ខំ កហដ្ឋេហំ	អនាតាវហំ ច្ចុតយំ
អនោកសារី អប្ប័ច្ចំ ^(១)	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
ធិនាយ ធន្លាំ ក្ខតេសុ	តសេសុ ថាវេសុ ច
យោ ន ហង្គំ ន យាតេតិ	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
អក្កំទិំ កិទ្កេសុ	អត្តធន្លោសុ និព្វតំ
សាទានេសុ អនាទានំ	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។
យស្ស វាតោ ច វោសោ ច	មាទោ មក្ខោ ច ទាតតោ
សាសទោរិ អារត្តា	តមហំ ព្រូមំ ព្រាហ្មណំ ។

១ ១. អនោចម្ប័ច្ចំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

តថាគតហោបុគ្គល មានប្រាជ្ញាជ្រាលជ្រៅ មានប្រាជ្ញា
ធូរធូយ ធ្វើវត្ថុសក្កន្តីនឹងមិនមែនមគ្គ បានសម្រេចប្រយោជន៍
ខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហោបុគ្គល អ្នកមិនច្រឡំច្រឡំ ដោយបុគ្គល
ពីពួក គីគ្រហស្ថ ១ បព្វជិត ១ ដែលត្រាច់ទៅដោយមិនប្រកាន់
លំនៅ មិនមានសេចក្តីប្រាជ្ញានោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា ដាក់ចេញនូវអាជ្ញា ក្នុងពួកសត្វអ្នកតក់ស្លុត
នឹងពួកសត្វនឹងខ្លួន មិនសម្លាប់ មិនបៀតបៀនសត្វ តថាគតហោ
បុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហោបុគ្គល អ្នកមិនមានគំនុំ ក្នុងពួកជនដែលមានគំនុំ
អ្នកមានចិត្តត្រជាក់ ចំពោះអាជ្ញារបស់ខ្លួន ជាអ្នកមិនប្រកាន់ក្នុង
ពួកជនដែលប្រកប ដោយអំពើគួរប្រកាន់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា បានទំលាក់ចោលចេញនូវវាគៈ ទោសៈ មានៈ
នឹងមគ្គៈ ដូចគ្រាប់ស្ពៃ ដែលធ្លាក់អំពីចុងដៃកសិករ តថាគត
ហោបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស នវមំ វិសេដ្ឋសុត្តំ

អគតក្កសិ វិញាបដិ	តំ សុទ្ធិ ឧទីរយេ
យាយ នាភិសដេ តំញ៉ា	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោ ច ធីយំវ រស្សំ វា	អណ្ណំ ថ្នលំ សុភាសុភំ
លោកេ អធិដ្ឋំ នាធិយតិ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
អាសា យស្ស ន វិជ្ជន្តំ	អស្មី លោកេ បរម្មំ ច
និរាសយំ(១) វិសិយុត្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យស្សាលយា ន វិជ្ជន្តំ	អញ្ញាយ អកថដ្ឋង្គី
អមតោគដំ អនុប្បត្តំ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោ ច បុព្វញ្ច ចាបញ្ច	ឧភោ សន្តំ ឧបច្ចតា
អសោតំ វិជំ សុទ្ធិ	តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ម. វិសាយំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ វិសេដ្ឋសូត្រ ទី ៩

បុគ្គលណា ពោលវាចាមិនត្រូវគ្រោះ វាចាញ៉ាំងគេឲ្យ
ស្គាល់ច្បាស់នូវប្រយោជន៍ ជាសំដីពិត ដែលមិនញ៉ាំងគេឲ្យចំពាក់
ចិត្តតិចតួច (ដោយអំណាចញ៉ាំងគេឲ្យខឹង) តថាគត ហៅបុគ្គល
នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបាទឲ្យ ពោះជា
ទ្រព្យវែងក្តី ខ្លីក្តី តូចក្តី ធំក្តី ល្អនឹងមិនលក្ខណ៍ ក្នុងលោក តថាគត
ហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីប៉ិនប៉ង ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុង
លោកខាងមុខក្តី តថាគតហៅបុគ្គល អ្នកមិនមានសេចក្តីប៉ិនប៉ង
ប្រាសចាកកិលេសនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីអាល័យ មិនមានការងឿងឆ្ងល់
ព្រោះដឹងច្បាស់ តថាគតហៅបុគ្គល អ្នកដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងឈម
ទៅគ្រោះនិព្វានឈ្នោះអមតៈនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា (កាត់ចង់) អំពើទាំងពីរ គឺបុណ្យ១ បាប១
កន្លងផុតនូវសង្គធម៌ តថាគតហៅបុគ្គល អ្នកមិនមានសេចក្តីសោក
ប្រាសចាកគូលីគឺរាគៈជាដើម ជាបុគ្គលចរិសុទ្ធនោះ ថាជា
ព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ចន្ទីវ រឹមលំ សុទ្ធិ	រឹប្បសន្តមនារិលំ
នន្ទិកវបរិក្ខិណំ(១)	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោមិ បលិបដិ ទុក្ខំ	សំសារំ មោហមច្ចតា
តិណ្ណោ ចារកតោ ឈាយី	អនេជោ អកថង្គនី
អនុចាណាយ និព្វតោ	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោជ កាមេ បហន្នាន	អនាតារោ បរិព្វដេ
កាមរាគបរិក្ខិណំ(២)	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
យោជ តណំ បហន្នាន	អនាតារោ បរិព្វដេ
តណ្ហា កវរិក្ខិណំ	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។
ហិត្វា មាណុសកំ យោតិ	ទិព្វំ យោតិ ឧបច្ចតា
សព្វយោ កវិសំ យុត្តំ	តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណំ ។

១ ម. នន្ទិកបរិក្ខិណំ ។ ២ ឧ. ម. កាមរិបរិក្ខិណំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

តថាគត ហៅអ្នកស្អាត ដូចព្រះចន្ទ ព្រាសចាកមន្ទិល
មានចិត្តថ្លា មិនលក់ដោយកិលេស មានតណ្ហា ក្នុងភពអស់
ហើយនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណាកន្លងទៅផ្លូវវិនិច្ឆ័យ ទៅផ្លូវទុក្ខមគ៌កិលេស ទៅសង្សារ
វដ្ត ទៅមោហៈ ជាអ្នកត្រូវ (ទៅឈ្នះទាំង ៤) បានដល់ត្រើយ
គឺព្រះនិព្វាន ជាអ្នកមានឈាន មិនមានសេចក្តីញាប់ញ័រ មិនមាន
សេចក្តីសង្ស័យ មិនប្រកាន់មាំ ជាអ្នករលត់កិលេស តថាគត
ហៅបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា លះកាមទាំងឡាយក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនមាន
ផ្ទះ ឬស តថាគតហៅបុគ្គល អ្នកមានកាមពត៌ៈអស់ហើយនោះ
ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា បានលះតណ្ហាក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនមានផ្ទះ តថាគត
ហៅបុគ្គលដែល មានតណ្ហា នឹងភពអស់ហើយនោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា លះយោគៈ (១) ជារបស់មនុស្ស កន្លងផុត
ទៅយោគៈ (២) របស់ទិព្យ តថាគតហៅបុគ្គល ដែលព្រាស
ចាកយោគៈទាំងអស់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

១-២ អាយុនីតិកមគុណប្រាំ ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ឧទិមំ វិសេដ្ឋិសុត្តំ

ហិក្ខា	រតិញ្ច	អរតិញ្ច	សីតិក្ខតិ	និរូបដី
សព្វលោកានិកំ	វិ		តមហំ	ព្រមំ ព្រាហ្មណំ ។
ចុតិ	យោ	វេទិ	សត្តានំ	ឧបបតិញ្ច សព្វសោ
អសត្តំ	សុកតំ	ពុទ្ធិ		តមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ ។
យស្ស	កតិ	ន	ជានន្តំ	នេវ កន្ធាមាណុសា
ឡណាសវំ	អរហន្តំ			តមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ ។
យស្ស	បុរេ	ច	បច្ឆា	ច
				មជ្ឈេ ច នត្តំ កតិញ្ចំ
អតិញ្ចំ	អនាទានំ			តមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ ។
ឧសកំ	បវំ	ជីវំ(១)		មហោសី វជិតាវនំ
អនេជំ	ញាតកំ	ពុទ្ធិ		តមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ ។

១ ឧ. វិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ វិសេដ្ឋិសូត្រ ទី ៩

តថាគតហោបុគ្គល អ្នកលះសេចក្តីត្រេកអរ (ក្នុងកាមគុណ) នឹងសេចក្តីអផ្សុក មានចិត្តត្រជាក់ មិនមានទប់ធំ គ្របសង្កត់ទូរ លោកទាំងអស់ ជាអ្នកមានព្យាយាមនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា បានដឹងច្បាស់ទូរចិត្តនឹងបដិសន្ធិ របស់សត្វ ទាំងឡាយ ដោយសព្វគ្រប់ តថាគតហោបុគ្គល អ្នកមិនជាប់ ចំពាក់ មានដំណើរល្អ ត្រាស់ដឹងសច្ចធម៌នោះ ថាជា ព្រាហ្មណ៍ ។

ទេវតា គន្ធានឹងមនុស្សទាំងឡាយ មិនដឹងគតិ របស់បុគ្គល ណា តថាគតហោបុគ្គល ដែលអស់អាសវៈហើយ ឆ្ងាយចាក កិលេសនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីកង្វល់គឺកិលេស មានពភៈជាដើម ក្នុងអតីតក្នុង អនាគតក្នុង នឹងបច្ចុប្បន្នក្នុង តថាគតហោបុគ្គល ដែលមិនមានគ្រឿងកង្វល់ មិនមានការប្រកាន់ស្អិតនោះ ថាជា ព្រាហ្មណ៍ ។

តថាគតហោបុគ្គលអ្នកអង្គអាចដូចគោទសភ អ្នកប្រសើរ មាន ប្រាជ្ញា ស្វែងរកគុណដ៏ធំ មានជ័យជំនះ មិនមានសេចក្តីញាប់ញ័រ ភ្នែកលាង (ទូរកិលេស) ត្រាស់ដឹងសច្ចធម៌នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឃុំព្រៃនិវាសំ យោ វេទិ សត្តាមាយត្តា បស្សតិ

អដោ ជាតិក្ខយំ បត្តោ តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ ។

សមញ្ញា ហេសា លោកស្មី ធាមកោតិ បកប្បតិ

សម្មា^(១) សមុទាតតិ តត្ថ តត្ថ បកប្បតិ ។

ដីយវត្តមនុសយិតិ ទិដ្ឋិតតមជាទតិ

អជានន្តា លោ បព្រូហន្តិ^(២) ជាតិយា ហោតិ ព្រាហ្មណោ ។

ន ជន្ហាព្រាហ្មណោ ហោតិ ន ជន្ហា ហោតិ អព្រាហ្មណោ ។

កម្មនា ព្រាហ្មណោ ហោតិ កម្មនា ហោតិ អព្រាហ្មណោ ។

កស្សកោ កម្មនា ហោតិ សិប្បកោ ហោតិ កម្មនា

វាលិដោ កម្មនា ហោតិ បេស្សកោ ហោតិ កម្មនា ។

១ ម. សមញ្ញា ។ ២ ខ. បព្រូនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់នូវបុព្វនិវេសន៍ ឃើញឋានសួគ៌នឹង
អបាយន៍ ទាំងដល់នូវធម៌ជាទីក្ស័យនៃជាតិ តថាគតហៅបុគ្គល
នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

នាមនឹងតាត្រណា ដែលគេបានកំណត់ទុកហើយ (ថា
ព្រាហ្មណ៍ ក្សត្រិយ៍) នេះគ្រាន់តែជាឈ្មោះ (ជាបញ្ញត្តិវេហារ)
ក្នុងលោក (ព្រោះនាមនឹងតាត្រនោះ) គឺពួកញាតិសាលាហិត
បានផ្សំផ្គុំកំណត់ទុកហើយ ក្នុងកាលដែលកើតមកនោះ។ ។

ទិដ្ឋិរបស់ពួកជនដែលមិនដឹង តែងដេកគ្រាំ អស់កាលអង្វែង
ពួកជនដែលមិនដឹងហ្នឹងឯង តែងនាំគ្នាទិយាយថា បុគ្គលឈ្មោះថា
ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះជាតិ ។

បុគ្គលមិនមែនឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍ ព្រោះជាតិទេ បុគ្គលមិនមែន
ព្រាហ្មណ៍ ក៏មិនមែនព្រោះជាតិដែរ បុគ្គលឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍
ព្រោះកម្ម (ការងារ) ឈ្មោះថាមិនមែនព្រាហ្មណ៍ ក៏ព្រោះកម្ម ។

បុគ្គលឈ្មោះថាអ្នកក្រវេស ព្រោះកម្ម ឈ្មោះថាអ្នកមាន
សិល្បសាស្ត្រ ក៏ព្រោះកម្ម ឈ្មោះថាអ្នកជំនួញក៏ព្រោះកម្ម
ឈ្មោះថាអ្នកបំរើ ក៏ព្រោះកម្ម ។

សុត្តនិបាតេ ធនិយស្ស មហាវគ្គស្ស នវមំ វិសេដ្ឋិសុត្តំ

ចោរោបិ កម្មនា ហោតិ យោ ជាដីរោបិ កម្មនា

យាជកោ កម្មនា ហោតិ រាជាបិ ហោតិ កម្មនា ។

ឯវមេតិ យថាភូតំ កម្មំ បស្សនិ បណ្ឌិតា

បដិច្ចសម្មប្បាទទស្សា កម្មវិបាកកោវិទា ។

កម្មនា វត្ថុតិ លោកោ កម្មនា វត្ថុតិ បជា

កម្មនិព្វន្ធនា សត្តា វេស្សនីយោ យតោ ។

តបេន ព្រហ្មចរិយេន សព្វមេន ទមេន ធម្ម

ឯតេន ព្រាហ្មណោ ហោតិ ឯនំ ព្រាហ្មណមុត្តមំ

តិហិ វិជ្ជាហិ សម្មន្តោ សន្តោ វិណិច្ឆេនត្តរោ

ឯវំ វិសេដ្ឋ ជាតាហិ ព្រហ្មា សក្កោ វិជានត្ថនិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ វិសេដ្ឋសូត្រ ទី ៩

បុគ្គលឈ្មោះថាចោរ ព្រោះកម្ម ឈ្មោះថាយោធាជីវៈ
ក៏ព្រោះកម្ម ឈ្មោះថាយាជកៈ (អ្នកបូជា) ក៏ព្រោះកម្ម
ឈ្មោះថាសេច ក៏ព្រោះកម្ម ។

បណ្ឌិតទាំងឡាយ អ្នកឃើញបដិច្ចសមុប្បាទ (ថាវត្ថុយ៉ាង
នេះ កើតឡើងដោយបច្ច័យនេះ) ឈ្លាសវៃក្នុងកម្មនិងវិបាក រមែង
ឃើញកម្មនេះ តាមរសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះ ។

លោករមែងប្រព្រឹត្តទៅ ព្រោះកម្ម ប្រជ័យជន ក៏ប្រព្រឹត្ត
ទៅ ព្រោះកម្ម ពួកសត្វជាប់ចំណាក់ ដោយកម្ម (ទើបប្រព្រឹត្ត
ទៅបាន) ដូចភ្លៅនៃរថដែលវិលទៅ ។

បុគ្គលឈ្មោះថាព្រាហ្មណ៍បាន ដោយកម្មនេះ គឺតបធម៌
(ការសង្រួមឥន្ទ្រិយ) ១ ព្រហ្មចរិយៈ (ការប្រព្រឹត្តិប្រសើរ) ១
សញ្ញាមៈ(ការសង្រួមក្នុងសីល) ១ មេមៈ(ការទូន្មាន) ១ កម្មដ៏ទុក្ខម
នេះឯងដែលធ្វើឲ្យទៅជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលអ្នកបរិច្ចេណិ ដោយ
វិជ្ជា ៣ ប្រការ ជាអ្នកស្ងប់ មានកតថ្មីអស់ហើយ ទើប
ឈ្មោះថាព្រះព្រហ្ម ឈ្មោះថាព្រះវន្ត របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
ម្នាលវាសេដ្ឋៈ អ្នកចូររើសយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

(៧០) ឯវំ វុត្តោ វសេដ្ឋការទ្វាជា មាណវំ
ភកវន្តំ ឯតទពោច្ឆំ, អភិក្កន្តំ កោ កោតម ។ បេ ។
ឧបាសកេ ធា ភវំ កោតមោ ជារតុ អជ្ជតត្តោ
មាណុបេតេ សវណាដ្ឋតេតិ ។

វិសេដ្ឋសុត្តំ ឆវមំ ។

ទុសមំ កោកាលិកសុត្តំ

(៧១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវំ
សាវត្ថយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបំណូកិកស្ស
អារាមេ ។ អថខោ កោកាលិកោ(១) ភិក្ខុ
យេន ភកវំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីធំ ។ ឯកមន្តំ ធិសិ-
ម្មោ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទពោច
មាបិច្ឆា កន្លេ សាវប្បត្តមោត្តល្យាដា មាបិកាដំ វច្ឆាដំ
វសង្កតាតិ ។

១ ឧ.ម. កោកាលិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(៧០) កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងយ៉ាងនេះហើយ
 វាសេដ្ឋមាណា និងការទ្វាដមាណា ក៏សរសើរព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ ។ បេ ។
 សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចំណាំខ្ញុំពួកយើង ថាជាឧបាសក អ្នកដល់
 សរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត ក្នុងកាលតាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមតរៀងទៅ ។
 ចប់ វាសេដ្ឋសូត្រ ទី ៩ ។

កោកាលិកសូត្រ ទី ១០

(៧១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ច្រើនគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។
 គ្រានោះ កោកាលិកភិក្ខុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ ក្រាបបង្គំបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 កោកាលិកភិក្ខុ លុះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំចូលព្រះមាន
 ព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សាវត្ថុនឹងមោគ្គល្លាន ជាអ្នក
 មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក លុះក្នុងអំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទសមំ កោកាលិកសុត្តំ

(៧២) ឃី វុត្តេ ភគវា កោកាលិកំ ភិក្ខុ
 ឯតទភោច មា ហេវំ កោកាលិក មា ហេវំ
 កោកាលិក បសាទេហិ កោកាលិក សាវ័បុត្ត-
 មោត្តល្លាទេសុ ចិត្តំ បេសលា សាវ័បុត្តមោត្តល្លាទា-
 តិ ។ ទុតិយម្បំ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ ភកវន្តិ
 ឯតទភោច កិញ្ចាបិ មេ កន្តេ ភគវា សទ្ធាយិកោ
 មច្ចយិកោ អថខោ ចាបិច្ឆា វ សាវ័បុត្តមោត្តល្លាទា
 ចាបិកាទំ ឥច្ឆាទំ វសដ្ឋតាតិ ។ ទុតិយម្បំ ខោ ភគវា
 កោកាលិកំ ភិក្ខុ ឯតទភោច មា ហេវំ កោ-
 កាលិក មា ហេវំ កោកាលិក បសាទេហិ
 កោកាលិក សាវ័បុត្តមោត្តល្លាទេសុ ចិត្តំ បេសលា
 សាវ័បុត្តមោត្តល្លាទាតិ ។ តតិយម្បំ ខោ កោកាលិ-
 កោ ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯតទភោច កិញ្ចាបិ មេ កន្តេ
 ភគវា សទ្ធាយិកោ មច្ចយិកោ អថខោ ចាបិច្ឆា វ
 សាវ័បុត្តមោត្តល្លាទា ចាបិកាទំ ឥច្ឆាទំ វសដ្ឋតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មហាវគ្គ ទី ៣ កោកាលិកសូត្រ ទី ១០

(៧២) លុះកោកាលិកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងកោកាលិកភិក្ខុដូច្នោះថា នៃកោកាលិក អ្នកកុំពោល
 យ៉ាងនេះឡើយ នៃកោកាលិក អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ នៃកោកាលិក
 អ្នកចូរធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានចុះ ដ្បិតសារីបុត្តនឹងមោគ្គ-
 ល្លានមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ។ កោកាលិកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះ
 ភាគ ជាគំរប់ពីរជងទៀតដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ
 គួរខ្ញុំព្រះអង្គជឿ គួរខ្ញុំព្រះអង្គចូលចិត្ត ពិតមែន តែថា សារីបុត្តនឹងមោគ្គ-
 ល្លាន ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក លុះអំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នាលា-
 មក ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងកោកាលិកភិក្ខុ ជាគំរប់ពីរជងទៀត
 ដូច្នោះថា នៃកោកាលិក អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ នៃកោកាលិក អ្នក
 កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ នៃកោកាលិក អ្នកចូរធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងសារីបុត្ត
 នឹងមោគ្គល្លានចុះ ដ្បិតសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ។
 កោកាលិកភិក្ខុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាគំរប់ពីរជងទៀត
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ គួរខ្ញុំព្រះអង្គជឿ
 គួរខ្ញុំព្រះអង្គចូលចិត្ត ពិតមែន តែថា សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន ជា
 អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក លុះអំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តតិយម្បំ ខោ កកវា កោកាលិកំ ភិក្ខុំ ឯតទរោថ
 មា ហេរំ កោកាលិក មា ហេរំ កោកា-
 លិក បសាទេហំ កោកាលិក សារីបុត្តមោត្តល្លានេសុ
 ចិត្តំ បេសលា សារីបុត្តមោត្តល្លានាតិ ។ អថខោ
 កោកាលិកោ ភិក្ខុ ខុដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិវា-
 ទេត្វា បទត្តិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អចិរប្បក្កន្តស្មេវ
 កោកាលិកស្ស ភិក្ខុនោ សាសបមត្តាហំ ចិឡកាហំ
 សព្វោ កាយោ ដុដ្ឋោ អហោសំ ។ សាសបមត្តិយោ
 ហុត្វា មុត្តមត្តិយោ អហោសុំ ។ មុត្តមត្តិយោ ហុត្វា
 កឡាយមត្តិយោ អហោសុំ ។ កឡាយមត្តិយោ
 ហុត្វា កោឡដ្ឋិមត្តិយោ អហោសុំ ។ កោឡដ្ឋិមត្តិយោ
 ហុត្វា កោឡមត្តិយោ អហោសុំ ។ កោឡមត្តិយោ
 ហុត្វា អាមលកមត្តិយោ អហោសុំ ។ អាមលកមត្តិ-
 យោ ហុត្វា វេឡុវសលាដុកមត្តិយោ អហោសុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ នឹងគោតាលិកភិក្ខុ ដាក់របបីដងទៀត
ដូច្នោះថា នៃគោតាលិក អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ នៃគោតាលិក
អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ នៃគោតាលិក ចូរអ្នកធ្វើបិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុង
សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានបុរៈ ដ្បិតសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន មានសីលជាទី
ស្រឡាញ់ ។ គ្រានោះ គោតាលិកភិក្ខុ គ្រោកចាកអាសនៈ ក្រាប
ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទេស្សិណហើយចៀសចេញទៅ ។ កាល
គោតាលិកភិក្ខុ ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ស្រាប់តែពងកាយទាំងមូល
មានពកប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដុះដៅឡើង ។ ពកប្រមាណប៉ុនគ្រាប់
ស្ពៃ ក៏ធំឡើងប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយ ។ ពកប្រមាណប៉ុនគ្រាប់
សណ្តែកបាយ ក៏ធំឡើងប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកខ្មៅ ។ ពកប្រមាណ
ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកខ្មៅ ក៏ធំឡើងប៉ុនគ្រាប់ផ្លែពុទ្រា ។ ពកប្រមាណ
ប៉ុនគ្រាប់ផ្លែពុទ្រា ក៏ធំឡើងប៉ុនផ្លែពុទ្រា ។ ពកប្រមាណប៉ុនផ្លែពុទ្រា
ក៏ធំឡើងប៉ុនផ្លែសម័ ។ ពកប្រមាណប៉ុនផ្លែសម័ ក៏ធំឡើងប៉ុនក្តីបញ្ចៅ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទសមំ ពោកាលិកសុត្តំ

វេទ្យុវសលាដុកមត្តិយោ ហុត្វា វិល្លមត្តិយោ អហោ-
សុំ ។ វិល្លមត្តិយោ ហុត្វា បក្កិដ្ឋីសុ ។ បុព្វត្វា
លោហិតត្វា បក្កវីសុ ។ អថខោ កោកាលិកោ
ភិក្ខុ តេនេវាពាដេន កាលបកាសិ ។ កាលកតោ
ច កោកាលិកោ ភិក្ខុ បទុមជិវយំ ឧបបជ្ជតិ សារី-
បុត្តមោក្ខល្លានេសុ ចិត្តំ អាយាតេត្វា ។ អថខោ
ព្រហ្មា សហម្បតិ អភិក្កន្តាយ វត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ
កេវលភប្បំ ជេនវំនំ ឱកាសេត្វា យេន ភកវា តេនុ-
បសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា ភកវំនំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តិ
អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តិ វិភោ ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ
ភកវំនំ ឯតទវោច កោកាលិកោ ភន្តេ ភិក្ខុ
កាលកតោ កាលកតោ ច ភន្តេ កោកាលិកោ
ភិក្ខុ បទុមជិវយំ ឧបបន្នោ សារីបុត្តមោក្ខល្លានេសុ
ចិត្តំ អាយាតេត្វាតិ ។ ឥទមវោច ព្រហ្មា សហម្បតិ
ឥទំ វត្វា បទិត្តុណំ^(១) កត្វា តត្តវន្តវាយិ ។

១ ខ. ឥទំ វត្វា ភកវំនំ អភិវាទេត្វា បទិត្តុណំ ។ ម. ឥទំ វត្វា ភកវំនំ បទិត្តុណំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ កោកាលិកសូត្រ ទី ១០

ពកប្រមាណប៉ុនក្តីបញ្ជា ក៏ធំឡើងប៉ុនផ្ទៃផ្ទៀង ។ ពកប្រមាណប៉ុនផ្ទៃផ្ទៀង
 ក៏បែក (ពេញទាំងសរីរៈ) ។ ខ្លះនឹងឈាម ក៏ហូរហៀរចេញ ។
 លំដាប់នោះ កោកាលិកភិក្ខុក៏ធ្វើមរណៈដោយ អាពាធនោះឯង ។ កោកា-
 លិកភិក្ខុ លុះធ្វើមរណកាលហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងបទុមនរក ព្រោះចងចិត្ត
 អាយាតក្នុងព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមាគ្គល្លាន ។ គ្រានោះ វាគ្រឿងបឋមយាម
 កន្លងទៅ សហម្បត្តិព្រហ្ម មានស្ម័គ្ររឿង បណ្តាលវត្តជេតពនដុំវិញ
 ទាំងអស់ឲ្យភ្នំប្រាល ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយថិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។
 សហម្បត្តិព្រហ្ម លុះថិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមាន
 ព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោកាលិកភិក្ខុធ្វើមរណកាល
 ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កោកាលិកភិក្ខុ លុះធ្វើមរណកាលហើយ
 ក៏ទៅកើត ក្នុងបទុមនរក ព្រោះចងចិត្តអាយាត ក្នុងព្រះសារីបុត្តនឹង
 ព្រះមាគ្គល្លាន ។ សហម្បត្តិព្រហ្ម ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះរួចហើយ
 លុះពោលពាក្យនេះហើយ ធ្វើប្រទក្សណ្ឌរួចក៏បាត់ទៅក្នុងទីនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អថខោ ភគវា តស្ស វត្ថុយា អច្ចុយេន ភិក្ខុ អាម-
 ឆ្មេសំ ឥមំ ភិក្ខុវេ វត្ថី ព្រហ្មា សហម្បតិ អភិក្ខុន្តាយ
 វត្ថុយា ។ បេ ។ ឥនមវោច ភិក្ខុវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ
 ឥទំ វត្ថា បទក្ខណំ កត្វា តត្ថវន្តវាយេតិ ។

[៧៣] ឃី វត្ថេ អញ្ចតំវោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ

ឯតនវោច កីវធីយំ នុ ខោ ភក្កេ បទុមជីវយេ
 អាយុប្បមាណាន្តំ ។ ធីយំ ខោ ភិក្ខុ បទុមជីវយេ
 អាយុប្បមាណំ តំ ន សុករំ សម្មាតំ ឯត្តកានិ
 វស្សានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ វស្សសតានិ ឥតិ វា
 ឯត្តកានិ វស្សសហស្សានិ ឥតិ វា ឯត្តកានិ
 វស្សសតសហស្សានិ ឥតិ វាតិ ។ សត្តា បន កន្លៃ
 ឧបមំ(១) កាត្តន្តិ ។ សត្តា ភិក្ខុតិ ភគវា អវោច

● ១. ១០៣ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

គ្រានោះ លុះកន្លងពត្រីនោះទៅ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុ
 ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យប់មិញនេះ នាកត្រីបឋមយាម កន្លងទៅ
 ហើយ សហម្បត្តិព្រហ្ម ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សហម្បត្តិព្រហ្ម
 បានពោលពាក្យនេះ លុះពោលពាក្យនេះហើយ ធ្វើប្រទក្សិណរដ្ឋចក្កីបាត់
 ទៅក្នុងទីនោះឯង ។

(៧៧) កាលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ ១ រូប

ត្រាបបង្គំខ្ញុំលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រមាណនៃ
 អាយុក្នុងបទុមនរក តើយូរអវ្យង្គយ៉ាងណាទៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ប្រមាណនៃ
 អាយុក្នុងបទុមនរក យូរអវ្យង្គណាស់ ប្រមាណនោះបុគ្គលមិនស៊ាយនឹង
 រាប់បានថា ប៉ុណ្ណោះនាំ ឬប៉ុណ្ណោះរយនាំ ប៉ុណ្ណោះពាន់នាំ ឬប៉ុណ្ណោះសែន
 នាំឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គអាចនឹងធ្វើសេចក្តីរួបរួមបាន
 ដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ភថាគតអាចនឹងធ្វើបាន

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវិគ្គស្ស ទសបំ ពោកាណិកសុត្តំ

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ វីសតិខារិកោ កោសល-

កោ តិលវាហោ តតោ បុរិសោ វស្សសតស្ស

វស្សសហស្សស្ស វស្សសតសហស្សស្ស^(១) អច្ចយេន

ឯកមេកំ តិលំ ឧទ្ធករយ្យ ខិប្បតំ ខោ សោ

ភិក្ខុ វីសតិខារិកោ កោសលកោ តិលវាហោ

វមិណ ឧបក្កមេន បរិយោណាជំ តច្ឆេយ្យេន ត្រូវ ឯកោ

អត្ថនោ ជិរយោ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ វីសតិ អត្ថនា

ជិរយា ឯវមេកោ ជិរត្ថនោ ជិរយោ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ

វីសតិ ជិរត្ថនា ជិរយា ឯវមេកោ អតតោ ជិរយោ

១ ខ. បុរិសោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្សតិ ជាថា ទិស្សត្តំ ។ ម. បុរិសោ វស្សសត
វស្សសតស្សតិ ជាថា ទិស្សត្តំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ កោណកលិសូត្រ ទី ១០

ម្នាលភិក្ខុ ដូចរទេះសម្រាប់ផ្គុំគ្រាប់ល្ងរបស់អ្នកដែនកោសល មានចំណុះ
 ២០ ខារី^(១) មានបុរសម្នាក់ លុះកន្លងទៅ ១ រយឆ្នាំ ១ ពាន់ឆ្នាំ ១ វសនឆ្នាំ
 ទើបរើសគ្រាប់ល្ង ម្តងមួយគ្រាប់ ៗ អំពីរទេះនោះ ម្នាលភិក្ខុ រទេះសម្រាប់
 ផ្គុំគ្រាប់ល្ង របស់អ្នកដែនកោសល ចំណុះ ២០ ខារីនោះ ដល់នូវការ
 អស់ទៅដោយព្យាយាមនេះ ឆាប់ជាង ឯកាលយូរអង្វែងរបស់អត្តទទរក
 មួយ^(២) មិនឆ្ងាយនឹងដល់នូវការអស់បានឡើយ ម្នាលភិក្ខុ អត្តទទរក^(៣)
 ២០ ដង (យូរ) យ៉ាងណា និរត្តទទរកតែមួយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ
 និរត្តទទរក ២០ ដងយូរយ៉ាងណា អតតទទរកតែមួយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ

១ រាប់តាមលំដាប់យ៉ាងនេះ ៤ នាឡិកាស្រុកមតធៈ ជា ១ នាឡិកានៃស្រុក
 កោសល, ៤ នាឡិកាស្រុកកោសល ជា ១ អាឡាត, ៤ អាឡាត គឺ ១៦ នាឡិកា ជា ១
 គោណ, ៤ គោណ គឺ ៦៤ នាឡិកា ជា ១ មាសិកា, ៤ មាសិកា គឺ ២៥៦ នាឡិកា ជា ១
 ខារី ១ អប្រែក; ២០ ខារី គឺ ៥១២០ នាឡិកា ជា ១ គិលសិហៈ (១ រទេះ) ។

២ គាល្លោហៈរបស់នរក ១ រណ្តៅ ដែលសព្វត្រូវវង្សទុក្ខយូរអង្វែងរាប់ដោយរយ
 វសនពិន្ទុ (ឆ្នាំ) បើរាប់តាមសំខ្យា មានចំនួន ៥៦ ពិន្ទុ ទើបជាអត្តទៈ ១ (ប្រហែល ៨
 កោដិឆ្នាំ) ។ អដ្ឋកថា អភិធាន កថាយន្តបន្តអ្នកៈ (តទ្ធិត) ។

៣ តាំងអំពីត្រឹមអត្តទៈរៀងទៅ យក ២០ គុណ ឱបសីលនរកល្លោហៈបទុបនោះ ។
 (បាលី ទាំងអដ្ឋកថា កថាយន្តបន្តអ្នកៈ) ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាត

សេយ្យជាមិ ភិក្ខុ វីសតិ អតតា និរយា ឃរមេកោ
អហហោ និរយោ សេយ្យជាមិ ភិក្ខុ វីសតិ អហហោ
និរយា ឃរមេកោ អដដោ និរយោ សេយ្យជាមិ
ភិក្ខុ វីសតិ អដដោ និរយា ឃរមេកោ កុម្មុនោ
និរយោ សេយ្យជាមិ ភិក្ខុ វីសតិ កុម្មុនោ និរយា
ឃរមេកោ សោភន្ទិកោ និរយោ សេយ្យជាមិ ភិក្ខុ
វីសតិ សោភន្ទិកោ និរយា ឃរមេកោ ឧប្បលកោ
និរយោ សេយ្យជាមិ ភិក្ខុ វីសតិ ឧប្បលកោ និ-
រយា ឃរមេកោ បុណ្ណវិកោ និរយោ សេយ្យជាមិ
ភិក្ខុ វីសតិ បុណ្ណវិកោ និរយា ឃរមេកោ បទុ-
រោ និរយោ បទុមំ ខោ បន ភិក្ខុ និរយេ
កោកាលិកោ ភិក្ខុ ឧបបន្នោ សារីបុត្តមោត្តល្លា-
នេសុ ចិន្ទំ អាយាតេត្វាតិ ។

ឥន្ទមរោច កតវា ឥនំ វត្តាន សុគតោ
អថាបំ ឯតនរោច សត្តា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ម្នាលភិក្ខុ អតតនរក ២០ ជន យូរយ៉ាងណា អហហនរកតែមួយ
 ក៏យូរយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ អហហនរក ២០ ជន (យូរ) យ៉ាង
 ណា អដជនរកតែមួយ ក៏យូរយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ អដជនរក ២០ ជន
 (យូរ) យ៉ាងណា កុម្មុទនរកតែមួយ ក៏យូរយ៉ាងនោះដែរ ម្នាល
 ភិក្ខុ កុម្មុទនរក ២០ ជន (យូរ) យ៉ាងណា សោគន្ធិកនរក
 តែមួយ ក៏យូរយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ សោគន្ធិកនរក ២០ ជន
 (យូរ) យ៉ាងណា ឧប្បលនរកតែមួយ ក៏យូរយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ
 ឧប្បលនរក ២០ ជន (យូរ) យ៉ាងណា បុណ្យរិកនរកតែមួយ
 ក៏យូរយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ បុណ្យរិកនរក ២០ ជន (យូរ)
 យ៉ាងណា បទុមនរកតែមួយ ក៏យូរយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលភិក្ខុ ឯកា-
 ភាលិកភិក្ខុ ចូលទៅកើត ក្នុងបទុមនរក (នោះ) ព្រោះចងចិត្តអាយាត
 ក្នុងសារីបុត្រនឹងមោគ្គល្លាន ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះពុទ្ធដីការនេះ ព្រះសុគតជាសាស្តា
 លុះទ្រង់ត្រាស់ ព្រះពុទ្ធដីការនេះរួចហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់តាមៗ-
 ព័ន្ធ តទៅទៀតថា

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទសមំ ពោកាលិកសុត្តំ

(៧៤) បុរិសស្ស ហិ ជាតស្ស កុហារី^(១) ជាយតេ មុខេ
 យាយ និទ្ទតិ អត្តាជំ ពាលោ ទុញ្ញសិទ្ធិំ កណំ ។
 យោ និទ្ទិយំ បសំសតិ
 តំ វា និទ្ទតិ យោ បសំសិយោ
 វិចិត្តាតិ មុខេន សោ កលី
 កលីនា តេន សុខំ ន វិទ្ទតិ ។
 អប្បមត្តោ អយំ កលី
 យោ អត្តោសុ ធនប្បរាជយោ
 (សព្វស្សាបំ សហាបំ អត្តនា)
 អយមេវ មហាត្តរោ កលី
 យោ សុគតេសុ មនី បទោសយេ ។
 សតំ សហស្សានិ និព្វានានិ
 ធនីស ច បញ្ច ច អព្វនានិ
 យមរិយករហិ និរយំ ឧបេតិ
 វា ចំ មនព្វា បណិណាយ ចាបកំ ។

១ ម កុណី ។

សុត្តនិបាត បរេវេន្តទី ៣ កោកាលិកសូត្រ ទី ១០

(៧៤) បុគ្គលពាលពោលពាក្យទុញ្ញសិត រមែងកាត់នូវបុសគល់នៃ
 ខ្លួន (កុសលមូល) ដោយផុសវាចាណា វាចា (នោះ) ដូចជាដឹងចំង
 កើតក្នុងមាត់នៃបុរស (នោះ) ។ បុគ្គលណា សរសើរនូវបុគ្គលដែល
 គួរនិនា ឬនិនានូវបុគ្គលដែលគួរសរសើរវិញ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា
 សន្សំនូវពោសកំហុសដោយមាត់ មិនបាននូវសេចក្តីសុខ ដោយ
 ពោសកំហុសនោះទេ ។ កិរិយាចាញ់ដោយទ្រព្យ ចំងអស់ឬ
 ជាមួយនឹងខ្លួនផង ព្រោះល្បួងភ្នាល់ចំងឡាយណា ការចាញ់
 នេះ ជាពោសកំហុស មានប្រមាណតិចទេ បុគ្គលណា ធ្វើចិត្ត
 ប្រទូស្តក្នុងព្រះសុគត គឺព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បច្ចេកពុទ្ធ ពុទ្ធសាវ័ក
 ការប្រទូស្តនេះឯង ជាពោសកំហុសធំជាង ។

បុគ្គលតិះដៀលព្រះអរិយៈ ដក់ល់វាចាចិត្តលាមក រមែង
 ចូលទៅកាន់បំបុប្ផមរក អស់កាលណា កាលនោះ កំណត់
 ១ សែននិរោធិៈ ៣៦ នឹង ៥ អពុទ្ធនេកទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយាតោ

អក្ខតវាដិ ជិរយំ ឧបេតិ
 យោ វាបិ កត្វា ន ករោមិទ្ធាហ
 ឧកោបិ តេ បេច្ច សមា កវន្តិ
 ជិហិទកត្តា មនុជា ហិ(១) បរត្ត ។
 យោ អប្បទុដ្ឋស្ស ធរស្ស ទុស្សតិ
 សុទ្ធស្ស ទោសស្ស អនន្តណស្ស
 តមេវ ពាលំ បច្ឆេតិ ចាបិ
 សុខមោ រដោ បដិវតិវ ខិត្តោ ។
 យោ លោកតុលោ(២) អនុយុត្តោ
 សោ វិចសា បរិកាសតិ អញ្ញ
 អសទ្ធោ កទិវយោ អវទញ្ញ
 បច្ឆិ បេសុណិយស្មី អនុយុត្តោ ។
 មុខទុត្ត វិក្កតមនិយ
 ត្វនហត(៣) ចាបក ទុក្កតករិ

១ ឧ. ប. ហិលត្ថោ នន្តិ ។ ២ ប. លោករណេ ។ ៣ ឧ. វិសហុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលណា ពោលពាក្យមិនពិត ឬបុគ្គលណា ធ្វើហើយ

និយាយថា អាត្មាអញមិនធ្វើវិញ រមែងទៅទេក បុគ្គលទាំងពីរពួក

នោះ ជាមនុស្សមានកម្ម ដ៏ចេកទាប លុះលះអត្តភាពនេះទៅ

រមែងស្មើគ្នា ក្នុងលោកខាងមុខ ។

បុគ្គលណា ប្រទូស្តចំពោះជនដែលមិនប្រទូស្ត ជាបុរស

បរិសុទ្ធ មិនមានកិលេស បាបរមែងត្រឡប់ត្រូវបុគ្គលពោលនោះ

វិញ ដូចជាគូលីដ៏ល្អិតដែលបុគ្គលបាបទៅកាន់ចីប្រាសខ្យល់ ។

បុគ្គលណា ប្រកបរឿយ ១ ក្នុងលោកគុណ (តណ្ហា)

បុគ្គលនោះមិនមានសទ្ធា មានតែសេចក្តីកំណាញ់ស្ងួតស្ងាញ់ មិន

ស្គាល់ពាក្យទេវទេ ជាអ្នកកំណាញ់ ប្រកបរឿយ ១ ក្នុង

ចិសុណារាជ រមែងតិះដៀលនូវបុគ្គលដទៃដោយពាក្យ ។

ម្ចាស់អ្នកមានមាត់ពាក្រកំ ពោលពាក្យគ្មានពិត មិនប្រសើរ

បំផ្លាញនូវសេចក្តីចម្រើន ជាមនុស្សលាចក ធ្វើអំពើពាក្រកំ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទសមំ ពោកាលិកសុត្តំ

បុរិសន្ត កលិ អវជាន

មា ពហុកាលិដ នេរយិកោសិ ។

រជមាភិរសិ អហិតាយ

សន្តេ ករហសិ កិញ្ចិស្សការី

ពហុនិ(១) ទុច្ឆរិតានិ ចរិត្វា

គច្ឆសិ(២) ខោ បបតំ ចិរត្តំ ។

ន ហិ នស្សតិ កស្សចិ កម្មំ

ឯតិ ហ នំ លកតេវ សុវាមិ

ទុក្ខំ មន្តោ បរលោកេ

អត្តនិ បស្សតិ កិញ្ចិស្សការី ។

អយោសម្ព័ស្សមាហាតដ្ឋានិ(៣)

តិណ្ហានិ អយស្សលមុបេតិ

អថ តត្តំ អយោទុឡសន្និកំ

កោជនមត្តំ តថា បដិវបំ ។

១ ឧ. ពហុនិ ច ។ ២ ឧ. គច្ឆសិ ។ ៣ ម. អយសំកុសលមា-
ហាតដ្ឋានំ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ ពោកាលិកសូត្រ ទី ១០

ជាបុរសថោកទាប បុរសឥតបុណ្យ មានកំណើតថោកទាប អ្នកឯង
 ដូចជាសត្វនរក អ្នកកុំនិយាយច្រើនក្នុងទីនេះឡើយ ។ អ្នករោយចុះ
 នូវជួលលើខ្លួន ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ អ្នកគិះដៀលពួកសប្បុរស
 ធ្វើអំពើអាក្រក់ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតច្រើនប្រការ អ្នកនឹងទៅកាន់នរក
 អស់កាលយូរអង្វែង ។ កម្មរបស់សត្វនីមួយៗ មិនវិនាសទេ
 សត្វជាម្ចាស់ វែមន៍បាននូវកម្មនោះ សត្វល្ងង់ខ្លៅ អ្នកធ្វើកម្មអាក្រក់
 ឃើញនូវទុក្ខចំពោះខ្លួន ក្នុងលោកខាងមុខ ។ អ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់
 តែងចូលទៅកាន់ចំបូងដែកដ៏មុត ជាទីដែលនាយនិរយបាល ចាក់
 នឹងដែកស្រួច ទាំងដុំដែកមានសណ្ឋាន ប្រហែលផ្លែឆ្មៅ ដីក្តៅ
 សមគួរដល់កម្មនោះ ជាកោជន (របស់សត្វទាំងនោះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ន ហិ វត្ថុ វន្តំ វន្តានា

នាភិជវន្តំ ន តាលាមុបេន្តំ

អដ្ឋាវ សន្តតេ សេន្តំ(១)

អត្ថនិសមំ បដ្ឋលិតំ(២) បវិសន្តំ ។

ជាលេន ច ឱនហិយាថា

តត្ថ ហន្តំ អយោមយក្កដេហិ(៣)

អន្តំ វ តិមិសមាយន្តំ

នំ វិតតំ(៤) យថា មហិកាយោ ។

អថ លោហមយំ បន ក្កម្ពំ

អត្ថនិសមំ បដ្ឋលិតំ បវិសន្តំ

បច្ឆន្តំ ហិ តាសុ ចិវត្តំ

អត្ថនិសមាសុ សមុប្បិលវាសា(៥) ។

១ ម. សយន្តិ ។ ២ ខ. អត្ថនិសមំ ជិលិតំ ។ ម. តិនិសម្បដ្ឋលិតំ ។ ៣ ម. អយោម-
យប្បុដិភី ។ ៤ ខ. វិតតំ ហិ ។ ៥ ខ. សមុប្បិលវាសោ ។ ម. សម្បិលវាតេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ពួកនាយនិរយបាល កាលនឹងពោល មិនពោលពាក្យពីរោះឡើយ

មិនស្ទុះទៅដោយមុខរីករាយ មិនមែនចូលទៅឲ្យជាទីពឹងបានទេ ឲ្យ

ដេកលើកម្រាលដើកភ្លើង បញ្ចូលទៅកាន់អណ្តាតភ្លើងដែលនេះ

សន្តោសន្តៅ ។ ពួកនាយនិរយបាល ពុំទ្រង់ដោយសំណាញ់ វាយដោយ

ញញួរដែក ក្នុងទីនោះ សត្វនរក ដើរទៅកាន់នរក(ឈ្មោះជួមរក្សុត)

នឹងតិល្លប់ ដែលធ្វើឲ្យខ្វាក់ នរកនោះ ធំលាយដូចជាផ្ទៃផែនដី ។

មួយវិញទៀត សត្វនរក ចូលទៅកាន់លោហកុម្ភៈនរក ដែលមាន

អណ្តាតភ្លើងនេះសន្តោសន្តៅ ជាសត្វលិចអវលោកិត ។ នេះនៅក្នុង

លោហកុម្ភៈនោះ ដែលមានភ្លើងនេះជុំវិញ អសកាលយូរអង្វែង ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទសមំ ពោកាលិកសុត្តំ

អថ បុព្វលោហិតមិស្សេ

តត្ថ កី បច្ចុតិ កិត្តិស្សការី

យំ យន្តិសត្តំ(១) អធិសេតិ

តត្ថ កិលិស្សតិ សម្មុស្សមនោ ។

បុទ្ធការិសថេ សលិលស្មី

តត្ថ កី បច្ចុតិ កិត្តិស្សការី

កន្តំ ន ហិ តិវមបត្តិ

សព្វសមា ហិ សមន្តកិបល្លា ។

អសិបត្តវនំ បន តិណ្ឌិ

តំ បរិសន្តិ សម្មុច្ឆន្តតត្តា(២)

ជំហំ ពទ្ធិសេន កហេត្វា

អារចយារចយា វិហនន្តិ ។

១ ខ. យញ្ញទ្ធិសតំ ។ ម. យំ យំ ទិសតំ ។ ២ ខ. សម្មុច្ឆន្តតត្តា ។ ម. សម្មុច្ឆន្តតត្តា

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ ពោកាលិកសូត្រ ទី ១០

បុគ្គលធ្វើកម្មអាក្រក់ តែងឆេះនៅក្នុងរោហិតក្នុងអំឡុងនោះ ប្រឡំ

ដោយខ្លះនឹងឈាម តើដូចម្តេច សត្វនរកទៅកាន់ទិសណា ។

សឹងប៉ះពាល់ដោយខ្លះនឹងឈាម ប្រឡូកប្រឡាក់ ក្នុងទិសនោះៗ ។

បុគ្គលធ្វើកម្មអាក្រក់ តែងរងផលកម្ម ក្នុងទឹក (ទង់ដែង) ជាទី

នៅរបស់ជង្គីវ ក្នុងភូមិអរកនោះ តើដូចម្តេច ទីជម្រាលគឺប្រាំង

អាចនឹងឡើងចុះបានពុំមានឡើយ ព្រោះថា រណ្តៅអរក (នោះ)

មានអំបែងចោតស្មើជុំវិញទាំងអស់ ។ មួយវិញទៀត សត្វ

នរក ចូលទៅកាន់ព្រៃឈើមានស្លឹកជាដាវដ៏មុត មានខ្លួនមុតជាប់

សព្វអង្វើដោយជារំនោះ នាយនិរយបាល ក៏ច្រក់ពាញអណ្តាត

ដោយផ្លែសន្ទុច ហើយកាប់សំឡាប់ ហើយសំឡាប់ទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អថ វេត្តវណី បន ទុក្ខំ

តិណ្ណាធារំ ឧវធារមបេន្តំ

តត្ថ មន្ទា បបត្តន្តំ

ហាបកាក ហាហានំ កត្តា(១) ។

ទានន្តំ ហំ តត្ថ វុទ្ធន្តំ

សាមា សពលា កាកោលកណា ច

សោណា សិទ្ធាលា បដិគិដ្ឋា(២)

កុលលា វាយសា ច វិកុទ្ធន្តំ ។

កិច្ចា(៣) វតាយំ ឥធិ វុត្តំ

យំ ជនោ បស្សតិ កិច្ចិស្សការី

តស្មា ឥធិ ជីវិតសេសេ

កិច្ចករោ សិយា នរោ ន ច មជ្ឈេ ។

១ ឧ. ពបករា បាហនិ ករិក្ខា ។ ម. ពបករា បាហនិវ កត្តា ។ ២ ឧ. សិគាលា បដិគិដ្ឋា ។ ម. យិដ្ឋាសបដិគិដ្ឋា ។ ៣ ម. អប្បា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភពំនោះ សត្វនរកស្ទុះចូលទៅកាន់ស្ទឹងទឹកផ្សា (ទឹកក្រក) ដែល

សត្វហែលទៅបានដោយកម្រ ឬស្ទុះចូលទៅកាន់មុខកាំបិតការ

មានមុខដ៏មុត សត្វល្ងង់ខ្លៅ ជាអ្នកធ្វើអំពើលាមក លុះធ្វើ

អំពើលាមកទាំងឡាយហើយ រមែងធ្លាក់ទៅ ក្នុងនរកនោះ ។

ហ្វូងក្អែកខ្មៅ ហ្វូងក្អែក សម្បុរលឿង សម្បុរពព្រះ ហ្វូងចបក ហ្វូង

ភ្នាត ហ្វូងភាជក់ ហ្វូងក្អែក-ស តែងបើកជញ្ជូនស្ទឹង (ខ្សែសត្វ

នរក) ដែលកំពុងស្រែកយំ ក្នុងនរកនោះ ។ ជនអ្នកធ្វើខ្ញុំ

កម្មតាមគ្រប់ ឃើញខ្ញុំសេចក្តីប្រព្រឹត្តិណា សេចក្តីប្រព្រឹត្តិក្នុងនរក

នេះ ជាគារលំបាកមែន ព្រោះហេតុនោះ កាលបើមានជីវិតរស់

នៅក្នុងលោកនេះ នរជន គប្បីធ្វើកិច្ចកុំប្រមាទឡើយ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ឯកាទសមំ គាលកសុត្តំ

តេ កណ៌តា វិទូហំ តិលវាហា
 យេ បទុមេ និរយេ ឧបជិតា
 នហុតានិ ហំ កោដិយោ បញ្ច កវន្តិ
 ទ្វាទស កោដិសតានិ បុនញ្ច ។
 យាវ ទុក្ខា និរយា ឥធ វុត្តា
 តត្ថបិ តាវ ចំ វសិតតំ
 តស្មា សុចិបេស លសាធុតុណោសុ
 វាចំ មនំ បកតំ^(១) បរិក្ខេតតិ ។

ពោកលិកសុត្តំ ទសមំ ។

ឯកាទសមំ គាលកសុត្តំ

[៧៥] អាណន្តជាតេ តិទិសកណោ បតីតេ^(២)

សក្កញ្ច ឥន្ទំ សុចិវសនេ ច ទេវេ
 ទុស្សំ កហេត្វា អតិវំ ថោមយន្តេ
 អសិតោ ឥសិ អន្តស ទិវាវិហារេ ។

១ ឧ. ម. សតតំ ។ ២ ម. បណីតេ ។

សុត្តនិបាត មហាវិច្ឆ ទី ៣ នាលកសូត្រ ទី ១១

ពួកសត្វណា ចូលទៅកើតក្នុងបទុមនរក អស់១៥ហត (មួយរយ
 វៃសនកោដិប្បកោដិ) នឹង ៥ កោដិឆ្នាំទៀត ឬអស់ ១២ រយ
 កោដិដទៃទៀត ពួកសត្វនរកទាំងនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយរាប់
 ហើយដោយរទេះល្អ ៖ សេចក្តីទុកក្នុងនរក ដែលលោកពោល
 ហើយក្នុងទីនេះយូរត្រឹមណា កោតាលិកភិក្ខុគប្បីនៅ ក្នុងនរកនោះ
 អស់កាលយូរត្រឹមនោះ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលគប្បីក្សេមក្សាយចិត្ត
 ឲ្យល្អជាប្រក្រតី ក្នុងគុណដ៏ប្រពៃ គឺសេចក្តីស្អាតនឹងសីលជាទី
 ស្រឡាញ់ចុះ ។

ចប់ កោតាលិកសូត្រ ទី ១០ ។

នាឡិកសូត្រ ទី ១១

(៧៥) អ.បិតវសី សម្រាកនៅក្នុងទីវិហារ បានឃើញ
 នូវពួកទេវតាជាន់គាវត្តិឱ្យ មានសេចក្តីសោមនស្ស រីករាយផង
 នូវសក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតាផង នូវពួកទេវតាដែលស្ងៀក
 សំពត់ស្អាតផង កាន់នូវសំពត់ហើយ សរសើរក្រៃពេក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ទិស្វាន ទេវេ បមុទិតមនេ^(១) ទុទត្ត
 ចិត្តំ ករិត្តា ឥទមរោច^(២) តត្ថ
 កំ ទេវសង្ឃោ អតិវេ កល្យាណ
 ទុស្សំ កហេត្តា រមយេ^(៣) កំ បដិច្ច ។
 យនាបិ អាសំ អសុរេហំ សង្កមោ
 ជយោ សុវនំ អសុរា បរាជិតោ^(៤)
 តនាបិ នេតាទិសោ លោមហំសនោ
 កិមត្តំ ទដ្ឋ មរុ បរោទិតា ។
 សេឡ្ហិត្តំ កាយិត្តំ ច វាទយិត្តំ
 កុជាទិ ដោដេទ្តិត្តំ ច នច្ចយិត្តំ ច
 បុត្តាមិ រោហិ មេរុមុទ្ធពាសិនេ
 ធុរាថ មេ សំសយំ ទិប្បំ មារិសា ។
 សោ កោទិសត្តោ រតនវរោ អតុល្យោ
 មទុស្សុលោកេ ហិតសុខតាយ ជាតោ
 សក្យាន តាមេ ជនបទេ លុត្តិនេយ្យេ

១ ខ. បុទិតមនេ ។ ២ ខ. ឥទមរោចសិ ។ ៣ ខ. ពហេត្តា អរយេថ ។ ម. ពហេត្តា ន
 រមយេថ ។ ៤ ខ. ម. បរាជិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

លុះឃើញទេវតា (ទាំងនោះ) មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តខ្ពស់ឡើង
 ក៏ធ្វើនូវសេចក្តីអើពើ សូរដូច្នោះថា ពួកទេវតាក្នុងជាន់តារាត្រីន្ស័យនោះ
 មានសភាព រីករាយក្រៃពេក ព្រោះហេតុអ្វី អ្នកទាំងឡាយ
 កាន់សំពត់ក្រែកអរ ព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ (អសិទ្ធិសី
 ដឹងថា) ក្នុងវេលាណា មានសង្គ្រាមជាមួយពួកអសុរ ជ័យជំនះ
 មានដល់ពួកទេវតា ពួកអសុរចាញ់ ក្នុងវេលានោះ ពួកទេវតាក៏
 មិនមានការព្រឺរោមប្រាកដដូច្នោះឡើយ ពួកទេវតាក្រែកអររីករាយ
 ព្រោះឃើញ នូវហេតុចម្បែកដូចម្តេច ។ ពួកទេវតាហួបផង
 ច្រៀងផង ប្រគំផង ទេវ័ជទាំងសងខាងផង រាំផងថា នៃ
 ទេវតាទាំងឡាយ ជាបុគ្គលនិរទុក្ខ ខ្ញុំសូមអ្នកទាំងឡាយដែលនៅ
 លើកំពូលភ្នំមេរុ គឺជាន់តារាត្រីន្ស័យ (នេះ) សូមអ្នកទាំងឡាយ
 ចន្ទាចន់សេចក្តីសង្ស័យ របស់ខ្ញុំដោយឆាប់ ។ (ពួកទេវតា
 តបថា) ពោធិសត្វនោះ ដូចជាកវីដ៏ប្រសើរ ឥតមានអ្វីទឹង
 ផ្អើមបាន ទ្រង់កើត ក្នុងព្រលួម្លូម្លិន័រ ក្នុងជនបទ ជាស្រុករបស់
 ពួកសក្យៈ ក្នុងមនុស្សលោក ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ឯកាទសមំ តាលកសុត្តំ
 តេនម្ហ តុដ្ឋា អតិវិវ កល្យាណ ។
 សោ សព្វសត្តកោ អត្តបគលោ
 ឯកសកោ សព្វបជាធម្មកោ
 វគ្គស្សតិ ចក្កំ វសិវយេ វនេ
 ធនំវ សីហោ ពលវា មិត្តភិក្ខុ ។
 តិ សុទ្ធិ សុត្តា តុត្តមវសិវ(១) សោ
 សុទ្ធនិទទស្ស (តទ) កវំ ឧចាវសិ
 មិសជ្ជ តត្ថ វនមរោចាបិ សក្យ
 កុហិ កុណារោ អហម្មិ ទដ្ឋកោមោ ។
 តតោ កុហារំ ជលិតមិវ សុវណិ
 ឧត្តាមុខេវ សុកុសលសម្មហដ្ឋិ(២)
 ទទ្ធល្ងាណំ សិវយោ អចោមវណិ
 ទស្សសុ(៣) បុត្តំ អសិវយស្ស សក្យា ។
 ទិស្វា កុហារំ សិទិមិវ បដ្ឋលន្តិ

១ ឧ. តុវិចមវសិវ ។ ២ ប. សុកុសលេន សម្មហដ្ឋិ ។ ៣ ប. ទស្សីសុ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ នាលកស្សត្រ ទី ១១

ព្រោះហេតុនោះ បានជាយើងខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរ មានសភាព
 រីករាយក្រៃពេក ។ ពោធិសត្វនោះ ប្រសើរជាងសត្វសត្វ
 (ទៅតានឹងមនុស្ស) ជាអគ្គបុគ្គល ជាខ្មែរអង្គអាច ទុក្ខមជ្ឈ
 ពួកសត្វទាំងអស់ អាចញ៉ាំងចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងព្រៃសិបតន-
 មិត្តទាយវិន ដូចសត្វសីហៈ ជាសត្វមានកំឡាំងគ្របសង្កត់ទូរពួក
 ម្រឹតបន្ទីសីហនាទវែរ ។ អសិក្ខតសីនោះ លុះឮសំឡេងនោះ
 ហើយ ទើបចុះមកដោយរួសរាន់ ចូលសំដៅទៅកាន់ព្រះដំណាក់
 របស់ព្រះបាទសុទ្ធោទនៈ ក្នុងកាលណោះ លុះអង្គុយនៅក្នុងព្រះ
 ដំណាក់ហើយ ក៏សួរពួកសក្យៈដូច្នោះថា ព្រះរាជកុមារនៅឯណា
 អាត្មាភាពត្រូវការចង់ឃើញ ។ គ្រានោះ ពួកសក្យ បង្ហាញព្រះរាជ-
 កុមារ ជារាជនរស មានសម្បុររុទ្ធិរឿង ដូចមានគ្រងមុខបារវែង
 ជាងមានអ្នកឈ្នួសវៃ ឲ្យដីហើយថ្មី ។ មានសប្បុរសជ័ររុទ្ធិរឿង
 ដោយសិរី មានសម្បុរមិនទុនថយ ដល់អសិក្ខតសី ។ អសិក្ខ-
 តសី លុះឃើញព្រះរាជកុមារ មានសម្បុររុទ្ធិរឿងដូចអណ្តាតភ្លើង

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តាវាសកំវេ នកសិកមិ វិសុទ្ធិ
 សុវិយេន្តបន្តិ សារទវេពុម្ពត្ត
 អាណន្តជាតោ វិបុលមលត្ត បីតី ។
 អនេកសាខញ្ច សហស្សមណ្ឌលំ
 ធន្តំ មរុ ជារយ្យមន្តលក្ខេ
 សុវណ្ណានិក្ខេ វិត្តបត្តិ ចាមរា
 ន ធិស្សវេ ចាមរធន្តតាហកា ។
 ធិស្សា ជដិ កណ្ណសិវិយោ ឥសិ
 សុវណ្ណានិក្ខេ វិយ បណ្ណកម្មលេ
 សេតញ្ច ធន្តំ ជារយ្យមន្តមន្តិ
 ឧទក្ខេត្តោ សុមនោ បដិក្កហោ ។
 បដិក្កហោត្វា បន សក្យបុត្តំ
 ដិកិសកោ លក្ខណាមន្តទារក្ខ
 បស្ថន្តិក្ខេត្តោ ករមក្កដិវេយ្យ
 អនុក្ករយំ ធិបទានម្ពត្តមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ដូចព្រះចម្រើនរុក្ខឃ្លី ក្នុងកណ្តាលហ្នឹងដោយ បិតនៅឆ្នាំអាភាស
 ហិសុទ្ធ ដូចព្រះអាទិត្យ ផុតអំពីពពក រុក្ខឃ្លីក្នុងសរទេរដូរ
 មានសេចក្តីរីករាយ បានខ្យល់ប្រតិបត្តិឲ្យលាយ ។ ពួកទេវតាប៉ុន្តែត្រូវស
 មានឆ្អឹងច្រើន មានមណ្ឌលមួយពាន់ (សំរេចអំពីមាសឆ្អឹង)
 នាកណ្តាលអាភាស ចាមរទាំងឡាយ មានជងជាវិការៈនៃមាស
 សំយុងចុះ ពួកទេវតាអ្នកកាន់ចាមរនឹងត្រូវក៏មិនប្រាកដឡើយ ។
 ជដិល ជាដសីឈ្មោះកណ្តសិរី លុះឃើញព្រះរាជកុមារមានស្និ
 រុក្ខឃ្លីដូចដុំមាស លើកម្រាលសំពត់បណ្តុកមូល ដែលពួកទេវតា
 ប៉ុន្តែស្ងួតត្រលើព្រះសិរីហើយ ក៏មានចិត្តអណ្តែតខ្ពស់ឡើង មាន
 ចិត្តរីករាយហើយទទួលយក (ព្រះរាជកុមារនោះ) ។ តាបសនោះ
 ជាអ្នកគ្រិះរិះ រំពឹងខ្សែកាលជាអនាគត ជាអ្នកចេះចប់នូវមន្តសម្រាប់
 ស្គាល់នូវលក្ខណៈ លុះទទួលព្រះរាជកុមារដ៏ប្រសើរ របស់ពួក
 សក្យៈហើយ មានចិត្តរីករាយ បញ្ចេញសំណើបថា ព្រះរាជកុមារ
 នេះប្រសើរទទួលបានពួកសត្វពាលដើម្បី គឺទេវតានឹងមនុស្ស ។

សុត្តនិបាតេ ធម្មយស្ស មហោវន្តស្ស ធិតាវសមំ ពាលកសុត្តំ

អថត្តនោ កមនមនុស្សរុទ្ធោ
 អកល្យរុទ្ធោ កឡយតិ(១) អស្សុកានិ
 ទិស្វាន សក្យា ឥសិមវោចំ រុទ្ធន្តិ
 នោ ចេ កុមារេ ភវិស្សតិ អន្តរាយោ ។
 ទិស្វាន សក្យេ ឥសិមវោច អកល្យ
 ពាហំ កុមារេ អហិតមនុស្សរាមិ
 ន ចាបិ អស្សុ ភវិស្សតិ អន្តរាយោ
 ន ឌីវកាយំ អធិមនសា កវាថ ។
 សម្ពោជិយត្តំ ដុសិស្សតាយំ កុមារោ
 សោ ធម្មចក្កំ បរមវិសុទ្ធធស្សី
 វត្តស្សតាយំ ពហុជនហិតានុកម្មី
 វិត្តាវិកស្សុ ភវិស្សតិ ព្រហ្មចរិយំ ។
 មមត្តា អាយុ ន ចិវិជារិបេសោ
 អថន្តរា មេ ភវិស្សតិ កាលកិរិយា
 សោហំ ន សុស្សំ អសមដុរស្សុ ធម្មំ

១ ម. ធាយតិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ តាឡុកសូត្រ ទី ១១

លំដាប់នោះ កណ្តុសិរី រត្នកយើងដំណើររបស់ខ្លួន ក៏មាន
 សភាពមិនរីករាយ ទើបយំសម្រក់ទឹកភ្នែកវិញ ពួកសក្យៈយើង
 ហើយ ក៏ស្នេសសីដែលកំពុងយំថា សេចក្តីអន្តរាយនឹងមានដល់
 ព្រះរាជកុមារនៃយើងឬ? ឥសីលុះយើងពួកសក្យៈមិនរីករាយហើយ
 ទើបពោលថា អាត្មាមិនបានរត្នក ទូរអំពើមិនមែនជាប្រយោជន៍
 ចំពោះព្រះរាជកុមារឡើយ មួយទៀត សេចក្តីអន្តរាយនឹងមិនមាន
 ដល់ព្រះរាជកុមារទេ ព្រះរាជកុមារនេះមិនថោកថយឡើយសូមអ្នក
 ទាំងឡាយមានចិត្តរីករាយចុះ ។ ព្រះរាជកុមារនេះ នឹងបានគ្រាស់
 ជីវិតទូរសម្តោធិញ្ញាណដ៏ប្រសើរ ព្រះរាជកុមារនេះ ជាអ្នកយើង
 ទូរព្រះទិញានដ៏បរិសុទ្ធត្រៃលែង ព្រះរាជកុមារនេះ ជាអ្នកអនុគ្រោះ
 ទូរប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន នឹងញ៉ាំងព្រះធម្មចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ព្រហ្មចរិយៈគឺសាសនារបស់ព្រះរាជកុមារនេះនឹងសាយភាយទៅ ។
 ឯអាយុរបស់អាត្មាមិនបានទាំងនៅយូរ ក្នុងមនុស្សនេះទេ កាល-
 ភិរិយារបស់អាត្មានឹងមានក្នុងរវាង(នេះ)ឯង អាត្មានឹងមិនបានស្តាប់
 ធម៌របស់ព្រះរាជកុមារអ្នកមានព្យាយាម មិនមានអ្នកណាស្នើឡើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តេនម្ហិ អដ្ឋោ(១) ព្យសនគតោ អយាវី ។
 សោ សាតិយានំ វិបុលំ ជនេត្វាន បីតិ
 អន្តបុព្វា និរគមា ព្រហ្មចារី
 សោ ភាតិនេយ្យំ សយំ អនុកម្មមាណោ
 សមាទបេសិ អសមចុវស្ស ធម្មេ
 ពុទ្ធនិ យោសំ យទិ បរតោ សុណាសិ
 សម្ពោជិបត្តោ វិវាតិ(២) ធម្មមគ្គំ
 កត្វាន តត្ថ សយំ(៣) បរិបុត្តមាណោ
 ចរស្សុ តស្មី កកវតិ ព្រហ្មចារីយំ ។
 តេនានុសិដ្ឋោ ហិកមនេន(៤) តាទិនា
 អនាគតេ បរមវិសុទ្ធិទិស្សិនោ
 សោ នាឡកោ ឧបចិត្តបុព្វាសញ្ញាយោ
 ជិនំ បតិក្ខំ បរិសិ រក្ខិតិទ្រ្តិយោ ។
 សុត្វាន យោសំ ជិនវាចក្កវត្តនេ

១ ម. អដ្ឋោ ។ ២ ឧ. វិចារិ ។ ៣ ឧ. ម. សមយំ ។ ៤ ឧ. ហិតមនសេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាត

ព្រោះហេតុនោះ បានជាអាត្មាស្តាយក្រោយ ព្រួយចិត្តកើតទុក្ខ ។
 តាបសអ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ញ៉ាំងបីតដំឡូងយ ឲ្យកើត
 ឡើងដល់ពួកសក្យៈ ហើយក៏ចៀសចេញ អំពីបរមរាជវាំងទៅ
 តាបសនោះ មានសេចក្តីអនុគ្រោះចំពោះក្មួយរបស់ខ្លួន ក៏បបួល
 ឲ្យកាន់យកធម៌ របស់មហាបុរស អ្នកមានព្យាយាម មិនមាន
 អ្នកណាស្មើ ថាបើ អ្នកបានឮសំឡេងថា ពុទ្ធា អំពីសំណាក់
 បុគ្គលដទៃហើយ (ត្រូវជឿថា) មហាបុរសដល់នូវការត្រាស់ដឹង
 ហើយ បើកផ្លូវទៅកាន់ព្រះនិព្វានហើយ អ្នកគប្បីចូលទៅសាកសួរ
 លទ្ធិ ក្នុងសំណាក់នៃមហាបុរសនោះ ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគនោះចុះ ។ នាឡកកុមារនោះ
 ជាបុគ្គលមានបុណ្យសន្សំទុកហើយ ដែលឥសីនោះ មានចិត្តប្រកប
 ដោយប្រយោជន៍មិនញាប់ញ័រ ឃើញថា ព្រះនិព្វានបរិសុទ្ធនៃគ្រ
 លៃន ក្នុងអនាគត ប្រៀនប្រដៅហើយ ក៏នៅរង់ចាំព្រះជិនស្រី
 រក្សារសាតិទ្រុឺយ បួសដោយភេទនៃខ្លួនជាតាបស ។ នាឡក-
 តាបស លុះឮសំឡេងក៏កកនិ (ដែលទៅតាមទិសឡាយធ្វើហើយ)
 ក្នុងកាលដែលព្រះជិនស្រី ញ៉ាំងចក្រដ៏ប្រសើរ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ធិកាវសមំ នាឡកសុត្តំ

កុណាន ទិស្វា ឥសិទិសកំ បសដ្ឋោ

មោទេយ្យសេដ្ឋំ មុនិវំ អប្បច្ចំ

សមាគតេ អសិទ្ធាយស្ស សាសនេតិ ។

វគ្គកថា និដ្ឋិតា ។

[៧៦] អណាតមេតំ វចនំ អសិទ្ធស្ស យថាតថិ

តំ តំ តោតម មុន្នាមិ(១) សព្វធម្មាន ចារកុំ

អនាគារិយុមេតស្ស កិក្ខាចរិយំ ជិក្ខិសតោ

មុនិ បព្រហ្មា(២) មេ បុដ្ឋោ មោទេយ្យំ ឧត្តមំ បទំ ។

មោទេយ្យនេ ឧបតាស្សនិ (កកក) ទុក្ខំ ទុរិកិសម្បំ

ហន្ត តេ និ បវក្ខាមិ សន្តមស្ស ទន្សោ កវ ។

១ ឧ. បុព្វម ។ ២ ម. មារិស ព្រហ្ម ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ នាឃ្លកស្សត្រ ទី ១១

ក៏ទៅ (កាន់ទីនោះ) លុះទៅដល់ហើយ ឃើញព្រះមាន
ព្រះភាគដូចឥសី ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា បានសាកសួរនូវមោទនេយ្យវត្ត
គឺមគ្គញាណដ៏ប្រសើរ នឹងព្រះពុទ្ធជាមុនិវិសេស តាមពាក្យប្រៀន
ប្រដៅរបស់អសិតឥសីទូន្មានហើយ ។

ចប់ វគ្គថា ។

(៧៦) នាឃ្លកតាបស សួរថា បពិត្រព្រះគោតម នេះជាពាក្យ
ពិតរបស់អសិតតាបស ដែលខ្ញុំព្រះអង្គដឹងហើយ ព្រោះហេតុនោះ
ខ្ញុំព្រះអង្គសូមសួរព្រះអង្គ អ្នកដល់ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង កាលបើខ្ញុំ
ព្រះអង្គសួរហើយ សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់នូវមោទនេយ្យប្បដិបទ
ជាវត្តដ៏ទុក្ខរបស់អ្នកប្រាជ្ញ (ដើម្បីជាវត្ត) របស់អ្នកបួសស្វែងរក
ភិក្ខុចារ (ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ) ។

(ព្រះមានព្រះភាគ) ទ្រង់គ្រាស់ថា តថាគតនឹងបញ្ញត្ត
មោទនេយ្យប្បដិបទ ដែលជាវត្តធ្វើបានដោយកម្រ អត់ធ្ងន់បាន
ដោយកម្រ ដល់អ្នក បើដូច្នោះ តថាគតនឹងសំដែងមោទនេយ្យ-
ប្បដិបទនោះ ដល់អ្នក ត្រូវអ្នកផ្តល់ព្យាយាមឲ្យម៉ឺនចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិពណ៌

សមាណការិ^(១) កុរុញ្ចេ កាមេ អក្កិដ្ឋវន្តិកំ

មនោបទោសំ រក្ខេយ្យ សន្តោ អនុណ្ណោតោចរេ^(២) ។

ឧត្តាវថា និច្ឆរន្តិ ទាយេ អក្កិសិខ្ខបមា

(៣)

នារិយោ មុនី បលោកេន្តិ តា សុតំ មា បលោកេយ្យំ ។

វិរតោ មេដ្ឋថា ធម្មា ហិក្ខា កាមេ វារវេ^(៤)

អវិរុទ្ធោ អសារត្តោ ចាលោសុ វសថាវិវេ ។

យថា អហំ ភថា ឯតេ យថា ឯតេ ភថា អហំ

អត្តានំ ឧបមំ កក្ខា ន ហិទេយ្យ ន យាតយេ ។

ហិក្ខា វេច្ឆេត្ត លោកត្ត យត្ត សត្តា បុដ្ឋដ្ឋិទោ

ចក្កមា បដិបន្នេយ្យ តវេយ្យ នវតំ វេមំ ។

១ ម. សមាណតំ ។ ២ ឧ. ម. អនុណ្ណោចរេ ។ ៣ ឧ. ម. បលោកេយ្យំ ។ ៤ ឧ.

បរេវេ ។ ម. បរេវេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលត្រូវធ្វើខ្លួនឲ្យមានការស្មើ ចំពោះបុគ្គលអ្នកដេរនឹងអ្នកថ្វាយ
 បង្អីកងស្រុក បុគ្គល (បើគេដេរ) ត្រូវរក្សាសេចក្តីប្រទូស្តក្នុងចិត្ត
 (បើគេថ្វាយបង្អី) ត្រូវស្ងប់កុំបោកតាមការម្នាណ៍ ។ ការម្នាណ៍ខ្ពស់នឹង
 ទាបទាំងឡាយ (ការម្នាណ៍ល្អនឹងអាក្រក់) តែងផ្សាយចេញមក
 (កាន់វង់ចក្កជាដើម) ។ បរមដូចអណ្តាតភ្លើងដែលឆេះក្នុងព្រៃ នារី
 ទាំងឡាយតែងប្រលោមនូវអ្នកប្រាជ្ញ នារីទាំងឡាយនោះ កុំគប្បី
 ប្រលោមអ្នកបានឡើយ ។ បុគ្គលវៀរហើយចាកមេថ្មនធម្ម លះកាម
 ដែលល្អនឹងអាក្រក់ទាំងឡាយ កុំទោមនស្ស កុំត្រេកអរ ចំពោះ
 សត្វដែលគក់ស្លូតនឹងសត្វដែលមាំមួន (មិនគក់ស្លូត) ក្នុងសត្វទាំង
 ឡាយ ។ គប្បីប្រៀបខ្លួនឯងថា អាត្មាអញយ៉ាងណា សត្វទាំង
 ឡាយនុ៎ះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ សត្វទាំងឡាយនុ៎ះយ៉ាងណា អាត្មា
 អញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ហើយមិនត្រូវសំឡាប់ មិនត្រូវប្រើគេឲ្យ
 សំឡាប់ឡើយ ។ បុគ្គលដូចជាបំបាក់ ក្នុងបច្ច័យណា បុរសអ្នក
 មានបញ្ញាចក្ខុ ត្រូវតែលះចោលនូវសេចក្តីប្រាថ្នាផង នូវសេចក្តី
 លោភផង(ក្នុងបច្ច័យនោះ) ហើយប្រតិបត្តិ នូវមោទនយ្យប្បវិធីចា
 ត្រូវតែប្រឆាំង នូវតណ្ហាដែលបំពេញ បានដោយកម្រោះ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវិគ្គស្ស ឯកាទសបំ តាឡាសុត្តំ

ខ្ញុំនោទរោ(១) មិតាហារោ អប្បិច្ឆស្ស អលោលុចោ
សនា(២) ឥច្ឆាយ និច្ឆាតោ អនិច្ឆោ ហោតិ និព្វតោ ។
ស បិណ្ឌាចារំ បរិស្វា វនន្តមភិហារាយេ
ឧបដ្ឋិតោ រុក្ខម្បលស្មី អាសន្ធិបតតោ មុនិ ។
ស ឈានបសុតោ ធិរោ វនន្តេ រមិតោ សិយា
ឈាយេថ រុក្ខម្បលស្មី អត្តានមភិតោសយំ ។
តតោ រត្យា វិសនេ តាមន្តមភិហារាយេ
អភ្នំនំ នាភិនន្ទេយ្យ អភិហារញ្ច តាមតោ ។
ន មុនិ តាមមាគម្ម កុលេសុ សហសា ចរេ(៣)
យាសេសនំ និច្ឆតិថា ន វាចម្បយុត្តិ កណោ ។
អលត្ថំ យទិទិ សាធុ ណលត្ថំ កុសលាមិតិ
ឧកាយេនេវ សោ តាទិ រុក្ខំវ ឧចានិវត្តនំ(៤) ។

១ ខ. ខន្ធរោ ។ ម. ខរោទរោ ។ ២ ខ. ស វេ ។ ៣ ប. កុលេសុ សតិសោ
ចរេ ។ ៤ ខ. ម. ឧបនិវត្តនំ ។

ពុទ្ធនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ តាឡាសុត្ត ទី ១១

បុគ្គលគួរមានពោះធូរ មានអាហារកំណត់ មានប្រាថ្នាតិច មិន
 ល្មោភ បុគ្គលមិនឃ្នានដោយសេចក្តីប្រាថ្នាសព្វៗ កាល ជាអ្នកមិន
 មានសេចក្តីប្រាថ្នា រមែងរលត់សេចក្តីក្តៅក្រហាយ ព្រោះកំលេស
 (ដោយមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា) ។ ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិមោធស្បវដ្តប-
 ទានោះ ប្រតិបត្តិវិបិណ្ណ បានចារឹកវត្តរួចហើយ គប្បីប្រញាប់ចូលទៅ
 កាន់ព្រៃហើយចូររឹតនៅក្រោមម្លប់ឈើ រួចចូលទៅកាន់អាសនៈ ។
 អ្នកប្រាជ្ញនោះ គួរខ្វល់ខ្វាយក្នុងឈាន គួរត្រេកអរក្នុងព្រៃ គួរ
 ត្រេកអរនឹងខ្លួនឯង ហើយគប្បីចំរើនឈាន ក្រោមម្លប់ឈើ ។
 តអំពីនោះ លុះកន្លងពត្រីទៅ គប្បីចូលទៅកាន់ស្រុក មិនគួរ
 ត្រេកអរនឹងការនិមន្តន៍ផង មិនគួរទទួលនូវភោជនដែលគេនាំចេញ
 អំពីស្រុកផង ។ មុនចូលទៅកាន់ស្រុក មិនគួរត្រាច់ទៅដោយ
 ការរួសរាន់ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយឡើយ គួរជាអ្នកកាត់បន្ថយ
 កថា (ពាក្យពោល) មិនគួរពោលពាក្យផ្សែងផ្សំ ស្វែងរកស៊ី
 ឡើយ ។ មុននោះជាតាទិបុគ្គល ដោយហេតុទាំងពីរប្រការ
 គឺអាត្មាអញបាននេះ ជាការប្រពៃ អាត្មាអញមិនបានក៏ជាការល្អ
 ហើយក៏ចូលទៅកាន់ត្រកូលដូចអ្នករកផ្លែឈើ ចូលទៅកាន់ឈើ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សបត្តចាណី ចរន្តោ^(១) អម្ពតោ ម្ពកសម្មតោ
អម្បំ ទានំ ន ហិទ្យេយ្យ ទានារំ ទានំ ជា និយា ។

ឧទ្ទារថា ហិ បដិបទា សមណោ ន បកាសំតា
ន ទារំ ទិកុណំ យន្តំ ន យំទំ ឯកកុណាម្មតំ ។

យស្ស ច វិសតា នត្តំ ចិន្ទសោតស្ស ភិក្ខុវោ
កំច្ចា កំច្ចប្បហំនស្ស បរិទ្ធាហោ ន វិជ្ជតំ ។

មោនេយ្យន្តេ ឧបញ្ញាស្សន្តំ (កកក) ឧរោច្ឆរមោ កវេ
ជំហ្មយ តាលុំ អាហាច្ឆ ឧទេស មញ្ញតោ សិយា ។

អលីនចំត្តោ ច សិយា ន ចាបំ តហុ ចិន្ទយេ
និរាមកោ អសីតោ ព្រហ្មចរិយបរាយោ

ឯកាសនស្ស សិក្ខេថ សមណោ ចាសនស្ស ច

១ ឧ. ប. វិចារន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

មុនីមានបាត្រក្នុងដៃគ្រាប់ទៅ មិនគ សន្មតថា ដូចគ មិនគួរពេប
 ជ្រាយនឹងទានដែលមានប្រមាណតិច មិនគួរមើលឆ្ងាយឲ្យបុគ្គល
 អ្នកឲ្យទាន ។ ឯបដិបទាដែលខ្ពស់នឹងទាប សមណៈបានប្រ-
 កាសហើយ ធម្មតាព្រះអរិយបុគ្គល មិនដែលទៅកាន់គ្រើយខាង
 នាយ គឺព្រះនិព្វានដល់ពីរផងឡើយ ព្រះនិព្វាននេះ មិនគួរបាន
 ដោយគុណតែមួយទេ ។ ភិក្ខុណា មិនមានតណ្ហាសេចក្តីក្រហល់
 ក្រហាយ នឹងមិនមានដល់ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមានខ្សែកំលែសកាត់
 ហើយ អ្នកលះចោលឲ្យកិច្ចតូចនឹងកិច្ចធំហើយ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ) ទ្រង់ត្រាស់ថា តថាគតនឹងបញ្ញត្តិ ឲ្យវិមោ-
 នេយ្យប្បដិបទាដល់អ្នក ភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តិ ឲ្យវិមោនេយ្យប្បដិបទា គប្បី
 ច្រៀបធៀបខ្លួនដូចម្តេចកាំបិតការ គប្បីទល់ពិភានដោយអណ្តាត
 ហើយសង្រួមផ្លូវ (ដោយការមិនសេពបច្ច័យដែលកើតឡើងដោយ
 ផ្លូវសៅហ្មង) ។ ភិក្ខុនោះមិនមានចិត្តខ្ជិលផង កុំគិតច្រើនផង ជា
 អ្នកមិនមានកំលែសផង មិនពាស្រ័យតណ្ហាផង មានសាសនព្រហ្ម-
 ចរិយៈជាខាងមុខផង គួរសិក្សាបម្រុងនឹងសេពឲ្យវិសេសៈស្ងាត់ម្នាក់
 ឯងផង បម្រុងសេពការម្នាក់ ដែលសមណៈគប្បីចូលទៅជិតផង

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ឯកទសមំ នាឡកសុត្តំ

ឯកត្តំ មោធិមក្ខានំ^(១) ឯកោ វេ^(២) អភិវមិស្សសិ ។

(៣)

(អថ កាសិហិ ទស ទិសា)

សុត្តា ធីរាជំ ជិក្ខោសិ ឈាយិជំ កាមតាតិជំ

តតោ ហិវត្ថុ សទ្ធពត្ថុ ភិយ្យោ កុត្យេថ មាមកោ ។

តំ នទីហិ^(៤) វិជានាថ សោត្តសុ បទវេសុ ថ

សនន្តា យន្តិ កុសុតា តុល្លា យន្តិ^(៥) មហោទធំ ។

យទ្ធនកំ តំ សនតិ យំ ប្បំ សន្តមេវ តំ^(៦)

(៧)

អឌ្ឍកុម្មបមោ ពាលោ វហានោ ប្បវេវ បណ្ឌិតោ ។

យំ សមណោ ពហុ កាសតិ ឧបេតិ អត្ថសញ្ញាតិ

ជានិ សោ ធម្មិ ទេសេតិ ជានិ សោ ពហុ កាសតិ ។

១ ម. មោធិមក្ខានិ ។ ២ ឧ. ម. ឯកោ វេ ។ ៣ ម. អថ ភាហិសិ ទស ទិសា ។
៤ ម. នទីតិ ។ ៥ ឧ. កុសោត្តា តុល្លិ យានិ ។ ៦ ម. តំ ។ ៧ ម. អឌ្ឍកុម្មសមោ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ នាឡកស្សត្រ ទី ១១

អ្នកជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ទាំងត្រកអរនូវមោទេយ្យប្បដិបទាជាចំណែក
មួយ ដែលតថាគត សំដែងហើយដោយពិត ។

(អ្នកនឹងឈ្ល័ត្តខ្លួនខ្លោយទៅក្នុងទិសទាំង ១០ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ)
អ្នកឮសំឡេងឈ្ល័ត្ត (អំពីសំណាក់) អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ជាអ្នក
មានឈាន លះបង់កាម គប្បីធ្វើដោយក្រៃលែងនូវហិរិផង នូវ
សទ្ធាផង ក្នុងកាលនោះ ទើបឈ្មោះថាជាសាវ័ករបស់តថាគត ។
អ្នកត្រូវដឹងបរិយាយនោះ ដោយសេចក្តីទុបមា ដោយទន្ទេទាំង
ឡាយ (ត្រូវដឹងបរិយាយផ្សេងទៀត) ចំពោះបឹងនឹងស្ទឹងទាំង
ឡាយថា ស្ទឹងតូចទាំងឡាយ តែងធ្វើសំឡេង ហូរទៅ
ឯស្ទឹងធំ តែងហូរទៅស្ងៀម ។ ។ ទឹកណា ដែលកន្លះ ទឹក
នោះតែងឮសូរ ទឹកណា ដែលពេញ ទឹកនោះតែងស្ងប់ ជន
ពាលមានទុបមាដូចទឹកកន្លះក្តី ជនបណ្ឌិតមានទុបមាដូចអន្ទង់ទឹក
ដ៏ពេញ ។ សមណៈគឺព្រះពុទ្ធ តែងសំដែងនូវធម៌ដែលប្រកបដោយ
ប្រយោជន៍ដ៏ច្រើន សមណៈនោះជ្រាបប្រាកដ ទើបសំដែង
នូវធម៌ សមណៈនោះជ្រាបប្រាកដ ទើបសំដែងដោយច្រើន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានោ

យោ ធម្មា នំ សំយតត្តោ ជានំ ន ពហុ ភាសតិ

ស មុនំ មោធិមរហតិ ស មុនំ មោធិមជ្ឈត្តានិ^(១) ។

ពាឡកសុត្តំ ឯកទសមំ ។

ទ្វាទសមិ ទ្វយត្តានុបស្សតិសុតិ

[៧៧] ឃុំធម្មេ សុតិ ។ ឃុំតិ សមយំ ភគវា

សាវត្ថយំ វិហារតិ បុព្វារាមេ មិគារមាឡុ ចាសារិទេ ។

តេន ខោ បន សមយេន ភគវា តទហុចោស-

ថេ បណ្ណាសេ បណ្ណាយ បណ្ណាយ វត្តិយា

ភិក្ខុស ជ្ឈីបវិគោ អព្ពោកាសេ ជិសិទ្ធោ ហោតិ ។

អថខោ ភគវា តុល្លិកុតិ តុល្លិកុតិ ភិក្ខុស ជ្ឈី អនុវិ-

លោកេត្តា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ យេ តេ ភិក្ខុវេ កុស-

លា ធម្មា អរិយា និយ្យជិកា សម្មោធិតាមិដោ^(២)

១ ម. ស មុនំ មុនមជ្ឈត្តានិ ភគវាតិ ។ ២ ខ. វ. សម្មោធិតាមិដោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាត

មួយទៀត មុនីណា ជ្រាបប្រាកដនូវធម៌ មានចិត្តសង្រួមហើយ
 ជ្រាបប្រាកដនូវធម៌ មិននិយាយច្រើន មុនីនោះ គួរដល់
 មោទនយ្យប្បដិបតា មុនីនោះ បានដល់នូវអរហត្តមគ្គពោណ ។
 ចប់ តារាងសូត្រ ទី ១១ ។

ទ្វយតានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

(៧៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់ក្នុងបុព្វារាម មិគាមោត្តប្រាសាទ ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យ
 នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម គង់ក្នុងវិវាល
 នារាត្រីពេញបូណិមី ក្នុងថ្ងៃទុបោសថទី ១៥ នោះ ។ គ្រានោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ឈ្លៀងមើលនូវភិក្ខុសង្ឃ ដែលស្ងៀមស្ងាត់ហើយ
 ទ្រង់ហៅពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុសលធម៌ទាំងឡាយ ណា
 ជាអរិយធម៌ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសម្តោធិពោណ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ព្វទសមំ ទ្វយតានុបស្សនាសុត្តំ

ភេសិំ វោ ភិក្ខុវេ កុសលានិំ ធម្មានិំ អរិ-
 យានិំ និយ្យានិកានិំ សម្មោធិតាមីនិំ កា ខុបនិសា
 សវនាយាតិ ឥតិ ចេ ភិក្ខុវេ បុត្តិកាវោ
 អស្សុ ភេ ឯមស្សុ វេចនិយោ យាវទេវ ទ្វយតានិំ
 ធម្មានិំ យេតាក្ខតំ ញាណាយាតិ(១) កិញ្ច ទ្វយតិ
 វទេថ ឥទំ ទុក្ខំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ អយ-
 មេកានុបស្សនា អយំ ទុក្ខនិវេទោ អយំ ទុក្ខ-
 និវេទតាមីនិំ បដិបទាតិ អយំ ទុតិយានុបស្សនា
 ឯវំ សម្មាទ្វយតានុបស្សនោ(២) ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ
 អប្បមត្តស្ស អាតាបិទោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ
 ទ្ធិន្នំ ផលានិំ អញ្ញាតំ ផលំ ចានិក្ខំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ អញ្ញា ឥតិ វា ខុចានិសេសេ អនាតាមិតាតិ ។
 ឥទមវេច កកវា ឥទំ វត្ថាន សុគតោ អថាបរិ
 ឯតទវេច សត្វា

១ ម. វណាយាតិ ។ ២ ឧ. ម. សម្មា ទ្វយតានុបស្សនោ វោ ។

សុត្តនិបាត បណ្ឌិត្ត ទី ៣ ទ្វយពានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ មានគេសួរអ្នកទាំងឡាយថា ប្រយោជន៍
អ្វីដល់អ្នកទាំងឡាយ ក្នុងកិរិយាស្តាប់នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយនោះ ដែល
ជាអរិយធម៌ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសម្ពោធិញ្ញាណ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នា គួរពោលយ៉ាងនេះទៅនឹងជនទាំងនោះ
វិញថា ប្រយោជន៍ដើម្បីដឹងតាមពិតនូវសភាពនៃធម៌ជាគូនឹងគ្នាជាកំណត់
អ្នករាល់គ្នាពោលនូវសភាពនៃធម៌ ដែលគូនឹងគ្នា តើដូចម្តេច (គប្បីពោល)
ថា នេះជាទុក្ខ នេះជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ នេះជាអនុបស្សនា ទី ១ នេះជាទី
រំលត់ទុក្ខ នេះជាបដិបទាទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ នេះជាអនុបស្សនា ទី ២ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុពិចារណាយើងឃើញរឿយៗ នូវសភាពនៃធម៌ជា
គូនឹងគ្នា ដោយប្រវ័តយ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាម
ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន បណ្តា
ផលទាំងពីរប្រការ ផលណាមួយនឹងប្រាកដ គឺនឹងបាននូវអហត្តផល
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬមួយបើខ្លួនដ៏សេស ដែលគប្បីកើតទៅទៀតនៅមាន
នឹងបានដល់នូវអនាគាមិផល ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះ
លុះព្រះសុគត ជាសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់
តាថាព័ន្ធ តទៅទៀតថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

(៧៨) យេ ទុក្ខំ នប្បជានន្តំ អថោ ទុក្ខស្ស សម្មំ
 យត្ថ ច សព្វសោ ទុក្ខំ អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ
 តញ្ច មត្តំ ន ជានន្តំ ទុក្ខបសមតាមិនំ
 ចេតោវម្មត្តហិ នោ តេ អថោ បញ្ចាវម្មត្តយា
 អកញ្ច តេ អន្តកិរិយាយ តេ វេ ជានិជ្ជបតា ។
 យេ ច ទុក្ខំ បជានន្តំ អថោ ទុក្ខស្ស សម្មំ
 យត្ថ ច សព្វសោ ទុក្ខំ អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ
 តញ្ច មត្តំ បជានន្តំ ទុក្ខបសមតាមិនំ
 ចេតោវម្មត្តសម្មន្ទា អថោ បញ្ចាវម្មត្តយា
 កញ្ច តេ អន្តកិរិយាយ ន តេជានិជ្ជបតាតិ ។

(៧៩) សិយា អតោនបិ បរិយាយេន សម្មាទ្ធ-
 យតានុបស្សនាតិ ឥតិ ចេ ភិក្ខុវេ បុច្ឆតារោ អស្សុ
 សិយាតិស្សុ វេនិយា កថញ្ច សិយា យំ កិញ្ច
 ទុក្ខំ សម្ពោតិ សត្វំ ឧបជិប្បច្ចយាតិ អយមេ-
 កានុបស្សនា ឧបជិដំ ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោធា
 នត្ថំ ទុក្ខស្ស សម្មរោតិ អយំ ទុតិយានុបស្សនា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(៧៨) ពួកជនណា មិនដឹងច្បាស់នូវទុក្ខ ទាំងនូវហេតុនាំ
 ឲ្យកើតទុក្ខ នូវព្រះនិព្វានជាទីរំលត់ទុក្ខ មិនសេសសល់ដោយ
 សព្វគ្រប់ ទាំងមិនដឹងនូវផ្លូវ ទៅកាន់ទីរម្ងាប់ទុក្ខនោះ ពួកជន
 នោះ សាបសូន្យហើយចាកចេញតាមមុត្តិនីធិបញ្ញាវិមុត្តិ ពួកជននោះ
 មិនគួរ ដើម្បីនឹងធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុតនៃវដ្តទុក្ខបាន ពួកជន
 នោះ ចូលទៅកាន់ជាតិទីនឹងជកនៃម្យ៉ាង ។ ពួកជនណា ដឹងច្បាស់
 នូវទុក្ខ នូវហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ នូវព្រះនិព្វាន ជាទីរំលត់ទុក្ខ ឥត
 សេសសល់ ដោយសព្វគ្រប់ ទាំងដឹងច្បាស់នូវផ្លូវដែលទៅកាន់ទី
 រម្ងាប់ទុក្ខនោះ ពួកជននោះ បរិបូណ៌ដោយចេញតាមមុត្តិនីធិបញ្ញា-
 វិមុត្តិ ពួកជននោះ ទើបគួរនឹងធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃវដ្តទុក្ខ
 បាន ពួកជននោះ មិនចូលទៅកាន់ជាតិទីនឹងជកឡើយ ។

(៧៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ គេសួរថា ការពិចារណា
 នូវសភាពនៃធម៌ដែលជាគូនឹងគ្នាដោយប្រពៃ ដោយបរិយាយដទៃទៀត
 មានដែរឬ អ្នករាល់គ្នាគួរប្រាប់ថា មាន គឺមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា)
 ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់តែងកើតឡើង ព្រោះឧបធិជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្ស-
 នាទី ១ មួយទៀត ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់ដោយប្រាស
 ចាកតម្រេកមិនសេសសល់នៃពួកឧបធិធម៌គីកម្ម នេះជាអនុបស្សនា ទី ២

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស បហារិទ្ធស្ស ទ្វាទសមំ ទ្ធរយកាធិបស្សនាសុត្តំ

ឃឹ សុឡាទ្ធិយតានុបស្សនោ ។ បេ ។ អថាបរិ
ឯតទកេច សត្តា

ទុបដិជំនាណា បកវ្តំ^(១) ទុក្ខា
យេ កេចំ លោកស្មំ អនេក្ខរថា
យោ វេ អវិទ្ធា ទុបដិ កកោតំ
បុនប្បំនំ ទុក្ខបុបេតិ មន្តោ
តស្មា បដានំ ទុបដិ ន កាយិក
ទុក្ខស្ស យានិប្បកវំនុបស្សនិ ។

[៨០] សំយោ អពោនបំ បរិយាយេន សុឡាទ្ធិ-
យតានុបស្សនាតិ វតិ បេ ភិក្ខុវេ បុច្ឆិតារោ
អស្សំ សំយាទិស្សំ វចដិយោ កថត្តា សំយា យំ
តិព្វំ ទុក្ខំ សុឡាទិ សត្វំ អវិជ្ជាបច្ចយាទិ អយ-
មេកានុបស្សនា អវិជ្ជាយ ត្រេវ អាសេសវិកតិ-
រោណា នត្តំ ទុក្ខស្ស សម្ពោតិ អយំ ទុតិយានុ-
បស្សនា ឃឹ សុឡាទ្ធិយតានុបស្សនោ ។ បេ ។

១ ប. កវ្តំ ។

សុត្តនិបាត បហារគូ ទី ៣ ខ្យល់ព្រះសុត្តនិបាត ទី ១២

ភិក្ខុអ្នកពិចារណាយើញ្ញនូវសភាពនៃធម៌ ដែលជាកូនីន័ត្តា ដោយប្រពៃ
 យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធដទៃ ករោទៀតថា
 ទុក្ខទាំងឡាយ រមែងកើតឡើង ព្រោះមានឧបធិ (កម្ម) ជា
 បច្ច័យ ពួកសត្វណាមួយក្នុងលោក មានរូបច្រើនប្រការ (រមែង
 ទទួលនូវទុក្ខនោះ) បុគ្គលពាលណា មិនស្គាល់ច្បាស់ហើយ
 ធ្វើនូវឧបធិ បុគ្គលពាល (នោះ) តែងបាននូវទុក្ខរឿយៗ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញពិចារណាយើញ្ញនូវឧបធិ ជាហេតុឲ្យកើតទុក្ខ
 កាលស្គាល់ច្បាស់ មិនគប្បីធ្វើនូវឧបធិឡើយ ។

(៨០) ឃ្លាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើមានគេសួរថា ការពិចារណា
 នូវសភាពនៃធម៌ ដែលជាកូនីន័ត្តាដោយប្រពៃ ដោយបរិយាយដទៃទៀត
 មានដែរឬ អ្នកពាល់គ្នាគប្បីតបថា មាន តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា)
 ទុក្ខទាំងឡាយទាំងអស់តែងកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនា
 ទី ១ មួយទៀត ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់ដោយប្រាសចាក
 តម្រេក មិនមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា នេះជាអនុបស្សនាទី ២ ភិក្ខុពិចារណា
 យើញ្ញនូវសភាពនៃធម៌ ដែលជាកូនីន័ត្តាដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

អថាបរំ ឯតទរោច សត្តា

ជាតិមរណសំសារំ យេ វជន្តិ បុណប្បន្នំ^(១)

ឥត្តការាណាថាការំ អវិជ្ជាយេវ សា កតំ ។

អវិជ្ជា ហាយំ មហាមោហោ យនិទំ សស្សន្តិ^(២) ត្រំ^(៣)

វិជ្ជាកតា យេវ សត្តា ន តេ កច្ចន្តិ បុណប្បន្តិ ។

(៨១) សិយា អពោនបិ បរិយាយេន ។ មេ ។

កថត្ថា សិយា យំ តិព្វំ ទុត្តំ សម្ពោតិ សត្វំ

សម្ពាវប្បច្ចយាតិ អយមេកាទុបស្សនា សម្ពាវាទំ

ត្រេវ អសេសវិរាគនិរោធិា នត្តិ ទុត្តស្ស សម្ពរោតិ

អយំ ទុតិយោទុបស្សនា ឯវំ សម្ពាទ្ធិយតាទុបស្សនោ

។ មេ ។ អថាបរំ ឯតទរោច សត្តា

យំ តិព្វំ ទុត្តំ សម្ពោតិ សត្វំ សម្ពាវប្បច្ចយា

សម្ពាវាទំ និរោធិន នត្តិ ទុត្តស្ស សម្ពរោ ។

១ ម. ជាតិមរណសំសារំ វារន្តិជ បុណប្បន្នំ ។ ២ ទ. យេនិទំ សំសិទំ ។ ម. យេទិទំ សំសិទំ ។ ៣ ទ. វិជ្ជាកតា ច យេ សត្តា នាគច្ចន្តិ បុណប្បន្តិ ។ ម. វិជ្ជាកតា ច យេ សត្តា ន តេ កច្ចន្តិ បុណប្បន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់តាថា ព័ន្ធដទៃ តទៅទៀតថា

ពួកសត្វ រមែងទៅកាន់ជាតិមរណៈ នឹងការអន្ទាលទៅក្នុងភពថ្មី
រឿយៗ (ដោយអវិជ្ជាគតិណា) អវិជ្ជាគតិនោះ មិនដឹងនូវ
សភាព ជាមនុស្សនេះផង នឹងភាពនៃនិកាយដទៃផង ។ ការ
អន្ទាលទៅ (ក្នុងភព) អស់កាលដ៏វែងនេះ ក៏ព្រោះតែអវិជ្ជា
គឺមោហៈធំនេះឯង ពួកសត្វណាដែលមានវិជ្ជាគតិ ពួកសត្វនោះ
រមែងមិនទៅកាន់ភពថ្មីទៀតឡើយ ។

(៨១) ដោយបរិយាយ ដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើង
ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនាទី១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន
ព្រោះរលត់ដោយប្រាសចាកតម្រេក មិនមានសេសសល់នៃសង្ខារ នេះ
ជាអនុបស្សនាទី២ ភិក្ខុអ្នកពិចារណាយើញនូវសភាព នៃធម៌ដែលជាតួ
នឹងគ្នាដោយប្រពៃយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់
តាថា ព័ន្ធដទៃ តទៅទៀតថា

ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ការ
កើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់ទៅនៃសង្ខារទាំងឡាយ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទ្វាសមំ ទ្ធកោសុបស្សនាសុត្តំ

ឯតមាទីនំ ញត្វា	ទុក្ខំ សង្ខារបច្ចយា
សត្វសង្ខារសមថា	សញ្ញាជំ(១) ឧបរោធនា
ឯវំ ទុក្ខក្ខយោ ហោតិ	ឯតំ ញត្វា យថាភដិ ។
សម្មទ្ធសា វេទនុដោ	សម្មទ្ធតោយ មណ្ឌិតា
អភិក្កយ្យ មារសិយោកំ	ន កត្តន្តំ បុនត្តវន្តំ ។

[៨២] សំយា អញ្ញាទបិ បរិយាយេន ។ បេ ។

កថេត្ត សំយា យេ តេត្តំ ទុក្ខំ សម្មោតិ សត្វំ
 វិញ្ញាណាប្បច្ចយាតិ អយមេកានុបស្សនា វិញ្ញាណាស្ស
 ត្រូវ អសេសវិវាគនិរោធនា នត្តំ ទុក្ខស្ស សម្មរោតិ
 អយំ ទុក្ខយានុបស្សនា ឯវំ សម្មាទ្ធវយតានុបស្សនោ
 ។ បេ ។ អថាបរិ ឯតទិរោច សត្តា

យេ តេត្តំ ទុក្ខំ សម្មោតិ	សត្វំ វិញ្ញាណាបច្ចយា
វិញ្ញាណាស្ស និរោធន	នត្តំ ទុក្ខស្ស សម្មរោ ។
ឯតមាទីនំ ញត្វា	ទុក្ខំ វិញ្ញាណាបច្ចយា
វិញ្ញាណាបសមា ភិក្ខុ	និព្វានោ បរិនិព្វិតោតិ ។

១ ខ. សញ្ញាយ ។

សុត្តនិបាត បរហវគ្គ ទី ៣ ទ្វយតានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

អ្នកប្រាជ្ញជ្រាបនូវវិទ្យាសន្តិភាព⁺ថា ទុក្ខកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ
ព្រោះរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងពួង ព្រោះរលត់ទៅនៃកាមសញ្ញាជាដើម
បាន ព្រោះជ្រាបនូវកងទុក្ខនេះតាមពិត ។ បណ្ឌិតទាំងឡាយ
អ្នកដល់នូវវេទ ឃើញដោយប្រពៃ ជ្រាបដោយប្រពៃ គ្រប
សង្កត់នូវមារសំយោគ គឺវដ្តៈក្នុងភូមិទាំង ៣ ហើយ រមែងមិន
ត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀតឡើយ ។

(៨២) ដោយបរិយាយ ដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើង ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនា ទី ១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន
ព្រោះរលត់ ដោយប្រាសចាកកម្រេក មិនមានសេសសល់នៃវិញ្ញាណ
នេះជាអនុបស្សនា ទី ២ ភិក្ខុអ្នកពិចារណាឃើញរឿយ ។ នូវសភាពនៃ
ធម៌ ដែលជាភូមិវិញ្ញាណដោយប្រពៃយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តា
ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធដទៃ តទៅទៀតថា

ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើង ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ការ
កើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ ។ អ្នកប្រាជ្ញ
ដឹងនូវវិទ្យាសន្តិភាពនេះថា ទុក្ខ (កើតឡើង) ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ
ភិក្ខុមិនមានតណ្ហា បានបរិនិព្វាន ព្រោះរម្ងាប់បង្ខំនូវវិញ្ញាណ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោ

[៨៣] សិយា អពោធិបិ បរិយាយេន ។ បេ ។
 កថញ្ច សិយា យំ កិញ្ចំ ទុក្ខំ សម្មោតិ សត្វំ
 ដស្សប្បត្តយាតិ អយមេកាទុបស្សនា ដស្សស្ស
 ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោទា នត្តំ ទុក្ខស្ស សម្មរោតិ
 អយំ ទុតិយាទុបស្សនា ឃី សម្មាទ្ធិយតាទុបស្សនោ
 ។ បេ ។ អថាបិ ឯតទរោច សត្តា

តេសំ ដស្សបរេតានំ ភវិសោតាទុសារិទំ
 កុម្មត្តំ បដិបទ្ធានំ អាវា សំយោជនក្ខយោ ។^(១)
 យេ ច ដស្សំ បរិញ្ញាយ បញ្ញាយ^(២) ទុបសមេ រតា
 តេបិ^(៣) ដស្សភិសមយា និទ្ធាតា បរិនិព្វតាតិ ។

[៨៤] សិយា អពោធិបិ បរិយាយេន ។ បេ ។
 កថញ្ច សិយា យំ កិញ្ចំ ទុក្ខំ សម្មោតិ
 សត្វំ វេទនាបត្តយាតិ អយមេកាទុបស្សនា
 វេទនានំ ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោទា នត្តំ
 ទុក្ខស្ស សម្មរោតិ អយំ ទុតិយាទុបស្សនា

១ ប. សំយោជនក្ខយោ ។ ២ ឧ. ប. អញ្ញាយ ។ ៣ ឧ. តេ វេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

(៨៣) ដោយបរិយាយដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។ តើមាន
 ដួងម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់តែងកើតឡើង ព្រោះផស្សៈ
 ជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនាទី១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់
 ដោយប្រាសចាកតម្រេក មិនមានសេសសល់នៃផស្សៈ នេះជាអនុបស្ស-
 នាទី ២ ភិក្ខុអ្នកពិចារណាយើងឃើញរឿយ ។ ឡូសភាពធម៌ដែលជាកូននឹងត្រា
 យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់គ្រាស់គាថាព័ន្ធដទៃ
 ក៏ទៅទៀតថា

ការអស់សំយោជនៈជាធម៌យូរ របស់ពួកជនទាំងនោះ ដែលមាន
 ផស្សៈគ្របសង្កត់ហើយ ប្រព្រឹត្តតាមខ្សែតណ្ហាក្នុងភព ជាអ្នកប្រតិ-
 បត្តិតាមផ្លូវខុស ។ ពួកជនណា កំណត់ដឹងឡូវផស្សៈត្រេកអរក្នុង
 ព្រះនិព្វានជាទីរម្ងាប់ (សន្ធិារទាំងពួង)ដោយបញ្ញា ពួកជននោះ
 មិនមានតណ្ហា រមែងបរិនិព្វាន ព្រោះរលត់បង្អស់នូវផស្សៈ ។

(៨៤) ដោយបរិយាយដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។ តើមានដួងម្តេច
 (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើងព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ
 នេះជាអនុបស្សនាទី ១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់ដោយ
 ប្រាសចាកតម្រេក មិនមានសេសសល់នៃវេទនា នេះជាអនុបស្សនាទី ២

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទ្វាសមំ ទ្វយតាបស្សនាសុត្តំ

ឃិំ សឡាទ្ធវយតានុបស្សនោ ។ បេ ។ អថាបរំ

ឃិតទរោច សត្តា

សុខំ វា យទំ វា ទុក្ខំ អទុក្ខមសុខំ សហ(១)

អជ្ឈតញ្ច ពហំទ្វា ច យំ កំញ៉ា អត្តំ វេទិនំ

ឃិតំ ទុក្ខន្តំ ញត្វាន មោសធម្មំ បលោកិនំ

ដុស្សុ ដុស្សុវយំ បស្សំ ឃិំ តត្ត វិជានតិ(២) ។

វេទនានំ ខយា យេវ នត្តំ ទុក្ខស្ស សម្មរោតិ(៣) ។

(៨៥) សិយា អពោនបិ បរិយាយេន ។ បេ ។

កថញ្ច សិយា យំ កំញ៉ា ទុក្ខំ សម្ពោតិ សត្តំ

តណ្ហាបច្ចយេតិ អយមេកានុបស្សនា តណ្ហាយ

ត្រូវ អសេសវិវាគនិរោទា នត្តំ ទុក្ខស្ស សម្មរោតិ

អយំ ទុកិយានុបស្សនា ឃិំ សឡាទ្ធវយតានុបស្សនោ

។ បេ ។ អថាបរំ ឃិតទរោច សត្តា

១ ខ. សហ ។ ២ ខ. វិជ្ជិតិ ។ ប. វិជានតិ ។ ៣ ខ. ប. វេទនានំ ទ្វយ
វិក្ខុ និបាតោ បរិនិព្វានោ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ ទ្វយតានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

ភិក្ខុអ្នកតំបារណាឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំសភាពធម៌ដែលជាគូនឹងគ្នា ដោយ
ប្រពៃយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ភាថាព័ន្ធដទៃ
តទៅទៀតថា

អ្នកប្រាជ្ញជ្រាបថា ធម្មជាតិមួយ ពោះបីជាសុខឬជាទុក្ខ ព្រមទាំង
មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលមានខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ដែលសត្វទទួល
ហើយ ធម្មជាតិទុះសុទ្ធតែជាទុក្ខបានពាប់ត្រូវសំរេចនូវធម៌សម្រាប់
វិនាសនឹងធម៌សម្រាប់ទ្រុឌទ្រោម(ដោយទទេយតយញ្ញាណ)ឃើញ
នូវការសូន្យទៅ ដឹងច្បាស់វេទនានោះដោយប្រការដូច្នោះ ។ ការ
កើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះអស់ទៅនៃវេទនាទាំងឡាយ ។
(៨៥) ដោយហិយាយ ដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើង
ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនា ទី ១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខ
មិនមាន ព្រោះរលត់ដោយប្រាសចាកតម្រេក មិនមានសេសសល់
នៃតណ្ហា នេះជាអនុបស្សនា ទី ២ ភិក្ខុអ្នកតំបារណាឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំ
សភាពធម៌ ដែលជាគូនឹងគ្នា ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។
ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ភាថាព័ន្ធដទៃ តទៅទៀតថា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុរសដែលមានតណ្ហាជាគំរប់ពីរ (នឹងខ្លួន) រមែងអន្ទាលទៅ
 កាន់អត្តភាពនេះនឹងអត្តភាពដទៃ អស់កាលយូរអង្វែង មិនងាយ
 នឹងប្រព្រឹត្តកន្លងសង្សារបានឡើយ ។ ភិក្ខុលុះដឹងទោសនៃតណ្ហា
 + នេះដំបៅហេតុឲ្យកើតទុក្ខ គប្បីជាអ្នកប្រាសចាកតណ្ហា មិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ មានសតិវៀរចេញ (ចាកតណ្ហាទុបាទាន) ។

(៨៦) ដោយបរិយាយ ដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗនឹងអស់ តែងកើតឡើង
 ព្រោះទុបាទានជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនាទី ១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខ
 មិនមាន ព្រោះរលត់ដោយប្រាសចាកតម្រេក មិនសេសសល់នៃទុបាទាន
 នេះជាអនុបស្សនាទី ២ ភិក្ខុអ្នកពិចារណាយើងឡើយ ។ នូវសភាព
 ធម៌ដែលជាគូនឹងគ្នា ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តា
 ទ្រង់ត្រាស់តាថាព័ន្ធដទៃ តទៅទៀតថា

កតកើតឡើង ព្រោះទុបាទានជាបច្ច័យ សត្វដែលកើតហើយ
 រមែងបាននូវទុក្ខ មរណៈក៏កើតមាន ដល់សត្វដែលកើតហើយ
 ដែរ នេះជាសភាវៈ កើតឡើងព្រមនៃទុក្ខ ។

សុត្តនិបាតេ ពតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធវិញ្ញាណបុគ្គលោកេ

តស្មា ឧបាទានត្តយា សម្មទណាយ បណ្ឌិតា
ជាតិត្តយំ អភិណាយ នកង្កំ បុណ្ណំ ។

[៨៧] សំយា អតោនបិ បរិយាយេន ។ បេ ។

កថត្ថា សំយា យំ តត្ថំ ទុក្ខំ សម្មោតិ សត្វំ
អារម្មបដ្ឋយាតិ^(១) អយមេតោនុបស្សនា អារម្មានំ
ត្រេវ អសេសវិរាគនិរោធា នត្ថំ ទុក្ខស្ស សម្មវោតិ
អយំ ទុតិយានុបស្សនា ឃំ សម្មាទ្ធិយតានុបស្សនោ
។ បេ ។ អថាបរិ ឯតនវោច សត្ថា

យំ តត្ថំ ទុក្ខំ សម្មោតិ សត្វំ អារម្មបដ្ឋយា
អារម្មានំ និរោធនេ នត្ថំ ទុក្ខស្ស សម្មវោ ។

ឯតមាដីនំ ញត្ថា ទុក្ខំ អារម្មបដ្ឋយា

១ ម. អារម្មបដ្ឋយានំ ។

សុត្តនិបាត មហាវិទូ ទី ៣ ខុយនានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ មិនត្រូវបំបែកកាន់កាប់ថ្មី
វិញទៀត ព្រោះអស់ឧបាទាន ព្រោះដឹងត្រូវ ព្រោះជ្រាបច្បាស់
នូវព្រះនិព្វាន ជាទីអស់ទៅនៃជាតិ ។

(៨៧) ដោយបរិយាយ ដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើង
ព្រោះព្យាយាម (ដ៏សម្បយុត្តដោយកម្ម) ជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្ស-
នាទី ១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់ដោយប្រាសចាក
តម្រេក មិនមានសេសសល់នៃព្យាយាម នេះជាអនុបស្សនាទី ២ កិច្ចអ្នក
ពិចារណាឃើញរឿយ ។ នូវសភាពធម៌ដែលជាគូនឹងគ្នា ដោយប្រពៃ
យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធដទៃ
តទៅទៀតថា

ទុក្ខនីមួយៗ ទាំងអស់ តែងកើតឡើង ព្រោះព្យាយាម ជាបច្ច័យ
ការមិនកើតឡើងនៃទុក្ខ ព្រោះរលត់នូវព្យាយាម ។ អ្នកប្រាជ្ញ
ជ្រាបនូវគោលនិយមថា ទុក្ខកើតឡើង ព្រោះព្យាយាម ជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានោ

សញ្ញាម្ភិ បដិជិស្សន្ត អនាមម្ភេ វិមុត្តិនោ

ឧច្ឆិទ្ធកវតណ្ណាស្ស ពន្លតិស្ស កិក្ខុនោ

វិក្ខុណោ(១) ជាតិសំសារោ នត្ថំ តស្ស បុណ្ណោតំ ។

[៨៨] សិយា អនោនបិ បរិយាយេន ។ បេ ។

កថញ្ច សិយា យំ តិញ្ចំ ទុក្ខំ សម្ពោតំ សត្វំ

អាហារបច្ចុយាតិ អយមេតទាទុបស្សនា អាហារាទំ

ត្រេវំ អសេសវិភក្ខនិវេនា នត្ថំ ទុក្ខស្ស សម្ពោតំ

អយំ ទុតិយាទុបស្សនា ឃី សម្មាទ្ធិយតាទុបស្សនោ

។ បេ ។ អថាបរំ ឯតទិវោច សត្តា

យំ តិញ្ចំ ទុក្ខំ សម្ពោតំ សត្វំ អាហារបច្ចុយា

អាហារាទំ និវេនេន នត្ថំ ទុក្ខស្ស សម្ពោតំ ។

ឯតមាទីនំ ញត្វា ទុក្ខំ អាហារបច្ចុយា

១ ឧ. វិនិច្ឆ័យ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយម

ហើយក៏លះចោល រូបព្យាយាមទាំងពួងចេញ កាលភិក្ខុជឿស៊ីប

ក្នុងព្រះនិព្វានជាដៃនមិនមានព្យាយាម បានជាបង្គំលទ្ធិវត្តណាក្នុង

ភព មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ការអន្ទោលទៅកាន់ជាតិក៏អស់រលីង

ភិក្ខុនោះមិនមានភពថ្មីទៀតឡើយ ។

(៨៨) ដោយបរិយាយដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនិម្មយទាំងអស់ តែងកើតឡើង

ព្រោះអាហារជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនា ទី ១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខ

មិនមាន ព្រោះរលត់ដោយប្រាសចាកតម្រេក មិនមានសេសសល់

នៃអាហារ នេះជាអនុបស្សនា ទី ២ ភិក្ខុអ្នកតំបារណារឃើញរឿយ ។

នូវសភាពធម៌ដែលជាគូនឹងគ្នា ដោយប្រពៃយោងនេះឯង ។ បេ ។

ព្រះហស្តាទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធដទៃ តទៅទៀតថា

ទុក្ខនិម្មយទាំងអស់ តែងកើតឡើង ព្រោះអាហារជាបច្ច័យ ការ

កើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់អាហារ ។ អ្នកប្រាជ្ញលុះ

ជ្រាបនូវពោសន្តរៈថា ទុក្ខ (កើតឡើង) ព្រោះអាហារជាបច្ច័យ

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ខុទ្ទកសមំ ខ្យាយតានុបស្សនាសុត្តំ

សត្វាហារេ(១) បរិណាយ មហាហារមេនិស្សនៃ
អាហារេ មហាហារេ អាសារមំ បរិក្ខាយ
សត្វាយ សេវី ធម្មដ្ឋោ សត្ត្យន្តោ យេតិ វេទក្ខតិ ។

(៨៧) សិយា អពោធិបិ បរិយាយេន ។ បេ ។

កថត្តា សិយា យំ កំញំ ធុត្តំ សម្ពោតិ សត្វំ
សត្វំតប្បច្ចយានិ អយមេកា ធុបស្សនា សត្វំតានំ ត្រេវ
អសេសវិរាគនិរោជា នត្តិ ធុត្តស្ស សម្ពោតិ អយំ
ធុតិយា ធុបស្សនា ឃី សម្ពោតិយតានុបស្សនោ ។ បេ ។
អថាបរិ ឯតទរោច សត្វា

យំ កំញំ ធុត្តំ សម្ពោតិ សត្វំ សត្វំតប្បច្ចយា (២)

សត្វំតានំ ឯរោធនេន នត្តិ ធុត្តស្ស សម្ពោតិ ។

១ ឧ. ម. សត្វាហារំ ។ ២ ប. ធុត្តិយ្យច្ចយា ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ ខុយតានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

ហើយមិនអាស្រ័យទូរំភារទាំងពួង ព្រោះកំណត់ដឹងទូរំភារ
ទាំងពួង ជាអ្នកពិចារណាហើយទើបសេត (បច្ច័យ ៤) តាំង
នៅក្នុងសច្ចធម៌ មិនដល់ទូរំភាររាប់ (ថាជាមនុស្សឬទេវតា)
ព្រោះជ្រាបច្បាស់ដោយប្រពៃ ទូរំព្រះនិព្វាន ជាដែនមិនមានរោគ
ព្រោះអស់នៃអាសវៈទាំងឡាយ ។

(៨៧) ដោយបរិយាយដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។ តើមាន

ដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើងព្រោះធម៌
ជាគ្រឿងញាប់ញ័រជាបច្ច័យ នេះជាអនុបស្សនា ទី ១ ការកើតឡើងនៃទុក្ខ
មិនមាន ព្រោះរលត់ដោយប្រាសចាកតម្រេក មិនមានសេសសល់នៃ
ធម៌ជាគ្រឿងញាប់ញ័រ នេះជាអនុបស្សនា ទី ២ ភិក្ខុអ្នកពិចារណាយើញ
រឿយ ។ ទូរំសភាពធម៌ដែលជាតូនីងគ្នា ដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះ
ឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្ត្រទ្រង់ត្រាស់គាថាព័ន្ធដទៃ តទៅទៀតថា
ទុក្ខនីមួយៗទាំងអស់ តែងកើតឡើង ព្រោះសេចក្តីញាប់ញ័រជាបច្ច័យ
ការកើតឡើងនៃទុក្ខមិនមាន ព្រោះរលត់នៃសេចក្តីញាប់ញ័រ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបិដក

ឯតតាមីនំ ញត្វា ទុក្ខំ ឥត្តំតបត្វយោ
 តស្មា ហិ ឯដំ កេសជ្ជំ សម្មារេ ទុប្បន្និយា(៦)
 អនេលោ អនុចាណោ តតោ កំក្កុ បរិព្វុជេតិ ។

[៧០] សិយា អត្តានបិ បរិយាយេន ។ បេ ។

កថត្តា សិយា ជិស្សិតស្ស ចលិតំ ហោតីតិ អ-
 យមេតានុបស្សនា អជិស្សិតោ ន ចលិតិ អយំ
 ទុតិយានុបស្សនា ឯសំ សម្មាទ្ធិយតានុបស្សិតោ ។ បេ ។
 អតាបរំ ឯតទកេច សត្តា

អជិស្សិតោ ន ចលិតិ ជិស្សិតោ ច ទុចាទិយំ
 ឥត្តការាណាភារំ សំសារំ ណតិវត្តតិ ។
 ឯតតាមីនំ ញត្វា ជិស្សយេសុ មហត្ថយំ
 អជិស្សិតោ អនុចាណោ សតោ កំក្កុ បរិព្វុជេតិ ។

១ ឬ. ឧប្បន្និយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ភិក្ខុជីវិតនូវទោសនេះថា ទុក្ខ (កើតឡើង) ព្រោះសេចក្តីញាប់ញ័រ
ជាបច្ច័យ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុគប្បីលះបង់តណ្ហា រំលត់សន្ធិវា
តាំងឡាយ ជាអ្នកមិនមានតណ្ហា មិនមានឧបាទាន រៀស្រឡះ
ចាកសេចក្តីញាប់ញ័រនោះ ។

[៧០] ដោយបរិយាយដទៃទៀត មានដៃប្តូរ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច (ត្រូវប្រាប់ថា) សភាពញ័ររន្ធត់ វែកឆ្ងាយដល់បុគ្គល
ដែលអាស្រ័យ (តណ្ហាមានៈទិដ្ឋិ) នេះជាអនុបស្សនា ទី ១ បុគ្គលដែល
មិនអាស្រ័យ (តណ្ហាមានៈទិដ្ឋិ) រមែងមិនរន្ធត់ឡើយ នេះជាអនុ-
បស្សនា ទី ២ ភិក្ខុអ្នកពិចារណារឃើញរឿយ ។ នូវសភាពធម៌ដែលជា
គូនឹងគ្នាដោយប្រពៃយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់
តាថាព័ទ្ធដទៃ ក៏ទៅទៀតថា

បុគ្គលមិនអាស្រ័យ (តណ្ហាមានៈទិដ្ឋិ) រមែងមិនរន្ធត់ បុគ្គល
អ្នកអាស្រ័យនូវការប្រកាន់ រមែងមិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវការអន្ទោល
ទៅកាន់អត្តភាពនេះនឹងអត្តភាពដទៃ ។ ភិក្ខុជីវិតនូវទោសនេះថា
ជាភ័យធំ ព្រោះការអាស្រ័យ (តណ្ហាមានៈទិដ្ឋិ) គប្បីជាបុគ្គល
មិនអាស្រ័យ (តណ្ហាមានៈទិដ្ឋិ) មិនមានឧបាទាន មានសតិ
រៀស្រឡះ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហាវគ្គស្ស ទ្វាទសមំ ទ្វិយតានុបស្សនាសុត្តំ

[៧០] សំយា អតោនបិ បរិយាយេន ។ បេ ។
កថត្វា សំយា ភូមេហិ ភិក្ខុវេ អរូទា សន្តតរាតិ
អយមេកានុបស្សនា អរូមេហិ(១) និរោធនោ សន្តត-
រោតិ អយំ ទុតិយានុបស្សនា ឃិំ សម្មាទ្ធិយតា-
នុបស្សនោ ។ បេ ។ អថាបរិ ឯតទិកេថ សត្តា

យេ ច ភូមមតា សត្តា យេ ច អរូមដ្ឋាយិនោ(២)

និរោធំ អប្បជាទត្តា អាភត្តារោ តេ បុទត្តិំ

យេ ច ភូមេ បរិណាយេ អរូមេសុ សុសយ្ហិតា(៣)

និរោធនេ យេវ មុត្តន្តំ(៤) តេជនា មត្តហាយិនោតិ ។

[៧២] សំយា អតោនបិ បរិយាយេន ។ បេ ។
កថត្វា សំយា យំ ភិក្ខុវេ សនេវកស្ស លោកស្ស
សមារកស្ស សព្វាញកស្ស សស្សមលាព្រាញលិយា
បជាយេ សនេវមនុស្សាយេ វទិំ សុត្តន្តំ ទុមនិជ្ឈាយនំ

១ ខ. អរូមេហិ ។ ប. ភូមេហិ ។ ២ ខ. រាហូរិសិនោ ។ ៣ ប. អសណ្ឌិតា ។
៤ ខ និរោធនេ យេ វិមុត្តន្តំ ។

សុត្តនិបាត បរិវេណិយ ទី ៣ ឫយតានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

(៧១) ដោយបរិយាយដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។

តើមានដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអរូបល្អិតជាងពួករូប នេះជា

អនុបស្សនា ទី ១ ព្រះនិព្វានជាធម៌ល្អិតជាងពួកអរូប នេះជាអនុបស្សនា

ទី ២ ភិក្ខុអ្នកវិចារណាឃើញឃើញ ។ ខ្យល់សភាពធម៌ ដែលជាក្នុងនឹងគ្នា

ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់តាថា-

ព័ន្ធដទៃ កទៅទៀតថា

ពួកសត្វណា តាំងនៅក្នុងរូបកត្តិ ពួកសត្វណា តាំងនៅក្នុង

អរូបកត្តិ ពួកសត្វទាំងនោះ មិនស្គាល់ច្បាស់ ខ្យល់ព្រះនិព្វាន

ជាអ្នកត្រឡប់មក កាន់កតថ្មីទៀត មួយទៀត ពួកជនណា

កំណត់ដឹងក្នុងរូប បិតនៅក្នុងអរូប មានចិត្តជឿស៊ីបក្នុងព្រះនិព្វាន

ជនទាំងនោះឈ្មោះថា មានមច្ចុសាបសូន្យហើយ ។

(៧២) ដោយបរិយាយដទៃទៀត មានដែរឬ ។ បេ ។ តើមានដូច

ម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមនឹងរូបណា ដែលលោកព្រមទាំងទៅលោក

មារលោក ព្រហ្មលោក ពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំង

មនុស្សជាសម្បត្តិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស ពិនិត្យឃើញថា នេះជារបស់ពិត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោ

នទមរិយានំ ឯតំ មុសាតិ យថាក្ខតំ សម្មប្បណាយ

សុទិដ្ឋិ អយមេកានុបស្សនា យំ ភិក្ខុវេ សនេវ

នស្ស ។ បេ ។ សនេវមនុស្សាយ វេទិ មុសាតិ

ឧបទិដ្ឋិយិតំ នទមរិយានំ ឯតំ សុត្តន្តំ យថាក្ខតំ

សម្មប្បណាយ សុទិដ្ឋិ អយំ ទុតិយានុបស្សនា

ឯតំ សម្មាទ្ធិយនានុបស្សនោ ។ បេ ។ អថាបរិ

ឯនទមេថ សត្តា

អនន្តនិ អន្តហនិ^(១) បស្ស លោកំ សនេវកំ

វេទិដ្ឋិ បាបបស្ថិ វេទិ សុត្តន្តំ មណតិ ។

យេន យេន វា មណនិ តនោ ភិហោតិ អណថា

នត្តា នស្ស មុសា ហោតិ មោសធម្មតា វេនំ ។

១ ខ. ប. វេនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

តែនាមនឹងរូបនោះ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏
 ប្រពៃតាមពិតថា នេះជារបស់មិនពិត នេះជាអនុបស្សនា ទី ១ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រះនិព្វានណា ដែលលោកព្រមទាំងទេវលោក ។ បេ ។ ទាំង
 មនុស្សជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេសសំពិនិត្យឃើញថា នេះជារបស់មិន
 ពិត តែព្រះនិព្វាននោះ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ឃើញច្បាស់ដោយចក្ខុដ៏
 ប្រពៃតាមពិតថា ⁺នេះជារបស់ពិត នេះជាអនុបស្សនា ទី ២ ភិក្ខុអ្នកពិចារណា
 ឃើញរឿយ ។ នូវសភាពធម៌ដែលជាកូននឹងគ្នា ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ
 ឯង ។ បេ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់តាថាព័ន្ធតេជ្រឿតថា
 អ្នកចូរមើលនូវលោក ព្រមទាំងទេវលោក ដែលតាំងនៅក្នុងនាម
 នឹងរូប បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ថា ខ្លួនក៏របស់ដែលមិនមែនខ្លួន
 តែងសំគាល់ថា នេះទៀង ។ ពួកសត្វតែងសំគាល់ដោយរូប
 ជាដើមណាៗថា (រូបរបស់អញ វេទនារបស់អញ) នាមនឹងរូបនោះ
 ទៅជារបស់ដទៃអំពីការសំគាល់នោះ ព្រោះនាមនឹងរូបនោះ
 របស់សត្វនោះ ជារបស់មិនពិត ជាធម៌សោះសូន្យទេ ។

សុត្តនិបាតេ គតិយស្ស មហោវគ្គស្ស ព្វទសមំ ទ្ធរយតនុបស្សនាសុត្តំ

អមោសធម្មំ និព្វានំ តទទ្ធំយា សត្វតោ វិទូ

តេ វេ សត្វាភិសមយា និព្វានា បរិនិព្វតាភិ ។

(៧៣) សំយោ អញ្ញោនបិ បរិយោយេន សម្មាទ្ធិ-

យតានុបស្សនាភិ ឥតិ បេ ភិក្ខុវេ បុត្តិភារោ

អស្សុ សំយាតិស្សុ វេជ្ជិយោ កថញ្ច សំយោ យំ

ភិក្ខុវេ សនេវកស្សុ លោកស្សុ សមារកស្សុ

សព្វហ្មកស្សុ សស្សមណាព្រាហ្មណំយោ បជាយ

សនេវមនុស្សាយ ឥទំ សុខន្តំ ឧបនិជ្ឈយនំ

តទទ្ធំយានំ ឃនំ ទុក្ខន្តំ យថាភ្នតំ សម្មប្បកាយ

សុទ្ធិដ្ឋំ អយមេកានុបស្សនា យំ ភិក្ខុវេ សនេវកស្សុ

លោកស្សុ ។ បេ ។ សនេវមនុស្សាយ ឥទំ ទុក្ខន្តំ

ឧបនិជ្ឈយនំ តទទ្ធំយានំ ឃនំ សុខន្តំ យថាភ្នតំ

សម្មប្បកាយ សុទ្ធិដ្ឋំ អយំ ទុក្ខិយានុបស្សនា

ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ថ្នាំព្រះនិព្វាននោះ ដែលជាធម៌
មិនសោះសូន្យដោយពិត ទើបព្រះអរិយៈ ទាំងនោះ មិនមាន
តណ្ហា បានដល់ព្រះនិព្វាន ព្រោះបានគ្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌ ។

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើគេសួរថា ការពិចារ-
ណាឃើញរឿយ ។ នូវសភាពធម៌ ដែលជាក្នុងនឹងគ្នា ដោយប្រពៃ
ដទៃទៀត មានដែរឬ ត្រូវប្រាប់ថា មាន តើមាន ដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ការម្មណ៍ទាំង ៦ ប្រការ មានរូបារម្មណ៍ជាដើមណា ដែល
លោកព្រមទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ពពួកសត្វព្រមទាំង
សមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស ពិនិត្យ
ឃើញថា នេះជាបុរុខ ឯការម្មណ៍នោះ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយឃើញច្បាស់
ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាទុក្ខវិញ នេះជាអនុបស្សនាទី ១ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះនិព្វានណា ដែលលោកព្រមទាំងទៅលោក ។ បេ ។
ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស ពិនិត្យឃើញថា នេះជា
ទុក្ខ ឯព្រះនិព្វាននោះ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ឃើញច្បាស់ ដោយ
ច្បាញ ដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាសុខវិញ នេះជាអនុបស្សនា ទី ២

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាត

ឃឹ ឥស្សាម្ភយតាមុបស្សីនោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ-
 នោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស វិហា-
 រតោ ម្ពិជ្ជំ ដលាជំ អណាតំ ដលំ ចាដិកម្ពិជ្ជំ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អណា មតិ វា ទុចាទិសេសេ
 អនាតាមិតាតិ ។ ឥទមវេច ភកក ឥទំ វត្ថាន
 សុគតោ អថាបរិ ឯតទវេច សត្តា

រូចា សទ្ធា កន្តា វសា ដស្សា ធម្មា ច កេវលា

ឥដ្ឋា កន្តា មនាចា ច យាវតត្តិភិ វិជ្ជតិ

សនេវកស្ស លោកស្ស ឯតេ វេ សុខសម្មតា

យត្ត ចេត ជិវ្ជិជ្ជិ តំ នេសំ ទុក្ខសម្មតំ ។

សុខន្តំ ទិដ្ឋមរិយេហិ សក្កាយស្សបរោជនំ

បច្ចុដិកមិទំ ហោតិ សត្វលោកេន^(១)បស្សតំ ។

១ ឥ.បណ្ឌិតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកពិចារណាយើងរឿយ ។ នូវសភាពធម៌
 ដែលជាត្រួត ដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតភិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន បណ្តា
 ផលទាំងពីរ ផលណាមួយនឹងកើតប្រាកដ គឺនឹងបាននូវអរហត្តផល ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ឬមួយបើខន្ធដ៏សេសដែលគប្បីកើតទៅទៀត នៅមាន នឹង
 បានដល់នូវអនាគាតមិផល ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះ
 លុះព្រះសុគត ជាសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់
 ភាថាព័ន្ធ តទៅទៀតថា

រូប សំឡេង ក្លិន រស សម្ផស្ស ធម្មារម្មណ៍ ទាំង
 អស់ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីស្រឡាញ់ នឹងជាទីពេញចិត្ត លោក
 ពោលថាមាននៅដកបណា អារម្មណ៍ទាំងម៉ះ សត្វលោកព្រមទាំង
 ទៅលោកសន្មតថាជាសុខ(ដកបោះ)អារម្មណ៍ទាំងនោះតែងរលត់
 ទៅ ក្នុងព្រះនិព្វានណា ព្រះនិព្វាននោះ ពួកសត្វលោកទាំង
 នោះ សន្មតថាជាទុក្ខវិញ ។ ការរលត់នូវសក្តាយគឺខន្ធទាំង ៥
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ឃើញថាជាសុខពិត ការឃើញ (របស់
 ព្រះអរិយៈ) អ្នកយល់នេះ ជាទំនាស់នឹងសត្វលោកទាំងពួង ។

សុត្តនិបាតេ គនិយស្ស មហាវុត្តស្ស ទ្វាវសបំ វុយពាសុបស្សនាសុត្តំ

យំ បរេ សុខតោ អាហុ តទរិយា អាហុ ទុក្ខតោ

យំ បរេ ទុក្ខតោ អាហុ តទរិយា សុខតោ វិជ្ជ

បស្ស ធម្មំ ទុក្ខជាតំ សម្មម្បធឿន្ត អរិទ្ធស្វ ។

និវត្តានំ តមោ ហោតិ អន្ធការោ អបស្សនំ

សតញ្ច វិវដំ ហោតិ អាហោកោ បស្សតាមិវ

សន្តិកេ ន វិជានន្តំ បតា ធម្មស្ស កោវិទា ។

កវរកបរេតហិ កវសោតានុសារិហិ

មារធមយ្យានុប្បន្នហិ តាយំ ឆម្មោ សុសម្ពុទោ ។

កោ ទុ អញ្ញាត្រ អរិយេហិ បទិ សម្មទុមហតិ

យំ បទិ សម្មទណាយ បរិច្ចន្តំ អជាសវតិ ។

សុត្តនិបាត មហាវគ្គ ទី ៣ ខ្យងតានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២

ពួកជនពាលដទៃ ពោលនូវវត្ថុតាមណាថាជាសុខ ព្រះអរិយៈ ចាំង
 ឡាយ ពោលនូវវត្ថុតាមនោះថាជាទុក្ខ ពួកជនពាលដទៃ ពោល
 នូវព្រះនិព្វាន ណាថា ទុក្ខ ព្រះអរិយៈចាំងឡាយដឹងច្បាស់នូវព្រះ
 និព្វាននោះថាជាសុខ អ្នកចូរឃើញនូវនិព្វានធម៌ ដែលដឹងបានដោយ
 ក្រ ពួកអ្នកមិនដឹងវង្វេងហើយក្នុងធម៌នេះ ។ សេចក្តីដឹងធ្វើនូវភាព
 ខ្វាក់ តែងប្រាកដដល់ពួកជនពាល ដែលអវិជ្ជាបិទចាំង មិនឃើញ
 នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វានដូចជាពន្លឺ រមែងបើកបង្ហាញដល់ពួក
 សប្បុរសអ្នកឃើញ ពួកជនអ្នកមិនឈ្លាសវៃនូវធម៌គឺព្រះនិព្វាន
 រមែងមិនដឹងច្បាស់ (នូវព្រះនិព្វាន សូម្បីមាន) ក្នុងទីជិតឡើយ ។
 ព្រះនិព្វាននេះ ពួកជនពាលដែលមានកវរភក្ត្រៈ គ្របសង្កត់ហើយ
 កំពុងអន្ទោលទៅ តាមខ្សែក្នុងភព កើតហើយក្នុងកន្លែងរបស់មាន
 មិនងាយនឹងត្រាស់ដឹងបានឡើយ ។ នរណាហ្ន៎ រៀនលែងតែ
 ព្រះអរិយៈចេញ គួរនឹងត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានបាន ព្រះអរហន្ត
 ចាំងឡាយ មិនមានអាសវធម៌ បរិនិព្វានហើយ ព្រោះបានត្រាស់
 ដឹងដោយប្រពៃ នូវព្រះនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទាន

[៧៤] ឥន្ទមហេថ ភក្កវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខុ
 ភក្កវតោ កាសិវំ អភិទន្ធនំ ។ ឥមស្មិញ្ច បន
 វេយ្យក្កវណស្មី ភក្កាមា នេ សង្ខមត្តានំ ភិក្ខុនំ
 អនុចាទាយ អាសវេហិ ចិត្តានំ វិមុត្តិស្វតិ ។

ទ្រយតាឧបស្សតាសុត្តំ ខ្លទេសមំ ។

តិច្ឆ្យាទិ

សច្ចំ ឧបធំ អវិជ្ជា ច សម្មារកិណាណាបញ្ចមំ
 ធម្មស្សវេទនិយា តណ្ហា ឧចាទាទារម្ពកាហរា
 ឥញ្ចំ ធម្មំ រូបំ សច្ចំ ទុក្ខេន សោឡ្ហសាតិ ។

មហាវត្តោ គតិយោ ។

តិស្ស្យាទិ

ចត្វជ្ជា ច បធានា ច សុកា ច សុន្ទរី តថា
 មាយសុត្តសកិយោ ច សេលោ សល្លំ បវុត្តតិ
 វាសេដ្ឋោ ចាបិ តោកាលំ វាឡ្ហកោទ្ធុយតាទុបស្សន្តំ
 ឡាទសេតានំ សុត្តានំ មហាវត្តោតិ វុត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

[៧៤] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់សូត្រនេះរួចហើយ ។ ភិក្ខុទាំង
នោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។
កាលដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពោលវេយ្យករណ៍នេះ ពួកភិក្ខុប្រមាណ
៦០ រូប មានចិត្តរួចស្រឡះចាកអាសវធម៌ ព្រោះមិនមានទុប្បាស ។

ចប់ ទ្វយតានុបស្សនាសូត្រទី ១២ ។

ឧទ្ធានកង់ទ្វយតានុបស្សនាសូត្រនោះគឺ

និយាយអំពីចតុរិយសច្ច ១ ទបធិ ១ អវិជ្ជា ១ សង្ខារ ១
វិញ្ញាណ ១ ជាតប្រមុំប្រាំ ផស្សៈ ១ វេទនា ១ តណ្ហា ១
ទុប្បាស ១ អារម្មៈ (ព្យាយាម) ១ អាហារ ១ សេចក្តីញាប់
ញ័រ ១ ការរន្ធត់ ១ រូប ១ សច្ច ១ ទុក្ខ ១ ជា ១៦ ។

ចប់ មហានិទ្ទេស ទី ៣ ។

ឧទ្ធាននៃមហានិទ្ទេសនោះគឺ

និយាយអំពីបញ្ចវដ្តសូត្រ ១ បឋានសូត្រ ១ សុភាសិតសូត្រ ១ សុខ្ហិក-
ការទ្វាជសូត្រ ១ មាយសូត្រ ១ សភិយសូត្រ ១ សេលសូត្រ ១ សល្ល-
សូត្រ ១ សេដ្ឋសូត្រ ១ កោកាលិកសូត្រ ១ នាឡកសូត្រ ១ ទ្វេយតា-
នុបស្សនាសូត្រ ១ សូត្រទាំង ១២ នេះហៅថា មហានិទ្ទេស ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អនិករុត្តស្ស បឋមំ កាមសុត្តំ

បឋមំ កាមសុត្តំ

[៧៥] កាមំ កាមយមាណស្ស តស្ស ចេ នំ សមិជ្ឈតិ
 អន្ទា បីតិមនោ ហោតិ លទ្ធា មន្ទោ យទិច្ចតិ ។
 តស្ស ចេ កាមយាណស្ស^(១) ធន្តជាតស្ស ជន្តនោ
 តេ កាមា បរិហាយន្តិ សល្លវិទ្ធោវ រុប្បតិ ។
 យោ កាមេ បរិវេជ្ជតិ សប្បស្សេវ បទា សិរោ
 សោមំ វិសត្តិកំ លោកេ សតោ សមតិវត្តតិ ។
 ខេត្តំ វត្តំ បរិវាណាញ ភវស្សំ ទាសោវសិ
 មិយោ តន្ត មុដ្ឋ កាមេ យោ នរោ អនុកិជ្ឈតិ
 អពលា^(២) នំ តលីយន្តិ មន្តន្តេ នំ បរិស្សយា
 តតោ នំ ទុក្ខមន្តេតិ នារំ ភិដ្ឋមិរោទិកំ ។
 តស្មា ជន្ត សទា សតោ កាមាណិ បរិវេជ្ជយេ
 តេ បហាយេ ភវេ ឡិយំ នារំ សិទ្ធាវ^(៣) ចារុត្តិ ។

កាមសុត្តំ បឋមំ ។

១ ម. កាមយមាណស្ស ។ ២ ឧ. អពលាវនំ ។ ៣ ឧ. សិទ្ធាវ ។

កាមសូត្រ ទី ១

(៧៥) កាលសត្វ ប្រាថ្នាកាមណា បើកាមនោះសម្រេច ដល់
 សត្វនោះ លុះសត្វ (នោះ) បានតាមប្រាថ្នាហើយ រមែង
 មានចិត្តប្រកបដោយបីតិ ដោយពិត ។ កាលបើ សត្វនោះ
 ប្រាថ្នា មានធន្នះភ័ក្ត្រហើយ កាមនោះសាបសូន្យទៅ សត្វក៏
 សុបសៅទៅ ដូចជាមុតដោយសរ ។ សត្វណា រៀនស្រឡះចាក
 កាមទាំងឡាយ ដូចជាបុរសគេចនឹងក្បាលពស់ ដោយដើររបស់
 ខ្លួន សត្វនោះ ជាអ្នកមានសតិ ប្រប្រតិក្កន្ធន្តរុតណ្តាជាគ្រឿង
 ផ្សាយទៅនេះ ក្នុងលោកបាន ។ មួយទៀត ជនណាជាប់ចំពាក់
 នឹងស្រែ ចំការ កន្លែង ប្រាក់ គោ សេះ នឹងបុរសជាខ្ញុំ ពួកស្រ្តី
 ពួកដៅពង្សនឹងកាមដ៏ច្រើន ពួកកិលេសយ៉ាងខ្សោយ រមែងគ្រប
 សង្កត់ជននោះ អន្តរាយទាំងឡាយ ញាំញីជននោះ តត់នេះទៅ
 ទុក្ខនឹងជាប់ជននោះ ដូចជាទឹកហូរចូលទូកដែលបែកបាក់ ។
 ព្រោះហេតុនោះ សត្វអ្នកមានសតិសព្វកាល គួររៀនចាកកាម
 ទាំងឡាយ លុះលះកាមទាំងនោះហើយ ទើបឆ្លងអន្ធន៍បាន ដូចជា
 បុរសស្តារទូក ហើយទៅដល់គ្រឿយខាងនាយ ។

ចប់ កាមសូត្រ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ទុតិយំ គុហ្មដិកសុតំ

(៧៦) សត្តោ គុហាយំ ពហុនាគំឆន្ទោ
 តំដ្ឋំ នរោ មោហនស្មី បតាន្តោ
 ទ្វេវ វិវេកា ហំ តថាវិទោ សោ
 កាមា ហំ លោកេ ន ហំ សុប្បហាយា ។
 ឥន្ទានិទានា កវសាតតន្ទា
 តេ ទុប្បមុញ្ញា ន ហំ អព្ពោក្ខា
 បន្ទា មុវេ វាបិ អបេក្ខមាណ
 ឥមេវ កាមេ បុរិមេវ ជប្បំ ។
 កាមេសុ តំទ្ធា បសុតា បម្មទ្ធិណ្ណំ^(១)
 អវនានិយា តេ វិសមេ ធិវិជ្ជា
 ទុក្ខបដិសា បវនេវយន្តិ
 កឹស្ស កវិស្សាម ឥតោ ចុតាសេ ។
 តស្មា ហំ សិក្ខេថ ឥនេវ ជន្តិ

១ ម. សមុប្បា ។

គុហជិកសូត្រ ទី ២

(៧៦) ជនជាប់ចំពាក់ក្នុងគុហាគឺរាងកាយ ស្រោបដោយ
 កិលេសច្រើនប្រការ ធ្លាក់ចុះក្នុងមោហៈគឺកាមគុណហើយបិតនៅ
 ជនមានសភាពដូច្នោះឈ្មោះថា ឆ្ងាយអំពីវិវេក ព្រោះថាកាមទាំង
 ឡាយក្នុងលោក បុគ្គលមិនងាយនឹងលះបានឡើយ ។ សត្វទាំងនោះ
 ជាប់ចំពាក់ដោយសេដ្ឋញ្ញក្នុងឥត ព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នាជាហេតុអា-
 ឡោះអាស័យខ្សែកាមទាំងឡាយក្នុងអនាគតផង ក្នុងអតីតផងប្រាថ្នា
 ស្តីកាមទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ននេះនឹងអតីត អនាគត ជាសត្វរួច
 បានដោយក្រ មិនរួចដោយហេតុដទៃបាន ។ សត្វទាំងនោះ ជាប់
 ចំពាក់ខ្វល់ខ្វាយវង្វេង ក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនកាន់យកពុទ្ធវិចារៈ
 តាំងនៅមាំក្នុងធម៌មិនស្មើ គឺកាយទុច្ចរិត ដល់ខ្សែសេចក្តីទុក តែង
 ខ្សឹកខ្សួលថា ឧប្បា⁺ អាត្មាអញច្បងអំពីអក្ខតាពនេះ នឹងទៅកើត
 ក្នុងទីណាអេះ ។ ព្រោះហេតុនោះសត្វគប្បីសិក្សាក្នុងសាសនានេះ

សុត្តនិបាតេ បតុត្តស្ស អនិករវិទូស្ស ខុតិយំ គុហនិកសុត្តំ
 យំ កិញ្ចំ ជញ្ញា វិសមន្តំ លោកេ
 ន តស្ស ហេតុ វិសមំ ចរេយ្យ
 អប្បញ្ញំ តំ ជីវិតមាហុ ជីវា ។
 បស្សាមិ លោកេ បរិដន្ទមាណំ
 បដំ ឥមំ តណ្ហាគតំ(១) ករេស្ស
 ហីនា នវា មច្ចុមុខេ លបន្តិ
 អវិតតណ្ហាសេ កវករេស្ស ។
 មមាយតេ បស្សថ ដន្ទមាណេ
 មច្ឆេ អប្បនកេ ទីណាសោតេ
 ឯតម្បិ ទិស្វា អមហោ ចរេយ្យ
 ករេស្ស អាសត្តិមក្កុញ្ញមាណោ ។
 ឧភោស្ស អន្តេស្ស វិនេយ្យ ធន្តំ
 ដស្សំ បរិញ្ញាយ អនាទុតិទ្វោ
 យនត្តករហី តនក្កុញ្ញមាណោ(២)
 ន លិម្បតិ ទិដ្ឋសុតេស្ស ជីវា ។

១ ឧ.ម. តណ្ហាគតំ ។ ២ ម ព្រុញ្ញមាណោ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ គុណដ្ឋកថ្តសូត្រ ទី ២

អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងនូវកម្មនីមួយៗ ថាជាកម្មមិនរាបទាមក្នុងលោក មិន
 គប្បីប្រព្រឹត្តធម៌មិនរាបទាម ព្រោះហេតុនៃកម្មនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំង
 ឡាយតែងពោលនូវជីវិតនោះ ថាជារបស់មានប្រមាណតិចៗ តថា-
 គតយើងទ្រទ្រង់ពួកសត្វនេះដែលកំពុងអន្ទះអន្ទែងក្នុងលោក លុះក្នុង
 អំណាចតណ្ហាក្នុងភពទាំងឡាយ ពួកជនអ្នកថោកថយ មិនប្រាស
 ចាកតណ្ហា ក្នុងភពតូចភពធំទាំងឡាយ រមែងខ្សឹកខ្សួលក្នុងមាត់
 នៃមច្ចុ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលពួកសត្វកំពុងអន្ទះអន្ទែងក្នុងភព
 ជាកំណាត់ ដូចជាមច្ចុជាតិដែលកំពុងអន្ទះអន្ទែង ក្នុងទីមានទឹកតិច
 មានខ្សែទឹករឹងអស់ហើយ អ្នកប្រាជ្ញមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ លុះ
 ឃើញពោសនុះហើយ មិនគប្បីសន្សំនូវតណ្ហាគ្រឿងជាប់ចំពាក់
 ក្នុងភពហើយគ្រាប់ទៅ ។ អ្នកប្រាជ្ញកំណត់ដឹងនូវផស្សៈ ហើយលះ
 បង់នូវឆន្ទរាគៈ ក្នុងផស្សៈ ទាំងពីរប្រការគឺ ផស្សៈដែលកើត
 ហើយនឹងហេតុដែលនាំឲ្យកើតផស្សៈដ៏លាមក មិនជាប់ចំពាក់(ក្នុង
 ផស្សៈទាំងនោះ) អ្នកប្រាជ្ញមិនតិះដៀលអាត្មាឯងដោយកម្មណា មិន
 ធ្វើនូវកម្មនោះ មិនជាប់នៅក្នុងអារម្មណ៍ដែលបានឃើញបានឮ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិពោ
 សញ្ញំ បរញ្ញា វិភយេយ្យ ឱយំ
 បរត្តហេសុ មុនំ នោបលំតោ
 អត្តទ្បសលោ ចរមប្បមតោ
 ណសីសតិ លោកមិមំ បរញ្ញាតិ ។
 គុហនិកសុត្តំ ទុតិយំ ។

តិច្ឆិយំ ទុដិជិកសុត្តំ
 ៧៧ ១១

(៧៧) វទនំ វេ ទុដ្ឋមនាថិ ឯកេ
 អថោថិ វេ សច្ចមនា វទនំ
 វទញ្ច ជាតំ មុនំ នោ ទុបេតិ
 តស្មា មុនំ នត្តំ ខំលោ កុហិត្តំ ។
 សកញ្ញំ និដ្ឋំ កថមច្ចយេយ្យ
 ធម្មានុនិតោ វុច្ឆយា និវិដ្ឋោ
 សយំ សមត្តានំ បក្កុញ្ចមាថោ
 យថា ហិ ជានេយ្យ តថា វទេយ្យ ។
 យោ អត្តនោ សីលវតានំ ជន្ត
 អនានុប្បដ្ឋោ ច បរេស ចារា(១)

១ ម- អនុប្បដ្ឋោ ច បរេស ចារា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

អ្នកប្រាជ្ញកំណត់ដឹងនូវតាមសញ្ញា ហើយឆ្លងចាកអន្ទង់ មានចិត្ត
 មិនជាប់ចំពាក់ ក្នុងបរិគ្គហធម៌ គឺតណ្ហានឹងទិដ្ឋិព្យាយាមឡើយ
 ដកចោលនូវសរ គឺភតាទិក្ខុលេស មិនមានសេចក្តីប្រមាទគ្រាប់
 ទៅ ពុំដឹងមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងលោកនេះ នឹងលោកខាងមុខ ។
 ចប់ ពុហន្តិកសូត្រ ទី ២ ។

ទូដិជិកសូត្រ ទី ៣

(៧៧) ភិក្ខុយ្យត្ថក មានចិត្តប្រទូស្ត ពោលគំរះជៀល (ព្រះមាន
 ព្រះភាគនឹងកិក្ខុសង្ឃ) មិនតែប៉ុណ្ណោះ ភិក្ខុយ្យត្ថកទៀតដែលមាន
 សេចក្តីសំគាល់ថាមិនកំពោលគំរះជៀលដែរ ឯអាក្កាសវាទដែល
 កើតហើយមិនចូលទៅដល់ព្រះមុនី ព្រោះហេតុនោះ ត្រូវដឹងថាព្រះ
 មុនីមិនមានសសរឡើយ គឺភតាទិក្ខុលេស ក្នុងសន្តានតិចតួចសោះ
 ឡើយ ។ បុគ្គលកន្លងនូវទិដ្ឋិរបស់ខ្លួនដូចម្តេចបាន បុគ្គលត្រូវឆន្ទៈ
 ដឹកនាំហើយ តាំងនៅមាំហើយតាមគាប់ចិត្ត ធ្វើនូវទិដ្ឋិឲ្យពេញដោយ
 ខ្លួនឯងដឹង យ៉ាងណាពោលយ៉ាងនោះ ។ សត្វណាគេមិនទាន់សាក
 សួរ ស្រាប់តែសំដែងប្រាប់នូវសីលនឹងវត្តរបស់ខ្លួន ដល់ជនដទៃ

សុត្តនិបាតេ បគុត្តស្ស អដ្ឋិកវគ្គស្ស តតិយំ ទុដ្ឋិកសុត្តំ

អនិយមន្តិ(១) កុសលា វាណាហុ

យោ អាតុមាណំ សយមេវ ចារា ។

សន្តោ ច ភិក្ខុ អភិណិព្វតន្តោ

វតិហន្តិ សីលេសុ អកតុមាណោ

វាណិយមន្តិ កុសលា វន្តិ

យស្សស្សនា នត្តំ កុហិត្តំ លោកេ ។

បកប្បិតា សង្កតា យស្ស ធម្មា

បុរាណតា សន្តិ អវិវាទា(២)

យនត្តនិ បស្សតិ អាណិសិសំ

តំ និស្សិតោ កុប្បបដិច្ច សន្តិ ។

ទិដ្ឋិនិវេសា ន ហិ ស្វាតិវត្តា

ធម្មេសុ និច្ឆេយ្យ សមុត្តហិតំ

វាណា នហោ វេសុ និវេសនេសុ

និវស្សិតិ អាទិយតិច្ច ធម្មំ ។

១ ប. អនិយមន្តិ ។ ២ ប. អវិវាទា ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ ទុដ្ឋនិកាយ្យ ទី ៣

សត្វណាពោលសរសើរខ្លួនដោយខ្លួនឯង អ្នកល្ងាសវៃទាំងឡាយ
ពោលនូវវាទះរបស់សត្វនោះ ថាជាធម៌មិនប្រសើរឡើយ ។ មួយ
ទៀត ភិក្ខុអ្នកស្ងប់ម្លប់ហើយ មានខ្លួនរលត់ហើយ មិនពោលអ្នក
ព្រោះសីល (ទប់ខ្លួន) ថាអាត្មាអញមានសីល ដូច្នោះៗឬមួយធម៌ជា
ចំហាយគឺវាទិក្ខុលេស ក្នុងលោកនីមួយៗ មិនមានដល់ភិក្ខុណា
អ្នកល្ងាសវៃទាំងឡាយ ពោលនូវការមិនពោលអ្នក របស់ភិក្ខុនោះ
ថាជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ។ ធម៌គឺទិដ្ឋិ ៦២ ដែលបច្ច័យកំណត់តាក់
តែងធ្វើខាងមុខ មិនផ្លូវផងមានដល់សត្វណាមួយ (ជាទិដ្ឋិគតិកៈ)
បុគ្គលនោះ ឃើញអាទិសង្ស្រណា ក្នុងខ្លួន ក៏អាស្រ័យអាទិសង្ស្រ
នោះ នឹងកុប្បបដិច្ចសន្តិទិដ្ឋិ(១) ។ សេចក្តីប្រកាន់ទិដ្ឋិ គឺសត្វ
មិនរិយប្រព្រឹត្តកន្លងបាន ព្រោះចូលចិត្តនូវទិដ្ឋិដែលខ្លួនប្រកាន់
ហើយ ក្នុងទិដ្ឋិធម៌ ៦២ ព្រោះហេតុនោះ ជនលោសំចោលខ្លះ
កាន់យកខ្លះ នូវធម៌គឺទិដ្ឋិ ក្នុងការប្រកាន់យកនូវទិដ្ឋិទាំងនោះ ។

១ ទិដ្ឋិ បានដល់កិរិយាចំពើក ការអាស្រ័យហើយពើកឡើង កិរិយាស្ងប់ដោយការសន្មតិ ។
អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយោ

គោនស្ស ហិ នត្ថិ^(១) កុហិត្ថំ លោកេ
 បកប្បិតា ទិដ្ឋិ ភវកថេស្ស
 មាយេត្ថ មនេត្ថ បហាយ គោតោ
 ស កេន កច្ឆយ្យ អន្ធចបយោ សោ ។
 ឧបយោ ហិ ធម្មេស្ស ឧបេតិ វាទិ
 អន្ធចបយំ កេន កថំ វេទេយ្យ
 អត្ថំ នវត្ថំ^(២) ន ហិ កស្ស អត្ថំ
 អនោសំ សោ ទិដ្ឋិមិទេវ សត្វន្តិ^(៣) ។

ទុដ្ឋន្តសុត្តំ គតិយំ ។

បិដកំ សុទ្ធិនិកសុតិ

(៧៨) បស្សាមិ សុទ្ធិំ បរមំ អរោកំ
 ទិដ្ឋេន សំសុទ្ធិំ នវស្ស ហោតិ
 ឯវកំជាទំ^(៤) បរមន្តំ ញត្វា
 សុទ្ធាន្ធចបស្សិបំ បច្ចេតិ ញាលាំ ។

១ ប. កេនស្សតិ នត្ថិតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អន្តំ និវត្តំ ។ ៣ ខ. ម. សត្វាតិ ។
 ៤ ខ. ឯវាវិជាទំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះអរហន្តក្នុងលោក មិនមានទិដ្ឋិដែលបុគ្គលកំណត់ ក្នុងភពតូច
ភពធំ ក្នុងលោកតិចតួចឡើយ ព្រះអរហន្តនោះលះបង់មាយាផង
មានផង គប្បីទៅដោយគតិវិសេសដូចម្តេច ព្រះអរហន្តនោះ
មិនផ្អែកផ្អិតនូវតណ្ហានឹងទិដ្ឋិទៀតទេ ។ ព្រោះបុគ្គលអ្នកផ្អែកផ្អិត
នូវតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ តែងចូលទៅជិតកាន់វារៈ ក្នុងទិដ្ឋិធម៌ទាំងឡាយ
បុគ្គលគប្បីពោលទោស ចំពោះបុគ្គល អ្នកមិនផ្អែកផ្អិតនូវតណ្ហានឹង
ទិដ្ឋិ ដោយរាតាទិទោស ដូចម្តេចបាទ ឯអត្តទិដ្ឋិនឹងទេច្ចេទទិដ្ឋិ
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានឡើយ ព្រះអរហន្តនោះកំចាត់បង់
ហើយនូវទិដ្ឋិទាំងអស់ ក្នុងលោក ។

ចប់ ទុដ្ឋនិកសូត្រ ទី ៣ ។

សុទ្ធដ្យាយាមសូត្រ ទី ៤

(៧៨) ជនពាលតែងដឹងថា អាត្មាអញឃើញ (នូវរូប) ស្អាតប្រសើរ
មិនមានរោគ ការស្អាត តែងមានដល់សត្វ ដោយរូបដែល
ឃើញហើយ ការដឹងយ៉ាងនេះថា ប្រសើរដូច្នោះ ហើយជាអ្នក
ពិចារណាឃើញរឿយៗ ថាស្អាត រមែងជឿថា ជាញាណ ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋិកវគ្គស្ស ចតុត្ថំ សុទ្ធអដ្ឋិកសុត្តំ

ទិដ្ឋេន ចេ សុទ្ធិំ នវស្សំ ហោតិ
 ញាលោន វា សោ បដហាតិ ទុក្ខំ
 អតោន សោ សុដ្ឋតិ សោបដិកោ
 ទិដ្ឋំ ហិ នំ ចាវ តថា វនានំ ។
 ន ព្រាហ្មណោ អតោតោ សុទ្ធិមាហា
 ទិដ្ឋេ សុតេ សីលវតេ មុតេ វា
 មុតោ ច ចាបេ ច អន្ធបលិតោ
 អត្តញ្ចហោ(១) ន វេន បកុត្តមាដោ ។
 មុវមំ បហាយ អបំ សីតាសេ
 ឯជាទុតា តេ ន តវន្តិ(២) សន្តិ
 តេ ទុក្ខហាយន្តិ នវស្សជន្តិ(៣)
 កបិវ សាទំ បមុទំ កហាយ(៤) ។
 សយំ សមាទាយ វតានំ ជន្តិ

១ បី. អត្តញ្ចហោ ។ ២ ប. ពេ កវន្តិ ។ ៣ ប. និស្សជន្តិ ។ ៤ ខ. បមុញំ គហាយ ។
 បី. បមុញំ គហាយ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ សុខុដ្ឋិកសូត្រ ទី ៤

ប្រសិនបើការស្អាត មានដល់សត្វព្រោះរូបដែលឃើញហើយមែន
 សត្វនោះគង់នឹងលះបង់នូវកងទុក្ខ ដោយញ្ញាណបាន ឬសត្វដែល
 ប្រកបដោយឧបធិនោះ គង់នឹងស្អាតដោយមគ្គមិនស្អាតដោយគុណ
 ដទៃ ព្រោះទិដ្ឋិ រមែងប្រាប់បុគ្គលអ្នកមានទិដ្ឋិនោះ កាលពោល
 យ៉ាងនោះ ។ វិណាសវិញ្ញាណ មិនពោលសរសើរនូវការស្អាត
 ត្រង់ការម្មណ៍ដែលបានឃើញបានឮបានប៉ះពាល់ ឬត្រង់សីលនឹង
 វត្ថុជាងអរិយមគ្គញ្ញាណទេ (លោក) មិនប្រឡាក់នឹងបុណ្យបាប
 លះបង់នូវវេសចក្កិយលំហែង ខ្លួនមានធ្វើនូវកម្មកងលោកនេះ ។ ពួកអ្នក
 សុខុដ្ឋិកៈ អ្នកលុះកងវិណាចតណ្ហា លះបង់នូវលទ្ធិមុនហើយ
 អាស្រ័យនូវលទ្ធិខាងក្រោយទៀត ពួកសុខុដ្ឋិកៈនោះ រមែងត្រួត
 នូវកិលេសគ្រឿងជាប់មិនរួចឡើយ សុខុដ្ឋិកៈទាំងនោះ តែងកាន់
 យកខ្លះ លះចោលវិញខ្លះ ដូចពានរចាប់យកមែកឈើដែលនៅ
 ចំពោះមុខ ។ សត្វកាន់យកនូវវត្ថុទាំងឡាយ ដោយខ្លួនឯង

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ខុទ្ទាវចំ កច្ឆតិ សព្វាតតោ
ឃ

វិន្ទា ច វេទេហំ សមេច្ឆ ធម្មំ

ន ខុទ្ទាវចំ កច្ឆតិ ភ្ជាប់សោ ។
ឃ

ស សព្វធម្មេសុ វិសេនិកតោ

យំ តតិញ្ចំ ធម្មំ វ សុតំ មុតំ វ

តមេវ ទស្សំ វិនិ ចរន្តិ

កេនិច លោកស្មី វិកប្បយេយ្យ ។

ន កប្បយេន្តំ ន បុក្ខកោន្តំ^(១)

អច្ឆន្តសុទ្ធិតំ ន តេ វទន្តំ

អាណានកន្តំ កនិតំ វិសដ្ឋ

អាសំ ន ក្បព្វន្តំ តុហិញ្ចំ លោកេ ។

សីមាតតោ^(២) ព្រាហ្មណោ តស្ស ទត្តិ

ញត្វា វ ធិស្វា វ សមុត្តហិតំ

១ ខ. ប. បុព្វកោន្តំ ។ ២ ប. សមាសិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ជាសត្វជាប់លីកក្នុងតាមសញ្ញាហើយ តែងទៅគប់រកគ្រូខ្ពស់នឹង
 ទាប អ្នកប្រាជ្ញមានបញ្ញាក្រាស់ដូចដែនដី ក្រាស់ដីនាំឲ្យសត្វធម៌
 ដោយវេទ គឺមគ្គកណ្តាទាំង ៤ មិនបានទៅគប់រកគ្រូខ្ពស់នឹងទាប
 ឡើយ ។ អ្នកប្រាជ្ញនោះ កំចាត់បង់ហារសេនាហើយ បិតនៅ
 នឹងខ្លួន ក្នុងការម្ស៊ីទាំងពួង ទោះការម្ស៊ីដែលឃើញ ដែលឮ
 ដែលប៉ះពាល់ណាមួយក្តី(អ្នកណាមួយ) គប្បីកំណត់ឲ្យអ្នកប្រាជ្ញអ្នក
 ឃើញ (ដំបូរសុទ្ធ) មានគ្រឿងប្រក់គឺកិលេសបើកហើយនោះឯង
 ដោយគ្រឿងកំណត់ណាក្នុងលោកបាន ។ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
 បែបនោះមិនកំណត់ មិនធ្វើតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ឲ្យជាប្រធាន ទាំងមិន
 ពោលសរសើរឲ្យទិដ្ឋិ ថាជារបស់ស្អាតមត់ចត់ទេ តែងផ្តាច់ពោល
 ឲ្យចំណងគឺសេចក្តីប្រកាន់ ដែលចងក្នុងចិត្តសន្តាន របស់ខ្លួន
 តែងមិនធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងសន្តានឯណាមួយក្នុងលោកទេ ។
 (អ្នកប្រាជ្ញនោះ) ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យទ្រេតដែន (កិលេស) បន្ទាត់
 បង់បាប លោកមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ព្រោះជ្រាប ព្រោះឃើញទេ

សុត្តនិបាតេ បុគ្គលស្ស អដ្ឋិកវិគ្គស្ស បញ្ចមំ បរមដ្ឋិកសុត្តំ

ន វា កកា កី ន វិ វា កកា ត្រោ

តស្សីធំ នត្តិ បរមត្ថហិតន្តិ ។

សុទ្ធដ្ឋិកសុត្តំ បុគ្គលំ ។

បញ្ចមំ បរមដ្ឋិកសុត្តំ

(៧៧) បរមន្តំ ទិដ្ឋិសុ បរិព្វសារោ

យទុត្តរំ កករតេ ជន្មំ លោកេ

ហិតន្តិ អរោ តតោ សព្វមាហា

តស្មា វិវាទានំ អរិតវត្តោ ។

យទុត្តនំ បស្សិតំ អាទិសំសំ

ទិដ្ឋេ សុតេ សីលព្វតេ មុតេ វា

តនេវំ សោ តត្ថ សមុត្តហាយ

និហិតនោ បស្សិតំ សព្វមញ្ញំ ។

តំ វា បំ កន្តិ តុសលា វទន្តិ

យំ ទិស្សិតោ បស្សិតំ ហិតមញ្ញំ

តស្មា ហំ ទិដ្ឋំ វំ សុតំ មុតំ វា

សីលព្វតំ ភិក្ខុ ន ទិស្សយេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក អដ្ឋកថា ទី ៤ បរមដ្ឋិតសូត្រ ទី ៥

លោកមិនត្រេកអរក្នុងកាយវាគ មិនរីករាយក្នុងរូបគពនឹងអរូបគព
អ្នកប្រាជ្ញនោះ មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ថា នេះជាបស់ប្រសើរ
ក្នុងលោកនេះឡើយ ។

ចប់ សុត្តន្តបិដក ទី ៤ ។

បរមដ្ឋិតសូត្រ ទី ៥

(៧៧) សត្វនៅត្រាំក្នុងទិដ្ឋិតាំងឡាយថា នេះប្រសើរ កែង
លើក (គោរព) គ្រូណាថា វិសេសផុតក្នុងលោក បានពោលបង្ហាត់
ពួកគ្រូទាំងអស់ដទៃពីគ្រូខ្លួននោះថា ថោកថាប ព្រោះហេតុ
នោះ បានជាសត្វប្រព្រឹត្តកន្លងនូវវិវាទទាំងឡាយមិនរួច ។ សត្វ
ឃើញនូវអានិសង្សណា ក្នុងខ្លួន ត្រង់អារម្មណ៍ដែលបានឃើញ
បានឮ បានប៉ះពាល់ ឬត្រង់សីលនឹងរឹត សត្វនោះប្រកាន់ភ្ជាប់នូវ
អានិសង្សនោះ ក្នុងសកាយទិដ្ឋិនោះ ហើយឃើញនូវគ្រូដទៃទាំង
អស់ថាថោកថយ ។ សត្វអាស្រ័យគ្រូរបស់ខ្លួន ហើយឃើញគ្រូដទៃ
ថា ថោកថយ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ពោលនូវការឃើញនោះថាជា
ចំណង់ពិត ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុមិនគប្បីអាស្រ័យអារម្មណ៍
ដែលបានឃើញ បានឮ បានប៉ះពាល់ ឬសីលនឹងរឹតឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ទិដ្ឋិម្បំ លោកស្មី ន កប្បយេយ្យ
 ញាលោន វា សីលវិតេន វាបិ
 សមោតិ អន្តានមទ្ធិបនេយ្យ
 ហីនោ ន មពោថ វិសេសិ វាបិ ។
 អន្តំ បហាយ អនុចាទិយាលោ
 ញាលោបិ សោ ទិស្សយំ លោ ករោតិ
 ស វេ វិយត្តេសុ ន វត្តសារី
 ទិដ្ឋិម្បំ សោ ន បច្ឆេតិ កិញ្ចំ ។
 យស្សកយន្តេ បណីដិធ នត្តិ
 កវកវាយ វេធ វា ហ្មំ វា
 ទិវេសនា យស្ស ន សន្តិ កេចិ
 ធម្មេសុ ទិច្ឆេយ្យ សមុត្តហំតិ
 តស្សីធ ទិដ្ឋេវ សុតេ ធុតេ វា
 បកប្បតា នត្តិ អទ្ធិបិ សញ្ញា

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

ភិក្ខុមិនគប្បីធ្វើទិដ្ឋិឲ្យកើតឡើងក្នុងលោក ដោយញ្ញាណឬដោយ
សីលនឹងវត្ថុទេ មិនគប្បីប្រៀបធៀបខ្លួនថា អាត្មាអញជាអ្នកស្មើ
(នឹងគេ)ទេ មិនគប្បីសំគាល់ខ្លួនថា អាត្មាអញជាអ្នកថេរកថយទេ
ឬថាអាត្មាអញជាអ្នកវិសេសជាងគេទេ ។ កាលភិក្ខុនោះលះបង់នូវ
អត្តទិដ្ឋិហើយ មិនប្រកាន់បំរើ ទាំងមិនសន្សំនូវនិស្ស័យ ក្នុងញ្ញាណ
កាលបើសត្វបែកផ្សេងគ្នា ភិក្ខុនោះក៏មិនប្រព្រឹត្តជាពួក ភិក្ខុនោះ
មិនត្រឡប់មកកាន់ទិដ្ឋិនិមួយទេ ។ ព្រះវិណាស្រពណា មិនមាន
គណ្ណា ដើម្បីនឹងកើតឡើយ ។ ក្នុងលោកនេះ ឬលោកខាងមុខ
ត្រង់ទីបំផុតទាំងពីរ^(១) ទៀតទេ ព្រះវិណាស្រពណា មិនមានទី
អាស្រ័យនៅនីមួយៗឡើយ ព្រះវិណាស្រពនោះ(មិនមាន)សេចក្តី
ប្រកាន់ ព្រោះតិចារណាយើង ក្នុងពួកទិដ្ឋិមិទាំងឡាយ សូម្បី
សញ្ញាតិចតួច ដែលកំណត់ក្នុងការម្សុណ៍ បានឃើញ បានឮ
បានប៉ះកាល់ក្នុងលោកនេះ របស់ព្រះវិណាស្រពនោះក៏មិនមានឡើយ

១ ទីបំផុតខាងលើមគណ្ណា មាននិស្ស័យជាដើម ទីបំផុតខាងក្រោមគណ្ណាធិន្ទយាមន ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាតេ បុព្វសុត្តន្ត អដ្ឋវគ្គសុត្តន្ត ធម្មំ ជិវសុត្តំ

តំ ព្រាហ្មណំ ទិដ្ឋិមទាទិយា ទំ
 កេនីធ លោកស្មី វិកប្បយេយ្យ ។
 ន កប្បយន្តំ ន បុរេក្ខ័យេន្តំ
 ធម្មាបិ តេសំ ន បដិច្ចតាសេ
 ន ព្រាហ្មណោ សំលាភេន នេយ្យោ
 ចារំ គតោ ន បច្ចេតិ តាទីតិ ។

បរមដ្ឋិកសុត្តំ បញ្ចមំ ។

ធម្មំ ជិវសុត្តំ

(១០០) អប្បំ វត ជីវិតំ វេទំ ឡិវំ វស្សសតាបិ មិយ្យតិ
 សចេបិ^(១) អតិច្ច ជីវិតំ អថោ សោ ជវសាបិ មិយ្យតិ ។
 សោចន្តំ ជនា មហាយតេ ន ហិ សន្តំ ទិទ្ធា បរិគ្គហា
 វិណាកាវសន្តមេវិទំ ឥតិ ទិស្សា នាតាវហាវសេ ។

១ ខ. យោ លេបិ ។ ម. ណេ លេបិ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ ជិវាសូត្រ ទី ៦

បុគ្គលណា គប្បីកំណត់នូវវិណាសវ្រោហ្មណ៍នោះ អ្នកមិនប្រកាន់
 នូវទិដ្ឋិដោយសេចក្តីកំណត់ ដូចម្តេច ក្នុងលោកនេះបាន ។ ព្រះ
 វិណាស្រពទាំងឡាយមិនកំណត់ មិនធ្វើត ហ្នានឹងទិដ្ឋិឲ្យជាប្រធាន
 ទេ ធម៌ទាំងឡាយគឺទិដ្ឋិមិនបិទបាំង (បញ្ញា) របស់ព្រះវិណាស្រព
 ទាំងអម្បាលនោះបានឡើយ ព្រះវិណាសវ្រោហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅតាមសីលនឹងវិត (ដទៃ) ទេ បានដល់ត្រើយគឺព្រះនិព្វាន មាន
 សភាពជាតាទិបុគ្គល មិនត្រឡប់មកកាន់ភព (ថ្មី) ទៀតឡើយ ។

ចប់ បរមដ្ឋកថាសូត្រទី ៥ ។

ជិវាសូត្រ ទី ៦

(១០០) ជីវិតនេះមានប្រមាណតិចហ្ន៎ សត្វតែងស្លាប់ថយអំពី
 ១០០ ឆ្នាំ ប្រសិនបើរបស់ហួសពី ១០០ ឆ្នាំ សត្វនោះនឹងស្លាប់
 ដោយជពជាប្រាកដ ។ ជនទាំងឡាយតែងសោក ព្រោះវត្ថុដែល
 ប្រកាន់ថា របស់យើង សេចក្តីប្រកាន់ជារបស់ទៀងទាត់មិនមាន
 ឡើយ ជីវិតនេះមានការព្រាត់ព្រាសចាករបស់ដែលមានជាធម្មតា
 អ្នកប្រាជ្ញលុះឃើញដូច្នោះហើយ រមែងមិននៅគ្រប់គ្រងផ្ទះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

មរណានិច្ចំ តំ បរិយ្យាតំ យំ បុរិសោ មមយេនន្តិ^(១)មត្តាតិ
 ឯតម្បី^(២)វិទិត្តា បណ្ឌិតោ ន មមត្តាយ នបេថ មាមកោ ។
 សុបិនេន យថាបិ សន្តតំ បដិពុទ្ធា បុរិសោ ន បស្សតិ
 ឯវម្បី បិយាយតំ ជនំ បេតំ កាលកតំ ន បស្សតិ ។
 ទិដ្ឋាបិ សុតាបិ តេ ជនា យេសំ ឆាមមិទំ បវុច្ចតិ
 ឆាមមេវាសិស្សតិ អក្ខេយ្យំ បេតស្ស ជន្តោ ។
 សោកបរិទេវមច្ឆំ ន ជហន្តិ តិទ្ធា មមាយិតេ
 តស្មា មុនយោ បវត្តហំ ហិត្តា អចរិសុ ខេមនស្សនោ ។
 បដិលីនចរស្ស ភិក្ខុនោ កជមា នស្ស វិវិដ្តមាសនំ^(៣)
 សាមត្តយេ មាហុ តស្សតំ យោ អត្តានំ កវិនេ ន នស្សយេ ។

១ ឃ. បាយត្តិ ។ ២ ខ. ឯវម្បី ។ ៣ ខ. វិវិដ្តមាសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុរសសំគាល់របស់ណា ថា នេះជារបស់អញ វេមនិលៈរបស់នោះ
 ដោយមរណៈ ឯអ្នកប្រាជ្ញរាប់គោនព្រះភេទត្រឹម ជ្រាបច្បាស់នូវ
 គោសន្តិៈ ហើយមិនបង្កើន (ចិត្ត) ទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រកាន់ថា
 របស់យើងឡើយ ។ បុរសអ្នកភ្ញាក់ (តឹងដេក) វេមនិមិនឃើញបុ-
 រម្មណ៍ជាដើមដែលមកជួបប្រទះ ដោយយល់សប្តិ យ៉ាងណាមិញ
 បុគ្គល មិនឃើញជនជាទីស្រឡាញ់ ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកាន់
 លោកខាងមុខ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ជនទាំងនោះដែលគេឃើញ
 ហើយ ឮហើយ គេតែងហៅឈ្មោះ កាលលះលោកនេះទៅ
 នៅសល់តែឈ្មោះសម្រាប់ហៅប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកសត្វមានសេចក្តី
 លោភ តែងមិនលះបង់ នូវសេចក្តីសោកខ្សឹកខ្សួលនឹងសេចក្តី
 កំណាញ់ ក្នុងវត្ថុដែលជាទីរាប់គោនបានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 ប្រាជ្ញទាំងឡាយដែលឃើញព្រះនិព្វានថាជាទីរក្សមហើយ វេមនិលៈ
 បង់សេចក្តីប្រកាន់បាន ។ ភិក្ខុណា មិនសំដែងខ្លួនក្នុងភព(ថ្មីទៀត)
 អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយហៅអំពីនោះ របស់ភិក្ខុនោះ អ្នកប្រព្រឹត្ត
 រូញរា អ្នកភប់ប្រសព្វអាសនៈស្ងាត់ ថាជាសភាពសមម្យហើយ ។

សុត្តនិបាតេ ចកុត្តស្ស អដ្ឋិការិក្កស្ស ធម្មំ ជិវាសុត្តំ

សព្វត្ថម្មំ អនិស្សតោ ន បិយេ កុព្វតំ នោបិ អកកប្បយិ

តស្មី បរិទេវមច្ឆរំ បណ្ណោ វារិ យថា ន លិម្បតំ ។

ឧទកតំ យថាបិ ទោត្តរេ បទុមេ វារិ យថា ន លិម្បតំ

ឃរំ មុនិ នោ បលិម្បតំ យទិទំ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតេសុ វា ។

នោនោ ន ហិ តេន មពាតំ យទិទំ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតេសុ វា

នាញោ ន វិសុទ្ធិមច្ឆតំ ន ហិ សោ វជ្ជតំ នោ វិជ្ជតតំ ។
ជិវាសុត្តំ ធម្មំ ។

សត្តិមំ តិស្សមេត្តេយ្យសុត្តំ

(១០១) មេដុនមនុយុត្តស្ស (ឥន្ទាយស្មា តិស្សមេត្តេយ្យោ)

វិយាតំ ព្រហ្មា មារិស

សុត្តនិបាត អដ្ឋិកវគ្គ ទី ៤ តិស្សមេត្តេយ្យសូត្រ ទី ៧

អ្នកប្រាជ្ញមិនបានអាស្រ័យ ក្នុងអាយតនៈទាំងអស់ឡើយ មិនធ្វើ
 សត្វនឹងសង្ខារឲ្យជាទីស្រឡាញ់ ទាំងមិនធ្វើសត្វនឹងសង្ខារឲ្យមិន
 ជាទីស្រឡាញ់ សេចក្តីខ្សឹកខ្សួលនឹងសេចក្តីកំណាញ់ មិនជាប់
 ក្នុងសន្តាន របស់ព្រះវិណាស្រពនោះ ដូចទឹកមិនប្រឡាក់លើ
 ស្លឹកឈូកដូច្នោះដែរ ។ ដំណក់ទឹកមិនដក់នៅលើស្លឹកឈូក ដូច
 ម្តេចក្តី ទឹកមិនទទឹកនាដំណក់ឈូកដូចម្តេចក្តី អ្នកប្រាជ្ញមិនជាប់នៅក្នុង
 ការម្នាញ់នីមួយៗ សូម្បីការម្នាញ់បានឃើញ បានប៉ះពាល់ ក៏ដូច្នោះ
 ដែរ ។ មួយទៀត ព្រះអរហន្តមិនសំគាល់ក្នុងការម្នាញ់នីមួយៗ សូម្បី
 ការម្នាញ់ដែលឃើញ ដែលឮ ដែលប៉ះពាល់ ដោយវត្ថុនោះៗ ឡើយ
 ទាំងមិនប្រាថ្នាការស្អាតដោយវត្ថុដទៃទេ ព្រោះព្រះអរហន្តនោះមិន
 គ្រេកគ្រហាល មិនប្រាសតម្រេក (ដូចកល្យាណបុប្ផជននឹងសេក្ខៈ)។

ចប់ ជណ្ឌសូត្រ ទី ៦ ។

តិស្សមេត្តេយ្យសូត្រ ទី ៧

(១០១) ព្រះតិស្សមេត្តេយ្យ ដ៏មានអាយុ (អារាជនាថា)
 ចតុព្រះព្រះអង្គ និរទុក្ខ សូមព្រះអង្គ សំដែងសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបមេបុគ្គលឡើយ ។ យើងខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សុត្តានំ តវ សាសនំ វិវេកេ សិទ្ធិស្ស្សមសេ ។

មេដុនមនុយុត្តស្ស (មេត្តេយ្យានិ កកវំ)

ឫស្សតេ វាបិ សាសនំ

មិត្តា ច បដិបន្តតិ ឯតិ តស្មី អនាវយំ ។

ឯកោ ឫព្វេ ចរិតានំ មេដុនំ យោ និសេវតិ

យានំ កន្តិវំ នំ លោកេ ហីនមហុ ឫដុន្តំ ។

យសោ តិទ្ធិ ច យា ឫព្វេ ហាយតេ វាបិ តស្ស សា

ឯតម្បិ ទិស្វា សិក្ខេថ មេដុនំ វិប្បហាតថេ ។

សន្តប្ប្បហិ បរេតោ សោ តតលោ វិយ យាយតិ

សុត្តា បរេសំ និក្សេសំ មន្តិ ហោតិ តថាវិទោ ។

អថ សត្តានំ ករុតេ បរវនេហិ ចោទិតោ

ឯស ខុស្ស មហាកេណោ មោសវន្តិ បកាហតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

បានស្តាប់ពាក្យប្រដៅព្រះអង្គហើយ នឹងសិក្សានូវវិវេកទាំងឡាយ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្ចាស់មេត្តេយ្យ) បុគ្គល
 អ្នកប្រកបមេចុនរឿយ ។ រមែងភ្លេចពាក្យប្រដៅផង ប្រតិបត្តិខុស
 ផង ការប្រព្រឹត្តិខុសនេះ ជាអំពើមិនប្រសើរចំពោះបុគ្គលនោះទេ ។
 បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តិម្នាក់ឯង គឺទ្រង់គេទប់ពូជិតក្នុងកាលពីមុន (លុះ
 ខាងក្រោយ) ត្រឡប់សេពមេចុនធម្មវិញ អ្នកប្រាជ្ញហៅបុគ្គលនោះ
 ថាជាបុថុជន អ្នកថោកថយក្នុងលោក ដូចជាយានល្បឿនទៅ
 ដូច្នោះឯង ។ យសនឹងសេចក្តីសរសើរណាក្នុងកាលពីមុន យសនឹង
 សេចក្តីសរសើរនោះ របស់បុគ្គលនោះរមែងសាបសូន្យទៅ បុគ្គល
 ឃើញការចំរើននឹងការសាបសូន្យយសសរសើរនេះហើយ គប្បី
 សិក្សាដើម្បីលះបង់ ខ្ញុំមេចុនធម្មចេញ ។ បុគ្គលនោះត្រូវបង្កើត
 ទាំងឡាយគ្របសង្កត់ហើយ រមែងជ្រប់ទៅ ដូចមនុស្សកំព្រា
 បុគ្គលបែបនោះ ពួកពាក្យជនដទៃហើយ រមែងអៀនខ្មាស ។
 មួយទៀត បុគ្គលនោះត្រូវវេទះអ្នកដទៃជាសំភ្លើងហើយ រមែងធ្វើ
 ភ្លើងសស្រ្តាគឺមុសាវេទ សេចក្តីសំញាំងនោះឯង របស់
 បុគ្គលនោះ រមែងធ្លាក់ចុះកាន់មុសាវេទ ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋិកវិគ្គស្ស អដ្ឋិមំ បស្សសុត្តំ

បណ្ឌិតោតិ សមណោ	ឯកចរិយំ អនិច្ចតោ
អថាថំ មេតុនេ យុត្តោ	មន្ទោវំ បរិភិស្សតិ ។
ឯតមាដីនំ ញត្វា	មុនិ បុព្វាបរេ វេទ
ឯកចរិយំ ទុទ្ធិំ កយិកា	ន វិសេវេថ មេតុនំ ។
វិវេកញោវំ សិក្ខេថ	ឯតទរិយានមុត្តមំ
តេន សេដ្ឋោ ន មពោថ	ស វេ ទិព្វានសន្តិកេ ។
វិត្តស្ស មុនិលោ ចរតោ	កាមេសុ អនបេត្តិលោ
ឡិយតិណ្ណស្ស បិហាយន្តិ	កាមេសុ កតិសា ^(១) បជាតិ។

តិស្សមេត្តេយ្យសុត្តំ សន្តមំ ។

អដ្ឋិមំ បស្សសុត្តំ

(១០២) ឥនេវ សុទ្ធិំ ឥតិ វាទយន្តិ

នាញោសុ ធម្មេសុ វិសុទ្ធិមាហុ
 យំ វិស្សតា តត្ថ សុកំ វទាណ

១ ខ. គបិកា ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋិកវគ្គ ទី ៤ បស្សសូត្រ ទី ៧

បុគ្គលដែលគេដឹងសុះសាយថាជាបណ្ឌិត តាំងផ្ដើមការប្រព្រឹត្តិម្នាក់
 ឯង លុះកាលខាងក្រោយមក បែរទៅជាប្រកប ក្នុងមេប៉ុនធម្មវិញ
 បណ្ឌិតនោះ នឹងសៅហ្មងដូចជនពាលដែរ ។ អ្នកប្រាជ្ញលុះប្រាប់
 ទោសនេះហើយ គួរធ្វើនូវការប្រព្រឹត្តិម្នាក់ឯងឲ្យមាំ ក្នុងសាសនា
 នេះ តាំងមុនតាំងក្រោយ កុំគប្បីសេពនូវមេប៉ុនឡើយ ។ បុគ្គល
 គប្បីសិក្សានូវវិវេកតែម្យ៉ាង ព្រោះវិវេកនេះ ប្រសើរផុតរបស់ព្រះ
 អរិយៈតាំងឡាយ ប៉ុន្តែបុគ្គលមិនគប្បីសំគាល់ ថាអាត្មាអញប្រសើរ
 ដោយវិវេកនោះទេ បុគ្គលនោះឯង ឈ្មោះថា ប្រតិស្ឋាននៅក្នុង
 ទិដ្ឋិតនៃព្រះនិព្វាន ។ ពួកសត្វអ្នកជាប់នៅក្នុងកាមទាំងឡាយ
 តែងស្រឡាញ់អ្នកប្រាជ្ញដែលមានសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ មិនអាឡោះ
 អាឡើយក្នុងកាមទាំងឡាយ គួរនូវអន្លង់បាន ។

ចប់ ធិស្សមេត្តេយ្យសូត្រ ទី ៧ ។

បស្សសូត្រ ទី ៨

(១០២) ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃក្នុងលោកនេះ តែងពោល
 សរសើរថា បរិសុទ្ធិ (សំដៅទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន) តែមិនពោលថាបរិសុទ្ធិ
 ចំពោះលទ្ធិដទៃ (ក្រៅអំពីគ្រូរបស់ខ្លួន) សមណព្រាហ្មណ៍
 ជាច្រើនអាស្រ័យនឹងលទ្ធិណា តែងសរសើរថា លក្ខណ៍លទ្ធិនោះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

បច្ចេកសច្ចេសុ បុត្ត បិដ្ឋា ។
 តេ វាទកាមា បរិសំ វិគយ្ហ
 ពាលំ ធិហន្តិ មិថុ អញ្ញាមញ្ញំ
 វន្តិ(១) តេ អញ្ញាសំតា កថោជ្ជិ
 បសំសកាមា កុសលា វនាមា ។
 យុត្តោ កថាយំ បរិសាយ មជ្ឈេ
 បសំសមិទ្ធិ វិនិយាតិ ហោតិ
 អនាហតស្មី បន មញ្ញំ ហោតិ
 ធិន្ទាយ សោ កុប្បតិ វន្តមេសី ។
 យមស្ស វាទំ បរិហំនមាហុ
 អនាហតំ បញ្ញាវិមិសកា សេ
 បរិទេវតិ សោចតិ ហំនវនោ
 ឧបច្ចតា មន្តិ អនុត្តនាតិ ។
 ឯតេ វិវាទា សមណោសុ ជាតា
 ឯតេសុ ឧត្ត្យាតិ ធិត្ត្យាតិ(២) ហោតិ

១ ឧ. វទេន្តិ ។ ២ ម. ឧត្ត្យាជិ និយាជិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

តាំងនៅ ក្នុងបច្ចេកសច្ចៈ (សេចក្តីពិតដោយឡែក) ។ សមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប្រាថ្នាទូរវ័ទៈ ចូលទៅកាន់បរិសទ្យហើយ
 ទាំង២ នាក់ ឃើញគ្នានឹងគ្នាថា ជាពាលទាំងអស់ សមណប្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះអាស្រ័យនឹងគ្រូដទៃ ក៏ពោលដំឡោះ ប្រាថ្នាទូរការសរសើរ
 ក៏សំគាល់ថា ឃើងវង់វៃក្នុងវ័ទៈ ។ បុគ្គលអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងការ
 និយាយដដែលៗ ប្រាថ្នាទូរការសរសើរក្នុងកណ្តាលបរិសទ្យ វែមន៍
 ទញ្ចត្តៈ នឹងជាបុគ្គលអៀនខ្មាសក្នុងវ័ទៈ (របស់ខ្លួន) ដែលគេដាត់
 ចោល បុគ្គលស្វែងរកទោសនោះ វែមន៍ខ្លាំង ព្រោះពាក្យនិទ្ទា ។
 អ្នកពិចារណាទូរមញ្ញាទាំងឡាយ ពោលទូរវ័ទៈរបស់បុគ្គលនោះ
 ថាជាវ័ទៈថោកទាប ថាគេដាត់ចោលហើយ បុគ្គលអ្នកមានវ័ទៈ
 ថោកទាប តែងខ្សឹកខ្សួល សោក ថ្ងូរថា អ្នកនោះកន្លងអាត្មា
 អញ (ដោយវ័ទៈ) ។ វិវាទទាំងនេះ កើតឡើងក្នុងពួកសមណៈ
 សភាពត្រេកអរនឹងការពោរពេញវែមន៍កើតឡើងព្រោះវ័ទៈទាំងនេះ

សុត្តនិបាតេ ចក្កុន្តស្ស អដ្ឋិកវគ្គស្ស អដ្ឋមំ បស្សសុត្តំ

ឯតម្បី ទិស្វា វិរមេ កកោដោជ្ជិ
 ន ហត្ថាទតត្តំ បសំសលាកា ។
 បសំសរតោ វា បន តត្ត ហោតិ
 អក្ខាយ វាទំ បរិសាយ មជ្ឈេ
 សោ ហស្សតិ ឧណ្ណមត៌ត្ថ(១) តេន
 បប្បយ្យ តំ អត្ត(២) យថា មនោ អហុ ។
 យា ឧណ្ណតិ សាស្ស វិយាតក្ខមិ
 មាណតិមាទំ វេទតេ បនេសោ
 ឯតម្បី ទិស្វា វិរមេ កកោដោជ្ជិ
 ន តេន(៣) សុទ្ធិ កុសលា វេទន្តំ ។
 ស្សរោ យថា រាជខនាយ(៤) បុដ្ឋោ
 អភិក្កដ្ឋមេតិ បដិស្សមិច្ឆិ
 យេនេវ សោ តេន បលេហិ ស្ស
 បុព្វេវ នត្តិ យទិទំ យុជាយ ។

១ ម. សោ ហិសតិ ឧណ្ណមតិ ច ។ ២ ម. បព្ពយ្យ តមត្តំ ។ ៣ ម. បប្បយ្យ តមត្តំ ។
 ៣ ខ. ឯតម្បី ទិស្វា ន វិរិយេបិ ន ហិ តេន ។ ម. ឯតិបិ ទិស្វា វិយ មេកថោជ្ជំ ន តេន ។
 ៤ ខ. ម. រាជខនាយ ។

សុត្តនិបាត អង្គករិត្ត ទី ៤ បស្សសូត្រ ទី ៧

អ្នកប្រាជ្ញឃើញទោសនេះហើយ គប្បីចៀសវាងនូវការជម្លោះបេញ
 ប្រយោជន៍ជនដទៃ អំពីការសរសើរនឹងលាភមិនមានឡើយ ។ មួយ
 ទៀត បុគ្គលដែលគេសរសើរក្នុងរឿងនោះហើយ ក៏ពោលនូវវាទៈ
 (របស់ខ្លួន) ក្នុងកណ្តាលបរិសទ្យ បុគ្គលនោះរីករាយផង ឡើង
 ដោយផង ព្រោះសំរេចប្រយោជន៍គឺជ័យជំនះដូចចិត្ត ។ ការឡើងដោយ
 ជាហេតុនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់របស់បុគ្គល បុគ្គលនោះតែងពោលនូវ
 មាននឹងអតិមានៈ បុគ្គលឃើញទោសនេះហើយ គប្បីចៀសវាងការ
 ជម្លោះ អ្នកឈ្លាសវៃទាំងឡាយ មិនពោលសរសើរថាបរិសុទ្ធដោយ
 ជម្លោះនោះឡើយ ។ ប្រៀបដូចបុគ្គលអ្នកអង្គអាចដែលស្តេចចិត្តម
 ហើយដោយពជន្លាន់ កាលប្រាថ្នាគម្រាមទៅរកបុគ្គលអ្នកអង្គអាច
 តប អ្នកអង្គអាចតបនោះមានក្នុងទីណា នៃអ្នកអង្គអាច អ្នកចូរទៅ
 ក្នុងទីនោះចុះ កិលេសគប្បីមានដោយចម្បាំងមិនមានតាំងពីមុនមក។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិពោ
 យេ ទិដ្ឋិមុត្តយេ^(១) វិវាទយន្តិ
 ឥនមេវ សុត្តន្តិ ច វាទយន្តិ
 តេ ភ្នំ វាទស្ស ទ ហិ តេ ធម អត្ថ
 វាទម្ហំ ជាតេ បដិសេនិកត្តា ។
 វិសេនិកត្តា បទ យេ ចរន្តិ
 ទិដ្ឋិហិ ទិដ្ឋិ អវិជ្ជាមាណ
 តេស្ម ភ្នំ កិ លកេថោ បស្ស^(២)
 យេសិ ធម ទត្តិ បរមត្តហិតំ ។
 អថ ភ្នំ បរិតក្កមាគមា
 មនសា ទិដ្ឋិកតានិ ចិន្ទយន្តោ
 តោនេន យុតំ សមាគមា
 ទ ហិ ភ្នំ សត្វសំ^(៣) សម្បយាតវេតិ ។
 បស្សសុត្តំ អន្តិមំ ។

និរិមំ មាគិណ្ឌិយសុត្តិ

(១០៣) ទិស្វាន តត្តិ អតតិញ្ច វាទំ
 នាហោសិ ធនោ អថ មេដ្ឋនស្មិ

១ ម. យេ ទិដ្ឋិវិច្ឆយ ។ ២ ម- លកេថិ បស្ស ។ ៣ ម- អត្តសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ជនទាំងឡាយដែលប្រកាន់ទិដ្ឋិ ហើយពោលដដែលៗ ពោលថា
 នេះឯងជាវរបស់ពិតផង អ្នកចូរដដែលនឹងជនទាំងនោះចុះ ជនអ្នក
 ធ្វើទំនាស់ ក្នុងវេទៈដែលកើតហើយ ក្នុងទំនេះ មិនមានដល់
 អ្នកទេ ។ បុគ្គលទាំងឡាយណា ធ្វើសេនារបស់កិលេសឲ្យ
 វិនាស មិនប៉ុន្មានថ្នាក់នឹងទិដ្ឋិដោយទិដ្ឋិទាំងឡាយឡើយ ការប្រកាន់
 ទិដ្ឋិជ្រកលែងមិនមានក្នុងបុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ ម្នាលបស្សៈ
 អ្នកគប្បីបាននូវការតបតដូចម្តេច ក្នុងបុគ្គលទាំងនោះ ។ មួយទៀត
 អ្នកកាលត្រិះរិះ គិតនូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដោយចិត្ត ហើយមក
 ប្រណាំងប្រជែង (នឹងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ) ដែលមានកិលេស
 លាងហើយ អ្នកមិនអាចនឹងដដែលៗបានឡើយ ។

ចប់ បស្សសូត្រ ទី ៨ ។

មាគិណ្ឌិយសូត្រ ទី ៧

(១០៣) (ព្រះសម្ពុទ្ធច្រង់ត្រាស់នឹងមាគិណ្ឌិយព្រាហ្មណ៍ថា) អើក៏
 សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងមេចុំមិនមាន (ដល់តថាគត) ព្រោះឃើញទាន
 តណ្ហា ទានអរតីនឹងទានិកតា (ដែល ជាធីតានៃមារ) សោះទៅហើយ

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អនិក្ខត្ថស្ស នវិមំ មាតន្តិយសុត្តំ

តតិមេវំទំ មុត្តករិសប្បណិ

ពាណាបិ និ សម្មសុត្តំ ន ឥច្ឆេ ។

ឯតាទិសោ វតនំ ន ឥច្ឆសិ

នារី នវិន្ទហិ ពហូហិ បត្តនំ

ទិដ្ឋិកនំ សីលវនំ ន^(១) ជីវិតំ

ករុបបត្តិញ វនេសិ តិទិសំ ។

ឥទំ វនាមិតំ ន តស្ស ហោតិ (មាតន្តិយាតិ កក្កា)

ធម្មស្ស និច្ឆយ្យ សមុត្តហិតំ

បស្សញ្ច ទិដ្ឋិស្ស អនុត្តហាយ

អជ្ឈត្តសន្តិ បចំនិ អទ្ធុសំ^(២) ។

វិនិច្ឆយា យានិ បកប្បតានិ (ឥតិ មាតន្តិយោ)

តេ^(៣) វេ មុនំ ព្រាសិ អនុត្តហាយ

១ ខ. ម. សីលវនា នុ ។ ២ ម. បរិច្ឆេទសំ ។ ម. ត្រេ វេ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ មាតិកា ទី ៩

ធ្វើម្តេចឡើយ ភថាគតនឹងមានសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងមេដុន ព្រោះ
ឃើញរូបរបស់ពិភព ដែលពោរពេញ ដោយម្សត្តនឹងករិសនេះ
ភថាគត មិនគួរត្រូវការដើម្បីប៉ះពាល់នូវធីតារបស់អ្នកនោះ សូម្បីតែ
ដោយជើងឡើយ ។

(មាតិកា មាតិកា មាតិកា ទូល ភថា) បើព្រះអង្គមិនត្រូវការនារីរតន៍
បែបនេះ ដែលពួកក្សត្រិយ៍ជាងនេះ ច្រើនគ្នាប្រាថ្នាទេ តើព្រះ
អង្គនឹងពោលនូវទិដ្ឋផល សីលផល វិតផល ជីវិតផល ការកើតឡើង
ក្នុងភព (របស់ព្រះអង្គ) ផល ថាដូចម្តេច ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មាតិកា ៖) ភថាគតនោះ
មិនប្រកាន់ថា ភថាគតវិនិច្ឆ័យក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺទិដ្ឋ ៦២ ហើយ
នឹងសំដែងនូវពាក្យនេះដូច្នោះទេ ព្រោះភថាគតឃើញ (ទោស)
ក្នុងទិដ្ឋទាំងឡាយផង មិនប្រកាន់មាំ (នូវទិដ្ឋណាមួយ) ផង
ពិចារណា (នូវសច្ចៈទាំងឡាយ) ផង ក៏បានឃើញនូវសេចក្តី
ស្ងប់ក្នុងសន្តាន គឺព្រះនិព្វាន ។

(មាតិកា មាតិកា មាតិកា ទូល សួរថា) បពិត្រព្រះ
មុនី ទិដ្ឋទាំងឡាយណា ដែលសត្វបានវិនិច្ឆ័យ កំណត់ទុក
ហើយ ព្រះអង្គមិនប្រកាន់មាំ នូវទិដ្ឋទាំងនោះ សំដែង

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អជ្ឈតសន្តិកំ យមេតមត្តំ

កតំ នុ ធិវេហំ បវេទិតន្តំ ។

ន ទិដ្ឋិយា ន សុតិយា ន ញ្ញាលោ ន (មាគន្ធិយានិ កកវា)

សីលព្វតេនាបិ ន សុទ្ធិមាហា

អទិដ្ឋិយា អស្សុតិយា អញ្ញាលា

អសីលតា អព្វតា នោបិ តេន

ឯតេ ច និសរដ្ឋ អនុគុហាយ

សន្តោ អនិស្សាយ កំ ន ជម្មេ ។

នោចេតិអទិដ្ឋិយានសតិយានញ្ញាលោន(ឥតិមាគន្ធិយោ)

សីលព្វតេនាបិ ន សុទ្ធិមាហា (១)

អទិដ្ឋិយា អស្សុតិយា អញ្ញាលា

អសីលតា អព្វតា នោបិ តេន

១ ខ. សីលព្វតេនាបិ វិសុទ្ធិមាហា ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

នូវបរមត្ថធម៌ណា មានសេចក្តីស្ងប់ ក្នុងសន្តានដូច្នោះ បរមត្ថធម៌

នោះ តើអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ សំដែងដោយប្រការដូចម្តេច ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់តបថា ម្ចាស់មានន្ទិយៈ) អ្នកប្រាជ្ញ

មិនពោលថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិព្រោះការយល់ឃើញ ព្រោះការ

ស្តាប់ឮ ព្រោះការដឹងច្បាស់ ព្រោះសីលនឹងរឹតទេ ទាំងមិន

ពោលថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះមិនមានការយល់ឃើញ ព្រោះមិន

មានការស្តាប់ឮ ព្រោះមិនមានការដឹងច្បាស់ ព្រោះមិនមានសីល

ព្រោះមិនមានរឹតទាំងនោះទេ ចំណែកបុគ្គលជាសប្បុរស តែងលះ

នូវធម៌មានទិដ្ឋិជាដើមនុ៎ះ ហើយមិនប្រកាន់ មិនអាស្រ័យ (នូវធម៌

ណាមួយ) រឺមិនមិនប្រាថ្នាទៅកើតក្នុងភពទៀតឡើយ ។

(មានន្ទិយព្រាហ្មណ៍ គ្រាបទូលថា) បើអ្នកប្រាជ្ញមិនពោលថា

សេចក្តីបរិសុទ្ធិព្រោះការយល់ឃើញ ព្រោះការស្តាប់ឮ ព្រោះការដឹង

ច្បាស់ព្រោះសីលនឹងរឹតទេ ទាំងមិនពោលថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះ

មិនមានការយល់ឃើញ ព្រោះមិនមានការស្តាប់ឮ ព្រោះមិនមាន

ការដឹងច្បាស់ ព្រោះមិនមានសីល ព្រោះមិនមានរឹតទាំងនោះទេ

សុត្តនិបាតេ បក្កុស្ស អដ្ឋិកវិក្កស្ស ឧវិមំ មាគខ្ចិយសុត្តំ

មញ្ញា មហំ^(១) មោម្មហមេវ ធម្មិ
ញ

ទិដ្ឋិយា ច ឯកេ បច្ឆន្តិ សុទ្ធិ ។

ទិដ្ឋិញ ទិស្សាយ អនុប្បត្តមាណោ^(២) (មាគខ្ចិយាតិ កកវ)

សម្មត្តហិភេសុ សមោហមាតា

តតោ ច នាទ្ធកុំ អណ្ណម្បិ សញ្ញ
ញ

តស្មា តុំ មោម្មហតោ ទហាសិ

សមោ វិសេសី ទុទ វា ទិហំណោ

យោ មញ្ញាតិ សោ វិទេថ ភេទ
ញ

តិសុ វិណសុ អវិកម្មមាណោ

សមោ វិសេសីតិ ន តស្ស ហោតិ។

សុច្ឆន្តិ សោ ព្រាហ្មណោ កី វិទេយ្យ

១ ១. មញ្ញមហំ ។ ២ ម. អនុប្បត្តមាណោ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ មាតិកាសុត្ត ទី ៧

ខ្ញុំព្រះអង្គសំគាល់នូវធម៌ នាំសត្វឲ្យវង្វែងក្រៃពេក មានសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ដឹងនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធ ព្រោះការយល់ឃើញដែរ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មាតិកាខ្លះ) អ្នកអាស្រ័យ
នូវទិដ្ឋិបានជាខំជីកសួរ (តថាគត) អ្នកដល់នូវសេចក្តីកាន់ច្រឡំក្នុង
ទិដ្ឋិទាំងឡាយដែលអ្នកប្រកាន់មាំហើយ ហើយមិនបានឃើញនូវ
សេចក្តីសំគាល់សូម្បីចន្លឹចបន្តិច អំពីធម្មទេសនាដែលតថាគតសំដែង
នេះឡើយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទើបយល់ឃើញនូវធម៌នេះថាជាធម៌
នាំសត្វឲ្យវង្វែងក្រៃពេក បុគ្គលណាសំគាល់ខ្លួនថាជាបុគ្គលស្មើនឹង
គេជាបុគ្គលវិសេសជាងគេ ឬជាបុគ្គលថែកទាបជាងគេ បុគ្គលនោះ
នឹងនិយាយទទឹងទាស់ដោយសេចក្តីសំគាល់នោះ (បើបុគ្គលណា)
មិនញាប់ញ័រក្នុងមានៈព្យាទេ សេចក្តីសំគាល់ខ្លួនថា អញជាបុគ្គល
ស្មើនឹងគេ អញជាបុគ្គលវិសេសជាងគេ (ឬថាអញជាបុគ្គល
ថែកទាបជាងគេ) មិនមានដល់បុគ្គលនោះឡើយ ។ បុគ្គល
ដែលមានបាបគឺមានៈនឹងទិដ្ឋិ លះបង់ហើយនោះ នឹងនិយាយថា
សេចក្តីយល់នោះឯង ជាសេចក្តីយល់ត្រូវពិត ដូចម្តេចកើត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

មុសាតិ វា សោ វិវិទេថ កេន ន
 យស្មី សមំ វិសមំ វាបិ នត្តិ
 ស កេន វាទំ បដិសំយុដេយ្យ (១) ។
 ឡិកម្មហាយ អនិកេតសារី
 កាមេ អកុត្តំ មុនំ សន្តវានំ
 កាមេហិ វិត្តោ អបុរេក្ខរានោ
 កមិ ន វិត្តយ្ហ ជនេន កយំរា ។
 យេហិ វិត្តោ វិចេយ្យ លោកេ
 ន តានំ ឧត្តយ្ហ វិទេយ្យ (២) នាកោ
 ឯលម្ពុជំ (៣) កល្យាណភវនំ យថា
 ជលេន បន្លៀន ច ទ្ធិបលិត្តំ
 ឯវំ មុនំ សន្តវានោ (៤) អតិទ្វោ
 កាមេ ច លោកេ ច អន្ធិបលិត្តោ ។

១ ប. បដិសំយុដ្ឋយ្យ ។ ២ ប. បេយ្យ ។ ៣ ប. វិទេយ្យ ។ ៤ ឧ. ប. សន្តវានោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

ឬបុគ្គលនោះ នឹងនិយាយទទឹងវាស់ថា (ពាក្យខ្ញុំពិត ពាក្យអ្នកឯង)
 មិនពិតដូច្នោះ ជាមួយនឹងបុគ្គលណា បាន មួយទៀត សេចក្តីសំគាល់
 ថា ស្មើឬមិនស្មើមិនមានក្នុងបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ នឹងផ្សាយ
 វាទៈជាមួយអ្នកណាបាន ។ អ្នកប្រាជ្ញបានលះបង់ទុកៈ (១)
 ហើយ ជាអ្នកមិនព្យកទ្បវការម្នាក់ជាគ្រឿងកំណត់ មិនធ្វើសេចក្តី
 ស្មើទូលាល (នឹងគ្រហស្ថ) ក្នុងស្រុក ជាអ្នករៀនចាកកាមទាំង
 ឡាយ មិនធ្វើអត្តភាពឲ្យកើតទៅទៀត អ្នកប្រាជ្ញនោះ មិនគប្បី
 ធ្វើពាក្យពោលជំពាស់នឹងជន (ណា) ឡើយ ។ បុគ្គលប្រសើរ ជា
 អ្នកស្ងប់ស្ងាត់ ចាកបាបធម៌ (មានការយល់ខុសជាដើម) ណា
 ហើយត្រាច់ទៅ ក្នុងលោក មិនគប្បីលើកឡើងទ្បវបាបធម៌ទាំង
 នោះមកហើយនិយាយដដែលក្រែង ផ្តាសាយ ដុះនៅក្នុងទឹក មិន
 ប្រឡាក់ដោយទឹកផង ដោយភក់ផង យ៉ាងណាមិញ អ្នកប្រាជ្ញ
 ជាអ្នកពោលទ្បវសេចក្តីស្ងប់ មានសន្តានមិនជាប់ចំពាក់ រមែងជា
 អ្នកមិនជក់ដាប់នៅ ក្នុងកាមផង ក្នុងលោកផង យ៉ាងនោះឯង ។

• ១១. សព្វនេះ សំដៅយករូបនិងវត្ថុជាដើម ដែលជាពន្លឺសម្រាប់វិញ្ញាណជ្រក ។
 អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាត ចតុត្ថស្ស អដ្ឋិកវិគ្គស្ស ទសមំ បុរាណទស្កំ

ន វេទក្ខ ទិដ្ឋិយា ន មុតិយា

ស មានមេតិ ន ហិ តម្មយោ សោ

ន តម្មតា នោបិ សុតេន នេយ្យោ

អន្ធបដិគោ ស និវេសនេសុ ។

សញ្ញាវិវត្តស្ស ន សន្តិ កត្តា

បញ្ញាវិវត្តស្ស ន សន្តិ មោហា

សញ្ញា ទិដ្ឋិញ្ច យេ អត្តហេសុំ

តេ យដ្ឋមាណា^(១) វិចារន្តំ លោកេតិ ។

មាគន្ធិយស្កំ នវិចំ ។

ទសមំ បុរាណទស្កំ

[១០២] កម្មំ នស្សី កម្មំ សីលោ ឧបសន្តោតិ វិចិត្តិ

តម្មេ តោតម បព្រហ្មំ បុត្តតោ ឧត្តមំ នវំ ។

១ ខ. យជិយត្តា ។ ម. យរមតា ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ បុរាណវស្សត្រ ទី ១០

បុគ្គលអ្នកដល់ នូវវេទ គឺមគ្គ ៤ តែងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមទិដ្ឋិទេ
 បុគ្គលនោះ មិនត្រឡប់មកកាន់មានៈ ដោយការប៉ះពាល់ទេ បុគ្គល
 នោះ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមអំណាចនៃតណ្ហាទិដ្ឋិនោះទេ បុគ្គលនោះ
 មិននាំយកអ្នកណា ដឹកនាំដោយកម្ម ឬដោយការម្នាក់ដែលពួកបាន
 ឡើយ បុគ្គលនោះ មិនចូលទៅនៅកាស្រីយក្នុងនិវេសនៈគឺតណ្ហានឹង
 ទិដ្ឋិទេ ។ កិលេសគ្រឿងប្រើតាំងឡាយ តែងមិនមានដល់បុគ្គល
 អ្នកប្រាសចាកកាមសញ្ញា (ជាដើម) មោហៈ (សេចក្តីកាន់ច្រឡំ)
 តែងមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកផុតស្រឡះ (ចាកកិលេសទាំងពួង) ព្រោះ
 វិបស្សនាបញ្ញា បុគ្គលទាំងឡាយណា ប្រកាន់មាំនូវកាមសញ្ញា
 ជាដើមក្តី ប្រកាន់មាំនូវទិដ្ឋិក្តី បុគ្គលពួកនោះ រមែងព្យាយាម
 ប្រព្រឹត្តនូវកាមាធិករណ៍ ឬធម្មាធិករណ៍ នូវគ្នានឹងគ្នាក្នុងលោក ។

ចប់ មាតិកាយសូត្រ ទី ៩ ។

បុរាណវស្សត្រ ទី ១០

(១០៤) (ព្រះត្រៃធិមិត្ត ត្រាស់សួរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជា) បុគ្គលអ្នកមាន
 ទស្សនៈដូចម្តេច មានសីលដូចម្តេច ដែលព្រះអង្គត្រាស់ហៅថា
 អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ បតិច្រព្រះគោតម ព្រះអង្គ ដែលខ្ញុំសួរហើយ
 សូមប្រាប់នូវទុត្តមជននោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

វិភត្តន្តោ បុរា ភេទា (ឥតិ ភគវា) បុព្វមន្តមនិស្សិតោ
 វេមជ្ឈេ ទុបសន្នេយ្យោ^(១) តស្ស ទត្ថំ បុរេត្តនំ ។
 អកោធនោ អសន្តាសី អវិគត្តិ អកុក្កិទ្ធោ
 មន្តាភាលី^(២) អទុទ្ធតោ សវេវាពាយតោ មុនិ ។
 ជិវាសត្តិ អនាគតេ អតីតំ ជាទុសោចតិ
 វិវេកទស្សី ដស្សេសុ ទិដ្ឋិសុ ច ន ទិយ្យតិ
 បដិលីនោ អកុហាកោ អបិហាលុ អមច្ឆរី
 អប្បគន្តោ អដេតុទ្ធោ បេសុណោយ្យេ ច នោ យុតោ
 សាតិយេសុ អនស្សរី អតីមាទេ ច នោ យុតោ
 សន្តោ ច បដិកាលាវា ទ សទ្ធោ ន វិវដ្ឋតិ
 លាភគម្យា ន សីត្តតិ អលាភេ ច ន កុប្បតិ^(៣)
 អវិទ្ធោ ច ទន្តាយ វសេសុ ជាទុកិដ្ឋតិ

១ ឧ. ទុបសន្នេយ្យោ ។ ២ ឧ. មន្តាភាលី ។ ៣ ឧ. អលាភេ ឧ ច កុប្បតិ ។
 ម. អលាភេន ន កុប្បតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

(ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា) មុននឹងបែកក្លាយរាងកាយទៅ

បុគ្គលណា ប្រាសចាកតណ្ហា មិនអាស្រ័យនូវកាលខាងដើមនឹង
 ទីបំផុត គឺកាលជាអតីតនឹងអនាគត ជាបុគ្គលដែលអ្នកប្រាជ្ញមិន
 គប្បីពោលថាជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ការធ្វើនូវតណ្ហានឹងទិដ្ឋិឡៃ
 ជាប្រធាននៃបុគ្គលនោះមិនមានឡើយ ។ បុគ្គលនោះឯង មិនក្រោធ
 មិនភក់ស្អុត មិនពោលអួត មិនរពឹស ជាអ្នកពោលដោយបញ្ញា
 មិនរាយមាយ សង្រួមដោយវារី ជាអ្នកប្រាជ្ញ ។ បុគ្គលមិនមាន
 តណ្ហាក្នុងការម្ស៊ីជាអនាគត មិនសោកស្តាយ នូវការម្ស៊ីអតីត
 ជាអ្នកឃើញសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងដស្សៈទាំងឡាយ មិនបង្កើន
 ចិត្តទៅក្នុងមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងឡាយ ជាអ្នកពួនសម្លំ មិនបំភាន់គេ មិនមាន
 សេចក្តីប្រាថ្នាជាប្រក្រតី មិនមានសេចក្តីកំណាញ់ មិនឃើសយួន
 ជាបុគ្គលដែលគេមិនស្អប់ខ្ពើម ជាអ្នកមិនប្រកប ក្នុងការញុះញង់
 មិននឹកនា ទៅរកវត្ថុជាទីត្រេកអរ មិនប្រកបក្នុងការមើលឃើញគេ
 ជាអ្នកមានការងារល្អិតល្អន់ មានបដិភាណ មិនធ្វើអ្នកដទៃ មិនត្រេក
 អរ មិនសិក្សា ព្រោះប្រាថ្នាលាភ មិនក្រៅក្រោធ ព្រោះមិនមាន
 លាភ ជាអ្នកមិនទឹង មិនជាប់ចិត្ត ក្នុងរស ព្រោះតណ្ហា

សុត្តនិបាតេ បុគ្គលស្ស អដ្ឋិកវដ្តស្ស ទសមំ បុរាណេសុត្តំ

ឱបេត្តុកោ សទា សតោ ន លោកេ មពានេ សមំ
ឱ

ន វិសេសំ ន ដីចេយ្យោ(១) តស្សនោ សន្តំ ឱស្សនា ។

យស្ស មិស្សយតា នត្ថំ(២) ញត្វា ធម្មំ អមិស្សតោ

កវាយ វិកវាយ វា តណ្ហាយ យស្ស ន វិជ្ជតិ

តំ ព្រមំ ឱបសន្តោតិ កាមេសុ អនបេត្តំនិ

តន្តា តស្ស ន វិជ្ជន្តំ អតារិ សោ វិសត្តិកំ ។

ន តស្ស បុត្តា បសវេ(៣) ខេត្តំ វត្តញ្ច វិជ្ជតិ

អត្តំ វាបំ នវត្តំ វា ន តស្មី ឧបលត្តតិ ។

យេន នំ វិជ្ជំ បុត្តជ្ជនា អថោ សមណាព្រាហ្មណា

តំ តស្ស អប្បុរត្តតំ តស្មា វាទេសុ នេជតិ(៤) ។

១ ម. ន វិសេសំ ន ដីចេយ្យោ ។ ២ ម. មិស្សយតា ។ ៣ ខ. ម. បសវេ វា ។
៤ ម. ជនេតិ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋិកវគ្គ ទី ៤ បុរាណេសូត្រ ទី ១០

ជាបុគ្គលមានទម្រង់ មានស្មារតីសព្វពេល មិនសំគាល់ថា ស្មើ
 នឹងគេក្នុងលោក មិនលើកខ្លួនថា វិសេសជាងគេ មិនដាក់ខ្លួនថា
 ថោកទាបជាងគេ កិលេសគ្រឿងពុះពោះមិនមាន ដល់បុគ្គលនោះ
 ឡើយ ។ បុគ្គលណា មិនមាននិស្សយធម៌ គឺតណ្ហានឹងទិដ្ឋិក
 បុគ្គលណា ដឹងនូវធម៌ ហើយមិនអាស្រ័យ នូវតណ្ហានឹងទិដ្ឋិក
 បុគ្គលមិនមានតណ្ហាក្នុងសេចក្តីចំរើននឹងសេចក្តីវិនាស (១) តថាគត
 ហៅបុគ្គលអ្នកមិនអាឡោះអាស័យក្នុងកាមទាំងឡាយនោះ ថាជា
 អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ កិលេសគ្រឿងចាក់ស្រែះរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន
 បុគ្គលនោះបានធ្លន់នូវតណ្ហាដែលផ្សាយទៅហើយ ។ កូនទាំងឡាយ
 សត្វចិញ្ចឹមទាំងឡាយ នឹងស្រែចម្ការ ទីលំនៅរបស់បុគ្គលនោះមិន
 មានឡើយ សេចក្តីប្រកាន់ថាជារបស់ខ្លួនគឺសស្សតទិដ្ឋិក សេចក្តីប្រ-
 កាន់ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួនគឺទច្ចេទិដ្ឋិក មិនមានក្នុងបុគ្គលនោះទេ ។
 ពួកទេវតានឹងមនុស្សជាបុគ្គលបុព្វកសមណព្រាហ្មណ៍ គប្បីពោល
 ពោសចំពោះបុគ្គលនោះដោយកិលេសមានរាគៈជាដើមណា កិលេស
 មានរាគៈជាដើមនោះ បុគ្គលនោះមិនធ្វើឲ្យជាប្រធានឡើយ ព្រោះ
 ហេតុនោះបុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះពាក្យពោលទាំងឡាយឡើយ ។

១ សស្សតៈ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរូបរាង, ទច្ចេទ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអរូបរាង ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

វិភក្តោ អមច្ឆរី ន ឧស្ស័ស្ស(១) វិទតេ មុនិ
 ន សមេស្ស ន ឡិមេស្ស កប្បំនេតិ អកប្បិយោ ។
 យស្ស លោកេ សកំ នត្ថំ អសតា ច ន សោចតិ
 ធម្មេស្ស ច និកច្ឆតិ ស វេ សនោតិ វុច្ឆតិ ។

បុរោហិត្តំ ទសបំ ។

ឯកទសមិ កលហារិវិទស្តំ

[១០៥] កុតោ បហូតា កលហា វិវាទា

បរិទេវសោកា សហមច្ឆរា ច

មាណតិមាណា សហមេស្សណា ច

កុតោ បហូតា តេ តទិដ្ឋ្យ ព្រហ្មំ ។

បិយប្បហូតា(២) កលហា វិវាទា

បរិទេវសោកា សហមច្ឆរា ច

១ ម. ឧស្ស័ស្ស្ស ។ ២ ឧ. បិយាបហូតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

អ្នកប្រាជ្ញប្រាសចាកសេចក្តីជាប់ចំពាក់ (ក្នុងរូបជាដើម) មិនមាន
 សេចក្តីកំណាញ់ មិននិយាយលើកខ្លួន ក្នុងគុណដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មិន
 និយាយប្រកបខ្លួន ក្នុងគុណដ៏ស្នើ ។ មិននិយាយបន្ទាបខ្លួន
 ក្នុងគុណដ៏ថោកថាប មិនដល់នូវកប្បៈ គឺមិនមានឥណ្ឌានឹងទិដ្ឋិ
 ព្រោះជាបុគ្គលមិនមានកប្បៈ ។ បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តី
 ប្រកាន់ថា របស់ខ្លួនក្នុងលោក បុគ្គលនោះមិនសោក ព្រោះ
 របស់ដែលមិនមាន មិនល្អៈក្នុងអតីតមិច្ឆិមា បុគ្គលនោះឯង
 ហៅថា អ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ។

ចប់ បុរាណសូត្រ ទី ១០ ។

កាលហរិវិទូសូត្រ ទី ១១

(១០៥) (ព្រះពុទ្ធនិម្មិត ត្រាស់សួរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធថា បតិក្រ
 ព្រះអង្គ) ការរល្ងោះ ការទាស់ខែងគ្នា ការឡើងខ្យល ការ
 សោកស្តាយ នឹងសេចក្តីកំណាញ់ ការប្រកាន់ ការមើល
 ងាយ នឹងការព្យាបាទ កើតមកអំពីណា កំលែសធម៌ទាំង
 នោះ បណ្តាលមកអំពីណា សូមព្រះអង្គសំដែងសេចក្តីនោះ
 ឲ្យបាន ។ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រើនត្រាស់ថា) ការរល្ងោះ ការទាស់ខែង
 គ្នា ការឡើងខ្យល ការសោកស្តាយ នឹងសេចក្តីកំណាញ់

សុត្តនិបាតេ បក្កុត្តស្ស អដ្ឋិកវិក្កុស្ស ឯកទសមំ កលហវិវាទសុត្តំ

មាណសំមាណា សហមេសុណា ច

មច្ឆេវប្បុត្តា^(១) កលហា វិវាទា

វិវាទជាតេសុ ច មេសុណានិ ។

បិយា^(២) ធុ លោកស្មី កុតោនិទានា

យេ វាបិ លោកា វិចរន្តំ លោកេ

អាសា ច និដ្ឋា ច កុតោនិទានា

យេ សម្បវាយាយ នវស្ស ហោន្តំ ។

ធន្តានិទានានិ បិយានិ លោកេ

យេ វាបិ លោកា វិចរន្តំ លោកេ

អាសា ច និដ្ឋា ច កុតោនិទានា

យេ សម្បវាយាយ នវស្ស ហោន្តំ ។

ធន្តា ធុ លោកស្មី កុតោនិទានោ

១ ម. មជ្ឈិមយុត្តា ។ ២ ឧ. ម. បិយា សុ ។

សុត្តនិបាត អន្តិកវគ្គ ទី ៤ ពលហរិវិទសូត្រ ទី ១១

ការប្រកាន់ ការមើលងាយ និងការញុះញង់ កើតមកអំពីរបស់ជាទី
ស្រឡាញ់ ឯកិលេសធម៌ មានការឈ្លោះនឹងការជជែកគ្នា (ជាដើម)
ប្រកបក្នុងសេចក្តីកំណាញ់ កាលបើសេចក្តីទាស់ទែងគ្នាកើតឡើង
ហើយ ពាក្យញុះញង់ក៏កើតឡើងដែរ។ (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា) សេចក្តី
ស្រឡាញ់ក្នុងលោក ឬលោកៈ របស់ពួកសត្វ ដែលត្រូវលោកៈគ្រប
សង្កត់ រង្គត់ទៅក្នុងលោក កើតមកអំពីអ្វី សេចក្តីប៉ិនប៉ងនឹងការ
សម្រេច (នៃសេចក្តីប៉ិនប៉ង) និងធម៌ដែលមានក្នុងបរលោករបស់
សត្វ កើតមកអំពីអ្វី ។ (ព្រះសម្ពុទ្ធច្រើនត្រាស់ថា) សេចក្តីស្រ
ឡាញ់ក្នុងលោក ឬលោកៈរបស់ពួកសត្វ ដែលត្រូវលោកៈគ្របសង្កត់
កើតមកអំពីឆន្ទៈ សេចក្តីប៉ិនប៉ង និងការសម្រេច (នៃសេចក្តី
ប៉ិនប៉ង) និងធម៌ដែលមានក្នុងបរលោក របស់ពួកសត្វ ក៏កើតអំពី
ឆន្ទៈនេះដែរ ។ (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា) ឆន្ទៈក្នុងលោក កើតមកអំពីអ្វី

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

វិនិច្ឆយា វាបិ កុតោ បហុតា
 កោលោ មោសវដ្ឋញ្ច កថង្គតា ច
 យេ វាបិ ធម្មា សមណោន វត្ថា ។
 សាវតំ អសាវតំ យមាហុ លោកេ
 តម្កបនិស្សាយ បហោតិ ធម្មោ
 រូបេសុ ទិស្វា វិភវំ ភវញ្ច
 វិនិច្ឆយំ កុរុតេ ជន្ត លោកេ ។
 កោលោ មោសវដ្ឋញ្ច កថង្គតា ច
 ឯតេបិ ធម្មា ទ្វយមេវ សន្តេ
 កថង្គតី ញាណបថាយ សិក្ខេ
 ញត្ថា បវត្ថា សមណោន ធម្មា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

មួយទៀត វិនិច្ឆ័យ (ការចូលចិត្តក្នុងតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) កើតមកអំពីអ្វី
 ការក្រែវក្រាធ ការនិយាយមោសា នឹងសេចក្តីសង្ស័យ ឬអកុស-
 លធម៌ទាំងឡាយ ដែល (ប្រកបដោយការក្រែវក្រាធជាដើម) តើ
 ព្រះសមណៈសំដែងហើយថា កើតអំពីអ្វី ។ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រង់ត្រាស់
 ថា) អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ក្នុងលោក បានសំដែងហើយនូវការម្មណ៍
 ណា ថាជាទីត្រេកអរ^(១) នឹងមិនជាទីត្រេកអរ^(២) ឆន្ទៈតែងកើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យការម្មណ៍នោះ សត្វក្នុងលោកយើងញាសេចក្តី
 វិនាសនឹងសេចក្តីចំរើន ក្នុងរូបទាំងឡាយ ទើបធ្វើនូវវិនិច្ឆ័យ (ក្នុង
 តណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) ។ ការក្រែវក្រាធ ការពោលពាក្យមោសា សេចក្តី
 សង្ស័យ ធម៌ទាំង ៣ នេះឯង កាលបើការម្មណ៍ជាទីត្រេកអរនឹង
 មិនជាទីត្រេកអរទាំង ២ ប្រការនោះទៅមាន ទើបកើតមានឡើង
 បាន បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីសង្ស័យ គប្បីសិក្សាក្នុងគន្លងនៃការ
 ដឹង ឯធម៌ទាំងឡាយ ព្រះសមណៈសំដែងហើយ ព្រោះដឹង ។

១ បានដល់សុខវេទនានឹងវត្ថុដែលគួរប្រាថ្នា ។ ២ បានដល់ទុក្ខវេទនានឹងវត្ថុដែលមិន
 គួរប្រាថ្នា ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាតេ បុគ្គលស្ស អដ្ឋករិក្កស្ស ឯកាទសមំ កលហរិវិទសុត្តំ

សាតំ អសាតញ្ច កុតោនិទានា
 កសិ្ម(១) អសន្តេ ន កវន្តំ ហេតេ
 វិកវំ កវញ្ចាបិ យមេតមត្តំ
 ឯតម្មេ បព្រហ្មំ យតោនិទានំ ។
 ដស្សនិទានំ សាតំ អសាតំ ។

ដស្សេ អសន្តេ ន កវន្តំ ហេតេ
 វិកវំ កវញ្ចាបិ យមេតមត្តំ
 ឯតន្តេ បព្រមិ តោនិទានំ ។
 ដស្សោ នុ លោកស្មី កុតោនិទានោ
 បរិគ្គហា វាបិ កុតោ បហូតា
 កសិ្ម អសន្តេ ន មមត្តមត្តំ
 កសិ្ម វិក្ខតេ ន ដុសន្តិ ដស្សា ។
 នាមញ្ច រូបញ្ច បដិច្ច ដស្សោ
 ឥន្ទានិទានានិ បរិគ្គហានិ

១ ម. កសិ្ម ។

ពុទ្ធសិលា អដ្ឋកថា ៤ ពលហរិវស្សត្រ ទី ១១

(ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា) ការម្នាក់ជាទីត្រេកអរ នឹងមិនជាទីត្រេកអរ
 កើតមកអំពីអ្វី កាលបើអ្វីមិនមាន ទើបការម្នាក់ទាំងនេះមិនមាន
 ដែរ អត្តតិសេចក្តីវិនាស នឹងសេចក្តីចំរើន (នៃការម្នាក់ជា
 ទីត្រេកអរនឹងមិនជាទីត្រេកអរ)ណា អត្តនោះ តើកើតមកអំពីធម៌
 ណា សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់ដល់ខ្ញុំឲ្យបាន ។ (ព្រះសម្ពុទ្ធ
 ត្រាស់តបថា) ការម្នាក់ជាទីត្រេកអរនឹងមិនជាទីត្រេកអរ កើតមក
 អំពីផស្សៈ កាលបើផស្សៈ មិនមាន ទើបការម្នាក់ទាំងនេះមិន
 មាន អត្តតិសេចក្តីវិនាស នឹងសេចក្តីចំរើន (នៃការម្នាក់ជាទី
 ត្រេកអរនឹងមិនជាទីត្រេកអរ) ណា អត្តនោះកើតមកអំពីផស្សៈនេះ
 គឺជាគតសំដែងប្រាប់ដល់អ្នក (ដូច្នោះ) ។ (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា)
 ចុះផស្សៈក្នុងលោក កើតមកអំពីអ្វី មួយទៀត សេចក្តីហ្មឺនហែង
 កើតមកអំពីអ្វី កាលបើអ្វីមិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញៗ
 ទើបមិនមាន កាលបើអ្វីមិនមាន ផស្សៈទាំងឡាយ ទើបមិន
 ពាល់ត្រូវ ។ (ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់តបថា) ផស្សៈ (កើតឡើង)
 ព្រោះអាស្រ័យនាមនិងរូប សេចក្តីហ្មឺនហែង កើតមកអំពីផស្សៈ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឥឡាយ អសន្យា^(១) ន មមត្តមត្ត

រូបេ វិក្ខតេ ន ជុសន្តិ ជស្សា ។

កកមិសាមេតស្ស វិកោតិ រូបំ

សុខំ ទុក្ខំ វាបំ កកមិ វិកោតិ

ឯតម្មេ បព្រហ្មំ យថា វិកោតិ

តិ ជាជិយាម ឥតិ មេ មនោ អហុ ។

ន សពាសញ្ចំ ន វិសពាសញ្ចំ

នោមិ អសញ្ចំ ន វិក្ខតសញ្ចំ

១ ខៈ ឥស្សាន សន្យា ។ ម. ឥឡាយ សន្យា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

កាលបើឥតា មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញ ។ ក៏មិន
 មាន កាលបើរូប មិនមាន ឆស្សៈទាំងឡាយ ក៏មិនពាល់ត្រូវ ។
 (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតស្នេហ៍) កាលបុគ្គលប្រតិបត្តិដូចម្តេច ទើបរូបវិនាសទៅ
 មួយទៀត រូបជាសុខ (រូបគួរឲ្យប្រាថ្នា) នឹងរូបជាទុក្ខ (រូបដែល
 មិនជាទីប្រាថ្នា) វិនាសទៅវិញ ដោយប្រការដូចម្តេច សូមព្រះ
 អង្គសំដែងនូវរូបដែលជាសុខនឹងជាទុក្ខនោះដល់ខ្ញុំ រូបដែលជាសុខ
 នឹងជាទុក្ខវិនាសទៅដោយហេតុណា ខ្ញុំដឹងនូវហេតុនោះ ខ្ញុំមាន
 ចិត្តត្រិះរិះដូច្នោះ ។ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់តបថា) បុគ្គលមិនមែន
 ជាសញ្ញាសញ្ញា^(១) បុគ្គលមិនមែន ជាវិសញ្ញាសញ្ញា^(២) បុគ្គល
 មិនមែន ជាអសញ្ញា^(៣) បុគ្គលមិនមែន ជាវិភូតសញ្ញា^(៤)

១ បុគ្គលមានសញ្ញាដោយសញ្ញាជាប្រព្រឹត្តិ គឺបុគ្គលមានសញ្ញាជាធម្មតា ហៅថា
 សញ្ញាសញ្ញាបុគ្គល ។ ២ បុគ្គលមានសញ្ញាដោយខុសសញ្ញា គឺបុគ្គលត្អូត ឬមានចិត្តរាយ
 មាយ ។ ៣ វិសញ្ញាសញ្ញាបុគ្គល ។ ៤ បុគ្គលមិនមែនជាមិនមានសញ្ញា គឺបុគ្គលដែល
 ចូលនិរោធសមាធន្តិ ឬអសញ្ញាសញ្ញា ហៅថា អសញ្ញាបុគ្គល ។ ៥ បុគ្គលដែលមានសញ្ញាអរូប
 ដែលស្ងួត គឺបុគ្គលដែលបានអរូបជ្ឈាន ហៅថា វិភូតសញ្ញាបុគ្គល ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អនិករវត្តស្ស ឯកាទសមំ កលហរិវាទសុត្តំ

ឃឹសមេតស្ស វិភោតិ រូបំ

សញ្ញានិទានា ហិ បបត្តសម្មា ។

យន្តំ អប្បច្ចម អភិក្កយេ នោ

អញ្ញំ បនាម តទិជ្ជ ព្រហ្មំ

ឃត្តាវតក្កំ នោ វន្តំ ហោភេ

យក្ខស្ស សុទ្ធិំ វេទ បណ្ឌិតាសេ

ឧទាហុ អញ្ញម្បិ វន្តំ ឃត្តា ។

ឃត្តាវតក្កម្បិ វន្តំ ហោភេ

យក្ខស្ស សុទ្ធិំ វេទ បណ្ឌិតាសេ

ភេសិ បុណេភេ សមយំ វន្តំ

អនុចានិសេសេ កុសលា វនាណា ។

ឃតេ ច ញត្វា ឧបទិស្សិតាតិ

ញត្វា មុនំ ទិស្សយេ សោ វិមសី

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ កលហរិវិទសូត្រ ទី ១១

កាលបុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ រូបទើបរិនាសបាន ព្រោះធម៌ជា
 ចំណែកនៃសេចក្តីយឺតយូរទាំងឡាយ មានសញ្ញាជាហេតុ ។ (ព្រះ
 ពុទ្ធនិម្មិតពោលថា) ខ្ញុំបានសួរនូវធម៌ណា ព្រះអង្គក៏បានសំដែង
 ធម៌នោះ ដល់ខ្ញុំចហើយ ខ្ញុំសូមសួរធម៌ផ្សេងទៀត សូមព្រះ
 អង្គសំដែងធម៌នោះដល់ខ្ញុំឲ្យបាន (បពិត្រព្រះអង្គ) ចុះសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ជាបណ្ឌិតពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ សំដែងនូវសេចក្តី
 បរិសុទ្ធិដ៏ប្រសើររបស់សត្វថា បំផុតត្រឹមប៉ុណ្ណោះឬ ឬក៏សំដែងនូវ
 សេចក្តីបរិសុទ្ធិដទៃ ជាងអរូបសមាបត្តិនេះទៅទៀត ។ (ព្រះ
 សមុទុត្រាស់តបថា) ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាបណ្ឌិតពួកខ្លះសំដែង
 នូវអរូបសមាបត្តិទាំងឡាយនោះ ថាជាធម៌ដ៏បរិសុទ្ធិប្រសើរ របស់
 សត្វតែប៉ុណ្ណោះ បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះទៀត (ជាឧបទ្វេវាទ) ជាអ្នកពោលលើកខ្លួន
 ថា ធ្វើវិទ្ធាស ក្នុងអនុបាទិសេសនិព្វាន តែងប្រកាន់ពោលនូវលទ្ធិ
 គឺសេចក្តីជាប់ស្ងួន ថា (ជាធម៌ដ៏បរិសុទ្ធិប្រសើររបស់សត្វ) ។ ព្រះ
 ពុទ្ធជារឹមសីបណ្ឌិត ទ្រង់ជ្រាបនូវពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា
 ជាអ្នកពាស្រ័យនូវសស្សតទិដ្ឋិ នឹងឧបទ្វេវាទិដ្ឋិផង ទ្រង់ជ្រាបនូវធម៌
 គ្រឿងពាស្រ័យនៅ (របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ) ផង

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានោ

ញត្វា វិមុត្តោ ន វិភទមេតិ
ភវភកវាយ ន សមេតិ ធិរោតិ ។

កលហរិវាទសុត្តំ ឯកទសមំ ។

ទ្វាទសមំ បូឡិយ្ហហស្តំ

[១០៦] សកំ សកំ ទិដ្ឋិបរិព្វសានា

វិត្តយ្ហ នាថា តុសលា វនន្តិ
យោ ឃី ជានាតិ ស វេទិ ធម្មំ
ឥទិ បដិក្កោសមគេវលី សោ ។

ឃីឡ្យំ វិត្តយ្ហ វិភទយន្តិ
ពាលោ បហេ អត្តសលោតិ ចាហុ
សោឡោ ធុ វំ ធា តតោ ឥមេសំ
សោឡោ ហិមេ តុសលា វននា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ប្រាប (ទ្រវែងទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខមិនទៀងជាដើម) ហើយបាន
រួចស្រឡះផង ទើបមិនដល់ខ្សែការពាស់ទែង អ្នកប្រាជ្ញ តែង
មិនមក ដើម្បីកើតឡើយ ។ ឡើយ ។

ចប់ កាលបរិវាទសូត្រ ទី ១១ ។

ប្លង្កិយ្យហស្សត្រ ទី ១២

(១០៦) (ព្រះពុទ្ធនិម្មិត ត្រាស់សួរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធថា) សមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ កាលដំអក់នៅក្នុងទិដ្ឋិ (សេចក្តីយល់ឃើញ)
របស់ខ្លួនវាវែងប្រកាន់មាំ ប្តេជ្ញាថាខ្លួនជាអ្នកធ្វើវេទ្យាស (ក្នុងទិដ្ឋិ
នោះ) ហើយនិយាយផ្សេងៗគ្នា បុគ្គល ណាដឹងយ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថា ដឹងទ្រវែងមិត្ត បុគ្គលណាបដិសេធធម៌នេះ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាមិនមានគុណបរិបូណ៌ឡើយ ។ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
ឡាយប្រកាន់មាំយ៉ាងនេះហើយ តែងពាស់ទែងគ្នា ទាំងពោលតិះ
ដៀលថាបុគ្គលដទៃ ជាបុគ្គលពាល ជាបុគ្គលមិនឃ្លាសវៃ វាខ្លះ
របស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនេះ បែបណាវាវាខ្លះពិត ព្រោះ
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ ជាអ្នកពោលលើខ្លួនថា ធ្វើវេទ្យាស ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋកវុត្តស្ស ទ្វាសមំ ពុឡវិយ្យហសុត្តំ

បរស្ស វេ ធម្មមនានុជានំ

ពាលោ មកោ ហោតិ និហំនបពោ
ញ

សទ្ទេវ ពាលា សុំនិហំនបពោ
ញ

សទ្ទេវមេ ទិដ្ឋិបរិពុសាទា ។

សដ្ឋិដ្ឋិយា វេ បន វីវនាតា(១)

សំសុទ្ធិបពោ កុសលា មតីមា(២)

ន តេសំ កោចិ និហំនបពោ
ញ

ទិដ្ឋិ ហិ តេសម្មី តថា សមត្តា ។

ន វាហមេតំ តថិវុត្តិ(៣) ព្រមិ

យមាហុ ពាលោ មិថុ អពាមតាំ
ញ ញ

សកំ សកំ ទិដ្ឋិមកំសុ សច្ចំ

តស្មា ហិ ពាលោតិ បរំ ទិហន្តិ ។

យមាហុ សច្ចំ តថិវុត្តិ ឯកេ

១ ប. វីវនា ។ ២ ទ. បុតិមា ។ ប. បុតិមា ។ ៣ ខ. ធម្មយុត្តិ ។ ប. ធម្មវុត្តិ ។

សុត្តនិយម អដ្ឋកថា ទី ៤ ពុទ្ធវិញ្ញាណសូត្រ ទី ១២

(ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រាស់ថា) សមណព្រាហ្មណ៍ កាលបើមិនយល់ឃើញនូវ
 ធម៌របស់ជនដទៃ ឈ្មោះថាជាបុគ្គលពាល ជាបុគ្គលថោកទាប
 មានប្រាជ្ញាទន់ទាប សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ សុទ្ធតែជាបុគ្គល
 ពាល មានប្រាជ្ញាថោកទាប ឈ្មោះថា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ
 ជាអ្នកដក់នៅក្នុងទិដ្ឋិ ។ មួយទៀត បើសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 ឡាយ ជាអ្នកប្តូរផងក្នុងទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏បរិសុទ្ធ
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា បណ្តាសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ រកអ្នកណាមួយ មានប្រាជ្ញាថោកទាបគ្មានទេ ព្រោះថា
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានទិដ្ឋិស្មើ ។ គ្នា ។ ជនទាំង
 ឡាយ (អ្នកធ្វើនូវជំលោះ) ផ្ដើមគ្នាជាក្ដី ។ បានពោលសង្កត់
 សង្កិននូវគ្នានឹងគ្នាដោយពាក្យណាថា អ្នកនេះជាបុគ្គលពាលដូច្នោះ
 កថាគត មិនបានពោលនូវពាក្យនេះថាជាពាក្យពិតឡើយ ព្រោះថា
 ជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់ខ្លួនៗ ថាជារបស់
 ពិត ព្រោះហេតុនោះ បានជាជនទាំងនោះ ដុតកំដៅបុគ្គលដទៃ
 ដោយពាក្យថា បុគ្គលពាល ។ (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា) សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ បានសរសើរទិដ្ឋិណា ថាជារបស់ពិត ទៀងទាត់

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានោ

តមាហុ អតោចំ ត្ថំ មុសាតិ
 ឯវម្បិ វិក្ខយំ វិវាទយន្តំ
 កស្មា ន ឯកំ សមណា វទន្តំ ។
 ឯកំ ហំ សច្ចំ ន ធុតិយមត្តំ
 យស្មី បជា នោ វិវេទេ បជាធំ
 ណាណ តេ សទ្ធានំ សយំ វុទ្ធន្តំ^(១)
 តស្មា ន ឯកំ សមណា វទន្តំ ។
 កស្មា នុ សទ្ធានំ វទន្តំ ណាណ
 បវាទិយាសេ កុសលា វទាណ
 សទ្ធានំ សុតានំ ពហូនំ ណាណ
 ឧទាហុ តេ តក្កមនុស្សវន្តំ ។
 ន ហេវ សទ្ធានំ ពហូនំ ណាណ
 អតោត្រ យ វិក្ខយំ^(២) លោកេ

១ ម. វុទ្ធន្តំ ៗ ២ សទ្ធានំ អន្តិកថាយំ វិស្សុតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ចំណែកសមណព្រាហ្មណ៍ពួកដទៃ ភិរដ្ឋេន្តេនោះ ថាជារបស់
 ទេ កុហកវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប្រកាន់ផ្សេងៗ
 យ៉ាងនេះហើយ ក៏ទាស់ទែងគ្នា ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 មិននិយាយមូលមាត់គ្នាតែបែបមួយ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ (ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា) ព្រោះថាបុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ក្នុងសច្ចៈណា ទើប
 មិនទាស់ទែងគ្នា ឯសច្ចៈនោះមានតែមួយ មិនមែនមានពីរឡើយ
 ប៉ុន្តែជនទាំងឡាយ តែងសរសើរសច្ចៈរបស់ខ្លួនផ្សេងៗ គ្នា ហេតុ
 នោះ បានជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ មិននិយាយមូលមាត់គ្នាតែ
 បែបមួយ ។ (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា) ព្រោះហេតុអ្វីហ្ន៎ បានជា
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដែលពោលលើកខ្លួនថាជាអ្នកត្រូវ
 ត្វាស ជាអ្នកពោលតាមបំណងរបស់ខ្លួន តែងពោលសច្ចៈផ្សេងៗ
 គ្នា ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបានឮមកថា សច្ចៈមានច្រើន
 ផ្សេងៗ គ្នា ឬ ក៏សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ នឹករកដោយសេចក្តី
 គ្រិនរិះរបស់ខ្លួនទេ ។ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា) សច្ចៈទាំងឡាយ
 ច្រើនផ្សេងៗគ្នា ក្នុងលោកមិនមានទេ លើកលែងតែសេចក្តីប្រកាន់
 ថា ទៀងដោយសញ្ញាចេញ គឺមានតែបរមត្ថសច្ចៈមួយប៉ុណ្ណោះ

សុត្តនិបាតេ ចក្កុស្ស អដ្ឋិកវគ្គស្ស ទ្វាសមំ ក្ខេវវិយ្យាហសុត្តំ

តត្តកា ទិដ្ឋីសុ បកប្បយត្ថា
 សច្ចំ មុសាតិ ទ្វយធម្មមាហុ ។
 ទិដ្ឋេ សុតេ សីលព្វតេ មុតេ វា
 ឃតេ ច ទិស្សាយ វិមាទទស្សី
 វិទិច្ចយេ វត្ថា បហស្សមាធា
 ពាលោ បរោ អកុសលោតំ ចាហ ។
 យេនេវ ពាលោតិ បរំ ទហាតំ
 តេនាតុមាទំ កុសលោតំ ចាហ
 សយមត្តនា^(១) សោ កុសលោ វទាធា
 អតំ វិមាទេតិ តនេវ^(២) ចាវ ។
 ឃ
 អតិសារទិដ្ឋិយា សោ^(៣) សមត្តោ
 មាទេន មត្តោ បវិបុល្លាមាទី
 សយមេវ សាមំ មនសាភិសិត្តោ
 ទិដ្ឋិ ហិ សា តស្ស តថា សមត្តា ។

១ ប. សយមត្តនោ ។ ២ ខ. តថេវ ។ ៣ ខ. អតិសារំ ទិដ្ឋិយា សោ ។ ម. អតិសារ-
 ទិដ្ឋិយាវិសោ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋិកវគ្គ ទី ៤ ពូជុរិយ្យហស្សប្រ ទី ១២

មួយទៀត សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ កំណត់ទុកនូវសេចក្តី
 ត្រិះរិះឲ្យប្រជុំចុះ ក្នុងទិដ្ឋិទាំងឡាយ ហើយនិយាយនូវហេតុមួយគូ
 ជាធម្មតា គឺសេចក្តីពិត ១ មុសា ១ ។ បុគ្គលពួកមួយ អាស្រ័យ
 នូវទិដ្ឋិធម៌ទាំងនេះ គឺ ការម្នាក់ដែលខ្លួនឃើញហើយ ឬឮហើយ
 ដែលខ្លួនពាល់ត្រូវហើយ ឬសីលវ័ត ជាអ្នកឃើញនូវសេចក្តីប្រកាន់ធំ
 គឺសន្តិភាព លុះបិតនៅ ក្នុងវិនិច្ឆ័យធម៌គឺទិដ្ឋិ ៦២ ហើយរីករាយក៏
 ពោលតិះដៀលថា បុគ្គលដទៃជាបុគ្គលពាល់មិនឆ្លៀវឆ្លាស ។ មួយ
 ទៀត បុគ្គលនោះ តែងដុតកំដៅបុគ្គលដទៃថាជាបុគ្គលពាល ។ ដូច្នោះ
 ដោយហេតុណា ក៏បានពោលលើកខ្លួនឯង ថាជាអ្នកឆ្លៀវឆ្លាស
 ដោយហេតុនោះ បុគ្គលនោះ ពោលលើកខ្លួនឯងថាជាអ្នកឆ្លៀវឆ្លាស
 ចំពោះខ្លួនដោយខ្លួនឯង រឺមតិះដៀលបុគ្គលដទៃ ហើយពោល
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះ ។ បុគ្គលនោះបរិបូណ៌ហើយដោយទិដ្ឋិ គឺការ
 យល់ឃើញ ថាមានខ្លឹមសារក្រៃពេកនឹងដោយមាន មានមានដ៏
 បរិបូណ៌ ប្រសព្វសន្តានខ្លួនដោយមាន គឺប្រកាន់ថាខ្លួនជាបណ្ឌិត
 ទិដ្ឋិនោះរបស់បុគ្គលនោះ បរិបូណ៌ហើយ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

មរស្ស ចេ ហិ វេសា និហីនោ
 តុមោ^(១) សហា ហោតិ និហីនបញ្ចា
 អថ ចេ^(២) សយំ វេទក្ខ ហោតិ ដីរោ
 ន កោចិ ពាលោ សមណោសុ អត្ថ ។
 អញ្ចំ ឥតោ យាភិវទន្តិ ធម្ម
 អបរទ្ធា សុទ្ធិមកោវលី តេ
 ឯវម្បី តិក្ខ្យា បុត្តសោ វទន្តិ
 សន្តិដ្ឋិរកេន ហិ ត្យាភិវត្តា ។
 ឥនេវ សុទ្ធិ ឥតិ វទយន្តិ
 ចាញោសុ ធម្មសុ វិសុទ្ធិមាហុ
 ឯវម្បី តិក្ខ្យា បុត្តសោ ឯវិដ្ឋា
 សកាយទេ តត្ថ ទទ្ធិ^០ វទា ចា ។

១ ម. តុមោ ។ ម. អថស្ស ចេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយេ សុត្តនិយាត

ប្រសិនបើមានបុគ្គលអ្នកថោកទាប ដោយសារវាចាពាក្យតិះដៀល
 របស់បុគ្គលដទៃ បុគ្គលដែលតិះដៀលគេនោះ នឹងទៅជាបុគ្គល
 មានប្រាជ្ញាថោកទាប ស្មើនឹងបុគ្គលថោកទាបនោះ មួយទៀត
 បើបុគ្គលនោះ ជាអ្នកដល់ខ្លាំង ជាអ្នកប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញាខ្ពស់ខ្លួន
 ចំពោះខ្លួនឯង ក៏រកបុគ្គលណាមួយ ជាមនុស្សល្ងង់ក្នុងពួកសមណៈ
 មិនមាន ។ ពួកបុគ្គលណា សរសើរធម៌ គឺទិដ្ឋិដទៃក្រៅវ៉ានេះ
 ពួកបុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានគុណមិនបរិបូណ៌ ឈ្មោះថា ប្រទូស្ត
 ចំពោះផ្លូវដ៏បរិសុទ្ធ ពួកតិរិយតែនឹងនិយាយតិះដៀលគ្នាដោយច្រើន
 យ៉ាងនេះឯង ព្រោះថា តិរិយទាំងនោះ ក្រេកអរសើបំហើយ
 ដោយតម្រេក ក្នុងទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន ។ លុះពួកតិរិយ (ក្រេកអរយ៉ាង
 នេះហើយ) ទើបនាំគ្នានិយាយសរសើរសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ក្នុងធម៌
 (របស់ខ្លួន) នេះតែម្យ៉ាង មិននិយាយសរសើរសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយដទៃឡើយ ពួកតិរិយ តែនឹងចូលចិត្តដោយច្រើន
 យ៉ាងនេះ ហើយពោលប្រកាន់ទាំ ក្នុងផ្លូវនៃទិដ្ឋិរបស់ខ្លួននោះ ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អន្តិកវិក្កស្ស តោសមំ មហារិយ្យហសុត្តំ

សកាយនេ វាបំ ទទ្បំ វនាទោ
 កមេត្ត ពាលោតិ បរំ ទហោយ្យ
 សយមេវ សោ មេធាកំ អាវហោយ្យ
 បរំ វទំ ពាលមសុត្តំ ធម្មំ ។
 វិនិច្ឆយេ វត្ថា សយំ បមាយ
 ឧទ្ធិ សោ លោកស្មី វិវាទមេតិ
 ហិត្វាន សព្វានិ វិនិច្ឆយានិ
 ន មេធាកំ ក្បតេ ជន្ត លោកេតិ ។

ព្រហ្មវិយ្យហសុត្តំ ទ្វាសមំ ។

តោសមំ មហារិយ្យហសុត្តំ^(១)

(១០៧) យេ កេធិមេ ទិដ្ឋិបរិព្វសាទា
 វទមេវ សត្តន្តំ វិវាទយន្តំ
 សព្វេវ តេ ចិន្ទមច្ឆានយន្តំ
 អថោ បសំសម្បំ លកន្តំ តត្ថ ។

១ ម. មហារិយ្យហសុត្តំ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ មហានិយ្ហហស្សត្រ ទី ១៣

មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះឡើយ ពួកតិរិយទាំងនោះ សូម្បីតែមួយនាក់
 កាលពោលប្រកាន់មាំក្នុងផ្ទះនៃទិដ្ឋិរបស់ខ្លួនហើយ មុខជាដុតកំដៅ
 បុគ្គលដទៃថាជាមនុស្សពាល ព្រោះទិដ្ឋិរបស់ខ្លួនដូច្នោះ លុះតិរិយ
 ពោលនូវបុគ្គលដទៃថា ជាមនុស្សពាល ថាជាអ្នកមានធម៌មិនបរិសុទ្ធ
 ហើយ គប្បីនាំមកនូវដម្លោះចំពោះខ្លួនឯង ។ តិរិយនោះ តាំង
 នៅក្នុងវិនិច្ឆ័យធម៌ (ដោយគណ្ណានឹងទិដ្ឋិ) តាំងលទ្ធិដោយខ្លួន
 ឯងហើយ រមែងដល់នូវការពាសវៃនគ្នា ដ៏ក្រៃលែងលើសលុប
 ក្នុងលោក ចំណែកសត្វ ដែលលះបង់នូវវិនិច្ឆ័យធម៌ ទាំងអស់
 (ដោយអរិយមគ្គ) រមែងមិនធ្វើនូវដម្លោះ ក្នុងលោកឡើយ ។

ចប់ ចូរនិយ្ហហស្សត្រ ទី ១២ ។

មហានិយ្ហហស្សត្រ ទី ១៣

(១០៧) (ព្រះពុទ្ធនិមិត្តសួរថា) សមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ
 ត្រាំនៅក្នុងទិដ្ឋិ (របស់ខ្លួន) តែងដជែកគ្នាថា នេះឯងជារបស់
 ពិត តើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងនាំមករឿយៗ នូវ
 ពាក្យនិទ្ទា ឬបាទនូវពាក្យសរសើរព្រោះទិដ្ឋិរបស់ខ្លួននោះដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិកាយ

អប្បញ្ញាំ ឯតំ ន អលំ សមាយ

ធុរេ វិវាទស្ស ដណ្ឌំ ព្រម្ម

ឯតម្បិ ទិស្វា ន វិវាទយេថ

ខេមាភំបស្សំ អវិវាទក្ខមី ។

យា កាចិមា សម្មតិយោ បុប្ផោ

សព្វា វ ឯតា ន ឧបេតិ វិទ្ធា

អន្ធិបយោ សោ ឧបយំ កិមេយ្យ

ដិដ្ឋេ សុតេ ខន្តិមត្តត្ថមាណោ ។

សីលុត្តមា សព្វាមេនាហុ សុទ្ធិ

វត្តំ សមាណយ ឧបដ្ឋិតា សេ

វេយវេ សិក្ខេម អថស្ស សុទ្ធិ

ក្ស័យដីតា កុសលា វណាណោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) ផលនៃវេទៈ គឺសេចក្តីសរសើរនេះ
 មានបន្តិចបន្តួចទេ មិនគួរដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ (ពត៌ៈជាដើម)
 បានឡើយ តថាគតពោលនូវផលនៃការដដែលគ្នា ព្រោះទិដ្ឋិមាន
 ពីប្រការ គឺនិន្ទានឹងសរសើរ ចំណែកដទៃជាបណ្ឌិតឃើញទោស
 ក្នុងការដដែលគ្នានេះ ហើយឃើញច្បាស់នូវព្រះនិព្វានជាភូមិមិនទាស់
 ទែនគ្នាថាជាទីដ៏ក្សេមក្សាន្ត ទើបមិនទាស់ទែនគ្នា ។ ទិដ្ឋិទាំងឡាយ
 ឯណាមួយដែលកើតច្រើន អ្នកប្រាជ្ញរមែងមិនប្រកាន់នូវទិដ្ឋិទាំងនោះ
 បើលោកមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ (នូវទិដ្ឋិ) មិនធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់
 ការម្នាក់ដែលឃើញហើយ ឮហើយ ធ្វើម្តេចឡើយនឹងប្រកាន់នូវ
 ការម្នាក់ដែលគួរប្រកាន់ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយប្រកាន់
 ពោលថា សីលជាគុណដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ហើយសំដែងនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ
 ដោយគុណត្រឹមតែការសង្រួម ជនទាំងឡាយនោះ សមាទាននូវ
 វត្ថុហើយប្រកាន់វា (ក្នុងវត្ថុដែលខ្លួនសមាទាននោះ) ដោយ
 គិតឃើញថា យើងទាំងឡាយ នឹងសិក្សានូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិរបស់វត្ថុ
 នោះ ក្នុងទិដ្ឋិរបស់ខ្លួននេះតែម្យ៉ាង ព្រោះជនទាំងឡាយនោះមានភព
 គឺកម្មនាំចូលទៅជិតហើយ តែងពោលនូវខ្លួនថាជាអ្នកល្អាស ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋិកវិច្ឆស្ស តេសមំ មហាវិយ្យោសុត្តំ

សុទេ ចុតោ សីលវតោតោ ហោតិ

បវេជនី កុម្ម វិវាជយិត្តា

បជប្បនី បត្តយនី ច សុទ្ធិ

សត្តាវ ហំនោ បវសំ យរម្ហា ។

សីលព្វនិ វាបិ បហាយ សព្វំ

កុម្មត្តា សាវជ្ឈនវជ្ឈមេតិ

សុទ្ធិ អសុទ្ធិនិ អបត្តយានោ

វិវតោ បវេ សន្តិមនុត្តហាយ ។

តម្របនិស្សាយ^(២) ជិត្តច្និតិ វា

អថ វាបិ ទិដ្ឋិ វ សុតំ មុតំ វា

ឡុទ្ធិសវា សុទ្ធិមនុត្តនន្តិ

អវិតតល្ហានេ កវាភវេសុ ។

បត្តយមាទស្ស ហំ ជប្បិតានិ

បវេជនី វាបិ^(៣) បកប្បវេសុ

ចុត្តបទាតោ វេជ យស្ស នត្តិ

ស កេន វេជេយ្យ កុហិត្តំ ជយ្យេ។

១ ឧ. សវិតត កថំ ។ ២ ឧ. គ្រូបវេស្សាយ ។ ៣ ឧ. វេជនី ជាបិ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ មហានិយ្យោសូត្រ ទី ១៣

បើបុគ្គលណា យូកចាកសីលនឹងវត្តហើយ បុគ្គលនោះ រមែងញាប់
ញាញាញា ខុសចាកកម្ម បុគ្គលនោះឯងតែងចង់បានផង ប្រាថ្នាផង
នូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដូចបុគ្គលកាលព្រាត់ប្រាសចាកផ្ទះ ហើយ
សាបសូន្យចាកពួក ។ មួយទៀត អរិយសាវ័ក លះបង់សីល
នឹងវត្ត (ដ៏បរិសុទ្ធិ) ទាំងអស់ផង កម្មមានទោសផង មិន
មានទោស⁺ផង ចេញហើយ មិនប្រាថ្នានូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ នឹង
សេចក្តីមិនបរិសុទ្ធិផង ឈ្មោះថាជាអ្នករៀនស្រឡះ ព្រោះមិនប្រកាន់
នូវទិដ្ឋិ ។ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ តែងអានស្រ័យទិដ្ឋិ
នោះដែលគួរឆ្លើម មួយទៀត តែងអានស្រ័យទិដ្ឋិ (សេចក្តីយល់
ឃើញ) ថា បរិសុទ្ធិព្រោះឃើញ បរិសុទ្ធិព្រោះស្តាប់ បរិសុទ្ធិ
ព្រោះពាល់ត្រូវ ជាទុដ្ឋិសរវេទ ជាអ្នកមានតណ្ហា ក្នុងភពតូចភពធំ
មិនទាន់ទៅប្រាស រមែងពោលនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ។ ជប្បទះគឺ
តណ្ហាទាំងឡាយ ក៏កើតឡើងដល់បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នា ឬសេចក្តីទ្រុត
ញាប់ញាញា ក៏កើតឡើងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនកំណត់ហើយ
ការច្បុតនឹងការកើតឡើង របស់បុគ្គលណា មិនមានក្នុងលោកនេះ
បុគ្គលនោះគប្បីញាប់ញាញាដោយហេតុអ្វី គប្បីប្រាថ្នាក្នុងអ្វីទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យមាហុ ធម្មំ បរមន្តំ ឯកេ
 តមេវ ហីនន្តំ បនាហុ អពោ
 សត្តោ ទុ វំនោ កតមោ វេមេសំ
 សត្តេវ ហីមេ កុសលា វជានា ។
 សកត្តា ធម្មំ បរិបុណ្ណមាហុ
 អពាស្ស ធម្មំ បន ហីនមាហុ(១)
 ឯវម្បិ វិត្តយេ វិវាទយន្តិ
 សកំ សកំ សម្មតិមាហុ សច្ចំ ។
 បរស្ស ទេ វុត្តយំតេន ហីនោ
 ន កោចិ ធម្មេសុ វិសេសិ អស្ស
 មុត្តំ ហិ អពាស្ស វិនន្តំ ធម្មំ
 និហីនតោ សម្មំ ទឡិ វជានា ។
 សធម្មត្ថជា ច បនា តថេវ(២)
 យថា បសិសន្តិ សតោយនាទំ

១ ប. វចេវ ពាសន្តំ ធម្មិមាហុ វិវាទ ។ ២ ច. សុឡត្តបិដកេ ទេសំ តថេវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា) សមណព្រាហ្មណ៍ត្បកម្មយ បាននិយាយធម៌
 ណា ថាជាធម៌ដ៏ទុក្ខម សមណព្រាហ្មណ៍ត្បកងខៀត បាននិយាយ
 ធម៌នោះ ថាជាធម៌ថែកទាបវិញ ចុះពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងពីរត្បក តើពាក្យណាជាពាក្យពិតត្រង់ ព្រោះសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងអស់នេះ តែងពោលលើកខ្លួនថាជាអ្នកល្អាស ។ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ត្រាស់ថា) សមណព្រាហ្មណ៍ត្បកម្មយ បានពោលធម៌របស់ខ្លួន
 ថាជាធម៌បរិបូណ៌ (ល្អពេញទី) ពោលធម៌របស់ជនដទៃ ថាជាធម៌
 ថែកទាប សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយប្រកាន់យ៉ាងនេះ វែមឆបក្ក
 ជម្លោះ ឲ្យកើតឡើង បានសរសើរទិដ្ឋិរបស់ខ្លួនៗ ថាជាធម៌ពិត ។
 បើបុគ្គលនោះនឹងទៅជាអ្នកថែកទាប ព្រោះដំនៀលរបស់បុគ្គល
 ដទៃ មិនមានអ្នកណាមួយ ដែលវិសេសក្នុងធម៌ទាំងឡាយបានទេ
 ព្រោះថា បុគ្គលច្រើននាក់ ជាអ្នកប្រកាន់មាំក្នុងធម៌របស់ខ្លួន តែង
 តិះដៀលធម៌ របស់ជនដទៃ ថាជាធម៌ថែកទាប ។ ជនទាំង
 ឡាយ តែងសរសើរឲ្យផ្លូវជាគ្រឿងប្រព្រឹត្តទៅ វិទេសចក្ខុប្រតិបត្តិ
 គឺធម៌របស់ខ្លួន យ៉ាងណា ការបូជាធម៌របស់ខ្លួន ក៏យ៉ាងនោះ

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋិកវត្ថុស្ស គេសេមំ មហានិយ្ហិតសុត្តំ

សុត្តេ បវាណា ភវិកា(១) ករេយ្យំ

សុត្តិ ហំ នេសំ បច្ចុត្តមេវ ។

ន ព្រាហ្មណស្ស បរនេយ្យមត្តំ

ធម្មេសុ និច្ឆេយ្យ សមុត្តហិតំ

តស្មា វិវាណា និ ឧទានិវត្តោ

ន ហំ សេដ្ឋតោ បស្សតិ ធម្មមញ្ញំ ។

ជាធាមិ បស្សមិ តថេវ ឯតំ

និដ្ឋយា ឯកេ បច្ឆេនិ សុត្តិ

អដ្ឋក្កំ ចេ កិញ្ចំ តុមស្ស តេន

អតិសិក្ខា អពោន វិនិច្ឆំ សុត្តិ ។

បស្សំ នរោ ទត្វតិ នាចរុបំ

និស្វាន វញ្ញស្សតិ តានិ ចេវ(២)

កាមិ តហំ បស្សតុ អប្បតិ វា

ន ហំ តេន សុត្តិ កុសលា វិនិច្ឆំ ។

១ ខ. សុត្តនិបាត គបិកា " ម. សុត្តនិបាត គបិកា " ២ ខ. ម. តានិ មេវ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋិកវគ្គ ទី ៤ មហានិរុយោស្សប្រាជ្ញ ទី ១៣

(កាលបើយ៉ាងនេះ) ពាក្យទាំងពួង គប្បីជារបស់ពិតមែន សេចក្តី
 បរិសុទ្ធិ នឹងមានចំពោះខ្លួននៃសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពិត ។
 ញាណដែលបុគ្គល ជទេគប្បីដឹកនាំ នឹងសេចក្តីប្រកាន់ព្រោះវិនិច្ឆ័យ
 ក្នុងទិដ្ឋធម៌ទាំងឡាយ មិនមាន ដល់វិញ្ញាណសវព្រាហ្មណ៍ ព្រោះ
 ហេតុនោះ វិញ្ញាណសវព្រាហ្មណ៍នោះ ទើបត្រូវពាក្យវិវាទទាំងឡាយ
 បាន ទាំងមិនយល់ឃើញធម៌ជទេថា ប្រសើរទេ ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយពោលកាន់បរិសុទ្ធិ ដោយទិដ្ឋិ ថា ខ្ញុំដឹង ខ្ញុំឃើញ របស់នុ៎ះ
 ពិតមែន បើទុកជាមានសមណព្រាហ្មណ៍ខ្លះ បានឃើញ ដោយ
 បរិច្ចត្តញ្ញាណជាដើម នឹងមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការឃើញរបស់
 សមណព្រាហ្មណ៍នោះ (បានជា) ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ខ្លះ កន្លង
 (នូវអរិយមគ្គ) ហើយសំដែងនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដោយ ។ បាយ ជទេ
 វិញ ។ នរជនកាលឃើញ វេមនឃើញតែនាមរូប លុះឃើញហើយ
 វេមនដឹងនូវនាមរូបនោះប៉ុណ្ណោះ កាលបើឃើញដោយវិបល្លាសស-
 ញាយ៉ាងនេះ ចង់ឃើញច្រើន ឬតិចក៏ដោយ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
 មិនពោលនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដោយការឃើញត្រឹមប៉ុណ្ណោះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

និវេស្ស្ហវាទី ន ហិ សុត្តនិបាយោ

បកប្បវត្តំ(១) ទិដ្ឋិ បុរេត្តរាទោ

យន្តិស្សិតោ តត្ថ សុភវិនិទោ

សុទ្ធិវិនិទោ តត្ថ តថទ្កសា សោ ។

ន ព្រាហ្មណោ កប្បមុបេតិ សន្និ

ន ទិដ្ឋិសារី នបិ ញ្ញាណាតន្ត

ញត្វា ច សោ សម្មនិយោ បុត្តជ្ជា

ឧបេក្ខតិ ឧត្តហណន្តិ មពោ ។

វិសន្នំ កន្តានិ មុនីន លោកេ

វិវាទជាតេសុ ន វត្តសារី

សន្តោ អសន្តេសុ ឧបេក្ខកោ សោ

អនុត្តហោ ឧត្តហណន្តិ មពោ ។

១ បិ- បកប្បវត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

បុគ្គលអ្នកពោលប្រកាន់មាំ មិនងាយគេប្រដៅបានទេ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ទិដ្ឋិដែលខ្លួនកំណត់ហើយ ឲ្យជាប្រធាន អាស្រ័យនូវសាស្តាណា
 វេមនីជាអ្នកពោលសរសើរថា លក្ខណ៍សាស្តានោះ បុគ្គលនោះជា
 អ្នកពោលនូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិ បានឃើញថាជាធម៌ពិត ក្នុងវេទរបេស
 សាស្តានោះ ។ វិណាសវ្រាហ្មណ៍ ដឹងច្បាស់ (នូវសង្ខារធម៌ទាំង
 តួន) វេមនីមិនប្រកាន់នូវការកំណត់ ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ជាអ្នក
 មិនប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទិដ្ឋិ ទាំងមិនមានដេវតាស្ស គឺតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ដោយ
 មិច្ឆាញាណទេ មួយទៀត វិណាសវ្រាហ្មណ៍នោះ បានដឹងហើយ
 នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ ដែលកើតហើយអំពីជនច្រើននាក់ ក៏ត្រឡើង
 កន្លើយ គឺមិនប្រកាន់មាំដោយអំណាចតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ ចំណែកជន
 ទាំងឡាយដទៃ វេមនីប្រកាន់ស្មិត ។ អ្នកប្រាជ្ញក្នុងលោកនេះ
 លះបង់នូវកិលេសគ្រឿងចងក្រង កាលជនទាំងឡាយ មានការ
 ទាស់ទែងកើតហើយ លោកជាអ្នកមិនប្រព្រឹត្តជាតួក កាលជន
 ទាំងឡាយមិនស្ងប់ លោកជាអ្នកស្ងប់ លោកជាអ្នកត្រឡើងកន្លើយ
 មិនប្រកាន់ ចំណែកជនទាំងឡាយដទៃ វេមនីប្រកាន់ស្មិត ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋវិក្ខស្ស បុទ្ធសមំ ត្រិវិជិតសុត្តំ

បុញ្ញាសវេ ហិត្វា នវេ អកុត្តំ

ន ធនុត្ត ឆាបិ^(១) និវិស្សវានោ^(២)

ស វិប្បមុត្តោ ទិដ្ឋិកតេហិ ធិរោ

ន លីម្បតិ លោកេ អនត្តករហិ ។

ស សព្វធម្មេសុ វិសេ និក្ខតោ

យំ កិញ្ចំ ទិដ្ឋិ វ សុតិ មុតិ វ

សម្បទ្ធការោ មុនិ វិប្បមុត្តោ

ន កប្បយោ នូបរតោ ន បត្តិយោតិ ភកវតិ ។

ចេហវិប្បហសុត្តំ វេសមំ ។

បុទ្ធសមំ ត្រិវិជិតសុតិ

(១០៨) បុញ្ញាមំ នំ អាទិច្ចតន្តំ

វិវេកំ សន្តិបទញ្ច មហោសី

កដំ ទិស្វា និញ្ចតិ ភិក្ខុ

អនុហានិយោនោ លោកស្មិ កិញ្ចំ ។

១ ខ. តោបិ ។ ២ ឃ. និវិស្សវាទី ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋិកវគ្គ ទី ៤ តុរិយិកសូត្រ ទី ១៤

វិណាសវ័ត្រាហ្មណ៍ លះបង់នូវភាសវៈមុន មិនធ្វើភាសវៈថ្មី ជា
 អ្នកមិនលុះក្នុងឆន្ទានុភិ (ជាដើម) ទាំងមិនចរចាតាមសេចក្តីប្រកាន់
 ស្មិត វិណាសវ័ត្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ រួចស្រឡះចាកទិដ្ឋិ
 ទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនតិះដៀលខ្លួនឯង មិនជាប់នៅក្នុងលោក ។
 វិណាសវ័ត្រាហ្មណ៍នោះ លោកជាអ្នកមិនមានមារសេនា ក្នុងធម៌
 ទាំងពួង មិនមានមារសេនា ក្នុងការម្នាក់ណាមួយ ដែលឃើញ
 ហើយ ឮហើយ ប៉ះពាល់ហើយ វិណាសវ័ត្រាហ្មណ៍នោះ
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានការដាក់ចុះហើយ រួចស្រឡះចាកភាគទិគ្គិលេស
 មិនមានគ្រឿងកំណត់ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ មិនត្រេកអរ មិនមាន
 កិលេសជាតិគ្រឿងប្រាថ្នាឡើយ ។

ចប់ មហានិយាយសូត្រ ទី ១៣ ។

តុរិយិកសូត្រ ទី ១៤

(១០៨) (ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសួរថា) ខ្ញុំសូមសួរ នូវសេចក្តីស្ងាត់
 ផង នូវចំណែកនៃសេចក្តីស្ងប់ផង នឹងព្រះអង្គ ជាដៅពង្សនៃ
 ព្រះអាទិត្យ អ្នកស្វែងរកគុណដ៏ធំ ចុះកិត្តិយ៍ឃើញ ដោយប្រការដូច
 ម្តេច មិនប្រកាន់មាំនូវអ្វីមួយក្នុងលោក ទើបលែងតិកិលេសបាន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបិដក

ម្នី បបត្តសុត្តនិយា^(១) [៧ តិ កក្កា]

មន្តា អស្មតិ សត្វមហាទ្រ

យា កាចិ តណ្ហា អជ្ឈនំ

នាសំ វិនយា សទា សតោ សិក្ខោ ។

យំ កត្តា ធម្មំ អភិជញ្ញា

អជ្ឈនំ អថ ភិចិ ពហិន្ទា

ន តេន ថាមិ^(២) កុព្វេថ

ន ហំ សា និព្វតិ សនំ វុត្តា ។

សេយ្យេ ន តេន បរោយ្យ

ធម្មេយ្យេ អថ ភិចិ សិក្ខោ^(៣)

បុដ្ឋា អនេក្កបេហិ

មាតុមា និ^(៤) វិកប្បយំ តិដ្ឋេ ។

អជ្ឈនមេវ ឧបសមេ

ន អណតោ កិកុ សន្តិមេសេយ្យ

ញ

១ ប. បបត្តសុត្តនិយា ។ ២ ប. មនំ ។ ៣ ប. សិក្ខោ ។ ៤ ប. និមនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់តបថា) ភិក្ខុគប្បិបិទន្ទវេប្បសនៃបបញ្ច-
សន្ទារ (ធម៌ជាគ្រឿងធ្វើសត្វឲ្យយឺតយូរគឺតណ្ហាទិដ្ឋ)ផង ឲ្យអស្មិ-
មានៈទាំងពួងផង ដោយប្រាជ្ញា តណ្ហាទាំងឡាយណាមួយ មាន
ខាងក្នុងសន្តានសត្វ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីគ្រប់ពេល គប្បីសិក្សា
ដើម្បីកំចាត់បង់តណ្ហាទាំងនោះចេញ ។ ភិក្ខុគប្បិដ៏និទ្ទវេកុណធម៌
ណាមួយ ជាខាងក្នុង ឬខាងក្រៅ មិនគប្បិធ្វើឲ្យវាកម្លាំង (ការ
លើកដំកើង) ដោយគុណធម៌នោះ ព្រោះការរំលត់នោះ សប្បុរស
ទាំងឡាយ មិនបានប្រកាសឡើយ ។ ភិក្ខុមិនគប្បិសំគាល់ថា
អញជាបុគ្គលប្រសើរជាងគេ អញជាបុគ្គលថោកទាបជាងគេ ឬថា
ជាបុគ្គលស្មើៗនឹងគេ ដោយសារគុណធម៌នោះឡើយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយគុណធម៌ មានសភាពច្រើនយ៉ាង មិនគប្បិទាំងខ្លួន
តំកើងខ្លួនទេ ។ ភិក្ខុគប្បិរម្ងាប់ (ពតាទិក្កិលេស) ក្នុង
សន្តាន ភិក្ខុមិនគប្បិស្វនិកេសចក្កិស្ងប់ ដោយទុបាយដទៃទេ

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋិកវត្ថុស្ស ចុទ្ធសមំ គុវិណិកសុត្តំ

អដ្ឋត្ថំ ឧបសន្តស្ស

នត្ថំ អត្តា កុតោ ជិវត្តំ វា(១) ។

មជ្ឈេ យថា សមុទ្ធស្ស

ឱមំ នោ ជាយតិ វិគោ ហោតិ

ឃិវំ វិគោ អនេជស្ស

ឧស្សនំ ភិក្ខុ ន ករយ្យ កុហិត្ថំ ។

អត្ថត្ថយំ វិជេត្តុ

សត្តន្ធម្មំ បរិស្សយវិនយំ

បដិបទត្ថា វិនេហិ កទ្ធន្តេ

ចានិមោក្ខំ អថ វាចំ សមាធិំ ។

ចក្ខុហិ នេវ លោលស្ស

តាមកថាយ អាវិយេ សោតំ

រសេ ច នានុតិជ្ឈេយ្យ

ន ច មមាយេថ តិក្ខុំ លោកស្មី ។

ជស្សន យទា ជុដ្ឋស្ស

១ ឃ. ជិវត្តំ វា ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ គុណិកសូត្រ ទី ១៤

កាលបើលោកម្ចាស់ ឡូវតាទិកិលេស ក្នុងសន្តានហើយ សេចក្តី
យល់ឃើញថា ខ្លួនគឺសស្សតទិដ្ឋិ រមែងមិនមាន សេចក្តីយល់
ឃើញថា មិនមែនខ្លួនគឺឧច្ឆេទទិដ្ឋិ នឹងមានមកអំពីណា ។ រលក
រមែងមិនកើតឡើងត្រង់ជំរៅពាក់កណ្តាលសមុទ្រ ទឹកត្រង់កណ្តាល
នោះ រមែងតាំងនៅនឹង មានទុបមា យ៉ាងណាមិញ មានទុបមេយ្យ
ដូចភិក្ខុអ្នកតាំងនៅនឹងខ្លួន ជាអ្នកមិនមានតណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ
ដូច្នោះឯង មិនគប្បីធ្វើកិលេសឲ្យពុះពោរក្នុងទីណាមួយ ។ (ព្រះបុព្វ
និម្មិតស្នេហា) ព្រះអង្គមានចក្ខុ បើកហើយ បានសំដែងធម៌
ចំពោះភិក្ខុគឺធម៌ ដែលព្រះអង្គឃើញច្បាស់ហើយ ដោយព្រះអង្គឯង
ជាធម៌កំចាត់ ឡូវសេចក្តីអន្តរាយ បំពិតព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
អង្គសំដែង ឡូវបដិបត្តាផង ឡូវបាតិមោក្ខសីលផង ឡូវសមាធិចិត្ត
ផង ។ (ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា) ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកមិនរឿម
រឿមដោយចក្ខុទាំងឡាយផង គប្បីបិទខ្ទប់ខ្ទប់គ្រឿងក្នុងពាក្យនៃ
អ្នកស្រុកផង មិនគប្បីជាប់នៅក្នុងសេដង មិនគប្បីប្រកាន់ខ្ជាប់សំ
ណាមួយក្នុងលោកផង ។ កាលណាភិក្ខុត្រូវផស្សៈប៉ះពាល់ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

បរិទេវំ ភិក្ខុ ន ករេយ្យ
 កុហំញំ កវញ្ច ទាភិជ្ឈេយ្យ
 កេរេសុ ច ន សម្មវេនេយ្យ ។
 អន្តានមថោ ទាណំ
 ទាននិយានំ អថាបិ វត្តានំ
 លទ្ធា ន សន្និធិ កយំរា
 ន ច បរិត្តសេ តានិ អលកមាតោ ។
 ឈាយី ន ទាណលោស្ស
 វិមេ កុក្កុច្ឆា^(១) នប្បមជ្ឈេយ្យ
 អថ វា អាសនេសុ សយនេសុ^(២)
 អប្បសន្នេសុ ភិក្ខុ វិហារេយ្យ ។
 និទ្ធិ ពហុលំ ន^(៣) ករេយ្យ
 ជាករិយំ ករេយ្យ អាតាបិ
 តន្តិ មាយំ ហស្សំ ឧទ្ធិ
 មេដុនំ វិប្បជ្ឈេហោ សវិក្ខុសំ ។

១ ខ. ម. កុក្កុច្ឆំ ។ ២ ខ. អបិ អាសនេសុ សយនេសុ ។ ម. អថាសនេសុ វិវិច្ឆេសុ ។
 ៣ ខ. និទ្ធិន ពហុលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុមិនគប្បីធ្វើ នូវសេចក្តីខ្វឹកខ្វែងផង មិនគប្បីប្រាថ្នា នូវភពណា
 មួយផង មិនគប្បីញាប់ញ័រក្នុងសត្វសាហាវដែលគួរស្របស្រួលផង ។
 មួយទៀត ភិក្ខុបើបាននូវបាយ ទឹក ខានីយៈ ឬសំពត់ទាំងឡាយ
 ហើយ មិនគប្បីធ្វើនូវសន្និធិ (ការសន្សំទុក) ឡើយ កាលបើមិន
 បានវត្ថុទាំងនោះទេ ក៏មិនគប្បីអន្ទះសារ ។ ភិក្ខុគប្បីជាអ្នក
 អភិរម្យក្នុងឈាន គប្បីជាអ្នកមិនរើសជើង គប្បីរៀបចំសេចក្តី
 រើស (មានរើសដៃជាំដើម) មិនគប្បីធ្វេសប្រហែស មួយទៀត
 គប្បីនៅក្នុងទីអង្គុយ ទីដេក ដែលមានសំឡេងតិច ។ ភិក្ខុមាន
 សេចក្តីព្យាយាម មិនគប្បីធ្វើការដេកលក់ឱ្យច្រើនទេ គប្បីគប់រក
 នូវសេចក្តីភ្ញាក់រឭក គប្បីលះបង់សេចក្តីខ្លួនប្រក្រតី មាយា ល្បែង
 សើច ល្បែងលេងមេប៉ុន ព្រមទាំងការស្អិតស្អាតខ្លួនចេញ ។

សុត្តនិបាតេ បុគ្គលស្ស អដ្ឋិកវគ្គស្ស បុទ្ធសមំ គុរិទិកសុត្តំ
 អាថ៌ត្វណំ សុបំនំ លក្ខណំ
 លោ វិទោហោ អថោបំ នក្ខត្តំ
 វិភត្តា កត្តករណំ
 តំតំច្នំ មាមកោ ន សេវេយ្យ ។
 និដ្ឋាយ នប្បវេទេយ្យ
 ន ឧណ្ណមេយ្យ បសំសិតោ ភិក្ខុ
 លោកំ សហ មច្ឆវិយេន
 កោនំ បេសុណិយេត្តា បនុទេយ្យ ។
 កយវិត្តេយ្យេ ន តិដ្ឋេយ្យ
 ឧបវាទំ ភិក្ខុ ន ករេយ្យ កុហំត្តំ
 តាមេ ច នាភិសដ្ឋេយ្យ
 លាភកម្មា ជនំ ន លបយេយ្យ^(១) ។
 ន ច កត្តតា សិយា ភិក្ខុ
 ន ច វាចំ បយុត្តំ កាសេយ្យ
 មាតត្តិយំ ន ស័ក្ខេយ្យ
 កមិ វិត្តាហំកំ ន ករេយ្យ ។

១ ឧ. ន លបយេយ្យ ។ ម. ន លបេយ្យ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ គុរុជិកសូត្រ ទី ១៤

ភិក្ខុអ្នករាប់អានព្រះវតនត្រ័យ មិនគប្បីប្រកបអាថ៌កំបាំង (មន្ត
សម្រាប់ឲ្យទុបទុរៈកើតឡើងក្នុងបច្ចុប្បន្ន) មន្តសម្រាប់ពាយសុបិន
មន្តសម្រាប់ពាយលក្ខណៈ មន្តសម្រាប់សំដែងឫក្សមន្តល មិន
គប្បីសេពគប់មន្តសម្រាប់ពាយសម្រែកសត្វផង ឬសម្រាប់ធ្វើគភិឲ្យ
តាំងនៅផង ការរក្សារោគផង ។ ភិក្ខុមិនគប្បីញាប់ញ័រនឹងពាក្យ
និទ្ទា បើមានគេសរសើរ ក៏មិនគប្បីឡើងដោយផង គប្បីបន្ទាបនឹង
លោភៈ មច្ឆរិយៈ សេចក្តីក្រែវក្រាជនឹងពាក្យញុះញង់ ។ ភិក្ខុ
មិនគប្បីតាំងនៅ ក្នុងការលក់ចេញទិញចូល មិនគប្បីធ្វើការពោល
គំរេងៀលក្នុងទីណាមួយ មិនគប្បីជាប់ចិត្តក្នុងស្រុក មិនគប្បីចរចា
នឹងជន ព្រោះប្រាថ្នាលោភ ។ មួយទៀត ភិក្ខុមិនគប្បីពោល
វេទនា លើកខ្លួន មិនគប្បីពោលវេទនាផ្សេងៗ មិនគប្បីសិក្សាខ្លួនសេចក្តី
ឃើសយូងកាយវេទនាចិត្ត មិនគប្បីពោលពាក្យប្រណាំងប្រជែង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

មោសវដ្ឋេ ន និយ្យេថ
 សម្មជាតោ សហំនំ ន កាយិក
 អថ ដីវិតេន បព្ភាយ
 សីលព្វតេន នាពាមតិមពោ ។
 សុត្តា វុសិតោ ពហំ វាចំ
 សមណានំ វា បុថុវចនានំ
 ជេសេន នប្បជីវជ្ជា
 ន ហំ សន្តោ បដិសេនិកោន្តំ ។
 ឯតញ្ច ធម្មមព្ភាយ
 វិនំនំ ភិក្ខុ សទា សតោ សិក្ខោ
 សន្តិភិ និព្វតិ ញ្ញត្តា
 សាសនេ តោតមស្ស នប្បមជ្ឈេយ្យ ។
 អភិក្ខុ ហំ សោ អនភិក្ខុតោ
 សក្ខិធម្មំ អនិភិហនមស្សំ

១ ម. បុថុវចនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ភិក្ខុមិនគប្បីដកនាំ ក្នុងពាក្យមុសាវាទ មិនគប្បីធ្វើការអ្នកពាងទាំង
 ដឹងខ្លួន មួយទៀត មិនគប្បីមើលងាយអ្នកដទៃ ដោយអាជីវៈ
 (ការចិញ្ចឹមជីវិត) នឹងបញ្ញា នឹងសីលវិត ។ ភិក្ខុកាលបើបានឮ
 ពាក្យ (មិនជាទីគាប់ចិត្ត) ដ៏ច្រើន របស់សមណៈ ទាំងឡាយ
 ឬរបស់បុគ្គលទាំងឡាយ មិនគប្បីប្រទូស្តទៅរក មិនគប្បីពោល
 តប ដោយពាក្យអាគ្រក់ ព្រោះថា លោកអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ទាំងឡាយ
 រមែងមិនធ្វើការឈ្លោះតបតឡើយ ។ ភិក្ខុ កាលបានដឹង បាន
 ពិចារណាធម៌នុ៎ះ គប្បីជាអ្នកព្រួយស័ក្ខសត្វកាល បើបានដឹង
 សេចក្តីរលត់ភាគិក្ខុលេស ថាជាសេចក្តីស្ងប់ហើយ មិនគប្បី
 ប្រហែសធ្វេស ក្នុងសាសនានៃព្រះគោតមឡើយ ។ ភិក្ខុនោះ
 ជាអ្នកគ្របសន្តិភូបជាដើម ជាអ្នកដែលរូបជាដើម គ្របសន្តិភូមិន
 បាន ជាអ្នកឃើញធម៌ ចំពោះភ្នែកឯង មិនពាងគេថា ដូច្នោះ។

សុត្តនិបាតេ ចតុត្ថស្ស អដ្ឋិកវត្ថុស្ស បណ្ណសមំ អត្តទណ្ណសុត្តំ

តស្មា ហំ តស្ស កកវតោ សាសនេ

អប្បមត្តោ សទា នមស្សមនុស្សត្វេតិ កកវតិ ។

តុវិទិកសុត្តំ បុទ្ធសមំ ។

បណ្ណសមំ អត្តទណ្ណសុត្តំ

(១០៧) អត្តទណ្ណា កយំ ជានំ ជនំ បស្សេ មេតតំ
 សិវេតិ កិត្តយស្សមិ យថា សិវិជិតំ មយា ។
 ដន្ទមាដំ បដិ ទិស្វា មច្ឆេ អប្បោទតេ យថា
 អញមញោហំ ព្យាវុទ្ធេ ទិស្វា មំ កយមាសិវិ(១) ។
 សមន្តមសារោ លោកោ ទិសា សព្វា សមេវតា
 ឥច្ឆំ កវនមត្តនោ វាទ្ធសាសី(២) អនោសិតំ
 ទិសានេ ត្រូវ ព្យាវុទ្ធេ ទិស្វា មេ អរតី អហុ

១ ឧ. ម. រាយមវិសិ ។ ២ ម. ព្យាស្សមិ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកវគ្គ ទី ៤ អត្ថវទណ្ណសូត្រ ទី ១៥

ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកមិនប្រហែស គប្បីនមស្ការ
សិក្សា ក្នុងសាសនានៃព្រះមានព្រះភាគនោះ សព្វៗ កាល ។

ចប់ អត្ថវទណ្ណសូត្រ ទី ១៥ ។

អត្ថវទណ្ណសូត្រ ទី ១៥

(១០៧) (ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ភ័យកើតមក
ពីអាជ្ញារបស់ខ្លួន (សេចក្តីប្រព្រឹត្តិកាចក្រកររបស់ខ្លួន) អ្នកទាំង
ឡាយ ចូរមើលជនអ្នកទាស់ទែងគ្នា តថាគត (កាលនៅជា
ពោធិសត្វ) បានកក់ស្កុតហើយ យ៉ាងណា តថាគតនឹងសំដែង
នូវសេចក្តីកក់ស្កុត យ៉ាងនោះ (ដល់អ្នកទាំងឡាយ) ។ ភ័យ
មកកាន់តថាគត ព្រោះឃើញនូវពពួកសត្វ កំពុងញាប់ញ័រ (ដោយ
ភណ្ណា ជាដើម) ដូចពួកមច្ឆជាតិ ក្នុងទីមានទឹកតិច ព្រោះឃើញ
សត្វលោកបៀតបៀនគ្នានឹងគ្នា ។ លោកមិនមានខ្លឹមសារ
ដោយជុំវិញទិសទាំងពួង រមែងញាប់ញ័រ តថាគត កាល
ប្រាថ្នានូវភត (ជាទីពឹង) របស់ខ្លួន ក៏មិនបានឃើញភតណាមួយ
ដែលជរាធមិជាដើម ជិះជាន់មិនបាន សេចក្តីមិនរីករាយ បាន
កើតមាន ដល់តថាគតហើយ ព្រោះបានឃើញសត្វទាំងឡាយ
ត្រូវជរាធមិជាដើម បៀតបៀនហើយ ក្នុងកាលជាទីបំផុត

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អថេត្ត សល្លមទ្ធក្ខី(១) មុទ្ធសំ ហទយនិស្សំតិ ។

យេន សល្លេន ឌីតិណ្ណោ មិសា សញ្ញា វិជារតិ

តមេវ សល្លំ អត្ថយេន ន ជារតិ ន សីទតិ ។

តត្ថ សិក្ខាទ្ធកិយន្តិ

(យានិ លោកេ កធិតានិ) ន តេសុ បសុតោ សិយា

និព្វិជ្ជ(២) សត្វសោ កាមេ សិក្ខេ និព្វានមត្តនោ ។

សទ្ធោ សិយា អប្បកត្តោ អមាយោ វិត្តបេសុណោ

អក្កោជនោ លោកថាបកំ វេរិច្ឆំ វិវាវេ មុនិ ។

និទ្ធិំ តទ្ធិំ សហេ មីនំ បមាទេន ន សំវេសេ

អតំមាទេ ន តិដ្ឋេយ្យំ និព្វានបទសោ នរោ ។

១ ម. សល្លមទ្ធក្ខី ។ ២ ឧ. ប. និព្វិជ្ជ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

គតិខោះមក គថាគតបានឃើញសរ ដែលគេឃើញបានដោយកម្រ
 អាស្រ័យនៅក្នុងហ្វូង ក្នុងសត្វទាំងឡាយនោះ ។ សត្វលោក
 ដែលសរដោតជាប់ហើយ រមែងស្ទុះទៅកាន់ទិសផ្សេងៗ បុគ្គល
 ជាបណ្ឌិត ឯកសរនោះបាន ទើបមិនស្ទុះទៅ មិនលិចចុះ ។
 (ការម្មណ៍ជាទីស្រឡាញ់ គឺ បញ្ចកាមគុណណា មានក្នុងលោក)
 ប្រជុំជន តែងសំដែងទូរកាសិតជាគ្រឿងសិក្សា (មានការសិក្សា
 ដ៏រីជាដើម) ដើម្បីឲ្យបានការម្មណ៍ជាទីស្រឡាញ់នោះ បណ្ឌិត
 មិនគួរខ្វល់ខ្វាយក្នុងបញ្ចកាមគុណ ឬក្នុងកិច្ចសិក្សានោះឡើយ គប្បី
 ឡើយណាយ ក្នុងកាមារម្មណ៍ ដោយប្រការទាំងពួង គប្បីសិក្សា
 ទូរព្រះនិព្វាន បម្រុងខ្លួន ។ បុគ្គលជាអ្នកប្រាជ្ញ គប្បីជាអ្នក
 មានសច្ចៈ^(១) ជាបុគ្គលមិនឃើសឃ្នង មិនមានមាយា លះបង់ពាក្យ
 ញុះញង់ មិនក្រវែក្រាជ ឆ្លងឲ្យរួចទូរលោកៈដ៏លាមក នឹង
 មច្ឆរិយៈ ។ នរជនមានចិត្តទុនទៅរកព្រះនិព្វាន គប្បីគ្របសង្កត់
 ទូរការដេកលក់ សេចក្តីខ្ជិលច្រអូស ការរញ្ជា មិនគប្បីដក់នៅ
 ដោយសេចក្តីប្រហែសធ្វេស មិនគប្បីតាំងខ្លួនក្នុងមានៈដ៏ក្រៃលែង ។

១ សព្វៈ ៣ យ៉ាងពី វាសច្ចៈ ញាណសច្ចៈ បុគ្គលច្ចៈ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តនិបាតេ បគុត្តស្ស អន្តិកវិគ្គស្ស បណ្ណាសមំ អន្តទណ្ឌសុត្តំ

មោសវដ្ឋេ ន និយ្យេថ រូបេ ស្មេហំ ន កុត្តយេ

មាណព្វ បរិជានេយ្យ ភាហសា វិរតោ ចរេ ។

បុរាណំ នាភិនទ្កេយ្យ នវេ ខន្តិមកុត្តយេ

ហិយ្យមាណេ ន សោចេយ្យ អាណាសំ ន សិរតោ សិយា ។

កេដំ ព្រមំ មហោយោតំ អាជំ ព្រមំ ជប្បំ

អាម្ពណំ បកប្បំ(១) កាមបង្ហោ ឧរុត្តយោ ។

សត្វា អវេក្ខម្ព មុនិ ថលេ តិដ្ឋតំ ព្រាហ្មណោ

សត្វសោ បដិទិស្សដ្ឋ ភ វេ សន្តោតិវុត្តតំ ។

សវេ វិទ្ធា ស វេទត្ថ ព្រាត្វា ធម្មំ អនិស្សិតោ

១ កម្មនំ អន្តិកហិ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថា ទី ៤ អត្តទណ្ឌសូត្រ ទី ១៥

បុគ្គលអ្នកបង្កើនចិត្តទៅក្រៅនិព្វាន មិនគប្បីដឹកនាំ ក្នុងពាក្យ
មុសាវាទ មិនគប្បីធ្វើសេចក្តីស្នេហាក្នុងរូប ត្រូវកំណត់ដឹងនូវមានៈ
ហើយគប្បីរៀបចេញចាកអំពីជំរុសវាន់ ។ មិនគប្បីស្រើបស្រាល
ទៅក្របញ្ចក្ខន្ធ ដែលជារបស់ចាស់គឺជាអតីត មិនគប្បីធ្វើសេចក្តី
ពេញចិត្តនឹងបញ្ចក្ខន្ធ ដែលជារបស់ថ្មីគឺជាបច្ចុប្បន្ន មិនត្រូវសោក
ស្តាយនឹងបញ្ចក្ខន្ធ ដែលសាបរលាបទៅហើយ មិនត្រូវជាប់ស្អិត
នៅក្នុងតណ្ហា ។ តថាគតពោលនូវសេចក្តីជាប់ចិត្ត គឺតណ្ហា ថា
ជាអន្ទង់ធំ តថាគតពោលនូវសេចក្តីដក់ចិត្ត គឺតណ្ហា ថាជាគ្រឿង
ល្បឿនទៅនៃចិត្ត ថាជាគ្រឿងជាប់ញ៉ាំងនៅនៃចិត្ត ថាជាអា-
រម្មណ៍នៃចិត្ត ថាជាគ្រឿងត្រិះរិះ (ព្រោះ) កាមតណ្ហាដូចជាកក់
សត្វទាំងឡាយ អាចឆ្លងបានដោយលំបាក ។ អ្នកប្រាជ្ញ ជា
ប្រាហ្មណ៍ មិនគេចចេញចាកសច្ចៈ រមែងកាំងនៅលើទីទួលគឺព្រះ
និព្វាន តថាគតហៅបុគ្គលនោះថាជាអ្នកស្ងប់ ព្រោះលះអាយតនៈ
ទាំងអស់ ។ បុគ្គលនោះជាអ្នកប្រាជ្ញ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកដល់នូវ
វេទ ជាបុគ្គលដែលតណ្ហានឹងទិដ្ឋិមិនអាស្រ័យនៅហើយ ព្រោះ
ឃើញសង្ខារធម៌ (ថាជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន)

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សម្មា សោលោកេ វរិយោនោ ន បិហេតិធ កស្សចិ ។

យោធ កាមេ អច្ចុត្តិ សង្កំ លោកេ ធុរច្ចយំ

ន សោ សោចតិ ជាជ្ឈេតិ ធិដ្ឋសោតោ អពន្ធនោ ។

យំ បុព្វេ តំ វិសោសេហិ^(១) បច្ឆា តេ មាហុ កិញ្ចុនិ

មជ្ឈេ ចេនោ តហេស្សសិ ឧបសន្តោ ចរិស្សសិ ។

សព្វសោ ជាម្បបស្មី យស្ស នត្ថិ មមាយិតិ

អសតា ច ន សោចតិ សវេលោកេ ន ជិយ្យតិ ។

យស្ស នត្ថិ វទំ មេតិ បវេសំ ចាបិ កិញ្ចុនិ

បមត្ថំ សោ អសំវិទ្ធិ^(២) នត្ថិ មេតិ ន សោចតិ ។

១ ម. វិសោលេតិ ។ ២ ម. បមត្ត លោ អសំវិទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បុគ្គលនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកដោយប្រពៃ មិនជាប់ចិត្ត
នឹងបុគ្គលណាមួយឡើយ ។ បុគ្គលណា បានឆ្លងផុតនូវកាមផង
នូវកិលេសគ្រឿងជាប់ ដែលឆ្លងបានដោយកម្រ ក្នុងលោកផង
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា កាត់ខ្សែតណ្ហា មិនមានចំណង រមែង
មិនសោក មិនសុបសៅ ។ កិលេសជាតណាកើតឡើង (ព្រោះ
ប្រាព្វ) សន្លឹកជាអតីត អ្នកចូរធ្វើកិលេសនោះ ឲ្យរឹងស្នូតទៅ
កិលេសគ្រឿងកន្ទួល (មានរាគៈជាដើមកើតឡើងព្រោះប្រាព្វ)
សន្លឹកដែលនឹងមានទៅខាងក្រោយ ចូរកុំមានដល់អ្នកឡើយ បើ
អ្នកមិនប្រកាន់ក្នុងធម៌ជាតណាល (មានរូបជាដើមដែលជាបច្ចុប្បន្ន)
អ្នកនឹងទៅជាបុគ្គលស្ងប់ ។ បុគ្គលណា មិនមានសេចក្តីប្រកាន់
ក្នុងនាមនឹងរូប ថាជារបស់អញសព្វកន្លែងទេ បុគ្គលនោះឯង រមែង
មិនសោក ព្រោះនាមរូបដែលមិនមានផង មិនទ្រុឌទ្រោមទៅក្នុង
លោកផង ។ កន្ទួលថា នេះរបស់អញ នេះជារបស់ជនដទៃ
មិនមាន ដល់បុគ្គលណា បុគ្គលនោះ កាលមិនបានខ្ញុំវត្ថុដែល
ប្រកាន់ថា របស់អញ រមែងមិនសោកថា អញគ្មានដូច្នោះឡើយ ។

សុត្តនិបាតេ បគុដ្ឋស្ស អដ្ឋិកវគ្គស្ស បណ្ណសមំ អន្តទណ្ឌសុត្តំ

អនុជ្ឈិ អនុនុតិទ្ធោ អនេជោ សត្វិធំ សមោ

តមាជិសំសំ បព្រ័មិ បុត្តិភោ អវិកប្បំនំ ។

អនេជស្ស វិជានតោ នត្តំ កាចិ និសង្កតិ

វិរតោ សោ វិយារម្ហា(១) ខេមំ បស្សតិ សត្វិធំ ។

ន សមេសុ ន ឌិមេសុ ន ឌិស្សសុ វនេតេ មុនិ

សន្តោ សោ វិភមច្ចរោ នាទេតិ ន ជិរស្សតិភិ ភកកាភិ ។

អន្តទណ្ឌសុត្តំ បណ្ណសមំ ។

១ ម. វិយារម្ហា ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ អន្តទណ្ណសូត្រ ទី ១៥

បុគ្គលដែលមិនមានបូស្សា មិនមានសេចក្តីត្រេកអរ ជាអ្នកមិន
 ញាប់ញ័រ ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ក្នុងអាយតនៈខាងក្នុង ខាងក្រៅ
 ទាំងអស់ តថាគត កាលបើមានបុគ្គលចូលមកសួរអាទិសិទ្ធិ
 របស់បុគ្គលអ្នកមិនញាប់ញ័រនោះ ក៏នឹងសំដែង (អាទិសិទ្ធិទាំង ៤
 មានមិនបូស្សាជាដើមនោះ) ។ (បណ្តាសិទ្ធិទាំង ៣ មាន
 បញ្ចកិសិទ្ធិជាដើម) សិទ្ធិរណាមួយ មិនមានដល់បុគ្គល
 អ្នកមិនញាប់ញ័រ អ្នកដឹងច្បាស់ (ទូរិត្រៃលក្ខណ៍) បុគ្គលនោះ
 រឿរស្រឡះចាកសិទ្ធិទាំង ៣ នោះ រមែងឃើញសេចក្តីក្សេមក្សង
 ទីទាំងពួង ។ អ្នកប្រាជ្ញ រមែងមិននិយាយអ្នកខ្លួន (ដោយ
 មានថា អញជាបុគ្គលស្មើគ្នា) ក្នុងពួកបុគ្គលស្មើគ្នា (ថាអញ
 ជាបុគ្គលថោកទាប) ក្នុងពួកបុគ្គលដែលថោកទាប (ថាអញជា
 បុគ្គលប្រសើរ) ក្នុងពួកបុគ្គលដែលប្រសើរ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកស្ងប់
 ប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់ រមែងមិនប្រកាន់ មិនអន្ទះសារ ។

ចប់ អន្តទណ្ណសូត្រ ទី ១៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សោឡសមី សារីបុត្តសុត្តិ

(១១០) ន មេ ធិដ្ឋោ វេតោ បុព្វេ (វេច្ឆាយស្មា សារីបុត្តោ)

ន សុតោ ឧទ កស្សតិ

ឃី វក្កវនោ សត្តា តុស្ថតា កណិមាគតោ ។

សនេវកស្ស លោកស្ស យថា ធិស្សតិ បក្កមា

សត្តន្តមី វិលោទេត្វា ឃិកោវ វតិមជ្ឈតា ។

តំ ពុទ្ធិ អសិទ្ធិ តាធិ អត្តហំ កណិមាគតំ

តហ្មន្តមិធិ តទ្ធានំ អត្ត បញ្ចោន អាគមិ(១)

ភិក្កុនោ វិជិត្តតោ កជតោ វត្តមាសនំ

វត្តម្មលំ សុសានំ វា បត្តតានំ តុហាសុ វា

១ ខ. អន្តរិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

សារីបុត្តសូត្រ ទី ១៦

(១១០) (ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុប៉ុន្មានពាន់ឆ្នាំ) ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ជាសាស្តាចារ្យ ព្រះអង្គចុះចាកតុសិត មកជាគណាចារ្យ
 ព្រះអង្គមានព្រះវាចាពីពោះយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនដែលឃើញ
 មិនដែលឮ អំពីសំណាក់អ្នកណាមួយ ក្នុងកាលមុនអំពីកាលដែល
 ព្រះអង្គស្តេចចុះមក កាន់ក្រុងសង្កស្សៈសោះឡើយ ។ ព្រះសាស្តា
 ព្រះអង្គមានចក្ខុ (ដ៏ឧត្តម) រមែងប្រាកដ ដល់មនុស្សលោក ព្រម
 ទាំងទេវលោក ព្រះអង្គជាបុគ្គលឯក បានបន្ទាបនឹងទូរិយន្តទាំងអស់
 ហើយបានលុះធម៌ដ៏វិសេស ដែលជាទីត្រេកអរ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គមាន
 សេចក្តីត្រូវការនឹងសួរប្រស្នា ដើម្បីសារឹកទាំងឡាយ ច្រើននាក់
 ទើបមកគាល់ព្រះអង្គ ជាព្រះពុទ្ធ មានសន្តានបរិសុទ្ធ ប្រាស
 ចាកតណ្ហានិស្ស័យ នឹងទិដ្ឋិនិស្ស័យ ព្រះអង្គជាបុគ្គល មិន
 ញាប់ញ័រ ជាបុគ្គលមិនកុហក ជាគណាចារ្យ ស្តេចមកក្នុង
 ក្រុងសង្កស្សៈនេះ កាលបើភិក្ខុខ្លះ (អំពីជាតិជាដើម)
 ជាអ្នកគប់រក ទូរិសេនាសនៈស្ងាត់ក្តី នៅទីជិតនៃដើមឈើក្តី
 ទូរិព្រៃស្នាសានក្តី ឬជាអ្នកនៅអាស្រ័យ ក្នុងលាងក្តីទាំងឡាយក្តី

សុត្តនិបាត បទុត្តស្ស អដ្ឋកវុត្តស្ស ហោរ្យសប្បំ សារីបុត្តសុត្តំ

ឧទ្ធាវេទស្ស សយនេស្ស ភិក្ខុនោ តត្ថ កេវរំ

យេហំ ភិក្ខុ ន វេទេយ្យ^(១) ជិក្ខ្យាសេ សយនាសនេ

កតំ បរិស្សយា លោកេ កច្ចតោ អភនំ^(២) ទំសំ

យេ ភិក្ខុ អភិសម្មវេ បន្តម្ហំ សយនាសនេ ។

ក្យាស្ស ព្យបថយោ អស្ស ក្យស្សស្ស^(៣) វេទ កោចរា

កានិ សីលព្វតានស្ស^(៤) បហំតត្តស្ស ភិក្ខុនោ

កំ សោ សិក្ខំ សមាទាយ ឯកោទិ ទំបកោ សតោ

កម្មារោ វជនស្ស ទំទ្រមេ មលមត្តនោ ។

វិជិតុច្ចមានស្ស យេទិទិ ជានុ (សារីបុត្តានិ កករំ)

១ ម. វេទេយ្យ ។ ២ ឧ. ម. អមតំ ។ ៣ ម. កានស្ស ។ ៤ ឧ. សីលព្វតា-
នស្ស ។ ម. សីលព្វតា អស្ស ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ សារីបុត្តសូត្រ ទី ១៦

ភិក្ខុកាលនៅក្នុងសេនាសនៈស្ងាត់ ប្រាសចាកសំឡេងគឺកកង មិន
 គប្បីញាប់ញ័រ ដោយហេតុគួរឲ្យភ័យណា ហេតុគួរឲ្យភ័យក្នុង
 សេនាសនៈ យោកទាបនឹងទុក្ខមនោៈ មានប៉ុន្មាន ភិក្ខុនៅក្នុងសេនា-
 សនៈស្ងាត់ គប្បីគ្របសង្កត់សេចក្តីអន្តរាយ ទាំងឡាយណា
 សេចក្តីអន្តរាយទាំងឡាយនោះ មានប៉ុន្មាន ដែលនឹងមានដល់ភិក្ខុ
 កាលទៅកាន់ទិស ដែលគេមិនធ្លាប់ទៅ គឺព្រះនិព្វាន ក្នុងលោក
 នេះ ។ ពាក្យពេចន៍ របស់ភិក្ខុអ្នកមានខ្លួនបញ្ជូនទៅ គឺជាអ្នក
 មានព្យាយាមតឹងតែងតើដូចម្តេច គោចរទាំងឡាយក្នុងលោកនេះ
 របស់លោកតើដូចម្តេច សីលនឹងរឹតទាំងឡាយ របស់លោក តើ
 ដូចម្តេច ភិក្ខុនោះគប្បីសមាទាន ខ្សឹមស្រួលដូចម្តេច ទើបជាអ្នក
 មានសតិ មានចិត្តមូល ក្នុងអាម្មណ៍តែមួយ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា
 គប្បីបន្ទាបនឹងតិលេស ជាបន្តិចរបស់ខ្លួនបាន ដូចជាធិរាស
 ដេញអាចម៍រាស ឲ្យអស់ចេញបាន ។ (ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលសារីបុត្ត) ជាសុវិហារធម៌ (គ្រឿងនៅ
 សុទ្ធសម្រាន្ត) ណា របស់ភិក្ខុអ្នករៀប (អំពីជាតិជាដើម)

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

វត្តាសនំ សយនំ សេវិតោ ចេ

សន្តោធិកាមស្ស យថានុធម្មំ

តន្តេ បវក្ខាមិ យថា បដានំ ។

បញ្ចន្ធ(១) ធិរោ ភយានំ ន កាយេ

ភិក្ខុ សនោ ស វរយន្តចារី

ឱសានិចានានំ សិរីសទានំ

មនុស្សវស្សានំ បនុប្បទានំ

បរធម្មតានម្បំ ន សន្តសេយ្យ

ទិស្សាមិ តេសិ តហុកោវរានំ

អថាបវានំ អភិសម្ពវេយ្យ

បរិស្សយានំ កុសលានុធិសី ។

អាត្មត្ថេសេវ្យន ខុទាយ ដុដ្ឋោ

សីតិ អច្ចុល្លា(២) អធិវាសយេយ្យ

សោ តេហំ ដុដ្ឋោ តហុតា អនោកោ(៣)

វិហំ បរមនុម្ព ធាន្តំ ករយេយ្យ ។

១ ធម្ម. បញ្ចន្ធ ។ ២ ធម្ម. អច្ចុល្លា ។ ៣ ធម្ម. អនោកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

អ្នកប្រាថ្នាថ្នាំថ្នូរការត្រាស់ដឹង សេពនូវសេនាសនៈស្ងាត់ តថាគត
នឹងពោលនូវផ្កាសុវិហារធម៌នោះ ធម៌ដ៏សមគួរដល់អ្នកតាមដឹង ។

ភិក្ខុជាអ្នកប្រាជ្ញ មានស្មារតី ប្រព្រឹត្តក្នុងគុណមានទីបំផុតដោយជុំ
វិញ (១) មិនគប្បីខ្លាចនូវភ័យទាំង ៥ យ៉ាង គឺមិនខ្លាចសត្វ
រេបាម ១ ស្រួយ ១ ពស់តូចពស់ធំ ១ ផស្សៈនៃមនុស្សជាចោរ ១
ពួកសត្វជើងបួន ១ ភិក្ខុអ្នកប្រាជ្ញនោះ ជាអ្នកស្វែងរក
កុសលធម៌ សូម្បីបានឃើញជនដែលក្រៅអំពីសហធម្មិកៈ ឬបាន
ឮសំឡេងដែលខ្លួនខ្លាចដ៏ច្រើន របស់ជនទាំងនោះ ឬអន្តរាយ
យ៉ាងដទៃៗ គប្បីគ្របសន្តត់ មិនគប្បីតក់ស្លុតរន្ធត់ឡើយ ។ ភិក្ខុ
អ្នកប្រាជ្ញនោះ បើផស្សៈនៃពេក ឬសេចក្តីស្រេកយូន ឬក៏គ្រជាក
នឹងក្តៅពាល់ត្រូវហើយ គប្បីទំអត់សន្តត់ ភិក្ខុនោះដែលផស្សៈនៃ
ពេក នឹងសេចក្តីស្រេកយូន(ជាដើមនោះ) ពាល់ត្រូវហើយ (ដោយ
អាការផ្សេងៗ) សូម្បីច្រើនយ៉ាងណា ក៏មិនបានធ្វើឧកាស (ឲ្យដល់
វិញ្ញាណ ដែលប្រកបដោយសង្ខារ គឺចិត្តដែលសម្បយត្តដោយ
កុសលកុសលចេតនា) គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមប្រឹងប្រែងមុតមាំ ។

១ សំដៅយកបាសុម្ពិសីល ៤ ។ ខុទ្ទកនិកាយ បញ្ចកនិបាត ។

សុត្តនិបាតេ បទុត្តស្ស អដ្ឋិកវិគ្គស្ស សោឡសមំ សារីបុត្តសុត្តំ

ថេយ្យំ ន កវេយ្យេ ន មុសា កណោយ្យ

មេត្តាយ ដស្សេ តសថាវរាជំ

យនាវិលត្តំ មនសោ វិជញ្ញា

កណ្ណស្ស បក្ខោតំ វិទោទយេយ្យ ។

កោណតិមាទស្ស វសំ ន កថ្ម

មូលម្បំ តេសំ បលិខញ្ញា តិដ្ឋេ

អថម្បិយំ វា បន អម្បិយំ វា

អន្ធា កវន្តោ អភិសម្បវេយ្យ ។

បញ្ចំ^(១) បុក្ខត្វា កល្យាណមីតិ

វិក្ខមយេ តានិ បរិស្សយានិ

អរតី សហោថ សយនម្ហិ បន្តេ^(២)

ចតុរោ សហោថ បរិនេវជម្មេ

១ បុញ្ចំ (អដ្ឋិកា) ។ ២ ម. សន្តេ ។

សុត្តនិបាត អដ្ឋកថ្ត ទី ៤ សារីបុត្តសូត្រ ទី ១៦

ភិក្ខុមិនគប្បីធ្វើការលួច មិនគប្បីពោលពាក្យកុហក គប្បីផ្សាយ
 មេត្តាចិត្ត ចំពោះពួកសត្វ ដែលមានចិត្តតក់ស្លុតនឹងមានចិត្តរឹងប៉ឹង
 គឺពួកសត្វ ដែលមានចិត្តប្រកបដោយតណ្ហា នឹងប្រាសចាកតណ្ហា
 ក្នុងកាលណា ភិក្ខុបើដឹងនូវភាពនៃចិត្តករណ្តក់ ក្នុងកាលនោះ គប្បី
 បន្ទាបនឹងនូវភាព នៃចិត្តករណ្តក់នោះចេញ ដោយគិតថា នោះជា
 ពួកប័ក្ខនៃធម៌ខ្មៅ ។ ភិក្ខុមិនគួរលុះអំណាច នៃសេចក្តីក្រោធ
 នឹងសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួនហួសហេតុ មួយទៀត គប្បីតាសាលើន
 បួសនៃសេចក្តីក្រោធ នឹងសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួនហួសហេតុទាំងនោះចេញ
 មួយវិញទៀត គប្បីទម្រុឌទម្រាមគ្របសន្តត់សេចក្តីស្រឡាញ់ នឹង
 សេចក្តីស្អប់ ឲ្យជ្រះស្រឡះ ។ ភិក្ខុអ្នកមានបិតដ៏ល្អ គប្បីធ្វើ
 ប្រាជ្ញាឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងមុខ ហើយគប្បីសន្តត់សន្តិទសេចក្តី
 អន្តរាយនោះ គប្បីអត់សន្តត់សេចក្តីមិនត្រេកអរ ក្នុងសេនាសនៈ
 ស្ងាត់ គប្បីអត់សន្តត់ធម៌ជាទីតាំងនៃសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ៤ យ៉ាង

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ភិក្ខុអ្នកសិក្សា ក្នុងគ្រួសារ ជាអ្នកមិនមានកង្វល់ គ្រាប់ទៅ
 គប្បីបន្ទាបផ្លែសេចក្តីត្រិះរិះ ៤ យ៉ាង ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីខ្សឹក
 ខ្សួល គឺត្រិះរិះថា អញនឹងបានរបស់អ្វីបរិភោគ ១ ថាអញនឹង
 បរិភោគក្នុងទីណា ១ ថាអញដេកជាទុក្ខក្នុងព្រឹត្តិទេវ ១ ថាអញ
 នឹងដេកក្នុងទីណា (ទើបជាសុខសប្បាយ) ១ ។ ភិក្ខុក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ បាននូវបាយផង នូវសំពត់ស្បៃក្នុងណ្តប់ផង
 ក្នុងកាលគួរ ភិក្ខុនោះគប្បីដឹងប្រមាណ (ក្នុងការទទួលឬការប្រើ
 ប្រាស់នូវបច្ច័យ ៤) ដើម្បីសន្តោស ភិក្ខុនោះគប្បីជាអ្នកគ្រប់គ្រង
 ក្នុងបច្ច័យទាំង ៤ នោះ គប្បីជាអ្នកមានការប្រព្រឹត្តិសង្រួមក្នុងស្រុក
 ទេស សូម្បីត្រូវអ្នកណាៗ ប្រទូស្តហើយ ក៏មិនគប្បីពោលពាក្យ
 អាក្រក់ (ទៅរកអ្នកនោះ) ។ ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកមានចក្ខុជាក់ចុះ
 មួយទៀត មិនគប្បីជាអ្នករពឹសជើង គប្បីជាអ្នកប្រកបរឿយ ។
 ក្នុងឈាន ជាអ្នកភ្ញាក់រឭកច្រើន ជាអ្នកប្រារព្ធខុបខុប ហើយ
 មានចិត្តដក់លំហាំ គប្បីកាត់អកុសលវិតក្កៈ នឹងធម៌ជាទីអាស្រ័យ
 នៅ នៃអកុសលវិតក្កៈ នឹងការរពឹស (មានរពឹសដៃជាដើម) ។

សុត្តនិបាតេ ចុត្តស្ស អដ្ឋិកវិច្ឆស្ស សោឡសមំ សារីរុត្តសុត្តំ

ចុទ្ទិតោ វិចីកំ សតិមាភិនទ្កេ

សព្វាញ្ញតារិសុ ខំលំ បកិទ្កេ

វាចំ បមុញោ កុសលំ ជាតិវេលំ

ជនវាទធម្មាយ ន តេតយេយ្យ ។

អជាបរំ បញ្ច រជាទិំ លោកេ

យេសំ សតិមា វិនយាយ សិក្ខេ

រូបេសុ សន្តេសុ អជា រសេសុ

កន្តេសុ ជន្មេសុ សហេថ ភតំ ។

ឃិតេសុ ធម្មេសុ វិនេយ្យ ធន្នំ

កិកុំ សតិមា សុវិមុត្តចិត្តោ

កាលេន សោ សម្មាធម្មំ បរិវិមុត្តនោ

ឃិតោទិក្ខតោ វិហារេ តមំ សោតិ ភកកតំ ។

សារីរុត្តសុត្តំ សោឡសមំ ។

អដ្ឋិកវិច្ឆេ ចុត្តេ ។

សុត្តនិយាត អដ្ឋកវគ្គ ទី ៤ សារីបុត្តសូត្រ ទី ១៦

ភិក្ខុកាលគេដាស់ភ្លឺន ដោយពាក្យទាំងឡាយ គប្បីជាអ្នកមានស្មារតី
 ទទួលគ្រេកអរ គប្បីជាអ្នកទំលាយចិត្តវិនិច្ឆ័យ ក្នុងសព្វហ្មតារី
 ទាំងឡាយចេញ គប្បីបញ្ចេញវាចាដាក់ុសល មិនគប្បីបញ្ចេញវាចា
 ហួសកំណត់ កុំគិតគូរក្នុងពាក្យគរហានិទ្ធារបស់ពួកជន ។ មួយទៀត
 ភិក្ខុអ្នកមានស្មារតី គប្បីសិក្សា ក្នុងគ្រៃសិក្ខា ដើម្បីកំចាត់បង់ជួល
 ណា ជួលនោះមាននៅក្នុងលោក៥ យ៉ាង គឺរូបរាគៈ ១ សទ្ធករាគៈ ១
 តន្តរាគៈ ១ រសរាគៈ ១ ផស្ស្រាគៈ ១ ភិក្ខុនោះ គប្បីអត់សង្កត់
 នូវសេចក្តីគ្រេកអរ ក្នុងរូប សំឡេង ក្លិន រស ផស្សៈទាំង
 នោះចេញ ។ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ
 ដោយប្រពៃ គប្បីកំចាត់បង់សេចក្តីប៉ិនប៉ង ក្នុងការម្នាណ៍
 ទាំងឡាយនោះចេញ (គ្រាសមាធិចិត្តកើតឡើងហើយ) ភិក្ខុនោះ
 (មិនបានឈប់នៅត្រឹមប៉ុណ្ណោះ) ទំគ្រិនរិះពិចារណាធម៌ ដោយ
 ត្រឹមត្រូវតាមកាល តទៅទៀត ភិក្ខុនោះគប្បីជាអ្នកមានចិត្តជា
 ឯកគ្គតា កំចាត់បង់នឹងតីកិលេសចេញ ។

ចប់ សារីបុត្តសូត្រ ទី ១៦ ។
 ចប់ អដ្ឋកវគ្គ ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តស្សនាទិំ

កាមតុហត្តា ទុដ្ឋា ច សុទ្ធត្តា បរមំ ជរា(១)
 មេត្តេយ្យោ ច បស្សរោ ច មាគទិំ បុរកេទទិំ
 កលហំ ទ្វេ ច ព្យហានិំ បុនវេ តុវដ្ឋកិំ
 អត្តទណ្ណារិំ សុតិំ តេន សារីបុត្តេន(២)សោ ឱស
 វតិំ ឃតានិំ សុតានិំ សព្វានដ្ឋកវត្តិកានិំ ។

១ ខ.ប. បរមា ជន ។ ២ ម. បេរុប្បដ្ឋេន ។ ខ. បេរុប្បញ្ញេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

ឧទាននៃអដ្ឋកវិគ្គ ទី ៤ នោះគឺ

និយាយអំពីកាមសូត្រ ១ គុហដ្ឋកសូត្រ ១ ទ្រុដ្ឋកសូត្រ ១
 សុទ្ធដ្ឋកសូត្រ ១ បរមដ្ឋកសូត្រ ១ ជពសូត្រ ១ តិស្សមេតយ្យ-
 សូត្រ ១ បសូរសូត្រ ១ មាគន្ធិយសូត្រ ១ បុរាភេទសូត្រ ១
 កលហរិវេទសូត្រ ១ វិយ្យហសូត្រ ២ គុវដ្ឋកសូត្រ ១ អត្ត-
 ទណ្ឌសូត្រ ១ ហរិបុត្តសូត្រ ១ សូត្រទាំង ១៦ នេះ មាន
 កងអដ្ឋកវិគ្គទាំងអស់ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមោ បារាយនវគ្គោ

វិចិត្តកថា

[១១១] កោសលានំ បុរា រម្មា អត្តមា នត្តិណាបមំ
 អាភិញ្ញតំ បត្តយានោ ព្រាហ្មណោ មន្តោរត្ត ។
 សោ អស្សុកស្សវិសយេ មុឡុកស្ស(១) សមាសនេ
 វសី តោទាវត្តុលេ ឧញ្ញេន ច ជលេន ច ។
 តស្សវំ ឧបនិស្សយ តាមោ ច វិបុលោ អហុ
 តតោ(២) ជានេន អាយេន មហាយពាមកប្បយំ
 មហាយពំ យជិត្វាន បុន ទាវសិ អស្សមំ ។
 តស្មី បតិបវិជ្ជមំ អញ្ញោ អាភត្តំ ព្រាហ្មណោ
 ឧត្តដ្ឋទានោ តសិតោ បដ្ឋន្តោ វជស្សិរោ
 សោ ច នំ ឧបសដ្ឋក្កំ សតានិ បញ្ច យាចតិ ។

១ ឧ. អឡុកស្ស ។ ម. បុឡុកស្ស ។ ២ ម. តយោ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវិគ្គ ទី ៥

វិតកថា

(១១១) (ព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុ បានលើកឡើងនេះ មកកាន់
ទីប្រជុំ ក្នុងកាលធ្វើសង្គ្រាមនាថា ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះពារី) ជា
អ្នកដល់នូវគ្រឿងនៃមន្ត ប្រាថ្នានូវភាពជាអ្នកមិនកង្វល់ បានចេញ
អំពីបុរីនៃដែនកោសល ជាបុរីដ៏សប្បាយរីករាយ ទៅកាន់ទុក្ខណា-
បថជនបទ ។ ពារីព្រាហ្មណ៍នោះ នៅអាស្រ័យទៀបច្រាំងស្ទឹង
គោពារី ជិតដែនអស្សុកៈ និងជិតដែនមុឡុកៈ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយការ
ស្ទូនស្ទែង (សូមគេ) ផង ដោយមើមឈើនិងផ្លែឈើផង ។
ស្រុកនោះបានរីកធន៍ទូលាយ ព្រោះអាស្រ័យពារីព្រាហ្មណ៍នោះឯង
ឯពារីព្រាហ្មណ៍នោះ បានបរិច្ចាគនូវមហាយ័ញ្ញ ដោយសារ
អាគរស្នេហៃ ដែលកើតឡើងអំពីស្រុកនោះ លុះពារីព្រាហ្មណ៍
បានបូជានូវមហាយ័ញ្ញរួចហើយ ក៏ចូលទៅកាន់អាស្រមវិញ ។
កាលពារីព្រាហ្មណ៍នោះ ចូលទៅកាន់អាស្រមវិញហើយ មាន
ព្រាហ្មណ៍ដទៃទៀត មានជើងញាប់ខ្លាន់ សស្ទើតសស្ទក់ មាន
ធ្មេញពណ៌ដូចកក់ មានក្បាលប្រឡាក់ដោយធូលី ព្រាហ្មណ៍
នោះបានដើរចូលទៅរកពារីព្រាហ្មណ៍នោះ ហើយសូមវត្ថុ ៥០០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តមេជំ ពារី ទិស្វា	អាសនេន ទិមន្តយំ
សុខញ្ច កុសលំ បុច្ឆំ	ឥទំ វចនមត្រាវិ
យំ ខោ មមំ ទេយ្យធម្មំ(១)	សត្វំ វិសដ្ឋិតម្មយា
អនុជាតាហិ មេ ព្រហ្ម	នត្តំ បញ្ច សតាដិ មេ ។
សច មេ យាចមាទស្ស	ភវំ ជាទុបទស្សតិ
សត្តមេ ទិវសេ តុយំ	មុន្ទា ដលតុ សត្តជា ។
អភិសង្ខត្វា កុហាកោ	ភេវំ សោ អភិក្កយំ
តស្ស តំ វចនំ សុត្វា	ពារី ទុក្ខតោ អហុ
ទុស្សស្សតិ អនាហារោ	សោ ភសល្លសមប្បតោ
អថាបិ ឃិវិចិត្តស្ស	យានេ ន វមតិ មនោ ។
ទុត្រសតំ(២) ទុក្ខតំ ទិស្វា	ទេវតា អត្តកាមិជំ
ពារី ទុបសង្កម	ឥទំ វចនមត្រាវិ
ន សោ មុន្ទិ បជាតាតិ	កុហាកោ សោ ធនត្តកោ
មុន្ទិ មុន្ទាធិបាតេ ច	ញ្ញាលំ តស្ស នវិដ្ឋតិ ។

១ ម. យំ មេ មម ទេយ្យធម្មំ ។ ២ ឧ. ម. ទុត្រសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ពារីព្រាហ្មណ៍ បានឃើញព្រាហ្មណ៍នោះហើយ ក៏អញ្ជើញ
ដោយភាសនៈ សាកសួរសេចក្តីសុខផង កុសលផង ហើយបាន
ពោលពាក្យនេះថា ទេយ្យធម៌ណាមួយ ទេយ្យធម៌ទាំងអស់
នោះ ខ្ញុំបានបរិច្ចាគអស់ហើយ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរជឿខ្ញុំចុះ
ខ្ញុំមិនមានវត្ថុ ៥០០ ទេ ។

(ព្រាហ្មណ៍នោះនិយាយថា) កាលខ្ញុំសូមហើយ បើអ្នកដ៏ចំរើន
មិនឲ្យទេ ក្បាលរបស់អ្នកចូរឃែក ៧ ភាគក្នុងថ្ងៃទី ៧ ។ ព្រាហ្មណ៍
កុហកនោះ បានធ្វើកលទបាយ ហើយសំដែងនូវហេតុដែលគួរខ្លាច
ដ៏តន្តិក ដល់ពារីព្រាហ្មណ៍នោះ លុះពារីព្រាហ្មណ៍ ឮពាក្យ
ព្រាហ្មណ៍នោះហើយ ក៏ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខព្រួយ មិនបរិភោគអា-
ហារ ទៅជាស្តាំងស្តម ចុកណែនដោយសរគីសេចក្តីសោក កាល
បើពារីព្រាហ្មណ៍មានចិត្តយ៉ាងនេះ ចិត្តក៏មិនត្រេកអរក្នុងឈាន ។
ទៅតាមអ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ បានឃើញពារីព្រាហ្មណ៍ មាន
សេចក្តីតក់ស្លុត ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខព្រួយ ដូច្នោះហើយ ក៏ចូល
ទៅរកពារីព្រាហ្មណ៍ និយាយដូច្នោះថា ព្រាហ្មណ៍នោះ មិន
ដឹងក្បាលទេ គាត់ជាអ្នកកុហក ជាអ្នកត្រូវការ ដោយទ្រព្យ
គាត់មិនមានការដឹងនៃក្បាល នឹងការធ្លាក់ចុះនៃក្បាលទេ ។

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស បារាយនវគ្គស្ស វគ្គេថា

កោតី ចរហំ ជានាតំ តម្មេ អក្ខាហំ បុច្ឆិតា(១)

មុទ្ធំ មុទ្ធាធិចាតត្ថុ តំ សុណោម វហោ តវ ។

អហម្មេតំ ន ជានាមិ ញ្ញាលាមេត្ត ន វិជ្ជតិ

មុទ្ធំ មុទ្ធាធិចាតោ(២) ច ជីនាទំ ហេត ទស្សនំ ។

អថ កោ ចរហំ ជានាតំ អស្មី បឋវីមណ្ឌលេ

មុទ្ធំ មុទ្ធាធិចាតត្ថុ តំ មេ អក្ខាហំ ទេវតេ ។

បុរា កមិលវត្ថុមហា ទិក្ខុទ្ធោ លោកិយាយកោ

អថទ្ធោ ឡំក្កាករាជស្ស ភក្យបុត្តោ បក្កដ្ឋរោ

សោ ហិ ព្រាហ្មណា សម្ពុទ្ធោ សព្វធម្មាន ចារក្ខុ

សញ្ញកំណាពលប្បត្តោ សព្វធម្មេសុ ចក្កុមា

សព្វកម្មក្ខយំ(៣) បត្តោ វិមត្តោ ឧបទិក្ខុយេ

១ ឃ. បុច្ឆិតោ - ២ ឃ. មុទ្ធាធិចាតោ ៣ ឃ. សព្វធម្មក្ខយំ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ វិគ្គហា

(ពារីព្រាហ្មណ៍សួរថា) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ អ្នកណាដឹង
នូវក្បាលនឹងការធ្លាក់ចុះនៃក្បាល ខ្ញុំសូមសួរអ្នក ចូរអ្នកប្រាប់នូវអ្នក
ដែលដឹងនោះ ដល់ខ្ញុំចុះ ខ្ញុំនឹងចាំស្តាប់ពាក្យរបស់អ្នកនោះ ។

(ទេវតាភបថា) ខ្ញុំមិនដឹងនូវក្បាលនឹងការធ្លាក់ចុះនៃក្បាលនុ៎ះទេ
ខ្ញុំមិនមានការដឹង ក្នុងហេតុទាំងពីរនោះឡើយ ក្បាលក្តី ការ
ធ្លាក់ចុះនៃក្បាលក្តី មានតែព្រះជិនស្រីទេ ទើបឃើញបាន ។

(ពារីព្រាហ្មណ៍សួរថា) លើមណ្ឌលប្របតីនោះ តើឥឡូវនេះ
មានអ្នកណា អាចដឹងនូវក្បាលនឹងការធ្លាក់ចុះនៃក្បាល ម្ចាស់
ទេវតា អ្នកចូរប្រាប់នូវអ្នកនោះ ដល់ខ្ញុំ ។

(ទេវតាប្រាប់ថា) ព្រះលោកនាយក ព្រះអង្គជាពូជពង្សនៃព្រះ
បាទឧត្តកាកៈ ជាសក្យបុត្រ ព្រះអង្គមានពន្ធិរស្មី ទ្រង់ចេញចាក
មហាបុរី ឈ្នោះកបិលត៍ស្តុ (ទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស) ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ព្រោះព្រះលោកនាយកនោះ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងឯង ទ្រង់ដល់
ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង បរិបូណ៌ដោយកំឡាំង នៃអភិញ្ញាទាំងពួង
មានចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង បានដល់នូវការអស់ទៅនៃកម្មទាំងអស់
មានហ្ន៎ទ័យចុះសិប ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃទុបធិក្កិលេស

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ពុទ្ធា សោ ភគវា លោកេ ធម្មំ ទេសេសិ ចកុមា
 នំ ភិ ភន្ទាន បុច្ឆសុ សោ តេ នំ ព្យាភវិស្សនំ ។
 សម្ពុទ្ធានំ វិចោ សុត្វា ឧទត្តោ ពារី អហុ
 សោកស្ស តទុកោ អាសិ បិភព្វ វិបុលំ លភំ ។

សោ ពារី អត្តមនោ ឧទត្តោ
 នំ ទេវនំ បុច្ឆនំ វេទិជាតោ
 កតមម្ហិ តាមេ និកមម្ហិ វា បន
 កតមម្ហិ វា ជនបទេ លោកនាថោ
 យត្ថ ភន្ទា នមស្សម្ហ
 សម្ពុទ្ធិ ទិបទុក្ខមំ ។
 សាវត្ថយំ កោសលមទ្ធិវេ ជីនោ
 បហុតបញ្ជោ វក្កវិបេជសោ
 សោ សក្យបុត្តោ វិទុកោ អនាសវោ
 មុទ្ធាធិនាតស្ស វិទុ នវាសកោ ។

តតោ អាចន្តយិ សិស្សេ ព្រាហ្មណោ មន្តទារកេ(១)

១ ឃ. មន្តទារកេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមានដោតអង្គនោះ មានចក្ខុ សំដែងធម៌ក្នុងលោក អ្នកចូរ
អញ្ជើញទៅសួរព្រះអង្គចុះ ព្រះអង្គនឹងសំដែងហេតុនោះដល់អ្នក ។
ពារីព្រាហ្មណ៍ គ្រាន់តែឮពាក្យថាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏មានចិត្តរីក
រាយ មានសេចក្តីសោកស្រាលស្តើង ទាំងប៉ុន្មានថ្ងៃបីតិដ៏ធំទូលាយ ។

លុះពារីព្រាហ្មណ៍នោះពេញចិត្ត មានចិត្តត្រេកអរ មាន
ចិត្តរីករាយហើយ ក៏សួរទៅតាមនោះថា ព្រះលោកនាថាព្រះ
អង្គគង់នៅក្នុងស្រុកណាទិគមណា ឬជនបទណា យើងនឹង
ទៅថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទុក្ខមជានិសត្វមានជើងពីរ ក្នុងទីណា ។

(ទៅកាប្រាប់ថា) ព្រះជិនស្រី មានប្រាជ្ញាច្រើន មាន
ប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ដូចដែនដី គង់នៅក្នុងគោសលមន្ទីរ ក្នុងក្រុង
សាវត្ថី ព្រះមានបុណ្យនោះ ជាសក្យបុត្រ មានធុរៈដាក់ចោលអស់
ហើយ មិនមានកាសវៈទេ ប្រសើរជាងនរណា ទើបដឹងទូរក្សាល
នឹងការធ្លាក់ចុះនៃក្សាល ។ លំដាប់នោះ ពារីព្រាហ្មណ៍បានហៅពួក
ព្រាហ្មណ៍ជាសិស្ស ដែលដល់ទូរត្រើយនៃមន្ទ (ចេះចប់មន្ទ) មកថា

ឯថ មាណវំ អភ្នំសំ	សុណោថ វចនំ បប
យស្មេសោ ធុល្លកោ លោកេ តាគុកាវេ អភិណ្ណោសោ	
ស្វាជ្ជំ លោកម្ហំ ឧប្បជ្ជោ	សម្ពុទ្ធោ ឥតិ វិស្សោតោ
ទិម្បំ កុត្តាម សាវត្ថំ	បស្សហ្នោ ទិបទិត្តមំ ។
កមំ ចរហំ ជាទេមុ	ទិស្វា តុទ្ធោតិ ព្រាហ្មណ
អជាទនំ ទោ បព្រហ្មំ	យថា ជាទេមុតំ មយំ ។
អាគតានំ ហំ មន្តេសុ	មហាយុវិសលក្ខណា
ទ្វីត្តិសា ច ព្យក្ខយាតា	សមត្តា អនុប្បព្វសោ ។
យស្មេតេ ហោន្តិ កត្តេសុ	បហាយុវិសលក្ខណា
ធុវេ វ តស្ស កតិយោ	តតិយា ហំ ន វិជ្ជតិ
សចេ អការំ អាវសតិ(១)	វិជេយ្យ បឃី ឥមំ
អទណ្ណាន អសត្តេន	ធម្មេនបដិសាសតិ

១ ឧ. វ. អដ្ឋវិសតិ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ វិទកថា

ម្នាលមហាពទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នាចូរមកនេះ យើងនឹងប្រាប់ ចូរ
អ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់ពាក្យយើងចុះ ការកើតឡើងប្រាកដរឿយៗនៃ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធណា ដែលគេបានដោយក្រក្រងលោក ថ្ងៃនេះព្រះសម្មា
សម្ពុទ្ធនោះ ខ្ញុំបានឮប្រាកដហើយថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធកើតឡើងហើយ ក្នុង
លោក អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំគ្នាទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ឲ្យឆាប់ៗ
ហើយចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ ដែលទត្តមជានឹងសត្វមានជើងពីរៗ ពួក
ព្រាហ្មណ៍ជាសិស្សស្នូលថា បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ពួកយើងឃើញហើយ
គប្បីស្គាល់ថា អ្នកនោះ ជាព្រះពុទ្ធបាន ដោយប្រការដូចម្តេច សូម
លោកប្រាប់ ដល់យើងទាំងឡាយដែលជាអ្នកមិនស្គាល់ ឲ្យចាស់
តែយើងទាំងឡាយស្គាល់ព្រះអង្គ ។ ពារីព្រាហ្មណ៍និយាយថា
មហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២ ប្រការ មានមកក្នុងមន្តទាំងឡាយ
ដែលពួកហោរបានព្យាករថាប្រណិហើយដោយលំដាប់ ។ មហា-
បុរិសលក្ខណៈទាំងនោះ មានក្នុងខ្លួននៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះមាន
គតិភិក្ខុភិក្ខុ គតិជាន់រាប់ពាន់មិនមានឡើយ គឺបើនៅគ្រប់គ្រងគេហ-
ដ្ឋាន នឹងគប្បីឈ្នះឡូផែនដីនេះ ដោយមិនបាច់ប្រើអាវុធ មិន
បាច់ប្រើគ្រឿងសស្ត្រាវុធទេ គ្រាន់តែប្រៀនប្រដៅ ដោយធម៌

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិព្វកោ

សនេ ច សោ បព្វជនំ អតារា អនការិយំ
 វិវិដច្ឆនោ សមុទ្ធោ អរហា ភវតិ អនុត្តរោ ។
 ជានិគោត្តត្ថា លក្ខណំ មន្តេ សិស្សេ បុណិបរេ
 មុន្នំ មុន្នាធិបាតត្ថា មនសា យេវ បុច្ឆថ ។
 អនាវលានិស្សាវី យទិ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ
 មនសា បុច្ឆតេ បញ្ចា វាចាយ វិសន្នេស្សតិ ។
 ពារិស្ស វិចោ សុត្ថា សិស្សាសោធិសត្រាញ្ញណា
 អដិគោ តិស្សមេត្តេយ្យោ បុណ្ណាកោ អថ មេត្តត្ថ
 ណេតកោ ឧបសីវោ ច នន្ទោ ច អថ ហេមកោ
 តោទេយ្យកប្បា ទុកយោ ជនុកណី ច បណ្ឌិតោ
 កម្រាវុដោ ទុទយោ ច ចោសាលោ ចាបិ ត្រាញ្ញណា
 មោយវាជា ច មេធាវី បិដ្ឋិយោ ច មហាវសិ
 បច្ឆេកកណិចោ សព្វេ សព្វលោកស្ស វិស្សតា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បើបុគ្គលនោះចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ រមែងជាបុគ្គល
មានជំហុស គឺកិលេសបើកហើយ បានជាព្រះអរហន្តសម្ពុទ្ធ ដ៏
ប្រសើរ ។ អ្នកទាំងឡាយចូរសួរ ដោយចិត្ត ទូរជានិផន ទូរ
គោត្រផន ទូរលក្ខណៈផន (របស់យើង) ទូរមន្តវែលយើងបាន
និយាយផន ទូរពួកសិស្ស (របស់យើង) ដទៃទៀតផន ទូរ
ក្បាលផន ទូរការធ្លាក់ចុះនៃក្បាលផន ។ បើបុគ្គលនោះ ប្រាកដ
ជាព្រះពុទ្ធ អ្នកឃើញកាលទាំងពួង ដោយអនាវរណញ្ញាណ
មែន កាលបើប្រស្នាវែលអ្នកទាំងឡាយសួរហើយ ដោយចិត្ត
ព្រះអង្គនឹងដោះស្រាយដោយវេទ ។ ឯពួកព្រាហ្មណ៍ជាសិស្ស
ទាំងអស់ ១៦ នាក់ គឺ អធិតមាណាត ១ តិស្សមេត្តេយ្យ ១
បណ្ណកៈ ១ មេត្តិគ្គ ១ លោតកៈ ១ ឧបស័វៈ ១ នទ្ទិៈ ១
ហេមកៈ ១ គោធស្សនឹងកប្បៈជាតីវនាក់ ជតុកណ្ឌបណ្ឌិត ១
កត្រាវុធៈ ១ ទទេយៈ ១ បោសាលព្រាហ្មណ៍ ១ មោ-
យពជមេធាវី ១ បិន្ទិយមហាវសី ១ ព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នេះ
សុទ្ធតែជាមេគណៈផ្សេងៗ គ្នា ល្បីល្បាញពាសពេញ ក្នុងលោក

សុត្តនិបាតេ បារាយនវគ្គស្ស វិគ្គហិ

ឈាយី ឈានតា ដីរា	បុព្វវាសនវាសីតា
ពារី អភិវាទេត្វា	កត្វា ច ទំ បទត្តិណី
ជដាជិនធរា សព្វេ	បក្កាម្មំ ឧត្តរាមុខា
មុឡកស្ស បតិដ្ឋានំ	បុរំ មាហិស្សតី តទា ^(១)
ឧដ្ឋេនី ចាបិ តោនន្ទំ	វេទិសំ វនស្សយំ
កោសម្ពី វាបិ សាកេតំ	សាវត្តេ បវត្តមិ
សេតព្យំ កបិលវត្តំ	កុសិណារេ មន្ទិរំ
ចារេត្វា ភោគនករំ	វេសាលី មាគធំ បុរំ
ចាសាលាកំ ចេតិយេត្វា	រមណីយំ មនោរមំ
តសិរោវ ឧទកំ សីតំ	មហាលាភិវ វាលិដោ
ឆាយំ យម្មាភិគតោ ច	តុវតា បព្វតមារហំ ។
កកវា ច តម្ពី សមយេ	ភិក្ខុសង្ឃបុរុក្ខតោ
ភិក្ខុនំ ធម្មំ ទេសេតិ	សីហោវ ទទតិ វនេ ។

១ ១. បុរិមំ មាហិស្សតី តទា ។ ម, បុរិមា ហិសតិ តទា ។

សុត្តនិបាត បាយរាសីក្ខ វិទូរថា

ជាអ្នកមានឈាន គ្រេកអរក្នុងឈាន មានប្រាជ្ញាជ្រុះមុតមាំ បានអប់រំវាស្តាទុកមក ព័ក្ខងជាតិមុនៗ លុះបានស្តាប់ពាក្យពារីព្រាហ្មណ៍ ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំពារីព្រាហ្មណ៍ រួចធ្វើប្រទក្សិណពារីព្រាហ្មណ៍នោះ ទាំងអស់គ្នា សុទ្ធតែទ្រទ្រង់ខ្ញុំក្នុងសក់នឹងស្បែកខ្លា ឈមមុខទៅទិសខាងជើង ហើយដើរចេញទៅ កាន់ចំប្រតិស្ថាននៃក្រុងមុឡុកៈ កាន់ក្រុងមាហិស្សតិ ក្រុងឧដ្ឋនី ក្រុងគោនទ្ធា ក្រុងវេទិស ក្រុងវិនិសៈ ក្រុងកោសម្ពី ក្រុងសារកេត ក្រុងសាវត្ថី ដ៏ឧត្តម ក្រុងសេតព្យៈ ក្រុងកបិលវត្ថុ ក្រុងកុសិនារា ក្រុងបារាវី ក្រុងកោតៈ ក្រុងវេសាលី ក្រុងមគធៈ ខឹងបាសាណាក- ចេតិយ ដែលជាទិសប្បាយរីករាយចិត្ត ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានឡើងទៅកាន់ភ្នំ គឺចេតិយ ដោយប្រញាប់ប្រញាល់ ដូចបុរសស្រែកទឹក ដើរទៅរកទឹកត្រជាក់ ឬដូចពាណិជ ដើរទៅរកលាភធំ ពុំនោះសោត ដូចបុរសត្រូវផ្លូវផ្លូវក្តៅ គ្របសង្កត់ ដើរទៅរកម្លប់ឈើ ដោយប្រញាប់ប្រញាល់ ដូច្នោះឯង ។ គាប់ចូនសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម កំពុងសំដែងធម៌ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសីហៈចន្ទី ក្នុងវិប្រា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អដិភោ អន្តស សម្មុទ្ធំ វិវរិសីវ(១) កាល្យមំ
 ចន្ទំ យថា បណ្ណាសេ ចារិប្បវី ឧទាគតំ ។
 អថស្ស កត្តេ ទិស្វាន បរិប្បវំ វិយញ្ជនំ
 ឯកមន្តំ បិភោ ហដ្ឋោ មនោបញោ អប្បចថ
 អាទិស្ស ជម្មនំ ព្រហ្មំ កោតិ ព្រហ្មំ សលក្ខណំ
 មន្តេសុ ចារិមី ព្រហ្មំ កតិ វាចេតិ ព្រាហ្មណោ ។
 វិសំ វស្សសតំ អាយុ សោ ច តោត្តេន ពារី
 តិណិស្ស លក្ខណា កត្តេ តិណិ វេទាន ចារិ
 លក្ខណោ វតិហាសេ ច សនិយល្លាសកេដ្ឋកេ(២)
 បញ្ច សតានិ វាចេតិ សធម្មេ ចារិមី កតោ ។

១ ម. សតវិសីវ ។ ២ ម. សនិកល្លាសកេដ្ឋកេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

អជិតមាណព (ជាសិស្សច្បង) បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ (មាន
 រស្មីដ៏រុងរឿង) ដូចព្រះអាទិត្យ មានរស្មីផ្សាយចេញ ពុំនោះសោត
 ដូចព្រះចន្ទ្រពេញវង់រឿងក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត ។ បន្ទាប់ពីនោះមក
 អជិតមាណព បានឃើញព្យញ្ជនៈដ៏បរិបូណ៌ ក្នុងសរីរៈរបស់ព្រះអង្គ
 ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ មានចិត្តរីករាយ បានសួរនូវប្រស្នា
 ពិន័យក្នុងចិត្តថា សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់នូវជន្មាយុ (របស់
 អាចារ្យនៃខ្ញុំ) សូមព្រះអង្គសំដែងប្រាប់នូវគោត្រ ព្រមពិន័យលក្ខណៈ
 សូមព្រះអង្គសំដែងនូវបារមី (ការសម្រេច) ក្នុងមន្តពិន័យ
 ព្រាហ្មណ៍ជាអាចារ្យរបស់ខ្ញុំ ប្រៀនប្រដៅសិស្ស មានប៉ុន្មាននាក់ ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រាស់ថា អាចារ្យរបស់អ្នកនោះ មានអាយុ ១២០ ឆ្នាំ
 ឈ្មោះពារីវី តាមគោត្រ លក្ខណៈក្នុងខ្លួនរបស់គាត់មាន ៣ ប្រការ
 គាត់ចេះចប់នូវត្រៃវេទ គាត់បង្រៀននូវមហាបុរិសលក្ខណៈផង នូវ
 គម្ពីរឥតិហាសៈ ព្រមពិន័យគម្ពីរនិយណ្ឌនីធិគម្ពីរសកេដុកៈផង នូវមន្ត
 ៥០០ ផង ដល់នូវបារមីគីការសម្រេច ក្នុងព្រាហ្មណធម៌របស់ខ្លួន ។

សុត្តនិបាត បាយនវគ្គស្ស វគ្គបិ

លក្ខណានំ បរិចយំ

ពារិស្សំ នវត្ថម

តណ្ហាច្នៃនិ បកាសេហិ

មា នោ កង្ខាយំតំ អហុ ។

មុំ ជិត្តយ នាទេតិ

ឧណ្ហាស្ស ភម្មកន្ថរេ

កោសោហិតំ វត្តតុយ្ហំ

ឃិ ជា នាហិ មាលាវ ។

បុត្តំ ហិ កញ្ចិ^(១) អសុណោ

សុត្តា បញ្ញោ ព្យាកតេ

វិច្ឆេតិ ជនោ សញ្ញោ

វេទជាតោ កតញ្ញលី

កោ នុ ទេវេ វា ព្រហ្មា វា

ឥន្ទោ វា បិ សុជម្បតិ

មនសា បុត្តិនេ បញ្ញោ

កមេតំ បដិកាសតិ ។

មុត្តិ មុត្តានិចាតញ្ច

ពារិ បរិបុត្តតិ

តំ ព្យាករេហិ ភគវា

កង្ខិ វិនយ នោ ឥសេ ។

១ ឧ. បុត្តំ ហិ កញ្ចិ ។ ប. បុត្តញ្ញំ តំ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ វិទូកថា

អធិតមាណព ក្រាបទូលថា បតិត្រព្រះអង្គជាបុគ្គលឧត្តមជាទិនរជន
អ្នកកាត់ផ្តាច់នូវតណ្ហា សូមព្រះអង្គពិចារណាទូរលក្ខណៈរបស់ពារី-
រីព្រាហ្មណ៍ រួចសំដែងកុំឲ្យយើងខ្ញុំមានសេចក្តីសង្ស័យ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ច្រង់ត្រាស់ថា ពារីព្រាហ្មណ៍ យកអណ្តាតបាំងមុខបាទ មាន
ឧណ្ហាលោម នៅត្រង់ចន្លោះចិញ្ចឹម វត្តគុយ្យៈ (លិង្គ) របស់គាត់
បិទបាំងដោយស្រោម ម្ចាស់មាណព អ្នកចូរជីងយ៉ាងនេះចុះ ។
មែនពិត ពួកជនទាំងអស់គ្នា មិនដែលបានឮពាក្យបច្ច្រាណាមួយ
លុះឮប្រស្នាទាំងឡាយ ដែលព្រះអង្គឆ្លើយហើយ ក៏កើតសេចក្តី
រីករាយ ធ្វើប្រណម្យអញ្ជាស់ ហើយគ្រិះរិះដូច្នោះថា នរណាហ្ន
+
ទោះទៅតាង ព្រហ្មក្តី ឬក៏ព្រះឥន្ទ្រឈ្មោះសុដម្បត្តិ កាលគេ
សួរប្រស្នាដោយចិត្តហើយ នឹងដោះស្រាយប្រស្នាដូចម្តេចបាទ ។
អធិតមាណព ទូលថា ពារីព្រាហ្មណ៍ សាកសួរនូវក្បាលផង
នូវការធ្លាក់ចុះនៃក្បាលផង បតិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះអង្គ
ឆ្លើយនូវប្រស្នានុះឲ្យបាន បតិត្រព្រះអង្គជាអ្នកស្វះស្វែងគុណ សូម
ព្រះអង្គក៏ចាត់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យ របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយមោ

អវិជ្ជា មុទ្ធាតិ វិជានាហិ	វិជ្ជា មុទ្ធាធិតាតនី
សទ្ធាសតិសមាធិហិ	ចន្ទវិយេន សិយុតា ។
តតោ វេទេន មហតា	សណ្ឋម្ពត្តាន មាលាវេ
ឯកំសំ អដំដំ កត្តា	ចានេសុ សិរសា បតិ
ពារី ព្រាហ្មណោ កោតោ	សហ សិស្សេហិ មារិស
ឧទត្តចត្តោ សុមយោ	ចានេ វុទ្ធិតិ ចត្តម ។
សុខិតោ ពារី ហោតុ	សហ សិស្សេហិ ព្រាហ្មណោ
ត្ថំ វាថិ សុខិតោ ហោហិ	ចិរំ ជីវហិ មាលាវេ ។
ពារីស្ស ច តុយ្ហំ វា	សព្វេសំ សព្វេសំសយំ
កតាវកាសា បច្ឆេហិ	យំ កត្តំ មនសិច្ឆថ ។
សម្ពុទ្ធន កតោកាសោ	និសិទ្ធាន បញ្ចលំ
អដិតោ បវេមិ បញ្ចំ	តត បច្ឆេ តថាតតន្តំ ។

វិទ្ធកថា វិទ្ធិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា អ្នកចូរជើងចុះថា អវិជ្ជា ទុកជាគ្បាល
 វិជ្ជាដែលប្រកបដោយសត្វ សតិ សមាធិ ឆន្ទៈ នឹងវិវិយៈ
 ទុកជាការធ្លាក់ចុះនៃគ្បាល ។ លំដាប់នោះ អជិតមាណព
 ទំទប់ទល់ ដោយសេចក្តីត្រេកអរច្រើន ហើយយកវិស្សកខ្លាត់ខ្លា
 រៀងស្មាម្ខាង រួចក្រាបសំរូរៈ ទៀបព្រះបាទទាំងគូ ក្រាបទូល
 ថា បពិត្រព្រះអង្គទីក្នុង ព្រះអង្គមានចក្ខុ ពារវិព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន
 ព្រមទាំងពួកសិស្ស មានចិត្តរីករាយ ស្រោះស្រាយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះបាទ (របស់ព្រះអង្គ) ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
 ម្នាលមាណព សូមឲ្យពារវិព្រាហ្មណ៍ព្រមទាំងពួកសិស្ស បាន
 ដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ ទាំងរូបអ្នកសោត ក៏ចូរជាបុគ្គល ដល់នូវ
 សេចក្តីសុខ រស់នៅអស់កាលយូរចុះ ។ អ្នកទាំងឡាយ
 តថាគតបើកឧកាសឲ្យហើយ ចូរសួរនូវសេចក្តីសង្ឃឹយទាំងអស់
 របស់ពារវិព្រាហ្មណ៍ផង របស់អ្នកផង របស់ពួកជន ទាំងអស់
 ផង ចូរប្រាថ្នាទុកក្នុងចិត្តនូវហេតុណាមួយចុះ ។ លុះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 បើកឧកាសឲ្យហើយ អជិតមាណព អង្គុយប្រណម្យអញ្ជាបី
 សួរប្រស្នាទី ១ នឹងព្រះតថាគត ក្នុងទីនោះឯង ។

ចប់ វគ្គថា ។

បឋមា អដិប្បញ្ញា

(១១២) កេន ឧស្ស័ ធិវុតោ លោកោ (វេត្តាយស្មា អដិតោ)

កេន ឧស្ស័ ឧប្បកាសតិ

កឹស្សាភិលេបដំ ព្រូមិ កឹសុ តស្ស មហត្តយំ ។

អវិជ្ជាយ ធិវុតោ លោកោ (អដិតាតិ កគវា)

វេវិញ្ញា(បមាណ)ឧប្បកាសតិ

ជប្បាភិលេបដំ ព្រូមិ ធុត្តមស្ស^(១) មហត្តយំ ។

សវន្តិ សព្វធិ សោតា (វេត្តាយស្មា អដិតោ)

សោតាដំ កឹ ធិវារណំ

សោតាដំ សំវរំ ព្រូមិ កេន សោតា មិថីយ្យវេ ។

យានិ សោតាដំ លោកស្មី (អដិតាតិ កគវា)

សតិ តេសិ ធិវារណំ

សោតាដំ សំវរំ ព្រូមិ មញ្ញាយេតេ មិថីយ្យវេ ។

១ មី. វុត្តស្ស ៧ ។

សុត្តនិបាត បិដកបិដក ទី ៥ អដិកប្បញ្ញា ទី ១

អដិកប្បញ្ញា ទី ១

(១១២) (អដិកមាណព័ដំមានអាយុ ទួលស្នូរថេ) សត្វលោក ត្រូវអ្វីបិទបំបាំង រមែងមិនជាក់ច្បាស់ ព្រោះអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា អ្វីជាគ្រឿងប្រឡាក់ អ្វីជាក័យធំ របស់សត្វលោកនោះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្នាលអដិកៈ)សត្វលោក ត្រូវអ្វីបិទបំបាំង រមែងមិនជាក់ច្បាស់ ព្រោះសេចក្តីកំណាញ់នឹង (សេចក្តីប្រមាទ) គថាគតពោលថា តណ្ហាជាគ្រឿងប្រឡាក់ ទុក្ខ ជាក័យធំ របស់សត្វលោកនោះ ។

(អដិកមាណព័ដំមានអាយុ ទួលស្នូរថេ) ខ្សែតណ្ហាទាំងឡាយ រមែងហូរទៅក្នុងអាយុតនៈទាំងពួង អ្វីជាគ្រឿងទប់ខ្សែតណ្ហាទាំង ឡាយ សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់ខ្ញុំធម៌ជាគ្រឿងរំពឹងខ្សែតណ្ហា ទាំងឡាយ ខ្សែតណ្ហាទាំងឡាយ ត្រូវបិទដោយអ្វី ។

(ព្រះមានព្រះភាគដោះស្រាយថា ម្នាលអដិកៈ) សតិជាគ្រឿង ទប់ខ្សែតណ្ហាទាំងឡាយនោះ ដែលមាននៅក្នុងលោក គថាគត ពោលថា សតិជាគ្រឿងរំពឹងខ្សែតណ្ហាទាំងឡាយ បុគ្គលគប្បីបិទ ខ្សែតណ្ហាទាំងនោះ ដោយបញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

បញ្ចា ចេវ សត្តំ ច (ឥន្ទាយស្មា អដិគោ)

នាមរូបញ្ច ហរិស

ឯតម្មេ បុដ្ឋោ បត្រូហិ កត្តេតំ ឧបរុជ្ឈតំ ។

យមេតំ បញ្ចំ អប្បុត្តំ អដិគតំ វនាមិ នេ

យត្ត នាមញ្ច រូបញ្ច អសេសំ ឧបរុជ្ឈតំ

វិញ្ញាណស្ស និរោធន ឯត្តេតំ ឧបរុជ្ឈតំ ។

យេ ច សម្មាសម្មាសេ យេ ច សេក្ខា បុប្ផេ វេ

នេសំ មេ ធិបតោ វរិយំ បុដ្ឋោ បត្រូហិ ហរិស ។

តោមេសុ នាគិគិដ្ឋេយ្យ មនសា ចារិលោ សិយា

តុសលោ សព្វេដ្ឋានំ សតោ ភិក្ខុ បរិព្វជេតិ ។

អដិគោណវិក្កប្បញ្ញា បឋមា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(អជិតមាណាព ដ៏មានអាយុ ទូលសួរថា) បពិត្រព្រះអង្គ
និទិក បញ្ញាផង សតិផង នាមនឹងរូបផង ធម៌នេះដែលខ្ញុំព្រះអង្គ
សួរហើយ សូមព្រះអង្គសំដែង តើធម៌នេះ រលត់ទៅក្នុងទីណា ។

ម្ចាស់អជិតៈ អ្នកបានសួរនូវបញ្ហាណា ចំពោះតថាគត
តថាគតនឹងសំដែង នូវបញ្ហានោះដល់អ្នក នាមនឹងរូប រលត់មិន
សល់ក្នុងទីណា សតិផងបញ្ហានេះ ក៏រលត់ទៅក្នុងទីនោះ ព្រោះ
រលត់វិញណា ។

ពួកអសេក្ខបុគ្គល អ្នកមានធម៌ពិចារណាហើយ នឹងពួក
សេក្ខបុគ្គលជាច្រើនណា ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គនិទិក
ខ្ញុំព្រះអង្គសួរនូវសេចក្តីប្រព្រឹត្តទៅ នៃបុគ្គលទាំងនោះ ព្រះអង្គ
មានបញ្ហាចាស់ក្លា សូមសំដែងប្រាប់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

បុគ្គលមិនគប្បីជាប់ជំពាក់ ក្នុងកាមទាំងឡាយ គប្បីជាអ្នក
មានចិត្តមិនល្អក់ ជាអាក្រក់ណាស់វិ ចំពោះធម៌ទាំងអស់ ជាកិត្តិ
មានសតិ គប្បីរៀនសូត្រ (ចាកកាមទាំងឡាយ) ។

សុត្តនិបាតេ បព្វមស្ស យារយនវគ្គស្ស ទុតិយា តិស្សមេត្តេយ្យប្បញ្ញា

ទុតិយា តិស្សមេត្តេយ្យប្បញ្ញា

(១១៣) កោធន សុទ្ធសំតោ	លោកេ (ឥន្ទាយ ស្មា
	តិស្សមេត្តេយ្យ)
	តិស្ស ឆោ សន្តិំ ឥញ្ចំតា
កោ ទុក្ខមកិណាយ	មឿយេ មន្ទា ន លីម្បតិ
តិំ(១) ព្រូសិ មហាបុរិសោតិ	កោ ឥធន សិព្វនិមច្ចតា ។
កាមេសុ ព្រហ្មចរិយវំ	(មេត្តេយ្យតិ ភគវំ)
	វិភត្តល្ហោ សនា សតោ
សម្ពាយ និព្វតោ ភិក្ខុ	តិស្ស ឆោ សន្តិំ ឥញ្ចំតា
សោ ទុក្ខមកិណាយ	មឿយេ មន្ទា ន លីម្បតិ
តិំ ព្រូមិ មហាបុរិសោតិ	សោ ឥធន សិព្វនិមច្ចតាតិ ។

តិស្សមេត្តេយ្យមណវិប្បញ្ញា ទុតិយា ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ តិស្សមេត្តេយ្យប្បញ្ញា ទី ២

តិស្សមេត្តេយ្យប្បញ្ញា ទី ២

(១១៣) (តិស្សមេត្តេយ្យមាណព ដ៏មានអាយុ ទួលសួរថា) អ្នក
 ណា ឈ្មោះថាជាអ្នកសន្តោស ក្នុងលោកនេះ សេចក្តីញាប់ញ័រ
 រមែងមិនមាន ដល់បុគ្គលណា អ្នកណា ដឹងនូវចំណែកនៃខន្ធាតុ
 ពីរ (ខន្ធអតីតនិងអនាគត) ដោយបញ្ញា ហើយរមែងមិនជាប់
 នៅក្នុងខន្ធកណ្ណាល (ខន្ធបច្ចុប្បន្ន) ព្រះអង្គត្រាស់ថា អ្នកណា
 ជាមហាបុរស អ្នកណា ឆ្លងតណ្ហាជាគ្រឿងចាក់ស្រែះ ក្នុង
 លោកនេះបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់មេត្តេយ្យ)
 ភិក្ខុមានព្រាហ្មចរិយៈ(សង្រួម) ក្នុងកាមតាំងឡាយ ប្រាសចាក
 សេចក្តីប្រាថ្នា មានសតិរលឹកឃើញសព្វកាល ភិក្ខុជាអ្នករលត់ទុក
 ព្រោះពិចារណាឃើញច្បាស់ (ឈ្មោះថាជាអ្នកសន្តោស) សេចក្តី
 ញាប់ញ័រ រមែងមិនមានដល់ភិក្ខុនោះឡើយ ភិក្ខុនោះ ដឹងនូវ
 ចំណែកនៃខន្ធាតុពីរ ដោយបញ្ញាហើយ រមែងមិនជាប់នៅក្នុងខន្ធ
 កណ្ណាល តថាគតពោលនូវភិក្ខុនោះថា ជាមហាបុរស ភិក្ខុនោះ
 ឈ្មោះថា ឆ្លងនូវតណ្ហាគ្រឿងចាក់ស្រែះក្នុងលោកនេះបាន ។

ចប់ តិស្សមេត្តេយ្យមាណវិកប្បញ្ញា ទី ២ ។

តតិយា បុណ្យកប្បញ្ញា

[១១៤] អនេជំ មូលទស្សនី (ឥច្ឆាយស្តា បុណ្យកោ)

អត្ថំ បញ្ចេន អាគមិ(១)

កី ទិស្សនីតា ឥសយោ មនុជា

ខត្តយា ព្រាហ្មណា ទេវតានំ

យពាមកប្បីសុ បុដ្ឋេន លោកេ

បុត្តាមិ នំ ភគវា ព្រហ្មិ មេ នំ ។

យេ កេចិមេ ឥសយោ មនុជា (បុណ្យកានិ ភគវា)

ខត្តយា ព្រាហ្មណា ទេវតានំ

យពាមកប្បីសុ បុដ្ឋេន លោកេ

អាសីសមាណា បុណ្យក ឥត្ថនំ

ជិវំ(២) សំតា យពាមកប្បីយីសុ ។

១ ប. អាគមី ។ ២ ពោរណពោត្តេ ខុទ្ទកំ វិស្សនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

បណ្ណកប្បបញ្ញា ទី ៣

(១១៤) (បណ្ណកមាណព ដ៏មានអាយុ ទូលសួរថា) ខ្ញុំព្រះ
អង្គ ជាអ្នកត្រូវការដោយបញ្ញា ទើបមកសួរព្រះអង្គ អ្នកមិនញាប់
ញាវ ទ្រង់ឃើញនូវធម៌ជាបុសគល់ ពួកមនុស្ស ជាច្រើន ក្នុង
លោកនេះ គឺឥសី ក្សត្រិយ៍ ព្រាហ្មណ៍ អាស្រ័យនូវអ្វី ទើប
រៀបចំនូវយ័ញ្ញ ដល់ពួកទេវតា ខ្ញុំព្រះអង្គ ទូលសួរនូវដំណើរ
នោះ សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឱ្យបាន។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់បណ្ណកៈ) ពួក
មនុស្សទាំងនេះ ជាច្រើន ក្នុងលោកនេះ គឺឥសី ក្សត្រិយ៍
ព្រាហ្មណ៍ បានរៀបចំនូវយ័ញ្ញ ដល់ពួកទេវតា ម្ចាស់បណ្ណកៈ
ពួកមនុស្សទាំងនេះ កាលប្រាថ្នានូវភាពវិនិច្ឆ័យនេះ ។ សុទ្ធតែ
អាស្រ័យនូវធម៌ ដែលទ្រុឌទ្រោម ទើបបានរៀបចំយ័ញ្ញ ។

សុត្តនិបាតេ បព្ពេស្ស បរាយនវិទ្ធស្ស ភគិនា បុណ្ណកប្បញ្ញា

យេ កេចិមេ ឥសយោ មនុជា (ឥន្ទាយស្មា បុណ្ណាកោ)

ខត្តិយា ព្រាហ្មណា ទេវតានំ

យេពាមកប្បសុ បុត្តេ លោកេ

កត្តិស្ស(១) តេ ភគវំ (យេពាមថេ) អប្បមត្តា

អតារុ ជានិព្វា ជេព្វា មារិស

បុត្តាមិ នំ ភគវំ ព្រហ្មំ មេ នំ ។

អាសីសន្តិ មោមយន្តិ (អភិជប្បន្តិ)

ជុហន្តិ (បុណ្ណាកោនំ ភគវំ)

កាមាភិជប្បន្តិ បដិច្ច លាភំ

តេ យាជយោតា ភវំភគវត្តា

នាតវិសុ ជានិជវន្តិ ព្រមិ ។

តេ ចេ នាតវិសុ យាជយោតា (ឥន្ទាយស្មា បុណ្ណាកោ)

យេពោហិ ជានិព្វា ជេព្វា មារិស

១ ខ. កិរិសុ ។

សុត្តនិបាត បាលយនវគ្គ ទី ៥ បុណ្ណប្បញ្ញា ទី ៣

(បុណ្ណមាណព ជំមានអាយុ ទួលសួរថា) ពួកមនុស្សចំពួកខ្លះ
 ជាច្រើន ក្នុងលោកនេះ គឺឥសី ក្សត្រិយ៍ ព្រាហ្មណ៍ បានរៀប
 ចំរូយ័ញ ដល់ពួកទេវតា បពិត្រព្រះអង្គនិទិក្ខ ពួកមនុស្ស
 អម្បាលនោះ បើមិនប្រមាទ (ក្នុងគន្លងនៃយ័ញ) តើបាន
 ឆ្លងផុតជាតិនឹងជរាវដរបូ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទួលសួរដំណើរនោះ
 សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់បុណ្ណកៈ) ពួកមនុស្ស
 អម្បាលនោះ ប្រកបក្នុងការបូជា គ្រេកអរដោយអំណាចនៃភវរាគៈ
 ទើបច្នៃប័ង សរសើរ (ជាប់ចំពាក់) បូជា ជ្រុលជ្រប់ក្នុងតាម
 ព្រោះអាស្រ័យលោភ តថាគតពាលថា អ្នកបូជាយញ្ញអម្បាល
 នោះ មិនបានឆ្លងជាតិនឹងជរាទៅបានឡើយ ។

(បុណ្ណមាណព ជំមានអាយុ ទួលសួរថា) បពិត្រព្រះអង្គនិទិក្ខ បើពួក
 អ្នកបូជាយញ្ញទាំងនោះ ឆ្លងជាតិដរាមដោយយញ្ញទាំងឡាយមិនរួចទេ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានេ

អថ កោ ចរហំ ទេវមនុស្សលោកេ

អតារិ ជាតិត្ថុ ជវត្ថុ មារិស

បុន្នាមិ នំ កកវំ ព្រហ្មំ មេ នំ ។

សង្ខាយ លោកស្មី បរោវរាជំ^(១) (បុណ្ណកាតិ កកវំ)

យស្មីញំនំ នត្ថំ កុហិត្ថំ លោកេ

សន្តោ វិជ្ជមោ អនិយោ ជិវសោ

អតារិ សោ ជាតិជវត្ថុ^(២) ព្រម័តិ ។

បុណ្ណមាណវិកប្បញ្ញា គតិយា ។

បត្តិតិ មេត្តិគិបញ្ញា

(១១៥) បុន្នាមិ នំ កកវំ ព្រហ្មំ មេ នំ (សង្ខាយស្មា មេត្តត្ថុ)

មញ្ញាមិ នំ វេទន្តំ ភារិតន្តំ

កុតោ នុ ទុក្ខា សមុទាគតាមេ^(៣)

យេ កេចិ លោកស្មី អនេករូទា ។

១ ម. បរោវរាជំ ។ ២ ខ. ប. ជាតិជវត្ថុ ។ ៣ ខ. ប. សប្បុរេគតា ពិមេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ដូច្នោះ ភើនរណាក្នុងទេវលោក មនុស្សលោក ទើបឆ្លងជាតិទីនឹងជក
ពៅបាន បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គទូលសួរដំណើរនោះ
សូមព្រះអង្គត្រាស់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់បុណ្ណោះ)

បុគ្គលណា មិនមានកិលេសជាតត្រឡឹងញាប់ញ័រ ក្នុងលោកណាមួយ
ព្រោះពិបារណាយើញ ទូរធម៌ដ៏ខ្ពស់នឹងទាប ក្នុងលោក តថាគត
ពោលថាបុគ្គលនោះ ជាអ្នកស្ងប់ ប្រាសចាកផ្សែងគឺទុច្ចរិត
មិនមានសេចក្តីភានភ័ន មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា តែងឆ្លងជាតិ
នឹងជកផុតបាន ។

ចប់ បុណ្ណកមណារកប្បញ្ញក ទី ៣ ។

មេត្តិត្តបញ្ជី ទី ៤

(១១៥) (មេត្តិត្តមាណព ដ៏មានអាយុ ទូលសួរថា) បពិត្រព្រះ
មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមទូលសួរព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់
សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន ខ្ញុំព្រះអង្គសំគាល់ឃើញថា
ព្រះអង្គជាអ្នកដល់វេទ ជាអ្នកមានខ្លួនបានអប់រំហើយ សេចក្តីទុក
ទាំងឡាយណាមួយ ជាច្រើនប្រការ ក្នុងលោកនេះ ភើតមកអំពីអ្វី ។

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស បារាយនវគ្គស្ស ចតុត្ថិ មេត្តត្ថបញ្ញា

ទុក្ខស្ស វេ(១) មិ បកវំ អប្បច្ចសិ (មេត្តត្ថតិ កតវា)

តន្តោ បវត្តាមិ យថា បដាទំ

ឧបធំទំនាណា បកវន្តិ ទុក្ខា

យេ កេចិ លោកស្មិ អនេករូទា

យោ វេ អវិទ្ធា ឧបធំ ករោតិ

បុនប្បទំ ទុក្ខមុបេតិ មន្តោ

តស្មា បដាទំ ឧបធំ ន កយំរា

ទុក្ខស្ស ជាតិប្បកវានុបស្សី ។

យន្តំ អប្បច្ចម អតិក្កយំ លោ

អញ្ចំ បុត្តាម(២) តទិជ្ជ្យ ព្រហ្មិ

កមំ នុ ជំរា វិវាទន្តិ ឌីយំ

ជាតិជំរំ សោកបរិទ្ធកំ(៣)

តម្មេ មុនិ សាធិ វិយាករោហិ

តថា ហិ តេ វិទិគោ ឯស ធម្មោ ។

១ ម. ចេ ។ ២ ឧ. អញ្ចំ ធិ បុត្តាមិ ។ ម. អញ្ចន្តំ បុត្តាម ។ ៣ ម. សោកបរិទេវិញ្ច ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ មេត្តត្ថបញ្ញា ទី ៤

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់មេត្តត្ថ) អ្នក
 បានសួរអំពីដែនកើតនៃទុក្ខ ចំពោះតថាគត តថាគតនឹងប្រាប់
 ដែនកើតនៃទុក្ខនោះដល់អ្នក តាមដែលបានដឹងច្បាស់ សេចក្តីទុក្ខ
 ទាំងឡាយ ណាមួយ ច្រើនប្រការ ក្នុងលោកនេះ រមែងកើតឡើង
 ព្រោះឧបធិ បុគ្គលណា ជាអ្នកល្ងង់ខ្លៅ មិនចេះដឹង តែងធ្វើឧបធិ
 ឲ្យកើតឡើង បុគ្គលនោះ រមែងបានទុក្ខរឿយ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ ពិចារណាយើងរឿយ ។ ទ្វេកំណើត
 ជាដែនកើតនៃទុក្ខ មិនត្រូវធ្វើឧបធិឡើយ ។

ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បានទូលសួរបទណា ព្រះអង្គក៏បានដោះស្រាយ
 បទនោះ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទូលសួរបទដទៃទៀត សូមព្រះ
 អង្គសំដែង អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ រមែងឆ្ងង់ដក់ឈ្ងុយផង ជាតិ
 នឹងជកផង សោកនឹងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលផង ដោយហេតុដូចម្តេច
 សូមព្រះអង្គ ជាព្រះមុនី ដោះស្រាយបទនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ព្រោះថា ធម៌ទុះ ព្រះអង្គប្រាប់ច្បាស់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបោតា

កិត្តយ៍ ស្សាមិ តេ ធម្មិ (មេត្តត្ថតិ កកវា) ធិដ្ឋេ ធម្មេ អធិតិហំ

យំ វិទិត្តា សតោ ចរំ តេវ លោកេ វិសត្តំកំ ។

តញ្ញាហំ អភិទន្ទាមិ មហេសិ ធម្មមត្តមំ

យំ វិទិត្តា សតោ ចរំ តេវ លោកេ វិសត្តំកំ ។

យំ កិត្តិ(១) សម្មជាតាសិ (មេត្តត្ថតិ កកវា)

ឧទ្ធិ អនោ តិរិយញ្ញាបិ មជ្ឈេ

ឯតេសុ នទ្ធិញ្ញ ឯវេសនញ្ញ

បទុជ្ជ វិញ្ញាណំ កវេ ន ធិដ្ឋេ

ឯវិហារី សតោ អប្បមត្តោ

កិត្តុ ចរំ ហិត្តា មមាយតានិ

ជាតិជរំ សោតតបរិទ្ធកញ្ញ

ឥនេវ វិន្ទា បជហេយ្យ ឧត្តំ ។

១ ម. ន យំ កិត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្នាលមេត្តត្បូ) បុគ្គលមាន
 សតិ គួរដឹងច្បាស់នូវធម៌ណា ហើយឆ្លងតណ្ហា ដែលផ្សាយទៅ
 ផ្សេងៗ ក្នុងលោកបាន តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌នោះ ដែល
 តថាគត ជាក់ច្បាស់ ក្នុងខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដល់អ្នក ។
 បពិត្រព្រះអង្គអ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ បុគ្គលអ្នកមានសតិ
 គួរដឹងច្បាស់នូវធម៌ណា ហើយឆ្លងតណ្ហាដែលផ្សាយទៅផ្សេងៗ
 ក្នុងលោកបាន ខ្ញុំព្រះអង្គត្រេកអរចំពោះធម៌ដ៏ឧត្តមនោះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្នាលមេត្តត្បូ) អ្នកដឹង
 នូវហេតុណានីមួយ ក្នុងចំណែកខាងលើ (អនាគត) ក្នុងចំណែក
 ខាងក្រោម(អតីត) ក្នុងចំណែកទទឹងឬកណ្តាល (បច្ចុប្បន្ន) អ្នកចូរ
 បន្ទាបនឹងសេចក្តីត្រេកអរនឹងសេចក្តីប្រកាន់មាំ ក្នុងចំណែកនៃហេតុ
 នោះចេញ ទើបវិញ្ញាណ (របស់អ្នក) មិនតាំងនៅក្នុងភព ភិក្ខុមាន
 ធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះ មានសតិ មិនធ្វេសប្រហែស លះបង់
 ភិលេសដែលប្រកាន់ថាជារបស់អញ ដឹងច្បាស់ ក្នុងអត្តភាពនេះ
 ហើយ ទើបលះបង់នូវទុក្ខ គឺជាតិ ដរាបនឹងសោកខ្សឹកខ្សួលបាន ។

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស បាយសវិជ្ជស្ស ចតុន្តី បេត្តបុញ្ញា

ឯតាកិន្ធាមិ វិនោ មហោសិលោ

សុត្តន្តិកំ តោតម ធួបដីកំ

អន្តា ហិ ភគវា បហាសិ ទុក្ខំ

តថា ហិ នេ វិទិតោ ឯស ធម្មោ ។

តេ ចាបំ ធួន បជហោយ្យ ទុក្ខំ

យេ កំ មុនំ អដ្ឋិតំ ឡិវទេយ្យ

តំ តំ នបស្សនមិ^(១) សមេច្ច នាត

អប្បេវ មំ (ភគវា) អដ្ឋិតំ ឡិវទេយ្យ ។

យំ ព្រាហ្មណំ វេទកំ អតិជញ្ញំ^(២)

អតិញ្ញំ កាមភវេ អស្មត្តំ

អន្តា ហិ សោ ឡិយមិមំ អតារិ

តិណ្ណោ ច ចារិ អទិលោ អតាម្ពោ

វិទ្ធោ ច សោ^(៣) វេទក្ខំ នរោ វេទ

ភវាភវេ សុត្តមិមំ វិសុត្តំ

១ ម. បស្សនមិ ។ ២ ឧ. វេទកំ ពតិជញ្ញំ ។ ម. វេទក្ខំ ពតិជញ្ញំ ។ ៣ ម. យោ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ មេត្តតូបញ្ញា ទី ៤

បពិត្រព្រះគោតម ខ្ញុំព្រះអង្គត្រេកអរនឹងព្រះវាចានោះ របស់
 ព្រះអង្គជាអ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ព្រះនិព្វាន ដែលមិនមានឧបធិ
 ព្រះអង្គទ្រង់សំដែងប្រពៃហើយ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គ
 លះទុក្ខបានដោយពិត ព្រោះធម៌នោះ ព្រះអង្គប្រាបច្បាស់ហើយ ។
 បពិត្រព្រះមុនី ព្រះអង្គប្រដៅពួកជនណា ដោយមាំមួន សូម្បីពួក
 ជនទាំងនោះ ក៏លះទុក្ខនោះ បានដោយពិត បពិត្រព្រះពុទ្ធនាគ
 ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គទើបបានមក នមស្ការចំពោះព្រះអង្គ
 សូម (ព្រះមានព្រះភាគ) ប្រដៅខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយមាំមួនចុះ ។

អ្នកស្គាល់ច្បាស់ នូវព្រាហ្មណ៍ណា ដល់នូវវេទ មិនមានគិលេស
 គ្រឿងកង្វល់ មិនជាប់ចំពាក់ ក្នុងកាមភព ព្រាហ្មណ៍នោះ
 ឈ្មោះថា បានឆ្លងឈ្នះនេះដោយពិត ជនណាមិនមានសេចក្តី
 រឹងក្តឹង មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ បានឆ្លងនូវត្រើយ គឺគិលេស
 ជននោះឈ្មោះថាជាអ្នកដឹងច្បាស់ អ្នកដល់នូវវេទ ក្នុងអត្តភាពនេះ
 ឈ្មោះថា លះធម៌ដែលជាហេតុជាប់ចំពាក់ ក្នុងភពតូចភពធំ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

សោ វីតតណ្ហោ អនិយោ ឯវសោ
អតារិ សោ ជាតិជវន្តិ ព្រមីតំ ។

មេត្តត្ថមាណវិកប្បញ្ញា ចតុន្តី ។

បញ្ចមី ពោតកប្បញ្ញា

(១១៦) បុត្តាមីតំ កកវព្រហ្មិ មេតំ (សុត្តាយ ស្មា ជោតតោ)

កថាភិក្ខុម្ពាមិ មហេសំ តុយ្ហិ

នវ សុត្តាន ឯត្សោសំ សិក្ខោ ឯព្វានមត្តនោ ។

តេនហានប្បំ ករោហិ (ជោតតោនិ កកវ)

សនេវ ឯបតោ សតោ

សតោ សុត្តាន ឯត្សោសំ សិក្ខោ ឯព្វានមត្តនោ ។

បស្សមហំ ទេវមនុស្សលោកេ

អតិញ្ចនំ ព្រាហ្មណំ វរិយមាធិ

នំ នំ នមស្សមិ សមន្តបត្តុ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ជាអ្នកប្រាសចាកគណ្ណា មិនមានសេចក្តីតានតឹង មិនមានសេចក្តី
ប្រាថ្នា តថាគតពោលថា អ្នកនោះបានច្រើនផុតជាតិជពហើយ ។

ចប់ មេត្តាមណាវិកប្បញ្ញា ទី ៤ ។

លោតកប្បញ្ញា ទី ៥

(១១៦) (លោតកមណាពង្សីមានអាយុ ទួលសួរថា) បពិត្រ
ព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្រាបទូលសួរព្រះអង្គ សូមព្រះ
អង្គសំដែងសេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គស្វែងរក
គុណដ៏ធំ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា (ស្តាប់)ព្រះវរបិតា របស់ព្រះអង្គ បុគ្គល
បានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា ជាសុរសីហនាទ របស់ព្រះអង្គហើយ នឹង
សិក្សាធម៌ជាគ្រឿងរំលត់កិលេសរបស់ខ្លួន ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់លោតកៈ) បើ
ដូច្នោះអ្នកចូរជាបុគ្គលមានបញ្ញាខ្លាំងខ្លួន មានសតិ ធ្វើសេចក្តីព្យា-
យាមក្នុងសាសនានេះចុះ បុគ្គលបានស្តាប់រាគ្យ អំពីសំណាក់នៃ
តថាគតនេះហើយ គប្បីសិក្សាធម៌ជាគ្រឿងរំលត់កិលេសរបស់ខ្លួន។

ខ្ញុំព្រះអង្គ បានឃើញព្រះអង្គ ជាព្រាហ្មណ៍ ឥតមាន
កង្វល់ ត្រាច់ទៅ ក្នុងទេវលោកនឹងមនុស្សលោក បពិត្រ
ព្រះអង្គ បានចក្ខុអិរិញ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមមមស្តារព្រះអង្គ

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស ពារាយនវត្តស្ស បញ្ចមី ពោតកប្បញ្ញា

បមុញ្ហំ មិ សក្កក កថង្គដាវា ។

នាហំ សមិស្សាមិ^(១) បមោចនាយ

កថង្គដិ^(២) ជោតក កញ្ចំ លោកេ

ធម្មញ្ញំ សេដ្ឋំ អាជានមាណេ^(៣)

ឯវំ ភិញ្ញំ^(៤) ឌុយមិមិ តេសិ ។

អនុសាស ព្រហ្ម កុរុណាយមាណេ

វិវេកធម្មំ យមហំ វិវេកំ
ឃ

យមហំ អាភាសោ ច អព្យាបដ្ឋមាណេ

ឥនេវ សន្តោ អសិទោ ចរយ្យំ ។

តិភ្នយស្សាមិ តេ សន្តិ (ជោតកាតិ កតវា)

មិដ្ឋេ ធម្មេ អនិវេហំ

យំ វិធិត្វា សតោ ចរំ តេវ លោកេ វិសត្តិកំ ។

តញ្ញាហំ អភិទន្ទាមិ មហេសិ សន្តិមត្តមំ

យំ វិធិត្វា សតោ ចរំ តេវ លោកេ វិសត្តិកំ ។

១ ឧ. ជំល្អាមិ ។ ប. សហិល្អាមិ ។ ២ ប. កម្រិកមិ ។ ៣ ប. អភិទន្ទា-
ណេតា ។ ៤ ឧ. ប. ភិញ្ញំ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវិគ្គ ទី ៥ គោតកប្បញ្ញា ទី ៥

បពិត្រព្រះអង្គជាសក្យតន្ត្រី សូមព្រះអង្គដោះខ្ញុំព្រះអង្គ ចេញចាក
សេចក្តីសង្ស័យទាំងឡាយ ។

ម្នាលគោតកៈ តថាគត មិនអាច ដើម្បីនឹងដោះអ្នក
ណាមួយក្នុងលោក ដែលមានសេចក្តីសង្ស័យបានទេ ប៉ុន្តែ
កាលបើអ្នក ដឹងធម៌ដ៏ប្រសើរ យ៉ាងនេះ នឹងឆ្លងឧបទ្វីបនោះបាន ។

បពិត្រព្រះអង្គ ជាព្រហ្ម សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះករុណាប្រៀបប្រ-
ដៅវិវេកធម៌ឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គដឹងច្បាស់ ដើម្បីខ្ញុំព្រះអង្គមិនទើសទាល់ដូច
អាគាស ជាអ្នកស្ងប់ មិនអាស្រ័យដោយកិលេស ក្នុងពេលនេះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល គោតកៈ) បុគ្គលមាន
សតិគួរដឹងច្បាស់នូវសន្តិបទណាហើយឆ្លងតណ្ហាដែលផ្សាយទៅក្នុង
លោកបាន តថាគត នឹងសំដែងនូវសន្តិបទនោះ ដែលតថាគតជាក
ច្បាស់ក្នុងខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដល់អ្នក ។

បពិត្រព្រះអង្គអ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ បុគ្គលមានសតិ គួរដឹង
ច្បាស់នូវសន្តិបទណា ហើយឆ្លងតណ្ហា ដែលផ្សាយទៅផ្សេងៗ ក្នុង
លោកបាន ខ្ញុំព្រះអង្គត្រេកអរ ចំពោះសន្តិបទដ៏ស្ងប់ទត្តមនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យន្តិញ្ចំ សម្មយាណាសំ (នោតកាតិ ភគវា)

ឧទ្ធិំ អនោ តិរយោហិ មជ្ឈេ

ឃិ(១) វិទិត្តា សង្កាតិ លោកេ

ភវាភវាយ មាណាសំ តណ្ហាន្តំ ។

នោតកមាណវិប្បញ្ញា បញ្ចមី ។

ឆដ្ឋី ឧបស័រិប្បញ្ញា

(១១៧) ឃកោ អហំ សក្កមហន្តមោយំ (ឥន្ទាយស្មា
ឧបស័រិវា)

អនិស្សិតោ នោ វិសហាមិ តាវិត្តំ

អាវម្មណំ ព្រូហំ សមន្តមក្កុ

យំ និស្សិតោ ឌីយមិមំ តវយ្យ ។

អាតិញ្ចតំ មេក្កមាណោ សតិមា (ឧបស័រិវតិ ភគវា)

នត្ថិតិ និស្សាយ តវស្ស ឌីយំ

កាមេ បហាយ វិរតោ កថាហិ

តណ្ហាត្តយំ វត្តមហាភិបស្ស(២) ។

១ ឧ. ប. ឯតី ។ ២ ឧ. នត្តបរោភិបស្ស ។ ប. រត្តបរោ វិបស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់ឆោតកៈ) អ្នកដឹង
 ច្បាស់ការម្តង ណានីមួយ ក្នុងចំណែក ខាងលើ(អនាគត)ក្នុងចំណែក
 ខាងក្រោម (អតីត) នឹងក្នុងចំណែកទទឹងឬកណ្តាល (បច្ចុប្បន្ន)
 ដឹងច្បាស់ថាជា ការម្តង ជាប់ ចំពាក់ នៅក្នុងលោក យ៉ាងនេះហើយ
 អ្នកកុំធ្វើតណ្ហា ក្នុងភពតូចភពធំ ទៀតឡើយ ។
 ចប់ ឆោតកមណវិកប្បញ្ញា ទី ៥ ។

ឧបសម្ព័ន្ធវិមាណវិកប្បញ្ញា ទី ៦

(១១៧) (ឧបសម្ព័ន្ធវិមាណវិកប្បញ្ញា ទី ៦) បពិត្រ
 ព្រះអង្គជាសក្យពន្យ ខ្ញុំព្រះអង្គម្នាក់ឯង មិនអាស្រ័យ (ធម៌
 ឬបុគ្គល) ទើបមិនអាចឆ្លងធូលីដំបូង បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ
 ដុំវិញ សូមព្រះអង្គសំដែងនូវការម្តង គឺនិស្ស័យ ដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះ
 អង្គអាស្រ័យ ហើយឆ្លងធូលីនេះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់ឧបសម្ព័ន្ធៈ) អ្នកចូរមាន
 សតិសម្បជ័យ ភកិញ្ញាយននជ្ជកម្ម អាស្រ័យដោយបរិកម្មថា មិនមាន។
 ហើយឆ្លងធូលីនេះ ចុះអ្នកចូរលះកាមទាំងឡាយ រៀបចំសេចក្តីសង្ស័យ
 ចេញ ចូរពិចារណាធម៌ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃចុះ ។

សុត្តនិបាតេ បព្វមស្ស បារាយនវិគ្គស្ស ធម្មិ ឧបសិប្បញ្ញា

សព្វេសុ កាមេសុ យោ វីតារកោ (ឥត្តាយស្នា ឧបសិរោ)

អាភិញ្ចត្តំ ធិស្សតោ ហិក្ខមត្តំ

សញ្ញាវិមោក្ខេ បរមេធិមុត្តោ

តិដ្ឋេ នុ សោ តត្ថ អនានុវាយិ(១) ។

សព្វេសុ កាមេសុ យោ វីតារកោ (ឧបសិរោតិ កករា)

អាភិញ្ចត្តំ ធិស្សតោ ហិក្ខមត្តំ

សញ្ញាវិមោក្ខេ បរមេធិមុត្តោ

តិដ្ឋេយ្យ សោ តត្ថ អនានុវាយិ ។

តិដ្ឋេ ចេ សោ តត្ថ អនានុវាយិ

ប្បកម្មិ វស្សនិំ សមន្តចក្កុ

តត្ថេ សោ សីតិ សិយាធិមុត្តោ

កវេឝ(២) វិញ្ញាណំ តថាវិឝស្ស(៣) ។

១ ឧ. អនានុយាយិ ។ ២ ប. បវេថិ ។ ៣ ប. កថាវិស្ស ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ ឧបសម្ព័ន្ធកិច្ច ទី ៦

(ឧបសម្ព័ន្ធគោតដ៏មានអាយុ ទូលស្ទរថា) អ្នកណាប្រាសចាក

គម្រោក ក្នុងកាមទាំងឡាយ ទាំងពួង លះបង់ឈានដទៃ អាស្រ័យ

ភាគិញ្ចាយាននជ្ឈាន ចុះចិត្តសិប័ក្នុងសញ្ញារិមោក្ខដ៏ប្រសើរ អ្នក

នោះមិនសាបសូន្យ បិតនៅក្នុងភាគិញ្ចាយានននោះបានដែរឬ ។

(ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧបសម្ព័ន្ធ) អ្នកណាប្រាសចាក

គម្រោកក្នុងកាមទាំងឡាយ ទាំងពួង លះឈានដទៃ អាស្រ័យភាគិ-

ញ្ចាយាននជ្ឈាន ចុះចិត្តសិប័ក្នុងសញ្ញារិមោក្ខដ៏ប្រសើរ បុគ្គលនោះ

ជាអ្នកមិនសាបសូន្យ គប្បីបិតនៅក្នុងភាគិញ្ចាយាននជ្ឈានបាន ។

បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុជុំវិញ បើអ្នកនោះជាអ្នកមិនសាបសូន្យ

គប្បីបិតនៅក្នុងភាគិញ្ចាយាននជ្ឈាននោះ អស់ប្រជុំនៃឆ្នាំ ជាច្រើន

អ្នកនោះ ជាអ្នកមានចិត្តចុះសិប័ត្រជាក់ ក្នុងភាគិញ្ចាយាននជ្ឈាន

ឬវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលមានសភាពដូច្នោះ គប្បីយូរតទៅឬ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

អច្ឆិយថា វាតវេកេន ខ្ពំត្ថំ(១) (ឧបស័វាតិ ភគវា)

អត្ថំ បលេតិ ន ឧបេតិ សង្ខំ ។

ឃី មុនី ជាមកាយា វិមុត្តោ

អត្ថំ បលេតិ ន ឧបេតិ សង្ខំ ។

អត្តង្គតោ សោ ឧទ វា សោ នត្ថំ

ឧទាហុ វេ សស្សនិយា អរោតោ

តម្មេ មុនី សាធុ វិយាគរោហិ

តថា ហិ តេ វិទិតោ ឯស ធម្មោ ។

អត្តង្គតស្ស ន បមាណាមត្ថំ (ឧបស័វាតិ ភគវា)

យេន នំ វុធិ នំ តស្ស(២) នត្ថំ

សព្វេសុ ធម្មេសុ សម្មហិតេសុ

សម្មហិតា វាទបដាបិ សព្វេតិ ។

ឧបស័វាទវិកប្បញ្ញា ធម្មី ។

១ ខ. ខិត្តោ ។ ប. ខិត្តា ។ ២ ប. វិធិនី ធម្ម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់ទេវសីវៈ) អណ្តាត
 ភ្លើងដែលត្រូវកំឡាំងខ្យល់បក់ រមែងរលត់ទៅ មិនដល់ខ្យល់ការរាប់
 (ថាទៅក្នុងទីណាទេ) យ៉ាងណាមិញ មុនិវ្ពបស្រឡះហើយ ចាក
 នាមកាយ រមែងរលត់ទៅ មិនដល់ខ្យល់ការរាប់ (ថាទៅក្នុងទីណា)
 យ៉ាងនោះដែរ ។

បុគ្គលនោះរលត់ទៅ លែងមាន ឬថា ឥតមានមោះមៃ ដោយ
 ការតាំងនៅទៀងទាត់ សូមព្រះមុនី សំដែងសេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ ព្រោះថា ធម៌នោះ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ហើយ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់ទេវសីវៈ) បុគ្គល
 ដែលរលត់ទៅហើយ នឹងប្រមាណពុំប៉ុន្មានទេ ពួកជនពោលចំពោះ
 បុគ្គលនោះ ព្រោះកិលេសណា កិលេសនោះ របស់បុគ្គលនោះ
 មិនមានទេ កាលធម៌ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលនោះកំចាត់អស់ហើយ
 សូម្បីគន្លងខែពាក្យទាំងអស់ ក៏បុគ្គលនោះកំចាត់អស់ហើយ ។

ចប់ ទេវសីវមាណវិក្សញ្ញាទី ៦ ។

សុត្តនិកាយេ បញ្ចស្ស បាយសវគ្គស្ស សុត្តម ធិត្តប្បញ្ញា

សុត្តម ធិត្តប្បញ្ញា

(១១៨) សន្តិ លោកេ មុនយោ (សត្វាយស្មា នន្តោ)

ននា វនន្តិ តយំទំ កបំ សុ

ញាល្លបបដ្ឋំ មុនិ នោ^(១) វនន្តិ

ឧទាហុ វេ ជីវិតេន្ទបបដ្ឋំ ។

ន ទិដ្ឋិយា ន សុតិយា ន ញាលោន (ន សីលទូតេន)

មុនិច នន្ត កុសលា វនន្តិ

វិសេនិកត្វា អនិយា និរាសា

វនន្តិ^(២) យេ តេ មុនយោតិ ព្រមិ ។

យេ កេនិមេ សមណាព្រាហ្មណា សេ(សត្វាយស្មា នន្តោ)

ទិដ្ឋេ សុតេនាបិ វនន្តិ សុទ្ធិ

សីលទូតេនាបិ វនន្តិ សុទ្ធិ

១១. នោ មុនិ ។ ២ ឧ. ម. បវគ្គិ ។

នន្ទប្បញ្ញា ទី ៧

(១១៨) (នន្ទមាណព័ជ័មានអាយុ ទូលសួរថា) ជនទាំងឡាយតែង
ពោលថា ពួកមុនី វេមន៍មាននៅក្នុងលោក ដំណើរនោះតើយ៉ាង
ណា ជនទាំងនោះ ហៅបុគ្គលដែលប្រកបដោយញាណថា មុនី
ឬហៅបុគ្គល ដែលប្រកបដោយការចិញ្ចឹមជីវិត ថាជា មុនី ។

(ព្រះមានព្រះភាគដោះស្រាយថា ម្ចាស់នន្ទ) ពួកជនអ្នក
ឈ្លាសវៃ ក្នុងលោកនេះ មិនហៅថា មុនី ព្រោះការឃើញ
ព្រោះការស្តាប់ ព្រោះការដឹង ឬព្រោះសីលនឹងរឹត) តែប៉ុណ្ណោះទេ
ជនទាំងឡាយណា ធ្វើខ្លួនឲ្យប្រាសចាកហរសេនា ជាអ្នកមិនតាន
តឹង មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា គឺថាគត ហៅជនទាំងនោះថា មុនី ។

(នន្ទមាណព័ជ័មានអាយុ ទូលសួរថា) សមណប្រាហ្មណ៍
ពួកខ្លះទាំងនេះ តែងពោលសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះការម្នាក់ដែល
ឃើញខ្លះ ដែលស្តាប់ខ្លះ ពោលសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះសីលរឹតខ្លះ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិយាយោ

អនេករូបេន វនិទ្ធិ សុទ្ធិ ។

កិច្ចស្ស(១) តេ (ភគវ) តត្ថ យថា ចរន្តា

អតារុ ជានិព្វា ជវព្វា មារិស

បុច្ឆាមី នំ ភគវ ព្រហ្មិ មេ នំ ។

យេ កេចិមេ សមណាព្រាហ្មណា សេ (នន្តានិ ភគវ)

ទិដ្ឋេ សុតេនាបិ វនិទ្ធិ សុទ្ធិ

សីលព្វតេនាបិ វនិទ្ធិ សុទ្ធិ

អនេករូបេន វនិទ្ធិ សុទ្ធិ

កិញ្ចាបិ តេ តត្ថ យថា ចរន្ត(២)

នាវរិសុ ជានិជវន្តិ ព្រមិ ។

យេ កេចិមេ សមណាព្រាហ្មណា សេ (វត្តាយស្មា នន្តោ)

ទិដ្ឋេ សុតេនាបិ វនិទ្ធិ សុទ្ធិ

សីលព្វតេនាបិ វនិទ្ធិ សុទ្ធិ

១ ទ. កិច្ចស្ស ។ ២ ម. មេ តត្ថ យថា វនិទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ពោលសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះវិធីច្រើនយ៉ាងខ្លះ ។ (បតិត្រព្រះមាន
ព្រះភាគ) អ្នកនិទិក្ខុ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើ
ប្រព្រឹត្តក្នុងវ័ត ដែលឃើញថាជាគ្រឿងបរិសុទ្ធិនោះ គឺបានឆ្លងផុត
ជាតិនឹងជរាបានដែរឬ បតិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមសួរ
ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គ សំដែងប្រាប់ សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់នន្ទ) សមណ-

ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួកខ្លះទាំងនេះ ពោលថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះ
ការម្នាក់ដែលឃើញ នឹងការម្នាក់ដែលស្តាប់ខ្លះ ពោលថា សេចក្តី
បរិសុទ្ធិ ព្រោះសីលនឹងវ័តខ្លះ ពោលថាសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះវិធីជា
ច្រើនយ៉ាងខ្លះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះវែមនិប្រព្រឹត្តក្នុងវ័ត ដែល
ឃើញថាជាគ្រឿងបរិសុទ្ធិនោះ ក៏មែនពិតហើយ ប៉ុន្តែតថាគតពោលថា
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះមិនបានឆ្លងផុតជាតិនឹងជរាបានឡើយ ។

(នន្ទមាណាព័ន្ធមានអាយុ ទូលសួរទៀតថា) សមណ-

ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកខ្លះទាំងនេះ ពោលថា សេចក្តី
បរិសុទ្ធិ ព្រោះការម្នាក់ ដែលឃើញ នឹងការម្នាក់ ដែល
ស្តាប់ខ្លះ ពោលថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះសីលនឹងវ័តខ្លះ

សុត្តនិបាតេ បញ្ចបស្ស បាយាវន្តស្ស សុត្តហ ឧទ្ទ្យញ្ញា

អនេករូបេន វន្តំ សុទ្ធិ

តេ(១) ចេ មុនំ ព្រូសំ អនោយនិល្លោ

អថ កោ ចរហិ ទេវមនុស្សលោកេ

អតារិ ជានិព្វា ជវព្វា ទារិស

បុន្នាមិ នំ កកវា ព្រូហំ មេ នំ ។

នាហំ សព្វេ សថណាព្រាហ្មណា សេ (នន្តានិ កកវា)

ជានិជរាយ និវតានិ ព្រូមិ

យេសីន ទិដ្ឋំ វ សុនំ មុនំ វា

សីលព្វនំ វាថិ បហាយ សត្វំ

អនេករូបម្យិ បហាយ សត្វំ

នន្តានិ ចរពាយ អនាសវា យេ(២)

តេ វេ នវា ឌីយនិល្លានិ ព្រូមិ ។

ឯតាកំនន្តាមិ វទោ មហោសំនោ

សុកំតំតំ តោតម ទ្វបដិកំ

១ ខ. ស ។ ២ ខ. ម. ស ។

សុត្តនិបាត បាលយនវគ្គទី ៥ នន្ទប្បញ្ញា ទី ៧

ពោលថា សេចក្តីបរិសុទ្ធិ ព្រោះវិធីជាច្រើនយ៉ាងនេះ បតិគ្រព្រះ
អង្គជាព្រះមុនី បើព្រះអង្គត្រាស់ថា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គួង
ឲ្យយះមិនបានទេ បតិគ្រព្រះអង្គនិទ្ទិក កាលបើដូច្នោះ តើនរណា
ក្នុងទេវលោក ឬមនុស្សលោក ទើបគួងផុតជាតិនឹងជក ទៅបាន
បតិគ្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទូលសួរព្រះអង្គ សូមព្រះ
អង្គ សំដែងប្រាប់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់នន្ទ) តថាគត

មិនបាន ពោលថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ ត្រូវជាតិជកគ្រប
សង្កត់ទេ តថាគត ពោលថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ក្នុងលោក
នេះ លះការម្ចាស់ដែលខ្លួនបានឃើញ បានឮ បានប៉ះពាល់នឹងសីល-
វ័ត លះបង់វិធី ជាច្រើនទាំងអស់ចេញ ឬពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ណាកំណត់ជំងឺទូរតណ្ហា មិនមានអាសវៈ ពួកជននោះឯង ឈ្មោះ
ថា គួងផុតឲ្យយះបាន ។

ខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រេកអរ ចំពោះព្រះវាចានេះ របស់ព្រះអង្គ
អ្នកស្វែងរកគុណដ៏ធំ បតិគ្រព្រះគោតម ព្រះនិព្វាន
ដែលមិនមានទម្រង់ ដែលព្រះអង្គបានសំដែងទុកល្អហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុត្តកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

យេសី ធនំ ធិដ្ឋំ វេ សុតំ មុតំ វា
សីលពុតំ វាបិ បហាយ សត្វំ
អនេករូបម្បី បហាយ សត្វំ
តណ្ហំ បរិញាយ អនាសវា យេ(១)
អហម្បី តេ ឱ យតិណ្ហានំ ព្រូមីតំ ។

នន្ទមាណវកប្បញ្ញាណំ សុត្តមា ។

អដ្ឋិមា ហោមកប្បញ្ញាណំ

(១១៧) យេមេ បុត្រោ វិយាតំសុ (ឥន្ទាយស្មា ហោមតោ)

(ហុំ តោតមសាសនា)

ឥន្ទាសិ ឥតំ កវិស្សតំ សត្វន្តំ ឥតិហិតិហិ
សត្វន្តំ ឥត្តវឿន្តំ

(នាហំ តត្ថ អភិវមី)

ត្រញា មេ ធម្មមត្តាហិ តណ្ហានំ ឥន្ទានំ មុនិ
យំ វិធីត្តា សតោ ចរំ តេវ លោកេ វិសត្តនិកំ ។

១ ឱ. ម. លេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះអង្គពោលថា កាលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា លះការម្នាក់
ដែលខ្លួនបានឃើញ បានឮ បានប៉ះពាល់ នឹងសីលវ័ត លះបង់
រឹតជាច្រើនយ៉ាង ទាំងអស់ចេញ ឬពួកជនណា កំណត់ដឹង
ទ្រុឌកណ្តា មិនមានអាសវៈ ទើបតថាគត ពោលថា ជនទាំងនោះ
ឆ្លងផុតធុរៈបាន ។

ចប់នទ្ធមណវិកប្បញ្ញា ទី ៧ ។

ហេមកប្បញ្ញា ទី ៨

(១១៧) (ហេមកមណាត ដ៏មានអាយុ ទូលស្គរថា) ក្នុងកាល
ពីដើម មុនសាសនានៃព្រះគោតម អាចារ្យទាំងឡាយ បានពោល
យ៉ាងជាក់ច្បាស់ថា ពាក្យនោះ ធ្លាប់មានមកហើយយ៉ាងនេះ ពាក្យ
នោះ នឹងមានតទៅ ពាក្យទាំងអស់នោះ ជាពាក្យមិនជាក់ច្បាស់
ពាក្យទាំងអស់នោះ ជាគ្រឿងចំរើននៃសេចក្តីត្រិះរិះ (ខ្ញុំព្រះអង្គមិន
ទាន់ពេញចិត្តក្នុងពាក្យនោះឡើយ) បពិត្រព្រះអង្គជាព្រះមុនីសូមព្រះ
អង្គសំដែងធម៌ សម្រាប់ដកចេញទ្រុឌកណ្តា ដែលនាំឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គដឹង
ច្បាស់ មានសតិ ឆ្លងកណ្តាដែលផ្សាយទៅផ្សេង ៗ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស បារាយនវគ្គស្ស នវិមា តោទេយ្យប្បញ្ញា

ឥ ធនំ ជំ ជ្ជ សុ ក មុ តំ^(១) (វិញ្ញា តេ សុ) បិ យ រូ បេ សុ ហេ ម ក
 ធន រា ក វិ លោ ទ ទំ ធិ ញា ន ប ទ ម ច្ច តំ
 ឧ ប ស ញា ច តេ ស តា ធិ ជ្ជ ជ ម្មា កំ ធិ តុ តា
 ឧ ប ស ញា ច តេ ស តា^(២) តិ ណ្ណា លោ កេ វិ ស តិ ក តំ ។

ហេមរាមណវិកប្បញ្ញា អដ្ឋិមា ។

នវិមា តោទេយ្យប្បញ្ញា

(១២០) យ ស្មី កា មា ន វ ស តំ (ឥ ត្វា យ ស្មា តោ ទេ យ្យោ)
 ត ណ្ណា យ ស្ស ន វិ ជ្ជ តិ
 ក ថ ម្ព តា ច យោ តិ ណ្ណា វិ មោ ក្ខោ ត ស្ស កី ទិ សោ ។
 យ ស្មី កា មា ន វ ស តំ (តោ ទេ យ្យា តិ ក ក វ)
 ត ណ្ណា យ ស្ស ន វិ ជ្ជ តិ
 ក ថ ម្ព តា ច យោ តិ ណ្ណា វិ មោ ក្ខោ ត ស្ស នា ប រោ ។

១ ឧ វិ ជ្ជ សុ ក មុ ត ។ ២ ឧ. ស វ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ តោទេយ្យប្បញ្ញាទី ៩

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា) ម្ចាស់ហេមកៈ ជនទាំងឡាយ
ណា ដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីបន្ទាបនឹងនូវឆន្ទភក្ត ជាគុណជាត
មិនច្បុក ដែលបានឃើញ បានស្តាប់ បានប៉ះពាល់ហើយ ចំពោះ
រូបជាទីស្រឡាញ់(ដែលគេដឹងច្បាស់ហើយ) ជាអ្នកមានសតិ រលត់
កិលេស ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ជនអ្នកមានសតិស្ងប់កិលេសទាំងនោះ
ឈ្មោះថា ឆ្លងតណ្ហាដែលផ្សាយទៅផ្សេងៗ ក្នុងលោកបានហើយ ។

ចប់ ហេមកមាណវក្សញ្ញា ទី ៧ ។

តោទេយ្យប្បញ្ញា ទី ៧

(១២០) (តោទេយ្យមាណាវ ដ៏មានអាយុ ទួលស្គរថា) កាមា-
ម្មណ៍ទាំងឡាយ មិនមាននៅក្នុងបុគ្គលណា តណ្ហារបស់បុគ្គល
ណា មិនមាន ទាំងបុគ្គលណា ឆ្លងសេចក្តីសង្ស័យបាន វិមា-
ក្ខតមិ (ការរួចផុត) របស់បុគ្គលនោះ តើដូចម្តេច ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់តោទេយ្យ)
កាមាម្មណ៍ទាំងឡាយ មិនមាននៅក្នុងបុគ្គលណា តណ្ហារបស់
បុគ្គលណា មិនមាន ទាំងបុគ្គលណា ឆ្លងសេចក្តីសង្ស័យ
បាន វិមាគ្គមិ របស់បុគ្គលនោះ មិនមែនទៅជាយ៉ាងដទៃទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

និកសសោ(១) សោ ខុទ អាសសាលោ

បញ្ញាណាវា សោ ខុទ បញ្ញាកប្ប^ៗ

មុនី អហំ សក្ក យេវា វិជញ្ញា^ៗ

តម្ម វិយាចិត្ត សមន្តចក្ក ។

និកសសោ សោ ន ច(២) អាសសាលោ

បញ្ញាណាវា សោ ន ច(៣) បញ្ញាកប្ប^ៗ

ឯវម្បី តោទេយ្យ មុនី វិជាន

អតិញ្ញំ កាបកវេ អសត្តន្តំ ។

តោទេយ្យមណវិកប្បញ្ញា នវិមា ។

ទសមា កប្បប្បញ្ញា

(១២១) មជ្ឈេ សរស្មី តិដ្ឋតំ (ឥច្ឆាយស្មា កប្បញ្ញ)

ឡិយេ ជាតេ មហត្តយេ

ជកមត្តបរេតានំ

និបំ បត្រ្យហំ ហារិស

១ ខ. និកសយោ ។ ប. និកសភោ ។ ២ ៣ ម. បសទ្ធោ នន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(បុគ្គលនោះ នឹងត្រូវព្យាយាម ដើម្បីធ្វើខ្លួនឲ្យរួចផុតទៅ ក្រៅអំពី
 នេះទៀតមិនមានទេ) បុគ្គលនោះ ជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា
 ឬនៅប្រកបដោយសេចក្តីប្រាថ្នា ជាបុគ្គលមានប្រាថ្នា ឬជាអ្នក
 គ្រាន់តែកំណត់ថាមានបញ្ញា បត់ត្រព្រះអង្គជាសក្យពន្យ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 គប្បីស្គាល់បាននូវមុនី ដោយប្រការដូចម្តេច បត់ត្រព្រះអង្គមាន
 បញ្ញាចក្ខុ ឃើញធម៌ដោយជុំវិញ សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់ នូវ
 មុនីនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(ព្រះអង្គទ្រង់ដោះស្រាយថា) បុគ្គលនោះប្រាសចាកសេចក្តី
 ប្រាថ្នា ទាំងជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីប្រាថ្នាក៏ទេ ជាអ្នកមាន
 បញ្ញា ទាំងជាអ្នកគ្រាន់តែកំណត់ថាមានបញ្ញាក៏ទេ ម្នាលគោធម្យ
 អ្នកចូរដឹងបុគ្គលនោះ ថាជាមុនី ជាអ្នកមិនមានកង្វល់ មិនជាប់
 នៅ ក្នុងកាមភព យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ គោធម្យមណារកប្បញ្ញា ទី ៩ ។

កិប្បប្បញ្ញា ទី ១០

(១២១) (កប្បមណាព ដ៏មានអាយុ ទូលសួរថា) ពួកសត្វ
 បិតនៅក្នុងកណ្តាល នៃសង្សារវដ្ត ត្រូវជកនឹងមច្ចុគ្របសង្កត់
 ក្នុងកាលដែលធូលះ ជាក័យធំ កើតឡើងហើយ បត់ត្រ
 ព្រះអង្គនិទិក្ខុ សូមព្រះអង្គ ត្រាស់ប្រាប់ នូវទីពឹងឲ្យបាន

សុត្តនិកាយេ ចតុបស្ស ឯកាទសមា ជិត្តកណ្តិបញ្ញា

ត្រូវ មេ ធិបមត្តាហំ យ ថា យំ ទំ^(១) នា បរំ សំ យា ។

មជ្ឈេ សាស្ត្រំ តិដ្ឋតិ (កប្បតិ ភគវា)

ឡិ យេ ជាតេ មហត្តយេ

ជរាមត្តបវេតានំ ធិបំ បត្រមំ កប្បតេ ។

អតិញ្ចំ អនាណំ ឃតិ ធិបំ អនាបរំ

ទិញ្ចំ ឥតំ នំ ត្រមំ ជរាមត្តបរិត្តយេ ។

ឯតទណាយ យេ សតា ទិដ្ឋជញ្ញាតិទិញ្ចតា

ន តេ មារសានុតា ន តេ មារស្ស បដ្ឋត្តតិ ។

កប្បមណវកប្បញ្ញា វសមា ។

ឯកាទសមា ជិត្តកណ្តិបញ្ញា

(១២២) សុត្តានិបា វិរ អតាមកាមី^(២) (ឥញ្ចាយស្មា ជិត្តកណ្តិ)

១ ខ. ម. យថិយំ ។ ២ ខ. ម. វិរមកាមាមី ។

សុត្តនិកាយ បិដក ពាក្យសិទ្ធិ ៥ ជិតុកណ្ឌបិដក ទី ១១

សេចក្តីទុក ក្នុងសិទ្ធិវេទនេះ មិនគប្បីមានការទៀត ដោយ
ប្រការណា សូមព្រះអង្គ ត្រាស់ប្រាប់ នូវទីតាំង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
(ដើម្បីរៀបចំទុក) ដោយប្រការនោះ ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់កប្បៈ) ពួកសត្វបីត
នៅ ក្នុងកណ្តាល នៃសិទ្ធិវេទ ត្រូវជំនឿមច្ចុក្របសង្កត់ ក្នុង
កាលដែលឈ្នះជាតិយជំរើកឡើង ម្ចាស់កប្បៈ តថាគតនឹងសំដែង
ប្រាប់នូវទីតាំងដល់អ្នក ។ ការមិនកម្លាំង (ដោយកិលេស) ការមិន
ប្រកាន់មាំន្តៈឯង ឈ្នះថាជាទីតាំងតំនាក់ មិនមានទីតាំងដទៃលើស
ជាងទេ តថាគត ហៅទីតាំងនោះថា ព្រះវិញ្ញាណ ជាទីក្ស័យនៃជញ្ជ
នឹងមច្ចុ ។ ជនទាំងឡាយណា ដឹងច្បាស់នូវព្រះវិញ្ញាណនោះ ជាអ្នក
មានសតិ រលត់ទុកក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ជនទាំងនោះជាអ្នកមិនល្អះអំ
ណាចនៃមារ ជនទាំងនោះ មិនដល់នូវភាពជាអ្នកបំរើនៃមារឡើយ ។

ចប់ កញ្ញមាណវិកប្បញ្ញា ទី ១០ ។

ជិតុកណ្ឌបិដក ទី ១១

(១២២) (ជិតុកណ្ឌវិមាណាដ៏មានអាយុ ទូលស្នូថា) បតិក្រព្រះអង្គ
ដារិបុរស ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮថា ព្រះអង្គមិនមានសេចក្តីប្រាប់ក្នុងកាម

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឡិយា នំតំ បុដ្ឋមតា មមាតមំ

សន្តិបទំ ព្រហ្មំ សហាជនេត្ត

យថាតន្តំ កកវំ ព្រហ្មំ មេ នំ ។

កកវំ ហំ តាមេ អភិកុយ្យេ វរយតិ

(អាទិថ្នោវ បឋវី ភេជី ភេជសា)

បរិតបពាស្ស មេ ភូរិបពា

អាចិត្ត ធម្មំ យមហំ វិជពា

ជាតិជរាយ វេន វិប្បហានំ ។

តាមេសុ វិនយេ ភេជំ (ជតុកក្ល្លាតិ កកវំ)

នេត្តម្ហំ ទដ្ឋខេមតោ

ឡុត្តហំតំ ជិវតំ វំ

ហេ តេ វិជ្ជិតុ តំព្វានំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

គួងអង្វឹងតិកិលេសបានហើយ ទើបមក ដើម្បីទូលស្នូលព្រះអង្គ អ្នក
 មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា បត់ត្រព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានជួង
 ព្រះទេត្រ ឃើញនូវធម្មតាលោក ដែលកើតឡើងព្រម សូមព្រះ
 អង្គ សំដែងនូវសន្តិបទ គឺធម៌ស្ងប់ បត់ត្រព្រះមានព្រះភាគ
 សូមព្រះអង្គសំដែង នូវសន្តិបទ⁺ តាមសេចក្តីពិត ដល់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គឲ្យបាន ។ ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ តែងប្រព្រឹត្តគ្របសង្កត់
 នូវតាម (ដូចព្រះអាទិត្យ មានគេជះគឺស្មើ គ្របសង្កត់នូវ
 ប្រឹចតិមណ្ឌល ដោយគេជះដូច្នោះ) បត់ត្រព្រះអង្គមានព្រះ
 បញ្ញាធីទូលាយ ដូចផ្លូវផែនដី សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់ នូវធម៌
 ដែលខ្ញុំព្រះអង្គគួរដឹង ជាធម៌សម្រាប់លះជាតិទីនឹងជញ្ជី ក្នុងអត្តភាព
 នេះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នកមានបញ្ញាស្មោះស្ម័គ្រឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្នាលជតុកណ្ឌី) អ្នកចូរកំ-
 ចាត់បង់ នូវនិម្រេកក្នុងតាមទាំងឡាយចេញ ចូរឃើញនូវទេត្រម្នុះ
 ដោយសេចក្តីក្សេមក្សាន្ត កិលេសជាតិគ្រឿងខ្ពស់ ដែលអ្នកប្រកាន់
 មាំ (ដោយតណ្ហាទីនឹងទីដី) ឬដែលគួរលះបង់ កុំមានដល់អ្នកឡើយ

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស បាយមិគ្គស្ស ទ្វាទសមា ភក្កោវិជ្ជប្បញ្ញា

យំ បុត្រោ នំ វិសោសេហិ បច្ឆា តេ មាហុ តិក្ខាជំ
មជ្ឈេ ចេ ឆោ កហោស្សសិ ឧបសន្តោ ចរិស្សសិ ។
សត្វសោ ឆាមរូបស្មី វីតកេធស្ស ព្រាហ្មណ
អាសវាស្ស ធន វិជ្ជន្តិ យេហិ មច្ឆុសំ វិជេតិ ។

ជិន្ទកណ្តីមាណវិកប្បញ្ញា ធិកាទសមា ។

ទ្វាទសមា ភក្កោវិជ្ជប្បញ្ញា

(១២៣) ឌីកកញ្ចហំ(១) តត្តាច្ឆិទំ អនេជំ (ឥត្តាយស្មា
កត្រាវុឆោ)

នច្ឆិកាហំ ឌីយតត្តាវំ វិមត្តំ
កប្បញ្ចហំ អភិយាចេ សុបេជំ
សុត្តាន ឆាភស្ស អបនមិស្សន្តិ ឥតោ
ឆាឆាជឆា ជនបទេហិ សុត្តតា
តវ វិវ វាក្យំ អភិកុត្តមាឆា

១ ម. ឡឃំ ជិហំ ។

សុត្តនិបាត យាយនវគ្គ ទី ៥ ភព្រាវុធិប្បញ្ញា ទី ១២

គ្រឿងខ្វល់ណា ដែលមានហើយ ក្នុងកាលមុន អ្នកច្នៃឱ្យគ្រឿង
 ខ្វល់នោះវិនិស្វ័តចុះ គ្រឿងខ្វល់ មានក្នុងខាងក្រោយ កុំមាន
 ដល់អ្នកឡើយ បើអ្នកមិនកាន់យក ឬវាគ្រឿងខ្វល់ ក្នុងកណ្តាល
 អ្នកនឹងជាបនុស្សស្រប់គ្រឿងខ្វល់បាន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គល
 តែងលុះ ក្នុងអំណាចនៃមច្ចុ ដោយអាសវៈទាំងឡាយណា
 អាសវៈទាំងនោះ វេមនមិនមាន ដល់បុគ្គលដែលប្រាសចាក
 គម្រោកក្នុងនាមរូប ដោយសព្វគ្រប់ ។

ចប់ ធិតុកណ្តិមណវិកប្បញ្ញាទី ១១ ។

ភព្រាវុធិប្បញ្ញា ទី ១២

(១២៧) (ភព្រាវុធិបាណាត ដ៏មានអាយុ ទូលសួរថា) ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ សូមពាក្យនាព្រះអង្គ អ្នកលះអាស័យ កាត់តណ្ហា មិន
 រំភើប (ព្រាហ្មណកធម៌) លះសេចក្តីត្រេកអរ ឆ្ងល់អន្ទង់ហើយ
 រួចផុតស្រឡះហើយ លះធម៌គ្រឿងកំណត់ (ដោយតណ្ហានឹង
 ទិដ្ឋិ) ព្រះអង្គមានព្រះប្រាជ្ញាញាណ បពិត្រព្រះអង្គ ជាវិបុលស
 ពួងដ៏ឧត្តមក្នុងដនបទេស្រ្ត ។ ចង់ស្តាប់ព្រះវេទ របស់ព្រះអង្គ
 បានចក្រចម្រើនហើយ អំពីដនបទនោះ ។ បើបានស្តាប់ព្រះ
 វេទ របស់ព្រះអង្គហើយ មិនត្រឡប់ វិវាទនេះវិញ សូមព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិដកោ

តេសំ នុំ សាធុ វិយាគរោហំ

តថាហំ តេ វិទិតោ ឯស ធម្មោ ។

អាណានតណ្ហំ វិនយេថ សត្វំ (ក ប្រាវុជានិកាយ)

ឡុំ អនោ និយណ្ហំ មជ្ឈេ

យំ យញ្ញំ លោកស្មំ ឧទាទិយន្តំ(១)

តេនេវ មារោ អន្ទេតំ ជន្តំ

តស្មា បដានំ ន ឧទាទិយេថ(២)

ភិក្ខុ សុតោ កំព្វានំ សត្វលោកេ

អាណានសត្តេ ឥតិ បេត្តិមារោ

បដិ ឥមំ មជ្ឈិមេយ្យំ(៣) វិសត្តន្តំ ។

កប្រាវុជានិកាយស្ស ខុទ្ទកនិកាយស្ស ។

១ ប. ឧទានតណ្ហំ ។ ២ គ. ឧទានតណ្ហំ ។ ៣ ឧ. មជ្ឈិមេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

អង្គ ទ្រង់ដោះស្រាយបញ្ហា ដើម្បីជនទាំងអម្បាលនោះ ព្រោះ
ធម៌នោះ ព្រះអង្គបានជ្រាបហើយ ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់ភត្រាវុធ) បុគ្គល

គួរកំចាត់បង្ខំនូវតណ្ហា ជាគ្រឿងប្រកាន់មាំ ក្នុងចំណែកខាងលើ

ក្នុងចំណែកខាងក្រោម នឹងក្នុងចំណែកទទឹង គឺត្រង់តណ្ហាល ឲ្យ

អស់ទៅ ព្រោះថា ជនទាំងអម្បាលនោះ ប្រកាន់មាំនូវរបស់

ណាៗ ក្នុងលោក ហារមែនជាប់តាមសត្វ ដោយរបស់នោះៗ

វិញដែរ ហេតុនោះ ភិក្ខុកាលដឹង ឃើញនូវពួកសត្វអ្នកជាប់នៅ

ក្នុងការម្នាក់ផ្សេង ៗ ជាទីតាំងនៃមច្ចុមារនេះថា សត្វជាប់នៅ

ព្រោះសេចក្តីប្រកាន់មាំដូច្នោះ គប្បីជាអ្នកមានសតិ មិនប្រកាន់មាំនូវ

គ្រឿងខ្លួនក្នុងលោកទាំងពួង ។

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស បារាយនវគ្គស្ស តេសមា ១១យប្បញ្ញា

តេសមា ឧទយប្បញ្ញា

[១២៤] ឈាយំ វិជមាសំនំ (នីតាយស្មា ឧទយោ)

កតកតំ អនាសរំ

ចារកំ សព្វធម្មានំ

អត្ថំ បញ្ចេន អាគមំ

អត្តំ^(១) វិមោក្ខំ បត្រហិ

អវិជ្ជាយ បភេទនំ ។

បហានំ កាមច្ចន្តានំ

(ឧទយោតិ កកវា)

នោបនស្សនិច្ចកយំ

មីនស្ស ច បនុទនំ

កុក្កុប្បានំ និវារណំ

ឧបេក្ខាសតិសិស្សនំ

ធម្មតក្កប្បវេនរំ

អត្តំ^(២) វិមោក្ខំ បត្រមិ

អវិជ្ជាយ បភេទនំ ។

កឹស្សុ សញោជនោ លោកោ កឹស្សុ តស្សវិចារណា^(៣)

កឹស្សុស្ស វិប្បហានេន ជំព្វានំ វតិ វុត្តតិ ។

នន្ទិសញោជនោ លោកោ វិគត្តស្សវិចារណា

១-២ ឧ - ម. អពា ។ ៣ ឧ, វិចារណំ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គទី ៥ ទទេយប្បញ្ញា ទី ១៣

ទុទេយប្បញ្ញា ទី ១៣

(១២៤) (ទទេយមាណពង្សីមានអាយុ ទួលសួរថា) ខ្ញុំព្រះអង្គ
ជាអ្នកត្រូវការដោយបញ្ញា ទើបមកគាល់ (ដើម្បីសួរ) ព្រះអង្គ
ជាអ្នកបំពេញឈាន មានព្រះសន្តានប្រាសចាកចូលី គឺកិ-
លេស មិនមានអាសវៈ បានទ្រង់ធ្វើកិច្ច ដែលគួរធ្វើស្រេច
ហើយ ដល់នូវគ្រើយនៃធម៌ទាំងពួង សូមព្រះអង្គទ្រង់សំដែងនូវ
វិមោក្ខធម៌ គឺព្រះអរហត្ត ជាគ្រឿងទំលាយអវិជ្ជាចេញបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់ទទេយៈ) តថាគត
ពោលនូវការលះនូវកាមច្ចន្ទៈ នឹងទោមនស្ស ទាំងពីរយ៉ាងផង ការ
បន្ទាបនឹង នូវសេចក្តីញាតផង ការយាត់បង់ នូវកុក្កច្ចៈផង មាន
ទុបេត្តានឹងសតិដ៏បរិសុទ្ធ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងធម៌ជាប្រធានថា
ជាវិមោក្ខធម៌ គឺព្រះអរហត្ត ជាគ្រឿងទំលាយនូវអវិជ្ជាចេញបាន ។

សត្វលោកមានអ្វីជាគ្រឿងចងទុក អ្វីជាគ្រឿងសញ្ញារៅនៃ
សត្វលោកនោះ លោកពោលថា និព្វាន។ ដូច្នេះតើ ព្រោះលះអ្វីបាន។

សត្វលោក មានសេចក្តីត្រេកត្រអាល ជាគ្រឿងចងទុក
មានសេចក្តីគិតជំព្លឹង ជាគ្រឿងសញ្ញារៅ នៃសត្វលោកនោះ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

នណាយ វិប្បហានេន ចិត្តានំ ឥតំ វច្ឆតិ ។

កកិសតស្ស ចរតោ វិញ្ញាណំ ឧបវដ្ឋតិ

កវដ្ឋិ^(១) បដមាភម្ម តំ សុណោម វចោ នវ ។

អដ្ឋតតា ពហិទ្ធា ច វេទនំ នាកំនទ្ធតោ

ឯវិសតស្ស ចរតោ វិញ្ញាណំ ឧបវដ្ឋតិ ។

ឧបសមាណវិកប្បញ្ញា តេសម ។

បិទ្ធសមា បោសាលប្បញ្ញា

(១២៥) យោ អតីតំ អាទិសតិ (វច្ឆាយ ស្មា ទោសាលោ)

អនេជោ វិទ្ធសំសយោ

វារក្ខ^(២) សត្វធម្មានំ

អត្ថំ បញ្ញោន វាភមំ

១ ខ. វ. ក. ធម្មនំ ។ ២ ខ. ធម្មនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ដែលលោកពោលថា និព្វាន ព្រោះលះកណ្តា ចេញបាន ។

កាលបុគ្គលមានសតិ គ្រាប់ទៅដូចម្តេច វិញ្ញាណទើបលះត

យើងខ្ញុំមកគាល់ ដើម្បីមិនទូលសួរព្រះអង្គ នឹងបានស្តាប់ព្រះវោចា

របស់ព្រះអង្គ ។

កាលបុគ្គលមិនត្រេកត្រអាលចំពោះវេទនា ទាំងខាងក្នុង ទាំង

ខាងក្រៅ មានសតិ គ្រាប់ទៅយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណទើបលះតទៅ ។

ចប់ ទទយមណវិក្សញ្ញា ទី ១៣ ។

វេទនាសាលប្បញ្ញា ទី ១៤

(១២៥) (វេទនាសាលមណាព័ន្ធមានអាយុ ទូលសួរថា) ខ្ញុំព្រះអង្គជា

អ្នកត្រូវការដោយបញ្ញា ទើបមកគាល់ ដើម្បីសួរ ព្រះអង្គសំដែង

ព្រះប្រាជ្ញាញ្ញាណក្នុងកាលជាអតីត មិនញាប់ញ័រ(ចំពោះសុខុទ្ធក្រ)

មានសេចក្តីសន្សំ កាន់ចង្ហើយ ផល់ឡូ ត្រើយនៃធម៌ខាងក្នុង

សុត្តនិបាតេ បញ្ចមស្ស យវិយនវគ្គស្ស បុទុសមា ពោសាលច្បុញ្ញា

វិភូត្តបសព្វាស្ស	សព្វកាយប្បហាយំនោ
អជ្ឈត្តញ្ច ពហំន្វា ច	នត្ថំ កំព្វំតំ បស្សតោ
ញ្ញាលំ សក្កាទុប្បន្នាមិ	កមំ នេយ្យោ នថាវំនោ ។
វិណោលាដ្ឋិតិយោ សព្វា	(ចោសាលាតំ កកវំ)
	អភំជានំ នថាគតោ
តំដន្តមេនំ ជានាតំ	វិមុត្តំ នប្បរាយំ
អាតិញ្ចញ្ញាសម្មំ ^(១)	នម្ពិសញ្ញោជនំ ឥតិ
ឃរំមេរំ អភិកាយ	នតោ នត្ថំ វិបស្សតំ
ឃរំ ^(២) ញ្ញាលំ នមំ នស្ស	ព្រាហ្មណស្ស វុសិមតោតិ ។

ពោសាលណវច្បុញ្ញា បុទុសមា ។

១- ឧ. ប. ដំនួនពេញព្រះអង្គ ។ ២- ឧ. ដំនំ ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ បោសាលប្បញ្ញា ទី ១៤

បតិក្រព្រះអង្គជាសក្យតន្ត្រី ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទូលសួរ ញាណរបស់
បុគ្គល មានសេចក្តីកំណត់ កត់សំគាល់ក្នុងរូប បានជាក់ច្បាស់ (បាន
សម្រេចដល់រូបជ្ជានហើយ) លះបង់រូបាម្បណ៍ទាំងអស់បានហើយ
(កន្លងរូបជ្ជានហើយ) ឃើញទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅថា
វត្ថុបន្តិចបន្តួចមិនមាន (សម្រេចអរូបជ្ជាន ដែលហៅថា អាកិញ្ច-
ញាយតនៈ) បុគ្គលមានសភាពដូច្នោះ តើព្រះអង្គគប្បីប្រៀន
ប្រដៅ ដោយប្រការ ដូចម្តេចទៀត ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់បោសាលៈ)

តថាគត ជ្រាបវិញ្ញាណដ្ឋិត (ក្នុងដំនឹងនៃវិញ្ញាណ) ទាំងអស់
ទើបជ្រាបបុគ្គលនោះ កំពុងបិតនៅ មានចិត្តចុះស៊ប់ ក្នុង (អាកិញ្ច-
ញាយតនៈ) មានអាកិញ្ចញាយតនៈនោះ ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ
មានអាកិញ្ចញាយតនៈជាដែនកើត មានសេចក្តីត្រេកត្រអាលជា
គ្រឿងប្រកបដូច្នោះ លុះតថាគត ជ្រាបច្បាស់ យ៉ាងនេះហើយ
លំដាប់អំពីអាកិញ្ចញាយតនៈជ្ជាននោះ ក៏រមែងពិចារណាឃើញ
ច្បាស់ ក្នុងសហជាតិធម៌នោះ នេះឯងជាញាណ ដ៏ពិតប្រាកដ
របស់ព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តិចប់ព្រហ្មចរិយធម៌ ។

ចប់ បោសាលមាណវិកប្បញ្ញា ទី ១៤ ។

បណ្ណវសេមា មោយវរាជិប្បញ្ញា

[១២៦] ទ្វាបំ សក្ក អប្បុត្តិស្សំ (ឥត្តាយស្មា មោយវរាជា)

ន មេ ព្យាកាសិ ច ត្តុមា

យាវតតិយព្វ ទេវីសិ ព្យាករោត្តិ(១) មេ សុត្តិ

អយំ លោកោ បរោលោកោ ព្រហ្មលោកោ សទេវកោ

ទិដ្ឋិន្តេ ភារិជាតាមិ(២) កោតមស្ស យសស្សិទោ

ឃី អភិក្កន្តទិស្សិ អត្ថំ បញ្ចាន អាគមំ

កមិ លោកំ អវេត្តន្តំ មច្ចវរាជាន បស្សតិ ។

សុត្តានោ លោកំ អវេត្តស្ស មោយវរាជា(៣)សទា សតោ

អត្តានុទិដ្ឋិ ឱហព្វា ឃី មច្ចុតរោ សិយា

ឃី លោកំ អវេត្តន្តំ មច្ចវរាជាន បស្សតិ ។

មោយវរាជិមណវិប្បញ្ញា បណ្ណវសេមា ។

១ ខ. ព្យាករោត្តិ ។ ២ ប. ភារិជាតាមិ ។ ៣ ខ. មោយវរាជិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

មោឃវាជិប្បញ្ញា ទី ១៥

(១២៦) (មោឃវាជមានាណាព័ន្ធមាយុ ទូលស្គរថា) បតិក្រព្រះ
អង្គជាសក្យពន្យ ខ្ញុំព្រះអង្គទូលស្គរ អស់វារៈ២ដងហើយ ព្រះអង្គ
មានជួនចក្ក ក៏មិនទាន់បានដោះស្រាយ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនៅឡើយ
បតិក្រព្រះអង្គជាទេពវសី ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮថា បើគេទូលស្គរអស់វារៈ
៣ ដង ព្រះមានព្រះភាគគង់ដោះស្រាយ លោកនេះ លោកដទៃ
ព្រហ្មលោក ព្រមទាំងទេវលោក រមែងមិនទាន់ដឹង នូវសេចក្តី
យល់របស់ព្រះអង្គ ជាព្រះគោតមដ៏ទ្រង់យសទេ ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នក
ត្រូវការដោយបញ្ញា ទើបមកគាល់ (ដើម្បីសួរ) ព្រះអង្គជាអ្នក
ឃើញដំលើសលុប យ៉ាងនេះ បុគ្គលកាលពិចារណា នូវខន្ធលោក
ដូចម្តេច មច្ចុរាជ ទើបមិនឃើញ ។

ម្ចាស់មោឃវាជ អ្នកចូរជាអ្នកមានសតិ សព្វកាល ចូរពិចារណា
លោក ដោយសភាពជារបស់សូន្យ បុគ្គលដកអត្តានុទិដ្ឋិ គឺសេចក្តី
ឃើញថាជាខន្ធព្រាណចេញ ទើបឆ្លងមច្ចុរាជចេញបាន យ៉ាងនេះ
បុគ្គលកាលពិចារណា លោកយ៉ាងនេះ មច្ចុរាជទើបមិនឃើញ ។

ចប់ មោឃវាជមណវិក្សញ្ញា ទី ១៥ ។

សុត្តនិបាតេ បព្ភេសស្ស បារាយនវគ្គស្ស សោឡសមា បិដ្ឋិយប្បញ្ញា

សោឡសមា បិដ្ឋិយប្បញ្ញា

(១២៧) ជិណ្ហោ ហមស្មី អតលោ វិណ្ហោ(១) (ឥន្ទាយស្មា
បិដ្ឋិយោ)

នេត្តា ន សុត្តា សវនំ ន ជាសុ
មាហម្មនស្មី(២) មោឡហោ អន្តរាយ
អាចិត្តុ ធម្មិ យមហំ វិជញ្ញំ
ជាតិជរាយ ឥធិ វិប្បហានំ ។

ទិស្វាន រូបេសុ វិហតាមា នេ (បិដ្ឋិយាតិ កកវា)

រុប្បន្តិ រូបេសុ ជនា បមត្តា
តស្មា តុវំ បិដ្ឋិយ អប្បមត្តោ
ជហស្សុ រូបំ អប្បនត្តវាយ ។
ទិសា ចតស្សោ វិទិសា ចតស្សោ
ឧទ្ធិ អនោ ទស ទិសា(៣) ឥមាយោ

១- ១. ប. វិគរិណ្ហោ ។ ២- ១. មហំ នស្សំ ។ ប- មហា នស្ស ។ ៣- ១. ទិសា ។

សុត្តនិបាត បារាយនវគ្គ ទី ៥ បិណ្ឌិយប្បញ្ញា ទី ១៦

បិណ្ឌិយប្បញ្ញា ទី ១៦

(១២៧) (បិណ្ឌិយមាណាតដ៍មានអាយុ ទូលស្នូថា) ខ្ញុំព្រះអង្គជា
មនុស្សចាស់ មិនសូវមានកំឡាំង មានពណិសម្បុរពាប់អន់ ភ្នែកក៏
មិនសូវភ្លឺ ត្រចៀកសម្រាប់ស្តាប់ ក៏មិនសូវឮ សូមកុំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ
វង្វេងវង្វាន់វិនាសក្នុងចន្លោះ សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់ធម៌ដែលខ្ញុំ
ព្រះអង្គគួរដឹង ជាគ្រឿងលះជាតិទាំងដា ក្នុងអត្តភាពនេះឲ្យបាន ។

(ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់បិណ្ឌិយៈ) អ្នកចូរ
ឃើញថា ជនទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រមាទ វែមន៍លំបាកព្រោះរូបជា
ហេតុ វែមន៍លំបាក ក៏ព្រោះរូបជាហេតុ ម្ចាស់បិណ្ឌិយៈព្រោះដូច្នោះ
អ្នកកុំប្រមាទ ចូរលះរូបចោលចេញ ដើម្បីមិនកើតតទៅទៀត។

ទិសទាំងឡាយនេះ គឺទិសធំ ៤ ទិសតូច ៤ ទាំង
ទិសខាងលើ ១ នឹងទិសខាងក្រោម ១ រួមត្រូវជា ១០ ទិស

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ន គុយ្ហំ អនិដ្ឋំ អស្មតាមុត្តំ^(១) វា
 អថោ អវិញ្ញាតិ តិញ្ញាមត្តំ^(២) លោកេ
 អាចិត្ត ធម្មំ យមហំ វិជញ្ញា
 ជានិជរាយ ឥធិ វិប្បហានំ ។

តណ្ហាធិបន្នេ មនុស្សេ បេត្តមាលោ (បិដ្ឋិយានិ កកវា)
 សន្តាបជាតេ ជសាបរេតេ
 តស្មា តុវំ បិដ្ឋិយ អប្បមត្តោ
 ជហស្ស្ហំ តណ្ហា អប្បនត្តវាយាតិ ។

បិដ្ឋិយមណវិកប្បញ្ញា លោឡសមា ។

(១២៨) ឥធិមរោច កកវា មកធនសុ វិហារន្តោ ទាសា-
 ណាចេតិយេ^(៣) បរិចារិកសោឡសន្នំ ព្រាហ្មណានំ អដ្ឋិ-
 ដ្ឋោ បញ្ញំ^(៤) ព្យាកាសិ ។ ឯកមេកស្ស ចេបិ បញ្ញាស្ស
 អត្តមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មំ បដិបដ្ឋេយ្យ
 កច្ឆេយ្យេវ ជរាមរណាស្ស ចារំ កមនីយា^(៥) ឥមេ ធម្មានិ

១ ខ. អសុតំ មុតំ វា ។ ២ ខ. កិញ្ញាមត្តិ ។ ៣ ខ. ម. ពាសាណពេ ចេតិយេ ។
 ៤ ខ. អដ្ឋិដ្ឋោ បុដ្ឋោ ពុដ្ឋោ បញ្ញានិ វិស្សន្តិ ។ ៥ ប. ធារំ ធារំ គមនិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិយាម

វត្តណាមួយ ក្នុងលោក ដែលព្រះអង្គមិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់ឮមិន
ធ្លាប់ប៉ះពាល់ ឬមិនធ្លាប់ជ្រាប មិនមានទេ សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់
ធម៌ដែលខ្ញុំព្រះអង្គគួរដឹង សម្រាប់លះជាតិនឹងជក ក្នុងអត្តភាពនេះ។

(ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយថា ម្ចាស់បិណ្ឌិយៈ)

កាលបើ អ្នកឃើញទូកក្នុងមនុស្ស ដែលត្រូវតណ្ហាកំពុងគ្របសន្តត់
ជាសត្វមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ កើតឡើងហើយ ត្រូវជករូប
រឹតហើយ ម្ចាស់បិណ្ឌិយៈ ហេតុដូច្នោះ អ្នកកុំប្រមាទ ចូរលះ
តណ្ហាចោលចេញ ដើម្បីមិនឱ្យកើតតទៅទៀត ។

ចប់ បិណ្ឌិយមាណវិកប្បញ្ញា ទី ១៦ ។

(១២៨) កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ នាពុសាណ-
ចេតិយ ក្នុងវិជនមគធៈ ទ្រង់បានសំដែងសូត្រនេះ កាលពួក
ព្រាហ្មណ៍ ១៦នាក់ ជាអ្នកបំរើ(របស់ពារីព្រាហ្មណ៍) អាពធនាហើយ
ទើបព្រះអង្គទ្រង់ដោះស្រាយបញ្ហា ។ បើបុគ្គល បានដឹងទូរអត្ត
បានដឹងទូរធម៌ នៃបញ្ហាមួយៗ ហើយ គប្បីប្រតិបត្តិទូរធម៌ ដ៏សមគួរ
តាមធម៌ បុគ្គលនោះ មុខជាដល់ទូរត្រើយ នៃជកនឹងមរណៈ
ពុំខាន ធម៌ទាំងនេះជាធម៌គួរនាំសត្វទៅ (កាន់ត្រើយគឺព្រះទិព្វាន)

សុត្តនិបាតេ ពារាយនានុសង្កតិកាថា

តស្មា ឥមស្ស ធម្មចរិយាយស្ស ពារាយនោទ្ធ
អធិវចនំ ។

(១២៧) អធិតោ តស្សមេត្តយេវ បុណ្ណោកោ អថ មេត្តត្ថ
នោតកោ ឧបសំវេ ច នន្ទោ ច អថ ហេមកោ
តោទេយ្យកប្បា ទុកយោ ជតុកុណ្ណី ច បណ្ឌិតោ
កប្រាវុតោ ឧទយោ ច ចោសារលោ ចាបិ ព្រាហ្មណោ
មោយវាជា ច មេធាវី បិដ្ឋិយោ ច មហាឥសិ
ឯតេ ពុទ្ធមុចាតត្ថំ សម្មន្នចរណំ ឥសិ
បុត្តន្តា ធិបុណោ បញ្ញា ពុទ្ធសេដ្ឋំ ទុចាតមុំ ។
តេសំ ពុទ្ធា ព្យាកាសិ(១) បញ្ញា បុដ្ឋេ យថាតបិ
បញ្ញា ធិ វេយ្យាករណោន តោសេសិ ព្រាហ្មណោ មុទិ ។
តេ តោសិតា ចត្តមតា ពុទ្ធនា ធិ ច ពុទ្ធនា
ព្រហ្មចរិយមចរិសុ វិប្បវាស្ស សង្កិកេ ។

១ ម. បព្ពកាសិ ។ វិបាកាសិធិ បុត្តតំ ។

សុត្តនិបាត បារាយន្តសុត្តនិកាយ

ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថា បារាយនៈ (ការប្រព្រឹត្តិទៅកាន់ត្រើយ)
នេះជាឈ្មោះនៃធម្មបរិយាយនេះឯង ។

(១២៧) (ព្រាហ្មណមាណព ១៦ នាក់ ដែលបានក្រាបទូលសួរ
បញ្ហា) ⁺ន៖ គឺ មាណពឈ្មោះអធិត ១ តិស្សមេត្តយ្យ ១ បុណ្ណកៈ ១
មេត្តត្ថ ១ ឆោតកៈ ១ ឧបស័វៈ ១ នន្ទៈ ១ ហេមកៈ ១ ភោ-
ទេយ្យ ១ កប្បៈ ១ ជត្តកណ្តិមាណពជាបណ្ឌិត ១ កង្រាវុធ ១
ឧទយៈ ១ ព្រាហ្មណពុសាល ១ មោយរាជ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ១
បិន្តិយៈជាមហាសី ១ ព្រាហ្មណ៍ទាំង ១៦ នាក់នេះ បានទៅ
កាលព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកស្វែងរកនូវគុណ មានចរណៈនិធម៌ជាគ្រឿង
ប្រព្រឹត្តិដ៏បរិបូណ៌ បានចូលទៅក្រាបទូលសួរបញ្ហាដ៏ល្អិត ចំពោះ
ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ ។ ព្រះពុទ្ធជាព្រះមុនី បានដោះស្រាយ
នូវបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលពួកព្រាហ្មណ៍ទូលសួរ តាមសេចក្តីពិត
បានញ៉ាំងពួកព្រាហ្មណ៍ ឲ្យត្រេកអរដោយការដោះស្រាយបញ្ហា ។
ព្រាហ្មណ៍ទាំង ១៦ នាក់នោះ កាលបើព្រះពុទ្ធ ជាអាទិច្ចវង្ស
មានចក្ខុ គឺប្រាជ្ញាញាណ បានឲ្យត្រេកអរហើយ ក៏បានប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសាស្តា មានបញ្ហាដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

ឯកមេកស្ស បញ្ញាស្ស យថា ទុទ្ទេន ទេសិតំ ។

តថា យោ បដិបទ្ទេយ្យ គន្ធនំ ចារំ អចារតោ

អចារា ចារំ គន្ធយ្យ ការវេន្តោ មគ្គម្ពុត្តមំ ។

មន្តោ សោ បរាមនាយ តស្មា បរាយនំ ឥតិ ។

(១៣០) ចារាយនមទុកាយស្សំ (ឥច្ឆាយស្មា បិដ្ឋិយោ)

(យថា អទ្គក្ខំ តថា អក្ខានិ(១)) វិមលោ ភ្នំមេធសោ

និក្ខារោ និព្វុតោ នារោ(២) កស្សិយោធម្មសា កលោ ។

បហំនមលហោហស្ស មានមក្ខប្បហាយនោ

ហិណ្ណហិ កត្តិយេស្សាមិ តំវិណ្ណាបសាញិតំ ។

១ ន. អក្ខានិ ។ ២ ន. និក្ខារោ និព្វុតោ នារោ ។ ម. និក្ខារោ និព្វុតោ នារោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិទាន

ព្រះពុទ្ធជ្រាវចនៈ ដែលព្រះពុទ្ធគ្រង់សំដែងហើយ ចំពោះបញ្ញាមួយ ៗ
 ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ បើបុគ្គលណា ប្រតិបត្តិតាមដូច្នោះ បុគ្គល
 នោះគប្បីទៅអំពីទីមិនមែនជាត្រើយ កាន់ត្រើយបាន ព្រោះហេតុ
 នោះ បុគ្គលកាលចំរើនមគ្គដ៏ឧត្តមគឺអដ្ឋង្គិកមគ្គ គប្បីចេញចាកទីមិន
 មែនត្រើយ ទៅកាន់ត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ។ មគ្គនោះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីទៅកាន់ត្រើយ គឺព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ ទើបឈ្មោះ
 ថា បុកាយនៈ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(១៣០) (ចំន្រឹយៈ ដ៏មានអាយុ ពោលសរសើរ

ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងទីជិតពារីព្រាហ្មណ៍ ដូច្នោះថា) ខ្ញុំនឹង
 ប្រៀងតាមបុកាយនធម៌ (ព្រះមានព្រះភាគ បានឃើញ យ៉ាង
 ណា គ្រង់សំដែងយ៉ាងនោះ) ព្រះមានព្រះភាគប្រាសចាកមន្ទិល
 ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញាញាណដូចជាដែនដី ព្រះអង្គមានសេចក្តីប្រាជ្ញា
 លះចេញហើយ មានទុក្ខរលត់ហើយ ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរ គប្បី
 ពោលពាក្យមុសាវាទ ដោយហេតុ ដូចម្តេចកើត ។ បើដូច្នោះ
 ខ្ញុំនឹងសូមសំដែងវាថា ដែលប្រកបដោយគុណ គួរសរសើររបស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានមន្ទិលនឹងមោហៈ លះបង់ហើយ
 ទាំងមានៈ នឹងមគ្គ, ក៏ព្រះអង្គលះបង់បានជាច្រើនឡះហើយ ។

សុត្តនិបាតេ បារាយនានុសង្កឹតិកាថា

តមោនុនោ តុន្តោ សមន្តចក្ក
 លោកន្តក្ក^(១) សព្វភវត្តវត្តោ
 អនាសវេ សព្វនុក្កប្បហានោ^(២)
 សន្ទវ្យោ ព្រហ្មទាសិតោ^(៣) មេ ។
 ទិដោ យថា កុព្វនកំ បហាយ
 ពហុប្បលំ កាននំ អាសេយ្យ^(៤)
 ឯវម្បហំ អប្បនស្សេ បហាយ
 មហោនទី ហំសវវជ្ឈបត្តោ ។

យេមេ បុព្វេ វិយាតិសុ (ហុំ តោតមសាសនា)
 ឥទ្ធាសិ ឥតិ កវិស្សតិ សព្វនំ ឥតិហិតិហិ
 សព្វនំ តក្កវឌ្ឍនំ

(នាហំ តត្ត អភិវមី)

ឯកោ តមនុនាសីនោ ជុតិមា^(៥) សោ បកត្តិវោ ។

១- ម. លោកន្តរ ។ ២- ខ. ម. សព្វទុក្កប្បហិតោ ។ ៣- ខ. ម. ព្រហ្មេ ឧបសិ.
 តោ ។ ៤- ម. កាននហិសេយ្យ ។ ៥ ខ. ម. ជានិមា ។

សុត្តនិបាត បារាយនានុសង្កតិកថា

ព្រះពុទ្ធមានចក្ខុជុំវិញ គឺសព្វញ្ញញ្ញាណ បន្ទាបន្សល់សេចក្តីនឹងត
 ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក កន្លងផុតនូវភពទាំងពួង ព្រះអង្គមិនមាន
 អាសវៈ លះបង់នូវទុក្ខទាំងពួង មានព្រះនាមជាសច្ចបុគ្គល ខ្ញុំក៏បាន
 ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគដ៏ប្រសើររួចហើយ ។ បក្សលះបង់ព្រៃ
 តូច(មានផ្លែឈើតិច) មកអាស្រ័យព្រៃធំ មានផ្លែឈើច្រើន ដូចម្តេច
 មិញ ខ្ញុំលះបង់គណៈចារ្យដែលមានសេចក្តីឃើញតិច (មកប្រសព្វ
 ព្រះមានព្រះភាគ) មានព្រះប្រាជ្ញាដ៏ច្រើន ដូចហង្សហើរមកចុះ
 ក្នុងស្រះធំ ។ ពួកអាចារ្យណា មុន (សាសនាព្រះគោតម)
 អាចារ្យទាំងនោះ បានព្យាករហើយ ដោយអាងគោលការណ៍ថា
 ដំណើរនោះ តែងមានមកហើយដូច្នោះ ។ នឹងមានទៅខាងមុខ
 ដូច្នោះ ។ (នេះជាពាក្យប្រដៅក្រៅចាកពាក្យប្រដៅព្រះគោតម)
 សេចក្តីព្យាករណ៍ទាំងអស់នោះ (មិនទាន់ប្រាកដទេ) គ្រាន់តែ
 ពោលថាដូច្នោះ ។ សេចក្តីព្យាករណ៍ទាំងអស់នោះ ជាគ្រឿងធ្វើ
 សេចក្តីគ្រិះវិះវិវាទឡើង (ខ្ញុំមិនពេញចិត្តក្នុងពាក្យនោះឡើយ)
 ព្រះមានព្រះភាគតែមួយព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះ ទ្រង់បន្ទាបន្សល់នឹងត គង់
 នៅជាសុខ ព្រះអង្គមានស្ម័គ្ររឿង ទ្រង់ធ្វើនូវពន្លឺ (ដល់លោក)។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិទានោ

តោតមោ ភ្នំបញ្ចាលោ
ញ

តោតមោ ភ្នំមេធសោ

យោ មេ ធម្មមទេសេសំ

សន្និដ្ឋិតមកាលំកំ

តណ្ហាក្ខយមន្តិកំ

យស្ស នត្តំ ឧបមា ក្រចំ ។

តិច្ឆ តណ្ហា វិប្បវសសំ

មុហុតម្បំ បិដ្ឋិយេ

តោតមោ ភ្នំបញ្ចាលោ
ញ

តោតមោ ភ្នំមេធសោ

យោ តេ ធម្មមទេសេសំ

សន្និដ្ឋិតមកាលំកំ

តណ្ហាក្ខយមន្តិកំ

យស្ស នត្តំ ឧបមា ក្រចំ ។

នាហំ តណ្ហា វិប្បវសាមិ

មុហុតម្បំ ព្រាហ្មណ

តោតមោ ភ្នំបញ្ចាលោ
ញ

តោតមោ ភ្នំមេធសោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះគោតម មានញាណដ៏ក្រាស់ដូចដែនដី ព្រះគោតម ព្រះអង្គ
 ប្រកបដោយប្រាជ្ញាក្រាស់ ដូចដែនដី ទ្រង់សំដែងធម៌ (ជា
 ដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វាន) ប្រកបដោយផលគួរឃើញជាក់ច្បាស់
 មិនមានកំណត់កាល ជាក្រឡឹងអស់តណ្ហា មិនមានឧបទ្វវៈ គឺ
 កិលេស ដល់ខ្ញុំ នឹងរកសេចក្តីឧបមាចំពោះព្រះនិព្វាន ក្នុងទីណា
 មួយ មិនបានឡើយ ។

(តារីព្រាហ្មណ៍ស្ទូបន្តិយមណាតថា) ម្ចាស់បិន្តិយៈ អ្នកដែល
 នៅឃ្នាត អំពីព្រះគោតមមានញាណក្រាស់ដូចដែនដី អំពីព្រះ
 គោតម ប្រកបដោយប្រាជ្ញាក្រាស់ដូចដែនដីនោះ សូម្បីមួយរំពេច
 ដែរឬ ព្រះគោតមដែលបានសំដែងធម៌ ប្រកបដោយផលគួរឃើញ
 ជាក់ច្បាស់ មិនមានកំណត់កាល ជាក្រឡឹងអស់ទៅនៃតណ្ហា មិន
 មានឧបទ្វវៈ ដល់អ្នក នឹងរកសេចក្តីឧបមា ចំពោះព្រះនិព្វាន
 ក្នុងទីណាមួយ មិនមានមែនទេឬ ។

(បិន្តិយមណាតតបថា) បពិត្រតារីព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំមិនដែលឃ្នាត
 អំពីព្រះគោតម អ្នកមានញាណក្រាស់ ដូចដែនដី អំពីព្រះគោតម
 អ្នកប្រកបដោយប្រាជ្ញាក្រាស់ ដូចដែនដីនោះ សូម្បីមួយរំពេចទេ

សុត្តនិបាតេ បារាយនានុសង្កតិកាថា

យោ មេ ធម្មមនោសេសំ សន្និដ្ឋិតមកាលំកំ
តណ្ហាក្ខមនីតិកំ យស្ស នត្ថំ ឧបមា ក្ខចំ ។

បស្សមិ មំ មនសា ចក្កុយាវ
រត្ថំរុំ ព្រាហ្មណា អប្បមត្តោ
នមស្សមាលោ វិសាមំ រត្ថំ
តេនេវ មព្វាមិ អវិប្បវាសំ ។
សទ្ធា ច បីតិ ច មលោ សតិ ច
នាមេន្និមេ(១) កោតមសាសនម្ហា
យំ យំ ធិសំ វជតិ ក្ខិបព្វោ
ស តេន តេនេវ នតោហមស្មំ ។
ដិណ្ណាស្ស មេ ធុព្វលដាមកស្ស
តេនេវ កាយោ ន បលេតិ តត្ថ
សន្តប្បយត្តាយ(២) វជាមិ និច្ចំ
មលោ ហំ មេ ព្រាហ្មណា តេន យុត្តោ ។

១ ខ. កាលេន្នំ ។ ឃ. កាលេន្នំ ។ ២ ខ. សន្តប្បយត្តាយ ។

សុត្តនិបាត បារាយនានុសង្កតិកាថា

ព្រះគោតមសំដែងធម៌ ប្រកបដោយផលគួរឃើញជាក់ច្បាស់ មន
 មានកំណត់កាល ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃកណ្តា មិនមានទបទូរៈ
 ដល់ខ្ញុំ នឹងរកសេចក្តីទបមាចំពោះព្រះនិព្វាន ក្នុងទីណាមួយ មិន
 មានពិតមែន ។ បតិក្រពារីព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំមិនប្រមាទ ទាំង
 យប់ទាំងថ្ងៃ ឃើញព្រះគោតម មានព្រះភាគអង្គនោះ ដោយ
 ចិត្ត ហាក់បីដូចជាឃើញ ដោយចក្ខុ ខ្ញុំមស្តារ (ព្រះគោតម)
 នៅរហូតត្រី ខ្ញុំសំគាល់ឃើញ នូវការមិននៅប្រាសចាកព្រះ
 គោតមនោះឯង ។ ធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ គឺសព្វ ១ បីតិ ១ មនៈ ១
 សតិ ១ (ដែលមានក្នុងសន្តានរបស់ខ្ញុំ) រមែងមិនប្រាសចាក
 សាសនានៃព្រះគោតមទេ ព្រះគោតមអ្នកមានបញ្ញា ដូចផ្លូវផែនដី
 ស្តេចទៅកាន់ទិសណា ៗ ខ្ញុំនោះ ក៏ជាអ្នកបង្កើនចិត្តទៅហើយ
 ដោយទិសភាគនោះ ៗ ឯង ។ បតិក្រពារីព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំជាបុគ្គល
 ចាស់ មានកំឡាំងថយហើយ ហេតុនោះ កាយទៅក្នុងទីនោះ
 មិនបានទេ ខ្ញុំទៅអស់កាលជាទិច្ច ដោយដំណើរគឺសេចក្តីត្រិះរិះ
 ព្រោះថា ចិត្តខ្ញុំប្រកបហើយ ដោយការរលឹកព្រះគោតមនោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

បង្កើត (សយាដោ) បរិដទ្ធមាដោ ដីតាដីបំ ឧបល្លវី(១)

អថទ្ធសាសី សម្មទ្ធិំ ឌីយតិណាមតាសវំ ។

យថា អហុ វត្តលំ មត្តសទ្ធោ

កប្រាវុដោ អាឡវិតោតមោ ច

ឃរមេវ ត្វម្បិ បមុញ្ញស្ស សទ្ធិំ

កមិស្សសិ ត្វំ បិដ្ឋិយ មច្ចុដយ្យស្ស ទាវំ ។

ឃស កិយ្យោ បសីទាមិ សុត្វាន មុតិលោ វេតា

វិវដច្ឆនោ សម្មទ្ធោ អទិលោ បដិកាលាវំ

អតិទេវេ អភិណាយ ្ហ សត្វំ វេទិ បរោវី(២)

១ ឧ. ម. ឧបល្លវី ។ ២ ម. វិវិវី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

(ពារីព្រាហ្មណ៍តបថា) ខ្ញុំ(ដេកនៅ) ក្នុងភក់គីតាម អន្ទះអវ័ន្ទន៍(ព្រោះ
 តណ្ហា) សាត់អវ័ណ្ណតទៅអំពីកោះ ទៅកាន់កោះ គឺចេញអំពីសំណាក់
 សាស្តាមួយ ទៅកាន់សំណាក់សាស្តាមួយ ខ្ញុំក៏បានជួបប្រទះ នឹង
 ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះអង្គមិនមានអាសវៈ ឆ្លងផុតឈ្មោះហើយ ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា វគ្គលិ ១ កព្រាវុធ ១ នឹងអាឡវិភោគម ១
 សុទ្ធតែជាអ្នកមានសព្វចុះសិប្ប យ៉ាងណាមិញ សូម្បីអ្នកក៏ចូរ
 បញ្ចេញនូវសព្វមកចុះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលបិណ្ឌិយៈ អ្នកនឹង
 ដល់នូវគ្រឿងនៃសង្សារ ជាទីតាំងនៃមច្ចុមារ ។

(ព្រះបិណ្ឌិយៈ ទូលសរសើរព្រះមានព្រះភាគថា) ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ
 ជ្រះថ្លាដោយក្រៃពេក ព្រោះបានស្តាប់ព្រះវចនានៃព្រះអង្គ ជាព្រះ
 មុនីព្រះអង្គត្រាស់ដឹងហើយ ដោយព្រះអង្គឯង ព្រះអង្គមានដំបូល
 គ្រឿងប្រក់បើកហើយ មិនមានកិលេសគ្រឿងរឹងក្អឹង ទ្រង់
 មានបដិសាណ ទ្រង់ជ្រាបនូវអធិទេវៈទាំងឡាយ គឺធម៌សម្រាប់
 ធ្វើសត្វឲ្យជាទេវតា ដីក្រលែង ទ្រង់ជ្រាបនូវធម្មជាតិទាំងពួង
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរនឹងថោកទាប (ដល់ខ្លួននឹងអ្នកដទៃ) ។

សុត្តនិបាតេ សុត្តន្តំ

បញ្ចានន្តករោ សត្វា កង្ខ័នំ បដិដានតំ
 អសំហំ អសង្កប្បំ យស្ស នត្តំ ឧបមា ក្ខតំ ។
 អន្តា កមិស្សាមិ ន បេត្ត កង្ខា
 ឃំ មំ ជារហំ អនិមត្តចិត្តនិ ។

ពាយនវិញ្ញោ បព្វមោ ។

សុត្តនិប្បត្តិ សុត្តន្តំ

(១៣១) ឧរតោ ជនិយោបិ ច ខត្តវិសាលោ កសិ
 ធុត្តោ ភវេ បុនទេវ វសលោ ច ករណីយញ្ច
 ហោមវតោ អថ យត្តោ វិជយំ សុត្តរំ មុនិ ។
 សេដ្ឋោ បវេមកដ្ឋបវរោ វត្តោ
 ប្បានសសុត្តជរោ សុវិភត្តោ
 ទេសិតោ ចក្កមតា វិមលេន
 សុយ្យតិ វត្តវរោ ឧរតោតិ ។

សុត្តនិបាត បារាយនសុត្តនិបាត

ព្រះសាស្ត្រាចារ្យធ្វើនូវចំបង់ផុតនៃបញ្ញាទាំងឡាយ ដល់ពួកជនដែល
 ប្តេជ្ញាថាជាអ្នកមានសេចក្តីសង្ឃឹម ព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតមិន
 កក្រើក មិនញាប់ញ័រ សេចក្តីទប់មា ចំពោះព្រះនិព្វាន ក្នុងទីណា
 មួយ មិនមានឡើយ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងដល់ (នូវអនុបាទិសេស-
 និព្វានធាតុ) ដោយពិត សេចក្តីសង្ឃឹម ក្នុងព្រះនិព្វាននោះមិន
 មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ សូមព្រះមានព្រះភាគ បំពុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថា
 ជាអ្នកមានចិត្តរឿសិប (ក្នុងព្រះនិព្វាន) ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បារាយនវគ្គទី ៥ ។

ឧទ្ធាននៃសូត្រ ក្នុងសុត្តនិបាត

- (១៣១) ទេវតសូត្រ ១ ធនិយសូត្រ ១ ខត្តវិសាណសូត្រ ១
- កសិការទ្វាជសូត្រ ១ បុទ្ធសូត្រ ១ បរាភវិសូត្រ ១ វិសលសូត្រ ១
- ករណីយមេត្តសូត្រ ១ ហេមវតសូត្រ ១ អាឡវិកយកូសូត្រ ១
- វិជយសូត្រ ១ មុនិសូត្រ ជាសូត្រដ៏ប្រសើរ ១ ។

វគ្គដ៏ប្រសើរថ្ងៃថ្នាំតាំងនៅជាដំបូង ជាវគ្គទ្រទ្រង់នូវសូត្រ ១២
 លោកចែកទុកល្អហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មានចក្ខុប្រាសចាក
 មន្ទិល ទ្រង់សំដែងទុកហើយ យើងឮមកថាទេវតវគ្គជាវគ្គដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស កុស្តនិបាតោ

វត្តនាមកនោ ហិវមង្គលនាមោ
 ស្ងួតលោមកបិលោ ច ព្រាហ្មណាធម្មោ
 នាវុ កឹសីលឧដ្ឋានោ ច
 វហុលោ ច បុនបិ វង្គីសោ
 សម្មាបរិព្វាជនិយោ ច តត្ថ
 ធម្មិកសុត្តវេរោ សុវិគតោ
 ចុទ្ធសសុត្តជរោ តតិយម្ហិ
 ចុទ្ធកវត្តវេរោតិ តតាហុ ។
 បព្វជ្ជិ បដានសុភាសិតនាមោ
 បុរិទ្ធសោ បុនវេ មាយោ ច
 សភិយកេណិយមេវ សល្លនាមោ
 វសេដ្ឋវេរោ កោកាលិកោបិ ច
 នាធូកសុត្តវេរោ សុវិគតោ
 តំ អនុបស្សី តថា បុនទេវ
 ចុទ្ធសសុត្តជរោ តតិយម្ហិ
 សុយ្យតិ វត្តវេរោ មហានាមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

រតនសូត្រ ១ អាមគន្ធសូត្រ ១ ហិរិសូត្រ ១ មង្គលសូត្រ ១
 សូចិលោមសូត្រ ១ កបិលសូត្រ ឬ ធម្មចរិយសូត្រ ១
 ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រ ១ នារិសូត្រ ១ កីសិលសូត្រ ១ ឧដ្ឋាន-
 សូត្រ ១ ពហុលសូត្រ ១ វិនិសសូត្រ ១ សម្មាបរិញ្ញាជនីយ-
 សូត្រ ១ ធម្មិកសូត្រដ៏ប្រសើរ ១ លោកចែកទុកល្អហើយ ក្នុង
 វគ្គនោះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ពោលនូវវគ្គនោះ ថាជាច្បាប់វគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ទ្រទ្រង់នូវសូត្រ ១២ ក្នុងលើកទី ២ ។

បព្វជ្ជសូត្រ ១ បធានសូត្រ ១ សុភាសិតសូត្រ ១ បុរោស ឬ
 សុខិកសូត្រ ១ មាយសូត្រ ១ សភិយសូត្រ ១ កេណិយ-
 សូត្រ ឬ សេលសូត្រ ១ សលូសូត្រ ១ វ៉ាសេដ្ឋសូត្រដ៏ប្រសើរ ១
 កោកាលិកសូត្រ ១ នាឡកសូត្រដ៏ប្រសើរ ១ លោកចែកទុក
 ល្អហើយ ទ្វេយតានុបស្សនាសូត្រ ១ យេនិព្វមកថា មហាវគ្គ
 ជាវគ្គដ៏ប្រសើរ ទ្រទ្រង់នូវសូត្រ ១២ ក្នុងលើកទី ៣ ។

សុត្តនិបាតេ សុត្តន្តំ

កាមកុហុដ្ឋកុដ្ឋកុណាមោ
 សុទ្ធដ្ឋវរោ បរមដ្ឋកុណាមោ
 ជរាមេត្តយសុត្តវរោ សុវិភត្តោ
 បស្សមាភន្និយោ ច ប្បរកោនោ
 កលហរិវរោនោ ឧកោ វិយុហា ច
 តុដ្ឋកុអត្តនិណ្ឌសាវបុត្តា ច
 សោឡសសុត្តនរោ ចតុត្ថម្ភំ
 អដ្ឋកុវត្តវរោតិ តមាហុ ។
 មគេធេ ជនបទេ រមណីយេ
 នេសវរេ កតបុត្តានិវេសេ
 មាសាលាកិចេត្តយវរេ សុវិភត្តោ
 វសី កកវា កលាសេដ្ឋោ
 ឧកយំ វា បុណ្ណសមាភតំ យម្ពំ
 ម្នានសយោជនិយោ បរិសាយ
 សោឡសព្រាហ្មណានិ កិរ បុដ្ឋោ

ខ្នានៃព្រះសូត្រ ក្នុងសុត្តនិបាត

កាមសូត្រ ១ គុហដ្ឋកសូត្រ ១ ទុដ្ឋដ្ឋកសូត្រ ១ សុទ្ធដ្ឋកសូត្រ
 ដ៏ប្រសើរ ១ បេរមដ្ឋកសូត្រ ១ ជរាសូត្រ ១ តិស្សមេត្តយ្យសូត្រ
 ដ៏ប្រសើរ លោកចែកទុកល្អហើយ ១ បស្សសូត្រ ១ មាគន្ធិយ-
 សូត្រ ១ បុព្វកេទសូត្រ ១ កលហរិវង្សសូត្រ ១ វិយ្យហសូត្រ ២ គឺ
 បុរ្យវិយ្យហសូត្រនិងមហាវិយ្យហសូត្រ គុវដ្ឋកសូត្រ ១ អត្តទណ្ឌ-
 សូត្រ ១ សារីបត្តសូត្រ ១ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ពោលនូវវិគ្គនោះថា
 អដ្ឋកវគ្គ ជាវគ្គដ៏ប្រសើរ ទ្រទ្រង់នូវសូត្រ ១៦ ក្នុងលើកទី ៤ ។

ដូចបានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ជាបុគ្គលប្រសើរ ក្នុង
 គណៈ ទ្រង់គង់ក្នុងបាសាណាកចេតិយដ៏ប្រសើរ ដែលបុគ្គលចាត់
 ចែងល្អហើយ ក្នុងប្រទេសដ៏ប្រសើរ ជាប្រទេស ជាទីនៅនៃ
 បុគ្គលអ្នកមានបុណ្យបានធ្វើហើយ ក្នុងមគ្គជនបទ ជាមណីយ-
 ដ្ឋាន ដែលព្រាហ្មណ៍ទាំង ១៦ នាក់ ទូលសួរហើយ នូវធម៌
 ណាទាំងពីរដ៏បរិច្ចលិតប្រគ្រាន់ ក្នុងបរិសទ្យ មានយោជន៍ ១៦

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

បុត្តាយ សោធឿសបញ្ញាកម្មនិយា

និប្បត្តាសយំ ធម្មមទាសិ

អត្ថបកាសកត្យញ្ញនបុណ្ណំ

ធម្មមទេសេសិ បរទេមជនិយំ

លោកហិតាយ ជីវោ ទិបទត្តោ ។

សុត្តរំ ពហុធម្មវិចិត្រំ

សព្វតិលេសមោធនហេតុំ

ទេសយំ សុត្តរំ ទិបទត្តោ ។

ព្យញ្ញនមត្ថបទសមយុត្តំ

អក្ករសញ្ញាតឌីបមត្តាធឿ

លោកវិចារណញ្ញាណបក្កំ

ទេសយំ សុត្តរំ ទិបទត្តោ ។

រាគមលេ អមលំ វិមលក្កំ

ទោសមលេ អមលំ វិមលក្កំ

មោហមលេ អមលំ វិមលក្កំ

លោកវិចារណញ្ញាណបក្កំ

ទេសយំ សុត្តរំ ទិបទត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ទ្រង់ប្រកាសប្រទាននូវធម៌ តាមពាក្យបុព្វា គួរដល់បញ្ញាកម្ម ១៦ ព្រះ
ដ៏នស្រី ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់ប្រកាសនូវអត្ត
បរិបូណ៌ដោយព្យញ្ជនៈ ជាទីកើតនៃសេចក្តីក្រៀមក្រាម ដល់សត្វដទៃ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់
សំដែងនូវសូត្រដ៏ប្រសើរ ដ៏វិចិត្រដោយធម៌ច្រើនយ៉ាង ទ្រង់សំដែង
សូត្រដ៏ប្រសើរ ជាហេតុរួចចាកកិលេសទាំងពួង ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់សំដែង
សូត្រដ៏ប្រសើរ ប្រកបព្រម ដោយព្យញ្ជនៈនឹងអត្ថនឹងបទ ដែលគួរ
សំគាល់បាន ដោយអក្ខរៈដែលចុះកាន់សេចក្តីមហា ជាពន្លឺដ៏ប្រសើរ
គឺញាណ ជាគ្រឿងពិចារណានូវលោក ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់
សំដែងសូត្រដ៏ប្រសើរមិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិលដ៏ប្រសើរ ក្នុង
មន្ទិលគឺពត៌ៈ មិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិលដ៏ប្រសើរក្នុងមន្ទិលគឺ
ទោសៈ មិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិលដ៏ប្រសើរ ក្នុងមន្ទិលគឺ
មោហៈ ជាពន្លឺដ៏ប្រសើរ គឺញាណជាគ្រឿងពិចារណានូវលោក ។

សុត្តនិយាយេ សុត្តន្តំ

ត្រៃសមលេ អមលំ វិមលក្កំ
 ធុត្តវតមលេ អមលំ វិមលក្កំ
 លោកិវចារណាញាណាបកក្កំ
 ទេសយំ សុត្តវំ ទិបទត្តោ ។
 អាសវំពន្ធនយោគកិលេសំ
 ធីវណានិ ច ភិណំ ច មលានិ
 តស្ស កិលេសបមោចនបោក្កំ
 ទេសយំ សុត្តវំ ទិបទត្តោ ។
 ធីម្មលសព្វកិលេសបទ្ធពនំ
 រាគវិរាគមនេជមសោកិ
 សន្តបណីតសុធុធុសធម្មំ
 ទេសយំ សុត្តវំ ទិបទត្តោ ។
 រាគញំ ទោសញំ ភញំតសន្តំ
 យោនំ ច ធុត្តបញ្ចវិញ្ញាណំ
 តណិវត្តលវត្តន្តនតាណាបមោក្កំ
 ទេសយំ សុត្តវំ ទិបទត្តោ ។

ខ្លឹមសារនៃព្រះសូត្រ . ក្នុងសុត្តនិបាត

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរជាងសត្វមានជីវិត ទ្រង់
សំដែងសូត្រដ៏ប្រសើរមិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិលដ៏ប្រសើរ ក្នុង
មន្ទិលគិកិលេស ប្រាសចាកមន្ទិលដ៏ប្រសើរ ក្នុងមន្ទិលគិកិលេស
ជាតន្ត្រីដ៏ប្រសើរ គឺញាណជាគ្រឿងពិចារណានូវលោក ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជីវិត ទ្រង់
សំដែងនូវកិលេស ជាគ្រឿងស្រាំ គ្រឿងចង គ្រឿងប្រកបផង
នូវនិវរណៈ ទាំងឡាយផង នូវមន្ទិល ៣ ផង នូវសូត្រដ៏ប្រសើរ
ជាហេតុនៃកិរិយារួចចាកកិលេសផង ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជីវិត ទ្រង់
សំដែងសូត្រដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងបន្ទាបនូវកិលេសទាំងឡាយ មិនឲ្យ
មានមន្ទិល ប្រាសចាកកិលេសគ្រឿងត្រេកអរមិនញាប់ញ័រ មិនរលាក
ស្តាយ ជាធម៌ល្អិតស្អុយដែលបុគ្គលឃើញបានដោយកម្រក្រលែង ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជីវិត ទ្រង់
សំដែងនូវសូត្រ ដ៏ប្រសើរ ជាប្រធាននៃទីពឹងជាទីកាត់បន្ថយនូវផ្លូវនៃ
តណ្ហានិងតម្រេក ដែលបំបាក់បន្លំនូវវត្ថុនិងពោសៈឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ និង
កំណើត ទុក្ខតិ វិញ្ញាណ ។

សុត្តនិបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបិដកេ

កត្តិវទុទ្ទសសស្ថានិប្បណំ

បណ្ណាតវេទនិយនិប្បណានិ

លោកវិទាវណាញាណាបកត្តិ

ទេសយំ សុត្តនំ ទិបទត្តោ ។

នវជ្ជតុសុមធុវលវេកវណំ

វជ្ជនិយនិយនិវោក្ខវិកត្តិ

អដ្ឋង្គិកមត្តវំ វាយានិ

ទេសយំ សុត្តនំ ទិបទត្តោ ។

សោមុបមំ វិមលំ បរិសុទ្ធិ

អណាវមុបមា វតនសុច្ឆតិ

ពុប្បសមំ វិមុបមតេជំ

ទេសយំ សុត្តនំ ទិបទត្តោ ។

ខេមសិវំ សុខសត្វលសន្តិ

មត្តតាណាបរមត្តិ

តស្សុ សុនិព្វតទស្សនហេតុ

ទេសយំ សុត្តនំ ទិបទត្តោ ។

សុត្តនិបិដកេ និម្ពិតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់
សំដែងសូត្រដ៏ប្រសើរ គ្រប់គ្រាន់ដោយអត្ថដ៏ជ្រាលជ្រៅ នឹងអត្ត
ដ៏ល្អិតដែលបុគ្គលឃើញបានដោយក្រ មានអត្ថដ៏ល្អិតដែលបណ្ឌិត
គប្បីដឹងបាន ជាពន្លឺដ៏ប្រសើរគឺញាណជាគ្រឿងពិចារណានូវលោក ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់
សំដែងសូត្រដ៏ប្រសើរ ចែកទូរៗឆ្លើយ ឈាននឹងវិមោក្ខ ប្រកប
ដោយមគ្គមានអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ជាយានដ៏ប្រសើរ ដូចគ្រឿង
ប្រដាប់នៃផ្កាឈើមានពណ៌សគឺនវង្គសត្វសាសនា ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់
សំដែងសូត្រដ៏ប្រសើរ ដ៏ហួសទូរៗមានមន្ទិល មានឧបមាដូចព្រះ
ចន្ទ្រវិចិត្រល្អដោយរតនៈ មានឧបមាដូចមហាសមុទ្រ ឧបមាដូច
បុប្ផជាតិ មានរតនៈ ឧបមាដូចព្រះអាទិត្យ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ទ្រង់
សំដែងសូត្រដ៏ប្រសើរជាទីដល់ទូរព្រះនិព្វានដ៏ក្សេម ជាសុខដ៏ត្រ-
ជាក់ស្តាប់រម្ងាប់ មានអត្ថដ៏ប្រសើរ ជាទីការពារនូវមច្ចុរាជ ជា
ហេតុឃើញនូវសេចក្តីស្តាប់ដ៏ប្រពៃ នៃអ្នកប្រតិបត្តិភាម ។

ចប់ សុត្តនិបាត ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស សុត្តនិបាតោ

តតិយោ ភាគោ

មាតិកា	អង្កេត
បឋមស្ស ឧរុកវគ្គស្ស បឋម ឧរុកសុត្តំ ១
ទុតិយំ ធនិយសុត្តំ ៧
តតិយំ ខត្តវិសាណសុត្តំ ១៣
ចតុត្តំ កសិការទ្វាជសុត្តំ ២៦
បញ្ចមំ ចន្ទសុត្តំ ៣៣
ឆដំ បរាភវសុត្តំ ៣៦
សត្តមំ វិសលសុត្តំ ៤២
អដ្ឋមំ មេតសុត្តំ ៥០
នវមំ ហេមវតសុត្តំ ៥៣
ទសមំ ពាឡវកសុត្តំ ៦០
ដកាទសមំ ជ័យសុត្តំ ៦៥
ទ្វាទសមំ មុនិសុត្តំ ៦៨

សត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិបាត

តតិយភាគ

មាតិកា	ទំព័រ
ទោតវគ្គ ទី ១ ទោតសូត្រ ទី ១	១
ធនិយសូត្រ ទី ២	៧
ខត្តវិសាណសូត្រ ទី ៣	១៣
កសិការទ្ធជសូត្រ ទី ៤	២៦
ចន្ទសូត្រ ទី ៥	៣៣
បរាភវសូត្រ ទី ៦	៣៦
វសលសូត្រ ទី ៧	៤២
មេត្តសូត្រ ទី ៨	៥០
ហេមវតសូត្រ ទី ៩	៥៣
អាឡវិកសូត្រ ទី ១០	៦០
វិជយសូត្រ ទី ១១	៦៥
មុនិសូត្រ ទី ១២	៦៨

មាតិកាបទដ្ឋាន

មាតិកា	អង្កេត
ធុត្តិយស្ថ ច្បង្ស្រត្តស្ថ បឋមំ រតនស្ថត្តិ ៧៣
ទត្តិយំ អាមគ្គស្ថត្តិ ៧៧
ភតិយំ ហិរស្ថត្តិ ៨៣
ចត្តត្តំ មន្តលស្ថត្តិ ៨៥
បព្វាមំ សុចិរោមស្ថត្តិ ៨៨
ឆដ្ឋំ ធម្មចរិយស្ថត្តិ ៧១
សត្តមំ ព្រាហ្មណធម្មិកស្ថត្តិ ៧៣
អដ្ឋមំ នាវស្ថត្តិ ១០១
នវមំ កីសីលស្ថត្តិ ១០៤
ទសមំ ឧដ្ឋានស្ថត្តិ ១០៦
ឯកាទសមំ វហុលស្ថត្តិ ១០៧
ទ្វាទសមំ វង្សីសស្ថត្តិ ១០៧
តេរសមំ សម្មាបរិព្វាជនីយស្ថត្តិ ១១៦
ចទសមំ ធម្មិកស្ថត្តិ ១២១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ច្បាប់វត្តទី ២ តេនសូត្រ ទី ១	៧៣
ភាមគន្ធសូត្រ ទី ២	៧៧
ហិរិសូត្រ ទី ៣	៨៣
មង្គលសូត្រ ទី ៤	៨៥
សូចិលោមសូត្រ ទី ៥	៨៨
ធម្មចរិយសូត្រ ទី ៦	៧១
ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រ ទី ៧	៧៣
នាវសូត្រ ទី ៨	១០១
កិសីលសូត្រ ទី ៧	១០៤
ទង្គនសូត្រ ទី ១០	១០៦
កហុលសូត្រ ទី ១១	១០៧
វង្គិសសូត្រ ទី ១២	១០៧
សម្មាបរិព្វាជនីយសូត្រ ទី ១៣	១១៦
ធម្មិកសូត្រ ទី ១៤	១២១

មាតិកាបន្តិ

មាតិកា

រង្វង់

គតិយស្ស មហានិក្ខស្ស បឋមំ បព្វជ្ជាសុត្តំ .	១៣១
ទុតិយំ បណទសុត្តំ	១៣៥
តតិយំ សុភាសិតសុត្តំ	១៤០
បតត្តំ សុទ្ធិកសុត្តំ	១៤៣
បញ្ចមំ មាយសុត្តំ	១៥៦
ឆដ្ឋំ សភិយសុត្តំ	១៦៥
សត្តមំ សេលសុត្តំ	១៨៥
អដ្ឋមំ សល្លសុត្តំ	២០២
នវមំ វាសេដ្ឋសុត្តំ	២០៦
ទសមំ កោកាលិកសុត្តំ	២២២
ឯកាទសមំ នាលិកសុត្តំ	២៣៥
ទ្វាទសមំ ទ្វយតានុបស្សនាសុត្តំ	២៤៦
បតត្តស្ស អដ្ឋកិរិក្ខស្ស បឋមំ កាយសុត្តំ .	២៦៥
ទុតិយំ គុហដ្ឋកសុត្តំ	២៦៦
តតិយំ ទដ្ឋដកសុត្តំ	២៦៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

មហាវគ្គទី ៣ បញ្ចវគ្គសូត្រ ទី ១	១៣១
បធានសូត្រ ទី ២	១៣៥
សុភាសិតសូត្រ ទី ៣	១៤០
សុទ្ធកិច្ចសូត្រ ទី ៤	១៤៣
មាយសូត្រ ទី ៥	១៥៦
សភិយសូត្រ ទី ៦	១៦៥
សេលសូត្រ ទី ៧	១៨៥
សល្លសូត្រ ទី ៨	២០២
វាសេដ្ឋសូត្រ ទី ៩	២០៦
កោកាលិកសូត្រ ទី ១០	២២២
នាលកសូត្រ ទី ១១	២៣៥
ទ្វយតានុបស្សនាសូត្រ ទី ១២	២៤៦
អដ្ឋកវគ្គទី ៤ កាមសូត្រ ទី ១	២៦៥
គុហដ្ឋកសូត្រ ទី ២	២៦៦
ទេដដ្ឋកសូត្រ ទី ៣	២៦៨

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
ចតុត្ថស្សី អដ្ឋករវត្តស្សី ចតុត្ថំ សុទ្ធដ្ឋកសុត្តំ	២៧០
បព្វមំ បរមដ្ឋកសុត្តំ	២៧៣
ធម៌ំ ជវសុត្តំ	២៧៥
សត្តមំ តិស្សមេត្តយ្យសុត្តំ	២៧៧
អដ្ឋមំ បសូសុត្តំ	២៧៨
នវមំ មាគុទ្ធិយសុត្តំ	២៨២
ទសមំ បុពកេទសុត្តំ	២៨៧
ឯកាទសមំ កលហារិវាទសុត្តំ	២៩០
ទ្វាទសមំ ចូឡវិយ្យហសុត្តំ	២៩៦
តេរសមំ មហារិយ្យហសុត្តំ	៣០១
ចួទសមំ តុវិជកសុត្តំ	៣០៧
បណ្ឌរសមំ អត្តទណ្ឌសុត្តំ	៣១៣
សោឡសមំ សារីប័ត្តសុត្តំ	៣១៨
បញ្ចមស្សី ទារាយនស្សី វត្តកថា	៣២៥
បឋមា អជិតប្បញ្ញា	៣៣៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

អដ្ឋកថ្តទី៤ សុទ្ធដ្ឋកសូត្រ ទី ៤	២៧០
បរមដ្ឋកសូត្រ ទី ៥	២៧៣
ជពសូត្រ ទី ៦	២៧៥
ភិស្សមេត្តយ្យសូត្រ ទី ៧	២៧៧
បស្សសូត្រ ទី ៨	២៧៧
មាគន្ធិយសូត្រ ទី ៧	២៨២
បុរាភេទសូត្រ ទី ១០	២៨៧
កលហរិវរទសូត្រ ទី ១១	២៧០
ចូឡវិយ្យហសូត្រ ទី ១២	២៧៦
មហាវិយ្យហសូត្រ ទី ១៣	៣០១
តុវជកសូត្រ ទី ១៤	៣០៧
អក្កទណ្ឌសូត្រ ទី ១៥	៣១៣
សារីបុត្តសូត្រ ទី ១៦	៣១៨
បារាយនវគ្គទី ៥ វគ្គកថា	៣២៥
អធិតប្បញ្ញា ទី ១	៣៣៥

មាតិកាបត្រានិ

មាតិកា		អង្កេត
បញ្ចមស្ស	ចារាយនវត្តស្ស	ទុតិយា
	តិស្សមេត្តេយ្យប្បញ្ញា .	៣៣៧
	គតិយា បណកប្បញ្ញា .	៣៣៨
	បតតិមេតតិបញ្ញា .	៣៤០
	បពាមី លោកកប្បញ្ញា .	៣៤២
	ឆដិ ឧបសិប្បញ្ញា .	៣៤៦
	សត្តមា នន្ទប្បញ្ញា .	៣៤៧
	អដ្ឋមា ហេមកប្បញ្ញា .	៣៥២
	នវមា តោទេយ្យប្បញ្ញា .	៣៥៣
	ទសមា កប្បប្បញ្ញា .	៣៥៤
	ឯកាទសមា ជតកណ្ឌិបញ្ញា .	៣៥៥
	ទ្វាទសមា កព្រាជប្បញ្ញា .	៣៥៧
	តេទសមា ទទេយ្យប្បញ្ញា .	៣៥៧
	បិទុសមា ព្រាសាលប្បញ្ញា .	៣៦០
	បណរសមា មោយវាជប្បញ្ញា .	៣៦២
	សោឡសមា បិណ្ឌិយប្បញ្ញា .	៣៦៣

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

បុរាណវិទ្យា ទី ៥	តិស្សមេត្តយ្យប្បញ្ញា ទី ២	៣៣៧
បុណ្យកប្បញ្ញា ទី ៣		៣៣៨
មេត្តគុប្បញ្ញា ទី ៤		៣៤០
នោតកប្បញ្ញា ទី ៥		៣៤៤
ទុបសីវប្បញ្ញា ទី ៦		៣៤៦
នន្ទប្បញ្ញា ទី ៧		៣៤៧
ហេមកប្បញ្ញា ទី ៨		៣៤៨
គោរុយ្យប្បញ្ញា ទី ៩		៣៤៩
កប្បប្បញ្ញា ទី ១០		៣៥៤
ជតុកណ្ឌិប្បញ្ញា ទី ១១		៣៥៥
កុទ្រាវុធ្យប្បញ្ញា ទី ១២		៣៥៧
ទុទ្រយប្បញ្ញា ទី ១៣		៣៥៧
បុរាណវិទ្យា ទី ១៤		៣៦០
មោយកប្បញ្ញា ទី ១៥		៣៦៦
បិណ្ឌិយប្បញ្ញា ទី ១៦		៣៦៧

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា

អង្កេត

បុរាណសាស្ត្រសង្គ្រោះភ្នំ ៣៦៤

សត្វនិបាត សត្វពន្លឺ ៣៧១

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ប្រាណយនាទុស្ថិតិកថា ៣៦៤

ទុទាននៃសូត្រ កងសុត្តនិបាត ៣៧១

វិវិទ្យាវិទ្យាបតិ

វិវិទ្យាបតិ	អវិវិទ្យាបតិ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយំ
សន្តវបេក្ខមាតោ	សន្តវបេក្ខមាតោ	១៣	១២
សេវិតំ	សេវិតំ	១៤	៨
”	”	”	១២
សន្តណិការតស្ស	សន្តណិការតស្ស	១៧	២
និបំ បុរោសា	និប្បិបុរោសា	”	១០
ព្រូហ	ព្រូហិ	៣៤	១
យថាហ	យថាហំ	៤៣	៤
ទិដ្ឋ	ទិដ្ឋវ	៤៨	៧
វិជ្ជាចរណសម្បទិ	វិជ្ជាចរណសម្បទំ	៥៥	១៨
លោកោ	លោកោ	៥៦	១១
នា សត្តា	នោ សត្តា	៥៧	៥
បញ្ចាជីវិ	បញ្ចាជីវិ	៦២	៧
ជាតំ និកេតតោ	ជាតំ និកេតតោ	៦៨	២
ទុតិយំ អាមគន្ធសុតំ	តតិយំ ហិវសុតំ	៨៣	១
បញ្ចមំ សុចិរោមសុតំ	ចតតំ មន្តលសុតំ	៨៧	”

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ	អវិទ្យាវិទ្យុបត្តិ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ
មនោវិតត្តា	មនោវិតត្តា	៨៧	១៤
.	.	៧០	៤
សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស	សុត្តនិបាតេ		
ចូឡវគ្គស្ស ឆដ្ឋ	ខុទ្ទកនិកាយស្ស		
ធម្មបរិយសុត្តិ	សុត្តនិបាតោ	៧២	៤
សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស	សុត្តនិបាតេ		
ចូឡវគ្គស្ស សត្តមំ	ខុទ្ទកនិកាយស្ស		
ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តិ	សុត្តនិបាតោ	៧៤	៤
សុត្តនិបាតេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស	សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស		
សុត្តនិបាតោ	ចូឡវគ្គស្ស សត្តមំ		
សុត្តនិបាតោ	ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តិ	៧៥	៤
សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស	សុត្តនិបាតេ		
ចូឡវគ្គស្ស សត្តមំ	ខុទ្ទកនិកាយស្ស		
ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តិ	សុត្តនិបាតោ	៧៦	៤
សុត្តនិបាតេ	សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស		
ខុទ្ទកនិកាយស្ស	ចូឡវគ្គស្ស សត្តមំ		
សុត្តនិបាតោ	ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តិ	៧៧	៤

វិទ្យាវិទ្ធិបត្តិ
១៦ ១៦ ១

វិទ្ធិបាហោ
១៦

អវិទ្ធិបាហោ
១៦

អង្កេ រដ្ឋលេខាយំ
១៦

សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស	សុត្តនិបាតេ		
ចូឡវគ្គស្ស សត្តមំ	ខុទ្ទកនិកាយស្ស		
ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ	សុត្តនិបាតោ	៧៨	៤
សុត្តនិបាតេ	សុត្តនិបាតេ ទុតិយស្ស		
ខុទ្ទកនិកាយស្ស	ចូឡវគ្គស្ស សត្តមំ		
សុត្តនិបាតោ	ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ	៧៧	៤
យជស្ស	យជស្ស	៧៧	៤
សត្តមំ ព្រាហ្មណធម្មិកសុត្តំ	អដ្ឋមំ នាវសុត្តំ	១០១	១
រត្តោ	រត្តោ	១១១	៤
សុណនិ	សុណនិ	១២៤	៨
បរិសេ	បរិសេ	១២៥	៧
អដ្ឋនិក	អដ្ឋនិក	១២៧	២
អដ្ឋនិ	អដ្ឋនិ	"	៧
ចតុត្តំ សុទិកសុត្តំ	តតិយំ សុកាសិតសុត្តំ	១៤១	១
សុទិកសុត្តំ	សុទិកសុត្តំ	១៥៥	១

វិទ្យាវិទ្យុបតិ

វិទ្យុបាហោ	អវិទ្យុបាហោ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ
សស្សមណព្រាហ្មណំ	សស្សមណព្រាហ្មណំ	១៨៦	៨
បតិជ្ជាប្បន្តិ	បតិជ្ជាប្បន្តិ	១៨៧	៧
បច្ចុស្ស្រាសិ	បច្ចុស្ស្រាសិ	២០៨	១១
បោកោហិច្ឆេន	បោកោហិច្ឆេន	២១៤	៤
កាមកវិបក្ខីណំ	កាមកវិបក្ខីណំ	២១៨	១៣
មោនមជ្ឈគាតិ	មោនមជ្ឈគាតិ	២២៦	៣
មុនមជ្ឈគាតិ	មុនមជ្ឈគាតិ	"	១៤
សុត្តន្តបិដកេ	សុត្តន្តបិដកេ	២៥៤	១
អាពេត្យ	អាពេត្យ	២៥៧	៣
នាមមេវវសិស្សតិ	នាមមេវវសិស្សតិ	២៧៦	៧
ខេមទស្សនោ	ខេមទស្សនោ	"	៧
តេ ^(៣) វេ	តេ វេ	២៨៣	១៣
បវេធិតិ កម្ម	បវេធិតិ កម្ម ^(១)	៣០៣	៣
សារបុត្តសុត្តិ	សារបុត្តសុត្តិ	៣១៨	៤
អក្ខិសំ	អក្ខិស្សំ	៣២៧	"
វិជិត	វិជិត	៣៦៥	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ភាជន៍មាសម្ម	ភាជន៍មាសកម្ម	២៧	១៨
សុកសម្ភៈ	សុកសម្ភៈ	៤៣	១៧
ព្រះសង្ឃ	ព្រះសង្ឃ	៧៦	៤
បក្កបល	បក្កបល	៧៧	៣
ទ្រវត	ទ្រវត	"	១០
ៀង	ៀង	៨២	១០
អាមគន្ធសូត្រទី ២	ហិរសូត្រទី ៣	៨៣	១
សុត្តនិបាត បច្ឆវគ្គទី ២	សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិ-		
ហិរសូត្រទី ៣	កាយ សុត្តនិបាត	៨៤	១
សុត្តនិបាត បច្ឆវគ្គទី ២	សុត្តនិបាត ខុទ្ទក-		
មន្ទលសូត្រទី ៤	និកាយ សុត្តនិបាត	៨៦	១
ឡត្តម	ឡត្តម	"	៧
"	"	"	១៤
ការប្រព្រឹត្ត	ការប្រព្រឹត្តិ	"	១៦
សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ	សុត្តនិបាត បច្ឆវគ្គ		
សុត្តនិបាត	មន្ទលសូត្រទី ៤	៨៧	១

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សុត្តនិប័ដក ខុទ្ទកនិកាយ	សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២		
សុត្តនិបាត	សូចិលោមសូត្រទី ៥	៨៧	១
សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២	សុត្តនិប័ដក ខុទ្ទក-		
សូចិលោមសូត្រទី ៥	និកាយ សុត្តនិបាត	៧០	"
សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២	សុត្តនិប័ដក ខុទ្ទក-		
ធម្មបរិយសូត្រទី ៦	និកាយ សុត្តនិបាត	៧២	"
សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២	សុត្តនិប័ដក ខុទ្ទកនិកាយ		
ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រទី ៧	សុត្តនិបាត	៧៤	១
សុត្តនិប័ដក ខុទ្ទកនិកាយ	សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២		
សុត្តនិបាត	ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រទី ៧	៧៥	"
ប្រព្រឹត្តិ	ប្រព្រឹត្តិ	"	៨
សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២	សុត្តនិប័ដក ខុទ្ទកនិកាយ		
ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រទី ៧	សុត្តនិបាត	៧៦	១
សុត្តនិប័ដក ខុទ្ទកនិកាយ	សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២		
សុត្តនិបាត	ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រទី ៧	៧៧	១

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សេចក្តី	សេចក្តី	៧៧	៦
សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២	សុត្តនិបាត ខុទ្ទក-		
ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រទី ៧	និកាយ សុត្តនិបាត	៧៨	១
សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ	សុត្តនិបាត បូជ្ឈវគ្គទី ២		
សុត្តនិបាត	ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រទី ៧	៧៧	១
ព្រាហ្មណធម្មិកសូត្រទី ៧	នាវសូត្រ ទី ៨	១០១	១
ទី ១៧	ទី ១៣	១១៧	១
បាទស្តាប់	ស្តាប់	១២៤	៧
អ្នកបូរមានចិត្ត	ជនអ្នកមានចិត្ត	១២៧	៤
រក្សាទុរោសថ	រក្សាហើយនូវទុរោសថ		"
ព្រះនិព្វាន	ព្រះនិព្វាន	១៣៦	១៤
សុន្ទរិកសូត្រទី ៤	សុភាសិតសូត្រទី ៣	១៤១	១
សុនិ-	សុន្ទរិ-	១៤៣	៧
បរិភោគ	បរិភោគ	១៤៦	១៧
មនមាន	មិនមាន	១៥០	៤
មួយនាក់	មួយរយនាក់	១៥៧	១១

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ពីរយ	ពីរយ	១៨៨	៥
ព្រាហ្មណ៍	គ្រានោះឯង សេលព្រាហ្មណ៍	១៧០	២
សុត្តនិបាត	សុត្តនិបាត	២១៣	១
ព្រះរាជកុមារ	ព្រះរាជកុមារ	២៣៨	៨
រចចូល	រួចចូល	២៤៣	៧
ទិលេត្តទុក្ខ	ទីលេត្តទុក្ខ	២៤៧	៧
សម្មស្ស	ផស្សៈ	២៦២	១០
រាមទាម	រាមទាម	២៦៧	២
ទិដ្ឋិ	ទិដ្ឋិ	២៨៣	១៨
សេក្តី	សេចក្តី	២៨៥	៥
មិនគប្បី	មិនគប្បី	៣០៨	៧
ឧបសិវមាវកប្បញ្ញា	ឧបសិវប្បញ្ញា	៣៤៦	៨
សុត្តនិបាត	សុត្តនិបាត	៣៧៧	១
សុត្តនិបាត បារាយ	ទូទៅនៃសុត្ត		
នានុសង្កឹតិកថា	គង្គសុត្តនិបាត	៣៧១	"
សារីបុត្ត	សារីបុត្ត	៣៧៣	៧

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ :

Printing costs were met through the gift of

Yoshio Hirano, Fusae Hirano, Aya Hirano, Takaaki Hirano
917-47, Kounosudai, Nagareyama-shi, Chiba.

この本は次の方によって復刻されました。

平野義夫・平野英江・平野 綾・平野隆明
〒270-01 千葉県流山市こうのす台917-47
☎0471-54-9861

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ
ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ
បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤
សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 54 (of 110 volumes total)
"SUTTANTA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大蔵経) 全110巻・第54巻スuttantaピタカ (経部)

発行：プノンベン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ(南伝大蔵経)復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

